પુષ્ટિ સાહિત્ય પુસ્તકાલય
કાંદિવલી (વેસ્ટ)
C/o. સુરેન્દ્ર જમનાદાસ શાહ
M : 9833272383,
9320787642

નિત્ય સેવ્ય

व्रजेन्द्र सर्वाधिक शर्मकारी महेन्द्र गर्वाधिक गर्वहारी ।
वृन्दावने कन्दफलोपहारी मम प्रभु: श्रीगिरिराजधारी ॥

…………………… : પૃષ્ઠદાતા : ……………………

પ. ભ. નારણદાસ વલ્લભદાસ દોશી (સૂરત) ના
સૌ વૈષ્ણવોને સદૈન્ય જય શ્રીકૃષ્ણ.

મહાનુભાવ શ્રીગોવિન્દપ્રભુ (સૂરત)

श्रीमद्गोविन्दरायाणां वन्दे पादसरोरुहम् ।
सुबोधिनीं सुधां दत्वा दैवायैस्सकलीकृताः ॥

: પ્રાકટ્ય :
સંવત ૧૯૭૦ ફાગણ સુદ ૧૧.

: તિરોધાન :
સંવત ૨૦૩૦ ભાદરવા વદ ૧૪.

…………………… : પૃષ્ઠદાતા : ………………

ગો. વા. પ. ભ. રામચંદ્રજી ગોપાલદાસજી મર્દા
પ. ભ. શ્રી રામપ્યારીબાઈ તથા પ. ભ. શ્રી કૌશલ્યાબાઈના
સૌ વૈષ્ણવોને સદૈન્ય જય શ્રીકૃષ્ણ.

❊ પ્રાસ્તાવિક ❊

રાગ, ભોગ અને શૃંગાર એ પ્રભુપ્રીતિ માટેના ત્રણ મુખ્ય સાધનો છે. ભોગ અને શૃંગાર મહદ્અંશે પ્રત્યક્ષ સેવાના અંગ છે, જ્યારે રાગ એ તો જીવ માટે પ્રત્યેક પળનું સાધન બની શકે છે. જીવ પોતાની કોઈપણ સ્થિતિમાં પ્રભુના ગુણાનુગાન કે લીલાનું અવગાહન નિરંતર કરી શકે. શ્રી મહાપ્રભુજી અને શ્રી ગુસાંઈજીએ અષ્ટછાપને આ વિષય પ્રગટ કરવાની આજ્ઞા કરી પુષ્ટિસૃષ્ટિને અદેય દાન દીધું છે. આ અમોઘ વારસો ગુજરાતી લિપિમાં ખૂબ મોટા અક્ષરમાં પ્રાપ્ય બને એ આ સમયની વિશદ માંગ હોવાથી આ ગ્રંથસંકલનાનો વિચાર ઉદ્ભવ્યો અને અનેક વૈષ્ણવોએ તેનું પ્રકાશનકાર્ય આરંભાય તે પહેલાંજ ન્યોછાવર જમા કરાવી પોતાની પ્રતો અંકે કરી લીધી.

નિ. લી. પૂજ્યપાદ શ્રી ગોવિંદલાલજી બાવાશ્રી (શ્રી ગોવિંદપ્રભુ)એ પુષ્ટિજીવોને પોતાનું સાચું સ્વરૂપ સમજાય તે માટે ખૂબ જ પરિશ્રમ લીધો છે. સાથે રાગ, ભોગ અને શૃંગારપ્રચુર વિવિધ મનોરથોનું ઈન્દોર, સુરત, મુંબઈ, પૂના વિ. સ્થળોએ આયોજન કરી સૃષ્ટિની હૈયાસૂઝમાં અપ્રતિમ ઉમેરો કર્યો છે. કીર્તનનો આપશ્રીને ખૂબ જ શોખ. સેવામાંથી આપ પરવાર્યા કે તરત જ કીર્તનગલીમાં પધારતા આપના અનુગ્રહની પુષ્ટિજીવોને સ્મૃતિ રહે તે માટે સુરતમાં શ્રી ગોવિંદપ્રભુ ટ્રસ્ટ સ્થપાયું. ટ્રસ્ટને આપશ્રીના પિતૃચરણ પૂજ્યપાદ આચાર્યવર્ય ગો. ૧૦૮ **શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રીના** આશીર્વાદ અને આપશ્રીના બાળકો પૂજ્યપાદ ગો. **શ્રી બાળકૃષ્ણલાલજી બાવાશ્રી, શ્રી કલ્યાણરાયજી બાવાશ્રી** અને **શ્રી વલ્લભલાલજી બાવાશ્રીનું** પ્રેરક બળ મળ્યું હોઈ ટ્રસ્ટ દ્વારા આ કાર્ય ઉપાડી લેવામાં આવ્યું.

દાતાઓની (યાદી પાછળ આપી છે) અવિરત દ્રવ્યસહાય, પ. ભ. શ્રી નાગરદાસભાઈનો સંકલન–પરિશ્રમ, પ. ભ. શ્રી ગોપાળદાસભાઈ શાહનો પદોની પસંદગી માટેનો તથા અપ્રાપ્ય પદો મેળવી આપવાનો ઉત્સાહ અને પ્રેસની ચીવટભરી મુદ્રણકળાએ કાર્યને સરળ બનાવ્યું છે. લગભગ ૮૦૦ પૃષ્ઠમાં તૈયાર થનાર આ ગ્રંથનો વિનિયોગ સરળ બને તે હેતુથી ખંડ ૧ નિત્ય અને ઉત્સવનાં માહ સુદ ૪ સુધીનાં પદોમાં અને ખંડ ૨ વસંત–ધમાર અને એ પછીના ઉત્સવનાં તથા આશ્રયનાં પદોમાં વહેંચી નાખ્યો છે.

સંવત ૨૦૩૫ના ચૈત્ર વદ ૧૧ના રોજ લઘુગ્રંથ 'આશરો એક શ્રીવલ્લભાધીશનો' શ્રી ગોવિંદપ્રભુને સમર્પણ કર્યો.

આજે

કીર્તનકુસુમાકર ખંડ–૧

"ત્વદીયં એવ ગોવિન્દ તુભ્યં એવ સમર્પયે"
ભાવથી આપશ્રીને અર્પણ કરતાં ટ્રસ્ટ ગૌરવ અનુભવે છે.

સં. ૨૦૩૬ કુંજ એકાદશી
તા. ૨૬–૨–૮૦

ટ્રસ્ટીઓ
શ્રી ગોવિંદપ્રભુ ટ્રસ્ટ, સુરત.

* દ્રવ્યસહાય *

૨૫૦૧/-	પ. ભ. નારણદાસ વલ્લભદાસ દોશી	સુરત
૧૦૦૧/-	,, ગમનલાલ વિઠ્ઠલદાસ ચોકસી	સુરત
૧૦૦૧/-	,, શારદાબેન હરિભાઈ પટેલ	લંડન
૧૦૦૧/-	,, ડી. ડી. શાહ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, હરજીવનદાસ કે. મહેતા	,,
૧૦૦૧/-	,, ઉષાબેન નગીનદાસ દેસાઈ	,,
૧૦૦૧/-	,, જગમોહનદાસ ગુલાબદાસ પટવા	સુરત
૧૦૦૧/-	,, જસુબેન ઈશ્વરલાલ પારેખ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ચુનીબેન હરગોવનદાસ ઉગરચંદ ભગત ટ્રસ્ટ	,,
૧૦૦૧/-	,, ભૂપતરાય ગોકળદાસ પારેખ	,,
૧૦૦૧/-	,, હરિહરભાઈ વૈદ્ય	સુરત
૧૦૦૧/-	,, ચંદ્રવદનભાઈ દ્વારકાદાસ વાલોડવાળા	સુરત
૧૦૦૧/-	,, મનહરલાલ શાંતિલાલ શાહ	,,
૧૦૦૧/-	,, કેસુરદાસ રૂઘનાથદાસ સંઘવી	પૂના
૧૦૦૧/-	પ.ભ.પુરુષોત્તમદાસ બાપુલાલ મહેતા	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, હરજીભાઈ દામજીભાઈ મહેતા (સિહોરવાળા)	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ઇન્દ્રવદન ચુનીલાલ દેસાઈ	,,
૧૦૦૧/-	મેસર્સ વિશાળ ટ્રેડર્સ	સુરત
૧૦૦૧/-	પ. ભ. ભાવનગરના વૈષ્ણવો હ. પ. ભ. કે. કે. વસાણી	ભાવનગર
૫૦૧/-	પ. ભ. હીરાલાલ વી. દેસાઈ	સુરત
૫૦૧/-	,, જયંતીલાલ વી. દેસાઈ	,,
૫૦૧/-	,, રુક્મિણીબેન વ. કારાણી	મુંબઈ
૫૦૧/-	,, જસવંતીબેન નટવરલાલ ઘેલાભાઈ શાહ	સુરત
૫૦૧/-	,, છગનલાલ માસ્તર	દાહોદ
૫૦૦/-	,, નવીનભાઈ સી. દલાલ	મુંબઈ
૫૦૦/-	,, કીર્તિબેન વિઠ્ઠલભાઈ ઝવેરી	,,
૫૦૦/-	,, માલતીબેન કંચનલાલ લીમડી	,,
૧૮૧૬/-	પરચુરણ સહાય	

નોંધ : સહાયક સૌ ભગવદ્જનોની જીવનઝરમર અને ફોટા સમયસર ન મળી રહેતાં તે વિભાગ ખંડ-૨ માં આપવા વિચાર્યું છે.

આમુખ

કીર્તનો પુષ્ટિમાર્ગીય વેદ છે. અષ્ટછાપાદિ ભગવદીયોએ લીલાનાં સાક્ષાત દર્શન કરી તેને સુમધુર કીર્તનોમાં વર્ણવી છે. આ એક પરંપરાપ્રાપ્ત માન્યતા નથી, પરંતુ હકીકત છે. અષ્ટછાપાદિની વાણી દ્વારા આ પુરવાર થાય છે. પરમ મહાનુભાવ સૂરદાસજી કેવળ કવિકલ્પનાથી ગાય છે કે સાક્ષાત લીલાનો અનુભવ કરીને?—આ બાબતની પરીક્ષા કરવા શ્રીગોવિંદરાયજી, શ્રીબાળકૃષ્ણજી, અને શ્રીગોકુળનાથજી આ ત્રણે બાળકોએ શ્રીનવનીતપ્રિયાજીને વસ્ત્રો ધરાવ્યા વગર સિંગાર કરી સૂરદાસજીને પદ ગાવા આજ્ઞા કરી, ત્યારે સૂરદાસજીએ ગાયું કે :

"દેખે રી હરિ નંગમનંગા; જલસુત ભૂખન અંગ બિરાજત,
બસનહીન છબિ ઉઠત તરંગા."

ચર્મચક્ષુ તો સૂરદાસજીને હતાં જ નહીં. તો પછી દિવ્યચક્ષુ દ્વારા જ આ વર્ણન સંભવે. આ તુકમાં 'નંગમનંગા' અને 'બસનહીન છબિ' આ બે શબ્દો ખાસ ધ્યાનમાં લેવા જેવા છે. 'નંગમનંગા' એટલે તદ્દન નાગા; અને 'વસનહીન છબિ' એટલે વસ્ત્રવિહોણી સુંદરતા. હવે, નંદદાસજીનું નીચેનું રાસનું પદ ધ્યાનમાં લઈએ :—

"દેખો દેખો રી નાગર નટ, નિરતત કાલિન્દીતટ, ગોપિનકે મધ્ય રાજે મુકુટ લટક;
કાછની કિંકિની કટિ, પીતાંબરકી ચટ, કુંડલ કિરન રવિરથકી અટક. ૧

તત થેઈ તત થેઈ શબ્દ સકલ ઘટ, ઉરપ તિરપ ગતિ પગકી પટક;
રાસમેં શ્રી રાધે રાધે મુરલીમેં એક રટ, નન્દદાસ ગાવે તહાં નિપટ નિકટ." ૨

આ પદમાં '**નન્દદાસ ગાવે તહાં નિપટ નિકટ**' એ અંશ ધ્યાનમાં લેવાનો છે. આ અંશમાં એમ કહ્યું છે કે, જ્યાં આ પ્રકારની લીલા થઈ રહી છે ત્યાં તદ્દન પાસે ઊભા રહી આ લીલાનાં સાક્ષાત દર્શન કરી આ પદ નન્દદાસજી ગાઈ રહ્યા છે.

હવે, એક વધારે પદ શ્રી હરિરાય મહાપ્રભુનું લઈએ :—

"કેસરકી ધોતી કટિ કેસરી ઉપરેના ઓઢે, તિલકમુદ્રા ધર ઠાડે, મંદિર ગિરિધરકે;
દોઉનકી પ્રીત કછુ કાહુપે ન કહી જાત, ઉત નંદનંદન ઇત વલ્લભવરકે. ૧

કરકે સિંગાર આજ લાડિલે ગોપાલજુકો લેત હૈ બલાઈ વારવાર દોઉ કરકે;
બેઉ મુસકાત જાત ફૂલે ન સમાત ગાત, કહે હરિદાસ મૈં નિહારે દગ ભરકે." ૨

આ પદમાં '**કહે હરિદાસ મૈં નિહારે દગ ભરકે**' આ અંશ ધ્યાનમાં લેવા જેવો છે. તેમાં શ્રી હરિરાય મહાપ્રભુ કહે છે કે, મેં આ લીલાનાં પેટ ભરીને દર્શન કર્યાં. ('દગ' શબ્દનો અર્થ દૃષ્ટિ થાય છે. પરન્તુ, દૃષ્ટિ ભરી જોયા—એ પ્રમાણે આપણે ગુજરાતીમાં નથી કહેતા, માટે ઉપર પ્રમાણે અર્થ કર્યો છે.) લૌકિક દૃષ્ટિએ શ્રી હરિરાય મહાપ્રભુ શ્રી મહાપ્રભુજીના સમકાલીન નહોતા; એટલે, આ વાત

લૌકિક દૃષ્ટિએ તો સંભવતી જ નથી. માટે, શ્રી હરિરાય મહાપ્રભુએ દિવ્ય દૃષ્ટિ દ્વારા આ અલૌકિક નિત્ય લીલાનાં દર્શન કરી આ પ્રમાણે કહ્યું છે. હવે, છેવટમાં એક પદ પદ્મનાભદાસજીનું લઈએ :—

"કેસરકી ધોતી પહેરે કેસરી ઉપરેના ઓઢે, તિલકમુદ્રા ધરિ બૈઠે શ્રીલછમનભટ ધામ;
સુંદરતાઈ નિકાઈ તેજ પ્રતાપ અતુલતાઈ, નખસિખકી સુંદરતા પર વારો કોટિ કામ. ૧
જન્મઘોસ જાનિ જાનિ અદ્ભુત રુચિ માનિ-માનિ આસપાસ જુવતીજન કરત હૈ ગુનગાન;
પદ્મનાભ પ્રભુ વિલોકિ ગિરિવરધર વાગધીશ, યહી અવસર હુતે તે મહા ભાગ્યવાન." ૨

હવે, આપણે વિચાર કરીએ કે ક્યાં પદ્મનાભદાસજીનો સમય અને ક્યાં આ લીલાનું દર્શન! **'પદ્મનાભ પ્રભુ વિલોકી'** આ અંશ ધ્યાનમાં લેવા જેવો છે. પદ્મનાભદાસજીએ આ લીલામાં હાજર રહેનાર પોતાને અને બીજા બધાને મહાભાગ્યવાન માન્યા છે. શ્રી લક્ષ્મણભટજી શ્રી લક્ષ્મણબાલાજીએ બગાસું ખાધું અને તે વખતે મુખારવિન્દમાં સદેહે પધાર્યા ત્યારે શ્રી મહાપ્રભુજીની વય વરસ પાંચની હતી. ત્યારબાદ ઘણાં સમય બાદ પદ્મનાભદાસજી શ્રીમહાપ્રભુજીને શરણે આવ્યા. તે વખતે આધિભૌતિક દૃષ્ટિએ નહોતા શ્રીલક્ષ્મણભટ્ટજી કે નહોતું શ્રીલક્ષ્મણભટ્ટજીનું ઘર. એટલે અલૌકિક દૃષ્ટિએ જ આ વર્ણન સંભવે.

આ સિદ્ધાન્તના સમર્થનમાં વધારે લખવા માંગીએ તો હજી વધારે ઘણું લખી શકાય. પરન્તુ સુજ્ઞ માટે આટલું પર્યાપ્ત છે. પરમ મહાનુભાવ ભગવદીયોએ આધિદૈવિક ભગવત્સ્વરૂપ તેમ આધિદૈવિક લીલાનાં સાક્ષાત્ દર્શન કરી આ કીર્તનો પ્રકટ કર્યાં છે, અને આપણને તે મળ્યાં છે તે આપણા ઉપર પ્રભુનો પરમ અનુગ્રહ અને આપણાં પરમ ભાગ્ય. કીર્તનો તો આપણે માટે શ્રી ઠાકોરજી અને એમની પરમ–રસાત્મિકા લીલા, તેનાં દર્શન કરવા માટે ઉઘાડી બારી છે. અત્યારે તેના દ્વારા જ આપણે ભગવલ્લીલાનું અવગાહન કરી, જેમ સારસ્વત કલ્પમાં વ્રજભક્તો કૃતાર્થ થયાં તેમ કૃતાર્થ થઈ શકીએ છીએ. શ્રીમહાપ્રભુજીએ તત્ત્વદીપનિબન્ધના ત્રીજા શ્રીભાગવતાર્થપ્રકરણમાં આજ્ઞા કરી છે કે: **अग्रेऽपि ये भविष्यन्ति कीर्तनात् तेऽपि तादृशाः**, એટલે કે સારસ્વતકલ્પ પછીના કલ્પોમાં જે ભક્તો સારસ્વતકલ્પીય લીલા ગાશે તેમને સારસ્વતકલ્પીય ભક્તો જેટલું સુખ થશે. આ દૃષ્ટિએ કીર્તનો કેટલાં અણમોલ છે એનો આપણને ખ્યાલ આવશે. પરન્તુ, કુદરતમાં સર્વસામર્થ્ય હોવા છતાં એક બાબતની કસર છે. સૂર્ય કેટલો બધો દૂર છે છતાં તેનાં કિરણો આપણે જ્યાં છીએ ત્યાં તે પ્રાપ્ત થાય છે. પરન્તુ, આપણા ઘરની બારી ખોલવાનું સામર્થ્ય તે કિરણોમાં નથી. બારી આપણે જાતે ખોલીએ તો જ તે કિરણોનો આપણને લાભ મળે. કીર્તનોની બાબતમાં પણ તેવું જ સમજવાનું છે. તે કાંઈ પોતાની મેળે આપણા કાનમાં અને મનમાં ઘૂસી જતાં નથી. આપણે તેને વાંચીએ, ગાઈએ, સમજીએ એટલું સાધન આપણે કરવું જ પડે છે. અરે, બીજો આપણને સંભળાવે અને સમજાવે તો પણ ધ્યાનપૂર્વક સાંભળવા પૂરતું સાધન આપણે કરવું પડે છે. માટે જ શ્રીગુસાંઈજીએ શ્રીસર્વોત્તમજીમાં શ્રીમહાપ્રભુજીનું નામ **अङ्गीकृतौ समर्यादः** એ પ્રમાણે પ્રકટ કર્યું છે. આ નામનો ભાવ એ છે કે પુષ્ટિમાર્ગમાં સાધનનું સ્થાન સર્વથા નથી એમ નહીં. મહાપ્રસાદ વિના સાધને મળ્યો, પરન્તુ મ્હોં ખોલી તેમાં લઈ તેને ચાવવા કે ઓગાળવા પૂરતું સાધન તો જીવે કરવાનું જ છે. જીવો આટલું સાધન કરશે જ એવી આશાએ આ "કીર્તનકુસુમાકર" નિ. લી. શ્રીગોવિન્દપ્રભુ (સુરતવાળા)ના પરમ અનુગ્રહથી પ્રકટ થઈ રહ્યો છે. એઓશ્રીએ પોતાની ભૂતલ ઉપરની સ્થિતિ દરમિયાન સત્સંગ પ્રચાર માટે જે કાંઈ કર્યું છે તેનું મૂલ્ય આંકી શકાય તેમ નથી. નિત્યલીલામાં બિરાજતા એમના સ્વરૂપના કૃપાપ્રતાપથી જ આ ગ્રન્થનું સંપાદન થઈ રહ્યું છે એવો પ્રકટ અનુભવ થઈ રહ્યો છે.

આ કીર્તનોનું વર્ગીકરણ બે પ્રકારે છે. એક તો પ્રચલિત પ્રકાર: નિત્યકીર્તન, બારમાસી, અને વસન્તધમાર. પ્રભુ જાગે ત્યાંથી પોઢે તે લીલાનાં કીર્તનો તે નિત્યકીર્તનો. જન્માષ્ટમીથી માંડી તે પવિત્રા–રાખી સુધીનાં વરસના ઉત્સવોનાં કીર્તનો તે બારમાસી. વસન્ત–પંચમીથી લઈ ડોલ સુધી ગવાતાં ખેલનાં કીર્તનો તે વસન્ત–ધમાર. આ "કીર્તનકુસુમાકર"માં બે જ ભાગ રાખવામાં આવ્યા છે. નિત્યકીર્તન અને બારમાસી. વસન્ત–ધમારનાં પદો બારમાસીમાં જ સંમિલિત કર્યાં છે. આ થયો સ્થૂળ પ્રકાર. સૂક્ષ્મ પ્રકાર કીર્તનના વિષય ઉપર આધાર રાખે છે. તે વિષયો આ પ્રમાણે છે. સ્વરૂપભાવના, લીલાભાવના, અને ભાવભાવના. કેટલાંક સ્વરૂપભાવનાં જ કીર્તનો હોય છે. દા. ત. **"શ્રીવલ્લભ મધુરાકૃતિ મેરે."** આ પદ શ્રીહરિરાયજીએ પ્રકટ કરેલ છે. તેમાં શ્રીમહાપ્રભુજીનાં સુમધુર શ્રી અંગોનું વર્ણન છે. કેટલાંક લીલા–ભાવવાનાં જ. દા. ત. **"આજ દધિ મીઠો મદનગોપાલ."** તેમાં શ્રી ઠાકોરજી ગોવાળિયાઓ સાથે દધિભોજન કરી–કરાવી રહ્યા છે તેનું વર્ણન છે. તે પદ પરમાનન્દદાસજીએ પ્રકટ કરેલ છે. ખંડિતા અને હિલગનાં પદો ભાવભાવનાનાં છે. કેટલાંક કીર્તનોમાં એક ઉપરાંત અન્ય ભાવના પણ હોય. તદુપરાંત, કેટલાંક પદો સેવા સાથે નહીં, પરન્તુ સ્મરણ સાથે સંબંધ રાખે છે. પ્રભુસન્મુખ આ પદો નથી ગવાતાં, પરન્તુ ભગવદ્વાર્તામાં અને સામાન્ય સત્સંગમાં આ પદો ગવાય છે. આવાં પદો નિત્યસત્સંગમાં ગવાતાં હોવાથી નિત્યકીર્તનના પરિશિષ્ટરૂપે આપવામાં આવે છે. "કીર્તનકુસુમાકર"માં જગ્યા રહેશે તો છેવટે પરિશિષ્ટરૂપે આપવામાં આવશે. આવાં કીર્તનોના વિષય આ પ્રમાણે છે. શિક્ષા, વિનતી, માહાત્મ્ય, દીનતા, અને આશ્રય. કીર્તનોના અર્થો અને આ પ્રકારો સમજવાથી સવિશેષ આનન્દ આવે છે.

હવે, છેવટમાં ઋણસ્વીકાર. સર્વપ્રથમ આભાર તો મારે મારા દીક્ષાગુરુ વેરાવળવાળા **નિ. લી. ગો. શ્રી મગનલાલજી મહારાજનો** માનવાનો. **"જે જન શરણ આયે તે તારે"** એ શ્રીગુસાંઈજીના ધર્મનો જેમણે મને પ્રથમ પ્રકટ અનુભવ કરાવ્યો. ત્યારબાદ રાજનગર (અમદાવાદ)વાળા મારા શિક્ષાગુરુ **નિ. લી. ગો. શ્રી રણછોડલાલજી મહારાજનો.** મા જેમ બચ્ચાંને ધવડાવે તેમ જેમણે મને ભાવનાં ધાવણ ધવડાવ્યાં. ત્યારબાદ મારા વિદ્યાગુરુ **ગો. વા. શ્રી મગનલાલ શાસ્ત્રીજીનો** જેમણે મને શ્રીવલ્લભ–વાણીનો રંગ લગાડ્યો. ત્યારબાદ મારા જનક પિતા **ગો. વા. શ્રી કાશીરામ શાસ્ત્રીનો** જેમણે મને કીર્તનક્ષેત્રમાં બાલ્યાવસ્થામાંથી પ્રવેશ કરાવ્યો. ત્યારબાદ મારા કીર્તનસંગીતના ઉસ્તાદ **શ્રી ચંપકલાલ નાયકનો;** તેમનો બમણો ફાળો છે એક તો, શાસ્ત્રીય સંગીત પદ્ધતિથી તેમણે મને પરિચિત બનાવ્યો; અને બીજું આ "કીર્તનકુસુમાકર" માટે એમનો હસ્તલિખિત પદસંગ્રહ આપ્યો જેનો પણ ઉપયોગ કરાયો છે. અન્તમાં, **बीजं कारुणिकः प्रभुः** એમનું સ્મરણ કરીને મારા પર સદ્ભાવ રાખતા અનેકાનેક શ્રીવલ્લભસ્વરૂપો તેમ શ્રીવલ્લભીજનોનો. ટૂંકમાં,

"મોહે બલ હૈ દોઉ ઠોરકો;
એક ભરોસો હરિભક્તનકો, દૂજો નંદકિશોરકો. ૧

મનસા, વાચા, ઔર કર્મણા નાંહી ભરોસો ઔરકો;
છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ, વલ્લભકુલ સિરમોરકો." ૨

ચંપારણ્ય–મધુવન,
એલિસબ્રિજ,
અમદાવાદ-૬

દા. દા. **નાગરદાસ**નાં હાર,ગુરુ, વૈષ્ણવને
સ. સા. દંડવત્ પ્રણામ.

* વિષયાનુક્રમ *

નિત્યનાં કીર્તન

—: શ્રીમહાપ્રભુજીનાં પદ :—

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ભૈરવ :

૧. ભોર ભયો ભાવસોં ૧
૨. ભોર હી વલ્લભ ૧
૩. ઉઠત પ્રાત રસના ૨
૪. શ્રીવલ્લભ શ્રીવલ્લભ ૨
૫. ગાઊં શ્રી વલ્લભ ૩
૬. વલ્લભ વલ્લભ ૩
૭. જપ તપ તીરથ ૩

: રાગ બિલાવલ :

૮. ચરન લગ્યો ચિત ૩

: રાગ રામકલી :

૯. શ્રીવલ્લભ મધુરાકૃતિ ૪
૧૦. જો પેં શ્રીવલ્લભચરન ૪

—: શ્રીગુસાંઇજીનાં પદ :—

: રાગ બિભાસ :

૧૧. પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો ૫
૧૨. પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો ૫

: રાગ રામકલી :

૧૩. પ્રાતસમૈં સમરૂં શ્રીવલ્લભ ૫

: રાગ ભૈરવ :

૧૪. પ્રાતસમૈં ઉઠિ કરિયે ૬
૧૫. જૈ જૈ જૈ શ્રીવલ્લભ પ્રભુ ૬

—: શ્રીયમુનાજીનાં પદ :—

: રાગ રામકલી :

૧૬. તિહારો દરસ મોહિ ૭
૧૭. શ્રીયમુનાજી તિહારો પુલિન ૭

: રાગ બિભાસ :

૧૮. દીન જાન મોહિ દીજે ૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ રામકલી :

૧૯. શ્રીયમુનાજી યહ વિનતિ ૮
૨૦. યહ પ્રસાદ હોં પાઊં ૮
૨૧. જગતમેં શ્રીયમુના ૮
૨૨. નિરખત હી આનન્દ ભયો ૯
૨૩. શ્રીયમુના યમુના નામ ભજો ૯

—: જગાવવાનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૨૪. જાગો મેરે લાલ ૯
૨૫. જાગિયે વ્રજરાજકુંવર ૯
૨૬. ચિરૈયા ચુહચુહાની ૯
૨૭. જાગિયે ગોપાલ લાલ જનની ૧૦
૨૮. જાગિયે ગોપાલ લાલ દેખોં ૧૦
૨૯. લાલન જાગો હો ૧૧
૩૦. લલિત લાલ શ્રીગોપાલ ૧૧
૩૧. પ્રાતસમૈં ઘર ઘરતેં ૧૧
૩૨. બાલકૃષ્ણ જાગહુ મેરે ૧૧

: રાગ બિભાસ :

૩૩. લાલકો મુખ દેખન હોં આઈ ૧૨
૩૪. પ્રાતસમૈં નવકુંજ દ્વાર ૧૨
૩૫ પ્રાતસમૈં પંછી બોલત ૧૨

—: કલેવાનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૩૬. આછો નીકો લોનો મુખ ૧૩
૩૭. છગન મગન પ્યારે ૧૩

: રાગ રામકલી :

૩૮. હોં બલ બલ જાઉં ૧૩
૩૯. કલેઊ કીજિયે નંદલાલ ૧૪
૪૦. માખન તનક દે રી ૧૪

: રાગ બિભાસ :

૪૧. ઉઠત પ્રાત કહ્યુ માત ૧૪
૪૨. અબહી જસોદા માખન ૧૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૪૩. માગત દધિ માખન ૧૫
૪૪. ગોવિન્દ માગત હૈ દધિ ૧૫
૪૫. મૈયા મોહિ માખન મિસરી ૧૫
૪૬. લાડિલી લાલ સેજ ઉઠ ૧૬

: રાગ માલકોંસ :

૪૭. જેંવત લાલ લાડિલી રાજે ૧૬

—: મંગલભોગ સરવાનું પદ :—

: રાગ રામકલી :

૪૮. કરત કલેઊ દોઉ ભૈયા ૧૬

—: મંગલ-આરતીનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૪૯. મંગલ મંગલ ૧૬
૫૦. મંગલ માધો નામ ૧૭
૫૧. મંગલરૂપ યસોદા નંદ ૧૭
૫૨. માઈ મંગલ આરતી ગોપાલકી ૧૮
૫૩. સબ વિધ મંગલ ૧૮

: રાગ બિભાસ :

૫૪. રત્નજટિત કનકથાલ ૧૮

: રાગ બિલાવલ :

૫૫. મંગલ આરતી કીજે ૧૯
૫૬. મંગલ આરતી કર ૧૯
૫૭. વ્રજમંગલકી મંગલ ૧૯

—: મંગલા સન્મુખનાં પદ :—

: રાગ બિભાસ :

૫૮. ગોવર્ધન ગિરિ સઘન ૧૯
૫૯. શ્રીવૃન્દાવન નિકુંજ ૨૦
૬૦. ઉરઝયો નીલાંબર પીતાંબર ૨૦
૬૧. પ્રાતસમૈં ઉઠિ હરિ નાંઉ ૨૦

: રાગ ભૈરવ :

૬૨. નાગરી નંદલાલ સંગ ૨૧

: રાગ ખટ :

૬૩. આજ નંદલાલ મુખચંદ ૨૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: સ્નાન કરાવવાનાં પદ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૬૪. કર મોદક માખન મિશ્રી લે ૨૧
૬૫. કહા ઓછી વ્હૈ જેહૈં ૨૨
૬૬. જસુમતી જબહી કહ્યો ૨૨
૬૭. મજ્જન કરત ગોપાલ ૨૨

—: શૃંગાર કરવાનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૬૮. આઓ ગોપાલ સિંગાર ૨૩
૬૯. ભોગ સિંગાર યસોદા મૈયા ૨૪
૭૦. લાલકો સિંગાર બનાવત ૨૪

: રાગ દેવગંધાર :

૭૧. કરત સિંગાર મૈયા ૨૪
૭૨. સ્યામા સ્યામ પ્રાત ઉઠ ૨૪
૭૩. પિય પ્યારીકો કરત સિંગાર ૨૫

—: શૃંગાર સન્મુખનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૭૪. છિનુ છિનુ બાનિક ૨૫
૭૫. માઈ આજુ ઔરુ કાલ્હિ ઔરુ ૨૫
૭૬. આજુકો સિંગાર સુભગ ૨૬
૭૭. જસુમતિકે હોં આજ ૨૬

: રાગ આસાવરી :

૭૮. ગ્વાલિની કૃષ્ણ દરસસોં ૨૬

: રાગ ધનાશ્રી :

૭૯. નયનન ઐસી બાન પરી ૨૬

: રાગ સુહા :

૮૦. કમલમુખ દેખત ૨૭

: રાગ બિલાવલ :

૮૧. લર લટકન સોહે ૨૭

: રાગ સારંગ :

૮૨. દેખ્યોરી હરિ નંગમનંગા ૨૭

: રાગ બિલાવલ :

૮૩. નંદભવનકો ભૂષન માઈ ૨૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ આસાવરી :
૮૪. અંખિયનકે ભૂષન ગિરિધારી ૨૮

—: ખંડિતાનાં પદ :—

: રાગ માલકૌંસ :
૮૫. આવન કહ ગયે અજહું ૨૮

: રાગ રામકલી :
૮૬. પિય બિન જાગત રૈન ગઈ ૨૮

: રાગ લલિત :
૮૭. ઐસે હી ઐસે રૈન બિહાની ૨૯

: રાગ રામકલી :
૮૮. સુઘર પિય સ્યામ અજહું ૨૯

: રાગ બિલાવલ :
૮૯. સાંઝકે સાંચે બોલ ૨૯

: રાગ લલિત :
૯૦. સંઝા વદે બોલ મનમોહન ૨૯
૯૧. સાંઝ જો આવન કહ ગયે ૩૦
૯૨. કબ દેખો મેરી ઓર ૩૦
૯૩. કમલ સી અંખિયાં લાલ ૩૦
૯૪. તુમસોં બોલવેકી નાહીં ૩૦

: રાગ માલકૌંસ :
૯૫. જરીકો જરાયવેકો ૩૦

: રાગ બિલાવલ :
૯૬. ઐસી ઐસી બાતન લાલન ૩૧

: રાગ લલિત :
૯૭. વાકે સબ નિસ જાગે ૩૧

: રાગ બિભાસ :
૯૮. કૌનકે ભુરાયે ભોર ૩૧

: રાગ ભૈરવ :
૯૯. ભલી કીની ભોર ભયે ૩૨

: રાગ લલિત :
૧૦૦. કહો તુમ સાંચી કહાંતેં ૩૨

: રાગ બિભાસ :
૧૦૧. આયે ભોર રસમસે ૩૨

: રાગ લલિત :
૧૦૨. આયે આયે હો તુમ સ્યામ ૩૨

: રાગ બિભાસ :
૧૦૩. આયે આયે હો મનભાવન ૩૩

: રાગ રામકલી :
૧૦૪. આજ હરિ રૈન ઉનીંદે ૩૩

: રાગ બિભાસ :
૧૦૫. નિસિકે ઉનીંદે મોહન ૩૩

: રાગ લલિત :
૧૦૬. આજ તો ઉનીંદે હો જુ ૩૪
૧૦૭. ક્યોં મોહન નહીં દરપન ૩૪

: રાગ બિલાવલ :
૧૦૮. લટપટી પાગકે પેંચ ૩૪

: રાગ લલિત :
૧૦૯. નંદસુત કહાં જુ બસે ૩૪

: રાગ બિભાસ :
૧૧૦. ઇતની બાર લૌં કહાં રહે ૩૫

: રાગ લલિત :
૧૧૧. વહીં જાઓ જહાં રૈન ૩૫
૧૧૨. મૈં જાની જુ જહાં રતિ ૩૫
૧૧૩. લાલ તુમ આયે રૈન ૩૫
૧૧૪. અનંત રતિ મૈં જાની ૩૬

: રાગ સૂહો :
૧૧૫. જઇયે વાકે ધામ ૩૬

: રાગ બિલાવલ :
૧૧૬. તિહારે પૂજિયે પિય પાય ૩૬

: રાગ લલિત :
૧૧૭. સુઘર પિય એન ૩૭

: રાગ રામકલી :
૧૧૮. સુઘર પિય આયે ભુજ ૩૭
૧૧૯. સુઘર ત્રિય કૌન ૩૭

: રાગ પંચમ :
૧૨૦. જાગે હો રૈન તુમ ૩૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ લલિત :
૧૨૧. નખ કહાં લાગે વન ૩૭
૧૨૨. તૂ તો મેરે પ્રાનનહૂંતેં ૩૮

—: હિલગનાં પદ :—

: રાગ આસાવરી :
૧૨૩. કૃષ્ણનામ જબતેં સ્રવન ૩૮

: રાગ બિહાગરો :
૧૨૪. વિધના વિધિ હૂ ન જાની ૩૮

રાગ આસાવરી :
૧૨૫. જાકો મન લાગ્યો ગોપાલસોં ૩૯

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૨૬. મેરો માઈ માધો સોં ૩૯

: રાગ આસાવરી :
૧૨૭. મેરો માઈ હરિ નાગરસોં ૩૯

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૨૮. મેરો મન ગોવિંદસોં ૩૯
૧૨૯. મેરો મન બાવરો જૂ ૪૦
૧૩૦. મેરો મન કાન્હને જૂ ૪૦

: રાગ આસાવરી :
૧૩૧. નંદલાલસોં મેરો મન ૪૦

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૩૨. મૈં અપનો મન ૪૧

: રાગ સારંગ :
૧૩૩. કૈસે કરિ કીજૈ વેદ ૪૧

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૩૪. મૈં તો પ્રીત સ્યામસોં ૪૧

: રાગ સારંગ :
૧૩૫. જબતેં પ્રીતિ સ્યામસોં ૪૧

: રાગ રામકલી :
૧૩૬. સખી રી મોહિ ૪૨
૧૩૭. હૌં તો ચરનકમલ રજ ૪૨

: રાગ બિલાવલ :
૧૩૮. લગન મન લાગી ૪૨

: રાગ સારંગ :
૧૩૯. મદનમોહનસોં પ્રીતિ કરી ૪૨

: રાગ રામકલી :
૧૪૦. હિલગન કઠિન જુ હૈ ૪૩
૧૪૧. ઐસી હિલગનકી પહિચાન ૪૩

: રાગ આસાવરી :
૧૪૨. પ્રીતિ કરી કાહુ ૪૩

: રાગ બિલાવલ :
૧૪૩. બાત હિલગકી કાસોં ૪૪

: રાગ રામકલી :
૧૪૪. જો પૈં ચોંપ મિલનકી ૪૪
૧૪૫. સ્યામ રંગ રંગે જુ ૪૪
૧૪૬. નયન ભયે જુ બસ ૪૪
૧૪૭. સજની મોતેં નયન ૪૫

: રાગ આસાવરી :
૧૪૮. નયન માઈ નાહિન ૪૫

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૪૯. અંખિયન ઐસી ટેવ ૪૫

: રાગ રામકલી :
૧૫૦. લોચન ભયે સ્યામકે ૪૬

: રાગ બિલાવલ :
૧૫૧. સખી રી જીવત હૌં ૪૬

: રાગ રામકલી :
૧૫૨. અબ હૌં કહા કરૌં રી ૪૬

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૫૩. હૌં નંદલાલ બિના ૪૬

: રાગ રામકલી :
૧૫૪. કરત હો સબૈ સયાની ૪૭
૧૫૫. એક ગાંવકો વાસ ૪૭

: રાગ ધનાશ્રી :
૧૫૬. કરન દે લોગનકો ઉપહાસ ૪૭

: રાગ રામકલી :
૧૫૭. સખી હૌં ગઈ દધિબેચન ૪૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૫૮. મોહીરી ઇન નૈનનકી ૪૮
૧૫૯. મેરો મન બિગર્યો ૪૮

: રાગ સારંગ :

૧૬૦. માઈ મેરે સ્યામ લગ્યો ૪૯

: રાગ ખમાચ :

૧૬૧. હોં તો મેરી પલકન ૪૯

: રાગ રામકલી :

૧૬૨. માઈ હોં તો ગિરિધરકે ૪૯

—: સુહા–સુઘરાઈનાં પદ :—

: રાગ સુહા :

૧૬૩. સુવા તેરી સોને ચાંચ ૪૯
૧૬૪. બરસ ઉધર ગયો ૪૯
૧૬૫. ચલ સખી સોતનકે ઘર ૫૦
૧૬૬. મેરી અંખિયનકી પલકનસેં ૫૦
૧૬૭. કમલમુખ દેખત ૫૦

: રાગ સુઘરાઈ :

૧૬૮. નયના સ્યામ સદા ૫૦
૧૬૯. આજ સખી કુંજન ૫૧
૧૭૦. તુમ ઘન સે ઘનસ્યામ ૫૧
૧૭૧. કિશોરી અંગ અંગ ૫૧

—: ફલફલારીનાં પદ :—

: રાગ બિભાસ :

૧૭૨. પક્વ ખજૂર જંબૂ બદરી ૫૧
૧૭૩. વ્રજમેં કાછની બેચન ૫૨

: રાગ સારંગ :

૧૭૪. કોઉ માઈ બેર બેચન ૫૨
૧૭૫. કોઉ માઈ આમ બેચન ૫૨

—: પલનાનાં પદ :—

: રાગ રામકલી :

૧૭૬. પ્રિય પ્રેંખપર્યંક શયન ૫૩
૧૭૭. લાલયતિ દોલિકા ૫૩
૧૭૮. નંદકો લાલ વ્રજપાલનૈ ૫૪
૧૭૯. યહ નિત નેમ જસોદા જુ ૫૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: ભોજનનાં પદ–શીતકાળ :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૮૦. ભોજનકો બોલત મહતારી ૫૪
૧૮૧. નેક ગોપાલેં દીજો ટેર ૫૪
૧૮૨. યહ તો ભાગ્ય પુરુષ ૫૫
૧૮૩. લાલકો રોટી ઔર બરી ૫૫
૧૮૪. લાલકો મીઠી ખીર ૫૫

: રાગ આસાવરી :

૧૮૫. હરિ ભોજન કરત ૫૬

: રાગ ટોડી :

૧૮૬. ચિત્ર સરાહત ચિતવત ૫૬

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૮૭. જેંવત શ્રીવૃષભાનનંદિની ૫૬

: રાગ ટોડી :

૧૮૮. ભોજન કરત પિય ૫૬

—: ભોગ સરવાનાં પદ–શીતકાળ :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૮૯. ભોજન ભલી ભાંતિ ૫૬

—: બીરીનાં પદ–શીતકાળ :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૯૦. કૃષ્ણકો બીરી દેત વ્રજનાર ૫૭
૧૯૧. પાન ખવાવત કર કર બીરી ૫૭

—: રાજભોગ આવે–છાકનાં પદ–ઉષ્ણકાળ :—

: રાગ સારંગ :

૧૯૨. તુમકો ટેર ટેર મૈં હારી ૫૭
૧૯૩. લેહો કન્હૈયા જસુમતિ મૈયા ૫૮
૧૯૪. કુમુદવન ભલી પહુંચી ૫૮
૧૯૫. આજ દધિ મીઠો ૫૮
૧૯૬. સ્યામ ઢાક તર છાક ૫૯
૧૯૭. ગોવરધન ગિરિશૃંગ ૫૯
૧૯૮. વિરાજત ગ્વાલ મંડલી ૫૯
૧૯૯. દાનઘાટી છાક આઈ ૫૯

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૨૦૦. ઉસીર મહલમેં બિરાજે ૬૦
૨૦૧. બૈઠે લાલ કુંજન ૬૦

—: ભોગ સરવાનાં પદ–ઉષ્ણકાળ :—

: રાગ સારંગ :

૨૦૨. છાકેં ખાય ખાય ધાય ૬૦
૨૦૩. છાક ખાય બંસીવટ ૬૦

—: બીરીનાં પદ–ઉષ્ણકાળ :—

: રાગ સારંગ :

૨૦૪. બૈઠે લાલ કાલિન્દી ૬૧
૨૦૫. હરિકો બીરી ખવાવત ૬૧

—: શ્રીમસ્તકશૃંગારનાં પદ :—

* શીતકાળ *

[ફેંટા]

રાજભોગ : રાગ આસાવરી :

૨૦૬. સુન્દર સ્વરૂપ અતિ સેવાસોં ૬૧

સેન : રાગ યમન :

૨ ૭. લાલ ફબ્યો ઉદો ફેંટા ૬૨

[ટોપા]

રાજભોગ : રાગ ટોડી :

૨૦૮. આધો મુખ નીલાંબરસોં ૬૨

રાજભોગ : રાગ આસાવરી :

૨૦૯. દેખ સખી મોહન ૬૨

[કુલહી]

રાજભોગ : રાગ ધનાશ્રી :

૨૧૦. ક્રીડત મનિમય આંગન ૬૩
૨૧૧. અપને ગોપલકી બલિહારી ૬૩

સંધ્યાઆરતી : રાગ ગૌરી :

૨૧૨. મોહન તિલક ગોરોચન ૬૩

સેન : રાગ કાન્હરો :

૨૧૩. રાખી હો અલક બીચ ૬૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

[ટિપારો]

રાજભોગ : રાગ ટોડી :

૨૧૪. વિમલ કદંબમૂલ ૬૪
૨૧૫. નવલ કદંબ છાંહ ૬૪

ભોગ : રાગ પૂર્વી :

૨૧૬. નાચત ગાવત વનતેં ૬૫
૨૧૭. આજ સખી મોહન ૬૫

[પાગ ચન્દ્રિકા]

રાજભોગ : રાગ આસાવરી :

૨૧૮. પૂછત જનની કહાંતેં ૬૫
૨૧૯. આજ બને મોહન ૬૫

ભોગ : રાગ પૂર્વી :

૨૨૦. ધરે બાંકી પાગ ૬૬

સંધ્યા આરતી : રાગ ગૌરી :

૨૨૧. વે દેખો આવત હૈં ૬૬

સેન : રાગ અડાનો :

૨૨૨. સાંવરો જંબતેં દષ્ટિ ૬૬

[દુમાલો]

રાજભોગ : રાગ આસાવરી :

૨૨૩. અતિ છબિ દેત દુમાલો ૬૭

સંધ્યા આરતી : રાગ ગૌરી :

૨૨૪. દુહું દિસ છોર દુમાલેકી ૬૭

[કિરીટ]

રાજભોગ : રાગ આસાવરી :

૨૨૫. આજ અતિ સોભિત ૬૭

[સેહરા]

રાજભોગ : રાગ ધનાશ્રી :

૨૨૬. આજ અતિ દુલહે ૬૭

[મુકુટ]

રાજભોગ : રાગ ધનાશ્રી :

૨૨૭. સખીરી લોભી મેરે ૬૮

સંધ્યાઆરતી : રાગ ગૌરી :

૨૨૮. હરિ મારગ જોવત ભઈ ૬૮

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

કવાઈનું પદ : રાગ આસાવરી :

૨૨૯. નવરંગ લલન વિહારી ૬૮

-: ઉષ્ણકાળ :-

[ટોપી]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૩૦. સોભિત લાલન લલિત ૬૯

સંધ્યાઆરતી : રાગ હમીર કલ્યાણ :

૨૩૧. આજ સિર રાજત ટોપી ૬૯

[ફેંટા]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૩૨. સોભિત આડબંદ અતિ ૬૯

[કુલહી]

શૃંગાર : રાગ બિલાવલ :

૨૩૩. ખેલત લાલ અપને રસ ૬૯

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૩૪. આજ અતિ સોભિત હૈ ૭૦

સંધ્યાઆરતી : રાગ હમીરકલ્યાણ :

૨૩૫. પિછોરા ખાસાકો કટિ ૭૦

[ટિપારો]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૩૬. ગોવિન્દ લાડિલો ૭૦

સંધ્યાઆરતી : રાગ હમીર કલ્યાણ :

૨૩૭. વનતેં આવત ૭૧

[પાગ ચંદ્રિકા]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૩૮. સ્યામ માઈ શ્વેત પરદની ૭૧

સંધ્યાઆરતી : રાગ હમીર કલ્યાણ :

૨૩૯. આજ અતિ નીકે બને ૭૧

સેન : રાગ અડાનો :

૨૪૦. છૂટે બંદ સોંધેસોં ૭૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

[કિરીટ]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૪૧. દેખો સખી રાજત હૈ ૭૨

[સેહરા]

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૪૨. બના સિર સેહરો ૭૨

[મુકુટ]

શૃંગાર : રાગ બિલાવલ :

૨૪૩. દેખરી દેખ નવકુંજ ૭૨

રાજભોગ : રાગ સારંગ :

૨૪૪. નંદ નંદ કુંજ ચંદ ૭૩
૨૪૫. મુકુટકી છાંહ મનોહર ૭૩

ભોગ : રાગ પૂર્વી :

૨૪૬. આગે કૃષ્ણ પાછે કૃષ્ણ ૭૩

સંધ્યાઆરતી : રાગ ગૌરી :

૨૪૭. લટકત ચલત ૭૩

સેન : રાગ અડાનો :

૨૪૮. એહો આજ રીઝી હોં ૭૪

[ફૂલનો મુકુટ]

: રાગ કાન્હરો :

૨૪૯. ફૂલકો મુકુટ ૭૪

[ફૂલની પાગ]

: રાગ કાન્હરો :

૨૫૦. ફૂલકે ભવન ગિરિધરન ૭૪

-: વર્ષાકાળ :-

[ટિપારો]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર :

૨૫૧. આજ સખી દેખ ૭૫

[પાગ]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર :

૨૫૨. લાલ માઈ બાંધે ૭૫
૨૫૩. મધુવન સ્યામ કરત ૭૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૨૫૪. ધરે સિર પ્યારો ૭૬
૨૫૫. લાલ સિર પાગ લહરિયા ૭૬
૨૫૬. દેખો માઈ અતિ જુ બને ૭૬
૨૫૭. કુમુદવન સ્યામ જુ ૭૬
૨૫૮. તુમ દેખો માઈ ૭૭

રાજભોગ : રાગ મલ્હાર :

૨૫૯. સોભા માઈ અબ દેખનકી ૭૭
૨૬૦. હૌં ઇન મોરનકી ૭૭

સંધ્યા : રાગ મલ્હાર :

૨૬૧. લાલકી સોભા કહત ન આવે ૭૭

[દુમાલો]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર :

૨૬૨. લાલ માઈ ભીંજત ૭૮

[કુલહી]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર :

૨૬૩. રહી ફબ સ્યામ ૭૮

રાજભોગ : રાગ મલ્હાર :

૨૬૪. પાવસ ઋતુ આગમ ૭૮

[કિરીટ]

રાજભોગ : રાગ મલ્હાર :

૨૬૫. ગોવર્ધન પર ઠાડે ૭૯

[સેહરો]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર

૨૬૬. દેખો માઈ સાવન દુલહે ૭૯

[મુકુટ]

શૃંગાર : રાગ મલ્હાર

૨૬૭. કદંબતર ઠાડે હૈં ૭૯

રાજભોગ : રાગ મલ્હાર :

૨૬૮. દેખો માઈ યે બડભાગી ૮૦

સંધ્યા : રાગ મલ્હાર :

૨૬૯. મધુકર કબહું ગુપાલ ૮૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* શીતકાળ–ઘટાનાં પદ *

જામલી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૦. જામો બન્યો જરતાસકો ૮૦

હરી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૧. લીલે વૃન્દાવન અતિ ૮૧

લાલ ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૨. લાલ લાલકે લાલ જુ ૮૧

પીળી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૩. પીરેઈ કુંડલ નૂપુર ૮૧

સ્યામ ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૪. સ્યામ હી સુન્દર ૮૧

ધોળી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૫. ધોરે મોહન ધોરે સોહન ૮૨

બાંકી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૬. બાંકે આસન બાંકે સિંઘાસન ૮૨

ગુલાબી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૭. ફૂલ ગુલાબી સાજ ૮૨

અમરસી ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૮. ફેંટા અમરસી ધરે ૮૨

લહેરિયા ઘટા : રાગ ટોડી :

૨૭૯. લહેરિયા સાજ સુભગ ૮૩

—: રાજભોગ સન્મુખનાં પદ :—

: રાગ સારંગ :

૨૮૦. જાકો વેદ રટત ૮૩
૨૮૧. તુમ સંગ ખેલત ૮૪
૨૮૨. તુમ મેરી મોતિન લર ૮૪
૨૮૩. નેક કૃપા કર કુંજ ૮૪
૨૮૪. બૈઠે હરિ રાધા સંગ ૮૪
૨૮૫. ઘાટ પર ઠાડે મદનગોપાલ ૮૫
૨૮૬. આવત હી યમુના ભર ૮૫
૨૮૭. ઐસી ધૂપમેં પિય ૮૫
૨૮૮. ભલેઈ મેરે આયે હો ૮૬
૨૮૯. જ્યેષ્ઠ માસ તપત ઘામ ૮૬
૨૯૦. સૂર આયો સિર પર ૮૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૨૯૧. ઐંડે ધનસ્યામ સુંદર ૮૭
૨૯૨. ચંદનકો વાગો પહેરે ૮૭
૨૯૩. સખી સુગંધ જલ ૮૭
૨૯૪. વૃન્દાવન કુંજનકે મધ્ય ૮૭
૨૯૫. અનત ન જૈયે પિય ૮૮
૨૯૬. વિરાજત દોઊ ઉસીરમહલ ૮૮
૨૯૭. મૈં નહીં જાન્યો માઈ ૮૮
૨૯૮. આજ ઘરે ગિરિધર ૮૮

—: ઉત્થાપનનું પદ :—

: રાગ પૂર્વી :

૨૯૯. છબીલે લાલકી ૮૯

—: ભોગ સમયનાં પદ :—

: રાગ સાવત સારંગ :

૩૦૦. તનક પ્યાય પાની ૮૯

: રાગ નટ :

૩૦૧. પ્રીતમ પ્રીતિ હી તેં ૮૯
૩૦૨. રૂપ દેખ નયના ૮૯

—: ગાય બોલાવવાનું પદ :—

: રાગ પૂર્વી :

૩૦૩. કદંબ ચઢ કાન્હ ૯૦

—: આવનીનાં પદ :—

: રાગ પૂર્વી :

૩૦૪. આગે ગાય પાછે ગાય ૯૦
૩૦૫. હાંકે હટક હટક ગાય ૯૦

: રાગ ગૌરી :

૩૦૬. મૈયા યાતેં ભઈ અવેર ૯૧
૩૦૭. આવત કાલ્હકી સાંઝ ૯૧
૩૦૮. પિછોરા ખાસાકો કટિ ૯૧
૩૦૯. ગિરિધર સબહી અંગકો ૯૨
૩૬૦. કૌન રસ ગોપિન લીનો ૯૨
૩૧૧. પરમ રસ પાયો વ્રજકી ૯૨
ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ સોરઠ :

૩૧૨. વિરાજત વનમાલા ૯૨
૩૧૩. મૈયા મોરી કામર ૯૩
૩૧૪. નયનન નિરખ ૯૩

-: સાંઝ સમે ધૈયાનું પદ :-

: રાગ ગૌરી :

૩૧૫. દુહિવો દુહાયવો ભૂલ ૯૩

—: બ્યારુનાં પદ :—

: રાગ યમન :

૩૧૬. લાડિલે બોલત હૈ તોહિ ૯૩
૩૧૭. મૈયા અપને સુતહિં ૯૪

: રાગ કાન્હરો :

૩૧૮. બ્યારુ કરત હૈ ૯૪
૩૧૯. મોહનલાલ બિયારુ કીજે ૯૪

—: દૂધનાં પદ :—

: રાગ યમન :

૩૨૦. કીજે લાડીલે પાન ૯૪
૩૨૧. હંસ હંસ કર દૂધ ૯૫

—: બીરીનું પદ :—

: રાગ કાન્હરો :

૩૨૨. સોહત નાસિકા ૯૫

—: સેન સમયનાં પદ :—

: રાગ કલ્યાણ :

૩૨૩. મેરો તો કાન્હ ૯૫
૩૨૪. અમૃત નિચોઈ કિયો ૯૬
૩૨૫. મેરે તો ગિરિધર હી ૯૬
૩૨૬. યહ કૌન ટેવ તેરી ૯૬
૩૨૭. બન ઠન કહાં ચલે ૯૬

: રાગ યમન :

૩૨૮. હૌં ચલી જાત હી ૯૭
૩૨૯. મેરે રી બગર ૯૭
૩૩૦. ભલે જુ ભલે આયે ૯૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ નાયકી :

૩૩૧. લોચન લાલચી ભયે ૯૭
૩૩૨. પ્યારે અવધિ વદી ૯૮
૩૩૩. પ્યારે પૈયા પરન ૯૮
૩૩૪. ઠાઢે કુંજભવન ૯૮

: રાગ કાન્હરો :

૩૩૫. નયન છબીલે ૯૮

: રાગ અડાનો :

૩૩૬. જલકો ગઈ સુઘટ ૯૯

: રાગ કાન્હરો :

૩૩૭. મુખસોં મુખ મિલાઈ ૯૯
૩૩૮. પ્યારી રી વદનકમલ ૯૯

: રાગ અડાનો :

૩૩૯. પિય તોહિ નયનન ૯૯
૩૪૦. બેસર કોનકી અતિ ૧૦૦
૩૪૧. જર જાઓ રી લાજ ૧૦૦
૩૪૨. તેરી ભ્રોંહકી મરોરન ૧૦૦
૩૪૩. કદંબવન વીથન કરત ૧૦૦
૩૪૪. કુંજ સુહાવનો ૧૦૧
૩૪૫. પિય તેરી ચિતવનમેં ૧૦૧

: રાગ કેદારો :

૩૪૬. આવત ખરિક ખોરિ ૧૦૧
૩૪૭. મેરો મુખ નીકો કે તેરો ૧૦૨

: રાગ બિહાગરો :

૩૪૮. ખંજન નયન રૂપ ૧૦૨

—: માનનાં પદ :—

: રાગ કેદારો :

૩૪૯. છાંડ દે માનિની ૧૦૨

: રાગ બિહાગરો :

૩૫૦. દોરી દોરી આવત ૧૦૨

—: માનમિલાપનું પદ :—

: રાગ કેદારો :

૩૫૧. રાધિકા આજ આનંદમેં ૧૦૩
ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: પોઢવાનાં પદ :—

: રાગ બિહાગ :

૩૫૨. પોઢે રંગમહલ ગોવિન્દ ૧૦૩
૩૫૩. કુંજભવનમેં પોઢે દોઊ ૧૦૩

: રાગ બિહાગરો :

૩૫૪. સખિયન રુચિ રુચિ સેજ ૧૦૩
૩૫૫. ઋતુ નીકી લાગત ૧૦૩

: રાગ અડાનો :

૩૫૬. આય ક્યોં ન દેખો ૧૦૪

: રાગ કેદારો :

૩૫૭. પોઢે હરિ ઝીનેં પટ ૧૦૪

—: કહાનીનાં પદ :—

: રાગ બિહાગરો :

૩૫૮. યસોમતિ સુત પલના ૧૦૪
૩૫૯. નંદનંદન એક કહૂં ૧૦૫
૩૬૦. સુન સુત એક કથા ૧૦૫

* નિત્યનાં કીર્તન સમાપ્ત *

* *

વર્ષોત્સવનાં કીર્તન

—: જન્માષ્ટમી વધાઈ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૧. વ્રજ ભયો મહરિકે પૂત ૧૦૬
૨. આજ બન કોઉ ૧૦૮
③ નૈનભર દેખો ૧૦૯
૪. યહ સુખ દેખો રી ૧૦૯
૫. જન્મ ફલ માનત ૧૧૦
૬. આજ ગૃહ નંદમહરકે ૧૧૦
⑦ સાંવરો મંગલરૂપ ૧૧૦
૮. આજ ગોકુલમેં બ ૧૧૦
૯. વ્રજમેં ઘર ઘર બજત ૧૧૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૧૦. આજ અતિ બાઢયો હૈ ૧૧૧
૧૧. આજ વ્રજ ઘર ઘર ૧૧૨
૧૨. મેરે લલના હૌં ૧૧૨
૧૩. સુનત હી ગૃહગૃહતેં ૧૧૩

: રાગ ભૈરવ :

૧૪. સબ મિલિ આવો ૧૧૩

: રાગ લલિત :

૧૫. શ્રીવ્રજરાજ દુલારે ૧૧૩

: રાગ રામકલી :

૧૬. જા દિન કન્હૈયા મોસેં ૧૧૩
૧૭. હરિમુખ દેખિયો ૧૧૪
૧૮. સુનોરી આજ મંગલ ૧૧૪

: રાગ બિલાવલ :

૧૯ મહા મહોચ્છવ ગોકુલ ગામ ૧૧૫
૨૦. મોદ વિનોદ આજ ૧૧૫
૨૧. આનંદ આજ નંદજૂકે ૧૧૬
૨૨. આજ નંદજૂકે દ્વારે ૧૧૬
૨૩. પ્રગટે મથુરા માંઝ ૧૧૬
૨૪. ગોકુલ ઘર ઘર હોત ૧૧૭
૨૫. બાલ વિનોદ ભામતી લીલા ૧૧૭
૨૬. સુનરી સખી વ્રજ ૧૨૧

: રાગ આસાવરી :

૨૭. જુરિ ચલી હૈં બધાવન ૧૨૨
૨૮. બરસગાંઠ ગિરિધરન ૧૨૩
૨૯ બરસગાંઠ લાલ ગિરિધરકી ૧૨૪
૩૦. જનમ સુતકો હોત હી ૧૨૪
૩૧. પ્રથમ હી ભાદૌં માસ ૧૨૬
૩૨. તુમરે ભાગ સુનો ૧૩૦
૩૩. આયો હૈ અવધૂત જોગી ૧૩૦
૩૪. બાલા મૈં જોગી જસ ૧૩૧
૩૫. કાહુ જોગિયાકી દૃષ્ટિ ૧૩૨

: રાગ ધનાશ્રી :

૩૬. આજ વધાઈ બાબા નંદકે ૧૩૨
૩૭. બધાઇ માઈ આજ બધાઈ ૧૩૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૩૮ સબ મિલિ મંગલ ગાવો ૧૩૫
૩૯. રાની જૂ આપુન મંગલ ગાવે ૧૩૫
૪૦. રાની તેરો ચિરજિયો ૧૩૫
૪૧. યસોદારાની સોવન ૧૩૬
૪૨. નંદ મહોચ્છવ હો ૧૩૬
૪૩. ધન્ય ગોકુલ જહાં ૧૩૬
૪૪. યસોદારાની જાયો હૈ ૧૩૭

: રાગ સારંગ :

૪૫. ભૈયા હો આજ નંદરાયકે ૧૩૭
૪૬. ગોકુલમેં બાજત કહાં ૧૩૭
૪૭. આજ મહા મંગલ ૧૩૮
૪૮. નંદજૂ તુમારે જાયો ૧૩૮
૪૯. નંદ વધાઈ દીજે ૧૩૮
૫૦. આજ વધાઈ કો દિન નીકો ૧૩૮
૫૧. ઘર ઘર ગ્વાલ દેત ૧૩૯
૫૨. આંગન નંદકે દધિકાદૌ ૧૩૯
૫૩. સબ ગ્વાલ નાચે ૧૩૯
૫૪. પૂત ભયો રી નંદકે ૧૪૦
૫૫. ગહ્યો નંદ સબ ગોપિન ૧૪૦
૫૬. નંદ બધાઈ બાંટત ૧૪૦
૫૭. ગોકુલ આજ કુલાહલ ૧૪૧
૫૮. વ્રજમેં હોત કુલાહલ ૧૪૧
૫૯. સબનસોં કહતિ જસોદા ૧૪૧
૬૦. લલના વ્રજમેં આનંદ ૧૪૨

: રાગ કાફી :

૬૧. શ્રીવ્રજરાજકે ધામ ૧૪૩

: રાગ મલ્હાર :

૬૨. આંગન દધિકો ઉદધિ ૧૪૪
૬૩. હૌં તો એક નઈ ૧૪૪

: રાગ દેશ :

૬૪. બાજત બધાઇયાં ૧૪૪

: રાગ મારુ :

૬૫. શ્રીગોપાલલાલ ગોકુલ ૧૪૫

: રાગ ગૌરી :

૬૬. આજ બધાયો શ્રીવ્રજરાજકે ૧૪
૬૭. કૌન સુકૃત ઇન ૧૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ જૈજૈવંતી :

૬૮. આજ તો ગોકુલ ગામ ૧૪૭
૬૯. આજ તો બધાઈ બાજે ૧૪૮

: રાગ રાયસો :

૭૦. વ્રજમંડલ જુ આનંદ ૧૪૮

: રાગ માલવ :

૭૧. મોહન નંદરાય કુમાર ૧૪૯
૭૨. બંદે ધરન ગિરિવર ૧૪૯
૭૩. આજ વધાઈ નંદમહર ૧૪૯

: રાગ ખમાયચ :

૭૪. રાની તેરો ભાગ્ય ૧૫૦

: રાગ કાન્હરો :

૭૫. ઐસો પૂત દેવકી ૧૫૦
૭૬. ભાદોંકી અધરાત ૧૫૧
૭૭. અંધિયારી ભાદોંકી રાત ૧૫૧
૭૮. આઠૈં ભાદોંકી ૧૫૧
૭૯. ભાદોંકી રૈનિ અંધિયારી ૧૫૨
૮૦. હરિકો વિમલ યસ ૧૫૨
૮૧. ગાવત ગોપી મધુ ૧૫૩
૮૨. જસુમતિ ગૃહ આવત ૧૫૩
૮૩. યહ ધન ધર્મ હી તેં ૧૫૩
૮૪. હરિ જનમત હી ૧૫૪
૮૫. રાની તિહારો ઘર ૧૫૪

: રાગ સુઘરાઈ કાન્હરો :

૮૬. સબ મિલિ આઓ ૧૫૪

: રાગ કલ્યાણ :

૮૭. સોભા સિંધુ ન અંત ૧૫૫

: રાગ નાયકી :

૮૮. આનંદ બધાવનો ૧૫૫
૮૯. જન્મ લિયો શુભ લગ્ન ૧૫૫
૯૦. શુભ દિન મંગલ ૧૫૫
૯૧. રંગ બધાવનો ૧૫૬

: રાગ બિહાગ :

૯૨. રાવલકે કહે ગોપ ૧૫૬
૯૩. શ્રવન સુન સજની ૧૫૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: જન્માષ્ટમી-નાલછેદન :—

: રાગ દેવગંધાર :

૯૪. ઝગરિનિ ઠાન્યો ઝગરો ૧૫૮
૯૫. જસુમતિ લટકતિ ૧૫૮

—: જન્માષ્ટમી-છઠી :—

: રાગ સારંગ :

૯૬. મંગલઘોસ છઠીકો ૧૫૮
૯૭. દૂનો મંગલ હૈ ૧૫૮

—: જન્માષ્ટમી-પલના :—

: રાગ રામકલી :

૯૮. પ્રિય પ્રેંખ પર્યંક ૧૫૯
૯૯. લાલયતિ દોલિકા ૧૬૦
૧૦૦. નંદકો લાલ વ્રજપાલને ૧૬૦
૧૦૧. યહ નિત નેમ ૧૬૦
૧૦૨. પ્રેંખપર્યંક ગિરિધરન ૧૬૦
૧૦૩. ચક્ષુશ્રવાપ્રિયકો ૧૬૧
૧૦૪. પલના ઝૂલો મેરે લલન ૧૬૧
૧૦૫. પલના સ્યામ ઝુલાવત ૧૬૧
૧૦૬. અપને લાલકે ગુન ૧૬૨
૧૦૭. અપને બાલ ગોપાલૈ ૧૬૨
૧૦૮. ગોપાલ માઈ પાલને ૧૬૨
૧૦૯. ઐઠિ રાની જસુમતિ ૧૬૩
૧૧૦. ઝૂલો પાલને ગોવિંદ ૧૬૩
૧૧૧. ઝૂલો પાલને નંદનંદ ૧૬૩
૧૧૨. હૌં અપને લાલકે ૧૬૪
૧૧૩. અપને લાલકે ગુન ૧૬૪
૧૧૪. પાલને ઝૂલત ગિરિધર ૧૬૪
૧૧૫. ગોકુલચંદ પાલને ઝૂલત ૧૬૪

: રાગ દેવગંધાર :

૧૧૬. ઝૂલો પાલને નંદનંદ ૧૬૫

: રાગ બિલાવલ :

૧૧૭. સાંવરો સુત પલના ૧૬૫
૧૧૮. હાલરો હુલરાવે ૧૬૬
૧૧૯. ફૂલી ચાયનસોં હુલરાવે ૧૬૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૨૦. જસોદા તેરે ભાગિકી ૧૬૬
૧૨૧. રતનખચિત કંચનકો ૧૬૭

: રાગ ટોડી :

૧૨૨. પાલનો અતિ પરમ સુંદર ૧૬૭

: રાગ આસાવરી :

૧૨૩. તુમ વ્રજરાનીકે લાલ ૧૬૭
૧૨૪. બારિ મેરે લટકન પગ ૧૬૮
૧૨૫. માઈ મીઠે હરિજૂકે ૧૬૯
૧૨૬. માઈરી કમલનૈન ૧૬૯
૧૨૭. દિવ્ય કનિકકો પાલનો ૧૬૯
૧૨૮. પ્રિય નવનીત પાલને ૧૭૦
૧૨૯. પલના ફૂલ ભર્યો ૧૭૦
૧૩૦. પલના ઝૂલત ૧૭૦
૧૩૧. જસોદા મૈયા લાલકો ૧૭૦
૧૩૨. દિવ્ય કનિકકો બન્યો ૧૭૧
૧૩૩. સુનિ રે બઢઇયા ૧૭૧

—: જન્માષ્ટમી-ઢાઢી :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૩૪. હૌં વ્રજ માંગનો ૧૭૨
૧૩૫. નંદ તુવ સુખ દુઃખ ૧૭૨
૧૩૬. ઢાઢી તૈં પઢિ ૧૭૩

: રાગ જેતશ્રી :

૧૩૭. રંગભીની ઢાઢિન ૧૭૩

: રાગ સારંગ :

૧૩૮. ઢાઢિન નાચે રંગભરી ૧૭૪

: રાગ કાફી :

૧૩૯. હૌં વ્રજરાજકી ઢાઢિન ૧૭૪

: રાગ મારુ :

૧૪૦. કૃષ્ણજન્મ સુનિ ૧૭૫
૧૪૧. શ્રીવ્રજરાજકે હમ ઢાઢી ૧૭૬
૧૪૨. હમારો નંદ બડો જિજમાન ૧૭૬

: રાગ દેશ :

૧૪૩. બેટી ભઈ ભાનકે અરુ નંદકે ૧૭૬
૧૪૪. ઢાઢનિયાં મચલ રહી ૧૭૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ઇમન :

૧૪૫. ઢાઢી નાચે અરુ ગાવે ૧૭૭

—: જન્માષ્ટમી-દસૌંધી :—

: રાગ સારંગ :

૧૪૬. ચૌકતે ઉઠિકે નંદરાની ૧૭૭
૧૪૭. માંડે દ્વાર હરદ રોરીસોં ૧૭૮

—: જન્માષ્ટમી-માસદિન :—

: રાગ સારંગ :

૧૪૮. માસદિનાકો ચૌક ૧૭૮

—: જન્માષ્ટમી-અન્નપ્રાસન :—

: રાગ સારંગ :

૧૪૯. આજ કાન્હ કરિહૈ ૧૭૯

—: જન્માષ્ટમી-કાનછેદન :—

: રાગ સારંગ :

૧૫૦. આયો કર્ણવેધ દિન ૧૮૦
૧૫૧. સુતકે કાન છેદત ૧૮૦

—: જન્માષ્ટમી-નામકરન :—

: રાગ રામકલી :

૧૫૨. જહાં ગગન ગતિ ૧૮૦
૧૫૩. નંદગૃહ આયો ગર્ગ ૧૮૧

—: જન્માષ્ટમી-મૃત્તિકાભક્ષણ :—

: રાગ રામકલી :

૧૫૪. મોહન તૈં માટી ૧૮૧
૧૫૫. તૈં માટી ક્યોં ખાઈ ૧૮૨

—: જન્માષ્ટમી-કરવટ :—

: રાગ રામકલી :

૧૫૬. કરવટ લઈ પ્રથમ ૧૮૨

—: જન્માષ્ટમી-ઊખલ: —

: રાગ બિલાવલ :

૧૫૭. નિગમ સાર દેખો ૧૮૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: જન્માષ્ટમી-બાલલીલા :—

: રાગ રામકલી :

૧૫૮. યસોમતિ મન અભિલાષ ૧૮૩
૧૫૯. રુનઝુન બજત ૧૮૩
૧૬૦. હૌં વારી તેરે મુખ ૧૮૪
૧૬૧. ગોપી નાચત ગોદ લે ૧૮૪
૧૬૨. સિખવત ચલન યસોદા ૧૮૪
૧૬૩. ખેલત સ્યામ ૧૮૪
૧૬૪. મૈયા મેરી કબ બાઢેગી ૧૮૫

: રાગ બિલાવલ :

૧૬૫. મનિમય આંગન નંદકે ૧૮૫
૧૬૬. દેખત દરપન કહત ૧૮૫
૧૬૭. દેખિ પ્રતિબિંબ ગોપાલ ૧૮૬
૧૬૮. બાલ દસા ગોપાલકી ૧૮૬
૧૬૯. હૌં ભૌરી મેરો કાન્હ ૧૮૭
૧૭૦. સોભિત કર નવનીત ૧૮૭
૧૭૧. નંદજૂકે લાલનકી ૧૮૭
૧૭૨. બલિ બલિ જાઉં ૧૮૮
૧૭૩. ગિરિધર ડોલત પાયન ૧૮૮
૧૭૪. લેઉ લાલ મેરે ૧૮૮

: રાગ આસાવરી :

૧૭૫. આજુ ગઈ હૌં નંદભવનમેં ૧૮૯

: રાગ જેતશ્રી :

૧૭૬. દેખો દધિસુતમેં ૧૯૦

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૭૭. લાલ તેરે મુખ ઉપર ૧૯૦

: રાગ સારંગ :

૧૭૮. અદ્‌ભુત તેરી બાત ૧૯૦
૧૭૯. જબ મેરો મોહન ૧૯૦
૧૮૦. ઠાડી લિયે ખિલાવત ૧૯૧
૧૮૧. જ્યોં જ્યોં નૂપુર બાજે ૧૯૧
૧૮૨. તુમારે લાલ રૂપ પર ૧૯૧

: રાગ નટ :

૧૮૩. કહન લાગે મોહન ૧૯૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ પૂર્વી :

૧૮૪. છોટો સો કન્હૈયા ૧૯૨

: રાગ ગૌરી :

૧૮૫. વિમલ જસ વૃન્દાવન ૧૯૨
૧૮૬. અથૈયાં બૈઠે હૈં વ્રજરાજ ૧૯૩

: રાગ ઇમન :

૧૮૭. સોહત અતિ હિ પાય ૧૯૩
૧૮૮. સુનિ બડભાગિન ૧૯૩

: રાગ કાન્હરો :

૧૮૯. એક પ્રીતિ રીતિ વશ ૧૯૩

—: જન્માષ્ટમી-ચન્દખિલૌના :—

: રાગ જંગલો :

૧૯૦. માંગેરી મોપે ચન્દ ૧૯૪
૧૯૧. ચન્દ ખિલૌના લૈહોં ૧૯૪

—: જન્માષ્ટમી-પોઢવાનું પદ :—

: રાગ બિહાગ :

૧૯૨. સોવત નીંદ આય ગઈ ૧૯૪

—: રાધાષ્ટમી-વધાઈ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૧૯૩. જનમ વધાઈ કુંવરી લલીકી ૧૯૫
૧૯૪. આજ રાવલમેં બજત ૧૯૬
૧૯૫ સુનિયત રાવલ હોત ૧૯૬
૧૯૬. આજ બરસાને બજત ૧૯૬

: રાગ બિલાવલ :

૧૯૭. શ્રીવૃષભાનરાયજૂકે આંગન ૧૯૭
૧૯૮. પ્રગટ ભઈ વૃષભાનકે ૧૯૭
૧૯૯. આઠેં ભાદોંકી ઉજિયારી ૧૯૮

: રાગ રામકલી :

૨૦૦. આજ જનમદિન રાધેકો ૧૯૮

: રાગ ધનાશ્રી :

૨૦૧. યે બધાઈ મન પૂજી ૧૯૯
૨૦૨. ભાદોં સુદિ આઠેં ૧૯૯

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ આસાવરી :

૨૦૩. બરસાનેતેં દૌરિ નારિ ૨૦૦
૨૦૪. શ્રીવૃષભાન નૃપતિકે ૨૦૦

: રાગ સારંગ :

૨૦૫. આજ વૃષભાનકે આનંદ ૨૦૧
૨૦૬. હેરી હે આજ ૨૦૧
૨૦૭. આજ બધાઈ બાજત ૨૦૨
૨૦૮. આજ રાવલમેં જયજયકાર ૨૦૨
૨૦૯. મહારસ પૂરન પ્રગટયો ૨૦૨
૨૧૦. રાધા રાવલ પ્રગટ ભઈ ૨૦૩
૨૧૧. આજ રાવલમેં બજત ૨૦૩
૨૧૨. રાવલ આજ કુલાહલ ૨૦૩
૨૧૩. પ્રગટયો સબ વ્રજકો ૨૦૪
૨૧૪. આજ બધાઈ હૈ બરસાને ૨૦૪
૨૧૫. આજ બધાઈ ૨૦૪
૨૧૬. આજ બરસાને ૨૦૫
૨૧૭. શ્રીવૃષભાનરાય ગૃહ ૨૦૫

: રાગ કાન્હરો :

૨૧૮. આઠેં ભાદોંકી ૨૦૫

: રાગ બિહાગ :

૨૧૯. બાજે બાજે મંદિલરા ૨૦૬

—: રાધાષ્ટમી–ઢાઢી :—

: રાગ મારુ :

૨૨૦. ઢાઢી આયો હો તિહારો ૨૦૬

: રાગ ગૌરી :

૨૨૧. મહરિ જૂ યાચન તુમપે ૨૦૬

—: રાધાષ્ટમી–પલના :—

: રાગ રામકલી :

૨૨૨. લાડિલી સુરંગ પાલને ૨૦૭

: રાગ બિલાવલ :

૨૨૩. લડૈંતી પાલને ઝૂલે ૨૦૭

: રાગ સારંગ :

૨૨૪. કીરતિ રાની પાલને ઝુલાવે ૨૦૭
૨૨૫. રસિકની રાધા પલના ૨૦૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: રાધાષ્ટમી–બાલલીલા :—

: રાગ બિલાવલ :

૨૨૬. ખેલનકે મિસ કુંવરી ૨૦૮

—: રાધાષ્ટમી–નવનાગરી :—

: રાગ બિલાવલ :

૨૨૭. શ્રીનવનાગરી પ્યારી ૨૦૮

—: દાનનાં પદ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૨૨૮. હમારો દાન દેહો ૨૧૧
૨૨૯. મોહન તુમ કૈસે ૨૧૧
૨૩૦. મટુકિયા મોહન મેરી ૨૧૨
૨૩૧. રંચક ચાખન દે રી ૨૧૨
૨૩૨. ભોર હી ઠાનત હો ૨૧૨

: રાગ બિલાવલ :

૨૩૩. ભોર હી કાન્હ કરત ૨૧૨
૨૩૪. તુમ નંદ મહરકે લાલ ૨૧૩
૨૩૫. ગઢતેં ગ્વાલિન ૨૧૬
૨૩૬. હમારે ગોરસ દાન ૨૧૭
૨૩૭. તુમ પરમ ચતુર ૨૧૮
૨૩૮. ગોકુલકી વ્રજનાર ૨૧૯

: રાગ આસાવરી :

૨૩૯. ગોવર્ધન ગિરિધારી ઠાઢે ૨૨૪

: રાગ ટોડી :

૨૪૦. તેં કહું દેખ્યો રી ૨૨૫

: રાગ માલકોંસ :

૨૪૧. મેરી મટુકિયા લે ગયો ૨૨૫

: રાગ સારંગ :

૨૪૨. કૃપા અવલોકનિ દાન દે ૨૨૫
૨૪૩. આજ દધિ કંચનમોલ ૨૨૫
૨૪૪. ગ્વાલિની મીઠી તેરી ૨૨૫
૨૪૫. આજ દધિ દેખોં તેરો ૨૨૬
૨૪૬. ન ગહો કાન્હ ૨૨૬

: રાગ નટ :

૨૪૭. કુંવર કુંવરી આયે ૨૨૬
૨૪૮. આજ મેરી વૃંદાવન ૨૨૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ પૂર્વી :

૨૪૯. કબકો ભયો રે ઢોટા ૨૨૭

: રાગ ગૌરી :

૨૫૦. અહો અહો વૃંદાવિપિન ૨૨૭
૨૫૧. અહો બિધના હૌં ૨૩૦

: રાગ ઇમન :

૨૫૨. જાન જો પે નહીં પાવે ૨૩૦

: રાગ સ્યામકલ્યાણ :

૨૫૩. કુંવર કાન્હ પ્યારે ૨૩૦

: રાગ કાન્હરો :

૨૫૪. કા પર ઢોટા નયન ૨૩૧
૨૫૫. છાંડો મેરી મટુકિયા ૨૩૧

: રાગ અડાનો :

૨૫૬. અહો કાન્હ ધીરો ૨૩૧

: રાગ જંગલો :

૨૫૭. મોહન મૈં ગુજરી ૨૩૧

: રાગ કેદારો :

૨૫૮. ગુજરિયા તૂ ગર્વ ગહેલી ૨૩૨

: રાગ બિહાગરો :

૨૫૯. દાન નિવેરિ લાલ ૨૩૨

—: શ્રી વામનજીનાં પદ :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૨૬૦ હરિકો વામનરૂપ ૨૩૨

: રાગ સારંગ :

૨૬૧. પ્રગટે શ્રી વામન ૨૩૩
૨૬૨. રાજા એક પંડિત ૨૩૩
૨૬૩. અહો બલિ દ્વારે ૨૩૪
૨૬૪. બલિરાજાકો સમર્પન ૨૩૪

—: સાંઝીનાં પદ :—

: રાગ ગૌરી :

૨૬૫. શ્રીવૃષભાનલડૈતી ગાઇયે ૨૩૪
૨૬૬. રાધાપ્યારી કહ્યો સખિયનસોં ૨૩૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: સાંઝીની અમાસનાં પદ :—

: રાગ ગૌરી :

૨૬૭. છબરિયાં બાંસકી ૨૩૮

રાગ અમાચ :

૨૬૮. શ્રીરાધે વૃષભાનલલી ૨૩૮

: રાગ જંગલો :

૨૬૯. અરી તુમ કૌન હો ૨૩૮

—: શ્રી હરિરાયજીની વધાઈ :—

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૫]

: રાગ રામકલી :

૨૭૦. પ્રકટે વિઠ્ઠલનાથ ગુસાંઈ ૨૩૯

: રાગ સારંગ :

૨૭૧. કલ્યાણરાય ઘર બજત ૨૩૯
૨૭૨. જય જય શ્રીરસિકરાય ૨૪૦

—: શ્રી ગોપીનાથજીના લાલજી શ્રી પુરુષોત્તમજીની વધાઈ :—

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૮]

: રાગ સારંગ :

૨૭૩. શ્રીવલ્લભસુતકે સુત ૨૪૦

: રાગ નાયકી :

૨૭૪. પ્રગટે શ્રીવલ્લભસુતકે સુત ૨૪૦

—: શ્રી ગોપીનાથજીની વધાઈ :—

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૧૨]

: રાગ સારંગ :

૨૭૫. અશ્વિન વદિ દ્વાદશી ૨૪૧
૨૭૬. ઘર ઘર આનંદ હોત ૨૪૨

: રાગ નટ :

૨૭૭. લછમનસુત ઘર બજત ૨૪૨
૨૭૮. વલ્લભસુત પ્રથમ પ્રગટે ૨૪૨

—: શ્રી બાલકૃષ્ણલાલજીની વધાઈ :—

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૧૩]

: રાગ સારંગ :

૨૭૯. આનંદ ભૂતલ પરમ ૨૪૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૨૮૦. વિઠ્ઠલેશ ધામ આજ ૨૪૩
૨૮૧. ભયો શ્રીવિઠ્ઠલકે મન ૨૪૪

—: નવ વિલાસનાં પદ :—

: રાગ માલવ :

૨૮૨. પ્રથમ વિલાસ કિયો ૨૪૪
૨૮૩. દ્વિતીય વિલાસ કિયો ૨૪૫
૨૮૪. તૃતીય વિલાસ કિયો ૨૪૫
૨૮૫. ચોથો વિલાસ કિયો ૨૪૫
૨૮૬. પાંચો વિલાસ કિયો ૨૪૬
૨૮૭. છઠ્ઠો વિલાસ કિયો ૨૪૬
૨૮૮. સાતોં વિલાસ કિયો ૨૪૭
૨૮૯. આઠોં વિલાસ કિયો ૨૪૭
૨૯૦. નવમ વિલાસ કિયો ૨૪૮

—: દેવીપૂજનનું પદ :—

: રાગ ઇમન :

૨૯૧. શ્રી રાધે કૌન ગોર ૨૪૯

—: મુરલીનાં પદ :—

: રાગ રામકલી :

૨૯૨. મુરલી હમસોં વૈર ૨૪૯
૨૯૩. મુરલીકો મન હરિસોં ૨૪૯
૨૯૪. વૈર સદા હમસોં ૨૪૯
૨૯૫. સખીરી માધો ૨૫૦
૨૯૬. મુરલી હરિકો નાચ ૨૫૦

: રાગ ખટ :

૨૯૭. બાંસુરી બાજત ૨૫૧

: રાગ બિલાવલ :

૨૯૮. હરિ મુરલીકે હાથ ૨૫૧

: રાગ આસાવરી :

૨૯૯. મૈં અપને બલ ૨૫૧

: રાગ ધનાશ્રી :

૩૦૦. બાંસુરી બસે તો ૨૫૨

: રાગ સારંગ :

૩૦૧. મુરલી યા ઐસે ૨૫૨
૩૦૨. આજ નંદનંદ ગોવિંદ ૨૫૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ નટ :

૩૦૩. ઔર કહો હરિસોં ૨૫૩

રાગ સોરઠ :

૩૦૪. મુરલી કૌન તપ ૨૫૩

: રાગ કલ્યાણ :

૩૦૫. વૃન્દાવન સઘન કુંજ ૨૫૩

: રાગ કેદારો :

૩૦૬. આજ વન ધેનુ ૨૫૩

—: કરખાનાં પદ :—

: રાગ મારુ :

૩૦૭. હો લછમન સીતા ૨૫૪
૩૦૮. જો પે રામ રજા ૨૫૪
૩૦૯. વનચર કૌન હૈસતેં ૨૫૪
૩૧૦. આજ રઘુવીરકો વીર ૨૫૫
૩૧૧. આઉ રઘુવીરકી સરન ૨૫૫
૩૧૨. આજ રઘુપતિ ચઢે ૨૫૭
૩૧૩. ચઢે હરિ કનકપુરી ૨૫૭

—: દશહરાનાં પદ :—

: રાગ સારંગ :

૩૧૪. આજ દશહરા સુભ દિન ૨૫૭
૩૧૫. આજ દશહરા પરમ મંગલ ૨૫૮
૩૧૬. આજ દશહરા સુભ દિન નીકો ૨૫૮

—: દશહરા માન : બીજા દિને મંગળામાં :—

: રાગ બિભાસ :

૩૧૭. ચોવામેં ચહલ રહે હો ૨૫૮

—: રાસનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૩૧૮. નિર્તત ગોપાલ સંગ ૨૫૯
૩૧૯. અદ્દભુત નટ ભેખ ધરે ૨૫૯

: રાગ બિલાવલ :

૩૨૦. ચલહુ રાધિકે સુજાન ૨૫૯

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ખટ :

૩૨૧. આજ વ્રજરાજકો લલન ૨૬૦

: રાગ સારંગ :

૩૨૨. રાસમેં નાચત ૨૬૦
૩૨૩. તરનિતનયા તીર ૨૬૧

: રાગ નટ :

૩૨૪. નાગરી નટ નારાયન ૨૬૧

: રાગ માલવ :

૩૨૫. તત થેઈ રાસમંડલમેં ૨૬૧
૩૨૬. અલાગ લાગન ૨૬૨
૩૨૭. મદનગોપાલ રાસ ૨૬૨
૩૨૮. ચલિયે જૂ નેંકુ ૨૬૨
૩૨૯. વૃન્દાવન અદ્દભુત ૨૬૩
૩૩૦. ચન્દ ગોવિન્દ ૨૬૩

: રાગ ઇમન :

૩૩૧. રાસ રંગ કાન્હ સંગ ૨૬૩
૩૩૨. લાલ સંગ રાસરંગ ૨૬૪
૩૩૩. સ્યામ સજની સરદ ૨૬૪

: રાગ કાન્હરો :

૩૩૪. મોરમુકુટ નટવર વપુ ૨૬૪

: રાગ અડાનો :

૩૩૫. મંડલ મધ્ય રંગ ભરે ૨૬૫

: રાગ કેદારો :

૩૩૬. આજ મોહન રચી ૨૬૫
૩૩૭. વૃષભાનનંદિની નાચત ૨૬૬

—: શરદના બીજા દિને મંગળામાં :—

: રાગ બિભાસ :

૩૩૮. સગવગેસે અલગ પ્રાત ૨૬૬

—: ધનતેરસનાં પદ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૩૩૯. યસોદા મદનગુપાલે ૨૬૭
૩૪૦. આજ માઈ ધન ધોવત ૨૬૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: રૂપચતુર્દશીનાં પદ :—

: રાગ દેવગંધાર :

૩૪૧. આજ ન્હાઓ મેરે ૨૬૭
૩૪૨. ન્હાત બલદાઊ કુંવર ૨૬૭

—: દિવાળીનું પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૩૪૩. આજ દિવારી મંગલચાર ૨૬૮

—: ગાય ખેલાવવાનાં પદ :—

: રાગ સારંગ :

૩૪૪. બડે ખિરકમેં ધૂમરિ ૨૬૮
૩૪૫. બાબાકે સંગ ગાય ૨૬૮
૩૪૬. નીકી ખેલી ગોપાલકી ૨૬૯
૩૪૭. ખેલનકો ધૌરી ૨૬૯
૩૪૮. સબ ગાયનમેં ધૂમર ૨૬૯

—: કાન જગાવવાનાં પદ :—

: રાગ કાન્હરો :

૩૪૯. કાન જગાવન ચલે ૨૭૦
૩૫૦. દીપદાન દે સ્યામ ૨૭૦

: રાગ હમીર :

૩૫૧. દેખો ઇન દીપનકી ૨૭૦
૩૫૨. આજ દીપત દિવ્ય ૨૭૧

—: દીપમાલિકાનાં પદ :—

: રાગ કાન્હરો :

૩૫૩. આજ કુહૂંકી રાત ૨૭૧
૩૫૪. આજ અમાવસ ૨૭૨
૩૫૫. નંદજુ દેત બહુ ૨૭૨
૩૫૬. જયતિ વ્રજપુર સકલ ૨૭૨
૩૫૭. શ્રીગોવર્ધન દીપમાલિકા ૨૭૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: હટરીનાં પદ :—

: રાગ કાન્હરો :

૩૫૮. લાલ માઈ બૈઠે ૨૭૩
૩૫૯. દીપદાન દે હટરી ૨૭૩
૩૬૦. હટરી બૈઠે શ્રીગોપાલ ૨૭૪
૩૬૧. હટરી બૈઠે ગિરિધર ૨૭૪
૩૬૨. શ્રીગિરિવરધર હટરી ૨૭૪

—: અન્નકૂટલીલાનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૩૬૩. ઓઢ બૈઠ ગોપાલ ૨૭૫
૩૬૪. અપને અપને ટોળ ૨૮૧

[સરસલીલા પ્રારંભ]

(કીર્તન ૩૬૫ થી ૪૩૪ કુલ ૭૦ પદો સરસલીલાનાં છે. સરસલીલાનાં પદ મંગળામાં ખટમાં, શૃંગારમાં બિલાવલમાં, રાજભોગમાં સારંગમાં, ભોગમાં નટમાં, સંધ્યામાં ગૌરીમાં, સેનમાં કાનરામાં ગાવાં)

: રાગ બિલાવલ :

૩૬૫. નંદહિં કહતિ ૨૮૩
૩૬૬. નંદ કહ્યો સુધિ ૨૮૩
૩૬૭. કહત મહરિ ૨૮૩
૩૬૮. મહર દિયો એક ૨૮૪
૩૬૯. ઓપ સબૈ ૨૮૪
૩૭૦. પૂજા સુનત ૨૮૫
૩૭૧. નંદઘરનિ વ્રજવધૂ ૨૮૫
૩૭૨. ઘરન ચલીં સબ ૨૮૫
૩૭૩. નંદ મહર ઘર ૨૮૬
૩૭૪. મહરિ સબૈ નેવજ ૨૮૬
૩૭૫. યુવતિ કહત ૨૮૭
૩૭૬. નંદ નિકટ તબ ૨૮૭
૩૭૭. સુરપતિ પૂજા ૨૮૮
૩૭૮. જાહુ ઘરહિં ૨૮૮
૩૭૯. યહ તબ કહન ૨૮૮
૩૮૦. માનહુ કહ્યો ૨૮૯
૩૮૧. સુરપતિ પૂજા મેંટ ૨૮૯
૩૮૨. વ્રજ ઘર ઘર સબ ૨૯૦
૩૮૩. ઇક આવત ઘરતેં ૨૯૦
૩૮૪. સાજ સિંગાર ચલીં ૨૯૦
૩૮૫. ગોપ નંદ ઉપનંદ ૨૯૧
૩૮૬. આય જુરે સબ ૨૯૧
૩૮૭. તુરત તહાં તબ ૨૯૨
૩૮૮. દેખ ઇન્દ્ર મન ૨૯૨
૩૮૯. સ્યામ કહ્યો તબ ૨૯૨
૩૯૦. કાન્હ કહ્યો નંદ ૨૯૩
૩૯૧. સ્યામ કહી સોઈ ૨૯૩
૩૯૨. જેંવત દેખ નંદ ૨૯૪
૩૯૩. યહ છબિ દેખ રાધિકા ૨૯૪
૩૯૪. ઇતહિં સ્યામ ૨૯૫
૩૯૫. ભોજન કરત ૨૯૫
૩૯૬. નંદ કહ્યો કહા માંગે ૨૯૫
૩૯૭. માંગ લેહુ કહ્યુ ૨૯૬
૩૯૮. કૌતુક દેખત ૨૯૬
૩૯૯. દોઉ કર જોર ૨૯૭
૪૦૦. પરસત ચરન ૨૯૭
૪૦૧. કોઉ પહોંચે કોઉ મારગ ૨૯૮
૪૦૨. બડો દેવતા કાન્હ ૨૯૮
૪૦૩. હરિ સબકે મન ૨૯૮
૪૦૪. બ્રહ્મ દઈ જાકો ૨૯૯
૪૦૫. ગ્વાલન મોસોં ૨૯૯
૪૦૬. મોકો નિંદિ પર્વતહિં ૩૦૦
૪૦૭. પર્વત પહેલે ખોદિ ૩૦૧
૪૦૮. સુરપતિ કોપ કિયો ૩૦૧
૪૦૯. ચિતવતહીં સબ ૩૦૨
૪૧૦. મેઘનસોં બોલે ૩૦૨
૪૧૧. રિસ લાયક તા પર ૩૦૩
૪૧૨. આયસુ પાય તુરત ૩૦૩
૪૧૩. ગરજ ગરજ વ્રજ ૩૦
૪૧૪. ફિરત લોગ જહં તહં ૩૦
૪૧૫. યમુના જલહિં ગઈ ૩૦
૪૧૬. ગરજત ઘન અતિહિં ૩૦
૪૧૭. મેઘવર્ત મેઘન ૩૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૪૧૮. બરખત હૈં ઘન ૩૦૫
૪૧૯. રાખિ લેહો ગોકુલ ૩૦૬
૪૨૦. ગોવર્ધન લીનો ઉચકાઈ ૩૦૬
૪૨૧. સ્યામ ધર્યો ગિરિ ૩૦૭
૪૨૨. બોલ લિયે સબ ગ્વાલ ૩૦૭
૪૨૩. બાત કહત આપસમેં ૩૦૮
૪૨૪. પ્રલય મેઘ લે આયે ૩૦૮
૪૨૫. મેઘ ચલે મુખ ફેર ૩૦૮
૪૨૬. ચકિત ભયો વ્રજ ૩૦૯
૪૨૭. સુરપતિ આગે ભયે ૩૦૯
૪૨૮. સુરન કહી ૩૧૦
૪૨૯. યહ મોકો તબહીં ૩૧૦
૪૩૦. જબ જાન્યો વ્રજ દેવ ૩૧૦
૪૩૧. કરત વિચાર ચલ્યો ૩૧૧
૪૩૨. નિકટ જાન ત્યાગ્યો ૩૧૧
૪૩૩. હંસ હંસ કહત ૩૧૨
૪૩૪. હરિ કરતેં ગિરિરાજ ૩૧૩

[સરસલીલા સમાપ્ત]

૪૩૫. સિખવત મોહન નંદકો ૩૧૫

—: શ્રીગોવર્ધનપૂજાનાં પદ :—

: રાગ લલિત :

૪૩૬. આજ ઉઝકિ કિત ૩૨૫

: રાગ બિલાવલ :

૪૩૭. ગોકુલકો કુલદેવતા ૩૨૬
૪૩૮. હમારો દેવ ગોવર્ધન ૩૨૬
૪૩૯. બાર બાર હરિ સિખવત ૩૨૭
૪૪૦. સાત વરસકો સાંવરો ૩૨૭
૪૪૧. હમારો કાન્હ કહે ૩૨૭
૪૪૨. યહ પૂજા મોહિ ૩૨૮

: રાગ સારંગ :

૪૪૩. યહીં દિવારી વરસ ૩૨૮
૪૪૪. ગોધન પૂજન ૩૨૮
૪૪૫. બડડેનકો આગે ૩૨૮
૪૪૬. ગોધન પૂજા કરકે ૩૨૯
૪૪૭. ગુરકે ગુંજા પૂઆ ૩૨૯
૪૪૮. ગામ ગામતેં ગ્વાલિન ૩૨૯
૪૪૯. ગોવર્ધન પૂજકે ૩૩૦
૪૫૦. અન્નકૂટ કોટિક ભાંતન ૩૩૦
૪૫૧. દેખોરી હરિ ભોજન ૩૩૧
૪૫૨. યહ લીલા સબ કરત ૩૩૧
૪૫૩. ગોપનસોં યહ કહત ૩૩૧
૪૫૪. વિનતી કરત નંદ ૩૩૨
૪૫૫. હમારો દેવ ગોવર્ધન ૩૩૨
૪૫૬. આન ઔર આન ઔર ૩૩૨

: રાગ કાન્હરો :

૪૫૭. હંસ હંસ બાત કહત ૩૩૩

—: ભાઈદૂજનાં પદ :—

: રાગ સારંગ :

૪૫૮. આજ દૂજ ભઇયાકી ૩૩૩
૪૫૯. યસોમતિ થાર સાજકે ૩૩૩
૪૬૦. ભાઈદૂજ જાનકે મોહન ૩૩૪

—: ઇન્દ્રમાનભંગનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૪૬૧. આવો આવો રે ભૈયા ૩૩૪
૪૬૨. ચિરજીયો લાલ ૩૩૪
૪૬૩. રાખ લેહો ગોકુલકે ૩૩૫
૪૬૪. લીલા લાલ ગોવર્ધનધરકી ૩૩૫
૪૬૫. ગોપી ગ્વાલ પુકારન ૩૩૫

: રાગ ધનાશ્રી :

૪૬૬. માધોજૂ રાખો ૩૩૬
૪૬૭. મહાબલ કીનો હો ૩૩૬

: રાગ સારંગ :

૪૬૮. અબ ન છાંડો ૩૩૭
૪૬૯. વ્રજજન લોચનહીકો ૩૩૭

: રાગ મલ્હાર :

૪૭૦. આજ કછુ બદરન ૩૩૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ સારંગ :

૪૭૧. સાત વરસકે સાત દ્યૌસ ૩૩૭

: રાગ નટ :

૪૭૨. ખૂઝત જનની ૩૩૮

: રાગ ગૌરી :

૪૭૩. અરી માઈ દેખનકો ૩૩૮

: રાગ માલવ :

૪૭૪. જય જય લાલ ૩૩૮
૪૭૫. જિયો યસોદા પૂત ૩૩૮
૪૭૬. પદ્મ ધર્યો જન તાપ ૩૩૯
૪૭૭. જય જય લાલ ગોવર્ધન ૩૩૯

રાગ સોરઠ :

૪૭૮. હરિસોં ટેર કહત ૩૩૯

: રાગ મારુ :

૪૭૯. માધો જૂ કાંપત ૩૩૯

: રાગ કાન્હરો :

૪૮૦. કાન્હ કુંવરકે કરપલ્લવ ૩૪૦

: રાગ અડાનો :

૪૮૧. સુરરાજ આજ પાંયન ૩૪૦
૪૮૨. સબ ગોકુલકી જીવન ૩૪૧

—: ગૌચારનનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૪૮૩. પ્રથમ ગોચારન ચલે ૩૪૧

: રાગ સારંગ :

૪૮૪. પ્રથમ ગોચારન ચલે ગોપાલ ૩૪૧
૪૮૫. ગાય ચરાવનકો દિન ૩૪૨
૪૮૬. પ્રથમ ગોચારનકો દિન ૩૪૨

: રાગ પૂર્વી :

૪૮૭. આગે ગાય પાછે ગાય ૩૪૨

: રાગ ગૌરી :

૪૮૮. લટકત ચલત ૩૪૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ઇમન :

૪૮૯. મૈયા રી મૈં કૈસી ૩૪૩

: રાગ બિહાગ :

૪૯૦. પોઢ રહો ઘનસ્યામ ૩૪૩

—: દેવપ્રબોધિનીનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૪૯૧. દુલ્હે હો ગિરિધરન ૩૪૩

: રાગ બિલાવલ :

૪૯૨. લાલકોં સિંગાર ૩૪૪
૪૯૩. બહુત ઈખ મંડપ ૩૪૪

: રાગ સારંગ :

૪૯૪. આજ પ્રબોધિની ૩૪૫
૪૯૫. જાગે જગજીવન ૩૪૫
૪૯૬. દેવ જગાવત ૩૪૫
૪૯૭. દેવ જગાવત યસોદા ૩૪૬
૪૯૮. આજ પરમ દિન ૩૪૬
૪૯૯. ઈક્ષુમંડપમેં બૈઠે ૩૪૬
૫૦૦. બૈઠે કુંજમંડપમેં ૩૪૭

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૦૧. કહત પ્યારી રાધિકા ૩૪૭

—: તુલસીનું પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૫૦૨. ધન ધન માતા તુલસી ૩૪૭

—: બ્યાહ તથા જાગરણનાં પદ :—

: રાગ બિલાવલ :

૫૦૩. ન્યાય દિન દુલ્હે ૩૪૮
૫૦૪. આજ લલનકી હોત ૩૪૮
૫૦૫. મૈં બલિ જાઉં ૩૪૯

: રાગ સામેરી બિલાવલ :

૫૦૬. અહો મેરી પ્રાનપિયારી ૩૪૯

: રાગ સૂહા :

૫૦૭. નવ દુલહની રાધા ૩૫૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ આસાવરી :

૫૦૮. મૈયા મોહિ ઐસી ૩૫૧

: રાગ સારંગ :

૫૦૯. દિન દુલ્હે મેરો ૩૫૨
૫૧૦. બ્યાહકી બાત ચલાવત ૩૫૨
૫૧૧. બ્યાહકી બાત ચલાવત ૩૫૨
૫૧૨. અપને લાલકો બ્યાહ ૩૫૨

: રાગ નટ :

૫૧૩. અરી ચલ દુલહેં ૩૫૩
૫૧૪. સજની રી ગાવો ૩૫૩

: રાગ ગૌરી :

૫૧૫. રાધા પ્યારી દુલહનજુકો ૩૫૪
૫૧૬. દુલ્હે–દુલહની અધિક ૩૫૪

: રાગ ઇમન :

૫૧૭. આજ સુહાગકી રૈન ૩૫૪

: રાગ કાન્હરો :

૫૧૮. મેંદી લાવન દે રી ૩૫૪
૫૧૯. સોહે સીસ સુહાવનો ૩૫૫
૫૨૦. દુલહ હો બનિ આયો ૩૫૫
૫૨૧. અબ ગૂંથ લાવ રે ૩૫૫
૫૨૨. બના બનકે બ્યાહન ૩૫૫
૫૨૩. બના તેરી ચાલ ૩૫૬

: રાગ બિહાગરો :

૫૨૪. દૂલહ શ્રીગિરિધરલાલ ૩૫૬
૫૨૫. ન છૂટે મોહન ડોરના ૩૫૭
૫૨૬. સેહરો હરિ દુલહકે ૩૫૭
૫૨૭. જુગલવર આવત હૈં ૩૫૮
૫૨૮. વ્રજ વેદ વદત ૩૫૯

: રાગ બિહાગ :

૫૨૯. આજ બને સખી ૩૬૫
૫૩૦. બની જુ યુવતિ યૂથમેં ૩૬૫

: રાગ કેદારો :

૫૩૧. કુંજભવનમેં મંગલચાર ૩૬૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: પ્રબોધિનીના બીજા દિવસે મંગળામાં :—

: રાગ બિભાસ :

૫૩૨. ચિરૈયનકી ચુંહચુહાટ ૩૬૬

: રાજભોગ અર્ધસમય :

: રાગ સારંગ :

૫૩૩. શ્રીવૃષભાનસદન ભોજનકો ૩૬૬

—: શ્રીગિરિધરજીની વધાઈનાં પદ :—

[કારતક સુદ (વ્રજ કારતક સુદ) ૧૨]

: રાગ સારંગ :

૫૩૪. પ્રથમ પુત્ર પ્રકટ ભયે ૩૬૮

: રાગ નટ :

૫૩૫. શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે બજત ૩૬૮

—: શ્રી રઘુનાથજીની વધાઈનાં પદ :—

[કારતક સુદ (વ્રજ કારતક સુદ) ૧૨]

: રાગ આસાવરી :

૫૩૬. શ્રીવલ્લભસુતકે સુત ૩૬૯

: રાગ સારંગ :

૫૩૭. જયતિ રઘુનાથ ૩૬૯

—: વ્રતચર્યાનાં પદો :—

[કાર્તક વદ (વ્રજ માગશર વદ) ૧ થી
માગશર સુદ (વ્રજ માગશર સુદ) ૧૫ સુધી]

: રાગ બિભાસ :

૫૩૮. વ્રજાનંદ કંદમ્ ૩૭૦
૫૩૯. ગ્વાલિની માંગત વસન ૩૭૧
૫૪૦. ગ્વાલિની આપને ચીર ૩૭૧

: રાગ રામકલી :

૫૪૧. મોહન દેહો વસન ૩૭૧
૫૪૨. હરિયસ ગાવત ૩૭૧
૫૪૩. હમારો અંબર દેહો ૩૭૨
૫૪૪. વસન હરે સબ ૩૭૨
૫૪૫. આપ કદંબ ચઢ ૩૭૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૫૪૬. મોહન વસન હમારે ૩૭૩
૫૪૭. તરુની નિકસ સબૈ ૩૭૩
૫૪૮. દેહો વ્રજનાથ ૩૭૩
૫૪૯. પ્યારે નહિ કરિયે ૩૭૪
૫૫૦. અતિ તપ કરત ૩૭૪
૫૫૧. બનત નહીં યમુનાજીકો ૩૭૪
૫૫૨. હંસત સ્યામ ૩૭૫

-: શ્રીગોવિંદરાયજીની વધાઈનાં પદ :-

[કારતક વદ (વ્રજ માગશર વદ ૮]

: રાગ સારંગ :

૫૫૩. જયતિ ગોવિન્દ ૩૭૫

: રાગ નટ ::

૫૫૪. શ્રીવિટ્ઠલનાથજુકે આજ ૩૭૫

-: શ્રીઘનશ્યામજીની વધાઈનાં પદ :-

[કારતક વદ (વ્રજ માગશર વદ) ૧૩]

: રાગ સારંગ :

૫૫૫. જયતિ પદ્માવતીસુવન ૩૭૬
૫૫૬. જયતિ ઘનશ્યામ ૩૭૬

: શ્રીગોકુલનાથજીની વધાઈનાં પદ :

[માગશર સુદ (વ્રજ માગશર સુદ) ૭]

: રાગ દેવગધાર :

૫૫૭. આગમ જન્મ મહોત્સવ ૩૭૬

: રાગ બિલાવલ :

૫૫૮. હમારે અલૌકિક ઉત્સવ ૩૭૭
૫૫૯. અગહન સુદિ સાતેં સુભ ૩૭૭

: રાગ આસાવરી :

૫૬૦. મહોત્સવ ફૂલન ફૂલે ૩૭૮

: રાગ સારંગ :

૫૬૧. આજ હમારે મંગલ ૩૭૯
૫૬૨. પ્રાકટ્ય અતુલ ૩૭૯
૫૬૩. કેસરકી ધોતી કટિ ૩૭૯
૫૬૪. રુક્મિની જાયો વલ્લભ ૩૭૯

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૫૬૫. સબ ઉત્સવકો ઉત્સવ ૩૮૦

: રાગ જૈજૈવંતી :

૫૬૬. આજ તો વલ્લભલાલ ૩૮૦

: રાગ કાન્હરો :

૫૬૭. પ્રગટચૌ સબકો વલ્લભ ૩૮૦

: રાગ નાયકી :

૫૬૮. રંગ બધાવનો રી ૩૮૧
૫૬૯. પ્રગટ બ્રહ્મ પૂરન ૩૮૧

-: શ્રીગોકુળનાથજી-પલના :-

: રાગ રામકલી :

૫૭૦. શ્રીવલ્લભ સુરંગ પાલને ૩૮૧

-: શ્રીબલદેવજીની વધાઈનાં પદ :-

[માગશર સુદ (વ્રજ માગશર સુદ) ૧૫]

: રાગ આસાવરી :

૫૭૧. બલદાઊકી વરસગાંઠ ૩૮૧
૫૭૨. ઘૂંઘરવારી છબીલી અલકૈં ૩૮૨

: રાગ કાફી :

૫૭૩. ભજ રે મન રોહિનીનંદન ૩૮૨

: રાગ કલ્યાન :

૫૭૪. રૈવતીરમન શ્રીબંકબિહારી ૩૮૩

: રાગ કાન્હરો :

૫૭૫. જૈ જૈ જૈ બલરામ ૩૮૩

-: શ્રીગુંસાઈજીની વધાઈનાં પદ :-

[માગશર વદ (વ્રજ પોષ વદ) ૯]

: રાગ દેવગધાર :

૫૭૬. ચહું યુગ વેદવચન ૩૮૩
૫૭૭. અબકે દ્વિજવર વ્હૈ ૩૮૪
૫૭૮. વ્રજજન ગાવત ૩૮૪
૫૭૯. શ્રીવલ્લભગૃહ સદા ૩૮૪
૫૮૦. જે જન સરન ૩૮૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૫૮૧. ઓહોરી કૃષ્ણ ૩૮૫
૫૮૨. શ્રીવિટ્ઠલ મંગલ રૂપનિધાન ૩૮૫

: રાગ રામકલી :

૫૮૩. સુનોરી આજ નવલ ૩૮૫

: રાગ બિલાવલ :

૫૮૪. સુખદ સ્વરૂપ શ્રીવિટ્ઠલેશ ૩૮૬
૫૮૫. ઠાડે વ્રજજન પૌર પૌર ૩૮૬
૫૮૬. કહત સબનસેં ૩૮૭
૫૮૭. આઈં વ્રજવધૂ ૩૮૭
૫૮૮. પૌષ કૃષ્ણ નવમી જબ ૩૮૭

: રાગ આસાવરી :

૫૮૯. પૌષ કૃષ્ણ નવમીકો સુભ દિન ૩૮૮
૫૯૦. શ્રીમદ્‌વલ્લભકે ઘર ૩૮૯
૫૯૧. જુરિ ચલી હૈં વધાયેં ૩૮૯

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૯૨. આજ વધાઈ શ્રીવલ્લભદ્વાર ૩૯૧

: રાગ ટોડી :

૫૯૩. હેલી રસમય ૩૯૧
૫૯૪. ચતુરાઈ તાકી સાંચી ૩૯૧

: રાગ સારંગ :

૫૯૫. શ્રી લછમનસુતકે સુત ૩૯૨
૫૯૬. પૌષ નિર્દોષ સુખકોશ ૩૯૨
૫૯૭. અગ્નિકુલ પ્રકટ ૩૯૩
૫૯૮. ગાયનસેં રતિ ૩૯૩
૫૯૯. શ્રીવલ્લભનંદન રૂપ અનૂપ ૩૯૩
૬૦૦. શ્રીવિટ્ઠલેશ ચરનકમલ ૩૯૩
૬૦૧. કેસરકી ધોતી ૩૯૪
૬૦૨. જયતિ રુક્મિનીનાથ ૩૯૪
૬૦૩ સદા વ્રજહીમેં કરત ૩૯૪
૬૦૪. ચક્ષુ મુનિ તત્વ ૩૯૫

: રાગ નટ :

૬૦૫. જો પૈં શ્રીવિટ્ઠલ રૂપ ૩૯૫
૬૦૬. હૌં તો વિટ્ઠલનાથ ૩૯૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ પૂર્વી :

૬૦૭. તુમારે ચરનકમલકે ૩૯૬
૬૦૮. શ્રીવલ્લભનંદન ૩૯૬

: રાગ ગૌરી :

૬૦૯. હૌં ચરનાતપત્રકી છૈયાં ૩૯૬
૬૧૦. શ્રીગોકુલપતિ નમો નમો ૩૯૭
૬૧૧. શ્રીવિટ્ઠલ પ્રભુ નમો નમો ૩૯૭

: રાગ હમીર :

૬૧૨. શ્રીવલ્લભલાલકે ૩૯૮
૬૧૩. ગયે પાપ તાપ દૂર ૩૯૮

: રાગ ઇમન :

૬૧૪. જય શ્રીવલ્લભનંદન ૩૯૮

: રાગ કાન્હરો :

૬૧૫. શ્રીવિટ્ઠલપ્રભુ ૩૯૯
૬૧૬. શ્રીવિટ્ઠલનાથ ચંદ ૩૯૯
૬૧૭. શ્રીવિટ્ઠલ સુખસાગર ૩૯૯
૬૧૮. શ્રીવિટ્ઠલકો જનમ ભયો ૩૯૯
૬૧૯. પ્રકટે શ્રીવિટ્ઠલનાથ ૪૦૦

: રાગ અડાનો :

૬૨૦. વલ્લભલાડીલે હો તિહારે ૪૦૦

: રાગ નાયકી :

૬૨૧. સુઘર સહેલી મિલ ૪૦૦
૬૨૨. જનમ લિયો ૪૦૧

: રાગ કેદારો :

૬૨૩. ફિર વ્રજ બસો ૪૦૧
૬૨૪. વલ્લભનંદન પ્રકટ ૪૦૧

: રાગ બિહાગરો :

૬૨૫. જુગ જુગ રાજ કરો ૪૦૨

—: શ્રીગુસાંઇજીનાં પલનાનાં પદ :—

: રાગ આસાવરી :

૬૨૬. શ્રીવિટ્ઠલનાથ પાલને ૪૦૨
૬૨૭. મનિમય આંગન ૪૦૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

—: ભોગીનાં પદ :—

: રાગ ભૈરવ :

૬૨૮. ભોર ભયે ભોગી ૪૦૩

: રાગ માલકૌંસ :

૬૨૯. ભોગીકે દિન અભ્યંગ ૪૦૩

: રાગ આસાવરી :

૬૩૦. ભોગી ભોગ કરત ૪૦૪

—: મકરસંક્રાન્તિનાં પદ :—

: રાગ લલિત :

૬૩૧. બૈઠે બ્રજરાજ ગોદ ૪૦૪

: રાગ ટોડી :

૬૩૨. ગુડ ગાંડે અરુ બેર ૪૦૪
૬૩૩. બોલ પઠાઈ ૪૦૫
૬૩૪. કહત નંદરાની ૪૦૫

—: પતંગનાં પદ :—

: રાગ ગૌરી :

૬૩૫. કાન્હ અટા ચઢ ૪૦૫

: રાગ અડાનો :

૬૩૬. કાન્હ અટા પર ૪૦૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ હમીર :

૬૩૭. જમુનાકે તીર કાન્હ ૪૦૬

: રાગ કાન્હરો :

૬૩૮. ગુડી ઉડાવન લાગે ૪૦૬

—: ગેંદનાં પદ :—

: રાગ ધનાશ્રી :

૬૩૯. ગ્વાલિન તેં મેરી ૪૦૬
૬૪૦. ગોપી નૈંનસોં નૈન ૪૦૬

: રાગ નટ :

૬૪૧. તુમ મેરી મોતિન લર ૪૦૭

: રાગ અડાનો :

૬૪૨. સુંદર વદન સુખસદન ૪૦૭

: રાગ બિહાગ :

૬૪૩. આવત જાત હૌં ૪૦૭

—: શ્રીદામોદરદાસજીની વધાઈનાં પદ :—

[માહ સુદ (વ્રજ માહ સુદ) ૪]

: રાગ સારંગ :

૬૪૪. આજ વધાયો મંગલચાર ૪૦૮
૬૪૫. પ્રગટે ભક્તસિરોમનિ ૪૦૮

॥ શ્રીબાલકૃષ્ણો વિજયતેતમામ્ ॥
॥ શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ॥
॥ પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલ્લારસસુપૂરિતાય નમઃ ॥
॥ ગીતસંગીતસાગરાય નમઃ ॥

કીર્તનકુસુમાકર

✻ નિત્યકીર્તન ✻

✻ શ્રીમહાપ્રભુજીનાં પદ ✻

[રાગ ભૈરવ] ભોર ભયો ભાવસોં લે શ્રીવલ્લભનામ। હે રસના તૂ ઔર વૃથા બકેં ક્યોં નિકામ। સેવારસસ્વાદ પાવેં ઇનહીકે ગુણ ગાવેં। ઔર સબ બિસરાવેં યહ મન આઠોં જામ ॥૧॥ હરિ વશ જિનહીમેં હોત સગરો ભક્તિમાર્ગ। રૂપ હૃદય બસેં અરુ રસ–સમૂહ–ધામ। રસિક ન કછુ ઔર કરેં ઇનહીમેં ભાવ ધરેં। અતિ રસ અનુપાન કરેં ઔર કપટ વામ ॥૨॥ ✻૧✻

[રાગ ભૈરવ] ભોર હી વલ્લભ વલ્લભ કહિયે। આનંદ પરમાનંદ કૃષ્ણમુખ સુમર સુમર આઠોં સિદ્ધિ પૈયે ॥૧॥ અરુ સુમરો શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર ગોવિન્દ દ્વિજવરભૂપ। બાલકૃષ્ણ ગોકુલ–રઘુ–યદુપતિ નવ ઘનશ્યામ સ્વરૂપ ॥૨॥ પઢો સાર

વલ્લભવચનામૃત જપો અષ્ટાક્ષર નિત ધરી નેમ। અન્ય શ્રવણકીર્તન તજિ નિસદિન સુનો સુબોધિની જિય ધરિ પ્રેમ ॥૩॥ સેવો સદા નંદયશોમતિસુત પ્રેમ સહિત ભક્તિ જિય જાન। અન્યાશ્રય અસમર્પિત લેનો અસદ્ અલાપ અસત્ સંગ હાન ॥૪॥ નયનન નિરખો શ્રીયમુનાજી ઔર સુખદ નિરખો વ્રજધામ। યહ સંપત્તિ વલ્લભતેં પૈયે રસિકનકો નહિ ઔરસોં કામ ॥૫॥

* ૨ *

[રાગ ભૈરવ] ઉઠત પ્રાત રસના રસ પીજે। લીજે વલ્લભપ્રભુજીકો નામ। આનન્દમેં બીતત સબ નિસદિન। મનવાંછિત સુધરે સબ કામ ॥૧॥ સુજસ ગાન મન ધ્યાન આન અરુ। જો રાખે દૃઢ આઠોં જામ। પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર। જો વલ્લભ સોઈ સુન્દરસ્યામ ॥૨॥

* ૩ *

[રાગ ભૈરવ] શ્રીવલ્લભ શ્રીવલ્લભ ગાઊં। નામ લેત મન અતિ સચુ પાઊં। શ્રીવલ્લભકે નામ બિકાઊં। ઔર ન કાહૂ મનમેં લાઊં ॥૧॥ શ્રીવલ્લભહીકે ગુન ગાઊં। રૂપ નિરખ નૈનન ન અઘાઊં। શ્રીવલ્લભ તજ અનત ન જાઊં। ચરનસરોજમૂલ ઘર છાઊં ॥૨॥ શ્રીવલ્લભકે મન જો આઊં। તન આનન્દ ફૂલ્યો ન સમાઊં। શ્રીવલ્લભકો જો હોં ભાઊં। જસુમતીસુતકોં લાડ લડાઊં ॥૩॥ શ્રીવલ્લભકે સરન રહાઊં। મુક્તિ મહાસુખ યોં બિસરાઊં। શ્રીવલ્લભકો દાસ કહાઊં। રસિક સદા યહ નામ નિભાઊં ॥૪॥

* ૪ *

[રાગ ભૈરવ] ગાઊં શ્રીવલ્લભ ધ્યાઊં શ્રીવલ્લભ। વલ્લભચરનરજ તન લપટાઊં। વલ્લભસંતતિ નિત પ્રતિ નિરખૂં। વલ્લભદાસકો દાસ કહાઊં ॥૧॥ કૃષ્ણલીલાસેવા નિત કરકે। જગત સબૈ તૃણતુલ્ય ધરાઊં। વ્યાસદાસકી યહી પ્રતિજ્ઞા। શ્રીગોવિન્દકૃપાતેં પાઊં ॥૨॥

* ૫ *

[રાગ ભૈરવ] વલ્લભ વલ્લભ વલ્લભ વલ્લભ। વલ્લભદેવ હમારે સહાઈ। વલ્લભ વલ્લભ વલ્લભ વલ્લભ। વલ્લભસોં મેરી પ્રીત સદાઈ ॥૧॥ ઉઠત વલ્લભ બૈઠત વલ્લભ। વલ્લભ કહત કહા મેરો જાઈ। જાગત વલ્લભ સોવત વલ્લભ। વલ્લભ નામ સદા સુખદાઈ ॥૨॥ સાધન વલ્લભ તીરથ વલ્લભ। વલ્લભનામ નઈ નિધિ પાઈ। દાસ કહૈ કછુ ઔર ન માગૂં। વલ્લભચરનકમલ ચિત લાઈ ॥૩॥

* ૬ *

[રાગ ભૈરવ] જપ તપ તીરથ નેમ ધરમ વ્રત। મેરે શ્રીવલ્લભ પ્રભુજીકો નામ। રસના યહી રટૌં નિસવાસર। દુરિત કટૈં સુધરૈં સબ કામ ॥૧॥ આંગન બસૌં જસોદાસુતપદ। લીલાસહિત સકલ સુખધામ। રસિકન યે નિરધાર કિયો હૈ। સાધન તજ ભજ આઠોં જામ ॥૨॥

* ૭ *

[રાગ બિલાવલ] ચરન લગ્યો ચિત મેરો શ્રીવલ્લભ ચરન લગ્યો ચિત મેરો। ઇન બિન ઔર કછુ નહિ ભાવૈ। ઇન ચરનનકો ચેરો ॥૧॥ ઇનહિ છાંડ ઔરે જો ધાવૈ। સો

મૂરખ જુ ઘનેરો । ગોવિન્દદાસ કિયો યહ નિશ્ચય। સોઈ જ્ઞાન ભલેરો ॥૨॥

* ૮ *

[રાગ રામકલી] શ્રીવલ્લભ મધુરાકૃતિ મેરે । સદા બસો મન યહ જીવનધન । સબહીનસોં જુ કહત હૌં ટેરે ॥૧॥ મધુર વદન અતિ મધુર નયનયુગ । મધુર ભ્રોંહ અલકનકી પાંત । મધુર ભાલ બીચ તિલક મધુર અતિ । મધુર નાસિકા કહી ન જાત ॥૨॥ મધુર અધર રસરૂપ મધુર છબિ । મધુરમધુર અતિ લલિત કપોલ । મધુર શ્રવનકુંડલકી ઝલકન। મધુર મકર માનો કરત કલોલ ॥૩॥ મધુર કટાચ્છ કૃપાપૂરન અતિ । મધુર મનોહર વચનવિલાસ । મધુર ઉગાર દેત દાસનકોં । મધુર વિરાજત મુખ મૃદુ હાસ ॥૪॥ મધુર કંઠ આભૂષણભૂષિત । મધુર ઉરસ્થલ રૂપસમાજ । અતિ વિશાલ જાનુ અવલંબિત । મધુર બાહુ પરિરંભન કાજ ॥૫॥ મધુર ઉદર કટિ મધુર જાનુયુગ । મધુર ચરનગતિ સબ સુખરાસ । મધુર ચરનકી રેનુ નિરન્તર । જનમજનમ માંગત હરિદાસ ॥૬॥

* ૯ *

[રાગ રામકલી] જો પેં શ્રીવલ્લભચરન ગહેં । તો મન કરત વૃથા ક્યોં ચિન્તા । હરિ હિયે આય રહેં ॥૧॥ જનમજનમકે કોટિક પાતક । છિન હિ માંઝ દહેં । સાધન કર સાધો જિન કોઉ । સબ સુખ સુગમ લહેં ॥૨॥ કોટિ–કોટિ અપરાધ ક્ષમા કર । સદા નેહ નિવહેં । અબ સંદેહ કરો જિન કોઉ।

કરુણાસિંધુ લહેં ॥૩॥ અબ લૌં બિન સેવેં શ્રીવલ્લભ । ભવદુખ બહુત સહેં । રસિક મહાનિધિ પાય ઔર ફલ । મન વચ ક્રમ ન ચહેં ॥૪॥

* ૧૦ *

* શ્રીગુસાંઇજીનાં પદ *

[રાગ બિભાસ] પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો । ઉઠત હિ રસના લીજૈ નામ । આનંદકારી પ્રભુ મંગલકારી। અશુભહરન જનપૂરનકામ ॥૧॥ યાહિ લોક પરલોકકે બંધુ । કો કહિ સકત તિહારે ગુનગ્રામ । નંદદાસ પ્રભુ રસિકસિરોમનિ । રાજ કરૌ શ્રી ગોકુલધામ ॥૨॥

* ૧૧ *

[રાગ બિભાસ] પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો । પુણ્ય પવિત્ર વિમલ જસ ગાઊં। સુંદર સુભગ વદન ગિરિધરકો । નિરખ–નિરખ દોઉ દગન સિરાઊં ॥૧॥ મોહન મધુર વચન શ્રીમુખકે। સ્રવનનિ સુન–સુન હૃદય બસાઊં । તન મન ધન જન પ્રાન નિવેદન યહી બિધ અપુનકોં સુફલ કરાઊં॥૨॥ રહૌં સદા ચરનનકે આગેં। મહાપ્રસાદ સો જૂઠન પાઊં । નંદદાસ પ્રભુ યહ માંગત હૌં। વલ્લભકુલકો દાસ કહાઊં ॥૩॥

* ૧૨ *

[રાગ રામકલી] પ્રાતસમૈં સમરૂં શ્રીવલ્લભ। શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પરમસુખકારી । ભવદુખહરન ભજનફલ પાવન । કલિમલહરન પ્રતાપ મહા રી ॥૧॥ શરન આયે છાંડત નહિ કબહું । બાંહ

ગહેકી લાજ વિચારી। તજ અન્યાશ્રય ભજ પદપંકજ। દ્વારકેશ પ્રભુકી બલિહારી ॥૨॥ * ૧૩ *

[રાગ ભૈરવ] પ્રાતસમૈં ઉઠિ કરિયે। શ્રીલચ્છમનસુતગાન। પ્રગટ ભયે વલ્લભપ્રભુ। દેત ભક્તિ દાન ॥૧॥ શ્રીવિઠ્ઠલેશ મહાપ્રભુ। રૂપકે નિધાન। શ્રીગિરિધર શ્રીગિરિધર। ઉદય ભયો ભાન ॥૨॥ શ્રીગોવિન્દ આનન્દકન્દ। કહા બરનોં ગુન ગાન। શ્રીબાલકૃષ્ણ બાલકેલિ રૂપ હી સુહાન॥૩॥ શ્રીગોકુલનાથ પ્રગટ કિયો–મારગ બખાન। શ્રીરઘુનાથલાલ દેખિ। મનમથ હી લજાન ॥૪॥ શ્રીજદુનાથ મહાપ્રભુ। પૂરન ભગવાન। શ્રીઘનશ્યામ પૂરનકામ। પોથીમેં ધ્યાન ॥૫॥ પાંડુરંગ વિઠ્ઠલેશ। કરત વેદગાન। પરમાનન્દ નિરખિ લીલા થકે સુર–વિમાન ॥૬॥ * ૧૪ *

[રાગ ભૈરવ] જૈ જૈ જૈ શ્રીવલ્લભપ્રભુ વિઠ્ઠલેશ સાથેં। નિજજન પર કરત કૃપા ધરત હાથ માથેં। દોષ સબૈ દૂર કરત ભક્તિભાવ હિયે ધરત। કાજ સબૈ સરત સદા ગાવત ગુણગાથેં ॥૧॥ કાહેકો દેહ દમત સાધન કર મૂરખજન। વિદ્યમાન આનન્દ તજ ચલત ક્યૂં અપાથેં। રસિક ચરનશરન સદા રહત હૈં બડભાગી જન। અપનો કર શ્રીગોકુલપતિ ભરત તાહિ બાથેં ॥૨॥ * ૧૫ *

* શ્રી યમુનાજીનાં પદ *

[રાગ રામકલી] તિહારો દરસ મોહિ ભાવેં શ્રીયમુનાજી। શ્રીગોકુલકે નિકટ બહત હો લહરનકી છબિ આવેં ॥૧॥ દુખહરની સુખકરની શ્રીયમુનાજી જે જન પ્રાત ઉઠ નહાવેં। મદનમોહનજૂકી અતિહી પિયારી પટરાનીજૂ કહાવેં ॥૨॥ વૃન્દાવનમેં રાસ રચ્યો હૈ મોહન મુરલી બજાવેં। સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકેં વેદ વિમલ જસ ગાવેં ॥૩॥ * ૧૬ *

[રાગ રામકલી] શ્રી યમુનાજી તિહારો પુલિન મોહિ ભાવેં। સુરબ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરત હૈં સો સુપને નહિં પાવેં ॥૧॥ બિચ–બિચ કુંજસદન અતિ સુન્દર સ્યામા–સ્યામ સુહાવેં। ચહું દિશ સકલ ફૂલ અતિ ફૂલે ગુહિ–ગુહિ કંઠ ધરાવેં ॥૨॥ કુસુમનકે બિજના જુ સંવારે સખિયન બાંહ ડુરાવેં। સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખસાગર દિન–દિન શોભા પાવેં ॥૩॥ * ૧૭ *

[રાગ બિભાસ] દીન જાન મોહિ દીજે શ્રીયમુનાજી। નંદકુમાર સદા વર માંગોં ગોપિનકી દાસી મોહિ કીજે॥૧॥ તુમ તો પરમ ઉદાર કૃપાનિધિ ચરનસરન સુખકારી। તિહારે વશ સદા લાડિલીવર તુવ તટ ક્રીડત ગિરિધારી ॥૨॥ સબ વ્રજકે જન સંગ મિલ બિહરત અદ્ભુત રાસવિલાસી। તિહારે હિ પુલિન નિકટ કુંજન–દ્રુમ કોમલ સસિ સુખરાસી ॥૩॥ જ્યોમંડલમેં ચંદ વિરાજત ભર–ભર છિરકત નારી। શ્રમજલ હસત ન્હાત અતિ રસભર જલક્રીડા સુખકારી ॥૪॥ રાનીજૂકે મંદિર પાય લગ નિત

ઉઠ ભવનકાજ સબ કીજે। પરમાનંદ દાસદાસી વ્હૈ નંદનંદન સુખ લીજે ॥૫॥ * ૧૮ *

[રાગ રામકલી] શ્રીયમુનાજી યહ વિનતિ ચિત્ત ધરિયે। ગિરિધરલાલ મુખારવિન્દ—રતિ જનમ—જનમ નિત કરિયે ॥૧॥ વિષસાગર સંસાર વિષમ અતિ તાતેં મોહિ ઉદ્ધરિયે। કામ-ક્રોધ-અજ્ઞાન-તિમિર અતિ ઉરઅંતરતેં હરિયે ॥૨॥ તુમરે સંગ બસેં નિજજન સંગ રૂપ દેખ મન ઠરિયે। ગાઊં ગુન ગોપાલલાલકે અષ્ટવ્યાધિતેં ડરિયે ॥૩॥ ત્રિવિધ દોષ હરકે કાલિન્દી એક કૃપાકર ઢરિયે। ગોવિન્દાસ યહી વર માંગે તુમરે ચરન અનુસરિયે ॥૪॥

* ૧૯ *

[રાગ રામકલી] યહ પ્રસાદ હોં પાઊં શ્રીજમુનાજી। તિહારે હિ નિકટ રહોં નિસવાસર રામ-કૃષ્ણ ગુન ગાઊં ॥૧॥ મજ્જન કરોં વિમલ જલ પાવન ચિન્તા ક્લેશ બહાઊં। તિહારી કૃપાતેં ભાનુકી તનયા હરિપદપ્રીતિ બઢાઊં ॥૨॥ વિનતિ કરોં યેહી વર માંગોં અધમ-સંગ બિસરાઊં। પરમાનંદ પ્રભુ સબ સુખદાતા મદનગોપાલ લડાઊં ॥૩॥ * ૨૦ *

[રાગ રામકલી] જગતમેં શ્રીયમુના પરમ કૃપાલ। વિનતિ કરત તુરત સુન લીની મોપેં ભઈ દયાલ ॥૧॥ જો કોઉ મજ્જન કરત નિરંતર તાતેં ડરપત હૈ યમ કાલ। વ્રજપતિકી અતિ પ્યારી કાલિન્દી સ્મરત હોત નિહાલ ॥૨॥ * ૨૧ *

[રાગ રામકલી] નિરખત હી આનન્દ ભયો અતિ દેખ પ્રભાત પ્રભાકરકન્યા। જલ પરસત હી સકલ અઘ ભાજે જયોં હરિ દેખ હિરનકી સન્યા ॥૧॥ ઔર જીવનકી ઔરન હૈ ગતિ મેરી ગતિ તો તુમ હિં અનન્યા। વ્રજપતિકી તુમ અતિ હી પિયારી તુમ સંગમતેં જાહ્નવી ધન્યા ॥૨॥ * ૨૨ *

[રાગ રામકલી] શ્રીયમુના-યમુના નામ ભજો। હરખત કરો આરાધન ઇનકો ઔરકો પંથ તજો ॥૧॥ દેહેં સકલ પદારથ તુમકોં ઇનકે નામ રજો। વ્રજપતિકી અતિ પ્યારી તાતેં સકલ સિંગાર સજો ॥૨॥ * ૨૩ *

* જગાવવાનાં પદ *

3

[રાગ ભૈરવ] જાગો મેરે લાલ જગત-ઉજિયારે। કોટિ મદન વારોં મુસકનિ પર કમલનયન નયનનકે તારે ॥૧॥ સુરભિબચ્છ ગોપાલ સંગ લે યમુનાતીર સિધારો મેરે પ્યારે। પરમાનંદ કહત નંદરાની દૂર જિન જાઓ મેરે વ્રજરખવારે ॥૨॥ * ૨૪ *

[રાગ ભૈરવ] જાગિયે વ્રજરાજકુંવર કમલકોશ ફૂલે। કુમુદિની જીય સકુચ રહી ભૃંગ લતા ઝૂલે ॥૧॥ તમચર ખગ કરત શોર બોલત વનરાઈ। રાંભત ગૌ મધુર નાદ બચ્છ ચપલતાઈ ॥૨॥ રવિ પ્રકાશ વિધુ મલિન ગાવત વ્રજનારી। સૂર શ્રીગોપાલ ઉઠે પરમ મંગલકારી ॥૩॥ * ૨૫ *

[રાગ ભૈરવ] ચિરૈયા ચુહચુહાની સુન ચકઈકી બાની કહત

યસોદારાની જાગો મેરે લાલા। રવિકી કિરન જાનિ કુમુદિની સકુચાની કમલિની વિકસાની દધિ મથેં બાલા ॥ ૧ ॥ સુબલ સુબાહુ તોક ઉજ્વલ વસન પહેરે દ્વારે ઠાડે ટેરત હૈં બાલગોપાલા । નંદદાસ બલિહારી ઉઠો ક્યોં ન ગિરિધારી સબ કોઉ દેખ્યો ચાહે લોચન વિશાલા ॥૨॥ ✻ ૨૬ ✻

[રાગ ભૈરવ] જાગિયે ગોપાલલાલ જનની બલજાઈ। ઉઠો તાત પ્રાત ભયો રજનીકો તિમિર ગયો ટેરત સબ ગ્વાલબાલ મોહન કન્હાઈ॥૧॥ ઉઠો મેરે આનન્દકન્દ ગગન ચન્દ મન્દ ભયો પ્રકટ્યો અંશુમાન ભાનુ કમલન સુખદાઈ। સખા સબ પૂરત બેનુ તુમ બિન ના છૂટે ધેનુ ઉઠો લાલ તજો સેન સુન્દર વરરાઈ॥૨॥ મુખતેં પટ દૂર કિયો યસોદાકોં દરસ દિયો ઔર દધિ માગ લિયો વિવિધ રસ મિઠાઈ। જેંવત દોઊ રામ-સ્યામ સકલ મંગલ ગુનનિધાન થારમેં કછુ જૂઠન રહી માનદાસ પાઈ ॥૩॥ ✻ ૨૭ ✻

[રાગ ભૈરવ] જાગિયે ગોપાલલાલ દેખોં મુખ તેરો। પાછેં ગૃહકાજ કરોં નિત્યનેમ મેરો ॥૧॥ અરુન દિસા વિગત નિસા ઉદય ભયો ભાન । કમલનતેં ભ્રમર ઉડે જાગિયે ભગવાન ॥૨॥ બંદીજન દ્વાર ઠાડે કરત યશ ઉચ્ચાર । સરસ ભેદ ગાવત હૈં લીલા અવતાર ॥ ૩ ॥ પરમાનન્દસ્વામી ગોપાલ પરમ મંગલરૂપ। વેદપુરાન ગાવત હૈં લીલા અનૂપ ॥૪॥ ✻ ૨૮ ✻

[રાગ ભૈરવ] લાલન જાગો હો ભયો ભોર। દૂધ દહી પકવાન મિઠાઈ લીજે માખન રોટી બોર ॥૧॥ વિકસે કમલ વિમલ બાની સબ બોલન લાગે પંછી ચહું ઓર। રસિક પ્રીતમસોં કહત નંદરાની ઉઠ બૈઠો હો નંદકિસોર ॥૨॥ ✻૨૯✻

[રાગ ભૈરવ] લલિત લાલ શ્રીગોપાલ સોઇયે ન પ્રાતકાલ યસોદા માઁ લે બલાય ભોર ભયો બારે। ઉઠો દેવ કરોં સેવ જાગિયે દેવાધિદેવ નંદરાય દુહત ગાય પીજૈં પય પ્યારે ॥૧॥ રવિકી કિરન પ્રકટ ભઈ ઉઠો લાલ નિસા ગઈ દધિ મથત જહાં તહાં ગાત ગુન તિહારે । નંદકુંવર ઉઠે હઁસિ કૃપાદષ્ટિ સબપેં બરસિ યુગલચરનકમલનપર પરમાનન્દ વારે ॥૨॥ ✻ ૩૦ ✻

[રાગ ભૈરવ] પ્રાતસમૈં ઘર–ઘરતેં આઈ દેખનકોં સબ ગોકુલનારી। અપનો કૃષ્ણ જગાય યસોદા આનંદ–મંગલ કારી॥૧॥ સબ વ્રજકુલકે પ્રાણજીવન–ધન યા સુતકી બલિહારી। આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર ગિરિગોવર્ધનધારી ॥૨॥ ✻ ૩૧ ✻

[રાગ ભૈરવ] બાલકૃષ્ણ જાગહુ મેરે પ્યારે। બૈઠિ સેજ કહતિ હૈ જનની । બાર–બાર મુખકમલ નિહારે ॥૧॥ સુન્યો વચન માતાકો જબહિ। તનિક તનિક દોઉ નૈન ઉઘારે ॥૨॥ લિયે ઉઠાય અંક ભરિ તબહિ। ઉષ્ણોદકસોં વદન પખારે ॥૩॥ માખન મિસરી ઔર મલાઈ। ઓટચો દૂધ તુમ લેહુ દુલારે ॥૪॥ વિવિધ ભાંતિ પકવાન મિઠાઈ। આનન મેલ અપુનપો બારે ॥૫॥

મુખ પખારિ ઝગુલિ પહરાઇ । સિર પર ચૌતનિયાઁ જબ ધારે ॥૬॥
ડોલત અજિર મુદિત મનમોહન । વ્રજજન ઓટ ભઈ જુ
નિહારે ॥૭॥
✻ ૩૨ ✻

[રાગ બિભાસ] મુખ દેખન હોં આઈ લાલકો । કાલ દેખ
મુખ ગઈ દધિ બેચન જાત હી ગયો બિકાઈ ॥૧॥ દિનતેં દૂનોં
લાભ ભયો ઘર કાજર—બછિયા જાઈ । આઈ હોં ધાય થંભાય
સાથકી મોહન દેહોં જગાઈ ॥૨॥ પ્રિયાવચન સુન વિહઁસ ઉઠ
બૈઠે નાગરી નિકટ બુલાઈ । પરમાનન્દ સયાની ગ્વાલિની સેન-
સંકેત બતાઈ ॥૩॥
✻ ૩૩ ✻

[રાગ બિભાસ] પ્રાતસમૈં નવકુંજદ્વાર હ્‌વૈ લલિતા લલિત
બજાઈ બીના । પૌઢેં સુને સ્યામ—સ્યામા દોઉ દંપતિછબિ
અતિ પ્રવીન—પ્રવીના ॥૧॥ રસ—ભરી રસિક—રસિકની પ્યારી
કોક—કલા જુ નવીન—નવીના । ચત્રભુજદાસ નિરખિ દંપતિછબિ
તન—મન—ધન ન્યૌછાવર કીના ॥૨॥
✻ ૩૪ ✻

[રાગ બિભાસ] પ્રાતસમૈં પંછી બોલત હૈં છાંડો હરિ
અંચલ ઘર જાઊં । એસી કરો જુ કોઊ ન બૂઝે નિસઈ ભયે
બહુર્યો ફિર આઊં ॥૧॥ હઠ ન કરો હોઈ ઉજિયારો પંથ—ગમન
લોગનકી લાજ । તુમ તો અપને ભવન બિરાજો મહાકઠિન
લોગનસોં કાજ ॥૨॥ ચતુરાઈ કિયે સો સીખો પરનારિનસોં
નાહિન જોર । નેહ બિના કોઊ નેરે ન આવે આપુ વિચારો નંદ

કિસોર ॥૩॥ રસકે રસીલે રસકી ઠાંનો વિરસ ભયે કછુ રહે ન
સવાદ । નંદદાસ પ્રભુ દુરિજન બૈરી દેખ વિચારે મિથ્યા વાદ ॥૪॥
✻ ૩૫ ✻

* કલેવાનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] આછો નીકો લોનો મુખ ભોર હી દિખાઇયે ।
નિસકે ઉનીંદે નૈન તુતરાત મીઠે બૈન ભાઁવતે જિયકે મેરે સુખ
હી બઢાઇયે ॥૧॥ સકલ સુખકરન ત્રિવિધ તાપહરન ઉરકો તિમિર
બાઢચો તુરત નસાઇયે । દ્વારે ઠાડે ગ્વાલબાલ કરો હો કલેઉ લાલ
મિસિરોટી છોટી—મોટી માખનસોં ખાઇયે ॥૨॥ તનકસોં મેરો
કન્હૈયા બાર ફેર ડારી મૈયા બેની તો ગુહો બનાઈ ગહરુ ન
લગાઇયે । પરમાનન્દ પ્રભુ જનની મુદિત મન ફૂલી-ફૂલી અતિ
ઉર અંગ ન સમાઇયે ॥૩॥
✻ ૩૬ ✻

[રાગ ભૈરવ] છગન—મગન પ્યારે લાલ કીજિયે કલેવા ।
છીંકેતેં સગરી દધિ ઊખલ ચઢ કાઢ લેહો પહર લેહો ઝગુલિ ફેંટ
બાંધ લેહો મેવા ॥૧॥ યમુનાતટ ખેલન જાવો ખેલનકે મિસ
ભૂખ ન લાગે કૌન પરી પ્યારે લાલ નિસ-દિનાકી ટેવા । સૂરદાસ
મદનમોહન ઘર હી ક્યોં ન ખેલૌ લાલ દેહોં ચકડોર બંગી હંસ
મોર પરેવા ॥૨॥
✻ ૩૭ ✻

[રાગ રામકલી] હોં બલ-બલ જાઊં કલેઊ લાલ કીજે ।
ખીર ખાંડ ઘૃત અતિ મીઠો હૈ અબકો કોર બચ્છ લીજે ॥૧॥ બેની
બઢે સુનો મનમોહન મેરો કહ્યો પતીજે । ઓટચો દૂધ સદ્ય

ધૌરીકો સાત ઘૂંટ ભર પીજે ॥૨॥ વારને જાઊં કમલમુખ ઊપર અચરા પ્રેમરસ ભીજે । બોહોર્યો જાય ખેલો યમુનાતટ ગોવિન્દ સંગ કર લીજે ॥૩॥ * ૩૮ *

[રાગ રામકલી] કીજિયે નંદલાલ કલેઊ । ખીર ખાંડ અરુ માખન મિસરી લીજૈં પરમ રસાલ ॥૧॥ ઓટચો દૂધ સદ્ય ધૌરીકો તુમકોં દેહોં ગોપાલ । બેની બઢે હોય બલકીસી પીજૈં હો મેરે લાલ ॥૨॥ હોં વારી યા વદનકમલ પર ચુંબન દેહોં ગાલ । ગોવિન્દ પ્રભુ કલેઊ કીનો જનની-વચન પ્રતિપાલ ॥૩॥ *૩૯*

[રાગ રામકલી] માખન તનક દે રી માય । તનક કર પર તનક રોટી માગત ચરન ચલાય ॥૧॥ તનકસે મનમોહનાકી લાગો મોહિં બલાય । તનક મુખમેં દૂધકી દતિયાં બોલત હૈ તુતરાય ॥૨॥ કનક ભૂપર તનક રિંગન નેત પકર્યો ધાય । કંપ્યો ગિરિ શેષ સંક્યો સિંધુ અતિ અકુલાય ॥૩॥ તનક માગ્યો બહોત દિયો લિયો કંઠ લગાય । સૂર પ્રભુકી તનક ચુટિયાઁ ગુહત માય બનાય ॥૩॥ * ૪૦ *

[રાગ બિભાસ] ઉઠત પ્રાત કછુ માત જસોદા મંગલભોગ દેત દોઉ છોરા । માખન મિસરી દહ્યો મલાઈ દૂધભરે દોઉ કનકકટોરા ॥૧॥ કછુક ખાત કછુ મુખ લપટાવત દેત ઢુરાય મિલિ કરત નિહોરા । પરમાનન્દ પ્રભુ ઝબક પરત દગ ભરત લાલ ભુજ કરત કલોલા ॥૨॥ * ૪૧ *

[રાગ બિભાસ] અબહી જસોદા માખન લાઈ । દધિ મથકેં અબહી જુ નિકાસ્યોં તુમ કારન મેરે કુંવર કન્હાઈ ॥૧॥ માંગ લેહુ ઐસેહી મોપેં મેરેહી આગેં ખાહુ । ઔર કહૂં જિન ખેહો મોહન દીઠ લગેગી કાહૂ ॥ ૨ ॥ તનક—તનકહી ખાઉ લાલ મેરે જો બઢિ આવે દેહ । સૂરસ્યામ કછુ હોઉ બડેસે વૈરિનકે મુખ ખેહ ॥૩॥ * ૪૨ *

[રાગ બિભાસ] માગત દધિ માખન ઉઠ પ્રાત । હોં દધિમથન કરનકોં બૈઠી તહાં આય અરબરાત ॥૧॥ કહ્યો જસોદા દેહો રોહની હઁસ—હઁસ બૈઠે ખાત । શ્રીવ્રજપતિ પિય માંગ લેત હૈં કહિ કહિ તોતરી બાત ॥૨॥ * ૪૩ *

[રાગ બિભાસ] ગોવિન્દ માગત હૈ દધિ રોટી । માખનસહિત દેહુ મેરી જનની શુભ્ર સુકોમલ મોટી ॥૧॥ જો કછુ માંગો સો દેહુ મોહન કાહેકો આંગન લોટી । કર ગહિ ઉછંગ લેત મહતારી હાથ ફિરાવત ચોટી ॥૨॥ મદનગોપાલ સ્યામઘન સુંદર છાંડો યહ મતિ ખોટી । પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર હાથ લકુટિયા છોટી ॥૩॥ * ૪૪ *

[રાગ બિભાસ] મૈયા મોહિ માખન મિસરી ભાવે । મીઠો દધિ મિઠાઈ મધુ ઘૃત અપને કરસોં ક્યોં ન ખવાવે ॥૧॥ કનકદોહની દે કર મેરે ગૌદોહન ક્યોં ન સિખાવે । ઓટચો દૂધ ધેનુ ધૌરીકો ભરકે કટોરા ક્યોં ન પિવાવે ॥૨॥ અજહૂ બ્યાહ કરત

નહીં મેરો તોહિ નીંદ ક્યોં આવે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરકી બતિયાં સુન લે ઉછંગ પયપાન કરાવે ॥૩॥ * ૪૫ *

[રાગ બિભાસ] લાડિલી લાલ સેજ ઉઠ બૈઠે સખીજન મંગલભોગ ધરાવે । કંચનજડિત થારમેં મોદક લે કર લલિતા હરિ ઢિંગ આવે ॥૧॥ દેત પરસ્પર કોર વદનમેં નૈન ઉનીંદે અતિ અરસાવે। મૃદુ મુસિકાત મોદ બઢાવત દાસ નિરખકે બલ—બલ જાવે ॥૨॥ * ૪૬ *

[રાગ માલકોંસ] જેંવત લાલ લાડિલી રાજેં। લલિતાદિક સખી સકલ પરોસત કનક—પાત્ર—મધ્ય સાજેં ॥૧॥ કર મનુહાર જિમાવત પ્યારો પ્યારી જેંવત લાજેં। રસિક પ્રીતમ તહાં કરત કલેઊ વિવિધ મનોરથ સાજેં ॥૨॥ * ૪૭ *

* મંગલભોગ સરવાનું પદ *

[રાગ રામકલી] કરત કલેઊ દોઉ ભૈયા । રોટી રસાલ માખનમેં મિસરી મેલ ખવાવત મૈયા ॥૧॥ કાચો દૂધ સદ્ય ધૌરીકો તાતો કર મથ પ્યાવત ધૈયા । કર અચવન બીરા લે વ્રજપતિ પાછે ચલે ચરાવન ગૈયા ॥૨॥ * ૪૮ *

[illegible]

* મંગલ આરતીનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] મંગલમંગલં વ્રજભુવિ મંગલમ્। મંગલમિહ શ્રીનંદયશોદાનામસુકીર્તનમેતદ્રુચિરોત્સંગસુલાલિતપાલિતરૂપમ્ ॥૧॥ શ્રીશ્રીકૃષ્ણ ઈતિ શ્રુતિસારં નામ સ્વાર્તજનાશયતાપાપહમિતિ મંગલરાવમ્। વ્રજસુંદરીવયસ્યસુરભીવૃન્દમૃગીગણનિરુપમભાવા મંગલસિંધુચયાય ॥૨॥ મંગલમીષત્સ્મિતયુતવીક્ષણભાષણમુન્નતનાસાપુટગતમુક્તાફલચલનમ્ । કોમલચલદંગુલિદલસંયુતવેણુનિનાદવિમોહિતવૃન્દાવનભુવિ જાતાઃ ॥ ૩ ॥ મંગલમખિલં ગોપીશિતુરિતિ મંથરગતિવિભ્રમમોહિતરાસસ્થિતગાનમ્ । ત્વં જય સતતં ગોવર્ધનધર પાલય નિજદાસાન્ ॥ ૪ ॥ * ૪૯ *

[રાગ ભૈરવ] મંગલ માધો નામ ઉચ્ચાર। મંગલ વદન કમલકર મંગલ મંગલજનકી સદા સંભાર ॥૧॥ દેખત મંગલ પૂજત મંગલ ગાવત મંગલ ચરિત ઉદાર। મંગલ શ્રવણ—કથારસ મંગલ મંગલ તનુ વસુદેવકુમાર ॥૨॥ ગોકુલ મંગલ મધુવન મંગલ મંગલ રુચિ વૃન્દાવનચંદ। મંગલ કરત ગોવર્ધનધારી મંગલ વેષ યસોદાનંદ ॥૩॥ મંગલ ધેનુરેનુ ભૂ મંગલ મંગલ મધુર બજાવત બેનુ। મંગલ ગોપવધૂ પરિરંભન મંગલ કાલિન્દીપય ફેનુ ॥૪॥ મંગલ ચરનકમલ મુનિ વંદિત મંગલ કીરતિ જગતનિવાસ । અનુદિન મંગલ ધ્યાન ધરત મુનિ મંગલમતિ પરમાનંદદાસ ॥૫॥ * ૫૦ *

[રાગ ભૈરવ] મંગલ રૂપ યસોદાનંદ। મંગલ મુકુટ કાનનમેં કુંડલ મંગલ તિલક વિરાજત ચન્દ ॥૧॥ મંગલ ભૂષણ સબ અંગ સોહત મંગલ મૂરતિ આનન્દકંદ। મંગલ લકુટ

કાંખમેં ચાંપે મંગલ મુરલી બજાવત મંદ ॥૨॥ મંગલ ચાલ મનોહર મંગલ દરસન હોત મિટે દુખદ્વંદ્વ । મંગલ વ્રજપતિ નામ સબનકો મંગલ યશ ગાવત શ્રુતિછંદ ॥૩॥ ✻ ૫૧ ✻

[રાગ ભૈરવ] મંગલ આરતી ગોપાલકી માઈ । નિત પ્રતિ મંગલ હોત નિરખ મુખ ચિતવન નયન વિસાલકી ॥૧॥ મંગલરૂપ સ્યામસુન્દરકો મંગલ ભૃકુટી સુભાલકી । ચત્રભુજ પ્રભુ સદા મંગલનિધિ બાનિક ગિરિધરલાલકી ॥૨॥ ✻ ૫૨ ✻

[રાગ ભૈરવ] સબ વિધ મંગલ નંદકો લાલ । કમલનયન બલ જાય યસોદા ન્હાત ખીજો જિન મેરે બાલ ॥૧॥ મંગલ ગાવત મંગલ મૂરતિ મંગલ લીલા લલિત ગોપાલ । મંગલ વ્રજવાસિનકે ઘર–ઘર નાચત–ગાવત દે કરતાલ ॥૨॥ મંગલ વૃન્દાવનકે રંજન મંગલ મુરલી શબ્દ રસાલ । મંગલ યશ ગાવે પરમાનન્દ સખામંડલી મધ્ય ગોપાલ ॥૩॥ ✻ ૫૩ ✻

[રાગ બિભાસ] રત્નજટિત કનકથાલ મધ્ય સોહેં દીપમાલ અગર આદિ ચંદનસોં અતિ સુગંધ મિલાઈ । ઘનન–ઘનન ઘંટા ઘોર ઝન–ઝન ઝાલર ઝકોર તતથેઈ તતથેઈ બોલે વ્રજકી નારી સુહાઈ ॥૧॥ તનન તનન તાન માન રાગ રંગ સ્વર બંધાન ગોપી સબ ગાવત હૈં મંગલ વધાઈ । ચત્રભુજ ગિરિધરનલાલ આરતી બની રસાલ તનમનધન વારત હૈં યસોમતિ નંદરાઈ ॥૨॥ ✻ ૫૪ ✻

[રાગ બિલાવલ] મંગલ આરતી કીજે ભોર । મંગલજનમ કરમ ગુન મંગલ મંગલ યસોદા માખનચોર ॥૧॥ મંગલ બેન મુકુટ ગુન મંગલ મંગલરૂપ રમે મનમોર । જનભગવાન જગતમેં મંગલ મંગલ રાધા જુગલકિસોર ॥૨॥ ✻ ૫૫ ✻

[રાગ બિલાવલ] મંગલ આરતી કર મનમોર । ભરમ નિસા બીતી ભયો ભોર ॥૧॥ મંગલ બાજત ઝાલર તાલ । મંગલ રૂપ ઉઠૌ નંદલાલ ॥૨॥ મંગલ બાજત બીન મૃદંગ । મંગલ બાંસુરી સરસ ઉપંગ ॥૩॥ મંગલ ધૂપ–દીપ કર જોરિ । મંગલ ગાવતિ નવલકિસોરી ॥૪॥ મંગલ ઉદયૌ મંગલ રાસ । મંગલ મન પરમાનંદદાસ ॥૫॥ ✻ ૫૬ ✻

[રાગ બિલાવલ] વ્રજમંગલકી મંગલ આરતી । બહુવિધ રત્નજટિત કનકથાર તા મધ્ય જરત કપૂર લૌ વારતી ॥૧॥ લેત બલા કરત ન્યોછાવર તન મન પ્રાન બારને વારતી । દાસ રસભરી યસોદા મગન ભઈ આપ અપુનપો ન સંભારતી ॥૨॥ ✻ ૫૭ ✻

રતીપ ૭.

મંગલા સન્મુખનાં પદ

[રાગ બિભાસ] ગોવર્ધન ગિરિ સઘન કંદરા રૈન–નિવાસ કિયો પિય પ્યારી । ઉઠ ચલે ભોર સુરતરસભીને નંદનંદન વૃષભાનદુલારી ॥૧॥ ઇત વિગલિત કચ માલ મરગજી અટપટે ભૂષન મરગજી સારી । ઉતહી અધર મસિ પાગ રહી ધસિ દુહું

દ્દિસ છબિ બાઢી અતિ ભારી ॥૨॥ ઘૂમત આવત રતિ રન જીતે કરિનીસંગ ગજવર ગિરિધારી। ચત્રભુજદાસ નિરખ દંપતિસુખ તનમનધન કીનો બલિહારી ॥૩॥ * ૫૮ *

[રાગ બિભાસ] શ્રીવૃન્દાવન નિકુંજ ઠાડે ઉઠ ભોર। બાંહે જોર વદન મોર હંસત સુરતરતિ સકુચત પુનિ કછુ લજાત નયનન કોર ॥૧॥ કબહુક કરત બેનુનાદ પાયો સુધાસ્વાદ પંછીજન પ્રેમમુદિત બોલત ચહું ઓર। રસિક પ્રીતમ છબિ નિહાર પ્રકટચો રવિ જિય વિચાર બારબાર ઉમગિ તહાં નાચત હૈં મોર ॥૨॥ * ૫૯ *

[રાગ બિભાસ] ઉરઝ્યો નીલાંબર પીતાંબર મહિયાં। કુંડલસોં લર લટ બેસરસોં પીતપટ હારહીમેં વનમાલા બૈયામેં બહિયાં ॥૧॥ હંસ ગતિ અતિ છબિ અંગ—અંગ રહી ફબિ ઉપમા અવલોકવેકોં પટતર નહિયાં। કામકે કલોલ છૂટે સેજહૂકે સુખ લૂટે સૂર પ્રભુ વિલસત કદંબકી છહિયાં ॥૨॥ * ૬૦ *

[રાગ બિભાસ] પ્રાતસમૈં ઉઠિ હરિનાંઉ લીજૈ આનંદમંગલમેં દિન જાઈ। ચક્રપાનિ કરુનામય કેસવ વિઘ્નવિનાશન જાદૌરાઈ ॥૧॥ કલિમલહરન તરન ભવસાગર ભક્તચિંતામનિ કામધેનુ। ઐસે સુમિરત નાંઉ કૃષ્ણકૌ વંદનીક પાવન પદરેનુ ॥૨॥ સિવ વિરંચિ ઇન્દ્રાદિ દેવતા મુનિજન કરત નામકી આસ। ભક્તવત્સલ હરિનામ કલ્પતરુ વરદાયક પરમાનંદદાસ ॥૩॥ *૬૧*

[રાગ ભૈરવ] નાગરી નંદલાલ સંગ રંગભરી રાજેં। સ્યામ અંસ બાહુ દિયે કુંવર પુલક—પુલક હિયે મંદ—મંદ હસન પિય કોટિ મદન લાજેં ॥૧॥ તરુ તમાલ સ્યામલાલ લપટિ અંગ—અંગ વેલી નિરખ સખી છબિ સુકેલિ નૂપુર કલ બાજેં ॥૨॥ દામોદર હિત સુદેશ સોભિત સુન્દર સુવેષ નવલકુંજ પુંજ ભ્રમર કોકિલ કલ ગાજેં ॥૩॥ * ૬૨ *

[રાગ ખટ] આજ નંદલાલ—મુખચંદ નયનન નિરખ પરમ મંગલ ભયો ભવન મેરે। કોટિ કંદર્પ—લાવણ્ય એકત્ર કર વૌરૂં તબહી જબ નેક હેરે ॥૧॥ સકલ સુખસદન હરષિત વદન ગોપવર પ્રબલ મદનદલ સંગ ઘેરેં। કહો કોઊ કૈસેંહૂ નહિં સુધ બુધ બને ગદાધર મિશ્ર ગિરિધરન હેરેં ॥૨॥ * ૬૩ *

* સ્નાન કરાવવાનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] કર મોદક માખન મિશ્રી લે કુંવરકે સંગ ડોલત નંદરાની। મિસ કર પકર ન્હવાયો ચાહત બોલત મધુરી બાની ॥૧॥ કનકપટા આંગનમેં રાખ્યો સીત—ઉષ્ણ ધર્યો પાની। કનકકટોરા સોંધા ઉબટના ચંદન કાંકસી આની ॥૨॥ યોં લાઈ મજ્જન હિત જનની ચિત ચતુરાઈ ઠાની। મનમેં મતો કરત ઉઠ ભાજે દુખિત કેસ અરુઝાની ॥૩॥ નિરખ નયનભર દેખત રાની સોભા કહત ન બાની। ગાત સચિક્કન યોં રાજત હૈ જ્યોં ઘન—તડિત લપટાની ॥૪॥ આઓ મનમોહન મેરે ઢિંગ બાત કહૂં

એક છાની । ખિલોના એક તાત જુ લાયે બલ અજહૂં નહિં જાની ॥૫॥ રાજકુંવર અધન્હાતતેં ભાજ્યો તાકી કહૂં કહાની । બેની ન બાઢી રહી જૂ તનકસી દુલહિની દેખ હંસાની ॥૬॥ બૈઠે આય ન્હાય પટ પહરે આનન્દ મનમેં આની । વિષ્ણુદાસ ગિરિધરન સયાને માત કહી સોઈ માની ॥૭॥ * ૬૪ *

[રાગ દેવગંધાર] કહા ઓછી વ્હૈ જેહેં જાત । સુન જસુમતિ તુમ બડરન આગે જો છિન એક બિતાત ॥૧॥ અતિ નીકો સતભાવ ભલાઈ જો યા તનતેં કીજે । માય બાપકો નામ લિવાવત લોકમાંઝ યશ લીજે ॥૨॥ સાસનનદ ઔર પારપરોસન હંસ બહુ ભાત કહ્યો । તોહુ મોહિ તિહારે ઘર બિન નાહિંન પરત રહ્યો ॥૩॥ બોલ લેહો સંકોચ કરો જિન જબ તમ સુત હિ ન્હવાવો । શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકો મોહિપેં ઉબટાવો ॥૪॥ * ૬૫ *

[રાગ દેવગંધાર] જસુમતિ જબહી કહ્યો ન્હવાવન રોય ગયે હરિ લોટત રી । તેલ ઉબટનો લે આગે ધર લાલકી ચોટી પોતત રી ॥૧॥ મૈં બલિ જાઊં ઇન મોહનકી કિત રોવત બિન કાજે । પાછે ધર રાખ્યો ચુરાયકે ઉબટનો તેલ સમાજે ॥૨॥ મહરી બહોત વિનતી કર રાખત માનત નહિં કન્હાઈ । સૂરસ્યામ અતિ હિ બિરુઝાનેં સુર–મુનિ અન્ત ન પાઈ ॥૩॥ * ૬૬ *

[રાગ દેવગંધાર] મજ્જન કરત ગોપાલ ચૌકી પર । અતિ હિ સુગંધ ફુલેલ ઉબટનૌ વિવિધ ભાઁતિ સબ સૌંજ નિકટ ધર ॥૧॥ કેસર ચરચિ ન્હવાઇ પ્રથમ પુનિ અંગ ઉબટનૌ કરત સુન્દરવર । વ્રજગોપી સબ મંગલ ગાવતિ અતિ પ્રમુદિત મન અંગ પરસ કર ॥૨॥ એક જુ અંગવસ્ત્ર લૈ આઈ પોંછતિ હે અંગ અતિ આનન્દ ભર । પુનિ સિંગાર કરનકોં બૈઠે રત્નજટિત ચૌકી આની ધર ॥૩॥ વિધવિધ ભાંતિ વસન ભૂષન લૈ કરતિ સિંગાર અપની રુચિસોં ધર । લૈ દરપન શ્રીમુખ દિખરાવતિ નિરખિ–નિરખિ હંસિ લેત હૈ મન હર ॥૪॥ ભાઁતિ–ભાઁાંતિ સામગ્રી કરિ–કરિ લૈ આઇ અર્પત સબ ધર–ધર । છીતસ્વામી ગિરિધરન અરોગેં અતિ આનન્દ પ્રમુદિત તા ઔસર ॥૫॥ * ૬૭ *

* શૃંગાર કરવાનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] આઓ ગોપાલ સિંગાર બનાઊં । વિવિધ સુગંધન કરૌં ઉબટનો પાછે ઉષ્ણ જલ લે જુ ન્હવાઊં ॥૧॥ અંગ અંગોછ ગુહૂં તેરી બેની ફૂલન રુચિ–રુચિ માલ બનાઊં । સુરંગ પાગ જરતારી તોરા રત્નખચિત સિરપેચ બંધાઊં ॥૨॥ વાગો લાલ સુનેરી છાપો હરી ઇજાર ચરનન વિરચાઊં । પટુકા સરસ બેંજની રંગકોં હઁસુલી હાર હમેલ બનાઊં ॥૩॥ ગજમોતિનકે હાર મનોહર વનમાલા લે ઉર પહિરાઊં । લે દરપન દેખો મેરે પ્યારે નિરખ–નિરખ ઉર નૈન સિરાઊં ॥૪॥ મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ અપને કર લે તુમ્હેં જિમાઊં । વિષ્ણુદાસકો યહી કૃપાફલ બાલલીલા હોં નિસદિન ગાઊં ॥૫॥ * ૬૮ *

[રાગ બિલાવલ] ભોગ સિંગાર યસોદા મૈયા વિઠ્ઠલનાથકે હાથકો ભાવેં । નીકેં ન્હવાય સિંગાર કરત હૈ આછી રુચિસોં મોહિ પાગ બંધાવેં ॥૧॥ તાતેં સદા હોં ઉહાં હિ રહત હોં તૂ દધિ માખન દૂધ છિપાવેં । છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ નિરખિ નૈન ત્રય તાપ નસાવેં ॥૨॥ * ૬૯ *

[રાગ બિલાવલ] લાલકો સિંગાર બનાવત મૈયા । કર ઉબટનો ન્હવાયો ચાહત હરિ હલધર દોઉ ભૈયા ॥૧॥ હાર હમેલ હઁસુલી અરુ દુલરી અપને કર પહરૈયા । પરમાનંદદાસકી જીવનિ પુનિ પુનિ લેત બલૈયા ॥૨॥ * ૭૦ *

[રાગ દેવગંધાર] કરત સિંગાર મૈયા મનભાવત । સીતલ જલ ઉષ્ણ કર રાખ્યો લે લાલનકો ઉબટ ન્હવાવત ॥૧॥ અંગ અંગોછ ચૌકી બૈઠાવત પ્રથમહિ લે તનિયાં પહિરાવત । દેખો મેરે લાલ સબૈ યે બાલક ઘર—ઘરતેં કૈસે બનિ આવત ॥૨॥ પહિરે લાલ જામાં અતિ સુંદર અંખિયાં આંજકે તિલક બનાવત । સૂરદાસ પ્રભુ ખેલત આંગન લેત બલૈયા મોદ બઢાવત ॥૩॥
* ૭૧ *

[રાગ દેવગંધાર] સ્યામા—સ્યામ પ્રાત ઉઠ બૈઠે અરસપરસ દોઉ કરત સિંગાર। લટપટી પાગ સઁવારત સ્યામા અલક સઁવારત નંદકુમાર ॥૧॥ એક પહેની વાકી મોતિનમાલા એક પહેનો વાકો નવસર હાર । શ્રીભટ જુગલકિસોર નવલદ્યુતિ મેરે આઁગન

કરત વિહાર ॥૨॥ * ૭૨ *

[રાગ બિલાવલ] પિય પ્યારીકો કરત સિંગાર । સરસ સુગંધ ફુલેલ લગાવત કોમલ કરસોં સમારત બાર ॥૧॥ પીત કુસુમ સિર બેની ગૂંથત સિંદુર માઁગ જુ ભરત સમાર । ટેઢી લર જુ લટકન મટકન તા પર ગલિત કુસુમ સિર ભાર ॥૨॥ લહેંગા કટિતટ છુદ્રઘંટિકા અંગિયા પર ગજમોતિન હાર। પહોંચી કંકન જરાવ બહુટની એક—એક કર બિચ ચુરિ ચાર ॥૩॥ સારી સરસ કસૂંભી સોહે લે દરપન દેખત રિઝવાર । રામદાસ પિય પ્યારી ઉપર તનમન ડાર દેત સબ વાર ॥૪॥ * ૭૩ *

* શૃંગાર સન્મુખનાં પદ *

[રાગ કેદારો] છિનુ—છિનુ બાનિક ઔર હિ ઔર । જબ દેખોં તબ નૌતન સખી રી। દષ્ટિ ન રહતિ ઇક ઠૌર ॥૧॥ કહા કરોં પરમિતિ નહીં પાવત બહુત કરી ચિત દૌર । કુંભનદાસ પ્રભુ સૌભગ—સીંવા ગિરિવરધર સિરમૌર ॥૨॥ * ૭૪ *

[રાગ બિલાવલ] માઈ આજુ ઔરુ કાલ્હિ ઔરુ પ્રતિછિન ઔરુ હિ ઔરુ દેખિયે રસિક ગિરિરાજધરન । નિત પ્રતિ નવ છબિ બરનેં સો કૌન કવિ નિત હિં સિંગારું વાગે બરન—બરન ॥૧॥ શોભાસિંધુ અંગ—અંગ મોહત કોટિ અનંગ ઉઠત છવિ તરંગ વિશ્વકે મનુ હરન । ચત્રભુજ ગિરિધારી પ્રભુકી સ્વરૂપસુધા પાન કીજૈ જીજૈ સદા રહિયે સરન ॥૨॥ ॥ ૭૫ ॥

[રાગ બિલાવલ] આજુકૌ સિંગાર સુભગ સાઁવરે ગોપાલ જુ કૌં કહત ન આવૈ સખિ ! દેખે બનિ આવૈં । ભૂષન વસન ભાઁતિ–ભાઁતિ અંગ–અંગ અદ્‌ભુત છબિ લટપટી સુદેસ પાગ ચિત્તકોં ચુરાવૈં ॥૧॥ મકરકુંડલ તિલક ભાલ કસ્તૂરી અતિ રસાલ ચિતવની લોચન વિસાલ કોટિ કામ લજાવૈં । કંઠસરી બની લાલ પટુકા કટિછોરનિ છબિ ત્રિભુવન–ત્રિય કો જુ નિરખિ ધીરજ રહાવૈં ॥૨॥ મેરે સંગ ચલિ નિહારિ નિકુંજમહલ બૈઠે હરિ તોસોં નિજ બાત કહૌં તેરે જિય ભાવૈં । ચત્રભુજ પ્રભુ અંગ કોટિ-મદન-મૂરતિ બડભાગિની જુવતિ ક્યોં ન હિરદૈ લપટાવૈં ॥૩॥

* ૭૬ *

[રાગ બિલાવલ] જસોમતિકેં હોં આજ ગઈ રી। કરિ સિંગાર ઠાડે નંદનંદન નિરખિ વદન હોં થકિત ભઈ રી ॥૧॥ લોભી લોભ પર્યો મન મેરો રૂપ રાસ અંગ–અંગ જુ છઈ રી। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર હઁસિ મોસોં યહ બાત કહી રી ॥૨॥

* ૭૭ *

[રાગ આસાવરી] ગ્વાલિની કૃષ્ણદરસસોં અટકી। બાર-બાર પનઘટ પર આવત સિર જમુનાજલ મટકી ॥૧॥ મદનમોહનકો રૂપ સુધાનિધિ પીવત પ્રેમરસ ગટકિ। કૃષ્ણદાસ ધન્ય ધન્ય રાધિકા લોકલાજ સબ પટકી ॥૨॥

* ૭૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] નયનન ઐસી બાન પરી। બિન દેખે

ગિરિધરનલાલમુખ જુગ–ભર જાત ઘરી ॥૧॥ મારગ જાત ઉલટ તન ચિતયો મોહન દૃષ્ટિ ભરી । તબહીતેં લાગી જક ઇકટક કુલમરજાદ ટરી ॥૨॥ ચત્રભુજદાસ છુડાવનકોં હઠ મૈં વિધિ બહુત કરી। સોં સરબસુ હરિ મન હરિ લીનો દેહદસા બિસરી ॥૩॥

* ૭૯ *

[રાગ સુહા] કમલમુખ દેખત કૌન અઘાય। સુન રી સખિ લોચન અલિ મેરે મુદિત રહે અરુઝાય ॥૧॥ મુક્તામાલ લાલ ઉર ઊપર જનુ ફૂલી વનરાય । ગોવર્ધનધર અંગ–અંગ પર કૃષ્ણદાસ બલિ જાય ॥૨॥

* ૮૦ *

[રાગ બિલાવલ] લર લટકન સોહે લાલકે। જાનો ઘનમેં વિધુમંડલ રાજત કર નવનીત ગોપાલકે ॥૧॥ સ્યામ ગાત પર દધિકી છીંટેં ઉડુગનછબિ નયનવિસાલકે । આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર પ્રેમપુંજ વ્રજબાલકે ॥૨॥

* ૮૧ *

[રાગ સારંગ] દેખ્યો રી હરિ નંગમનંગા । જલસુત ભૂષન અંગ વિરાજત વસનહીન છબિ ઉઠત તરંગા ॥૧॥ કહા કહોં અંગ–અંગકી શોભા નિરખત લજ્જિત કોટિ અનંગા । કછુ દધિ હાથ કછુ મુખ માખન સૂર હસત વ્રજજુવતિન સંગા ॥૨॥

* ૮૨ *

[રાગ બિલાવલ] નંદભવનકો ભૂષન માઈ । યસોદાકો લાલ વીર હલધરકો રાધારવન સદા સુખદાઈ ॥૧॥ ઇંદ્રકો ઇંદ્ર દેવ

દેવનકો બ્રહ્મકો બ્રહ્મ અધિક અધિકાઈ । કાલકો કાલ ઈશ ઈશનકો વરુનકો વરુન મહા વરદાઈ ॥૨॥ સિવકો ધનુ સંતનકો સરબસુ મહિમા વેદ–પુરાનન ગાઈ। નંદદાસકી જીવનિ ગિરિધર ગોકુલમંડન કુંવર કન્હાઈ ॥૩॥ * ૮૩ *

[રાગ આસાવરી] અઁખિયનકે ભૂષન ગિરિધારી । બલ-બલ જાઉં છબીલી છબિ પર અતિ આનંદ સુખકારી ॥૧॥ પરમ ઉદાર ચતુર ચિંતામનિ દરસપરસ દુખહારી । અતુલ પ્રતાપ તનક તુલસીદલ માનત સેવા ભારી ॥૨॥ છીતસ્વામી ગિરિધરન વિસદ યશ ગાવત ગોકુલનારી । કહા બરનોં ગુનગાથ નાથકે વિઠ્ઠલહૃદયવિહારી ॥૩॥ * ૮૪ *

* ખંડિતાનાં પદ *

[રાગ માલકૌંસ] આવન કહ ગયે અજહુઁ ન આયે પિય। સબ નિસિ બીતી મોહે ગિનત હી તારે। દીપકજ્યોતિ મલિન ભઈ હૈ કિન દૂતિયન બિરમાયે પ્યારે ॥૧॥ તમચર બોલે બગર સબ ખોલે ફૂલે કમલ મધુપ ગુંજારે । તાનસેન પ્રભુ તુમ બહુનાયક તોઉ મેરે નેનનકે હો તારે ॥૨॥ * ૮૫ *

[રાગ રામકલી] પિય બિન જાગત રૈન ગઈ । અવધિ વદિ ગયે અજહૂં ન આયે બડી જુ બેર ભઈ ॥૧॥ કછુ જુ કહત હો ઔર કરત કછુ કૌને સીખ દઈ। સાઁચ નહીં તેરો એકો અંગ કહાઁ જુ રીત લઈ ॥૨॥ કૈસે કીજૈ વિશ્વાસ તિહારો ભયે હો જુ

વિષઈ। રસિક પ્રીતમ રાવરી હૈ છિન–છિન ગતિ નઈ ॥૩॥

* ૮૬ *

[રાગ લલિત] ઐસે હીં ઐસે રેન બિહાની । ચંદ્ર મલિન ચિરયાઁ બોલીં શૂન્ય કોકકી બાની ॥૧॥ વે રસલુબ્ધ માનત નહીં કાહૂ મનકી આસ ભુલાની । કોકિલ સ્યામ સ્યામ અલિ દેખ્યૌ સ્યામ રંગ હૈ પાની ॥૨॥ સ્યામ જલદ અરુ સ્યામ કહાવત સૂર સ્યામકી બાની । સ્યામાસ્યામ રંગરસ ક્રીડત સ્યામ હેતકી જાની ॥૩॥ * ૮૭ *

[રાગ રામકલી] સુઘર પિય સ્યામ અજહુ ન આયે ધામ । સગરી રૈન મોહિ મગ જોવત ગઈ બિસર ગયો હરિનામ ॥૧॥ કૌન સુઘર જિન બસ કર લીને રાખે ચારોં જામ । રસિક પ્રીતમ રસ વાહીકે ભોગી ઔરનસોં નહિ કામ ॥૨॥ * ૮૮ *

[રાગ બિલાવલ] સાઁઝકે સાઁચે બોલ તિહારે । રજની અનત જાગે નંદનંદન આયે નિપટ સવારે ॥૧॥ આતુર ભયે નીલપટ ઓઢે પીરે વસન બિસારે। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર ભલે વચન પ્રતિપારે ॥૨॥ ॥ ૮૯ ॥

[રાગ લલિત] સંઝા વદે બોલ મનમોહન પ્રાત આય કીન્હેં સબ સાઁચ । તન–મન ઉહૈ આભાસત પ્રીતમ કાહેકોં લાલ કરત છઃ પાંચ ॥૧॥ ઇહ તૌ બિથા સો જાનેં ગિરિધર જાકોં લગે વિરહકી આઁચ । સુનિ કૃષ્ણદાસ જાઉં બલિ તાકી

જિનિ લીન્હૌં સરબસુ હૈ લાઁચ ॥૨॥

* ૯૦ *

[રાગ લલિત] સાઁઝ જો આવન કહ ગયે મોહન ભોર ભયેહીં દેખે । ગિનત નછત્ર નયન અકુલાને ચાર પહર માનોં યુગતેં વિસેખે ॥૧॥ કીની ભલી જો ચિન્હ મિટાયે અધરન રંગ ઉરેં નખરેખે । કુંભનદાસ પ્રભુ ભલી જો કીની ગિરિધર તુમ્હારેહીં કહા લેખે ॥૨॥

* ૯૧ *

[રાગ લલિત] કબ દેખો મેરી ઓર નાગર નંદકિસોર બિનતી કરત ભયો ભોર । હમ ચિતવત તુમ ચિતવત નાહીં મેરે કરમ કઠોર ॥૧॥ જનમ–જનમકી દાસી તિહારી તા પર ઇતનો જોર । સૂરદાસ પ્રભુ તુમ્હારે રોમ પર બારોં કંચન ખોર ॥૨॥

* ૯૨ *

[રાગ લલિત] કમલસી અઁખિયાઁ લાલ તિહારી તિનસોં તક–તક તીર ચલાવત બીંધત છતિયાઁ હમારી ॥૧॥ ઇન્હેં કહા કોણિ દોષ લગાવત યે અજહુઁ ન સંભારી । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધારી કૃપાનિધિ સુરતહીતેં સુખકારી ॥૨॥

* ૯૩ *

[રાગ લલિત] તુમસોં બોલવેકી નાહીં । ઘર–ઘર ગમન કરત સુંદર પિય ચિત નાહીં ઇક ઠાહીં ॥૧॥ કહા કહૌં સામલ ઘન તુમસોં સમઝ દેખ મનમાહીં । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ પ્યારી–વચન સુન હૃદયમાઁઝ મુસકાહી ॥૨॥

* ૯૪ *

[રાગ માલકૌંસ] જરીકો જરાયવેકો તતી તન તાયવેકો કટી લોંન લાયવેકો દ્વાર આય ઠરે હો । રૈન બસે ઔર ઠોર અબ આયે મેરી ઓર વાહીપેં પધારો કાન્હ જાકે બસ પરે હો ॥૧॥ બિન ગુન માલ સોહે અધર અંજનરેખ મેરી સૌંહ કાન્હ અબ જાઓ તુમ ભરે હો । ચાર જામ બીતે મોહિ ઘડીભર કલ્પ નાંઇ સૂરસ્યામ હિયેહુતેં નેંકહુ ન ટરે હો ॥૨॥

* ૯૫ *

[રાગ બિલાવલ] ઐસી–ઐસી બાતન લાલન ક્યોં કરિકે મન માનેં । ઊતરુ બનાય–બનાય તાસોં કહો જો યહ બાત ન જાનેં ॥૧॥ રતિકે ચિન્હ સબ પ્રગટ દેખિયત કૈસેં દુરત દુરાનેં । કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર તુમ હો ભલે સયાનેં ॥૨॥

* ૯૬ *

[રાગ લલિત] વાકેં સબ મિસ જાગે પ્યારે મેરેં આયે ભોર । સાઁચી કહો તુમ વાહી ત્રિયાકી સૌં પાયે પ્રેમ રસ ચોર ॥૧॥ કહુ અંજન કહું પીક લાગ રહી કાહેકોં દુરાવત નંદકિસોર । સૂરદાસ પ્રભુ તુમ બહુનાયક રંગ રંગે ચહું ઓર ॥૨॥

* ૯૭ *

[રાગ બિભાસ] કૌનકે ભુરાયે ભોર આયે હો ભવન મેરે ઊંચી દૃષ્ટિ ક્યોં ન કરૌં કાહેકોં લજાને હો । જાહિકૌ ભવન ભાવૈ તાહીકેં સિધારો કાન્હ કાહિં ઐસી ચાડ પરી કૌન ગહિ આનેં હો ॥૧॥ ભોરી–ભોરી બતિયન મોહિ ભુરવન આયે તુમ ગિરિધારીલાલ નિપટ સયાનેં હો । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ પિય રસિક

મુકુટમનિ છાઁડહુ છાઁડહુ લાલ નીકેં કરિ જાનેં હો ॥૨॥ *૯૮*

[રાગ ભૈરવ] ભલી કીની ભોર ભયે આયે મેરે અંગના
અરુન ઉનીંદે નૈન આલસવલિત બૈન કુમુદિની ચિત ચોર્યો ચં
વસ્યો ગગના ॥૧॥ અધરન રંગ નીક કાજર કપોલ પીક જાવ
લલાટ લીક કહત ગોપી લગના । ભુજનબંદન ફબી કુચ હા
મુદ્રા ઠબી નખરેખ છાતી છબી પીઠ ગઢ્યો કંગના ॥૨॥ વસ
સુહાત નીલે ચિકુર છૂટે છબીલે ચરન ધરત ઢીલે નિસિ કિ
જગના । સૂરદાસ શ્રીગોપાલ સુરતસમૈં બિહાલ તાહીપેં સિધા
લાલ જહાઁ મન લગના ॥૩॥ *૯૯

[રાગ લલિત] કહો તુમ સાઁચી કહાઁતેં જુ આયે ભોર ભ
નંદલાલ । પીક કપોલન લાગ રહી હૈ ઘૂમત નયન વિસાલ ॥૧
લટપટી પાગ અટપટી બંદન ઉર પર મરગજી માલ । કૃષ્ણદા
રસબસ કર લીને ધનિ—ધનિ યે વ્રજબાલ ॥૨॥ *૧૦૦

[રાગ બિભાસ] આયે ભોર રસમસે નંદદુલારે । અર
નૈંનન બૈંન અટપટે ભૂષન દેખિયત અધરનિ રંગ હુ ભારે ॥૧
કિતવવાદ કિત જુ કરત હો ગુસાંઈ તહીં જાઉ જાકે હો પ્રા
પિયારે । ગૌવિન્દ પ્રભુ પ્રિય ભલે આયે જાનિ પાયે જૈસેં ત
સ્યામ તૈસેં મનકે હુ કારે ॥૨॥ *૧૦૧

[રાગ લલિત] આયે-આયે હો તુમ સ્યામ કહાઁતેં ભો
હી ભવન હમારે । કહિ ગયે હમહુસોં બસે જુ ઔરનકેં સાઁ

બોલ તિહારે ॥૧॥ સગરી રૈન મોહિ મગ જોવત ગઈ બિરહબિથા ભઈ ભારે । વ્રજપતિ દેહદસા બિથકિત ભઈ તોઊ મેરે નૈનનકે તારે ॥૨॥ *૧૦૨ *

[રાગ બિભાસ] આયે આયે હો મનભાવન કહાઁતે ભોર હી નંદદુલારે । તુમ કીનો રતિસુખ મોહિ દીનો અતિદુખ સાઁચે હી બોલ તુમ્હારે ॥૧॥ તુમ કીનો મધુપાન મોહિ તો તુમ્હારો ધ્યાન ઐસે કૈસે કીજિયે પ્રાનપિયારે । અબ તો સિધારો તહાઁ રૈનિ બસે તુમ જહાઁ ગોવિન્દકે પ્રભુ પિય તુમ હોતુ ન્યારે ॥૨॥ *૧૦૩ *

[રાગ રામકલી] આજ હરિ રૈન ઉનીંદે આયે । અંજન અધર લલાટ મહાવર નયન તંબોલ ખવાયે ॥૧॥ બિન ગુન માલ વિરાજત ઉર પર વંદનરેખ બનાયે । સિથિલ ચાલ સિર પાગ લટપટી ભૃકુટી અનંગ નચાયે ॥૨॥ દસનન દાગ ખરેઈ દેખિયત કંકન પીઠ ગઢાયે । સૂરદાસ મોહિ યહી અચંભો તીન તિલક કહાઁ પાયે ॥૩॥ *૧૦૪ *

[રાગ બિભાસ] નિસિકે ઉનીંદે મોહન નૈન રસમસે । કાહેકો લજાત જિય કહહુ ધૌં લાલન કહાઁ નિસિ તુમ જુ બસે ॥૧॥ ડગત હુ ચલત હો આલસ જંભાત હો વંદનરેખ દેખિયત વસન ખસે । કુંભનદાસ પ્રભુ ગિરિવરધર તુમ ભુજબંધન ઉર લાઈ કસે ॥૨॥ *૧૦૫ *

[રાગ લલિત] આજ તો ઉનીંદે હો જુ લાલ । તુમ પોઢે હોં ચરન પલોટોં ના જાનોં જિય ખ્યાલ ॥૧॥ નખછત પિય ઉ પીર હમારે ઉર દેખિયત હો બેહાલ । સુનહિ સૂર પ્રિય કઠિન વચન ત્રિય ભર લીની અઁકવાલ ॥૨॥ ✻ ૧૦૬ ✻

[રાગ લલિત] ક્યોં મોહન નહીં દરપન દેખો । ક્યોં ધરની પગનખન ખનાવત ક્યોં મો તન નહીં પેખો ॥૧॥ ક્યોં ઠાડે ક્યોં બૈઠત નાહીં કહા પરી હમ ચૂક । પીતાંબર ગહિ ક્યોં બૈઠિયે કહા જુ રહે હો મૂક ॥૨॥ ઉઘર ગયો ઉરતેં ઉપરેના દેખિયત અંગ વિભાગ । સૂરસ્યામ લટપટી પાગ પર ચાવકકી છબિ લાગ ॥૩॥ ✻ ૧૦૭ ✻

[રાગ બિલાવલ] લટપટી પાગકે પેંચ સઁવારો । કર દરપન લે જાઉં બારનેં સુંદર વદન નિહારો ॥૧॥ રંગભીને મુસકાત મનોહર નેહ કહા નિરવારો । સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખદાતા ચિતતેં નેંક ન ટારો ॥૨॥ ✻ ૧૦૮ ✻

[રાગ લલિત] નંદસુત કહાઁ જુ બસે સારી રાત । ચાર પહર મોહિ ચાર યુગ બીતે તુમ જો આયે પરભાત ॥૧॥ લટપટી પાગ નીંદભરી અઁખિયાઁ કાજર લગ્યો તેરે ગાત । ચોલીકે બંદ ચુભ રહે તનમેં કસનિ ભયો સબ ગાત ॥૨॥ રહો રહો વૃષભાનનંદિની સુનિહૈ યસોદા માત । સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકોં રજની કલ્પ સમ જાત ॥૩॥ ✻ ૧૦૯ ✻

[રાગ બિભાસ] ઇતની બાર લૌં કહાઁ રહે । સગરી રૈન પથ ચાહત–ચાહત નૈન દહે ॥૧॥ કુંભનદાસ પ્રભુ ભયે તાહિ બસ જિન હિ ગહે । ગિરિધર પિય ભલે બોલ નિબાહે સંધ્યા જુ કહે ॥૨॥ ✻ ૧૧૦ ✻

[રાગ લલિત] વહીં જાઓ જહાઁ રૈન બસે । જાનત હૂઁ પિય રસિક સિરોમનિ નાગર જા ઘર રંગરસે ॥૧॥ અંજન અધર પ્રકટ દીસત હૈ નાગવેલરંગ નિપટ ખસે । લટપટી પાગ મહાવરકે સંગ માનિની પગ પર સીસ ઘસે ॥૨॥ ઘૂમત હો જનુ પ્રિયા ઉરગિની નવવિલાસરસ સહજ દસે । સિથિલિત વસન મરગજી માલા પીઠ વલયકે ચિન્હ કસે ॥૩॥ સ્યામ ઉરસ્થલ પર નખ સોભિત ગગન દૂજસસિ ઉદિત જસે । સૂરદાસ પ્યારીકે વચન સુન નાગર નગધર નેક હઁસે ॥૪॥ ✻ ૧૧૧ ✻

[રાગ લલિત] મૈં જાની જુ જહાઁ રતિ માની । તુમ તબ આયે હો હે લાલન જબ ચિરૈયાઁ ચુહચુહાની । મુખકી બાત કા કહિયે ઠાની બાત નહીં પહચાની ॥૧॥ એતે પર અખિયાઁ રસમસાની અરુ પગિયા શિથિલાની । ભાલ ચાવક અધરન દગ-અંજન દેખિયત પ્રકટ નિસાની ॥૨॥ ડગમગી ચાલ મરગજી માલા અંગ ચિન્હ ઉબટાની । સૂરદાસ પ્રભુ ગુનનિધાન હો અંતરગત મૈં જાની ॥૩॥ ✻ ૧૧૨ ✻

[રાગ લલિત] લાલ તુમ આયે રૈન ગમાય । નિસ બીતી

અરુ તમચર બોલે ગ્વાલન છોરી ગાય ॥૧॥ ચંદ મલિન ભયે દિનમનિતેં કુમુદ રહી કુમલાય । અરુનકિરન કંજનપર પરસત મધુપ લિયે મધુ જાય ॥૨॥ આજ રૈન જાગત ગઈ સગરી તાતેં કછુ ન સુહાય । સૂરદાસ પ્રભુ પરે પ્રીતિ બસ મિલકે બિછુરૈં ન જાય ॥૩॥ * ૧૧૩ *

[રાગ લલિત] અનત રતિ મૈં જાની પહચાની બતિયાં બોલત તુતરાની । યાવક ભાલ અધરન અંજન ઉર નખરેખ સુહાની ॥૧॥ લટપટે પેંચન પાગ બિરાજત ચાલ ચલત અલસાની । ધીરજકે પિય તિહારે ગુનનકી કહાઁ લગ કહું કહાની ॥૨॥ * ૧૧૪ *

[રાગ સૂહો] જઇયે વાકે ધામ જાકે જાગે ચારોં જામ લાલ । મોસોં અવધિ વદી વહીં રતિ માની જાની ઉબટી હૈ ઉરમાલ ॥૧॥ દેખિયત નખક્ષત અંગઅંગમેં અધર અંજન પીક ગાલ । મદનમોહન પિય ક્યોં દુરાવત લટક રહી જો પાગ અરધ ભાલ ॥૨॥ * ૧૧૫ *

[રાગ બિલાવલ] તિહારે પૂજિયે પિય પાય । કેસી કેસી ઉપજત તુમપેં કહત બનાય બનાય ॥૧॥ આતુર ભયે નીલપટ ઓઢેં વસન પીત પલટાય । રુચિર કપોલ પીક કહાઁ પાગે અરુ યશપત્ર લિખાય ॥૨॥ ગિરિધરલાલ જહાઁ નિસ જાગે તનસુખ જિય કી જાય । કુંભનદાસ પ્રભુ જાનિ યે બતિયાઁ અબ તુમ કૌન પત્યાય ॥૩॥ * ૧૧૬ *

[રાગ લલિત] સુઘર પિય એન જાકે રહે તુમ રૈન । લટપટી પાગ સુભગ સીસ ઢરક રહે કછુ નૈન ॥૧॥ કૌન સુઘર જિન રસબસ કીને તનક નહિ ચિત્ત ચૈન । રસિક પ્રીતમ પિય નિસકે ઉનીંદે બોલત અટપટે બૈન ॥૨॥ * ૧૧૭ *

[રાગ રામકલી] સુઘર પિય આયે ભુજ ભરિ કંઠ લગાયે નૈનન હી જુ સિરાયે । ખુલે કપાટ ઠાડી મગ જોવત સગરી રૈન બહાયે ॥૧॥ કૌન ત્રિયાકે રતિરંગ રાચે ચારોં જામ આવન નહિ પાયે । રસિક પ્રીતમ એસી કબહું ન કીજૈ બસિ વ્રજજન સુખ પાયે ॥૨॥ * ૧૧૮ *

[રાગ રામકલી] સુઘર ત્રિય કૌન વાઈપેં ઉતારૌં રાઇલૌન । નાગર નટવર તનક ચિતવનમેં બસે વાહીકે ભૌન ॥૧॥ જા સુખકોં સનકાદિક તરસત મુનિજન ધરિહેં મૌન । રસિક પ્રીતમ વાકે ચારિ જામ બસે અનહોની ભઈ હોન ॥૨॥ * ૧૧૯ *

[રાગ પંચમ] જાગે હો રૈન તુમ સબ નૈના અરુન હમારે। તુમ કિયો મધુ-પાન ઘૂમત હમારો મન કાહેતેં જુ નંદદુલારે ॥૧॥ ઉર નખચિન્હ તુમ્હારે પીર હમારે કારન કૌન પિયારે । નંદદાસ પ્રભુ ન્યાય સ્યામ ઘન વરષૈ અનત જાય હમ પર ઝૂમઝુમારે ॥૨॥ * ૧૨૦ *

[રાગ લલિત] નખ કહાઁ લાગે વનવાનરા લગાયે નખ

ચખ ક્યોં હૈં રાતે પ્રાત દેખ્યો તાતે ભાનકો । ચંદન લગ્યો કહાઁ વિઘ્નહરન પૂજા કીની વંદન લગ્યો હૈ કહાઁ પરસ ભયો થાનકો ॥૧॥ રૈન પિય રહે કહાઁ ભયો નટનૃત્ય જહાઁ અરબરે ક્યો બોલો મોસોં ડર ભયો આનકો। ગુજરી સોં ગુજરી અબ આગે આય ઠાડે સૂર થેગરી કહાઁ લોં દેત ફાટે આસમાનકો ॥ ૨॥

* ૧૨૧ *

[રાગ લલિત] તૂ તો મેરે પ્રાનનહૂંતેં પ્યારી । નેંક ચિતે હઁસ બોલિયે મોસોં હોં તો સરન તુમ્હારી ॥૧॥ અંતર દૂર કરે અચરાકો ખોલ ઘૂંઘટપટ સારી । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર ભર લીને અંકવારી ॥૨॥

* ૧૨૨ *

* હિલગનાં પદ *

[રાગ આસાવરી] કૃષ્ણ નામ જબતેં સ્રવન સુન્યો રી આલી ભૂલી રી ભવન હોં તો બાવરી ભઈ રી । ભર—ભર આવે નૈન ચિતહુ ન પરે ચૈન તનકી દસા કછુ ઔર હી ભઈ રી ॥૧॥ જેતેક નેમ ધરમ કીને રી બહુવિધ અંગઅંગ ભઈ હોં તો સ્રવનમચી રી । નંદદાસ પ્રભુ જાકે સ્રવન સુને યહ ગત માધુરી મૂરત કૈધોં કૈસે દઈ રી ॥૨॥

* ૧૨૩ *

[રાગ બિહાગરો] વિધના વિધિ હૂ ન જાની મૈં જાની । સુંદરવદન પાન કરવેકો રોમ—રોમ પ્રતિનયન ન દીને કરી યહ બાત અયાની ॥૧॥ સ્રવન સકલ વપુ હોત રી મેરે સુનતી પિયમુખ અમૃત બાની । અરી મેરે ભુજા હોતી કોટિ કોટિ તો હોં

ભેટતી ગોવિન્દ પ્રભુસોં તોઉ ન અઘાત સયાની ॥૨॥ *૧૨૪*

[રાગ આસાવરી] જાકો મન લગ્યો ગોપાલસોં તાહિ ઔર કૈસેં ભાવે હો। લે કર મીન દૂધમેં રાખો જલ બિન સચુ નહીં પાવે હો ॥૧॥ જ્યોં સૂરા રન ઘૂમ ચલત હૈં પીર ન કાહુ જનાવે હો । જ્યોં ગૂંગો ગુર ખાય અધિકરસ સુખસવાદ ન બતાવે હો ॥૨॥ જૈસે સરિતા મિલી સિંધુમેં ઉલટ પ્રવાહ ન આવે હો । તૈસે સૂર કમલમુખ નિરખત ચિત ઇત ઉત ન ડુલાવે હો ॥૩॥

* ૧૨૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] મેરો માઈ માધોસોં મન માન્યો । અપનો તન અરુ વા ઢોટાકો એકમેક કર સાન્યો ॥૧॥ લોકવેદકુલકાન તજી મૈં ન્યોતિ આપનેં આન્યો। એક નંદનંદનકે કારન બૈર સબનસોં ઠાન્યો॥૨॥ અબ ક્યોં ભિન્ન હોય મેરી સજની મિલ્યો દૂધ અરુ પાન્યો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર પહિલો હિ પહિચાન્યો ॥૩॥

* ૧૨૬ *

[રાગ આસાવરી] મેરો માઈ હરિનાગરસોં નેહ । જબતેં દૃષ્ટિ પરે મનમોહન તબતેં બિસર્યો ગેહ ॥૧॥ કોઊ નિંદો કોઊ વંદો મો મન ગયો સંદેહ। સરિતા સિંધુ મિલી પરમાનંદ ભયો એકરસ નેહ ॥૨॥

* ૧૨૭ *

[રાગ ધનાશ્રી] મેરો મન ગોવિન્દસોં માન્યો તાતેં ઔર નહીં જિય ભાવે। જાગત સોવત યહ ઉત્કંઠા કોઊ વ્રજનાથ

મિલાવે ॥૧॥ બાઢી પ્રીતિ આન ઉર અંતર ચરનકમલ ચિત દીને
કૃષ્ણવિરહ ગોકુલકી ગોપી ઘરહીમેં વન કીનો ॥૨॥ છાઁડ અહ
વિહાર દેહસુખ ઔર ન ચાહત કાઊ। પરમાનન્દ બસત હૈં ઘર
જૈસે રહત બટાઊ ॥૩॥
* ૧૨૮

[રાગ ધનાશ્રી] મેરો મન બાવરો જુ ભયો। લરકા એ
ઇહાં હુતો ઠાઢો તાહીકે સંગ ગયો ॥૧॥ જાન્યો નહીં કૌનકો ઢો
ચિત્રવિચિત્ર ઠયો। પીતાંબર છબિ નિરખ હર્યો મન પઢ કછુ મો
દયો ॥૨॥ ગ્વાલિની એક પાહુની આઈ તાકી યહ ગતિ કીની
પરમાનંદ પ્રભુ હઁસત સેન દે પ્રેમ પાનિ ગહિ લીની ॥૩॥ *૧૨૯

[રાગ ધનાશ્રી] મેરો મન કાન્હને જુ હર્યો। ગયો સે
સંગ જુ નંદનંદનકે વહાઁ તેં નહીં ટર્યો ॥૧॥ કહા કહૂઁ ફિરિ બગદિ
આયો સ્યામસમુદ્ર પર્યો। અતિ ગંભીર બુદ્ધિકો આલય પ્રેમ
પીયૂષ ભર્યો ॥૨॥ અબ તો જિય ઐસી બનિ આઈ ભવનકા
વિસર્યો। પરમાનંદ ભલે ઠાઁ અટક્યો ઇહિ સબ રહે ધર્યો ॥૩॥
* ૧૩૦ *

[રાગ આસાવરી] નંદલાલસોં મેરો મન માન્યો કહ
કરેગો કોય રી। હૌં તો ચરનકમલ લપટાની જો હોવે સો હોય રી
॥૧॥ ગૃહપતિ માતપિતા મોહિ ત્રાસત હઁસત બટાઊ લોગ રી
અબ તો જિય ઐસી બનિ આઈ બિધના રચ્યો હૈ સંયોગ રી
॥૨॥ જો મેરો યહ લોક જાયગો અરુ પરલોક નસાય રી। નંદ
નંદનકો તોઊ ન છાઁડૂં મિલૂંગી નિસાન બજાય રી ॥૩॥ યહ તન

ઘર બહુર્યો નહીં પઇયે બલ્લવ ભેષ મુરાર રી। પરમાનંદ સ્વામીકે
ઊપર સરબસ ડારોં વાર રી ॥૪॥
* ૧૩૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] મૈં અપનો મન હરિસોં જોર્યો હરિસોં
જોર સબનસોં તોર્યો। નાચ નચ્યો તબ ઘૂંઘટ કૈસો લોકલાજડર
પટક પિછોર્યો ॥૧॥ આગેં પાછેં સોચ મિટચૌ સબ બાટમાંઝ
મટુકા લે ફોર્યો। કહનો હોય સો કહો સખી રી કહા ભયો કાહુ
મુખ મોર્યો ॥૨॥ નવલ લાલ ગિરિધરન પિયા સંગ પ્રેમરંગમેં
યહ તન બોર્યો। પરમાનંદ પ્રભુ લોગ હઁસન દે લોક–વેદ તિનુકા
સો તોર્યો ॥૩॥
* ૧૩૨ *

[રાગ સારંગ] કૈસે કરિ કીજૈ વેદ કહ્યો। હરિમુખ નિરખત
વિધિ–નિષેધકૌ નાહિન ઠોર રહ્યો ॥૧॥ દુઃખકો મૂલ સનેહ સખી રી
સો ઉર પૈઠિ રહ્યો। પરમાનંદ પ્રભુ કેલિસમુદ્રમેં પર્યૌ સુ લૈ
નિબહ્યો ॥૨॥
* ૧૩૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] મૈં તો પ્રીત સ્યામસોં કીની। કોઊ નિંદો
કોઊ વંદો અબ તો યહ ધર દીની ॥૧॥ જો પતિવ્રત તો યા
ઢોટાસોં ઇન્હેં સમર્પ્યો દેહ। જો વ્યભિચાર તો નંદનંદનસોં
બાઢ્યો અધિક સનેહ ॥૨॥ જો વ્રત ગહ્યો સો ઔર ન ભાયો
મરજાદાકો ભંગ। પરમાનંદ નંદનંદનકો પાયો મોટો સંગ ॥૩॥
* ૧૩૪ *

[રાગ સારંગ] જબ તેં પ્રીતિ સ્યામ સોં કીની। તા દિન

તેં મેરે ઇન નૈનનિ નેંકહુ નીંદ ન લીની ॥૧॥ સાદર રહત ગિ
ચાક ચઢચો સોં ઔર કછુ ન સુહાય । મનમેં રહે ઉપાય મિલન
ઇહૈ વિચારત જાય ॥૨॥ પરમાનંદ પીર પ્રેમકી કાહુ સોં ન
કહિયે । જૈસે બિથા મૂક બાલકકી અપને તન મન સહિયે ॥

* ૧૩૫

[રાગ રામકલી] સખી રી મોહિ હરિદરસનકો ચાય
સાઁવરેસોં પ્રીતિ બાઢી લાખ લોગ રિસાય ॥૧॥ સ્યામસુન
લોલ લોચન દેખ મન લલચાય । સૂર હરિકે રંગ રાચી સી
રહો કેં જાય ॥૨॥ * ૧૩૬

[રાગ રામકલી] હોં તો ચરનકમલરજ અટકી । મદન
ગોપાલૈં કૈસે છાઁડોં પાછેં બહોત દિન ભટકી ॥૧॥ માતપિત
અરુ સ્વજનબંધુ મિલિ બાર—બાર હોં હટકી । નિંદા કરત હઁસ
મોકોં મારત તાતેં પહિલે ઉઠ સટકી ॥૨॥ એતૌ સયાનુ કિયો મૈ
બુધિબલ ભલૌ ભયો સમરથસોં લટકી । પરમાનંદ પ્રભુ જાનિ
સિરોમનિ લાગી રતિ પ્રિય નટકી ॥૩॥ * ૧૩૭

[રાગ બિલાવલ] લગન મન લાગી હો લાગી । કહ
કરેંગે લોગ જુ મેરો હોં પ્રીતમરસ પાગી ॥૧॥ કછુ ન સુહા
જાય કહુઁ મન બનિ આઈ અનમાંગી । અબ ધરિયત ચિત આસ
પાસ રહિ રસિક પ્રીતમ બડભાગી ॥૨॥ * ૧૩૮

[રાગ સારંગ] મદનમોહનસૌં પ્રીતિ કરી મૈં કહા ભયે

જો કોઉ મુખ મોર્યૌ । ઇહ વ્રતતેં હોં કબહું ન ટરિહોં જાનિ
સબનિસોં નાતો તોર્યૌ ॥૧॥ સાસ રિસાઉ માત ગૃહ ત્રાસૌં હોં
પતિસોં માનહું ઘટ ફોર્યૌ । કુંભનદાસ ગિરિધરસોં મિલિહોં
આરજ—પંથ હોં સબનિસોં છોર્યૌ ॥૨॥ * ૧૩૯ *

[રાગ રામકલી] હિલગન કઠિન જુ હૈ યા મનકી । જાકે
લિયે જુ સુનહુ મેરી સજની લાજ ગઈ સબ તનકી ॥૧॥ લોક
હઁસો પરલોકહિ જાઓ અરુ આઓ કુલગારી । સો ક્યોં રહે
તાહિ બિન દેખેં જો જાકો હિતકારી ॥૨॥ જો રસલુબ્ધ નિમિષ
નહીં છાઁડત જ્યોં અધીન મૃગ ગાનેં । કુંભનદાસ સનેહમરમકી
ગોવર્ધનધર જાનેં ॥૩॥ * ૧૪૦ *

[રાગ રામકલી] ઐસી હિલગનકી પહિચાન । જો પેં
હિલગ હિયેમેં હોતી તો કહા કરે કુલકાન ॥૧॥ હિલગ કરી
જો પતંગ દીપસોં તન સોંપ્યો હૈ આન । સંકત નહીં જબ જરત
જ્વાલમેં સહી પ્રાનકી હાન ॥૨॥ હિલગ કરી જુ ચકોર ચંદસોં
પાવક ચુગત હૂ જાન । ઐસે કુરંગ નાદ મૃદુ મોહે હને પારધી
બાન ॥૩॥ હિલગનહીસોં બંધે સબૈ તજ મધુપ કમલહિત જાન ।
ઐસી હિલગ લાલ ગિરિધરસોં સૂરદાસ પહિચાન ॥૪॥ *૧૪૧*

[રાગ આસાવરી] પ્રીતિ કરિ કાહુ સુખ ન લહ્યો । પ્રીતિ
પતંગ કરી દીપકસોં આપુન આપ દહ્યો ॥૧॥ અલિસુત પ્રીતિ
કરી જલસુતસોં ગજમુખમાંઝ ગહ્યો । સારંગ પ્રીતિ કરી સારંગ

સોં સન્મુખ બાન સહ્યો ॥૨॥ હમહુ પ્રીતિ કરી માધોંસોં જા
કછુ ન કહ્યો। ઉધો સુર પ્રભુ બિનુ દેખે નૈનનિ નીર બહ્યો ॥૩

* ૧૪૨

[રાગ બિલાવલ] બાત હિલગકી કાસોં કહિયે। સુન
સખી વિવસ્થા યા તનકી સમઝ—સમઝ મન ચુપ કર રહિયે ॥૧
મરમી બિના જુ મરમ કો જાનેં યહી જાન જગ સહિયે। ચ
ભુજપ્રભુ ગિરિધરન મિલેં જબ તબ હી સબ સુખ પઇયે ॥૨

* ૧૪૩

[રાગ રામકલી] જોપેં ચોંપ મિલનકી હોય। તો ક્યોં
રહ્યો પરે બિન દેખેં લાખ કરો જિન કોય ॥૧॥ જોપેં વિર
પરસ્પર વ્યાપે તો કછુ જીય બને। લોકલાજ કુલકી મરજા
એકો ચિત ન ગમે ॥૨॥ કુંભનદાસ જાહિ મન લાગ્યો ઔર
ન કછુ સુહાય। ગિરિધરલાલ તોહિ બિનુ દેખે પલ છિન કલ
બિહાય ॥૩॥

* ૧૪૪

[રાગ રામકલી] સ્યામરંગ રંગે જુ મેરે નૈન। ધોયે છુટત
નહિં કૈસે હુ મિલે પિઘલ વ્હૈ મૈન ॥૧॥ યે ગીધે નહીં ટરત વહાઁતે
મોસોં લૈન ન દૈન। સૂર પ્રભુકે સંગ સંગ ડોલત નેંકહૂ પરત
ન ચૈન ॥૨॥

* ૧૪૫

[રાગ રામકલી] નયન ભયે જુ વસ મોહનતેં। જ્યોં
કુરંગ વસ હોત નાદકે ટરત નહીં ભ્રૂહનતેં ॥૧॥ જ્યોં મધુક

વસ કમલકોશકે જ્યોં વસ ચંદ ચકોરેં। તૈસેઈ વસ ભયે સ્યામકે
ગુડિયા વસ જ્યોં ડોરેં ॥૨॥ જ્યોં વસ સ્વાતિબૂંદન ચાતક જ્યોં
વસ જલકે મીન। સૂર પ્રભુકે વસ ભયે ઐસે છિન છિન પ્રતિ
જુ નવીન ॥૩॥

* ૧૪૬ *

[રાગ રામકલી] સજની મોતેં નયન ગયે। અબ લૌં
આસ રહી આવનકી હરિકે અંગ છયે ॥૧॥ જબતેં કમલવદન
ઉન દરસ્યો દિન—દિન ઔર ભયે। મિલે જાય હરદી ચૂના જ્યોં
એક હિ રંગ રયે ॥૨॥ મોકોં તજ ભયે આપ સ્વારથી વે રસમત્ત
ભયે। સૂરસ્યામકે રૂપ સમાને માનોં બૂંદ તયે ॥૩॥

૧૪૭

[રાગ આસાવરી] નયન માઈ નાહિન કરત કહ્યો। કહા
કરૌં કૈસેં નહીં છૂટૈં જો હઠ હરખ ગહ્યો ॥૧॥ આવત હુતી સહજ
મગ અપને ચપલન ઉલટ ચહ્યો। નિગમસ્વરૂપ ધાય ખન અપને
લોભિત ચાહિ લહ્યો ॥૨॥ જો વ્રત લિયો પ્રથમ હી નિરખત
અન્ત હુ સો નિબહ્યો। વિદ્યાપતિ શ્રીગોપાલ સદા ઇન અઁખિયન
લાગ રહ્યો ॥૩॥

* ૧૪૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] અઁખિયન ઐસી ટેવ પરી। કહા કરૌં
વારિજમુખ ઊપર લાગત જ્યોં ભ્રમરી ॥૧॥ હરખ—હરખ પ્રીતમ-
મુખ નિરખત રહત ન એક ઘરી। જ્યોં જ્યોં રાખત જતનન
કર—કર ત્યોં ત્યોં હોત ખરી ॥૨॥ ગડ કર રહી રૂપજલનિધિમેં
પ્રેમપીયૂષભરી। સૂરદાસ ગિરિધરપગ પરસત લૂટત નિધિ સગરી
॥૩॥

* ૧૪૯ *

[રાગ રામકલી] લોચન ભયે સ્યામકે ચેરે। એતે પર સુખ પાવત કોટિક મો તંન ફેર ન હેરે ॥૧॥ હા હા કરત પરત હરિચરનન એસે વસ ભયે ઉનહીં। ઉનકો વદન વિલોકત નિસદિન મેરો કહ્યો ન સુનહીં॥૨॥ લલિત ત્રિભંગી છબિ પર અટકે ફટકે મોસોં તોરી। સૂરદાસ હમપેં રિસ કીની આપન સ્યામસોં જોરી ॥૩॥ *૧૫૦*

[રાગ બિલાવલ] સખી રી જીવત હોં મુખ હેરૈં। કો મેરૌ સગૌ ન હૌં કાહૂકી કહત સબનસોં ટેરૈં ॥૧॥ જહાઁ મન હઠ્યો સોઇ ભલેં કરિહોં કહા ભયો કહે તેરૈં। પરમાનંદ હિલગકી બાતેં નિબરત નાહિં નિબેરૈં ॥૨॥ * ૧૫૧ *

[રાગ રામકલી] અબ હોં કહા કરૌં રી માઈ। જબતેં દષ્ટિ પરી નંદનંદન પલભર રહ્યો ન જાઈ ॥૧॥ ભીતર માતપિતા મોહિ ત્રાસત અરુ કુલગાર લગાઈ। બાહર સબ મુખ મોર કહત હૈ કાન્હસનેહની આઈ ॥૨॥ નિસવાસર મોહે કલ ન પરત હે ઘર અંગના ન સુહાઈ। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર હઁસિ ચિત લિયો ચુરાઈ ॥૩॥ * ૧૫૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] હૌ નંદલાલ બિના ન રહૌં। મનસા વાચા સુન રી સખી હૌં હિતકી તોસોં કહૌં ॥૧॥ જો કછુ કોઉ કહૌ સિર ઊપર સો હૌં સબૈ સહૌં। સદા સમીપ રહોં મોહનકે સુંદર વદન ચહૌં ॥૨॥ ઇહિ તન હરિકોં સમરપન કીનોં વહ સુખ કહાઁ લહૌં। પરમાનંદ નંદનંદનકે ચરનસરોજ ગહૌં ॥૩॥ * ૧૫૩ *

[રાગ રામકલી] કરત હો સબૈ સયાની બાત। જો લોં દેખેં નાહિન સુન્દર કમલનૈન મુસકાત ॥૧॥ સબ ચતુરાઈ બિસર જાત હૈ ખાનપાનકી બાત। બિન દેખેં છિન કલ ન પરત હૈ પલભર કલ્પ વિહાત ॥૨॥ સુન ભામિનીકે વચન મનોહર મનમેં અતિ સકુચાત। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ સંગ સદા બસોં દિનરાત ॥૩॥ * ૧૫૪ *

[રાગ રામકલી] એક ગાઁવકો વાસ ધીરજ કૈસે કૈં હોં ધરોં। લોચન મધુપ અટક નહીં માનત જદપિ જતન કરોં ॥૧॥ વે યહ મગ નિતપ્રતિ આવત હૈં હોં લે દધિ નિકરોં। પુલકિત રોમ–રોમ ગદગદ સુર આનંદ ઉમગ ભરોં ॥૨॥ પલ અંતર ચલિ જાત કલ્પભર વિરહાનલ હિ જરોં। સૂર સકુચ કુલકાન કહાઁ લગ આરજ પથ ન ડરોં ॥૩॥ * ૧૫૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] કરન દે લોગનકો ઉપહાસ। મન ક્રમ વચન નંદનંદનકો નિમિષ ન છાઁડો પાસ ॥૧॥ સબ કુટુંબકે લોક ચિકનિયાઁ મેરે ભાયેં ઘાસ। અબ તૌ જિય ઐસી બનિ આઈ ક્યોં માનોંગી ત્રાસ ॥૨॥ અબ ક્યોં રહ્યો પરૈ સુન સજની એક ગાઁવકો બાસ। યે બાતેં નીકેં જાનત હૈં જન પરમાનંદદાસ ॥૩॥ * ૧૫૬ *

[રાગ રામકલી] સખી હૌં ગઈ દધિ બેચન વ્રજમેં ઉલટી આપ બિકાઈ રી। બિન ગ્રથ મોલ લઈ નંદનંદન સરબસ લિખ

દે આઈ રી ॥૧॥ સ્યામલબરન કમલદલલોચન પીતાંબર કટિ ફેંટ રી। જબતેં આવત સાઁકરી ખોરી ભઈ હૈ અચાનક ભેટ રી ॥૨॥ કૌનકી તૂ હૈ કૌન કુલવધૂ મધુર—મધુર હઁસ બોલે રી। સકુચ રહી મોહિ ઉતર ન આવત બલ કર ઘૂંઘટ ખોલે રી ॥૩॥ સાસ-નનદ ઉપચરિ પચિહારી કાહૂ મરમ ન પાયો રી। કર ગહિ બૈદ ઢંઢોર રહે મોહિ ચિન્તા રોગ બતાયો રી ॥૪॥ જા દિનતેં મૈં સુરત સંભારી ગૃહઅંગના વિષ લાગે રી। ચિતવત ચલત સોવત અરુ જાગત યહી ધ્યાન મેરે આગેં રી ॥૫॥ નીલમનિ મુક્તાફલ દેહૂં જો મોહિ સ્યામ મિલાયે રી। કહે માધો ચિન્તા ક્યોં બિસરે બિન ચિન્તામનિ પાયે રી ॥૬॥ *૧૫૭*

[રાગ ધનાશ્રી] મોહી રી ઇન નૈનનકી સૈન। સ્રવન સુનત સુધબુધ બિસરી સબ હોં લુબધી મોહન મુખ બૈન ॥૧॥ સુંદર વદન ઘૂંઘટ પટ કીનૌ ચલ રી સખી પ્રીતમ સુખ દૈન। અંગ—અંગ પ્રતિ સહજ માધુરી તેરી સૌંહ ચિત રહત ન ચૈન ॥૨॥ કર ગહિ કમલ ખરિકકે મારગ ઉનસોં બાત કહી કછુ મૈં ન। પરમાનંદ પ્રભુ સૌંહ બબાકી મેરી યા ગાઁઇ કહી દુહિ દૈન ॥૩॥ *૧૫૮*

[રાગ ધનાશ્રી] મેરો મન બિગરયો દુહું ઓર। સુન્દર વદન મુગટકી સોભા સ્રવનનિ મુરલી ઘોર ॥૧॥ તબ હોં ભાગિ ભવનતેં નિકસી હરિ આયે ઇહિ ઓર। મૃદુ મુસકાન બંક અવલોકન સરબસ લીનો ચોર ॥૨॥ હોં બહુતેં સમુઝાય રહી પૈ કછુ બસ નાહિંન મોર। રહ્યો ઉપચાર દાસ પરમાનન્દ નાગર નંદકિસોર ॥૩॥ * ૧૫૯ *

[રાગ સારંગ] માઈ મેરે સ્યામ લગ્યૌ સંગ ડોલૈ। જિત જાઉં તિત આડો હી આવૈ બિના બુલાયે બોલૈ ॥૧॥ કહા રી કરૌં ઇન નૈના લોભી બસ કીનેં બિન મોલૈ। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર હઁસ હઁસ ઘૂંઘટ ખોલૈ ॥૨॥ * ૧૬૦ *

[રાગ ખમાચ] હોં તો મેરી પલકન યા મગ ઝારૂં। યા મગમેં મેરો પ્યારો હી આવત તન મન જોબન વારૂં ॥૧॥ સેજ સઁવારૂં ચમર ઢુરાઊં મધુર—મધુર સુર ગાઊં। રસિક પ્રીતમ પિયા મિલે તબ હઁસ—હઁસ કંઠ લગાઊં ॥૨॥ * ૧૬૧ *

[રાગ રામકલી] માઈ હોં તો ગિરિધરકે ગુન ગાઊં। મેરે તો વ્રત એઈ હૈ નિસિદિન ઔર ન રુચિ ઉપજાઊં ॥૧॥ ખેલન આઁગન આઉ લાડિલે નેંકુ હુ દરસન પાઊં। કુંભનદાસ હિલગકે કારન લાલચ લાગિ રહાઊં ॥૨॥ * ૧૬૨ *

* સુહા–સુઘરાઈનાં પદ *

[રાગ સુહા] સુવા તેરી સોને ચોંચ મઢાઉં। કહેગો સંદેશો પ્રાનપ્યારેકો તબતેં બહોત રિઝાઉં ॥૧॥ ફરકત ભુજા નૈન રતનારે યહ ધોં કાહે સુનાઉં। મુરારીદાસ પ્રભુ સપનો ભયો સો જાગ પરે ગુન ગાઉં ॥૨॥ * ૧૬૩ *

[રાગ સુહા] બરસ ઉઘર ગયો મેહ ટપકત પાંત દ્રુમવેલી।

ઝમકત ઝાર નીર ભરે દેખિયત ઉપમા કહા કહું હેલી ॥૧॥ લાલ મનાવત તૂ નહીં માનત તોસોં પ્રીત નવેલી । તાનસેન પ્રભુ તુમ બહુનાયક યાહિતેં ગર્વ ગહેલી ॥૨॥ * ૧૬૪ *

[રાગ સુહા] ચલ સખી સોતનકે ઘર જૈયે । માન ઘટે તો કહા ઘટ જેહેં પિયકે દરસન પૈયે ॥૧॥ યહ જોબન અંજલીકે પાની સમો ગયે પછતૈયે । ધોંધીકે પ્રભુ રસબસ કરકે તનકી તપત બુઝૈયે ॥૨॥ * ૧૬૫ *

[રાગ સુહા] મેરી અઁખિયનકી પલકનસોં જુ હોં યા ડગર બુહારોંગી। જો યા ઘરી મેરો પિય આવે તન મન જોબન બારોંગી ॥૧॥ સેજ સમારોં ચરન તલાસોં અરુ મધુરે સુર ગાઉંગી। રસિક પ્રીતમ પ્રિય અબકે મિલે તો નેનનસોં સમઝાઉંગી ॥૨॥
* ૧૬૬ *

[રાગ સુહા] કમલમુખ દેખત ત્રિપ્તિ ન હોય । યહ સુખ કહા દુહાગિન જાને રહી નિસા ભર સોય ॥૧॥ જ્યોં ચકોર ચાહત ઉડુરાજ હિં ચંદવદન રહી જોય । નેક અકોર દેત નહિ રાધા ચાહત પિય હી નિચોય ॥૨॥ ઉન તો અપનૌ સરબસ દીનો એક પ્રાન વપુ દોય । ભજનભેદ ન્યારો પરમાનંદ જાનત બિરલા કોય ॥૩॥ *૧૬૭*

[રાગ સુઘરાઈ] નયના સ્યામ સદા સંગ માને । નૈનનરસ બરખત ઉર અંતર તાતેં વે અધિકાને ॥૧॥ દેખ દેખ થાકી સુઘરાઈ

બહુનાયક જો લુભાને । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર શ્રીમુખતેં જો બખાને ॥૨॥ * ૧૬૮ *

[રાગ સુઘરાઈ] આજ સખી કુંજન ફાગ ઉડાઉં। પ્રાનપ્રીતમ અબ હિ મોહે મિલિહેં તો મુખ મિસરી ભરાઉં ॥૧॥ ઐસી સુઘર નાર કો વ્રજમેં તાકો નામ ધરાઉં । રસિક પ્રીતમ પિય મિલો મયા કર સબ તન તાપ નસાંઉં ॥૨॥ * ૧૬૯ *

[રાગ સુઘરાઈ] તુમ ઘન સે ઘનસ્યામ મનોહર ગરજગરજ અનત જુ બરસે હો । ઉમડ ઉમડકે નેહ જનાવત કહુ લાવત સરસે હો ॥૧॥ ઝૂઠી સાઁચ તુમ હમ હી મિલાવત ઔરનકે પગ પરસે હો । ધોંધીકે પ્રભુ તુમ બહુનાયક સબ બાતન સરસે હો ॥૨॥ * ૧૭૦ *

[રાગ સુઘરાઈ] કિશોરી અંગ અંગ ભેટી સ્યામ હી। કૃષ્ણ તમાલતરુ સ્યામભુજ લટક રહી જ્યોં દામહી ॥૧॥ ગિરિવરધરન સુરત રતિનાયક રતિ જીત્યો સંગ્રામ હી । સૂર કહે યહ ઉભય સુભટ બિચ કો જુ બસે રિપુ કામ હી ॥૨॥ *૧૭૧*

* ફલફલારીનાં પદ *

[રાગ બિભાસ] પક્વ ખજૂર જંબૂ બદરીફલ લેહો કાછન ટેરી દ્વાર । લરિકાયૂથ સંગ બલમોહન ચોકે કરત વિહાર ॥૧॥ સુંદર કર જનનીકોં દીનોં લે ધાયે તબ નંદકુમાર । હીરા રતનન

પૂરિત ભાજન ઐસે પરમ ઉદાર ॥૨॥ ઉરસો લગાય ખાત ખાત ચલે મીઠે પરમ રસાલ । જૂઠી ગુઠલી મારત ગોવિન્દ કે હૅસત હૅસાવત ગ્વાલ ॥૩॥ ✻ ૧૭૨ ✻

[રાગ બિભાસ] વ્રજમેં કાછની બેંચન આઈ। આન ઉતારી નંદગૃહ—આંગન ઓડી ફલન સુહાઈ ॥૧॥ લે દૌરે હરિ ફેં અંજુલિયાઁ શુભ કન કુંવર કન્હાઈ। ડારત હી મુગતાફલ વ્હૈ ગયે જસુમતિ મન મુસિકાઈ ॥૨॥ એ હરિ ચારિ ફલનિકે દાતા ફલ ભચ્છત ન અઘાઈ। પરમાનંદ વાકૌ ભાગ બડૌ હૈ વિધિ સોં કછુ ન બસાઈ ॥૩॥ ✻ ૧૭૩ ✻

[રાગ સારંગ] કોઉ માઈ બેર બેચન આઈ। સુનત હી ટેર નંદરાવરમેં ભીતર ભવન બુલાઈ ॥૧॥ સૂકત ધાન પરે આંગનમેં કર અંજુલી બનાઈ। ઠમક—ઠમક ચલત અપને રસ જસુમતિ લેત બલાઈ ॥૨॥ લિયે ઉઠાઈ હિયૌ ભરિ આયો મુખ ચુંબત મુસિકાઈ। પરમાનંદ સ્વામી આનંદે બહુત બેર જબ પાઈ ॥૩॥ ✻ ૧૭૪ ✻

[રાગ સારંગ] કોઉ માઈ આમ બેચન આઈ । ટેર સુનત મોહન ઉઠ ધાયે ભીતર ભવન બુલાઈ ॥૧॥ મઇયા મોહિ આમ લૈ દે રી સંગ સખા બલ ભાઈ । પરમાનંદ જસોમતિ લૈ દિયે ખાયે કુંવર કન્હાઈ ॥૨॥ ✻ ૧૭૫ ✻

✻ પલનાનાં પદ ✻

[રાગ રામકલી] પ્રિય પ્રેંખપર્યંકશયન । ચિરવિરહતાપહરમતિરુચિરમીક્ષણં પ્રકટય પ્રેમાયન ॥ધ્રુ૦॥ તનુતરદ્વિજપંક્તિમતિલલિતાની હસિતાનિ તવ વીક્ષ્ય ગાયકીનામ્ । ઇયદવધિ પરમેતદાશયા સમભવજ્જીવિતં તાવકીનામ્ ॥૧॥ તોક્તા વપુષિ તવ રાજતે દશિ તુ મદમાનિનીમાનહરણમ્ । અગ્રિમે વયસિ કિમુ ભાવિ કામેપિ નિજગોપિકાભાવકરણમ્ ॥૨॥ વ્રજયુવતિહૃદયકનકાચલાનારોઢુમુત્સુકં તવ ચરણયુગલમ્ । તત્તુ મુહુરુન્નમનમભ્યાસમિવ નાથ સપદિ કુરુતે મૃદુલમૃદુલમ્ ॥૩॥ અધિગોરોચનાતિલકમલકોદ્ગ્રથિતવિવિધમણિમુક્તાફલવિરચિતમ્ । ભૂષણં રાજતે મુગ્ધતામૃતભરસ્યંદિવદનેં દુરસિતમ્ ॥૪॥ ભ્રૂતટે માતૃરચિતાંજનબિન્દુરતિશયિતશોભયા દગ્દોષમપનયન્ । સ્મરધનુષિ મધુ પિબન્નલિરાજ ઇવ રાજતે પ્રણયિસુખમુપનયન્ ॥૫॥ વચનરચનોદારહાસસહજસ્મિતામૃતચયૈરાર્તિભરમપનયન્ । પાલય સદાસ્માનસ્મદીય વિઠ્ઠલે નિજદાસ્યમુપનયન્ ॥૬॥ ✻ ૧૭૬ ✻

[રાગ રામકલી] લાલયતિ દોલિકામંચશયનમ્ । તિલક ગોરોચનં ભાલમુક્તાફલં કુટિલકુંતલમુખં ચકિતનયનમ્ ॥૧॥ ચરણસંચાલનં મોદભરગાયનં પ્રતિબિંબદર્શને મૃદુલહાસમ્। બાલલીલાપરં પદસુનૂપુરધરં ભાષણોત્ફુલ્લનાસાવિકાસમ્ ॥૨॥ અંગુષ્ઠચોષકં ગૂઢરસપોષકં સ્વલ્પસંતોષકં કૃષ્ણચંદ્રમ્। ગોપિકા-

જનમનોમોદસંપાદનં તદભિલષિતાકૃતૌ વિગતતન્દ્રમ્ ॥૩॥ * ૧૭૭ *

[રાગ રામકલી] નંદકો લાલ વ્રજપાલને ઝૂલે । કુટિલ અલકાવલી તિલક ગોરોચના ચરનઅંગુષ્ઠ મુખ કિલક ફૂલે ॥૧॥ નયન અંજનરેખ ભેખ અભિરામ સુઠ કંઠ કેહરીનખ કિંકિણી કટિમૂલે । નંદદાસની નાથ નંદનંદન કુંવર નિરખ નાગરી દે ગેહ ભૂલે ॥૨॥ * ૧૭૮ *

[રાગ રામકલી] યહ નિત નેમ જસોદા જુ મેરે તિહારે હિ લાલ લડાવનકો । પ્રાતસમૈં ઉઠ પલને ઝુલાઊં સકટભંજન ચશ ગાવનકો ॥૧॥ નાચત કૃષ્ણ નચાવત ગોપી કર કઠતાલ બજાવનકો । આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર નિરખ વદન સચુ પાવનકો ॥૨॥ * ૧૭૯ *

* ભોજનનાં પદ–શીતકાળ *

[રાગ ધનાશ્રી] ભોજનકોં બોલત મહતારી । બલ સમેત આઓ મેરે મોહન નંદ પરોસી થારી ॥૧॥ ખીર સિરાત સવાદ ન આવે વેગ ગ્રાસ તુમ લેહો મુરારી । હિતવત ચિત્ત નીકેં કર જેંવો પાછે કીજેં કેલિ વિહારી ॥૨॥ અહો અહો સુબલ અહો શ્રીદામા બૈઠો નેંક કરો મનુહારી । પરમાનંદદાસકો જીવન સુખ વ્યંજન દે જાઉં બલિહારી ॥૩॥ * ૧૮૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] નેક ગોપાલેં દીજો ટેર । આજ સવાર કિયો ન કલેઊ સુરત ભઈ બડી બેર ॥૧॥ ઢૂઁઢત ફિરત યસોદા મૈયા કહાઁ કહાઁ હો ડોલત । યહ કહિયો ઘર જાઉ સાઁવરે બાબા નંદ તોહિ બોલત ॥૨॥ ઇતની બાંત સુનત હિ આયે પ્રીતિ જુ મનમેં જાની । પરમાનન્દ સ્વામીકી જનની દેખ વદન મુસકાની ॥૩॥ *૧૮૧*

[રાગ ધનાશ્રી] યહ તો ભાગ્યપુરુષ મેરો માઈ। મોહનકોં જુ લિયે ગોદમેં જેંવત હૈં વ્રજરાઈ॥૧॥ ચુચકારત પોંછત અંબુજ-મુખ ઉર આનંદ ન સમાઈ। લપટે કર લપટાત થોંદ પર દૂધલાર લપટાઈ॥૨॥ ચિબુક કેશ જબ ગહત કિલકકે તબ જસુમતિ મુસકાઈ । માગત સિખરન દે રી મૈયા બેલા ભરકે લાઈ ॥૩॥ અંગ–અંગ પ્રતિ અમિત માધુરી સોભા સહજ નિકાઈ। પરમાનંદ નારદ મુનિ તરસત ઘર બૈઠે નિધિ પાઈ ॥૪॥ * ૧૮૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] લાલકો રોટી ઔર બરી । હીંગ લગાય મિરચપુટ દીનો કરુવે તેલ તરી ॥૧॥ આન કનિક દ્રય બિરિયા છાની બેલન બેલ કરી પતરી। કટહરિયા પ્રભુકો રુચિ ઉપજી માખનસોં ચુપરી ॥૨॥ * ૧૮૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] લાલકો મીઠી ખીર જો ભાવે। બેલા ભરભર લાવે યસોદા બૂરો અધિક મિલાવે ॥૧॥ કનિયા લિયે યસોદા ઠાઢી રુચિકર કોર બનાવે। ગ્વાલબાલ વનચરકે આગે જૂઠે હાથ દિખાવે ॥૨॥ વ્રજરાની જો ચહુઁધા ચિતવત તનમન મોદ બઢાવે। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર હઁસ હઁસ કંઠ લગાવે ॥૩॥ * ૧૮૪ *

[રાગ આસાવેરી] હરિ ભોજન કરત વિનોદસોં । કર–કર કોર મુખારવિંદમેં દેત યસોદા મોદસોં ॥૧॥ મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ દૂધ દહ્યો ઘૃત ઓદસોં । પરમાનંદ પ્રભુ ભોજ કરત હૈં ભોગ લગ્યો સંખોદસોં ॥૨॥ * ૧૮૫ *

[રાગ ટોડી] ચિત્ર સરાહત ચિતવત મુર–મુર ગોપી બહુત સયાની । ટકઝકમેં ઝુક વદન નિહારત અલક સંવારત પલક ન મારત જાન ગઈ નંદરાની ॥૧॥ પર ગયે પરદા લલિત તિબારી કંચનથાર જબ આની । નંદદાસ પ્રભુ ભોજનઘરમેં ઉર પર કર ધર્યોં વે ઉતતેં મુસકાની ॥૨॥ * ૧૮૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] જેંવત શ્રીવૃષભાનનંદિની કાન્હકુંવરકી યહ પરછાઈ। જોઈ–જોઈ વ્યંજન ભાવત રુચિસોં સોઈ સોઈ સબ લલિતા લે આઈ ॥૧॥ હિતસોં જિમાવત મોહનપ્યારે મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ। અતિ અનુરાગ બઢયો જુ પરસ્પર દ્વારકેશ તહાઁ બલ–બલ જાઈ ॥૨॥ * ૧૮૭ *

[રાગ ટોડી] ભોજન કરત પિય અરુ પ્યારી। રંગમહલમેં ધરી અંગીઠી પરદા પરે સુખકારી ॥૧॥ દોઉ પરસ્પર લેત દેત હૈં બહુવિધ કર મનુહારી । રસિક પ્રીતમકી યહ લીલા પર ડારત તનમન વારી ॥૨॥ * ૧૮૮ *

* ભોગ સરવાનાં પદ–શીતકાળ *

[રાગ ધનાશ્રી] ભોજન ભલી ભાઁતિ હરિ કીનો । ખટરસ વ્યંજન મઠા સલોના માઁગ માઁગ હરિ લીનો ॥૧॥ હઁસત લસત

પરોસત નંદરાની બાલકેલિ રસ ભીનો । પરમાનંદ ઉબર્યોં પનવારો ટેર સુબલકો દીનો ॥૨॥ * ૧૮૯ *

* બીરીનાં પદ–શીતકાળ *

[રાગ ધનાશ્રી] કૃષ્ણકો બીરી દેત વ્રજનાર। પાનસુપારી કાથો ગુલાબી લોંગન કીલ સંવાર ॥૧॥ વ્રજનારી જો કુંજ લોં ઠાઢી કંચનકી સી બાર । લે લે બીરી કરકમલનમેં ઠાઢી કરત મનુહાર ॥૨॥ કહત લાડિલે બીરી લીજે મોહન નંદકુમાર। પરમાનંદ પ્રભુ બીરી અરોગત વ્રજકે પ્રાનઆધાર ॥૩॥ *૧૯૦*

[રાગ ધનાશ્રી] પાન ખવાવત કર–કર બીરી। એકટક વ્હૈ મોહનમુખ નિરખત પલક ન પરત અધીરી ॥૧॥ હઁસત નિહારત વદન સ્યામકો તનકી સુધ બિસરી રી। રસિક પ્રીતમકે અંગ સંગ મિલ છતિયાઁ ભઈ અતિ સીરી ॥૨॥ * ૧૯૧ *

* રાજભોગ આયે–છાકનાં પદ–ઉષ્ણકાળ *

[રાગ સારંગ] તુમકો ટેર–ટેર મૈં હારી। કહાઁ જો રહે અબ લૌં મનમોહન લેહો ન છાક તુમ્હારી ॥૧॥ ભૂલી પરી આવત મારગમેં કહોહું ન પેંડો પાયો । બૂઝત–બૂઝત યહાઁ આઈ જબ તબ તુમ બેનુ બજાયો ॥૨॥ દેખો મેરે અંગ પસીના ઉરકો અંચલ ભીનો। પરમાનંદ પ્રભુ પ્રીતિ જાનકે ધાય આલિંગન કીનો ॥૩॥ * ૧૯૨ *

[રાગ સારંગ] લેહો કન્હૈયા જસુમતિ મૈયા તુમકો છા પઠાઈ। વ્યંજન મીઠે ખાટે ખારે દધિ ઓદન લે ધાઈ ॥૧॥ ગુંજ લડુવા ઉજ્વલ ફેની મેવા અમૃત મિઠાઈ। ઓટચો દૂધ સ ધૌરીકો તામેં બહુત મલાઈ ॥૨॥ બેસનકે વ્યંજન બહુતેરે જ તિહારે ચિત્ત ભાઈ। જોર મંડલી ભોજન કીજે હૃષીકેશ બલ જાઈ ॥૩॥

✻ ૧૯૩ ✻

[રાગ સારંગ] કુમુદવન ભલી પહુંચી આય। સુફલ ભઈ હે છાક તિહારી લાલ કદમતર પાય ॥૧॥ તહાઁતેં ઉઠ ચલે માનસરોવર સંગ સખા સબ લાય। બૈઠત તહાઁ ઠૌર ગિરિ ઊપર ચરત ચહુઁ દિસ ગાય ॥૨॥ ખેલત ખાત હઁસત જુ પરસ્પર બાતેં કહત બનાય। રામદાસ બલ-બલ બૂઝનકી કહા કહા વ્યંજન લાય ॥૩॥

✻ ૧૯૪ ✻

[રાગ નુરસારંગ] આજ દધિ મીઠો મદનગોપાલ। ભાવત મોહિ તિહારો જૂંઠો ચંચલ નયન વિસાલ ॥૧॥ આને પાત બનાયે દોંના દિયે સબનકો બાંટ। જિન નહીં પાયો સુનો મેરે ભૈયા મેરી હથેરી ચાંટ ॥૨॥ બહુત દિનન હમ બસે કુમુદવન કૃષ્ણ તિહારે સાથ। ઐસો સ્વાદ હમ કબહુ ન ચાખ્યો સુન ગોકુલકે નાથ ॥૩॥ આપુન હઁસત હઁસાવત ઔરન માનુસલીલારૂપ। પરમાનંદ પ્રભુ હમ સબ જાનત તુમ ત્રિભુવનકે ભૂપ ॥૪॥

✻ ૧૯૫ ✻

[રાગ સારંગ] સ્યામ ઢાક તર છાક અરોગત લે કર થારી ઠાઢી હૈ લલિતા। ભોજન વ્યંજન કેલ-પાતનમેં ચહુઁધા ચપલા સી વ્રજવનિતા ॥૧॥ નિરખત મોહનકો મુખઅંબુજ લોચન ભયે માનો મૃગકેસે ચકિતા। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન અરોગત નિકટ બહત કાલિન્દી સરિતા ॥૨॥

✻ ૧૯૬ ✻

[રાગ સારંગ] ગોવરધન ગિરિશૃંગ સિલન પર બૈઠ છાક ખાત દધિ ઓદન। બાલમંડલ મધિ બૈઠ બલ મોહન ખાત ખવાવત પ્રેમપ્રમોદન ॥૧॥ કાહુકો છીકો છોરી ગહિ ડારત વાકે પર વાકી હી કોદન। બાલકેલિ ક્રીડત ગોવિંદ પ્રભુ હઁસ ગિર જાત સુબલકી ગોદન ॥૨॥

✻ ૧૯૭ ✻

[રાગ સારંગ] વિરાજત ગ્વાલમંડલી અહો બલ મોહન છાકે ખાત। સિલા ઓદન જંઘન રોટી ઔર ગોરસકે પાત ॥૧॥ કાહૂકો લે દેત સ્યામ કાહૂકો ડહકાવત કોઊ લે ઝપટ ખાત તબ લાલન મુસકાત જાત। રામદાસ પ્રભુકી લીલા લખ કહત બ્રહ્માશિવ હમ ન ભયે અહીર વ્રજમેં યોં કહિ કહિ પછિતાત ॥૨॥

✻ ૧૯૮ ✻

[રાગ સારંગ] દાનઘાટી છાક આઈ ગોકુલતેં કાવર ભરિ રાવલકી રાવરેને રાખી સબ ઘેર। જાન તો તબહી હો દેહોં નંદ જૂકી આન ખેહોં ભોજનકી કહી કછુ ચાખો એક બેર ॥૧॥ અતિ પ્રવીન જાન રાય કનકબેલા કરમેં લિયે બાઁટત મેવા મન પ્રસન્ન

હેરત હૈ ચહુઁ ફેર। સકલ પાક પરમાનંદ આરોગત પરમાનંદ પરમાનંદ ટોક કરત સુબલ જુ ટેર ટેર ॥૨॥ ✻ ૧૯૯ ✻

[રાગ સારંગ] ઉસીર મહલમેં બિરાજે મંડલ મધ્ય મોહન છાકે ખાત। ઓદન રોટી જંઘા ધરે લાલ શાકપાત ફલ રસાલ સીલા પર ગોરસકે પાત ॥૧॥ ચહુઁ ઓર મેઘ જ્યોં છૂટત ફુહારે ફુંહી કબહુ સુબલ ગોદ હઁસિ ઢર જાત। નંદદાસ પ્રભુ સ્યામ ઢાક તર આપુન હઁસત હઁસાવત ગ્વાલન સરસ બનાવત બાત ॥૨॥ ✻ ૨૦૦ ✻

[રાગ સારંગ] બૈઠે લાલ કુંજન જો પાઊં। સ્યામા સ્યામ ભાવતી જોરી અપને હાથ જિમાઊં ॥૧॥ ચંદન ચરચૂં પહોપકી માલા હરખ–હરખ પહરાઊં। શ્રીભટ દેત પાનકી બીરી ચરન કમલ ચિત લાઊં ॥૨॥ ✻ ૨૦૧ ✻

✻ ભોગ સરવાનાં પદ–ઉષ્ણકાળ ✻

[રાગ સારંગ] છાકેં ખાય ખાય ધાય ધાય જાય દ્રુમન ચઢ ફેંટા મુખ પોંછત અંગોછત હૈં કર કર। આવરૂદંડાન ડાર ડરાવત જાકી આર રોવની રુવાય છાઁડે હઁસે સબ હર હર ॥૧॥ સખા સબ દેત કૂક એક તો વિરામે દૂક ખિજોરા ખીજ ગારી દેત કાંપત હૈ થર થર। જગજીવન ગિરિધારી તુમ પર બારી લાલ ચાહી પર રાખો દાવ કૂદે સબ ધર ધર ॥૨॥ ✻ ૨૦૨ ✻

[રાગ સારંગ] છાક ખાય બંસીવટ ફેર ચલે યમુનાતટ તહઁ જાય ધોવત મુખ ધીર સમીરન। ફેંટા ખોલ પોંછત હાથ સખા સબ લિયે સાથ ચલે જાત બન હી બન ખાત મુખ બીરન ॥૧॥ ગાય બચ્છ ચરત જહઁ કુસુમનકી લતા તહઁ આય બૈઠે દ્રુમનતર બોલત પિક કીરન। ચત્રભુજ પ્રભુ સખનસંગ ગાવત રાગ સારંગ ધુનિ સુનિ મૃગ આયે દૌર સુધ ન રહી સરીરન ॥૨॥ ✻ ૨૦૩ ✻

✻ બીરીનાં પદ–ઉષ્ણકાળ ✻

[રાગ સારંગ] બૈઠે લાલ કાલિન્દીકે તીરા। લે રાધે ગિરિધર દે પકરો યહ પ્રસાદી બીરા ॥૧॥ સમાચાર સુનિ યે શ્રીમુખકે જે કહી સ્યામ સરીરા। તેરે કારન ચુનિ–ચુનિ રાખે જે નિરમોલક હીરા ॥૨॥ સુન્દર સ્યામ કમલદલલોચન પહિરે હૈ પટ પીરા। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર લોચન ભરત અધીરા ॥૩॥ ✻ ૨૦૪ ✻

[રાગ સારંગ] હરિકો બીરી ખવાવત બાલા। અતિ સુગંધ બહુવિધિસોં સઁવારી લીજે હો નંદલાલા ॥૧॥ ખાસાકો કટિ ધર્યો હૈ પિછોરા ઉર રાજત વનમાલા। મુરારીદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત મગન હોત વ્રજબાલા ॥૨॥ ✻ ૨૦૫ ✻

✻ શ્રીમસ્તકશૃંગારનાં પદ ✻

✻ શીતકાળ ✻

✻ ફેંટા ✻

✻ રાજભોગ ✻ [રાગ આસાવરી] સુન્દર સ્વરૂપ અતિ સેવાસોં

સરસ રસમારગ પ્રવીણ યાતેં જ્ઞાન હુ કથત હૈં। તૈસોઈ વાગો બનાય તૈસી ઝુક રહી પાગ ચંદ્રિકા સઁવાર નીકે ફેંટા હુ કુસત હૈં ॥૧॥ મોતીમાલ ગુંજાહાર હિયે પદક કંઠ લાલ સૂથન સઁવાર ચરન જેહર સજત હૈં। કરકે શૃંગાર ગિરિધારીજુ કો બાર બાર આરસી દિખાય હરિરાયજી હઁસત હૈં ॥૨॥

* ૨૦૬ *

* સેન * [રાગ યમન] લાલ ફબ્યો ઉદો ફેંટા ગોરે ભાલ પર બેંદી લાલ। સોનેકે સુત બને કલંગીકે ઝુકે હૈં દાહિને અલક સ્યામ પર કરત હાલ ॥૧॥ સુમન બની નથ ફેર ફેરત પાન ખાત મુસકાત બાલ। દરસન લખ રિઝવાર રસિક પિય ચલે ગોરસ ભરે બલ્લવ રસિક રસાલ ॥૨॥

* ૨૦૭ *

* ટોપા *

* રાજભોગ * [રાગ ટોડી] આધો મુખ નીલાંબરસોં ઢાઁપ્યો બિછુરી અલકૈં સોહૈ। એક દિસા માનો મકર ચાઁદની એક દિસા ઘન બિજરી કૌંધત હઁસે હરે મન મોહૈ ॥૧॥ કબહું કરપલ્લવસોં નિરવારત ઊંચે લે ધરત જબ નિકસત પૂરન સસિ જોહૈ। સૂરદાસ મદનમોહન કબકે ઠાઢે નિહારત ત્રિભુવનમેં ઉપમાકું કો હૈ ॥૨॥

* ૨૦૮ *

[રાગ આસાવરી] દેખ સખી મોહન મદનગોપાલ। વાગો ઘેરદાર સિર ટોપા પહિરે મોજા લાલ ॥૧॥ પચરંગ કવા છીંટકી ફરગુલ ઓઢે ધરે વનમાલ। લે ચૌગાન ગેંદ ખેલન ચલે સંગ લિયે વ્રજબાલ ॥૨॥ કરત આરતી માત જસોદા ગાવત ગીત રસાલ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ પર ન્યૌછાવર વારત મુક્તામાલ ॥૩॥

* ૨૦૯ *

* કુલહી *

* રાજભોગ * [રાગ ધનાશ્રી] ક્રીડત મનિમય આઁગન રંગ। પીત તાફતા ઝગુલી બની હૈ કુલહી લાલ સુરંગ ॥૧॥ કટિ કિંકિણી ઘોખ વિસ્મિત સખી ધાય ચલત બલ સંગ। ગોસુત પૂંછ ભ્રમાવત કર ગહિ પંકરાગ સોહે અંગ ॥૨॥ ગજમોતિન લર લટકન સોભિત સુંદર લહર તરંગ। ગોવિન્દ પ્રભુકે અંગ–અંગ પર બારોં કોટિ અનંગ ॥૩॥

* ૨૧૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] અપને ગોપાલકી બલિહારી। નાના વિધિ રુચિ ગોટી બનાઈ ભલી બની હૈ ધારી ॥૧॥ સોંધે સહિત સુદેસ કેસ બીચ બાંકી કુલહ જુ ધારી। ગોપીજનકે અનુરાગ ભાગ્ય સબ બાંધ સુહસ્ત સઁવારી ॥૨॥ નિરખ નિરખ ફૂલત નંદરાની સુખકી રાસ વિચારી। પરમાનંદ સ્વામીકે ઉપર સરબસ દીજે બારી ॥૩॥

* ૨૧૧ *

* સંધ્યાઆરતી * [રાગ ગૌરી] મોહન તિલક ગોરોચન મોહન મોહન લલાટ અતિ રાજે। મોહન સિર પર મોહન કુલહી મોહન સુરંગ અતિ ભ્રાજે ॥૧॥ મોહન સ્રવન કુસુમ જુ મોહન કપોલ અવતંસ બિરાજે। મોહન અધરપુટપૈ મોહન મુરલિ

મોહન કલ બાજૈ ॥૨॥ મોહન મુખારવિંદપૈ ઝૂમત મોહન અલ અલિ મધુ કાજૈ। ગોવિન્દ પ્રભુ નખસિખ જુ મોહન મોહન ઘો સિરતાજૈ ॥૩॥ * ૨૧૨ *

* સેન * [રાગ કાન્હરો] રાખી હો અલક બીચ ચંપક કલી ગની ગની। જગમગાત હીરા લાલ કુલહ પર પાગ જુ અતિ બની ॥૧ સુભગ તરુન મદમાતે લોચન મુસિક્યાતે અની અની। ગોવિ પ્રભુ વ્રજરાજકુંવર વર ધનિ ધનિ હો ઘની ઘની ॥૨॥ *૨૧૩*

* ટિપારો *

* રાજભોગ * [રાગ ટોડી] વિમલ કદંબમૂલ અવલંબિત ઠા હૈં પિય ભાનુસુતાતટ। સીસ ટિપારો કટિ લાલ કાછની ઉપરે ફરહરત પીત પટ ॥૧॥ પારિજાત અવતંસ રુરત સખી સી સેહરો બની અલકલટ। વિમલ કપોલ કુંડલકી સોભા મંદ હા જીતે કોટિ મદનભટ ॥૨॥ વામ કપોલ વામ ભુજ પર ધર મુર બજાવત તાન વિકટ છટ। ગોવિન્દ પ્રભુકે જુ શ્રીદામા પ્ર સખા કરત પ્રશંસા જય જય નાગર નટ ॥૩॥ * ૨૧૪ *

[રાગ ટોડી] નવલ કદંબ છાઁહ તર ઠાડે સોભિત હૈ નં લાલ। સીસ ટિપારો કટિ લાલ કાછની પીતાંબર વનમાલ ॥૧ નિરતત ગાવત બેનુ બજાવત સુરભિ સમૂહન જાલ। પરમાનં દાસકો ઠાકુર લીલા લલિત ગોપાલ ॥૨॥ * ૨૧૫

* ભોગ * [રાગ પૂર્વી] નાચત ગાવત વનતેં આવત લાલ ટિપા

સીસ રહ્યો ફવિ। ઘન તન વસન દામિની માનોં કુંડલ કિરન નિરખ મોહે રવિ ॥૧॥ હિતહરિવંશ સોભાકી નિધિ ગોરજમંડિત અલકનકી છવિ। સ્યામ ધામ સારદા સકુચ રહી યા બાનિક બરનૈ સો કો કવિ ॥૨॥ * ૨૧૬ *

* સેન * [રાગ યમન] આજ સખી મોહન અતિ બને। સીસ ટિપારો ફરહરાત બરુહાચંદ અલક બીચ ચંપકલી અતિ ગને ॥૧॥ લાલ કાછ કટિ છુદ્રઘંટિકા નૂપુર રુનઝુનાત ગતિ લેત ગ્રગ્રતા ગ્રગ્રતા તત તરંગ સને। ગોવિન્દ પ્રભુ રસભરે નૃત્ય કરત સકલ કલા ગુન પ્રવીન વ્રજનૃપતિ નિપુને ॥૨॥ * ૨૧૭ *

* પાગચન્દ્રિકા *

* રાજભોગ * [રાગ આસાવરી] પૂછત જનની કહાઁ તે આયે। આજ ગયો શ્રીવલ્લભકે ઘર બહોતક લાડ લડાયે ॥૧॥ વિવિધ ભાઁતિ પટ ભૂષન લે લે સરસ સિંગાર બનાયે। સીસ પાગ સિરપેચ જુ બાંધે મોરચન્દ્રિકા લાયે ॥૨॥ બહોત ભાઁતિ પકવાન મિઠાઈ વિંજન સરસ બનાયે। પાયસ આદિ સમર્પે મોહિ મેરી લીલા ગાયે ॥૩॥ પ્રેમસહિત વલ્લભસુખ નિરખત ઔર ન કછુ સુહાયે। રસિક પ્રીતમ જુ કહત જનની સોં આજ અધિક સુખ પાયે ॥૪॥ * ૨૧૮ *

[રાગ આસાવરી] આજ બને મોહન રંગ ભીને। કેસરી પાગ સિથિલ અલકાવલિ સીસ ચન્દ્રિકા દીને ॥૧॥ કેસરી વાગો

અતિ હી રાજે હરી ઇજાર ચરનનમેં દીને । હાર હમેલ દરપન લે નિરખત રસિક પ્રીતમ જુ ચરનન દીને ॥૨॥ * ૨૧૯ *

* ભોગ * [રાગ પૂર્વી] ધરે બાંકી પાગ બાંકી ચન્દ્રિકા બાંકે બિહારીલાલ । બાંકી ચાલ બાંકી ગતિ બાંકે વચના રસાલ ॥૧॥ બાંકો તિલક બાંકી ભ્રૂરેખ બાંકી પહિરે ગુંજામાલ। ગોવરધન અપને કર ધરકે બાંકે ભયે ગોપાલ ॥૨॥ સાઁકરી જુ ખોર બાંકી હમ સૂધી હૈં ગિરિધરલાલ । નંદદાસ સૂધે કિન બોલો બરસાનેકી તુમ જો ગ્વાલ ॥૩॥ * ૨૨૦ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ ગૌરી] વે દેખો આવત હૈં ગિરિધારી। કછુક ગાય આગે અરુ પાછે સોભિત સંગ સખા રી ॥૧॥ ખસ રહી પાગ લટપટી સુન્દર અપને હાથ સઁવારી । મોતિનકી લર ઉરકે ઊપર રુરકત વનમાલા રી ॥૨॥ અંગ–અંગ છબિ ઉઠત તરંગન કા પૈ જાત નિહારી। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન સબનમેં ચાહ તિહારી ન્યારી ॥૩॥ * ૨૨૧ *

* સેન * [રાગ અડાનો] સાઁવરો જબતેં દૃષ્ટિ પર્યો । ભેખ કિસોર સ્યામઘન સુન્દર અંગ–અંગ પ્રેમ ભર્યો ॥૧॥ ટેઢી પાગ લટક રહિ તા પર પેચ જરાય જર્યો । સાજે વાગે રસ અનુરાગે મનમથ માન હર્યો ॥૨॥ મો તન હેર હઁસે મનમોહન સુધબુધ સબ વિસર્યો । શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન છબીલો નયનન માં અર્યો ॥૩॥ * ૨૨૨ *

* દુમાલો *

* રાજભોગ * [રાગ આસાવરી] અતિ છબિ દેત દુમાલો સીસ। મનમથ માન હરે હઁસ ચિતવત બને ગોકુલકે ઈસ ॥૧॥ ઠાડે સિંઘપોર અપને રંગ સંગ સખા દસ બીસ । ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ લખ જિયો કોટિ વરીસ ॥૨॥ * ૨૨૩ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ ગૌરી] દુહુઁ દિસ છોર દુમાલેકી અતિ નીકી પરમ સુહાયે રી માઈ । ગાયનકે સંગ વનતેં આવત નાગર કુંવર કન્હાઈ રી માઈ ॥૧॥ અધર જુ મુરલી ધરે નંદનંદન બેનુ બજાઈ રિઝાઈ રી માઈ। ગોપીજનકે જૂથ રાધિકા સ્રવન સુનત ઉઠ ધાઈ રી માઈ ॥૨॥ ગોકુલ ગલિન પ્રવેશત દેખત ફૂલી અંગ ન સમાઈ રી માઈ। કુસુમકલી જુ બરખત સુરપુર પરમાનંદ બલિ જાઈ રી માઈ ॥૩॥ * ૨૨૪ *

* કિરીટ *

* રાજભોગ * [રાગ આસાવરી] આજ અતિ સોભિત હૈં નંદલાલ। ક્રીટ મુકુટ સિર સુભગ વિરાજત ગરે ફૂલનકી માલ ॥૧॥ ઠાડે કુંજદ્વાર રાધા સંગ બેનુ બજાયો રસાલ । કમલ લિયે કર પરમાનંદ બલ બલ બલ ગઈ વ્રજબાલ ॥૨॥ * ૨૨૫ *

* સેહરા *

* રાજભોગ * [રાગ ધનાશ્રી] આજ અતિ દુલહે હો વ્રજરાજ। નંદનંદન વૃષભાનનંદિની બડે જુ ગોપ સમાજ ॥૧॥ રતનજટિતકો

સીસ સેહરો છત્ર ચંવર સિરતાજ । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલકી વારત આરતી સાજ ॥૨॥ * ૨૨૬ *

* મુકુટ *

* રાજભોગ * [રાગ ધનાશ્રી] સખી રી લોભી મેરે નૈન । બિન દેખે ચટપટી સી લાગત દેખત ઉપજત ચૈન ॥૧॥ મોરમુકુટ કાઢે પીતાંબર સુન્દર મુખકે બૈન । અંગ–અંગ છબિ કહિ ન પરત હૈ નિરખિ થકિત ભયો મૈન ॥૨॥ મુરલી સુન ઐસી લાગત હૈ ચિતવે ખગ મૃગ ધૈન । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર વે દેખો ઠાડે જુ ઐન ॥૩॥ * ૨૨૭ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ ગૌરી] હરિમારગ જોવત ભઈ સાઁઝ। દિનમનિ અસ્ત ભયો ગોધૂરક આવત બને મંડલી માંઝ ॥૧॥ બાજત બેનુ રેનુ તનમંડિત વનમાલા ઉર લોચન ચારુ । બરુહા મુગટ સ્રવન ગુંજામનિ વનજ ધાતુકો તિલક સિંગારુ ॥૨॥ ગોપી નેન ભૃંગ રસલંપટ સાદર કરત કમલ મધુપાન । વિરહતાપ મોચન પરમાનંદ મુરલી મનોહર રૂપનિધાન ॥૩॥ * ૨૨૮ *

* કવાઈનું પદ *

[રાગ આસાવરી] નવરંગ લલનવિહારી મેરો કહે જાડો મોહિ અધિક સુહાય । પહિરી કવાઈ ઓઢિ લઈ ફરગુલ તોહુ સીત સતાવત આય ॥૧॥ અચરજ ભયે સુનિ વલ્લભનંદન કનક અંગીઠી ધરિ મંગાય। પુનિ જિય સોચિ મંગાઈ ઉઢાઈ ભનિ

ગઈ સીત હસે જદુરાય ॥૨॥ એસે પરમકૃપાલ દયાનિધિ વિસરત નહી સુધિ કરત સહાય। ત્રિપુરારી ગિરિધારીકી બાતેં કહા જાને કોઉ દેહુ બતાય ॥૩॥ * ૨૨૯ *

* ઉષ્ણકાળ *

* ટોપી *

* રાજભોગ * [રાગ સારંગ] સોભિત લાલન લલિત ત્રિભંગી। ફૂલ ગુલાબી ધોતી પહિરે ટોપી ધરે સુરંગી ॥૧॥ ચંદનકો તન લેપ કિયો હૈ સોહત સીસ કલંગી । પરમાનંદ પ્રભુ બાલરસ ક્રીડત હાથ ફિરાવત બંગી ॥૨॥ * ૨૩૦ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ હમીર કલ્યાણ] આજ સિર રાજત ટોપી લાલ । રૂપનિધાન સ્યામઘન સુન્દર ઉર રાજત વનમાલ ॥૧॥ વનતેં આવત કમલ ફિરાવત ગાવત ગીત રસાલ । રામદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત મોહ રહી વ્રજબાલ ॥૨॥ * ૨૩૧ *

* ફેંટા *

* રાજભોગ * [રાગ સારંગ] સોભિત આડબંદ અતિ નીકો। ખાસાકો સોહે સિર ફેંટા લાલ બન્યો નંદજીકો ॥૧॥ મોતિન માલ બિરાજત ઉર પર લિયે કમલદલ હી કો। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર લાલ ભામતો જીકો ॥૨॥ * ૨૩૨ *

* કુલહી *

* શૃંગાર * [રાગ બિલાવલ] ખેલત લાલ અપને રસ મગના। ગિર ગિર ઉઠત ઘુટુરુવન ટેકત કિલક કિલક જનની ઉર લગના

॥૧॥ પાય પૈંજની અરુ પનસૂરા કટિ કિંકિની પહુંચી જરી કંકના। હાર હમેલ હઁસુલી અરુ દુલરી કંઠસરી લટકન છબિ બધના ॥૨॥ કુલહી લાલ અરુ પીત ઝગુલિયા રિંગન કરત નંદજુકે અઁગના। નિરખત દાસ જાય બલિહારી ચિરજીયો યસોદાકો લલના ॥૩॥ * ૨૩૩ ॥

* રાજભોગ * [રાગ સારંગ] આજ અતિ સોભિત હૈ નંદલાલ। નવચંદનકો લેપ કિયો હૈ તા પર મોતિન માલ ॥૧॥ ખાસાકે કટિ બન્યો પિછોરા કુલહ જુ સુતરુ સોહે ભાલ। કુન્દ માલતી કંઠ વિરાજત બીચ બીચ ફૂલ ગુલાલ ॥૨॥ સારંગ રાગ અલાપત ગાવત મધુર મધુર સુરતાલ। ગોવિન્દ પ્રભુકી યા છબિ નિરખત મોહિ રહી વ્રજબાલ ॥૩॥ * ૨૩૪ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ હમીર કલ્યાણ] પિછોરા ખાસાકો કટિ ઝીનો। કેસર ઘોર ચંદન અંગ છિરકત બહોત અરગજા ભીનો ॥૧॥ કુલહે કેસર ભરી ચન્દ્રિકા અતિ વિચિત્ર મુખમંડન કીનો। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર પ્રીતમ પરમ પ્રવીનો ॥૨॥ *૨૩૫*

* ટિપારો *

* રાજભોગ * [રાગ સારંગ] ગોવિન્દ લાડિલો લડવૌરા। અપને રંગ ફિરત ગોકુલમેં સ્યામ બરન જૈસે ભૌંરા ॥૧॥ કિંકિની કૂવનિત ચારુ ચલ કુંડલ તન ચંદનકી ખોરા। નૃત્યત ગાવત વસન ફિરાવત હાથ ફૂલનકે ઝોરા ॥૨॥ માથે કનક બરન ટિપારો ઓઢે પીત પિછોરા। પરમાનંદદાસકી જીવન સંગ ડિઠૌના ગોરા ॥૩॥ * ૨૩૬ *

* સંધ્યા આરતી * [રાગ હમીરકલ્યાણ] વનતેં આવત નટવરલાલ। ઝૂમત આવત મત્ત ગયન્દ સમ છબિ નિરખત વ્રજબાલ ॥૧॥ સીસ ટિપારો બન્યો અનુપમ મલ્લકાછ કટિ રાજે। પગ નૂપુર ધુનિ રુનઝુન બાજે હઁસત કમલ કર સાજે ॥૨॥ સુરભિવૃન્દ ચહું દિસ રહી ઠાડી સિંઘપોર આનંદે। સૂર નિરખી મુખ અતિ પ્રફુલ્લિત માત જસોદા નંદે ॥૩॥ * ૨૩૭ *

* પાગચન્દ્રિકા *

* રાજભોગ * [રાગ સારંગ] સ્યામ માઈ શ્વેત પરદની પહેરે। ટેઢી પાગ ધરિ સિર ઉપર મોરપખૌવા બાંધે હેરે ॥૧॥ નવલ નિકુંજ પુષ્પસૈયા રચી છિરકિ ગુલાબજલ ગહેરે। મુરારીદાસ પ્રભુ ચંદનકો લેપ કિયો પવન ચલત જબ હેરે ॥૨॥ *૨૩૮*

* સંધ્યા આરતી * [રાગ હમીરકલ્યાણ] આજ અતિ નીકે બનેરી ગોપાલ। ખાસાકો કટિ બન્યો હૈ પિછોરા ઉર મોતિનકી માલ ॥૧॥ પાગ ચૌકરી સીસ બિરાજત ચંદન સોહત ભાલ। કુંડલ લોલ કપોલ વિરાજત કર પહોંચી વનમાલ ॥૨॥ ધેનુ ચરાય સખન સંગ આવત હાથ લકુટિયા લાલ। પરમાનંદ પ્રભુકી છબિ નિરખત મોહિ રહી વ્રજબાલ ॥૩॥ * ૨૩૯ *

* સેન * [રાગ અડાનો] છૂટે બંદ સોંધે સોં લપટૈ ટેઢી ટેઢી

પગિયા મન મોહે । કંચન ચોલના યહ છબિ નિરખત કામ બાપુરો કો હે ॥૧॥ લાલ ઇજાર ગરે વનમાલ ગુંજમાલ શ્રુતિ કુંડલ સોહૈ। રસિક રસાલ ગુપાલ લાલ ગઢચો કીમત કીમત જો હે ॥૨॥ ❋ ૨૪૦ ❋

❋ કિરીટ ❋

❋ રાજભોગ ❋ [રાગ સારંગ] દેખો સખી રાજત હે નંદલાલ। સીસ કિરીટ સ્રવન મનિ કુંડલ ઉર રાજત વનમાલ ॥૧॥ વાગો સરસ જરકસી સોહે ફેંટા જોર રસાલ । સુરત કેલિરસ મુરલી બજાવત ચંચલ નૈન વિસાલ ॥૨॥ આસપાસ સબ સખામંડલી મધિ નાયક ગોપાલ । સૂરદાસ પ્રભુ યહ સુખ બાઢચો બડે ગોપકે લાલ ॥૩॥ ❋ ૨૪૧ ❋

❋ સેહરા ❋

❋ રાજભોગ ❋ [રાગ સારંગ] બના સિર સેહરો બન્યો અતિ નીકો । પીત પિછોરા ઉર ચંદન ખોરા દુલહે જાન લલીકો ॥૧॥ મંગલ જસ ગાવત યુવતીજન કરત આરતી મનહી કો। પરમાનંદ યસોદા મૈયા દેત બધૈયા સબહીકો ॥૨॥ ❋ ૨૪૨ ❋

❋ મુકુટ ❋

❋ શંગાર ❋ [રાગ બિલાવલ] દેખ રી દેખ નવકુંજ ઘન સઘન તર ઠાડે ગિરિવરધરન રંગ ભીને। મુકુટ સિર લાલ કટિ કાછિની બેનુ કર રાધિકા સંગ ભુજ અંસ દીને ॥૧॥ મકરકુંડલ સ્રવન ઝલક

અંગ પર રહી માનોં ચંદન જુ તન ખોર કીને । નિરખિ ગોવિન્દ છબિ સઘન નંદનંદકી બારિ તનમન દોઉ પ્રેમ ભીને ॥૨॥ ❋૨૪૩❋

❋ રાજભોગ ❋ [રાગ સારંગ] નંદનંદ કુંજચંદ કમલનેન મદનમોહન કંબુકંઠ મંદહાસ્ય વદન ચારુ દેખ રી। ચલત કુંતલ મધુપમાલ ભ્રૂકુટિ કુટિલ અતિ રસાલ લોલ લોચન તિલક ભાલ મુકુટ સરસ બેસ રી ॥૧॥ બિંબાધર મુરલી રાજે મધુરે સારંગ બાજે ખગ મૃગ નગ નાગ સુન રીઝત સુર શેષ રી। અવનિ કંપે કૃષ્ણો કહે જમુના થકિત નાહી બહે ગિરિવરધર ભેટ વામ જનમ સુફલ લેખ રી ॥૨॥ ❋ ૨૪૪ ❋

[રાગ સારંગ] મુકુટકી છાંહ મનોહર કિયે । સઘન કુંજતેં નિકસી સાઁવરો સંગ રાધિકા લિયે ॥૧॥ ફૂલનકે હાર સિંગાર ફૂલન ખૌર ચંદન કિયે । પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર ગ્વાલબાલ સંગ લિયે ॥૨॥ ❋ ૨૪૫ ❋

❋ ભોગ ❋ [રાગ પૂર્વી] આગે કૃષ્ણ પાછે કૃષ્ણ ઇત કૃષ્ણ ઉત કૃષ્ણ જિત દેખો તિત તિત કૃષ્ણમઈ રી। મોર મુકુટ ધરેં કુંડલ કરન ભરેં મુરલી મધુર ધ્વનિ તાન નઈ રી ॥૧॥ કાછિની કાછેં લાલ ઉપરેના પીટ પટ તિહિકાલ સોભા દેખ થકિત ભઈ રી। છીતસ્વામી ગિરિધર વિઠ્ઠલેશ પ્રભુવર નિરખત છબિ અંગ અંગ છઈ રી ॥૨॥ ❋ ૨૪૬ ❋

❋ સંધ્યા આરતી ❋ [રાગ ગૌરી] લટકત ચલત યુવતિ સુખદાની।

સંધ્યા સમે સખામંડલમેં સોભિત તન ગૌરજ લપટાની ॥૧॥ મોરમુકુટ ગુંજા પિયરો પટ મુખ મુરલી ગુંજત મૃદુ બાની। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર આયે વનતેં લે આરતી વારતી નંદરાની ॥૨॥ * ૨૪૭ *

* સેન * [રાગ અડાનો] એ હો આજ રીઝી હોં તિહારી બાનિ પર રૂપ ચટકતેં અટકી। કહી ન જાત સોભા પીત પટકી કુંડલ-ચટક લટક મુગટકી ॥૧॥ કહા રી કહોં કછુ કહત ન આવે સોભા નાગર નટકી। સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકો સુધ ભૂલી ઘટ-પટકી ॥૨॥ * ૨૪૮ *

* ફૂલના શૃંગાર *

* મુકુટ *

[રાગ કાન્હરો] ફૂલકો મુકુટ કટિ કાછની જુ ફૂલનકી ફૂલ ઈજાર પર ફૂલ પટકા જુ સાજ। ફૂલ સ્રવન કુંડલ હાર ફૂલને ફૂલી અધર મુરલી સસસુરસોં ગાજ ॥૧॥ બાજુબંદ ફૂલનકે કંકન ફૂલનકે ફૂલનકી પહોંચી પાય પેંજની રહી બાજ। દાસ કુંભન નાથ ગોવર્ધનધર નિરખ ફૂલીં ફૂલીં અંખિયાઁ અદ્દ્ભુત બને આજ ॥૨॥ * ૨૪૯ *

* પાગ *

[રાગ કાન્હરો] ફૂલકે ભવન ગિરિધરન નવનાગરી ફૂલ સિંગાર કરિ અતિ હિ રાજે। ફૂલનકી પાગ સિર સ્યામકે રાજ

ફૂલકી માલ હિયપેં વિરાજે॥૧॥ ફૂલ સારી બની કંચુકી ફૂલકી ફૂલ લહેંગા નિરખ કામ લાજે। છીતસ્વામી ફૂલ-સદન પ્યારી સંગ વિલસિ મિલવત અંગ કામ દાજે ॥૨॥ * ૨૫૦ *

* વર્ષા મલ્હાર *

* ટિપારો *

* શૃંગાર * [રાગ મલ્હાર] આજ સખી દેખ કમલદલ નૈન। સીસ ટિપારો જરદ સુનહરી બાજત મધુરે બૈન ॥૧॥ કતરા દોય મધ્ય ચન્દ્રિકા કાછ સુનહરી ઐન। દાદુર મોર પપૈયા બોલે મેરે મન ભયો ચૈન ॥૨॥ નાચત મોર સ્યામકે આગે ચલત ચાલ ગજ ગૈન। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર પિય નિરખત લજ્જિત ભયો હૈ મૈન ॥૩॥ * ૨૫૧ *

* પાગ *

* શૃંગાર * [રાગ મલ્હાર] લાલ માઈ બાંધે કસૂંભી પાગ। કસૂંભી છડી હાથમેં લિયે ભીંજ રહે અનુરાગ ॥૧॥ કસૂંભોઈ કટિ બન્યો પિછોરા કસૂંભી ઉપરેના। કસૂંભી બાત કહત રાધાસોં કસૂંભે બને દોઊ નૈના ॥૨॥ હરિત ભૂમિ જમુના તટ ઠાડે ગાવત રાગ મલ્હાર। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન છબીલો સ્યામ ઘટા અનુહાર ॥૩॥ * ૨૫૨ *

[રાગ મલ્હાર] મધુવન સ્યામ કરત હૈ વિહાર। રહી ઠરકિ રંગ પાગ ગુલાબી ગાવત રાગ મલ્હાર॥૧॥ તેસોઈ પિછોરા

લાગત ભારી મોતિન માલ સમ્હાર। સૂર ઘટા ઘુમડી ચહું દિસતે તિનકી પરત કુહાર ॥૨॥ * ૨૫૩ *

[રાગ મલ્હાર] ધરે સિર પ્યારો પિયરી પાગ। પીતાંબ પહિરે અતિ ઝીનો નિરખ સખી છબિ બાગ ॥૧॥ તૈસોઈ ચી બન્યો પ્યારીકે ચોલી રહી ઉર લાગ। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર પ્યા પિય નિરખત ચિત અનુરાગ ॥૨॥ * ૨૫૪ *

[રાગ મલ્હાર] લાલ સિર પાગ લહરિયા સોહે। તા પ સુભગ ચન્દ્રિકા રાજત નિરખિ સખી મન મોહે ॥૧॥ તેસો ચીર બન્યો લહરિયાકો પહિરે રાધાપ્યારી। તેસેઈ ઘન ઉમડ્યો ચહુઁ દિસ તેં નંદદાસ બલિહારી ॥૨॥ * ૨૫૫ *

[રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ અતિ જુ બને હે ગુપાલ તન રાજત હે સ્યામ પિછોરા સ્યામ પાગ ધરી ભાલ ॥૧ સ્યામ ઉપરના સ્યામ હી ફેંટા સ્યામ ઘટા અતિ લાલ। રસિ પ્રીતમ અબકે જો પાઊં કરૂં ગરેકી માલ ॥૨॥ * ૨૫૬ *

[રાગ મલ્હાર] કુમુદવન સ્યામ જુ કરત વિહાર। રહી ઠર રંગ પાગ સોસની ગાવત રાગ મલ્હાર ॥૧॥ તેસોઈ બન્યો સોસની પિછોરા મોતિનમાલ ગરે ધાર। બરખત મેઘ ઉમડ્યો ચહું દિસતેં ન્હેની ન્હેની પરત કુહાર ॥૨॥ જમુનાતટ વૃન્દાવ કુંજન રાધા કરત સિંગાર। તદપિ સૂર ગુન કહુઁ લૌં બખાન ચઢી હૈ ઘટા અપાર ॥૩॥ * ૨૫૭ *

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો માઈ સુન્દરતાકો બાગ। હરે હરે પાત હરિત દ્રુમવેલી હરી ગિરધર સિર પાગ ॥૧॥ હરે હરે મોર હરી સુક સેના હરી ભૂમિ અનુરાગ। રાજત હરિમનહરન રાધિકા દાસ નિરખિ બડભાગ ॥૨॥ * ૨૫૮ *

* રાજભોગ * [રાગ મલ્હાર] સોભા માઈ અબ દેખનકી બહાર। ગોવર્ધન પર્વતકે ઉપર મોરનકી પતવાર ॥૧॥ ઠાડે લાલ પીત પત ઓઢે મુરલી મધુર રસાર। મોરચન્દ્રિકા માથે સોહૈ ઔર ગુંજનકે હાર ॥૨॥ ઘન ગરજત અરુ દામિની દમકત ન્હેન્હી પરત કુહાર। સૂરદાસ પ્રભુ તોઉ ન અઘેહૈં અખિયાઁ હોય લખ ચાર ॥૩॥ * ૨૫૯ *

[રાગ મલ્હાર] હૌં ઇન મોરનકી બલિહારી। જિનકી સુભગ ચન્દ્રિકા માથે ધરત ગોવર્ધનધારી ॥૧॥ બલિહારી યા વંશકુલ સજની બંસી સી સુકુમારી। સુંદર કર સોહે મોહનકે તેક હુ હોત ન ન્યારી ॥૨॥ બલિહારી ગુંજાકી જાત પર મહા ભાગ્યકી સારી। સદા હૃદય જો રહત સ્યામકે છિન હુ ટરત ન ટારી ॥૩॥ બલિહારી વ્રજભૂમિ મનોહર કુંજનકી અનુહારી। સૂરદાસ પ્રભુ નાંગે પાયન અનુદિન ગૈયાઁ ચારી ॥૪॥ *૨૬૦*

* સંધ્યા * [રાગ મલ્હાર] લાલકી સોભા કહત ન આવે। સંધ્યા સમે ખિરકમેં ઠાડે અપની ગાય દુહાવે ॥૧॥ લાલ પાગ સિર ઊપર સોહે મોરચંદ છબિ પાવે। મોસોં કહ્યો જા તૂ સુનિ વાતેં

છતના બૂંદ ચુવાવે ॥૨॥ લટકત ચલત જબહી ઘર અપને જુવતિ બોલ સુનાવે । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલ છબિ જસોમતિકે જિ ભાવે ॥૩॥ ※ ૨૬૧ ※

※ દુમાલો ※

※ શૃંગાર ※ [રાગ મલ્હાર] લાલ માઈ ભીંજત આયે ગેહ । પીત દુમાલો અધિક વિરાજત કલગી અધિક સનેહ ॥૧॥ ગરજત ગગન મૃદંગ બજાવત પવન ઝકોરત મેહ । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલકી ઝલકત સાઁવરી દેહ ॥૨॥ ※ ૨૬૨ ※

※ કુલહી ※

※ શૃંગાર ※ [રાગ મલ્હાર] રહી ફબ સ્યામ છબીલી પાગ । ત પર કુલ્હે સ્યામ સિર સોભિત મોરચંદ છબિ લાગ ॥૧॥ સ્યામ અંગ પર નીલ વસન છબિ કિંકિની સબ્દ સુહાગ । સ્યામહિ રંગ રંગી રંગ સ્યામા સ્યામ રંગ અનુરાગ ॥૨॥ યહ જો અવિચલ વૃન્દાવન સ્યામ રંગ બડભાગ । સૂર સ્યામ સ્યામ છબિ નિરખત પ્રેમસિંધુ રસ પાગ ॥૩॥ ※ ૨૬૩

※ રાજભોગ ※ [રાગ મલ્હાર] પાવસ ઋતુ આગમ જાન આયે નિજ બ્રહ્મસદન નંદનંદન વ્રજનરેશ ચલત ચાલ ગતિ ગયન્દ । કિ સોહે આડબંદ સીસ કુલ્હે પહર શ્વેત મોરપીછ સ્રવન કુંડ કિલકત હૈ અતિ અમન્દ ॥૧॥ દ્રુમવેલી હરિત ભૂમિ સોભિત ઇન્દ્રવધુ ઘન ગરજત બૂંદ પરત બહત પવન મંદમંદ । કોકિ

પીક કરત સોર નાચત મન મુદિત મોર કૃષ્ણદાસ નીકે બને રાધા અરુ વ્રજકે ચંદ ॥૨॥ ※ ૨૬૪ ※

※ કિરીટ ※

※ રાજભોગ ※ [રાગ મલ્હાર] ગોવર્ધન પર ઠાડે નંદકિસોર । કિરીટમુકુટ અરુ ઓઢે પીત પટ તેસેઈ નાચત મોર ॥૧॥ નેન્હીં નેન્હીં બૂંદન બરખન લાગ્યો તેસેઈ પવન ઝકોર । સૂરદાસ પ્રભુ વે બડભાગી નિરખ રહી મુખ ઓર ॥૨॥ ※ ૨૬૫ ※

※ સેહરો ※

※ શૃંગાર ※ [રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ સાવન દુલહે આયો । સીસ સેહરો સરસ ગજમુક્તા હીરા બહુત જરાયો ॥૧॥ લાલ પિછોરા સોહે સુન્દર સોવત મદન જગાયો । તેસી યે વૃષભાનનંદિની લલિતા મંગલ ગાયો ॥૨॥ દાદુર મોર પપૈયા બોલત બદરા બરાતી લાયો । સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે દરસકો દામિની દરસ દિખાયો ॥૩॥ ※ ૨૬૬ ※

※ મુકુટ ※

※ શૃંગાર ※ [રાગ મલ્હાર] કદંબ તર ઠાડે હૈં પિયપ્યારી । મોહનકે સિર મુકુટ વિરાજત ઇત લહેરિયાકી સારી ॥૧॥ મંદ મંદ બરખત યહુઁ દિસતેં ચમકત બીજજૂ છટા રી । મુરલી બજાવત શ્રીનંદનંદન ગાવત રાગ મલ્હારી ॥૨॥ લેત તાન હરિકે સંગ રાધા રંગ હોત

અતિ ભારી । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરકો રિઝવત શ્રીવૃષભાનદુલા ॥૩॥ * ૨૬૭ *

* રાજભોગ * [રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ યે બડભાગી મોર જિનકી પંખકો મુકુટ બનત જો સિર ધરે નંદકિસોર ॥૧॥ યે બડભાગી નંદ જસોદા પુણ્ય કિયે ભરિ ઝોર । વૃન્દાવન હમ ક્યો ન ભઈ જુ લાગત પગકી કોર ॥૨॥ બ્રહ્માદિક સનકાદિક નાર ઠાડે હૈં કર જોર । સૂરદાસ સંતનકો સરબસ દેખિયત માખન ચોર ॥૩॥ * ૨૬૮ *

* સંધ્યા * [રાગ મલ્હાર] મધુકર કબહું ગુપાલ ઘર આવે બહુત દિનનકે પ્યાસે લોચન વિરહિની મરત જીવાવે ॥૧॥ ક ગિરિ ચઢ પીતાંબર ફેરેં ધોરી ધેનુ બુલાવે । મોર મુકુટ ગુંજ હરવા રુચિ રુચિ રાસ બનાવે ॥૨॥ જમુનાકે તટ ગોપગ્વાલ સં મુરલી નાદ સુનાવે । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર વ્રજજુવતિન મ ભાવે ॥૩॥ * ૨૬૯ *

* શીતકાળ ઘટાનાં પદ *

* જામલી ઘટા * [રાગ ટોડી] જામો બન્યો જરતાસકો સુન્દર લા બન્દ અરુ જરદ કિનારી । ઝાલરદાર બન્યો પટુકા ઝટક્યો દિ તા બીચ જાત કહાં રી ॥૧॥ બાંકી ચાલ કરૈ જુ નિહાલ ગજરાજ હુ મોજ તિહારી । ગોવિન્દ દેખત નેન તકિ રહી ઓ ઝરોખન બાંકે બિહારી ॥૨॥ * ૨૭૦ *

* હરી ઘટા * [રાગ ટોડી] લીલે વૃન્દાવન અતિ સુન્દર લીલી વેલી પરમ રુચિકારી । લીલે કીર બિરછ પર સોહત લીલે કોકત મોર સુઢારી ॥૧॥ લીલી ભૂમિ બની અતિ કોમલ લીલી તુલસી માલા ધારી । લીલી બની વ્રજકી વનિતા અરુ લીલી ચુરી કરનમેં સારી ॥૨॥ લીલો સિંગાર કિયે તન સોભિત કરનફૂલ બેસર મુક્તા રી । ચરનકમલ પર નૂપુર બિછુવા છબિ પર કૃષ્ણદાસ બલિહારી ॥૩॥ * ૨૭૧ *

* લાલ ઘટા * [રાગ ટોડી] લાલ લાલકે લાલ જુ લોચન લાલ હી કે મુખ લાલ જુ બીરા । લાલ બની કાછની અતિ સુન્દર લાલકે સીસ લાલ હી ચીરા ॥૧॥ લાલ હી પાગ સોહે અતિ સુન્દર લાલ ખડે જમુનાકે તીરા । ગોવિન્દ પ્રભુકી લીલા દરસત લાલકે કંઠ વિરાજત હીરા ॥૨॥ * ૨૭૨ *

* પીરી ઘટા * [રાગ ટોડી] પીરેઈ કુંડલ નૂપુર પીરે પીરો પીતાંબર ઓઢે ઠાડો । પીરીઈ પાગ લટક સિર સોહે પીરો છોર રહ્યો કટિ ગાઢો ॥૧॥ પીરી બની કટિ કાછની લાલકે પીરો છોર રચ્યો પટુકાકો । ગોવિન્દ પ્રભુકી લીલા દરસત પીરોઈ લકુટ લિયે કર ઠાડો ॥૨॥ * ૨૭૩ *

* સ્યામ ઘટા * [રાગ ટોડી] સ્યામ હી સુન્દર સ્યામ હી અલકેં સ્યામ બની બેની અતિ ભારી । સ્યામ હી ભ્રોંહ સોહની બાંકી સ્યામ હી નેનન અંજન સારી ॥૧॥ સ્યામ કપોલન સ્યામ

ડિઠૌના સ્યામ ઓઢે કામરિયા કારી । સ્યામ દગનકે સ્યામ હૈ તારે સ્યામ સુન્દર ગોવિન્દ ગિરિધારી ॥૨॥ * ૨૭૪ *

* ધોરી ઘટા * [રાગ ટોડી] ધોરે મોહન ધોરે સોહન ધોરે ચંદન ખોર દુસાલા । ધોરે કડા કર હાથન સોહે ધોરી સોહે ગજમોતિન માલા ॥૧॥ ધોરો દધિ બેચન જાત ગ્વાલનિ જાય લુટાયે નંદકે લાલા । ગોવિન્દ પ્રભુકી લીલા બરની ધોરી સોહે ગલ ફૂલન માલા ॥૨॥ * ૨૭૫ *

* બાંકી ઘટા * [રાગ ટોડી] બાંકે આસન બાંકે સિંઘાસન બાં તકિયનકી છબિ ન્યારી । બાંકે રાસવિલાસ બને અરુ બાંકી બની રાધા જૂ પ્યારી ॥૧॥ બાંકે મંદિર કંચનકે અરુ બાંકી બની વ્રજકી વ્રજનારી । ગોવિન્દ દેખત નેન તાકિ રહી ઝુકિ ઝરોખન બાંકે બિહારી ॥૨॥ * ૨૭૬ *

* ગુલાબી ઘટા * [રાગ ટોડી] ફૂલ ગુલાબી સાજ અતિ સોભિત તાહિ રાજત બાલકૃષ્ણ વિહારી । ફેંટા ગુલાબી પિછોરા રહી ફબિ ફૂલ ગુલાબી રંગ અતિ ભારી ॥૧॥ વામ ભાગ વૃષભાન નંદિની પહેરે ગુલાબી કંચુકી સારી । ફૂલ ગુલાબી હસ્તકમલમેં છબિ પર કુંભનદાસ બલિહારી ॥૨॥ * ૨૭૭ *

* અમરસી ઘટા * [રાગ ટોડી] ફેંટા અમરસી ધરે ભ્રૂકુટી પ નેત્ર કમલ નાસા ગજમોતી । ભાલ તિલક સિરપેચ સીસફૂ મોતિનમાલ પહોંચી લર જોતિ ॥૧॥ હઁસત દસન જુ દામિન દમકત સુભગ કપોલ સોહે કંઠપોતી । કટિતટ છુદ્રઘંટિકા નેપુર અરુ નખ છબિ સોભિત હૈ જોતિ ॥૨॥ સાજ પિછોરા અમરસી સોભિત શ્વેત કિનારી ચમક સસિ જોતિ । જમુનાજલ ભર કંચનઝારી પોહોપમાલ સોઈ છબિ બોહોતિ ॥૩॥ દરપન લે દેખત દોઉ હઁસમુખ આરતી વારત દીપક જોતિ । કુંભનદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત રસના કહા કહૈ છબિ બોહોતિ ॥૪॥ * ૨૭૮ *

* લહેરિયા ઘટા * [રાગ ટોડી] લહેરિયા સાજ સુભગ અતિ સોભિત તહઁા રાજત બાલકૃષ્ણ બિહારી । લહેરિયા પાગ પિછોરા સુભગ અતિ સુરંગ લહેરિયા કંચુકી સારી ॥૧॥ સહજ સિંગાર કિયે અતિ સુન્દર સુગંધ સહિત સુખ બીડી સુધારી । પોહોપમાલ સિર કંઠ બિરાજત દરપન લે દેખત પિયપ્યારી ॥૨॥ ઘરઘરતેં આઈ વ્રજનારી જમુનાજલ ભર કંચનઝારી । માત જસોદા કરત આરતી છબિ પર કુંભનદાસ બલિહારી ॥૩॥ * ૨૭૯ *

* રાજભોગ સન્મુખનાં પદ *

[રાગ સારંગ] જાકો વેદ રટત બ્રહ્મા રટત શંભુ રટત શેષ રટત નારદ શુક વ્યાસ રટત પાવત નહીં પાર રી । ધ્રુવજન પ્રહ્લાદ રટત કુંતીકે કુંવર રટત દ્રુપદસુતા રટત નાથ અનાથન પ્રતિપાલ રી ॥૧॥ ગણિકા ગજ ગીધ રટત ગૌતમકી નાર રટત રાજનકી રમણી રટત સુતન દે દે પ્યાર રી । નંદદાસ શ્રીગોપાલ

ગિરિવરધર રૂપ રસાલ યસોદાકો કુંવર લાલ રાધા ઉર હાર ॥૨॥ * ૨૮૦ *

[રાગ સારંગ] તુમ સંગ ખેલત લર ગઈ ટૂટ। રહો ઢોટા તુમ ખરેઈ અચગરે મેરો હાર લિયો કર સૂટ ॥૧॥ યોં રિસાય કહત હોં તુમ સોં વચન રહત હો ઘૂંટ । અબ હી નઈ પહર હોં આઈ ચુરિયાઁ ગઈ સબ ફૂટ ॥૨॥ યહ વિનોદ નીકો કર પાયો માનોં પસરી લૂંટ । પરમાનંદ પ્રભુ જબ હી બિનૂંગી તબહી કરૂંગી કૂટ ॥૩॥ * ૨૮૧ *

[રાગ સારંગ] તુમ મેરી મોતિન લર ક્યોં તોરી। રહો ઢોટા તુમ નંદમહરકે કહત કરન કહા જોરી ॥૧॥ મૈં જાન્યો મેરી ગેંદ ચુરાઈ લે કંચુકી બીચ હોરી । પરમાનંદ મુસકાય ચલી તબ પૂરન ચંદ ચકોરી ॥૨॥ * ૨૮૨ *

[રાગ સારંગ] નેક કૃપા કર કુંજ આઇયે । અતિ હી માન કર રહી કિસોરી કર મનુહાર મનાઇયે ॥૧॥ કર કપોલતેં ક્યોં હુ છૂટત નહીં અતિ ઉસાસ તન પાઇયે। મેચકવલિત લલિતમુખ જહાઁતહાઁ સ્વહસ્ત સઁવાર બનાઇયે ॥૨॥ યામેં કહા ગાંઠકો લાગે જો તન સચુ પાઇયે । ઝૂઠેઈ આદર કરત કિસોરી સૂર યહી યશ ગાઇયે ॥૩॥ * ૨૮૩ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે હરિ રાધાસંગ કુંજભવન અપને રંગ કર મુરલી અધર ધરે સારંગ મુખ ગાઈ। મોહન અતિ હી સુજાન પરમ ચતુર ગુનનિધાન જાનબૂઝ એક તાન ચૂકકેં બજાઈ ॥૧॥ પ્યારી જબ ગહ્યો બીન સકલ કલા ગુનપ્રવીન અતિ નવીન રૂપસહિત વહી તાન સુનાઈ। વલ્લભ ગિરિધરનલાલ રીઝ દઈ અંકમાલ કહત ભલેં ભલેં લાલ સુન્દર સુખદાઈ ॥૨॥

* ૨૮૪ *

[રાગ સારંગ] ઘાટ પર ઠાડે મદનગોપાલ। કૌન યુક્તિ કર ભરોં જમુનાજલ પર્યો હૈ હમારે ખ્યાલ ॥૧॥ દ્યૌસ બઢ્યો ઘર સાસ રિસેહેં ચલ ન સકત એક ચાલ । કહા કરૌં અબ યોં નહીં માનત સુન્દર નંદકો લાલ ॥૨॥ કછુક સંકોચ કછુ ચોંપ મિલનકી પરી પ્રેમકી જાલ। પરમાનંદ સ્વામી ચિત ચોર્યો બેનુ બજાય રસાલ ॥૩॥ * ૨૮૫ *

[રાગ સારંગ] આવત હી યમુના ભર પાની। સ્યામરૂપ કાહુકો ઢોટા બાંકી ચિતવન મેરી ગૈલ ભુલાની ॥૧॥ મોહન કહ્યો તુમ કો યા વ્રજમેં હમેં નાહીં પહિચાની। ઠગી સી રહી ચેટકસો લાગ્યો તબ વ્યાકુલ મુખ ફુરત ન બાની ॥૨॥ જા દિનતેં ચિતયે રી મો તન તા દિનતેં હરિ હાથ બિકાની। નંદદાસ પ્રભુ યોં મન મિલિયો જ્યોં સાગરમેં પાની ॥૩॥ * ૨૮૬ *

[રાગ સારંગ] ઐસી ધૂપમેં પિય જાને ન દૂંગી। બિનતિ કરોં કર જોરકે પ્રિય હા હા ખાત તેરે પૈયાઁ પરૂંગી ॥૧॥ તુમ તો

કહાવત ફૂલ ગુલાબકે સંગકે ગ્વાલન ગારી દૂંગી । પરમાનન્દ દાસકો ઠાકુર કરતેં મુરલી યા અચક હો લૂંગી ॥૨॥ *૨૮૭*

[રાગ સારંગ] ભલેઈ મેરે આયે હો પિય ઠીક દુપેરીકી બિરિયાઁ । સુભ દિન સુભ નછત્ર સુભ મુહૂરત સુભ પલ છિન સુભ ઘરિયાઁ ॥૧॥ ભયો હે આનંદકંદ મિટચો વિરહદુખદંદ ચંદન ઘસિ અંગ લેપ અરુ પાયન પરિયાઁ । તાનસેનકે પ્રભુ મયા કીની મો પર સૂકી વેલ કરી હરિયાઁ ॥૨॥ * ૨૮૮ *

[રાગ સારંગ] જ્યેષ્ઠ માસ તપત ઘામ કહાઁકું સિધારો લાલ ઐસી કૌન ચતુર નાર જાકો હૈ બીરા લીનોં । નેક તો જુ કૃપા કીજે હમહુંકો સુખ દીજે જઇયે ફિર વાકે ધામ જાકો નેહ હે નવીનોં ॥૧॥ બાંહ પકર ભવન લાઈ સચ્યા પર દિયે બિઠાઈ અરગજા લગાય અંગ હિયો સીતલ કીનોં । રસિક પ્રીતમ કું લાય લીનોં રસ સોં ભિંજાય અરસપરસ કેલિ કરત પ્રીતમ બસ કીનોં ॥૨॥ * ૨૮૯ *

[રાગ સારંગ] સૂર આયો સિર પર છાયા આઈ પાયનતર પંથી સબ ઝૂક રહે દેખ છાંહ ગહે રી । ધંધીજન ધંધ છાઁડ રહે રી ધૂપનકે મિસ પશુ પંછી જીવ જંતુ ચિરિયાં ચુપ રહે રી ॥૧॥ વ્રજકે સુકુમાર લોગ દે દે કિંવાર સોવે ઉપવનકી બ્યાર તામેં સુખ ક્યોં ન લહે રી । સૂર અલબેલી ચલ કાહેકું ડરાત જિય માઘકી મધરાત જૈસેં જ્યેષ્ઠકી દુપહેરી ॥૨॥ * ૨૯૦ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે ઘનસ્યામ સુન્દર ખેવત હૈ નાવ । આજ સખી નંદલાલકે સંગ ખેલવેકો દાવ ॥૧॥ પથિક હમ ખેવટ તુમ લીજિયે ઉતરાય । બીચ ધાર માંઝ રોકી મિષ હી મિષ ડુલાય ॥૨॥ યમુના ગંભીર નીર અતિ તરંગ લોલેં । ગોપિન પ્રતિ કહન લાગે મીઠે મૃદુ બોલેં ॥૩॥ નંદનંદન ડરપત હૈં રાખિયે પદ પાસ । યાહી મિષ મિલ્યો ચાહે પરમાનંદદાસ ॥૪॥ *૨૯૧*

[રાગ સારંગ] ચંદનકો વાગો પહેરે ચંદનકી ખોર કિયે ચંદનકે રુખ તરે ઠાડે પિય-પ્યારી । ચંદનકી પાગ સિર ચંદનકો ફેંટા કટિ ચંદનકી ચોલી તન ચંદનકી સારી ॥૧॥ ચંદનકી આરસી લે નિરખત દોઉ જન હઁસ હઁસ ગિર જાત ભરત અંકવારી । સૂરદાસ મદનમોહન ચંદન-ભવન બૈઠે ગાવત સારંગ રાગ રંગ રહ્યો ભારી ॥૨॥ * ૨૯૨ *

[રાગ સારંગ] સખી સુગંધ જલ ઘોરકે ચંદન હરિ લગાવત । વદનકમલ અલકેં મધુપનસી ટેઢી પાગ મન ભાવત ॥૧॥ કર બિંજના કુસુમનકે ઢોરત કુસુમ ભૂખન લે લે પહિરાવત । મૃદુવેલી સી વૃચ્છતર ક્રીડત વ્રજાધીશ ગુન ગાવત ॥૨॥ *૨૯૩*

[રાગ સારંગ] વૃન્દાવન કુંજનકે મધ્ય ખસખાનો રચ્યો સીતલ બયાર ઝુકિ ગોખન બહત હૈ । સુગંધી ગુલાબજલ નાના બહુ ભાંતિનકે લાય લાય ધાય સખી સબ છિરકત હૈં ॥૧॥ ધાર અરુ ધુરવા છૂટત તહાઁ જુ નીકે દાદુર હુ મોર પિક શુક જુ ફિરત

હૈં। કૃષ્ણદાસ કુહારે છૂટે માનોં મનમથ લૂટે ઝૂક ઝૂક ઝૂક ધારે હોદન ભરત હૈં ॥૨॥ * ૨૯૪ *

[રાગ સારંગ] અનત ન જૈયે પિય રહિયે મેરે હી મહલ। જોઈ જોઈ કહોગે સોઈ સોઈ કરોંગી ટહલ ॥૧॥ સચ્યા સામગ્રી વસન આભૂષણ સબ વિધ કર રાખોંગી પહલ। ચતુર વિહારી ગિરિધારી પિયાકી રાવરી યહી સહલ ॥૨॥ * ૨૯૫ *

[રાગ સારંગ] વિરાજત દોઊ ઉસીર મહલ। છૂટત કુહારે આગે નીકે લલિતાદિક સખી ગાવે બજાવે રસકી પહલ ॥૧॥ જબ પ્યારી ફૂલ લે ધરત ધાર પર થિર વ્હૈ રહત માની ચહલ। ચતુરવિહારી ગિરિધારી પ્યારીકી સખી ભૂલી બિજનાકી ટહલ ॥૨॥ * ૨૯૬ *

[રાગ સારંગ] મૈં નહીં જાન્યો માઈ બહુનાયકકો નેહ। માસ અષાઢકી ઘટા ઘુમડ આઈ રિમઝિમ બરખત મેહ ॥૧॥ કાહુ ત્રિયન સંગ નેહ જોરકે કાહુકે આવત પ્રાત ઉઠ ગેહ। ધોંધી પ્રભુ રસબસ કીને બડભાગિન જુ જુવતિ એહ ॥૨॥ *૨૯૭*

[રાગ સારંગ] આજ ધરે ગિરિધર પિય ધોતી। અતિ ઝીની અરગજા ભીની પીતાંબર ઘન દામિની જોતી ॥૧॥ ટેઢી પાગ ભ્રૂકુટી છબિ રાજત સ્યામ અંગ અદ્ભુત છબિ છાઈ। મુક્તામાલ ફૂલી વનરાઈ પરમાનંદ પ્રભુ મન સુખદાઈ ॥૨॥ * ૨૯૮ *

* ઉત્થાપનનું પદ *

[રાગ પૂર્વી] છબીલે લાલકી યહ જુ બાનિક બરનત બરની ન જાઈ। દેખત તન મન ધન કર ન્યોછાવર આનંદ ઉર ન સમાઈ ॥૧॥ કંદમૂલ ફલ આગે ધરકે રહી હૈં સકલ સિર નાઈ। ગોવિન્દ પ્રભુ પ્રિય સોં રતિ માની પકઈ રસિક જુ રિઝાઈ ॥૨॥ * ૨૯૯ *

* ભોગ સમયનાં પદ *

[રાગ સાવત સારંગ] તનક પ્યાય પાની યહ મિષ ગયે વાકે ઘર તનક પ્યાય પાની। સમઝ બૂઝકેં જલ ભર લાઈ અચવન લાગે ઓક ઢીલી કર તબ ગ્વાલન મંદ-મંદ મુસકાની ॥૧॥ વે હિ જલ વેસે હિ ગયો ઔર જલ ભર લાઈ તબ ગ્વાલિન બોલી મધુરી સી બાની। ચતુરવિહારી પ્યારે પ્યાસે હો તો પાની પીજે નાતર સિધારો રાવરે જુ પ્યાસ મૈં જાની ॥૨॥ * ૩૦૦ *

[રાગ નટ] પ્રીતમ પ્રીતિ હી તેં પૈયે। જદપિ રૂપ ગુન સીલ સુઘરતા ઇન બાતન ન રિઝૈયે ॥૧॥ સતકુલ જનમ કરમ સુભ લચ્છન વેદપુરાન પઢૈયે। ગોવિન્દ પ્રભુ બિના સનેહ સૂઆ લોં રસના કહા જુ નચૈયે ॥૨॥ * ૩૦૧ *

[રાગ નટ] રૂપ દેખ નયના પલક લાગે નહીં। ગોવરધનધરકે અંગ-અંગ પર દૃષ્ટિ પરત ચિત રહત તહીં તહીં ॥૧॥ કહા રી કહોં અંગ-અંગકી બાનિક ચિત જુ ચોર્યો માઁગ દહી।

કુંભનદાસ પ્રભુકે મિલનકી સુંદર બાત સખિયનસું કહી ॥૨॥

✻ ૩૦૨ ✻

✻ ગાય બોલાવવાનું પદ ✻

[રાગ પૂર્વી] કદંબ ચઢ કાન્હ બુલાવત ગૈયાઁ । મોહન મુરલીકો સબ્દ સુનત હી જહાઁ તહાઁ તે ઉઠ ધૈયાઁ ॥૧॥ આવો આવો સખા સંગકે પાઈ હૈ એક ઠૈયાઁ । ગોવિન્દ પ્રભુ બલદાઊસો કહન લગે અબ ઘરકો બગદૈયાઁ ॥૨॥

✻ ૩૦૩ ✻

✻ આવનીનાં પદ ✻

[રાગ પૂર્વી] આગે ગાય પાછે ગાય ઇત ગાય ઉત ગાય ગોવિંદકો ગાયનમેં બસવોઈ ભાવે । ગાયનકે સંગ ધાવે ગાયનમેં સચુ પાવે ગાયનકી ખુરરેણુ અંગ લપટાવે ॥૧॥ ગાયનસોં વ્રજ છાયો વૈકુંઠ હુ બિસરાયો ગાયનકે હેત કર ગિરિ લે ઉઠાવે। છીતસ્વામી ગિરિધારી વિઠ્ઠલેશ વપુધારી ગ્વારિયાકો ભેખ ધરે ગાયનમેં આવે ॥૨॥

✻ ૩૦૪ ✻

[રાગ પૂર્વી] હાઁકે હટક હટક ગાય ઠઠક ઠઠક રહી ગોકુલકી ગલી સબ સાઁકરી । જારી અટારી ઝરોખન ગોખન ઝાંકત દૂર દૂર ઠોર ઠોરતેં પરત કાંકરી ॥૧॥ ચંપકલી કુંદકલી બરખત રસભરી તામેં પુનિ દેખિયત લિખે હૈ જુ આંક રી । નંદદાસ પ્રભુ જહીં દ્વારે ઠાઢે હોત તહીં વચન માંગત કાહુ સોં હાઁ કરી કાહુ સોં ના કરી ॥૨॥

✻ ૩૦૫ ✻

[રાગ ગૌરી] મૈયા યાતેં ભઈ અવેર । આવત ભાજ ગઈ એક ગૈયા જાય ધસી વન ફેર ॥૧॥ દૌરે ગ્વાલ સબ વાકે પાછે પકરનકી કર આસ । ચઢ કદંબ પીતાંબર ફેર્યો આય ગઈ મો પાસ ॥૨॥ મૈં ચુચકાર પીઠ કર ફેર્યો લહડેં લઈ લગાય । બતિયાઁ સુનત રસિક પ્રીતમકી મન ફૂલી જસોમતિ માય ॥૩॥ ✻૩૦૬✻

[રાગ ગૌરી] આવત કાલ્હકી સાંઝ દેખ્યો રી ગાયન માંઝ કૌનકો ઢોટા રી માઈ સીસ મોર પખિયાઁ । અતસી કુસુમ તન ચંચલ દીરઘ નયન માનોં રસ ભર ભર લરત યુગ જખિયાઁ ॥૧॥ ધાતુકો તિલક દિયે ગુંજનકે હાર હિયે ઉપમા ન બને દિયે જેતી તેતી નખિયાઁ । રાજત પીત પિછોરી મુરલી બજાવે ગોરી દેખ ભઈ બોરી એક ટક રહી અખિયાઁ ॥૨॥ ચલત ન સૂધે મગ ડગમગ પરે પગ ભામિની ભવન લાઈ હાથ ધરે કખિયાઁ । માનદાસ પ્રભુ ચિતચોર દેખૂં જિણેં ઔર ઔર ના ઉપાય દાવ સુનો મેરી સખિયાઁ ॥૩॥

✻ ૩૦૭ ॥

[રાગ ગૌરી] પિછોરા ખાસાકો કટિ બાંધે । વે દેખો આવત નંદનંદન નયન કુસુમ શર સાંધે ॥૧॥ સ્યામ સુભગ તન ગૌરજમંડિત બાઁહ સખાકે કાંધે । ચલત મંદ ગતિ ચાલ મનોહર માનોં નટવા ગુન ગાંધે ॥૨॥ યહ પદકમલ અબ હી પ્રાપ્ત ભયે બહુત દિનન જુ આરાધે । પરમાનંદ સ્વામીકે કારન સુર મુનિ ધરત સમાધે ॥૩॥

✻ ૩૦૮ ✻

[રાગ ગૌરી] ગિરિધર સબહી અંગકો બાંકો । બાંકી ચાલ ચલત ગોકુલમેં છેલછબીલો ફાંકો ॥૧॥ બાંકી ભ્રોંહ ચરનગતિ બાંકી બાંકો હૃદય હુ તાકો । પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર કિયો ખોર વ્રજ સાઁકો ॥૨॥ * ૩૦૯ *

[રાગ ગૌરી] કૌન રસ ગોપિન લીનો ઘૂંટ । મદનગોપાલ નિકટ કર પાયો પ્રેમ-કામકી લૂટ ॥૧॥ નિરખ સ્વરૂપ નંદનંદનકો લોકલાજ ગઈ છૂટ । પરમાનંદ વેદમારગકી મરજાદા ગઈ ટૂટ ॥૨॥ * ૩૧૦ *

[રાગ ગૌરી] પરમ રસ પાયો વ્રજકી નારી । જો રસ બ્રહ્માદિકકો દુર્લભ સો રસ દિયો મુરારી ॥૧॥ દરસન સુખ નૈનનકો દીનો રસનાકો ગુનગાન । વચન સુનન સ્રવનનકો દીનો વદન અધરરસપાન ॥૨॥ આલિંગન દીનો સબ અંગન ભુજન દિયો ભુજબંધ । દીની ચરન વિવિધ ગતિ રસકી નાસાકો સુખગંધ ॥૩॥ દિયો કામ-સુખભોગ પરમફલ ત્વચા રોમ આનંદ। ઢિંગ બેઠવો દિયો નિતંબન લે ઉછંગ નંદનંદ ॥૪॥ મનકો દિયો સદા રસ ભાવન સુખ સમૂહકી ખાન । રસિક ચરનરજ વ્રજયુવતિનકી અતિ દુર્લભ જિય જાન ॥૫॥ * ૩૧૧ *

[રાગ સોરઠ] વિરાજત વનમાલા જુ ગરેં । બહુત ભાઁતિ કુસુમનસોં ગૂંથી ગુંજત ભ્રમર અરેં ॥૧॥ ઇન્દ્રધનુષકી ઉપમા રાજત ઠાડે કુંજ તરેં । રામદાસ પ્રભુ નટવર કાછેં મુરલી અધર ધરેં ॥૨॥ * ૩૧૨ *

[રાગ સોરઠ] મૈયા મોરી કામર કૌન લઈ । બછરા ચરાવન જાત વૃન્દાવન ખિરકન ખોય ગઈ ॥૧॥ એક કહત તેરી કારી કમરિયા યમુના જાત બહી । એક કહત શ્રીવૃન્દાવનમેં સુરભિ ખાય ગઈ ॥૨॥ એક કહે નાચો મેરે આગે દેહું સંગાય નઈ । સૂરદાસ જસોમતિકે આગે અઁસુવન-ધાર બહી ॥૩॥

* ૩૧૩ *

[રાગ સોરઠ] નયનન નિરખ શ્રીહરિકો રૂપ । મન હિં બીચ વિચાર દેખ્યો અંગ-અંગ અનૂપ ॥૧॥ કુટિલ કેસ સુદેસ અલિગન વદન સરદ સરોજ । મકર કુંડલ કિરનકી છબિ દુરત ફિરત મનોજ ॥૨॥ અરુન અધર કપોલ નાસા સુભગ ઈષદ હાસ । દસનકી દ્યુતિ કહિ ન આવે ભ્રૂકુટી મદનવિલાસ ॥૩॥ અંગ-અંગ અનંગ જીતે રુચિર ઉર વનમાલ । સૂર સોભા હૃદયપૂરન દેત શ્રીગોપાલ ॥૪॥ * ૩૧૪ *

* સાંઝ સમે ધૈયાનું પદ *

[રાગ ગૌરી] દુહિવો દુહાયવો ભૂલ ગયે હો । સેલી હાથ બછરવા મિલવત નુપૂરકો ઠમકાર ભયો હો ॥૧॥ નવજોબન નઈ ચૂનરકે રંગ ઘૂંઘટમેં દુર મુર ચિતયો હો । ધોંધીકે પ્રભુ દંપતિ પરસ્પર પ્યારી પ્યારો રિઝાય રિઝયે હો ॥૨॥ * ૩૧૫ *

* બ્યારુનાં પદ *

[રાગ યમન] લાડિલે બોલત હૈ તોહિ મૈયા । સંઝા સમેં

ગોધનસંગ આવત ચુંબત લે કર ગોદ બિઠૈયા ॥૧॥ મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ દૂધભાત અરુ દાર બનાઈ। પરમાનન્દ પ્રભુ કરત બિયારુ જસોમતિ દેખ બહોત સુખ પાઈ ॥૨॥ * ૩૧૬ *

[રાગ યમન] મૈયા અપને સુત હિ જિમાવે। ખીર ખાંડ ઘૃત લોંની લાડૂ જોઈ જોઈ સ્યામ હિ ભાવે ॥૧॥ યમુનોદક કંચનઝારી ભર સાંજ્યાવલિ લે આવે। કનકકે વિંજના કનકવેલ સી રાધા ચઁવર દુરાવે ॥૨॥ ઘૃતપક રસપક પયપક જલપક છપ્પન ભોગ ધરાવે। જેંવત મગન હોત મનમોહન મુરલીદાસ યસ ગાવે ॥૩॥ * ૩૧૭ *

[રાગ કાન્હરો] બ્યારુ કરત હૈ ઘનસ્યામ। મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ પિસ્તા દાખ બદામ ॥૧॥ દૂધભાત ખોવા બાસોંધી લે આઈ વ્રજવામ । આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર અંગ-અંગ અભિરામ ॥૨॥ * ૩૧૮ *

[રાગ કાન્હરો] મોહનલાલ બિચારુ કીજે। વ્યંજન મીઠે ખાટે ખારે રુચિસોં માંગ જનનીપેં લીજે ॥૧॥ ખોવા મિશ્રિત ઔર બાસોંધી તા ઊપર તાતો પય પીજે। સખન સહિત મિલ જેંવત રુચિસોં જૂઠન આસકરનકો દીજે ॥૨॥ * ૩૧૯ *

* દૂધનાં પદ *

[રાગ યમન] કીજે લાડિલે પાન અબ દૂધ લાઈ હોં યસોદા મૈયા। કનકકટોરા ભર પીજે સુખ દીજે વ્રજરાજકુંવરવર

તેરી બેની બઢેગી મેરે લૈયા ॥૧॥ આછો નીકો અતિ ઓટયો ઔર તામેં મધુર મિઠૈયા। આસકરન પ્રભુ દૂધ પીજિયે જનનીકો સુખ દીજિયે પ્રાત ઉઠત કરોં ઘૈયા ॥૨॥ * ૩૨૦ *

[રાગ યમન] હઁસ હઁસ કર દૂધ પીવત નાથ। મધુર કોમલ વચન કહિ કહિ પ્રાણપ્યારી સાથ ॥૧॥ કનકકટોરા ભર્યો અમૃત દિયો લલિતા હાથ। લાડલી અચવાય પહિલે પાછેં આપ અઘાત ॥૨॥ ચિન્તામનિ ચિત બસિયો સજની નાહિન ઔર સુહાત। સ્યામા સ્યામકી નવલ છબિ પર રસિક બલ બલ જાત ॥૩॥ * ૩૨૧ *

* બીરીનું પદ *

[રાગ કાન્હરો] સોહત નાસિકા ગિરિધર ગજમોતી। બોલત બીરા ખાત હઁસ ડોલત અરુન અધરકી દીની પોતી ॥૧॥ કુંડલ લોલ કપોલ વિરાજત જગમગાત મુખ મંજુલ જોતી। ગોવિન્દ પ્રભુકો શ્રીમુખ નિરખત રસના કહા બરનૂં મતિ બોતી ॥૨॥ * ૩૨૨ *

* સેન સમયનાં પદ *

[રાગ કલ્યાણ] મેરો તો કાન્હ હૈ રી પ્રાન સખીરી નાહિન આન ધ્યાન મેરે મનકે હરન સુખકે કરન। લટપટી પચરંગ પાગ ઢરક રહી વામભાગ કુંકુમકો તિલક ભાલ નયનકમલ ઘનસ્યામબરન ॥૧॥ ભ્રૂકુટિ કુટિલ લલાટ લોલ રત્નજટિત કુંડલ લોલ

માનોં સસિ પ્રકટ ભયો ઉદય કિયો યુગલતરનિ । પ્રભુ કલ્યાન ગિરિધરકી છબિ નિરખત મગ્ન ભઈ મોહિ લઈ મન જુ માઈ મુરલી અધર ધરનિ ॥૨॥ * ૩૨૩ *

[રાગ કલ્યાણ] અમૃત નિચોઇ કિયો ઇક ઠૌર । તેરો વદન સઁવારિ સુધાનિધિ તબતેં વિધના રચી ન ઔર ॥૧॥ સુનિ રાધે ઉપમા કહા દીજૈ સ્યામ મનોહર ભયે ચકોર । સાદર પાન કરત તોહિ દેખત તૃષિત કામવશ નંદકિસોર ॥૨॥ કૌન-કૌન અંગ કરો નિરૂપન ગુન અરુ સીલ રૂપકી રાસિ । પરમાનંદ સ્વામી મન બેધ્યો લોચન બઁધે પ્રેમકી પાસિ ॥૩॥ * ૩૨૪ *

[રાગ કલ્યાણ] મેરે તો ગિરિધર હી ગુનગાન । યહ મૂરતિ ખેલત નયનનમેં યહી હૃદયમેં ધ્યાન ॥૧॥ ચરનરેનુ ચાહત મન મેરો યહી દીજિયે દાન । કૃષ્ણદાસકી જીવનિ ગિરિધર મંગલરૂપ નિધાન ॥૨॥ * ૩૨૫ *

[રાગ કલ્યાણ] યહ કૌન ટેવ તેરી કન્હૈયા જબ તબ મારગ રોકેં । કૈસે પનિયા જાય યુવતીજન આડોઈ ઠાડો વહે લકુટ લિયે દગ ઝોકેં ॥૧॥ કબહુંક પાછેતેં ગાગર ડાર દેત એસેં બજાવે તારી જેસેં કોઊ ચોંકેં । રસિક પ્રીતમકી અટપટી બાતેં સુન રી સખી સમઝ ન પરે વાકી નોંકેં ॥૨॥ * ૩૨૬ *

[રાગ કલ્યાણ] બન ઠન કહાં ચલે ઐસી કો મન ભાઈ સાઁવરે સે કુંવર કન્હાઈ । મુખ સોહે જૈસે દૂજકો ચંદા છિપ-છિપ

દેત દિખાઈ ॥૧॥ ચલેહીં જાઊ નેક ઠાડે રહોગે કિન ઐસી જુ સીખ સિખાઈ । નંદદાસ પ્રભુ અબ ન બનેગી નિકસ જાયગી ઠકુરાઈ ॥૨॥ * ૩૨૭ *

[રાગ યમન] હોં ચલી જાત હી ગલી મોહન બૈઠે છાજેં હઁસ પિક ડારી હો મેરે અચરા પરી । નિરખ વદન ગૃહ કલ ન પરત તન કછુક સકુચ મૈં ગુરુજનકી જિયમેં લાજ ધરી ॥૧॥ સુન્દર કરકમલ ફેરકેં સેન દઈ જહાઁ નિબિડ નિકુંજ દરી । લે ચલ સખી મોહિ જહાઁ રી ગોવિન્દ પ્રભુ રહ્યો ન પરત રી પ્યારી પ્રેમ હૃદય ઉમગ ભરી ॥૨॥ * ૩૨૮ *

[રાગ યમન] મેરે રી બગર આવત છબિસોં કમલ ફિરાવત । ઔરન સોં બતરાવત મો તન ચિતવત ચતુર પરોસન દેખ દેખ મુસકાવત ॥૧॥ નયન મનુહાર કરત બેંનન સમઝાવત નિપટ નેહ જનાવત ભ્રોંહ ચઢાવત । નંદદાસ પ્રભુસોં સ્નેહ ઇત લોકલાજ બાઢી કહો હૂ કેસેં કે ધીરજ આવત ॥૨॥ * ૩૨૯ *

[રાગ યમન] ભલેં જુ ભલે આયે મો મન ભાયે પ્યારે રતિકે ચિન્હ દુરાયે । સરબસ દે આયે અંજનલીક લાયે અધરન રંગ પાયે કહાં જાય ઠગાયે ॥૧॥ હોં હી જાનત ઔર નહીં પહિચાનત ઘર છાઁડિ બતિયાઁ બનાય તુમ લાયે । નંદદાસ પ્રભુ તુમ બહુનાયક હમ ગઁવાર તુમ ચતુર કહાયે ॥૨॥ * ૩૩૦ *

[રાગ નાયકી] લોચન લાલચી ભયે । રોકે ન રહત પ્રેમકે

માતે પલક કપાટ દયે ॥૧॥ લે મન દૂત પવન વ્હે નિકસે બહુયોં સ્યામપેં ગયે । સૂરકે પ્રભુ ખરેઈ સોદાગર બિનુ ગ્રથ મોલ લયે ॥૨॥
* ૩૩૧ *

[રાગ નાયકી] પ્યારે અવધિ વદી ઘર આવનકી । જિહિ જિહિ જાની રતિ તિહિ તિહિ માની ટેવ પરી રી મોહિ ખિજાવનકી ॥૧॥ બહુત ગઈ અબ થોરી રહી પ્યારે વિરહિની વિરહ જરાવનકી । સૂરદાસ પ્રભુસોં જાય કહિયો આપ હી રીઝે રિઝાવનકી ॥૨॥
* ૩૩૨ *

[રાગ નાયકી] પ્યારે પૈયા પરન ન દીની । જોઈ જોઈ વ્યથા હુતી મેરે મનમેં છિનક એકમેં દૂર હુ કીની ॥૧॥ જો સોતિન મોસોં અનખ કરત હી સોઈ આનંદભીની । નંદદાસ પ્રભુ ચતુર સિરોમનિ પ્રીત છાપ કર લીની ॥૨॥ * ૩૩૩ *

(રાગ નાયકી] ઠાઢે કુંજભવન । લટપટી પાગ છૂટી અલકાવલિ ઘૂમત નયન સોહેં અરુન બરન ॥૧॥ કહા કહૂં અંગ અંગકી સોભા નિરખત મન મુરઝન । ગોવિન્દ પ્રભુકી યા છબિ નિરખત રતિપતિ ભયો હે સરન ॥૨॥
* ૩૩૪ *

[રાગ કાન્હરો] નયન છબીલે તરુન મદમાતે । ચંચલ ચપલ ભ્રૂકુટિ છબિ ઉપજત અનિ અનિ મુસકાતે ॥૧॥ ભક કૃપારસ સદાઈ પ્રફુલ્લિત માનહુ કમલદલ રાતે । ગોવિન્દ પ્રભુ શ્રીમુખ નિરખત પાન કરત ન અઘાતે ॥૨॥
* ૩૩૫ *

[રાગ અડાનો] જલકોં ગઈ સુઘટ સુધ બિસરાઈ નેહ ભર લાઈ પરી હૈ જુ ચટપટી દરસકી । ઇત મોહન ગાંસ ઉત ગુરુજન ત્રાસ ચિત્ર સી લિખી ઠાઢી નામ સખી જુ પરસકી ॥૧॥ ટૂટે હાર ફાટે ચીર નયન બહત નીર પનઘટ ભઈ ભીર સુધ ન કુલસકી । નંદદાસ પ્રભુસોં જુ ઐસી પ્રીત ગાઢી બાઢી ફૈલ પરી ચરચા ચાયન સરસકી ॥૨॥
* ૩૩૬ *

[રાગ કાન્હરો] મુખસોં મુખ મિલાઈ દેખત આરસી । વિકસિત નીલ કમલ ઢિંગ ઉદિત ભયો કિધોં સસી ॥૧॥ નિરખિ વદન મુસિકાય પરસ્પર વિહઁસી જાત ગિરિ અંક ધસી । ગોવિંદ પ્રભુ પ્યારી જુ પરસ્પર દેખિયત પરે પ્રેમ બસી ॥૨॥
* ૩૩૭ *

[રાગ કાન્હરો] પ્યારી રી વદન કમલ હૈ તેરો યાતેં ધરેઈ રહત હોં કમલ કર । બરુહા ચંદ દગ કછુ અનુસરત યાતેં ધરેંઈ રહત માથે પર ॥૧॥ દસન જોતિ અનુસરત યાહીતેં ધરત હી રહત કંઠ મોતિન લર । કંચન બરન તેરો યાહીતેં ધરે રહત હોં જો પીતાંબર ॥૨॥ તુવ સ્વર કંઠ મિલત કછુ યાતેં ધરત રહત હોં બંસી અધર । ગોવિંદ બલિ ઇમિ કહત પ્યારી સોં ઇનિ હી બાતનિ બીતત બાસર ॥૩॥
* ૩૩૮ *

[રાગ અડાનો] પિય તોહિ નયનનહીમેં રાખૂં । તેરી એક રોમકી છબિ પર જગત બાર સબ નાખૂં ॥૧॥ ભેટોં

સકલ અંગ સાઁવલકૂં અધરસુધારસ ચાખૂં । રસિક પ્રીતમ સંગમકી બાતેં કાહુસોં નહિ ભાખૂં ॥૨॥ * ૩૩૯ *

[રાગ અડાનો] બેસર કોનકી અતિ નીકી । હોડ પરી પ્રીતમ અરુ પ્યારી અપને અપને જીકી ॥૧॥ ન્યાય પર્યો લલિતાકે આગે કોન સરસ કોન ફીકી । નંદદાસ વિલગ જિન માનોં કછુ એક સરસ લલીકી ॥૨॥ * ૩૪૦ *

[રાગ અડાનો] જર જાઓ રી લાજ મેરો એસો કૌન કાજ આવત કમલનૈન નીકેં દેખન ન દીનેં । બનતેં જુ આવત મારગમેં ભઈ ભેંટ સકુચ રહી રી હૌં ઇન લોગનકે લીનેં ॥૧॥ કોટિ જતન કર રહી રી નિહારવેકોં અઁચરાકી ઓટ દૈ—દૈ કોટિ શ્રમ કીનેં । નંદદાસ પ્રભુ પ્યારી વા દિનતેં મેરે નૈન ઉનહીકે અંગ સંગ રંગ રસ ભીને ॥૨॥ * ૩૪૧ *

[રાગ અડાનો] તેરી ભ્રોંહકી મરોરનતેં લલિત ત્રિભંગી ભયે અંજન દૈ ચિતયે ભયે જુ સ્યામ વામ રી । તેરી મુસકાન હિયે દામિની સી કૌંધિ જાત દીન હ્વૈ યાચત રાધે આધો લીનેં નામ રી ॥૧॥ જ્યોં હી જ્યોં નચાયો ચાહે તૈસે તૈસે લાલ નાચૈં અબ મયા કરિ ચલ નિકુંજ સુખધામ રી । નંદદાસ પ્રભુ તુમ બોલો તો બુલાય લેહું ઉનકો કલપ બીતે તેરે ઘરી જામ રી ॥૨॥ * ૩૪૨ *

[રાગ અડાનો] કદંબવન વીથન કરત વિહાર । અતિ

રસભરે મદનમોહન પિય તોર્યો પ્રિયા ઉરહાર ॥૧॥ કનકભૂમિ બિથુરે ગજમોતી કુંજકુટીકે દ્વાર । ગોવિન્દ પ્રભુ શ્રીહસ્ત કર પ્રોવત સુન્દર શ્રી વ્રજરાજકુમાર ॥૨॥ * ૩૪૩ *

[રાગ અડાનો] કુંજ સુહાવનો ભવન બનઠન બૈઠે શ્રી રાધારમન । બરન બરન દ્રુમવેલી પ્રકુલ્લિત સસીકી કિરન જગમગાત તૈસોઈ સુગંધી બહત પવન ॥૧॥ આલિંગત પિય મંગલ ગાવત નૃત્યત અતિ આનન્દ મગન મન । હરિનારાયન સ્યામદાસકે પ્રભુ દેખેં રતિપતિ લાગે નમન ॥૨॥ * ૩૪૪ *

[રાગ અડાનો] પિય તેરી ચિતવનમેં હી ટોના । તનમન ધન બિસર્યો તબહીતેં દેખ્યો સ્યામ સલોના ॥૧॥ ઢિંગ રહવેકું હોત વિકલ મન ભાવત નાહિન ભોના । લોગ ચબાવ કરત ઘર-ઘર પ્રતિ ધર રહિયે જિય મોના ॥૨॥ છૂટ ગઈ લોકલાજ સુત પતિકી ઔર કહા અબ હોના । રસિક પ્રીતમકી બાનિક નિરખત ભૂલ ગઈ ગૃહ ગોના ॥૩॥ * ૩૪૫ *

[રાગ કેદારો] આવત ખરિક ખોરિ નંદનંદન આય અચાનક દરસ દિયો । સબ વ્રતભંગ ભયે તબતેં સખી એકહી વ્રત કર નિશ્ચેં લિયો ॥૧॥ ડર કુલ-કાનિ લોક-અપકીરતિ માનહું નિરખ સંકલ્પ જુ કિયો । મદનગોપાલ મનોહર મૂરતિ નવ રસ સીંચી સિરાયો હિયો ॥૨॥ વ્યસન પર્યો સંતત ચિત ચાહત રૂપસુધા લોચન ભર પિયો । ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરન લાલ છબિ બિનુ દેખેં કલ

પરત ન જિયો ॥૩॥ ✻ ૩૪૬ ✻

[રાગ કેદારો] મેરો મુખ નીકો કે તેરો રી પ્યારી । દરપન લૈ બૈઠો મૃગનયની સાંચી કહો વૃષભાનદુલારી ॥૧॥ તુમ હો નંદ જૂ કે છેલછબીલે હમ હૈં ગુજરિયાઁ દાસી તુમ્હારી । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધરનાગર ચરનકમલ પર રાધા વારી ॥૨॥ ✻ ૩૪૭ ✻

[રાગ બિહાગરો] ખંજન નયન રૂપ રસ માતે । અતિશય ચારુ ચપલ અનિયારે પલ પિંજર ન સમાતે ॥૧॥ ઉડ-ઉડ જાત નિકટ સ્રવનનકે ઉલટ ફિરત તાટંક ફંદાતેં । સૂરદાસ અંજન ગુણ અટકેં નાતર અબ ઉડ જાતે ॥૨॥ ✻ ૩૪૮ ✻

✻ માનનાં પદ ✻

[રાગ કેદારો] છાઁડ દે માનિની સ્યામ સંગ રૂઠવૌ । રહત તુવ લીન જલમીન જ્યોં સુંદરી કરો ક્યોં નહીં કૃપા નવરંગ પર તૂઠવૌ ॥૧॥ વેગ ચલ યામિની જાત પલ છિન ઘટત કુંજમેં કેલિ કર અમીરસ ઘૂંટવૌ । બલિ વિષ્ણુદાસની નાથ નંદનંદન કુંવર સેજ ચઢ લલન સંગ મદનગઢ લૂટવૌ ॥૨॥ ✻ ૩૪૯ ✻

[રાગ બિહાગરો] દોરી દોરી આવત મોહિ મનાવત દામ ખરચ કછુ મોલ લઈ રી । અચરા પસારકે મોહિ ખિજાવત હોં તેરે બબાકી ચેરી ભઈ રી ॥૧॥ જા રી જા સખી ભવન આપનેં લખ બાતનકી એક કહી રી । નંદદાસ વે ક્યોં નહીં આવત ઉનકે પાયન કછુ મેંદી દઈ રી ॥૨॥ ✻ ૩૫૦ ✻

✻ માન મિલાપનું પદ ✻

[રાગ કેદારો] રાધિકા આજ આનંદમેં ડોલેં । સાઁવરે ચંદ ગોવિન્દકે સ્વર ભરી દૂસરી કોકિલા મધુર સ્વર બોલેં ॥૧॥ પહરે તન નીલપટ કનક હારાવલી હાથ લે આરસી રૂપકો તોલેં । કહત શ્રી ભટ્ટ વ્રજનારી નાગર બની કૃષ્ણકે સીલકી ગ્રંથિકા ખોલેં ॥૨॥ ✻ ૩૫૧ ✻

✻ પોઢવાનાં પદ ✻

[રાગ બિહાગ] પોઢે રંગમહલ ગ્રોવિંદ । રાધિકા સંગ સરદ રજની ઉદિત પૂન્યો ચંદ ॥૧॥ અનેક ચિત્રવિચિત્ર ચિત્રિત કોટિ કોટિક બંદ । નિરખ નિરખ વિલાસ વિલસત દંપતિ રસ ફંદ ॥૨॥ મલયચંદન અંગલેપન પરસ્પર આનંદ । કુસુમ બીજના બ્યાર ઢોરત સજની પરમાનંદ ॥૩॥ ✻ ૩૫૨ ✻

[રાગ બિહાગ] કુંજભવનમેં પોઢે દોઊ । નંદનંદન વૃષભાનનંદિની ઉપમાકો દૂજો નહિ કોઊ ॥૧॥ લાલ કુસુમકી સેજ બનાઈ કોકકલા જાનત હૈ સોઊ । રસમેં માતે રસિક મુકુટમનિ પરમાનંદ સિંઘદ્વારેં હોઊ ॥૨॥ ✻ ૩૫૩ ✻

[રાગ બિહાગરો] સખિયન રુચિ રુચિ સેજ બનાઈ । રંગમહલમેં પરે હૈં પરદા ધરી અંગીઠી સુખદાઈ ॥૧॥ સીત સમેં ગ્રીષ્મ ઋતુ કીની અતિ સુંદર વરરાઈ । શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધારી કૃપાનિધિ પોઢે ઓઢ રજાઈ ॥૨॥ ✻ ૩૫૪ ✻

[રાગ બિહાગરો] ઋતુ નીકી લાગત સીતકી । અંકન દે

પિય પ્યારી પોઢે બાત કરત રસરીતકી ॥૧॥ બન ગઈ એ રજાઈ ભીતર હોત પરસ્પર જીતકી। ગદાધર પ્રભુ હેમન્ મનાવત ચાહ બઢી નવ પ્રીતકી ॥૨॥ * ૩૫૫ *

[રાગ અડાનો] આય ક્યોં ન દેખો લાલ અપની પ્યારીકી છબિ ચાંદનીમેં પોઢી યાતેં ચન્દહુ રહ્યો [illegible] મંડલ પોહોપમાલ નીલાંબર અંબર નાસિકાકો મોતી દેખે ઉડુગણ સકુચાય ॥૧॥ આયે હૈં નિકટ લાલ રીઝ રહે લલચાય બાર-બાર દેખ–દેખ લેત મુખકી બલાય। નન્દદાસ પ્રભુ પિય અધરન બીરી લાય રસિક વિહારી પ્યારી ચોંક પરી મુસકાય ॥૨॥ * ૩૫૬ *

[રાગ કેદારો] પોઢે હરિ ઝીનોં પટ દે ઓટ। સંગ હૈ વૃષભાનતનયા સરસ રસકી મોટ ॥૧॥ મકર કુંડલ અલ અરુઝી હાર ગુંજા તાટંક। નીલ પીત દોઉ અદલબદલે લેત ભર-ભર અંક ॥૨॥ હૃદય હૃદયસોં અધર અધરસોં નયન નયનસોં મિલાય। ભ્રોંહ ભ્રોંહસોં તિલક તિલકસોં ભુજન ભુજ લપટાય ॥૩॥ માલતી ઔર જાઈ ચંપો સુભગ જાતિ બકુલ દાસ પરમાનંદ સજની દેત ચુનિ-ચુનિ ફૂલ ॥૪॥ * ૩૫૭ *

* કહાનીનાં પદ *

[રાગ બિહાગરો] યસોમતિ સુત પલના પોઢાવે। અ મેરો સબ દિનકો બિછુર્યોં યોં કહિકે મધુરે સ્વર ગાવે ॥

પોઢો બાલ કહું એક કહાની શ્રવણ સુનત તુમકો એક પ્યારી। સૂર સ્યામ અતિ હી મન હરખે પોઢ રહે તબ દેત હુંકારી ॥૨॥ * ૩૫૮ *

[રાગ બિહાગરો] નંદનંદન એક કહૂં કહાની। રામચંદ્ર રાજા દશરથસુ[illegible]નકસુતા યાકે ઘર રાની ॥૧॥ તાતવચન સુન પંચવટીવન છાંડ ચલે એસી રજધાની। તહાઁ વસત સીતા હર લીની રજનીચર અભિમાની ॥૨॥ પહલી કથા પુરાતન સુનસુન જનનીકે મુખ બાની। લછિમન ધનુષ ધનુષ કહિ ટેરત યસોમતિ સૂર ડરાની ॥૩॥ * ૩૫૯ *

[રાગ બિહાગરો] સુન સુત એક કથા કહૂં પ્યારી। નંદનંદન મન આનંદ ઉપજ્યો રસિક સિરોમનિ દેત હુંકારી ॥૧॥ દશરથ નૃપ જો હતે રઘુવંશી તિનકે પ્રકટ ભયે સુત ચારી। તિનમેં રામ એક વ્રત ધારી જનકસુતા તાકે ઘર નારી ॥૨॥ તાતવચન સુન રાજ તજ્યો હૈ ભ્રાતા સહિત ચલે વનવારી। ધાવત કનક-મૃગાકે પાછેં રાજીવલોચન કેલિવિહારી ॥૩॥ રાવન હરન કિયો સીતાકો સુન નંદનંદન નીંદ નિવારી। પરમાનંદ પ્રભુ ચાઁપ રટત કર લછિમન દૈ જનની ભ્રમ ભારી ॥૪॥ * ૩૬૦ *

* નિત્યકીર્તન સમાપ્ત *

॥ શ્રીબાલકૃષ્ણો વિજયતેતમામ્ ॥
॥ શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ॥
॥ પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુપૂરિતાય નમઃ ॥
॥ ગીતસંગીતસાગરાય નમઃ ॥

કીર્તન-કુસુમાકર

* વર્ષોત્સવ કીર્તન *

* જન્માષ્ટમી-વધાઈ *

[રાગ દેવગંધાર] વ્રજ ભયો મહરિકે પૂત જબ યહ બાત સુની । સુનિ આનંદે સબ લોગ ગોકુલ ગનિત ગુની । વ્રજ પૂરબ પૂરે પુન્ય રૂપિ કુલ સુથિર થુની । ગ્રહ લગ્ન નછત્ર સોધિ કીની વેદ ધુની ॥૧॥ સુનિ ધાઈ સબૈ વ્રજનારિ સહજ સિંગાર કિયે। તન પહેરે નૌતન ચીર કાજર નૈન દિયે । કસિ કંચુકી તિલક લિલાટ સોભિત હાર હિયે । કર કંકન કંચન થાર મંગલ સાજ લિયે ॥૨॥ વે અપને અપને મેલ નિકસીં ભાંતિ ભલીં । માનોં લાલ મુનિનકી પાંતિ પિંજરન ચૂર ચલીં । વે ગાવેં મંગલ ગીત મિલિ દસ-પાઁચ અલી। માનોં ભોર ભયો રવિ દેખિ ફૂલી કમલ કલી ॥૩॥ ઉર અંચલ ઉડત ન જાન્યો સારી સુરંગ સુહી । સુખ માંડચો રોરી રંગ સેન્દુર માંગ છુહી । શ્રમ સ્રવનન તરલ તરૌના બેની સિથિલ ગુહી । સિર બરખત કુસુમ સુદેસ માનો મેઘ ફુહી ॥૪॥ પિય પહલે પોહોંચી જાય અતિ આનંદ ભરીં । લઈ ભીતર ભવન બુલાય સબ સિસુ પાઁય પરીં । એક વદન ઉઘારિ નિહારત દેત અસીસ ખરી । ચિરજિયૌ યસોદાનંદ પૂરન કામ કરી ॥૫॥ ધનિ ધન્ય દિવસ ધનિ રાત ધનિ યહ પહર ઘરી । ધનિ ધન્ય મહરિજૂકી કૂખ ભાગ સુહાગ ભરી । જિન જાયો એસો પૂત સબ સુખ ફલન ફરી । થિર થાપ્યો સબ પરિવાર મન કી સૂલ હરી ॥૬॥ સુનિ ગ્વાલન ગાય બહોરિ બાલક બોલિ લિયે । ગુહિ ગુંજા ઘસિ વનધાતુ અંગ અંગ ચિત્ર ઠયે । સિર દધિ માખનકે માટ ગાવત ગીત નયે । મિલિ ઝાંઝ મૃદંગ બજાવત સબ નંદ ભવન ગયે ॥૭॥ એક નાચત કરત કુલાહલ છિરકત હરદ દહી । માનોં બરખત ભાદોં માસ નદી ઘૃત દૂધ બહી। જાકો જહીં જહીં ચિત જાય કૌતુક તહીં તહીં। રસ આનંદ-મગન ગુવાલ કાહૂ બદત નહીં ॥૮॥ એક ધાઈ નંદજૂપૈ જાય પુનિ પુનિ પાઁય પરે। એક આપુ આપુહિં માંઝ હઁસિ હઁસિ અંક ભરે। એક અંબર સબહી ઉતારિ દેત નિશંક ખરે। એક દધિ રોચન ઔર દૂબ સબનકે સીસ ધરે ॥૯॥ તબ નંદ ન્હાય ભયે ઠાડે અરુ કુસ હાથ ધરે। નાંદીમુખ પિતર પુજાય અંતર સોચ હરે। ઘસિ ચંદન ચારુ મંગાય વિપ્રન તિલક કરે ॥ વર ગુરુજન દ્વિજ પહરાય સબનકે પાઁય પરે ॥૧૦॥ ગન ગૈયા ગિની ન જાય તરુન સુબચ્છ બઢી। નિત ચરૈ યમુનાજૂકે કાછ દૂને દૂધ ચઢી।

ખુર રૂપે તાંબે પીઠ સોને સીંગ મઢી। તે દીની દ્વિજન અનેક હરખિ અસીસ પઢી ॥૧૧॥ તબ અપને મિત્ર સુબંધુ હઁસિ હઁસિ બોલિ લિયે। મથિ મૃગમદ મલય કપૂર માથે તિલક કિયે। ઉર મનિમાલા પહરાય બસન વિચિત્ર દિયે। માનોં બરખત માસ અષાઢ દાદુર મોર જિયે ॥૧૨॥ વર બંદી માગધ સુત આઁગન ભવન ભરે। તે બોલે લે લે નામ હિત કોઉ ના બિસરે। જિન જો જાંચ્યો સો દીનો રસ નંદરાય ઢરે। અતિ દાન માન પરિધાન પૂરન કામ કરે ॥૧૩॥ તબ રોહિની અંબર મઁગાય સારી સુરંગ ધની। તે દીની વધૂન બુલાય જૈસી જાય બની। વે અતિ આનંદિત બહોરિ નિજ ગૃહ ગોપ ધની। મિલિ નિકસીં દેત અસીસ રુચિ અપુની અપુની ॥૧૪॥ તબ ઘર ઘર ભેરી મૃદંગ પટહ નિસાન બજે। ઘર બાંધી બંદનમાલ અરુ ધ્વજ કલશ સજે। તબ તા દિનતેં વે લોગ સુખ સંપતિ ન તજે। સુનિ સૂર સબનકી યહ ગતિ જે હરિ ચરન ભજે ॥૧૫॥

* ૧ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ બન કોઉ વહે જિન જાય। સબ ગાયન બછરન સમેત ઘર લાવો ચિત્ર બનાય ॥૧॥ ઢોટા હો વ્રજ ભયો રાયજૂકે કહત સુનાય સુનાય। ચહુઁ દિશ ઘોષ યહી કોલાહલ ઉર આનંદ ન સમાય ॥૨॥ કિતહી વિલંબ કરત બિન કાજે બેગિ ચલો ઉઠિ ધાય। અપને અપને મનકે ચીત્યો નૈનન દેખો આય ॥૩॥ એક ફિરત દધિ દૂબ દેત હૈ એક રહત ગહિ પાય। એક બસન પટ દેત બધાઈ એક ઉઠત હંસિ ગાય ॥૪॥ બાલ બિરધ નર નારિનકે મન ભયે ચૌગુને ચાય। સૂરદાસ પ્રમુદિત વ્રજવાસી ગિનત ન રાજા રાય ॥૫॥

* ૨ *

✓[રાગ દેવગંધાર] નૈનભર દેખો નંદકુમાર। જસુમતિ કૂખ ચન્દ્રમા પ્રગટ્યો યા વ્રજકો ઉજિયાર ॥૧॥ બન જિન જાઉ આજ કોઉ ગોસુત ઔર ગાય ગુવાર। અપને અપને ભેષ સબૈ મિલિ લાવૌ વિવિધ સિંગાર ॥૨॥ હરદ દૂબ અચ્છત દધિ કુમકુમ મંડિત કરો દુવાર। પૂરૌ ચૌક વિવિધ મુક્તાફલ ગાવો મંગલચાર ॥૩॥ ચહુઁ વેદધુનિ કરત મહામુનિ હોત નછત્ર વિચાર। ઉદયૌ પુન્યકો પુંજ સાઁવરો સકલ સિદ્ધિ દાતાર ॥૪॥ ગોકુલવધૂ નિરખિ આનંદિત સુંદરતાકો સાર। દાસ ચત્રભુજ પ્રભુ સબ સુખનિધિ ગિરિધર પ્રાન આધાર ॥૫॥

* ૩ *

[રાગ દેવગંધાર] યહ સુખ દેખો રી તુમ માઈ। બરસગાંઠ ગિરિધરનલાલકી બહોરિ કુશલસોં આઈ ॥૧॥ આગમ કે દિન નીકે લાગત ઉર સુખ લહરિ ઉઠાઈ। ઐસી બાત કહત વ્રજસુંદરી અપુઅપુને મન ભાઈ ॥૨॥ ફિર હંસિ લેત બલાય કૂખિકી જિહિં જનમેં જૂ કન્હાઈ। તુમારે પુત્ર ભયો નંદરાની સબ તનતપત બુઝાઈ ॥૩॥ નંદકુમાર સકલ યા વ્રજમેં આનંદબેલિ બઢાઈ। શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધરન લાલ નિધિ સબહિન ભૂખેં પાઈ ॥૪॥

* ૪ *

[રાગ દેવગંધાર] જન્મફલ માનત યસોદા માય। જબ નંદલાલ ધૂરિ–ધૂસર વપુ રહત કંઠ લપટાય ॥૧॥ ગોદ બૈઠી ગહિ ચિબુક મનોહર બાતેં કહત તુતરાય। અતિ આનંદ પ્રેમ પુલકિત તન મુખ ચુંબત ન અઘાય ॥૨॥ આરતચિત્ત વિલોકી વદનવિધુ પુનિ પુનિ લેત બલાય। પરમાનંદ મોદ છિનછિનકો મોપૈ કહ્યો ન જાય ॥૩॥

* ૫ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ ગૃહ નંદમહરકે વધાઈ। પ્રાતસમૈ મોહનમુખ નિરખત કોટિ ચંદ છબિ છાઈ ॥૧॥ મિલિ વ્રજનારી મંગલ ગાવત નંદભવનમેં આઈ। દેત અસીસ જીયો જસુમતિ-સુત કોટિક બરસ કન્હાઈ ॥૨॥ નિત આનંદ બઢત વૃન્દાવન ઉપમા કહી ન જાઈ। સૂરદાસ ધનિ ધનિ નંદરાની દેખત નૈન સિરાઈ ॥૩॥

* ૬ *

✓[રાગ દેવગંધાર] સાઁવરો મંગલરૂપ નિધાન। જા દિનતેં હરિ ગોકુલ પ્રગટે દિનદિન હોત કલ્યાન ॥૧॥ બૈઠી રહોં સ્યામ ગુન સુમરોં રૈન દિના સબ યામ। શ્રીભટ્ટકે પ્રભુ નૈન ભર દેખોં પીતાંબર ઘનસ્યામ ॥૨॥

* ૭ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ ગોકુલમેં બજત બધાઈ। નંદ મહરકે પુત્ર ભયો હૈ આનંદમંગલ ગાઈ ॥૧॥ ગામ ગામતેં જાતિ અપુની ઘર ઘરતેં સબ આઈ। ઉદય ભયો જાદૌકુલદીપક આનંદકી નિધિ છાઈ ॥૨॥ હરદી તેલ ફુલેલ અચ્છત દધિ બંદનવાર

બઁધાઈ। નંદીસુર નંદરાય–ઘરનીઘર સબહિન દેત બધાઈ ॥૩॥ આજ લાલકો જન્મદ્યૌસ હૈ મંગલચાર સુહાઈ। પરમાનંદદાસકો જીવન તીન લોક સચુ પાઈ ॥૪॥

* ૮ *

[રાગ દેવગંધાર] વ્રજમેં ઘરઘર બજત બધાઈ। નંદમહરકે પુત્ર ભયો રી જાકો નામ કન્હાઈ ॥૧॥ જાતકર્મ કરિ રીતિ જુગતિ-સોં નાલકપીડ બનાઈ। અધિક દાન દિયો વિપ્રનકો અનધન દ્રવ્ય અઘાઈ ॥૨॥ બહનિ સુવાસિન યાચન આઈ દેહોં વીર બધાઈ। તેરે ઘર અવતાર લિયો હૈ આપુન ત્રિભુવનરાઈ ॥૩॥ એકનકો સારી પહરાવત એકનકો પટચીર। એકનકો ગઢ દાન દેત હૈ વિપ્રન કંચન હીર ॥૪॥ યાચકજન મિલિ યાચન આયે ગાવત નંદદુવાર। એતૌ ધન દેઓ તુમ હમકો જો નીકો હોય હમાર ॥૫॥ હરખ્યો ગોકુલ ગામ સબ હરખે હરખે સુર નર નારી। માધોદાસ ભક્ત સબ હરખે હરખી જસુમતિ મહતારી ॥૬॥

* ૯ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ અતિ બાઢચો હૈ અનુરાગ। પૂત ભયો રી નંદમહરકે બડી બૈસ બડભાગ ॥૧॥ દઈ સુબચ્છ લચ્છ દ્વૈ ગૈયા નંદ બઢાયૌ તાગ। ગુની ગનક બંદીજન માગધ પાયો અપુનો લાગ ॥૨॥ ફૂલે ગ્વાલ માનોં રનજીતે આનંદ ફૂલે બાગ। હરદ દૂધ દધિ માખન છિરકે મચ્યો ભદૈયા ફાગ ॥૩॥ ગોપી ગોપ ઓપ સબકે મુખ ગાવત મંગલ રાગ। પરમાનંદદાસ

ભક્તનકો અબ ભયો પરમ સુહાગ ॥૪॥ * ૧૦ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ વ્રજ ઘર ઘર બજત બધાઈ। જસુમતિરાની ઢોટા જાયો લાગત પરમ સુહાઈ ॥૧॥ ભાદૌં કૃષ્ણપક્ષ શુભ આઠૈં જન્મ લિયો હરિ આઈ। વસુદેવ દેવકી માન જગતગુરુ આનંદકી નિધિ પાઈ ॥૨॥ બરસાનેતેં ભાન કીરતિકો લે ચલે ગ્વાલ લિવાઈ। નાચત ગાવત કરત કુલાહલ ભાદૌં માસ સુહાઈ ॥૩॥ હરદ દૂબ અચ્છત દધિ કુમકુમ સુંદર દેત બધાઈ। રોરી તિલક સબનકે માથે મગન ભયે અધિકાઈ ॥૪॥ બૈઠે જુરે સબ નંદભવનમેં સોભા બરની ન જાઈ। નંદમહોત્સવ હોત ભવનમેં મંગલસાજ સુહાઈ ॥૫॥ ધન્ય જન્મ કરિ માનત અપુનો મગન ભયે નંદરાઈ। શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધર ચિરજીયો સબહિ સુખનિધિ પાઈ ॥૬॥ * ૧૧ *

[રાગ દેવગંધાર] મેરે લલના હૌં યા મુખ ઉપર વારી તિલ-તિલ કર મહતારી। બાલકૃષ્ણ લાગો મેરી જુ અંખિયન રોગ બલાઈ તિહારી ॥૧॥ લટ લટકનિ ભ્રૌંહન મસિ બિન્દુકા લસે લિલાટ છબિ ન્યારી। નાક નેન છબિ બરની ન જાઈ મન હી મન અતિ પ્યારી ॥૨॥ સુન્દર લલિત કપોલ જુ નિરખત રુચિ ઉપજત હૈ ભારી। રુચિમેં રુચિ આનંદ ઉપજાવત હઁસત દે દે કિલકારી ॥૩॥ અલપ દસન અલબલ કલ બોલનિ બુદ્ધિ ન પરત વિચારી। અધર વિચિત્ર સરેનુ ઉડત માનો વિધુમેં બીજ ઉજારી

॥૪॥ સુન્દરતાકો પાર ન પાવત નિરખિ નેન મનુહારી। સૂર સમુદ્રકી બૂંદ ભઈ અબ મિલિ મતિ દષ્ટિ હમારી ॥૫॥ * ૧૨ *

[રાગ દેવગંધાર] સુનત હી ગૃહગૃહતેં ઉઠિ ધાઈ। મંગલ સાજ કિયે કર લીને અતિ આનંદસોં આઈ ॥૧॥ માંડત દ્વારેં દેહરી પૂજત સબ લછનનિ સુહાઈ। ભીતર આઈ બદન દેખત હી ફૂલી અંગ ન સમાઈ ॥૨॥ હરદ દહી લે લે વ્રજવાસી હઁસિ-હઁસિ સીસન ડારી। એક સંગ નાચત નર-નારી તનકો નાહીં સઁવારી ॥૩॥ કાન પરી સુનિયત નહીં કિતહુ હોત કુલાહલ ભારી। નંદરાય ઘર સુખનિધિ પ્રગટે શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધારી ॥૪॥ * ૧૩ *

[રાગ ભૈરવ] સબ મિલિ આવો ગાવો બજાવો। કનકથાલ ભરભર મુક્તાફલ નૌછાવર લે કરવો ॥૧॥ નવનવ પલ્લવ બંદનમાલ દ્વારદ્વાર બંધાવન। આનંદઘન પ્રભુ જન્મ સુનતહી લાગ્યો સુજસ સુહાવન ॥૨॥ * ૧૪ *

[રાગ લલિત] શ્રી વ્રજરાજ દુલારે લલાકો હૌં સોહલૌ ગાઊં। નાનો બારો ચિરંજિયો જુ જુગ જુગ ઉદય મનાઊં ॥૧॥ નિત મોહન મુખચંદ નિહારૌં નૈનન હિયો સિરાઊં। પરમાનંદ નંદઘર દૌરૂં લખ ફૂલી ન સમાઊં ॥૨॥ * ૧૫ *

[રાગ રામકલી] જા દિન કન્હૈયા મોસોં મૈયા કહિ બોલૈગો। આનંદ સુભગ તા દિન ગિનોંગી રી આલી। રુનક ઝુનક વ્રજગલિયન ડોલૈગો ॥૧॥ ભોર હી ઉઠૈગો ધાય ખિરક દુહૈગો ગાય।

બંધન બછરુવા ચુટકુ દૈ ખોલૈગૌ ॥૨॥ પરમાનંદ પ્રભુ નવલકુંવર મેરો। ગ્વાલનકે સંગ સંગ વનમેં કિલોલૈગો ॥૩॥ * ૧૬ *

[રાગ રામકલી] હરિમુખ દેખિયો વસુદેવ । કોટિ કામસ્વરૂપ સુંદર કોઉ ન જાને ભેવ ॥૧॥ ચાર ભુજા જાકે ચાર આંયુધ દેખિ હો નર તાહિ। અજહુ મન પરતીત નાંહિ કહે નંદગૃહ લૈ જાહિ ॥૨॥ ઝરે તારે પરે પહરુવા નીંદ વ્યાપી ગેહ। નિસ અંધિયારી બીજ ચમકૈં સઘન બરસે મેહ ॥૩॥ કંસ સોયો સ્વાન સોયે મુક્ત ભયે જુ દુવાર। બંધી બેડી છૂટિ ગઈ યહ કહો કૌન વિચાર ॥૪॥ સિંઘ આગે શેષ પાછે બહે જમુનાપૂર। નાસિકાલૌં નીર આયો પાર પહિલો દૂર ॥૫॥ શ્રીમુખતેં હુંકાર કીનોં દિયો જમુના પાર । વસુદેવ મન પરતીત આઈ બાલક ગૃહ અવતાર ॥૬॥ નંદસોં મનુહાર કીનો કહત હૈ વસુદેવ। કહૈ સૂર સુત જાનિ અપનો બોહોત કીજૈ સેવ ॥૭॥ * ૧૭ *

[રાગ રામકલી] સુનોરી આજ મંગલ બધાયો હે । નંદમહર ઘર રાની જસોદા ઢોટા જાયો હે ॥૧॥ ઘોષ ઘોષ પ્રતિ ગલિન ગલિન પ્રતિ આનંદ દરસાયો હે। ઘરઘરતેં નરનારી મુદિત જુરી જૂથન ધાયો હૈ ॥૨॥ લે લે સાજ સમાજ સબ વ્રજરાજપે આયો હે। ગાવત ગીત પુનિત પરમ રુચિ લગત સુહાયો હે॥૩॥ ઘરનિ સાથિયે તોરન બાંધતિ દધિ છિરકાયો હે। નાચત કૂદત કરત કુલાહલ મુરજ બજાયો હૈ॥૪॥ નંદરાય સતકાર

સબનકૌ કિયો મનભાયો હૈ। વેદોદિત ગોદાન દ્વિજનકોં અનગન ધાયો હૈ ॥૫॥ ગર્ગ પરાશર અન્વાચાર્ય મુનિ જાતકર્મ કરાયો હૈ। વાસુદેવ શ્રીકૃષ્ણ સુવનકો નામ ધરાયો હૈ॥૬॥ વ્રજવાસિનકે પાંચ પરત સબ શીશ નવાયો હૈ। વારંવાર નિહારિ કમલમુખ હિયો સિરાયો હૈ ॥૭॥ ધનિધનિ રાની જસોમતિ તુમ વ્રજ સુબસ બસાયો હૈ । બહુત દિનોંકી આસા પૂરી વાંછિત ફલ પાયો હૈ ॥૮॥ દિન દિન અધિક તિહારે ગૃહ જો ઉત્સવ આયો હૈ। મનિ માનિક કે ભૂષન અંબર જાચક જન લુટાયો હૈ ॥૯॥ હરખે દેવ સુમન વરષે નભ નિશાન બજાયો હૈ। પરમાનંદ નંદ નંદનકો સુયશ સુનાયો હૈ ॥૧૦॥ * ૧૮ *

✓ [રાગ બિલાવલ] મહામહોચ્છવ ગોકુલગામ। પ્રેમમુદિત જુવતિ જસ ગાવત શ્યામસુંદરકો લે લે નામ ॥૧॥ જહાઁતહાઁ લીલા અવગાહત ખરિક ખોરી દધિમંથન ઠામ। કરત કુલાહલ નિસ અરુ બાસર આનંદમેં બીતત સબ જામ ॥૨॥ નંદગોપ સુત સબ સુખદાયક મોહન મૂરતિ પૂરન કામ। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર આનંદનિધિ સખી સ્વરૂપ શોભા અભિરામ ॥૩॥ * ૧૯ *

[રાગ બિલાવલ] મોદ વિનોદ આજ ઘર નંદ। કૃષ્ણપક્ષ આઠૈં નિશિ પ્રગટે યા ગોકુલકે ચંદ ॥૧॥ બંદનવાર અરવિંદ મનોહર બીચ બને પટકીર સુછંદ। ગોપી ગ્વાલ પરસ્પર છિરકત પુલકિત વિહરત મત્ત ગયંદ ॥૨॥ ભવન દ્વાર ગોમય વર મંડિત

વરષત કુસુમ ઉમાપતિ ઇંદુ। વિઠ્ઠલદાસ હરદ દધિ મધુ ઘૃત રંજિત પાન કરત મકરંદ ॥૩॥ * ૨૦ *

[રાગ બિલાવલ] આનંદ આજ નંદજૂકે દ્વાર। દાસ અનન્ય ભજન રસ કારન પ્રગટે શ્યામ મનોહર ગ્વાર ॥૧॥ ચંદન સકલ ધેનુ તન મંડિત કુસુમ દામ શોભિત આગાર। પૂરન કુંભ બને કંચનકે બીચ રુચિર પીપરકી ડાર ॥૨॥ યુવતિ યૂથ મિલિ ગોપ બિરાજત બાજત પણવ મૃદંગ સુતાર। હિતહરિવંશ અજિર વ્રજ બીથિન દૂધ દહી મધુ ઘૃતકે ખાર ॥૩॥ * ૨૧ *

[રાગ બિલાવલ] આજ નંદજૂકે દ્વારે ભીર। ગાવત મંગલ ગીત સબૈ મિલિ પ્રગટે હૈ સુંદર બલવીર ॥૧॥ એક આવત એક જાત વિદા હ્વૈ એક ઠાડે મંદિરકે તીર। એકનકોં ગૌદાન દેત હૈ એકનકોં પહરાવત ચીર ॥૨॥ એકનકોં ફૂલમાલ દેત હૈ એકનકોં ઘસિ ચંદનનીર। સૂરદાસને નવનિધિ પાઈ ધન્ય યશોદા પુન્ય શરીર ॥૩॥ * ૨૨ *

[રાગ બિલાવલ] પ્રગટે મથુરા માંઝ હરિ। માત તાત હિત પુત્રરૂપ મિસ અપની પ્રતિજ્ઞા સત્ય કરી ॥૧॥ શ્યામવર્ણ વપુ ઉર પર ભૃગુપદ જટિત કંચન સિર ક્રીટ ખરી। ચારિ ભુજા વનમાલ કોટિ રવિ શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધરી ॥૨॥ પરમપુરુષ ભગવાન જાનિ જિય વસુદેવ મન ખલ ભીતિ હરી। દ્વાર કપાટ ભેદ ચલે વ્રજ તબ સુર કુસુમન વૃષ્ટિ કરી ॥૩॥ જય જય શબ્દ બોલિ નિસાન ધ્વનિ વ્યોમ વિમાનન ભીર ભરી। ગોવિંદ પ્રભુ ગિરિધર જસુમતિસુત ભક્તન હિત આયે નંદઘરી ॥૪॥ * ૨૩ *

[રાગ બિલાવલ] ગોકુલ ઘરઘર હોત બધાઈ। ગાવતિ મંગલ નારી ઘોષકી બાજે વિવિધ બજાઈ ॥૧॥ દેત ન્યોછાવર પટભૂષન લે બંદીજન પહરાઈ। રામકૃષ્ણ જન્મે ગિરિધારી સબ બ્રજકે સુખદાઈ ॥૨॥ * ૨૪ *

[રાગ બિલાવલ] બાલ વિનોદ ભામતી લીલા અતિ પુનિત મુનિ ભાખી હો। સાવધાન હ્વૈ સુનોં પરીક્ષિત સકલ દેવ મુનિ સાખી હો ॥૧॥ કાલિંદીકે કૂલ બસત ઔર મધુપુરી નગર રસાલા હો। કાલનેમિ ઉગ્રસેન વંશમે ઉપજે કંસ ભૂપાલા હો ॥૨॥ આદિબ્રહ્મ જનની સુરદેવી નામ દેવકી બાલા હો। દઈ વિવાહી કંસ વસુદેવહિં અઘભંજન ઉરસાલા હો ॥૩॥ હય ગજ રતન હેમ પાટંબર આનંદમંગલચારા હો। સમુદિત ભઈ અનાહત બાનીં કંસ કાન ઝનકારા હો ॥૪॥ યાકે ગર્ભ અવતરે જો સુત કરિહૈ પ્રાનપ્રહારા હો। રથતેં ઉતરિ કેસ ગહિ રાજા કિયો ખડગ પટતારા હો ॥૫॥ તબ વસુદેવ દીન હ્વૈ ભાખે પુરુષ ન ત્રિયવધ કરહી હો। મોકોં ભઈ અનાહત બાની તાતેં સોચ ન કરહી હો ॥૬॥ આગે વૃક્ષ ફલે જો વિષફલ વૃક્ષહી બિન કિન સરહી હો। યાહિ મારી તોહિ ઔર વિવાહૂ અગ્ર સોચ કયોં કરહી હો ॥૭॥ બાલક કાજ ધર્મ જિન છાંડો રાય ન ઐસી

કીજૈ હો। યાકે ગર્ભ અવતરે જો સુત સાવધાન હ્વૈ લીજે હો ॥૮॥ વાચા બંધ કંસ કરિ છોડે તબ વસુદેવ પતીજે હો। માનોં મૃગી ચરત ગહવરમેં નૈન નીર ઉર ભીજે હો ॥૯॥ પહિલો પુત્ર દેવકી જાયો લે વસુદેવ દિખાયો હો। બાલક દેખિ કંસ હંસી દીનો તબ અપરાધ ક્ષમાયો હો ॥૧૦॥ કંસ કહ લરકાઈ કીની કહિ નારદ સમુઝાયો હો। જાકો ભરમ કરત હૈ રાજા માનોં પહલેં આયો હો। ॥૧૧॥ યહ સુનિ પુત્ર કંસ ફિરિ માંગ્યો યહ વિધિ સબન સંઘાર્યો હો। તબ દેવકી ભઈ તન વ્યાકુલ કહાંલૌં પ્રાન પ્રહાર્યો હો ॥૧૨॥ કંસ વંશકો નાશ કરત હૈ કહાંલૌં નીચ ઉધારો હો। યહ દુષ્ટ કબહિં મેંટિહૈ શ્રીપતિ કબહૂ સંભારો હો ॥૧૩॥ ધેનુરૂપ ધરી પોહોમી પુકારી શિવ-વિરંચિકે દ્વારા હો। સબ મિલિ ગયે જહાં પુરુષોત્તમ સોવત અગમઅપારા હો ॥૧૪॥ ક્ષીરસમુદ્રમધ્યતેં યેં કહિ દીરઘવચન ઉચારા હો। ઉદ્ધરૂં ધરનિ અસુરકુલ મારૈં ધરિ નરતન અવતારા હો ॥૧૫॥ છૂછી મસક પવન પાની જ્યોં તૈસોઈ જન્મવિકારા હો। પાખંડધર્મ કરત હૈ પામર નાહિંન ચલત તુમારા હો ॥૧૬॥ મારગ છાઁડિ અમારગસોં રતિ બુદ્ધિ વિપરીત વિચારી હો। અમૃત છાઁડિ વિષય વિષ અચવત દેત અધમપતિ ગારી હો ॥૧૭॥ સુ નર નાગ તહાં પશુ પંછી સબકો આયસુ દીનો હો। ગોકુલ જન્મ લેહુ સંગ મેરે જો ચાહત સુખ કીનો હો ॥૧૮॥ જિહિ માયા વિરંચિ શિવ મોહે સોઈ બ્રહ્મ હરિ ચીન્હો હો। દેવકીગર્ભ

આકર્ષિત રોહિની આપ વાસ હરિ કીનો હો ॥૧૯॥ હરિકે ગર્ભવાસ જનનીકો વદન ઉજારો લાગ્યો હો। માનોં શરદચંદ્રમા પ્રગટયો સોચ તિમિર તનુ ભાગ્યો હો ॥૨૦॥ જિહિં ક્ષણ કંસ આય ઠાડો ભયો દેખિ મહાતમ જાગ્યો હો। અબકી બેર મેરો અરિ આયો આપુ અપુનપો ત્યાગ્યો હો ॥૨૧॥ દિન દસ ગયે દેવકી અપનો બદન નિહારન લાગી હો। કંસ કાલ જિય જાનિ ગર્ભમેં અતિ આનંદ સભાગી હો ॥૨૨॥ સુર મુનિ દેવ વંદના આયે સોવતતેં ઉઠિ જાગી હો। અવિનાશીકો આગમ જાન્યો સકલ દેવ અનુરાગી હો ॥૨૩॥ કછુક દિના જબ ગયે ગર્ભકે આગમ ઉદર જનાયો હો। કાસોં કહોં સખી કોઊ નાહી ચાહત ગર્ભ દુરાયો હો ॥૨૪॥ રોહિની અષ્ટમી સંગમ વસુદેવ નિકટ બુલાયે હો। સકલ લોકનાયક સુખદાયક આપ જન્મ ધરિ આયે હો ॥૨૫॥ માથેં મુકુટ સુભગ પીતાંબર ઉર સોહત ભૃગુરેખા। શંખ ચક્ર ભુજ ચારિ બિરાજત અતિ પ્રતાપ શીશુ ભેખા ॥૨૬॥ જનની નિરખિ ભઈ તબ વ્યાકુલ યહ ન ચરિત કહૂં દેખ્યો હો। બૈઠી સકુચ નિકટ પતિ બોલે દૂહુઁન પુત્રસુખ પેખ્યો હો ॥૨૭॥ સુનિ વસુદેવ એક આન જન્મકી નૌતન કથા સુનાઊં હો। તુમ માંગ્યો મૈં દિયો નાથ હ્વૈ તુમસો બાલક પાઊં હો ॥૨૮॥ શિવ સનકાદિક ઔર બ્રહ્માદિક જોગ આદિ નહીં આઊં હો। ભક્તવત્સલ હૈ મેરો બાનો બિરદહીં કહા લજાઊં હો ॥૨૯॥ યહ કહિ મહામોહ અરુઝાયો શિશુ હ્વૈ રોવન લાગે હો। અહો

વસુદેવ જાહુ લે ગોકુલ તુમ હો પરમ સભાગે હો ॥૩૦॥ ઘન દામિનિ ઘરની મિલિ ગરજે મહાકઠિન દુઃખ ભારે હો। લે વસુદેવ ધસે જમુના મહિં તીન લોક ઉજિયારે હો ॥૩૧॥ આગે જાઉં જમુનાજલ ડૂબોં પાછે સિંઘ ડહારેં હો। જાનુ જંઘ કટિ ગ્રીવ નાસિકા વસુદેવ મનહિં વિચારેં હો ॥૩૨॥ ચરન પસાર પરસિ કાલિંદી તરવન નીર તહાં આગે હો। શેષ સહસ્ર ફન ઊપર છાયો લે ગોકુલકો ભાગે હો ॥૩૩॥ પોહોંચે જાઇ મહરિ મંદિરમેં મનહીં ન શંકા કીની હો। દેખી પરી જોગમાયા વસુદેવ ગોદ કર લીની હો ॥૩૪॥ તુરતહિં વેગિ મધુપુરી પોહોંચે સકલ પ્રગટ પુર કીની હો। દેવકી ગર્ભ જાઈ હૈ કન્યા રાય ન બાત પતીની હો ॥૩૫॥ યહ સુનિ ખડગ લે ધાયો રાજા તબ દેવકી આધીની હો। યહ કન્યા અબ બકસિ બંધુ તૂ દાસી જાનિ કરી દીની હો ॥૩૬॥ ક્રૂર કંસ અપવંશવિનાશન સમુઝે બિન રિસ કીની હો। ન જાનિયે હોય છલ કીનોં અપગતિ ગતિ કરિ ચીની હો ॥૩૭॥ પટકત શિલા ગઈ આકાશહિં ભુજ દ્વૈચારી લગાઈ હો। ગગન ગઈ બોલી સુરદેવી કંસ મૃત્યુ નિયરાઈ હો ॥૩૮॥ જૈસે મીન જાલમેં ક્રીડત નૈન ન આપ લખાઈ હો। તૈસેઈ કંસકાલ ઢૂંકયો હૈ વ્રજમેં યાદોરાઈ હો ॥૩૯॥ જૈસે વ્યાલ ભેકકૂં ઢૂંકે બેગિહિ ચીરા તાકે હો। જૈસે સિંઘ આપ મુખ નિરખે પરે કૂપમેં ડાંકે હો ॥૪૦॥ તૈસેઈ કંસ પરમ અભિનાયક ભૂલ્યો રાજસભાકે હો। ગતિકી ગતિ ઔર પતિ હૈ તેરી હાથ મૃત્યુ હૈ તાકે હો ॥૪૧॥

યહ સુનિ કંસ દેવકી આગે રહ્યો ચરન સિર નાઈ હો। બહુ અપરાધ કરે શિશુ મારે લિખ્યો ન મેટયો જાઈ હો ॥૪૨॥ કાકે શત્રુ જન્મ લિયો હૈ બુઝો મતો બુલાઈ હો। ચારિ પહર સુખ સેજ પરે નિસ નૈકુ નીંદ નહીં આઈ હો ॥૪૩॥ દેશ-દેશતેં દૂત બુલાયે કાકો હૈ છલ કૈસો હો। અવિગત અજર અજિત અમરન કર તાકો હૈ બલ જૈસો હો ॥૪૪॥ દિનહી દિનસો પુરુષ હોત હૈ બઢત અસુરબલ વૈસો હો। બુઝત નહીં તૃન વારિ બુઝાયે મિટત ન પલિકા ખનનેસો ॥૪૫॥ જાગિ મહરિ પુત્ર મુખ દેખ્યો આનંદ તૂર બજાયો હો। કંચન કલસ હોમ દ્વિજ પૂજા ચંદન ભવન લિપાયો હો ॥૪૬॥ બરન-બરન રંગ ગ્વાલ બને મિલિ ગોપિન મંગલ ગાયો હો। વિવિધ વ્યોમ કુસુમ સુર બરખત ફૂલન મંડપ છાયો હો ॥૪૭॥ આનંદભરે કરત કુલાહલ ઉદિત મુદિત નરનારી હો। નિરભય ભયે નિશાન બજાવે દેત નિસંકન ગારી હો ॥૪૮॥ નાચત મહર મુદિત મન કીને પાત બજાવત તારી હો। સૂરદાસ પ્રભુ ગોકુલ પ્રગટે મથુરા કંસ પ્રસારી હો ॥૪૯॥

* ૨૫ *

[રાગ બિલાવલ] સુનરી સખી વ્રજ આજ બધાઈ બાજહી। પંચ શબ્દ દરબાર મધુરી ધુનિ ગાજહી। મૌતિન ચોક પુરાવહી બંદન દ્વાર બંધાય। નાચત ગાવત સબ મિલે હો સો હરખિત દેત બધાઈ ॥ બધાઈ બાજહી ॥૧॥ પલના રત્નજડાવ

નંદઘરહીમેં સાજ્યો। ગજમોતિનકે ઝૂમક દક્ષિણ ચીરસોં ઢાંક્યો। પચરંગ ડોરી કર ગ્રહી ઝુલાવત જસોદા માય। ચુટકી દે દે ઝુલાવહી હો સો ઉર આનંદ ન માય॥ બધાઈ બાજહી ॥૨॥ પીત ઝગુલી સિર કુલ્હે સ્યામ અંગ રાજત ભારી। ગોરોચનકો તિલક અલક રાજત ઘુંઘરારી। કાજર નૈનન આંજિકે મસિબિન્દુકા ઢિંગ લાય। ઇહિ બાનિક મેરે મન બસો નિજજન બલ બલ જાય॥ વધાઈ બાજહી ॥૩॥ * ૨૬ *

[રાગ આસાવરી] જુરિ ચલી હૈં બધાવન નંદમહરઘર સુન્દર વ્રજકી બાલા। કંચનથાર હાર ચંચલ છબિ કહી ન પરત તિહિં કાલા ॥૧॥ ડહડહે મુખ કુમકુમ રંગ રંજિત રાજત રસકે ઐના। કંજન પર ખેલત માનોં ખંજન અંજનયુત બને નૈના ॥૨॥ દમકત કંઠ પદિક મનિ કુંડલ નવલ પ્રેમરંગ બોરી। આતુર ગતિ માનોં ચંદ ઉદૈ ભયો ધાવત તૃષિત ચકોરી ॥૩॥ ખસિગતિ ખસિ પરત સુમન સીસનતેં ઉપમા કહા બખાનોં। ચરન ચલત પર રીઝિ ચિકુરવર બરખત ફૂલન માનોં ॥૪॥ ગાવત ગીત પુનિત કરત જગ જસુમતિ મંદિર આઈ। વદન વિલોકિ બલયાઁ લે લે દેત અસીસ સુહાઈ ॥૫॥ મંગલ કલસ નિકટ દીપાવલિ ઠાઁય-ઠાઁય દેખિ મન ભૂલ્યો। માનોં આગમ નંદસુવનકે સુવનફૂલ વ્રજ ફૂલ્યો ॥૬॥ તા પાછે ગન ગોપ ઓપસોં આયે અતિસૈ સોહૈં। પરમાનંદ કંદ રસભીને નિકર પુરંદરકો હૈં ॥૭॥ આનંદ

ઘન જ્યોં ગાજત રાજત બાજત દુંદુભિ ભેરી। રાગ રાગિની ગાવત હરખત બરખત સુખકી ઢેરી ॥૮॥ પરમ ધામ જગ ધામ સ્યામ અભિરામ શ્રી ગોકુલ આયે। મિટિ ગયે દ્વન્દ્વ નંદદાસનિકે ભયે મનોરથ ભાયે ॥૯॥ * ૨૭ *

[રાગ આસાવરી] બરસગાંઠ ગિરિધરન લાલકી ગોપિન ન્યોત બુલાયે જુ। જસુમતિ મુદિત સબન બોલનકો ઘર—ઘર નંદ પઠાયે જુ ॥૧॥ ગામ—ગામ પ્રતિ પૌર—પૌર પ્રતિ ઘર—ઘર નંદ પધારે જુ। આદર દે બડડે ગોપનકો એક આસન બૈઠારે જુ ॥૨॥ ગામ—ગામતેં સકટ જોરિકે નંદમહર ઘર આયે જુ। સુનિ વ્રજરાની વ્રજવાસિન મિલ સન્મુખ કલસ પઠાયે જુ ॥૩॥ ઘર-ઘર ધૂપ દીપાવલિ કરિકે નિજમંદિર પધારાયે જુ। આદર દે બડડે ગોપનકો જોરિ સભા બૈઠાયે જુ ॥૪॥ પ્રેમમુદિત ગાવત નરનારી જસુમતિ મંદિર આઈ જુ। કંચનથાર બધાયે સજિ સજિ ન્યૌતો ટીકો લાઈ જુ ॥૫॥ ચંદન અગર કપૂર સુવાસિત આઁગન ભવન લિપાયે જુ। બંદનમાલ દ્વાર સાથિયે મોતિન ચૌક પુરાયે જુ ॥૬॥ કનકપીઠ તા પર યુગ ધરિકે દક્ષિણચીર બિછાયે જુ। મહર મહરી ગિરિધરન ગોદ લે મુદિત તહાઁ બૈઠાયે જુ ॥૭॥ અન્વાચાર્ય મુનિ ગર્ગ પરાસર કુસ આસન પધરાયે જુ। બડડે દેવ પુજાય લાલકો બહુ વિધ દાન દિવાયે જુ ॥૮॥ બંદીજન સબ દ્વારેં ગાવે ઘુરે નિસાન નગારે જુ। દેવ દુંદુભિ

ગગન બજાવત વ્રજહિ કુતૂહલ ભારે જુ ॥૯॥ દે અસીસ દ્વારે તહાઁ યાચક ભયે સબન મન ભાયે જુ। મુઁહમાંગે સબહિનકો નખસિખ પટભૂષન પહરાયે જુ ॥૧૦॥ રાઈલોન ઉતાર આરતી પ્રમુદિત મંગલ ગાયે જુ। અતિ ઉછાહ ભર-ભર લાલનકો સબકી ગોદ દિવાયે જુ ॥૧૧॥ બરન-બરન આભૂષન સારી વ્રજ તરુની પહરાઈ જુ। પ્રમુદિત બહુરિ ચલીં નિજગૃહકો માનોં રંક નિધિ પાઈ જુ ॥૧૨॥ નંદરાય બડડે ગોપનકો ચરનન સીસ નવાયે જુ। જોરિ ઉભય કર કરત બિનતી કૃપા પુન્ય ફલ પાયે જુ ॥૧૩॥ ગોપવૃન્દ ઋષિવૃન્દ બિદા હ્વૈ દેત ચલે આસીસા જુ। વ્રજપતિ વ્રજરાની હરિ હલધર જિયો કોટિ બરીસા જુ ॥૧૪॥

* ૨૮ *

✓ [રાગ આસાવરી] બરસગાંઠ લાલ ગિરિધરકી હોં અબહી સુનિ આઈ જુ। મંગલ ગાવતિ ચૌક પૂરાવતિ ઘર-ઘર બજત બધાઈ જુ। ॥૧॥ ધ્વજાપતાકા તોરનમાલા બંદનવાર બંધાઈ જુ। બાજત તાલ પખાવજ આવજ ઝાંઝન ઝમક લગાઈ જુ ॥૨॥ ગોપી ગ્વાલ પરસ્પર નાચત દધિકી કીચ મચાઈ જુ। દેખિ દેખિ બ્રહ્મા શિવ નારદ કુસુમન વૃષ્ટિ કરાઈ જુ ॥૩॥ કહિયે કહા કહત નહીં આવે બરનોં કહા બડાઈ જુ। નંદનંદનકી યા છબિ ઉપર આસકરન બલિ જાઈ જુ ॥૪॥

* ૨૯ *

[રાગ આસાવરી] જનમ સુતકો હોત હી આનંદ ભયો નંદરાય। મહા મહોચ્છવ આજ કીજૈ બાઢ્યો મન ન રહાય ॥૧॥ વિપ્ર વૈદિક બોલિકે કરિ સ્નાન બૈઠે આય। ભાવ નિર્મલ પહરે ભૂષન સ્વસ્તિ વાચન પઢાય ॥૨॥ જાતકર્મ કરાય વિધિસોં પિતર દેવ પૂજાય। કરિ અલંકૃત દ્વિજનકો દ્વૈલક્ષ દીની ગાય ॥૩॥ સાત પર્વત તિલનકે કર રતન ઓઘ મિલાય। કર કનક અંબરન આવૃત દિયે વિપ્ર બુલાય ॥૪॥ પઢે મંગલ વિપ્ર માગધ સૂત બંદી અઘાય। ગીત ગાવે હરખિ ગાયક નાચત નર નચવાય ॥૫॥ બાજનિયા મન બહોત હરખે વિવિધ બાજે લાય। જાન મંગલ ભેરી દુદુંભિ ફેર ફેર બજાય ॥૬॥ ધ્વજ પતાકા વ્રજ વિચિત્રિત ભવન-ભવન ધરાય। બસન પલ્લવ રચે તોરન દ્વાર-દ્વાર બંધાય ॥૭॥ વૃષભ ગાય સુબચ્છ હરદી તેલ તન લપટાય। બસન બર્હ સુવર્ણમાલા ધાતુચિત્ર બનાય ॥૮॥ ગોપ આયે ભેટ લે લે દૂધ દધિ સંગ લાય। પાગ પટુકા ઝગા ભૂષન મહામોલ સુહાય ॥૯॥ સુનત હી ભઈ મુદિત ગોપી જસોદા સુત જાય। બસન સકલ સિંગાર અંજન આદિ તન ભૂષાય ॥૧૦॥ કહા મુખકી કહૂઁ શોભા ભઈ સો બરની ન જાય। માનોં કુમકુમ કેસરા મધિ કમલકી શોભાય ॥૧૧॥ લિયે બલ કરી અતિ ઉતાવલ ચલી તન વિસરાય। સ્રવન કુંડલ પદિક હિરદે પહરે અતિ ઉજરાય ॥૧૨॥ વિવિધ વસન બનાય સિરતેં ખસિ કુસુમ બરખાય। નંદજુકે ભવન પૈઠિ વલય પ્રગટ લખાય ॥૧૩॥ અતિ વિરાજત ભયે કુંડલ હૃદે હાર કંપાય। બહુત દેઈ અસીસ યોંહી

રહો વ્રજ સુખદાય ॥૧૪॥ ભઈ રસ-ઉન્મત્ત નાચત લોકલાજ ગમાય। અજન જન્મ નિશંક ગાવે હૃદે પ્રેમ બઢાય ॥૧૫॥ બજે બાજે જન્મ ઉત્સવ વિવિધ ધ્વનિ ઉપજાય। નંદકે ઘર કૃષ્ણ આયે ધર્મ સબ પ્રગટાય ॥૧૬॥ ગોપ નાચત દૂધ દધિ ઘૃત નીર સરસ ન્હવાય। વિવસ તકિ નવનીત લૌંદા ડારત હાથ ઉઠાય ॥૧૭॥ બડે મન વ્રજ-રાજ ભૂષન વસન ગાય અનાય। સૂત માગધ વિપ્ર બંદી દિયે બોલ વિદાય ॥૧૮॥ ઘરન પઠયે મનોરથ સબ ગુનિનકે પુરવાય। હરિ આરાધન ઔર સુતકો ઉદૈ હિરદૈ લાય ॥૧૯॥ ગ્રહ પુજાયે ગણિક ઉત્તમ ભલી ભાઁતિ બુઝાય। દે અસીસ ચલે ઘરન પ્રતિ પરસ્પર બતરાય ॥૨૦॥ દે બડાઈ કંઠ ભૂષન હાર બસન મંગાય। નંદ દીને પહર ફૂલી ફિરત રોહિની માય ॥૨૧॥ સકલ વ્રજમેં ભઈ સંપતિ રમારૂપ બસાય। કરન લીલા રસિક પ્રીતમ રહે વ્રજમેં છાય ॥૨૨॥

* ૩૦ *

[રાગ આસાવરી] પ્રથમહી ભાદૌંમાસ અષ્ટમી રોહિની બુધવારી। પ્રગટે કૂખ મહરી જસોદાકે લાડિલે ગિરધારી ॥૧॥ સુનિ વ્રજયુવતિ અપને સ્રવનન જહાઁ તહાઁ તેં ધાઈ। મંગલથાર ધરે હાથન પર ગાવત-ગાવત આઈ ॥૨॥ મંડિત દ્વારે ધરત સાથિયે રોપતિ બંદનમાલા। પાયન પરત કહત રાનીસોં ભલે જને તુમ લાલા ॥૩॥ કરત વધાઈ જસુમતિ માઈ મગન ભઈ

રસભારી। તુમ્હારી કૂખ પર હમ નંદરાની વારિ વારિ સબ ડારી ॥૪॥ બાજત થારી ઔર મૃદંગા ઔર બાજત હૈ તાલા। હરદ દહીકી કાઁવરી લે લે આગે ગોપ ગુવાલા ॥૫॥ બૈઠે ફૂલે તબ નંદ અતિહી સબહીન દેત બધાઈ। હરી હરી દૂબ વિપ્ર ભાટન લે રાયજુકે સીસ ધરાઈ ॥૬॥ વિનતિ કરત કહત રાયજુસોં ધન્ય જન્મવિધિ કિયો। ઐસો સુત પ્રગટ્યો તુમ્હારે ગૃહ આજ સુફલ હૈ જીયો ॥૭॥ નાચત ગાવત કરત કુલાહલ મગન ભયે રસ ભારી। ફિરિ-ફિરિ પહરિ હુલસિ દેવેકો ભૂષન વસન ઉતારી ॥૮॥ દીને દાન વિપ્ર ભાટનકો માલા સુંદરી ચીરા। રતનજડિત કુંડલ પહરાયે મોતી ઝલકત હીરા ॥૯॥ આનંદ રસ ઉચ્છાહ ભાવસોં સબ વ્રજ ઉમગ્યો આજ। ફૂલે ડોલે યહ મુખ બોલે પુત્ર ભયો વ્રજરાજ ॥૧૦॥ તબ નંદરાની અપની સખિનસોં આનંદરાય બુલાયે। પૂરન ભાગ ચુંબત રસ આનન વિહઁસત ભીતર આયે ॥૧૧॥ હઁસકર બોલી જચ્ચા સુહાગિન આઓ પિય મન ભાયે। બૈઠ મતો કરિયે વિલસનકો હમ ઘર લાલન આયે ॥૧૨॥ ચરુવા ચઢાવનકો પિય મેરી પહલે સાસ બુલાવો। રતનજટિત ગાદી મૂંઢા પર આનિકે બૈઠાવો ॥૧૩॥ ચરુવા ચઢાવનકો નખસિખલૌં આભૂષન પહિરાવો। ભાઁતિ-ભાઁતિકે ચીર પાટંબર ઇતની બેર મઁગાવો ॥૧૪॥ સથિયે ધરનકો નનદ હમારી તુમ પિય બોલિ લે આવો। રતનજટિત અપને સિંઘાસન આનિકે બૈઠાવો ॥૧૫॥ સથિયે ધરનકો નેગ બોહોત

હૈ સો દીજે મનભાયો। તાતેં કહત સુનો પિય તુમસોં યહ
દિન ક્યોંહુ પાયો ॥૧૬॥ હંસિ વ્રજરાજ કહત રાનીસોં યાતેં
ચોગુનો દેહેં। ઐસો સુત તુમ જાય દિખાયે દેખતહૂ ન અઘૈહેં
॥૧૭॥ ચંદ્રાવલી વ્રજમંગલ રાધે કરિ કરિ લાડ બુલાવો।
ઉનહીકે ભાગ દિયો ફલ હમકું ઉનહીપે મંડવાવો ॥૧૮॥ હમહી
તુમહી લાલન લૈ કે ઉનકી ગોદ બૈઠાવો। ઉનકો ચીત્યો ભયો
હમારે લાલૈ તુમહી ખિલાવો ॥૧૯॥ ઔર પ્રિય મેરી દ્યૌરાની
જિઠાની આદર દે બોલિ લાવો। ભાઁતિ-ભાઁતિ સારી આભૂષન
સબહીકો પહરાવો ॥૨૦॥ થૈલા ભરિ-ભરિ દામ મંગાવો દેહુ
રોહિની હાથા। હઁસિ-હઁસિ ખરચે રાની રોહિની જાકી સિરાની
ગાથા ॥૨૧॥ ગાડા ભરિ-ભરિ સોંઠ પંજીરી ઇતની બેર મંગાવો।
ગુડ ઘી દાખ ખુરેરી મેલી પંજીરી બહોત સનાવો ॥૨
ભરિ-ભરિ મેરી દ્યૌરાની જિઠાની હઁસ-હઁસ કરકે લેહેં। યહ દિ
હમકો દિયો વિધાતા દેખ-દેખ સુખ પેહેં ॥૨૩॥ હઁસ વ્રજરાયજૂ
બાહર આયે માય બહનિ બોલી લાયે। સગરી સોંજ ધરી
આગે કરો આપ મન ભાયે ॥૨૪॥ સાસ નવલદે ચરુવા ચઢા
આછે ચીતિ બનાયે। ઝાંક-ઝાંક દેખત નંદરાની ચરુવા બહો
મન ભાયે ॥૨૫॥ સોના મોતી હીરાકે સબ આભૂષન પહરાયે
હઁસ-હઁસ પહરે સાસ નવલદે કેઉક જોરી મઁગાયે ॥૨૬॥ નન
સ્યામદે ધરત સાથિયે આછે મોરી સંભારે। મોતિનકે અક્ષ
કુમકુમ ચીત કિયે ઉજિયારે ॥૨૭॥ ગુડ ઘી પૂજિ સાત સીંકનસ

દુહું ઓર ચિપકાયે। સથિયનકો ઉદ્યોગ દેખિકે રાની જુ બહોત
સિહાયે ॥૨૮॥ દેત ભતીજેકો ઝગુલી કુલહી ઔર હાથનકો
થૂરા। ખગવરિયા કઠુલા લટકન ઔર પાયનકો પનસૂરા ॥૨૯॥
ઇતનો દે કર માનદે સ્યામદે રામદે ઝગરો ઠાન્યો। તુમરો દેન
સુનો વીર મેરે એકો નહીં મન માન્યો ॥૩૦॥ હઁસિ વ્રજરાજ
કહત બહિનીસોં કહો કહા અરુ દીજે। બાઁહ પકરકે કહત રામદે
ક્યો વીર મેરો કીજે ॥૩૧॥ લૈહેં ભાભીજૂકી પાયલ તે હૈં
અતિ બહુ મોલી। રાનીજૂકો બંદા લાય આય રાયજૂ ખોલી
॥૩૨॥ તુમારી નનદ હઠીલી છબીલી તે ક્યોંહુ નહીં માને।
ોલ લઈ પાસ ભાભીજૂ દે કરિકે મુસકાને ॥૩૩॥ ભાઁતિ-ભાઁતિ
ારી આભૂષન તુમ હમ સબ પહરાયો। મોંહ માંગ્યો સો
યો બધાઈ જો હમરે મન ભાયો ॥૩૪॥ તુમારે ઘુરસારકો
લલ બછેરા સો છોરિ હોં લૈહોં। બહુત ઠાઠ ગાય ભૈંસનિકે
નો લે ઘર જૈહોં ॥૩૫॥ દીને ઠાઠ ગાય ભૈંસનિકે અરુ દીને
જોરે। ઘોડા-ઘોડી બછેરા-બછેરી બહુ દીને ખોલિ ડોરે ॥૩૬॥
ડા ભર-ભર સોનો દીનો દીને મોતી હીરા। કૈ લખ ગામ
અનગિનતી ઐસે રાયજૂ વીરા ॥૩૭॥ મુર કર બૈઠિ કહી
મદે એક હોંસ વીર મેરે। રતનજટિત સુખપાલ મંગાવો
આછી તેરે ॥૩૮॥ ઇતની સુનિ આનંદરાય જૂ દિયો સુખપાલ
ાઈ। તામેં બૈઠી બહનિ સ્યામદે ભતીજેકો નેગ ચુકાઈ ॥૩૯॥
ો લે કર ચલી સ્યામદે મુર-મુર દેત અસીસ। આનંદરાય

કુँવર બલિ ગિરિધર જીયો કોટિ બરીસ ।।૪૦।। વીરન મેરે જગ ઉજિયારે ભાભી કુલ ઉજિયારી। ચિત્રવિચિત્ર કૂખ યસોદાકી જિન જાયો ગિરધારી ।।૪૧।। સોને કૂખ મઢાય યસોદા પ્રગટ્યો જગ સુખદાઈ। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલ પર બાર–બાર બલ જાઈ ।।૪૨।। ❋ ૩૧ ❋

[રાગ આસાવરી] તુમરે ભાગ સુનો મેરી ગોપી ભયો ઐસો લાલ હમારે। અબ ચિરજીયો ભાગ સબનકે ખેલો મેરે તુમ્હારે ।।૧।। હૌં સુખ દેખોં તુમ સુખ દેખોં પ્યાવો દૂધ મલ્હાવો। મેરે લાલકી તુમ સબ ભાભી ઉબટિ ન્હવાય બૈઠાવો ।।૨।। તુમ લેહુ ગોદ લગાવો છાતી મુખ ચુમો ઔર ખિલાવો। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલકો ગંગા કરન સિખાવો ।।૩।। ❋ ૩૨ ❋

[રાગ આસાવરી] આયો હૈ અવધૂત જોગી કન્હૈયાકો દિખલાવો હો માઈ ।। ધ્રુ૦ ।। હાથ ત્રિશૂલ દૂજે કર ડમરુ સિંગીનાદ બજાવે। જટાજૂટમેં ગંગ બિરાજે ગુન મુકુંદકે ગાવે હો માઈ ।।૧।। ભુંજગકો ભૂષન ભસ્મકો લેપન ઔર સોહે રુંડ માલા। અર્ધ જુ ચંદ્ર લલાટ બિરાજે ઓઢનકો મૃગછાલા હો માઈ ।।૨।। સંગ સુંદરી પરમ મનોહર વામ ભાગ ઇક નારી કહે હમ આયે કાશીપુરીતેં વૃષભ કિયે અસવારી હો માઈ ।।૩।। કહે યસોદા સુનો જુ સખિયો ઇન ભીતર જિન લાઓ। જો માં સો દીજે ઇનકો બાલક મતિ દિખાઓ હો માઈ ।।૪।। અંતરયામી સદાશિવ જાન્યો રુદન કિયો અતિ ગાઢો। હાથ ફિરાવત લાઈ યસોદા અંતરપટ દે આડો હો માઈ ।।૫।। હાથ જોરિ શિવ સ્તુતિ કરત હૈં લાલન બદન ઉઘાર્યો। સૂરદાસ સ્વામીકે ઉપર શંકર સરબસ બાર્યો હો માઈ ।।૬।। ❋ ૩૩ ❋

[રાગ આસાવરી] બાલા મૈં જોગી જસ ગાયા। ધન્ય જસોમતિ તેરે તનકો જિન ઐસા સુત જાયા ।।૧।। ગુનન બડો છોટો જિન જાનો અલખ પુરુષ ઘર આયા। જાકો ધ્યાન ધરત હૈં મુનિજન નિગમ ખોજ નહીં પાયા ।।૨।। જો ચાહો સો લીજિયે રાવલ કરો આપની દાયા। દેહુ અસીસ મેરે યા સુતકો બાઢે અવિચલ કાયા ।।૩।। ના હૌં લેહોં પાટ પાટંબર ના લેહોં કંચન માયા। અપને સુતકો દરસ દિખાવો જો મોય ગુરુને બતાયા ।।૪।। વિનતિ કિયે કહતી નંદરાની સુનુ જોગિનકે રાયા। દેખ ન દેહોં તોહિ દિગંબર બાલક જાય દિઠાયા ।।૫।। જાકી દૃષ્ટિ સકલ જગ ઉપર સો ક્યોં જાય દિઠાયા। અલખ પુરુષ હે મેરા સ્વામી સો તૈનેં ભવન છિપાયા ।।૬।। બાલકૃષ્ણકો લાય યસોદા કરિ અંચલકી છાયા। દરસન પાય ચરનરજ વંદી સિંગીનાદ બજાયા ।।૭।। નિરખનિરખ મુખપંકજ લોચન નૈનન નીર બહાયા। દેખત બને કહત નહીં આવે નાટક ભલા બનાયા ।।૮।। ઠાકુરદાસ મહા પ્રભુલીલા મહાદેવ લૌં લાયા। લીલા લાલ લલિત ગુન અટક્યો ચિત નહીં ચલત ચલાયા ।।૯।। ❋ ૩૪ ❋

[રાગ આસાવરી] કાહુ જોગિયાકી દૃષ્ટિ લાગી કન્હૈયા મેરો રોવે હો માઈ। ઘર ઘર પૂછત ફિરત યસોદા દૂધ પીવે ના સોવે હો માઈ ॥૧॥ કહાઁ ગયો જોગી નંદભવનતેં વ્રજમેં ફિર ફિર હારે હો માઈ। ઉન જોગિયાકો ઢૂઁઢ નિકાસો સુતકો તાપ નિવારોં હો માઈ ॥૨॥ ચલ રે જોગી નંદભવનમેં જસોમતિ માય બુલાવે હો માઈ। લટકત લટકત શંકર આવે મનમેં મોદ બઢાવે હો માઈ ॥૩॥ આયે જોગી નંદભવનમેં રાઈલોન કર લીનો હો માઈ। વારિ ફેરિ લાલનકે ઉપર હાથ શીશપૈ દીનો હો માઈ॥૪॥ રોગ દોષ સબ દૂર ગયો હે કિલક હઁસે નંદલાલ હો માઈ। મગન ભઈ નંદજૂકી રાની દીની મોતિન માલ હો માઈ ॥૫॥ રહો રહો જોગી નંદભવનમેં વ્રજમેં બાસો કીજે હો માઈ। જબ જબ મેરો લાલા રોવે તબ તબ દરસન દીજે હો માઈ ॥૬॥ તુમ તો જોગી પરમ મનોહર તુમકો વેદ વખાને હો માઈ। બૃઢો બાબા નામ હમારો સૂરસ્યામ મોહિ જાને હો માઈ ॥૭॥

* ૩૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] આજ બધાઈ બાબા નંદકે વ્રજ મંગલચાર। આંગન માચી કીચ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧॥ કંચન થાર હાથન સજે વ્રજ મંગલચાર। અક્ષત રોરી બીચ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૨॥ સથિયે ધરત હૈં દ્વારમેં વ્રજ મંગલચાર। નાના ચિત્ર વિચિત્ર ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૩॥ મોતી ચોક પુરાયકે વ્રજ મંગલચાર। બંદનવાર બઁધાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૪॥ હરદી તેલ સુગંધ હી વ્રજ મંગલચાર। લાલહિ ઉબટિ ન્હવાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૫॥ પટ ભૂષન પહરાવહી વ્રજ મંગલચાર। નખસિખ અંગ સિંગાર ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૬॥ તિલક કરત નંદલાલકો વ્રજ મંગલચાર। પ્રમુદિત સબ વ્રજબાલ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૭॥ લે દરપન મુખ દેખહી વ્રજ મંગલચાર। મંદ મંદ મુસકાત ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૮॥ નાચત ગાવત સબૈ મિલીં વ્રજ મંગલચાર। મંગલગીત બધાઈ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૯॥ હરદ દહી ઉડાવહી વ્રજ મંગલચાર। ભઈ ઘુંટુરુલૌં કીચ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૦॥ નામકરન આયે ગર્ગ મુનિ વ્રજ મંગલચાર। મોતિનમાલ પહરાઈ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૧॥ દેત દાન બાબા નંદ જૂ વ્રજ મંગલચાર। વિપ્રન ભાટ બુલાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૨॥ સોને સીંગ મઢાવહી વ્રજ મંગલચાર। વિપ્રન દીને દાન ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૩॥ સારી સુરંગ મંગાય કે વ્રજ મંગલચાર। વ્રજતરુનિ પહરાય ફૂલીં ગોપિકા ત્રજ મંગલચાર ॥૧૪॥ બાની પઢત દ્વિજ આંગન વ્રજ મંગલચાર। કરત વેદધ્વનિ ગાન ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૫॥ ગામગામતેં જ્ઞાતિ સબૈ વ્રજ મંગલચાર। આયે નંદ દરબાર ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૬॥ મોહન વદન નિહારકે વ્રજ મંગલચાર।

આનંદ ઉર ન સમાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૭॥ ધન્ય ભાદોં વદી અષ્ટમી વ્રજ મંગલચાર। ધન્ય રોહિણી બુધવાર ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૮॥ ધન ધન નંદ જસોમતિ વ્રજ મંગલચાર। ધન ધન ગોપી ગ્વાલ ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૧૯॥ દુદુંભિ દેવ બજાવહી વ્રજ મંગલચાર। પુહુપન વૃષ્ટિ કરાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૨૦॥ કહી ન જાત યા સુખકી વ્રજ મંગલચાર। સૂરદાસ બલિ જાય ફૂલીં ગોપિકા વ્રજ મંગલચાર ॥૨૧॥

* ૩૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] બધાઈ માઈ આજ બધાઈ ॥ધ્રુ૦॥ આજ બધાઈ સબ વ્રજ છાઈ। વ્રજકી નારી સબૈ જુરિ આઈ ॥૧॥ સુન્દર નંદ મહરકે મન્દર। પ્રગટ્યો પૂત સકલ સુખકંદર ॥૨॥ હોત હી ઢોટા વ્રજકી શોભા। દેખ સખી કછુ ઔરહી ઓભા ॥૩॥ માલિન સી જહઁ લક્ષ્મી લોલે। બંદનવાર બાંધતી ડોલે ॥૪॥ બગર બુહારત ફિરત અષ્ટસિધ। કોરન સાથિયા ચીતત નવનિધ ॥૫॥ ગૃહગૃહતેં ગોપી ગમની જબ। રંગીલી ગલિનમેં ભીર ભઈ તબ ॥૬॥ બીથી પ્રેમ નદી છબિ પાવે। નંદસદન સાગરકો ધાવે ॥૭॥ હાથન કંચનથાર રહે લસી। કમલન ચઢિ આયે માનોં શશી ॥૮॥ મંગલ કલસ જગમગે નગકે। ભાગે સકલ અમંગલ જગકે ॥૯॥ ફૂલે ગ્વાલ માનોં રનજીતે। ભયે સબનકે મનકે ચીતે ॥૧૦॥ કામધેનુતેં નેક ન હીની। દ્વે લક્ષ ગાય દ્વિજનકો દીની ॥૧૧॥ નંદરાય તહઁ અતિ રસભીને। પર્વત સાત રતનકે દીને ॥૧૨॥ નંદરાયગૃહ માગન આયે। તે બહોર્યો માગન ન કહાયે ॥૧૩॥ ઘરકે ઠાકુરકે સુત જાયો। નંદદાસ તહઁ સબ સુખ પાયો ॥૧૪॥

* ૩૭ *

[રાગ ધનાશ્રી] સબ મિલિ મંગલ ગાવો માઈ। આજ લાલ કો જન્મદ્યોસ હૈ બાજત રંગ બધાઈ ॥૧॥ આંગન લીપો ચૌક પુરાવો વિપ્ર પઢન લાગે વેદ। કરો સિંગાર શ્યામસુંદરકો ચોવા ચંદન મેદ ॥૨॥ આનંદભરી નંદજૂકી રાની ફૂલી અંગ ન સમાઈ। પરમાનંદદાસ તિહીં ઔસર બહોત ન્યોચ્છાવરિ પાઈ ॥૩॥

* ૩૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] રાનીજૂ આપુન મંગલ ગાવે। આજ લાલકો જન્મદ્યોસ હૈ મોતિન ચૌક પુરાવે ॥૧॥ ગામગામતેં જાતિ આપની ગોપિન ન્યૌતિ બુલ્લાવે। અન્વાચાર્ય મુનિ ગર્ગ પરાસર તિનપૈ વેદ પઢાવે ॥૨॥ હરદી તેલ સુગંધ સુવાસિત લાલૈ ઉબટિ ન્હવાવે। હરિતન ઉપર વારિ ન્યોછાવરિ જન પરમાનંદ પાવે ॥૩॥

* ૩૯ *

[રાગ ધનાશ્રી] રાની તેરો ચિરજિયો ગોપાલ। વેગિ બઢે બલ સહિત બિરધ લટ મહરિ મનોહર બાલ ॥૧॥ ઉપજિ પર્યો યહ કૂખિ ભાગ્ય બલ સમુદ્ર સીપ જ્યોં લાલ। સબ ગોકુલકો પ્રાન જીવનધન વૈરિનકો ઉર સાલ ॥૨॥ સુર કિતો સુખ પાવત

લોચન દેખત સ્યામ તમાલ । રજ આરજ લાગો મેરી અઁખિયન રોગ દોષ જંજાલ ॥૩॥

* ૪૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] યસોદારાની સોવન ફૂલેં ફૂલી । તુમ્હારે પુત્ર ભયો કુલમંડન વાસુદેવ સમ તુલી ॥૧॥ દેત અસીસ બિરધ જે ગ્વાલિની ગામગામતેં આઈ । લે લે કર સબૈ મિલિ નિકસી મંગલચાર વધાઈ ॥૨॥ ઐસે દસક હોઈ જો ઔરે સબ કોઉ સચુ પાવે । બાઢો વંશ નંદબાબાકો પરમાનંદ જિય ભાવે ॥૩॥

* ૪૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] નંદ મહોચ્છવ હો બડ કીજે । આપને લાલ પર વારિ નોછાવરિ સબ કાહૂકો દીજે ॥૧॥ વિપ્રન દેહુ ગાય અરુ સોનો ભાટન રૂપો દામ । વ્રજજુવતિન પાટંબર ભૂષન પૂજે મનકે કામ ॥૨॥ નાચો ગાવો કરો વધાઈ અજન જન્મ હરિ લીનો । યહ અવતાર બાલલીલા રસ પરમાનંદ હિ ભીનો ॥૩॥

* ૪૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] ધન્ય ગોકુલ જહઁ ગોવિંદ આયે । ધનિ ધનિ નંદ સુમંગલ નિસ દિન ધનિ જસુમતિ જિન ગોદ ખિલાયે ॥૧॥ ધનિ યહ બાલકેલિ જમુનાતટ ધનિ વન સુરભીવૃંદ ચરાયે। ધનિ યહ સમય ધનિ યહ લીલા ધનિ યહ બૈનુ અધર ધરિ ગાયે ॥૨॥ ધનિ યહ ચરન સદા સુખકારી સંતજનનકે હૃદે રહાયે। ધનિ સૂર ઉખલ ધનિ ગોપી જા કે હેત ગોપાલ બંધાયે ॥૩॥

* ૪૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] યસોદારાની જાયો હૈ સુત નીકો । આનંદ ભયો સકલ ગોકુલમેં ગોપવધૂ લાઈ ટીકો ॥૧॥ અચ્છત દૂબ રોચન વંદન નંદે તિલક દહીંકો । અંચલ વારિ વરિ મુખ નિરખત કમલનૈન પ્યારો જીકો ॥૨॥ અપને અપને ભવનતેં નિકસીં પહરે ચીર કસુંભીકો । યાદવેંદ્ર વ્રજકુલ પ્રતિપાલક કંસ કાલ ભય ભીકો ॥૩॥

* ૪૪ *

[રાગ સારંગ] ભૈયા હો આજ નંદરાયકે આનંદ ભયો । નાચત ગોપી કરત કુલાહલ મંગલચાર ઠયો ॥૧॥ રાતી પીરી ચોલી પહરે નૌતન ઝુમકસારી । ચોવા ચંદન અંગ લગાયે સેંદુર માંગ સંભારી ॥૨॥ માખન દૂધ દહ્યો ભરિ ભાજન સકલ ગ્વાલ લે આયે । બાજત બેનુ પખાવજ મહુવરિ ગાવતિ ગીત સુહાયે ॥૩॥ હરદ દૂબ અક્ષત દધિ કુંકમ આંગન બાઢી કીચ। હઁસત પરસ્પર પ્રેમ મુદિત મન લાગ લાગ ભુજ બીચ ॥૪॥ ચહુઁ વેદધ્વનિ કરત મહામુનિ પંચ શબ્દ ઢમઢોલ । પરમાનંદ બઢ્યો ગોકુલમેં આનંદ હૃદે કલ્લોલ ॥૫॥

* ૪૫ *

[રાગ સારંગ] ગોકુલમેં બાજત કહાઁ વધાઈ । ભીર ભઈ હૈ નંદજૂકે દ્વારે અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આઈ ॥૧॥ બ્રહ્માદિક રુદ્રાદિક જાકી ચરન-રેનુ નહીં પાઈ । સોઈ નંદજૂકો પૂત કહાવે કૌતુક સુનો મેરી માઈ ॥૨॥ ધ્રુવ અંબરીષ પ્રહ્લાદ બિભીષન નિત નિત મહિમા ગાઈ । સો હરિ પરમાનંદકો ઠાકુર વ્રજજન કેલિ કરાઈ ॥૩॥

* ૪૬ *

[રાગ સારંગ] આજ મહા મંગલ મહરાને। પંચ શબ્દ ધ્વનિ ભીર વધાઈ ઘર ઘર બેરખબાને ॥૧॥ ગ્વાલ ભરે કાંવરિ ગોરસકી વધૂ સિંગારત બાને। ગોપી ગોપ પરસ્પર છિરકત દધિ કે માટ ઢુરાને ॥૨॥ નામકરન જબ કિયો ગર્ગમુનિ નંદ દેત બહુ દાને। પાવન જસ ગાવતિ કટહરિયા જાહિ પરમેશ્વર માને ॥૩॥

* ૪૭ *

[રાગ સારંગ] નંદ જૂ તુમારે જાયો પૂત। ખોલિ ભંડાર અબ દેહુ વધાઈ તુમારે ભાગિ અદભુત ॥૧॥ લે લે દધિ ઘૃત દેહરી પખારોં તૌરનમાલ બંધાઈ। કંચન કલસ અલંકૃત રતનન વિપ્રન દાન દિવાઈ ॥૨॥ વિપ્ર સબૈ મિલિ કરત વેદ-ધ્વનિ હરખિત મંગલ ગાવે। સબ દુખ દૂરિ ગયે પરમાનંદ આનંદ પ્રેમ બઢાયે ॥૩॥

* ૪૮ *

[રાગ સારંગ] નંદ વધાઈ દીજે ગ્વાલન। તુમ્હારે સ્યામ મનોહર આયે ગોકુલકે પ્રતિપાલન ॥૧॥ યુવતિન બહુ વિધિ ભૂષન દીજે વિપ્રનકો ગોદાન। ગોકુલ મંગલ મહા મહોચ્છવ કમલનૈન ઘનશ્યામ ॥૨॥ નાચત દેવ વિમલ ગંધર્વ મુનિ ગાવત ગીત રસાલ। પરમાનંદ પ્રભુ તુમ ચિરજિયો નંદ ગોપકે લાલ ॥૩॥

* ૪૯ *

[રાગ સારંગ] આજ વધાઈકો દિન નીકો। નંદઘર જસુમતિ જાયો હૈ લાલ ભામતો જીકો ॥૧॥ પંચશબ્દ

બાજત ઘરઘરતેં આયો ટીકો। મંગલ કલસ લિયે વ્રજસુંદરી ગ્વાલ બનાવત છીંકો ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન ચિરજીયો કોટિ બરીસો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગોપ ભેષ જગદીસો ॥૩॥

* ૫૦ *

[રાગ સારંગ] ઘરઘર ગ્વાલ દેત હૈ હેરી। બાજત તાલ મૃદંગ બાંસુરી ઢોલ દમામા ભેરી ॥૧॥ લૂટત ઝપટત ખાત મિઠાઈ કહિ ન સકત કોઉ ફેરી। ઉનમદ ગ્વાલ કરત કોલાહલ વ્રજવનિતા સબ ઘેરી ॥૨॥ ધ્વજા પતાકા તોરનમાલા સબૈ સિંગારી સેરી। જય જય કૃષ્ણ કહત પરમાનંદ પ્રકટયો કંસકો વેરી ॥૩॥

* ૫૧ *

[રાગ સારંગ] આંગન નંદકે દધિકાદૌ। છિરકત ગોપી ગ્વાલ પરસ્પર પ્રકટે જગમેં જાદૌ ॥૧॥ દૂધ લિયો દધિ લિયો લિયો ઘૃત માખન માટ સંયુત। ઘરઘરતેં સબ ગાવત આવત ભયો મહરકે પૂત ॥૨॥ બાજત તૂર કરત કોલાહલ વારિ વારિ દે દાન। જીયો જસોદા પૂત તિહારો યહ ઘર સદા કલ્યાન ॥૩॥ છિરકે લોગ રંગીલે દીસે હરદી પીત સુવાસ। મેહા આનંદ પુંજ સુમંગલ યહ વ્રજ સદા હુલાસ ॥૪॥

* ૫૨ *

[રાગ સારંગ] સબ ગ્વાલ નાચે ગોપી ગાવે। પ્રેમ મગન કછુ કહત ન આવે ॥૧॥ હમારે રાય ઘર ઢોટા જાયો। સુનિ સબ લોક બધાયે આયો ॥૨॥ દૂધ દહીં ઘૃત કાંવરિ ઢોરી। તંદુલ દૂબ

અલંકૃત રોરી ॥૩॥ હરદ દૂધ દધિ છિરકત અંગા । લસત પીત પટ બસન સુરંગા ॥૪॥ તાલ પખાવજ દુંદુભિ ઢોલા । હઁસત પરસ્પર કરત કલોલા ॥૫॥ અજિર પંક ગુલફન ચઢિ આયે। રપટત ફિરત પગ ન ઠહરાયે ॥૬॥ વારિ વારિ પટભૂષન દીને। લટકત ફિરત મહારસ ભીને ॥૭॥ સુધિ ન પરૈ કો કાકી નારી। હઁસિ હઁસિ દેત પરસ્પર તારી ॥૮॥ સુર વિમાન સબ કૌતિક ભૂલે। મુદિત ત્રિલોક વિમોહિત ફૂલે ॥૯॥

* ૫૩ *

[રાગ સારંગ] પૂત ભયો રી નંદકે સબ નાચો ગાવો ગ્વાલ । બદત ન કાહૂ પરસ્પર આલી બારત હાટક લાલ ॥૧॥ હરદ દૂબ દધિ ચંદન છિરકત પ્રગટ ભયે ગોપાલ । ચતુરવિહારી ભક્તન હિત કારન ગોકુલ આયે પરમ કૃપાલ ॥૨॥

* ૫૪ *

[રાગ સારંગ] ગહ્યો નંદ સબ ગોપિન મિલિકે દેહુ હમારી બધાઈ । અખિલ ભુવનકી જો હૈ મહાસિધિ સો તુમરે ગૃહ આઈ ॥૧॥ બાજત તૂર કરત કોલાહલ મંગલચાર સુહાઈ । કંચુકી ઉપર કચ લર લટકત યે છબિ બરનિ ન જાઈ ॥૨॥ દે દે કનક પાટંબર ભૂષન ગ્વાલ સબૈ પહરાઈ। પરમાનંદ નંદકે આંગન ગોપી મહાનિધિ પાઈ ॥૩॥

* ૫૫ *

[રાગ સારંગ] નંદ બધાઈ બાંટત ઠાઢે । બડી બૈસ ઢોટા જાયો હૈ અતિ આનંદ વર બાઢે ॥૧॥ કાહૂ ગૈયા કાહૂ ભૂષન કાહૂ બસન અનેક। મનમેં આન કરત સુરપતિસોં ગહે આપુની ઠે

॥૨॥ ફૂલે ફિરત ગોપ સબ બાલક ગાત પરસ્પર ભાખત । ગિરિધરદાસ કલ્યાન યુવતીજન દેવેકો કછુ જુ નહીં રાખત ॥૩॥

* ૫૬ *

[રાગ સારંગ] ગોકુલ આજ કુલાહલ માઈ। ના જાનોં યહ અષ્ટ મહાસિધિ કહો કહાઁતેં આઈ ॥૧॥ બોલે નામકરનકે કારન ગર્ગ વિમલ યસ ગાઈ। પરમાનંદ સંતન હિત કારન ગોકુલ આયે માઈ ॥૨॥

* ૫૭ *

[રાગ સારંગ] વ્રજમેં હોત કુલાહલ ભારી। આનંદમગન ગ્વાલ સબ નાચત દેત પરસ્પર તારી ॥૧॥ નંદરાયકે ભવનમેં આવત આનંદિત વ્રજનારી। પુત્રજન્મ સુનિ હરખ ભયો હૈ પરમાનંદ બલિહારી ॥૨॥

* ૫૮ *

[રાગ સારંગ] સબનસોં કહતિ જસોદા માય જનમદિન લાલકો ફિર આયો ॥ધ્રુ૦॥ જબ બીતે સબ માસ બહુરિ આયો પુનિ ભાદોં । દિન આઠેં બુધવાર હોત ગોકુલ દધિકાદોં ॥૧॥ બોલિ લઈ વ્રજસુંદરી હિલિમિલિ મંગલ ગાવે। બાંધતિ બંદનવાર મનોહર મૌતિન ચૌક પુરાવે ॥૨॥ કેસર ચંદન ઘોરિ કાન્હ બલિ પ્રથમ ન્હવાયે। નાના વસન અનૂપ કનક ભૂષન પહરાયે ॥૩॥ રોરીકો ટીકો દિયો અંજન નૈન લગાય। દેત નૌછાવરી રોહિની ફૂલી અંગ ન માય ॥૪॥ બજત બધાઈ દ્વાર નગારે ભેરી ઢોલા। વ્રજ કૌતુહલ હોઈ ઊમગ્યો સિંધુ કલોલા ॥૫॥ ભઈ

દુંદુભી ગરજે । સુર વિમાન ચઢિ આયે । શિવ વિરંચિ અસ્તુતિ કરે સુર સુમનન બરખાયે ॥૬॥ ગામ ગામતેં વિપ્ર ભાટ ગંધર્વ જુ આયે । જાકો જેસો ચાઉ દાન તિન તેસૌ પાયે ॥૭॥ ભલી ભાઁતિ પૂજા કરી નીકે નંદ જિમાય । દૈ અસીસ ઘરકો ચલે સૌંધેસોં લપટાય ॥૮॥ ઐસી લીલા દેખિ ફિરત ફૂલે વ્રજવાસી । ફૂલી ધેનુ અરુ બચ્છ ફૂલી દ્રુમ કુંજ પલાસી ॥૯॥ ગોવર્ધન ફૂલ્યો સદા ફૂલી યમુના બહાઈ । રામદાસ મન ફૂલઈ શ્રીગિરિધિરકો જસ ગાઈ ॥૧૦॥ *૫૯*

[રાગ સારંગ] લલના વ્રજમેં આનંદ અતિ બાઢ્યો શ્રીનંદરાય દરબાર લલના । સંતન જન સુખ દેનકો પ્રગટે જુગ આધાર લલના ॥૧॥ લલના ધન્ય ધન્ય માત જસોમતિ ધનિધનિ નંદજી તાત લલના । લલના ધન્ય ધન્ય સબ વ્રજવાસી જાકે ઉદયો અનુપમ નાથ લલના ॥૨॥ લલના પાંચ સાત મિલિ સજની સજી ભૂખન નવસત ભાય લલના । લલના મિલિ ગોપી સબ આવહી હિલ મિલ મંગલ ગાય લલના ॥૩॥ લલના તાલ મૃદંગ ઉપંગ ધુનિ બાજત સરસ મંજીર લલના । લલના ઠૌરઠૌર કૌતુક રચ્યો ગાવત્ત ગુન ગંભીર લલના ॥૪॥ લલના દૂધ દહી સિર માટ ભરે છિરકત્ત મુદિત અહીર લલના । લલના વેદધુનિ જયોં ગરજહી માનોં ચલી હૈ સરિતાનીર લલના ॥૫॥ લલના ભાદોં માસ સુઅષ્ટમી રજની સમે જુગજામ લલના । લલના પુષ્ય નક્ષત્ર સુભ રોહિની નામ ધર્યો શ્રી સ્યામ લલના ॥૬॥ લલના ગર્ગાચાર્ય પાંવ ધારિયો લખી જનમકી પાઁતિ લલના । લલના ના તિહિ લોક ઐસો કોઉ વાકી સોભા બરની ન જાત લલના ॥૭॥ લલના નંદ જૂ દેહો વધાઇયાઁ હિલમિલ ચલે નંદરાય લલના । લલના નંદજૂ કે પલૌ પસાર્યો એક પરસત ડાઢી જાય લલના ॥૮॥ કપિલા ધેનુ કનકસીંગી અરુ નાનાવિધિ દાન લલના । લલના શ્રીફળ પુંગી કનેરકી દેત હૈ બીરા પાન લલના ॥૯॥ લલના જસોદા જીયો બાલક તેરો ગુરુજન દેત અસીસ લલના । લલના ગુપ્ત બાત ગુરુજન કહી પૂરનપુંજ જગદીસ લલના ॥૧૦॥ લલના પરમ મુદિત આનંદ ભયો પશુ પંછી દ્રુમ પાત લલના । લલના નંદ જૂકો જસ સુનિ સુનિ ગોવિંદ બલિબલિ જાય લલના ॥૧૧॥ *૬૦*

[રાગ કાફી] શ્રી વ્રજરાજકે ધામ બધાઈ બાજહી ॥બધાઈ૦॥ ધુનિ સુનિ ઉઠી અકુલાય મેઘન જયોં ગાજહી ॥ મેઘન૦ ॥૧॥ જહાઁતહાઁ તેં ચલી ધાય અટકી નંદપૌરપે ॥ અટકી૦ ॥ વે ગાવત મંગલ ગીત ઊંચે સ્વર ઘોરકે॥ ઊંચે૦ ॥૨॥ નૌતન સહજ સિંગાર કિયે અંગ અંગમેં ॥કિયે૦॥ બસન લહેરીયા ભાંતિ બહુ રંગરંગમેં ॥બહુ૦॥૩॥ ધૂમ મચી સિંહદ્વાર હેરી દે દે ગાવહી॥હેરી૦॥ પ્રેમ ઉમગ વ્રજનાર ગિને નહીં કાઉહી ॥ ગિને૦ ॥૪॥ કોઉ નાચે કોઉ ગાવે કોઉ કર તારી દે॥કોઉ૦॥ કોઉ સિરતેં દધિમાટ ફોર

કર ડારી દે ॥ફેર૦॥૫॥ બાબા નંદ નચાવત ગ્વાલ નાચે બડભૂપહી ॥ નાચે૦॥ સબ તન યોં રસવેસ ભયે એક રૂપહી ॥ભયે૦॥૬॥ યાચક ગુની અનેક જુરે નંદધામમેં ॥જુરે૦॥ મનવાંછિત ફલ દેત હીરા મનિ દાનમેં ॥હીરા૦॥૭॥ દેત અસીસ જિયો વ્રજરાજકો લાડિલો ॥વ્રજ૦ ॥ ચંદ સુરજકો તેજ તપે સુખ બાઢિલો ॥ તપે૦ ॥૮॥ શ્રી વલ્લભકે ચરન સરન સુખ પાવહી ॥સરન૦॥ તોપે રસના રસિક રસાલ સદા ગુન ગાવહી ॥સદા૦॥૯॥ *૬૧*

[રાગ મલાર] આઁગન દધિકો ઉદધિ ભયો । ગોપી ગ્વાલ ફિરત મહરાને સકલ સંતાપ ગયો ॥૧॥ બકસત પગા પિછૌરી ગુનિયન અતિ આનંદ ભયો । નંદ યસોદાકે મન આનંદ ધોંધી પ્રભુ જનમ લયો ॥૨॥ * ૬૨ *

[રાગ મલાર] હોં તો એક નઈ બાત સુનિ આઈ । મહરિ યસોદા ઢોટા જાયો આંગન બજત બધાઈ ॥૧॥ કહિયે કહા કહત નહીં આવે રતન ભૂમિ છબિ છાઈ। નાચત વિરધ તરુન ઔર બાલક ગોરસ કીચ મચાઈ ॥૨॥ દ્વારે ભીર ગોપ ગ્વાલનકી વરનોં કહા બડાઈ। સૂરદાસ પ્રભુ અંતરયામી નંદસુવન સુખદાઈ ॥૩॥ * ૬૩ *

[રાગ દેશ] બાજત બધાઈયાઁ વે સૈયાઁ નંદદે દરબાર। હુવા સુત સોહના વે મનદા મોહના રીઝવાર। આઈ સબ ગોપિયાઁ વે હિલમિલ ગાવહી ખુશીઆલ। જુરે સબ ગોપમંડલ વે

ગુનીજન ગાવે દે દે તાલ ॥ ટેક॥ ગુની દે તાલા નાચે ॥વાહવા॥ આઁગન પહપટ માઁચે ॥વાહવા॥ નંદદા લાલા જીવો ॥વાહવા॥ દૂધા અમૃત પીવો ॥વાહવા॥ ઉસ દે મંગલ ગાવે ॥વાહવા॥ દાન દુપટ્ટે પાવે ॥વાહવા॥ બીચ ખુશી દિલ ગાઢે ॥વાહવા॥ મંગલમુખી દુસાઢે ॥વાહવા॥ ૧ ॥ ચાલ॥ પાવા પટ દાન મોતી વે સાઁડે ફૂલ દે દિલમાંય। તુઝ પર ઘોલિયાઁ વે જસોદે બોલી આન સુનાય। સાઁડે હાથ ટોંડલે વે બાજુબંદ ઝૂમ દે દે ભુજ ચાય। ધન્ય ધન્ય આજદા દિન વે દે દી દાન ક્યોં ન મંગાય ॥ ટેક॥ મહરને દાન મંગાયા ॥વાહવા॥ કંચન ઝર બરખાયા ॥વાહવા॥ હે બડભાગન તૂરી ॥વાહવા॥ કર સુરાદેં પૂરી ॥વાહવા॥ જનમ જનમ ગુન ગાવેં ॥વાહવા॥ નાગરી દરસન પાવેં ॥વાહવા॥ ૨ ॥ * ૬૪ *

[રાગ મારુ] શ્રીગોપાલ લાલ ગોકુલ ચલે હો બલિ બલિ તિહિ કાલ। મોદ ભરે બલદેવ ગોદ લે અખિલ લોક પ્રતિપાલ ॥૧॥ અરુન ઉદયતેં જ્યોં તમ ફૂટત ખુલિ ગયે કુટિલ કપાટ। મહાવેગ બલ છાઁડિ આપનો દીની યમુનાવાટ ॥૨॥ ભોર ભયે જ્યોં કુમુદિની મૂંદત કંસાદિક ભયે મોહે। સંત જનનકે મન અંબુજ વન ફૂલે ડહડહે સોહે ॥૩॥ બારબાર કુહીં ફૂલસી બરખત અંબુદ અંબર છાયો। અપનો નિજ વપુ શેષ જાનિ બૂંદ બચાવન આયો ॥૪॥ પરમ ધામ જગ ધામ સ્યામ

અભિરામ શ્રીગોકુલ આયે। નંદદાસ આનંદ ભયો વ્રજ હરખિત મંગલ ગાયે ॥૫॥

* ૬૫ *

[રાગ ગૌરી] આજ બધાયો શ્રીવ્રજરાજકે રાનીજૂ જાયે હૈ મોહન પૂત ॥ધ્રુ૦॥ માસ ભાદોં દ્યોસ આઠેં રોહિની બુધવાર। યસોદાજૂકી કૂખિ પ્રગટે કૃષ્ણ લિયે અવતાર ॥૧॥ બહોત નારી સુહાગ સુંદર સબૈ ઘોષકુમારી। સજન પ્રીતમ નામ લે લે દેત પરસ્પર ગારી ॥૨॥ પુત્ર માનોં ભયે ઘર ઘર નિર્તત ઠામ હિ ઠામ। નંદદ્વારે ભેટ લે લે ઉમગ્યો ગોકુલ ગામ ॥૩॥ સથિયે સ્યામા ધરત દ્વારે સાત સીંક બનાય। નવ કિસોરી મુદિત હ્વૈ હ્વૈ ગહત જસુમતિ પાય ॥૪॥ ચૌક ચંદન લીંપિકે આરતી ધરી હૈ સંજોય। કહત ઘોષકુમારી ઐસો આનંદ જો નિત હોય ॥૫॥ એક માનિની મંગલ ગાવે લીલા ગાવે ગ્વાલ। એક માખન દૂધ દધિ લે છિરકત ફિરત હૈં બાલ ॥૬॥ એક હેરી દે દે નાચે એક ઝટકે ધાઈ। એક કાહૂ વદત નાહીં એક ખિલાવત ગાઈ ॥૭॥ એક નારી વૃદ્ધ બાલિક એક જોબનજોરી। એક કાહૂ બદત નાહી એક હઁસત મુખ મોરી ॥૮॥ કૃષ્ણ જન્મ પ્રેમ સાગર હોત ઘોષ વિલાસ। દેખિ વ્રજકી સંપદા જન ફૂલે માધોદાસ ॥૯॥

* ૬૬ *

[રાગ ગૌરી] કૌન સુકૃત ઇન બ્રજવાસિનકો વદત વિરંચિ શિવ શેષ। શ્રીહરિ જિનકે હેત પ્રગટે ગહી માનુષ વેષ ॥ધ્રુ૦॥ જોતિ રૂપ જગધામ જગતગુરુ જગતપિતા જગદીશ। યોગ ચં

જપ તપ વ્રત દુર્લભ સો ગૃહ ગોકુલ ઈશ ॥૧॥ ઇક ઇક રોમ કૂપ વિરાટ સમ અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ। લિયે ઉછંગ વાહિ માત યસોદા અપને નિજ ભુજદંડ ॥૨॥ જાકે ઉદર લોક ત્રય જલ થલ પંચ તત્ત્વ ચહુઁખાન। બાલક હોઈ ઝુલત વ્રજપલના જસુમતિ ભવન નિધાન ॥૩॥ અનુદિન સ્રવત સુધારસ પંચમ ચિંતામનિ સી ધેન। સો તજિ જસુમતિકો પય પીવત ભક્તનકોં સુખ દેન ॥૪॥ કરન હરન પ્રભુ દાતા ભુક્તા વિશ્વંભર જગ જાની। તાહિ લગાય માખનકી ચોરી બાંધ્યો હૈ નંદરાની ॥૫॥ રવિ શશિ કોટિ કલા સમ લોચન ત્રિવિધ તિમિર મિટિ જાત। અંજન દેત હેત સુતકે ચખ લે કર કાજર માત ॥૬॥ કમલાનાયક વૈકુંઠદાયક દુખસુખ જાકે હાથ। કાંધે કામર લકુટ નગ્ન પદ વન બછરનકે સાથ ॥૭॥ વેદ વેદાંત ઉપનિષદ ષટરસ અરપત ભુક્તત નાહિ। ગોપ ગ્વાલનકી મંડલી મોહન હઁસિ હઁસિ જૂઠન ખાહિ ॥૮॥ ક્ષિતિ નાપી ત્રયપદ કરુનામય બલિ છલ દિયો પાતાર। દેહરી ઉલંઘ સકત નહીં સો પ્રભુ ખેલત નંદદુવાર ॥૯॥ બકી બકાસુર શકટ તૃણાવર્ત અઘ ધેનુક વૃષભાસ। કંસ કેસીકો યહ ગતિ દીની રાખે ચરન નિવાસ ॥૧૦॥ ભક્તવત્સલ પ્રભુ પતિત ઉધારન રહે સકલ ભરપૂર। મારગ રોકિ પર્યોં હટ દ્વારે પતિત સિરોમનિ સૂર ॥૧૧॥

* ૬૭ *

[રાગ જૈજૈવંતી] આજ તો ગોકુલગામ કૈસો રહ્યો ફૂલકે। ગૃહ ફૂલે દીસે જૈસે સંપતિ સમૂલકે ॥૧॥ ફૂલી ફૂલી ઘટા આઇ ઘર-

ઘર ઘૂમકે। ફૂલી ફૂલી બરખા હોત ઝર લાયો ઝૂમકે ॥૨॥ ફૂલ્યો ફૂલ્યો પુત્ર દેખિ લિયો ઉર લૂમિકે। ફૂલી હૈ યસોદા માય ઢોટા સુખ ચૂમિકે ॥૩॥ દેવતા અગન ફૂલે ઘૃત ખાઁડ હોમિકે। ફૂલ્યો દીસે દધિકાદોં ઉપર સો ભૂમિકે ॥૪॥ માલિન બાંધે બંદનમાલા ઘર ઘર ડોલકે। પાટંબર પહરાય અધિકે અમોલકે ॥૫॥ ફૂલે હૈં ભંડાર સબ દ્વારે દિયે ખોલિકે। નંદરાય દેત ફૂલે નંદદાસ બોલિકે ॥૬॥

* ૬૮ *

[રાગ જૈજૈવંતી] આજ તો બધાઈ બાજે મંદિર મહરકે ફૂલે ફિરે ગોપ ગ્વાલ ઠહર ઠહરકે। ફૂલી ધેનુ ફૂલે ધામ ફૂલી ગોપી અંગ અંગ ફૂલે તરુવર માનોં આનંદ લહરકે ॥૧॥ ફૂલે બંદીજન દ્વારે ફૂલે બાંધે બંદનવારે ફૂલે જહાઁ જોઈ સોઈ ગોકુલ સહરકે। ફૂલે ફિરે જાદોકુલ આનંદ સમૂલ મૂલ અંકુરિત પુન્ય પુંજ પાછિલે પહરકે ॥૨॥ ઉમગ્યો યમુનાજલ પ્રફુલિત કુંજ પુંજ ગરજત કારે ભારે યૂથ જલધરકે। નિર્તત મગન ફૂલિ ફૂલિ રતિ અંગ અંગ મનકે મનોજ ફૂલે હલધર હલકે ॥૩॥ ફૂલે દ્વિજ સંત વેદ મિટિ ગયો કંસ ખેદ ગાવત વધાઈ સુર ભીતર મહરકે। ફૂલી હૈ યસોદારાની સુત જાયો સારંગપાનિ ભૂપતિ ઉદાર ફૂલે ભાર ટાર્યો ધરિકે ॥૪॥

* ૬૯ *

[રાગ રાયસો] વ્રજમંડલ જુ આનંદ ભયો। પ્રગટે શ્રી મોહનલાલ ॥ વ્રજમંડલ ૦॥ વ્રજજુવતી ચલી ભેટ લે। હાથ

કંચન થાર ॥૧॥ જાય જુરે નંદરાયપૈ। બાંધી બંદનવાર ॥ જાય જુરે ૦॥ કુમકુમકે દિયે સાથિયે। સોહની મંગલ ગાય ॥૨॥ કાન્હ કુંવર દેખન ચલે। હરખિત હોત અપાર ॥ કાન્હ ૦॥ દેખ દેખ વ્રજસુંદરી। અપનો તન મન વાર ॥૩॥ જસુમતિ લેત બુલાયકે। અંબર દિયે પહરાય ॥ જસુમતિ ૦॥ આભૂષન બહુ ભાઁતિ કે। દેત સબન મન ભાય ॥૪॥ દૈ અસીસ ઘરકો ચલે। ચિરજીયો કુંવર કન્હાઈ ॥ દૈ અસીસ ૦॥ સૂરસ્યામ બિનતી કરે। નંદરાય મન ભાઈ ॥૫॥

* ૭૦ *

[રાગ માલવ] મોહન નંદરાય -કુમાર। પ્રગટ બ્રહ્મ નિકુંજનાયક ભક્તહિત અવતાર ॥૧॥ પ્રથમ ચરનસરોજ બંદૌ શ્યામઘન ગોપાલ। લલિત કુંડલ ગંડમંડિત ચારુ નૈન વિસાલ ॥૨॥ બલરામ સહિત વિનોદ લીલા શેષ સંકર હેત। દાસ પરમાનંદ પ્રભુ હરિ નિગમ બોલત નેત ॥૩॥

* ૭૧ *

[રાગ માલવ] બંદે ધરન ગિરિવર ભૂપ। રાધિકાસુખ-કમલ લંપટ મત્ત મધુપ સ્વરૂપ ॥૧॥ રસિકવર સંગીત સુખનિધિ કવનિત વેણુ અનૂપ। કહિ કૃષ્ણદાસ ઉદાર ઉરપર માલ લાલ અનૂપ ॥૨॥

* ૭૨ *

[રાગ માલવ] આજ વધાઈ નંદમહર ઘર પ્રગટ ભયે ગિરિવરધારી। ઘર ઘરતેં આવત ગાવત સબ આઈં સકલ વ્રજનારી ॥૧॥ મંગલ થાર ધરે હાથન પર હરદ દૂબ અચ્છત

રોરી। તિલક કરત અરુ દૂબ ધરત સિર દધિ મથનિયાં સિર ઢોરી॥ ૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન ચિરજીયો જસુમતિ ઢોટા। કહત કલ્યાન મન યહ અભિલાષા દધિ-કાદોંમેં લોટા ॥ ૩॥ * ૭૩ *

[રાગ ખમાયચ] રાની તેરો ભાગ્ય સબનતેં ન્યારો। જાયો પૂત સુપૂત સુલચ્છન કુલદીપક ઉજિયારો॥૧॥ ગોદ લિયે હુલરાવત ગાવત ઉર લાવત અતિ પ્યારો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગોકુલ અઁખિયન તારો ॥ ૨॥ * ૭૪ *

[રાગ કાન્હરો] ઐસો પૂત દેવકી જાયો। ચાર્યો ભુજા ચારિ આયુધ ધરે કંસ નિકંદન આયો ॥૧॥ ભરિ ભાદોં અધરાતિ અષ્ટમી દેવકી કંત જગાયો। દેખ્યો મુખ વસુદેવ કુઁવરકો ફૂલ્યો અંગ ન સમાયો ॥૨॥ અબ લૈ જાહુ વેગિ ઇહિ ગોકુલ બહોત ભાઁતિ સમુઝાયો। હૃદય લગાય ચૂમિ હરિકો મુખ પલનામેં પોઢાયો ॥૩॥ તબ વસુદેવ લિયો કર પલના અપને સીસ ચઢાયો। તારે ખુલે પહરુવા સોયે જાગ્યો કોઉ ન જગાયો ॥૪॥ આગે સિંઘ શેષ તા પાછે નીર નાસિકા આયો। હૂઁક દેત બલિ મારગ દીનો તબ ચરનન જલ આયો ॥૫॥ નંદ યસોદા સુનો વીનતી સુત જિન જાનિ પરાયો। જસુમતિ કહે જાઉ ઘર અપને કન્યા લૈ ઘર આયો ॥૬॥ પ્રાત ભયો ભગિનીકે મંદિર પ્રોહિત કંસ પઠાયો। કન્યા ભઈ કૂખિ દેવકીકે સખિયન શબ્દ સુનાયો

॥૭॥ કન્યા નામ સુન્યો જબ રાજા પાપી મન ન પત્યાયો। ક્રોધઉ પાય કંસ મન કાંપ્યો રાજા બહોત રિસાયો ॥૮॥ કન્યા મંગાય લઈ રાજાને ધોબી પટકન આયો। ભુજા ઉખારિ લે ગઈ ઉરતેં રાજા મન બિલખાયો ॥૯॥ વેદહૂ કહ્યો ઔર સ્મૃતિ ભાખ્યો સો ડર મનમેં આયો। સૂરદાસ પ્રભુ ગોકુલ પ્રગટે ભયો ભક્ત મન ભાયો ॥૧૦॥ * ૭૫ *

[રાગ કાન્હરો] ભાદોંકી અધરાત અઁધિયારી। દ્વાર કપાટ કોટ ભટ રોકે દશ દિશ કંત કંસ ભય ભારી ॥૧॥ ગરજત મેઘ મહા ડર લાગત બીચ બઢી યમુના જલ કારી। તાતેં યહ સોચ જિય આવત ક્યોં દુરિહૈં શશી વદન ઉજારી ॥૨॥ તબ કિત કંસ રોકિ રાખ્યો પિય બસ વાહિ દિન કાહે ન મારી। દેખો ધોં ઐસો સુત બિછુરત કહો કૈસે જીવે મહતારી ॥૩॥ સુનિ સુનિ દીન વચન દેવકીકે દીનબંધુ ભક્તન ભયહારી। કટિ ગયે નિગડ ઉઘરિ ગયે ગોપુર સૂર સુમઘવા વૃષ્ટિ નિવારી ॥૪॥ * ૭૬ *

[રાગ કાન્હરો] અઁધિયારી ભાદોંકી રાત। બાલક હિત સુદેવ દેવકી બૈઠિ બહુત પછિતાત ॥૧॥ બીચ નદી ઘન ગરજત રખત દામિનિ આવત જાત। બૈઠત ઉઠત સેજ સોવતમેં કંસ ન અકુલાત ॥૨॥ ગોકુલ બાજે બજત બધાઈ લોગન હિયે હાત। સૂરદાસ આનંદ નંદકે દેત કનિકનગ દાત ॥૩॥ * ૭૭ *

[રાગ કાન્હરો] આઠૈં ભાદોંકી અઁધિયારી। ગરજત

ગગન દામિનિ કૌંધતિ ગોકુલ ચલે મુરારિ ॥૧॥ શેષ સહસ્ર ફન બૂંદ નિવારત શ્વેત છત્ર સિર તાન્યો। વસુદેવ અંકમધ્ય જગજીવન કહા કરેગો પાન્યો ॥૨॥ યમુના થાહ ભઈ તિહિં ઔસર આવત જાત ન જાન્યો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર દેવ મુનિન મન માન્યો ॥૩॥

* ૭૮ *

[રાગ કાન્હરો] ભાદોંકી રૈનિ અઁધિયારી। શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બિરાજત મથુરા જન્મ લિયો બનવારી ॥૧॥ બોલિ લિયે વસુદેવ દેવકી બાલક ભયો પરમ રુચિકારી। અબ લે જાહુ વેગિ ઇહિ ગોકુલ અધમ કંસકો મોહિ ડર ભારી ॥૨॥ સોવત સ્વાન પહરુવા ચહુઁદિસ ખુલે કપાટ ગયે વ્હે ન્યારી। પાછે સિંઘ ડહારત હૂકત આગે હૈ કાલિન્દી ભારી ॥૩॥ તબ જિય સોચ કરત ઠાઢે વ્હે અનવિધિ કહા વિધાતા ઠાની। કમલનૈનકો જાનિ મહાતમ જમુના ભઈ ચરન તર પાની ॥૪॥ પોહોંચે હૈં ગૃહ નંદગોપકે જિનકી સકલ આપદા ટારી। ગોવિંદપ્રભુ બડભાગ યસોદા પ્રગટે હૈં ગોવર્ધનધારી ॥૫॥

* ૭૯ *

[રાગ કાન્હરો] હરિકો વિમલ યસ ગાવત ગોપાંગના। મનિમય આઁગન નંદરાયકે બાલગોપાલ કરે જહાઁ રિંગના ॥૧॥ ગિરિ ગિરિ ઉઠત ઘુટુરુવન ટેકત જાનુ પાનિ મેરો દગન મગના। ધૂસર ધૂરિ ઉઠાઇ ગોદ લે માત યસોદા કે પ્રેમકો ભજના ॥૨॥ ત્રિપદ ભૂમિ માપી ન આલસ ભયો અબ કઠિન ભયો દેહરી

ઉલંઘના। પરમાનંદ પ્રભુ ભક્તવત્સલ હરિ રુચિર હાર કંઠ સોહે બઘનખના ॥૩॥

* ૮૦ *

[રાગ કાન્હરો] ગાવત ગોપી મધુ મૃદુબાની। જાકે ભવન બસત ત્રિભુવનપતિ રાજા નંદ યસોદા રાની ॥૧॥ ગાવત વેદ ભારતી ગાવત નારદાદિક મુનિ જ્ઞાની। ગાવત ગુન ગંધર્વ કાલ શિવ ગોકુલનાથ મહાતમ જાની ॥૨॥ ગાવત ચતુરાનન જગનાયક ગાવત શેષ સહસ્ર મુખરાસ। મન ક્રમ વચન પ્રીતિ પદ અંબુજ અબ ગાવત પરમાનંદદાસ ॥૩॥

* ૮૧ *

[રાગ કાન્હરો] જસુમતિ ગૃહ આવત ગોપીજન। બાસર તાપ નિવારન કારન વારંવાર કમલમુખ નિરખન ॥૧॥ ચાહત પકર દેહરી ઉલંઘન કિલકિ કિલકિ હુલસત મન હી મન। રાઈ લોન ઉતારિ દુહું કર વારિ ફેરિ ડારત તન મન ધન ॥૨॥ લે ઉછંગ ચાંપત હિયરો ભર પ્રેમ વિવસ લાગે દગ ઢરકન। લે ચલી પલના પોઢાવનકો અરકસાય પોઢે સુંદરઘન ॥૩॥ દેત અસીસ જિયો તેરો સુત જ્યોં લોં ગંગા જ્યોં લોં જમન। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ભકતવત્સલ ભકતન મનરંજન ॥૪॥

* ૮૨ *

[રાગ કાન્હરો] યહ ધન ધર્મ હી તેં પાયો। નીકે રાખિ યશોદા મૈયા નારાયણ વ્રજ આયો ॥૧॥ જા ધનકોં મુનિ જપ તપ ખોજત વેદહુ પાર ન પાયો। સો ધન ધર્યો ક્ષીરસાગરમેં બ્રહ્મા જાય જગાયો ॥૨॥ જા ધનતેં ગોકુલ સુખ લહિયત સગરે

કાજ સઁવારે। સો ધન બારબાર ઉર અંતર પરમાનંદ વિચારે

* ૮૩ *

॥૩॥

[રાગ કાન્હરો] હરિ જનમતહી આનંદ ભયો। નવ નિધિ પ્રગટ ભઈ નંદદ્વારેં સબ દુઃખ દૂરિ ગયો ॥૧॥ વસુદેવ દેવકી મતો ઉપાયો પલના માંઝ લયો। કમલાકંત દિયો હુંકારો યમુના પાર દયો ॥ ૨ ॥ નંદજસોદાકે મન આનંદ ગર્ગ બુલાય લયો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગોકુલ પ્રકટ ભયો ॥૩॥ * ૮૪ *

[રાગ કાન્હરો] રાની તિહારો ઘર સુબસ બસો। સુન રી યશોદા યા ઢોટાકો ન્હાતહી જિન બાર ખસો ॥૧॥ કોઉ કરત વેદ ધ્વનિ મંગલ કોઉ અતિ આનંદ લસો। નિરખિ નિરખિ મુખ કમલનૈનકો આનંદ પ્રેમ હિયે હુલસો ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન કોઉ ગાવો કોઉ હઁસો। પરમાનંદ નંદઘર આનંદ પુત્રજન્મ ભયો જગત જસો ॥૩॥

* ૮૫ *

[રાગ સુઘરાઈ કાન્હરો] સબ મિલિ આઓ મંગલ ગાવે ગુનિ ॥ધ્રુવ॥ એહી સખી ભાદોં માસ સુહાયો અહો રસ બૂંદ અમી ઝર લાયો। અહો નંદરાની ઢોટા જાયો ઢોટા જાયો સુનિ ॥૧॥ અહો ઘર ઘરતેં ગોપી જુરિ આઈ અહો મિલિ પામરી ચૂડો લાઈ અહો વ્રજરાની કૂખ સિરાઈ કૂખ સિરાઈ સુનિ ॥૨॥ અહો ય દિસિતેં પાવસ આઈ અહો તિહિ બિરિયાં બૂંદ સુહાઈ। અ તિહાં બાજત રંગ બધાઈ રંગ બધાઈ ધુનિ ॥૩॥ અહો અ

સ્યામઘન જસ ગાવે અહો વ્રજવાસિની અમૃત પાવે। અહો વૃન્દાવન બસવોઈ ભાવે બસવોઈ ભાવે પુનિ ॥ ૪ ॥ * ૮૬ *

[રાગ કલ્યાણ] શોભા સિંધુ ન અંત રહી રી। નંદભવન ભરપૂર ઉમગિ ચલી વ્રજકી બીથનિ ફિરતી બહી રી ॥૧॥ દેખી જાઇ આજ ગોકુલમેં ઘર ઘર બેચત ફિરતિ દહી રી। કહાં લગિ કહૌં બનાય બહુત વિધિ કહત ન મુખ સહસ્ર નિબહી રી ॥૨॥ યસુમતિ ઉદર અગાધ ઉદધિ તેં ઉપજી ઐસી સબન કહી રી। સૂરસ્યામ પ્રભુ ઇંદ્ર-નીલમનિ વ્રજવનિતા ઉર લાઇ ગહી રી ॥૩॥

* ૮૭ *

[રાગ નાયકી] આનંદ બધાવનો નંદ મહરજૂકે ધામ। બડભાગિન જસુમતિ જાયો હૈ કમલનૈન ઘનસ્યામ ॥૧॥ બજત નિશાન મૃદંગ ઢોલ રવ મંગલ ગાત વામ દે દાન। કંચન મનિ ભૂષનહિ ધેનુ બસન લે લે નામ ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ોપીજન વ્રજજન મન અભિરામ। હરિનારાયન શ્યામદાસકે ભુ પ્રગટે હૈ પૂરન કામ ॥૩॥

* ૮૮ *

[રાગ નાયકી] જન્મ લિયો શુભ લગ્ન વિચાર। કૃષ્ણપક્ષ ાદોં નિસિ આઠેં નક્ષત્ર રોહિની અરુ બુધવાર ॥૧॥ શંખ ક ગદા પદ્મ બિરાજત કુંડલમનિ ઉજિયાર। મુદિત ભયે સુદેવ દેવકી પરમાનંદદાસ બલિહાર ॥૨॥

* ૮૯ *

[રાગ નાયકી] શુભ દિન મંગલ આજ નીકો। રાની

જસોમતિ ઢોટા જાયો સોહત શ્રી વ્રજકુલકો ટીકો ॥૧॥ મિલિ વ્રજનારી કહત ચિરજીયો વલ્લભ સુવન ભાવતો જીકો । વૃંદાવનસસિકો મુખ નિરખત સુખ ત્રિભુવનકો લાગત ફીકો ॥૨॥

✻ ૯૦ ✻

[રાગ નાયકી] રંગ બધાવનો ગોકુલરાજકે ધામ । કૃષ્ણ કમલદલ નૈન પ્રગટ ભયે મોહન મૂરતિ પૂરન કામ ॥૧॥ નાચત ગાવત નેહ જનાવત આઈ સબ મિલિ ભામ । વિચિત્રવિહારી પ્રભુ નૈનન દેખો વ્રજસુંદર ઘનસ્યામ ॥૨॥

✻ ૯૧ ✻

[રાગ બિહાગ] રાવલકે કહે ગોપ આજ વ્રજ ધુનિ ઓપ કાન દે દે સુનો બાજે ગોકુલ મંદિલરા । જસોદાકે પૂત ભયો વૃષભાનજુસોં કહ્યો ગોપી ગ્વાલ લે લે ધાયે દૂધ દધિ ગગરા ॥૧॥ આગે ગોપવૃંદ વર પાછે ત્રિય મનોહર ચલ ન સકત કોઉ પાવત ન ડગરા। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધારીકો જનમ સુનિ ફૂલ્યો ફૂલ્યો ફિરત નારદ જૈસે ભઁવરા ॥૨॥

✻ ૯૨ ✻

[રાગ બિહાગ] શ્રવન સુન સજની બાજે મઁદિલરા આજ નિસિ લાગત પરમ સુહાઈ । અતિ આવેશ હોત તનમનમેં શ્રી ગોકુલમેં બજત બધાઈ ॥૧॥ દે દે કાન સુનત અરુ ફૂલત રાવલકે નરનારી । નંદરાની ઢોટા જાયો હૈ હોત કુલાહલ ભારી ॥૨॥ અતિ ઊંચે ચઢિ ટેર સુનાવત પસરિ ઉઠે જે ગ્વાલ। ગૈયા હો બગદાવો રે ભૈયા ભયો નંદકે લાલ ॥૩॥ આનંદભરી

અકુલાય ચલીં સબ સહજ સુંદરી ગોપી । પ્રાદુર્ભાવ યસોદાસુતકો તામેં તનમન ઓપી ॥ ૪ ॥ ચંચલ સાજ સિંગાર ચંદમુખી ચંચલ કુંડલ હારા । હાથન કંચનથાર બિરાજત પગ નૂપુર ઝનકારા ॥૫॥ બરખત કચ કુસુમન સોભિત ગલી દરસ ચોંપ જિય ભાઈ । ગાવત ગીત પુનીત કરત જગ જસુમતિ મંદિર આઈ ॥૬॥ ધન દિન ધન યહ રાતિ આજકી ધન ધન યહ સબ ગોરી । સ્યામ સુંદર ચંદૈ નિરખત માનોં અખિયાઁ ત્રિખિત ચકોરી ॥૭॥ સોભાજુત આઈ કીરતિજુ અપને ગૃહ માનિ જુ બધાયે । યાચકજન ધન ધન જ્યોં બરખત ભાન ગોપ તહઁ આયે ॥૮॥ આય જુરે સબ ગોપ ઓપસોં ભયો જો મનકો ભાયો । પંચામૃત સીસનતેં ઢારત નાચત નંદ નચાયો ॥૯॥ નાચત ગ્વાલબાલ રસભીને હરદ દહી ભરિ રાજે। ઇત નિસાન ઉત ભેરી દુંદુભી હરખિ પરસ્પર બાજે ॥૧૦॥ ખગ મૃગ દ્રુમ દિસિ દિસિ ભવનનમેં દેખિયત હૈં સરસાને । પ્રાનનકે આયે ઇંદ્રિય જ્યોં યોં વ્રજજન હુલસાને ॥૧૧॥ ધ્વજા પતાકા બંદનમાલા નંદભવનમેં સોહે । વ્યોમ વિમાનન ભીર ભઈ લખિ અમરનકો મન મોહે ॥૧૨॥ મહારાજ વ્રજરાજ નંદપે જો માંગ્યો સો પાયો। જા કે ઐસો પૂત ભયો તાકો ન્યાય જગત યસ છાયો ॥૧૩॥ જિનકો સુખ સુમિરત બ્રહ્માદિક યોં હુલસે વ્રજ ગેહી। કહિ ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુ પ્રગટે પ્રાનસનેહી ॥૧૪॥

✻ ૯૩ ✻

* નાલછેદનનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] ઝગરિનિ ઠાન્યો ઝગરો હરિકો નાલ છુવન નહીં દેહી। જાહી નાલતેં બ્રહ્મા ઉપજ્યો સોઈ નાલ હૈ એહી ॥૧॥ શિવ નારદ જાકોં યસ ગાવે જસોદા જાયો સોઈ। મનિ માનિક ખપરૌટી લેહોં તોલૌં છુવો ન કોઈ ॥૨॥ છેદ્યો નાલ અંકમેં લીને જનમ સુઘુંટી પિવાઈ। રોહિની ખમા ખમા કરિ રાખત સૂરદાસ બલિ જાઈ ॥૩॥ * ૯૪ *

[રાગ દેવગંધાર] જસુમતિ લટકતિ પાઁય પરે। તેરો ભલો મનેહોં ઝગરિની તૂ મતિ મનહીં ડરે ॥૧॥ દીનોં હાર ગરે કર કંકન મોતિન થાર ભરે। સૂરદાસ સ્વામી પ્રગટે હૈં ઔસર પૈ ઝગરે ॥૨॥ * ૯૫ *

* છઠીનાં પદ *

[રાગ સારંગ] મંગલ દ્યોસ છઠીકો આયો। આનંદે વ્રજરાજ યસોદા મનહુ અધન ધન પાયો ॥૧॥ કુંવર ન્હવાઈ જસોદા રાની કુલદેવીકે પાઁવ પરાયો। બહુત પ્રકાર વિજન ધરિ આગે સબ વિધિ ભલો મનાયો ॥૨॥ સબ વ્રજનારી બધાવન આઈ સુતકો તિલક કરાયો। જયજયકાર હોત ગોકુલમેં પરમાનંદ યસ ગાયો ॥૩॥ * ૯૬ *

[રાગ સારંગ] દૂનો મંગલ હે અતિ આજ। છૈ દિનકે માઈ ભયે કુશલસોં ફૂલત હૈં વ્રજરાજ ॥૧॥ હુલસી બહોત નંદજૂકી રાની યે સુત પુન્યન પાયે। ફિરિ ફિરિ હાથ રોહિનીકે દે દામ બહોત ખરચાયે ॥૨॥ સંધ્યાસમે ચૌક પર બૈઠિ મંગલગીત ગવાયે। પૂજત છઠી કાન્હ કુંવરકી અરુ લૈ પાઁય પરાયે ॥૩॥ ફિરિ ફિરિ ગ્વાલ ગોપ સબ પૂજત અરુ પૂજત વ્રજનારી। શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધર ચિરજિયો માંગત ઓલિ પસારી ॥૪॥ * ૯૭ *

* પલનાનાં પદ *

[રાગ રામકલી] પ્રિય પ્રેંખપર્યંકશયન। ચિરવિરહતાપહરમતિરુચિરમીક્ષણં પ્રકટય પ્રેમાયન ॥ધ્રુ૦॥ તનુતરદ્વિજપંક્તિમતિલલિતાનિ હસિતાનિ તવ વીક્ષ્ય ગાયકીનામ્। ઇયદવધિ પરમેતદાશયા સમભવજ્જીવિતં તાવકીનામ્ ॥૧॥ તોક્તા વપુષિ તવ રાજતે દશિ તુ મદમાનિની માનહરણમ્। અગ્રિમે વયસિ કિમુ ભાવિ કામેપિ નિજગોપિકાભાવકરણમ્ ॥૨॥ વ્રજયુવતિહૃદ્ધકનકાચલાનારોઢુમુત્સુકં તવ ચરણયુગલમ્। તત્તુ મુહુરુન્નમનમભ્યાસમિવ નાથ સપદિ કુરુતે મૃદુલમૃદુલમ્ ॥૩॥ અધિગોરોચનાતિલકમલકોદ્ગ્રથિતવિવિધમણિમુક્તાફલવિરચિતમ્। ભૂષણં રાજતે મુગ્ધતામૃતભરસ્યંદિવદને દુરસિતમ્ ॥૪॥ ભ્રૂતટે માતૃરચિતાંજનબિન્દુરતિશયિતશોભયા દગ્દોષમપનયન્। સ્મરધનુષિ મધુ પિબન્નલિરાજ ઇવ રાજતે પ્રણયિસુખમુપનયન્ ॥૫॥ વચનરચનોદારહાસ સહજસ્મિતામૃતચયૈરાર્તિભરમપનયન્। પાલય સદાસ્માનસ્મદીય વિઠ્ઠલે નિજદાસ્યમુપનયન્ ॥૬॥ * ૯૮ *

[રાગ રામકલી] લાલયતિ દોલિકામંચશયનમ્ । તિલક ગોરોચનં ભાલમુક્તાફલં કુટિલકુંતલમુખં ચકિતનયનમ્ ॥૧॥ ચરણસંચાલનં મોદભરગાયનં પ્રતિબિંબદર્શને મૃદુલહાસમ્। બાલલીલાપરં પદસુનૂપુરધરં ભાષણોત્ફુલ્લનાસાવિકાસમ્ ॥૨॥ અંગુષ્ઠચોષકં ગૂઢરસપોષકં સ્વલ્પસંતોષકં કૃષ્ણચંદ્રમ્ । ગોપિકાજનમનોમોદસંપાદનં તદભિલષિતાકૃતૌ વિગતતન્દ્રમ્ ॥૩॥

* ૯૯ *

[રાગ રામકલી] નંદકો લાલ વ્રજપાલને ઝૂલે। કુટિલ અલકાવલિ તિલક ગોરોચના ચરન-અંગુષ્ઠ મુખ કિલક ફૂલે ॥૧॥ નયન અંજનરેખ ભેખ અભિરામ સુઠ કંઠ કેહરીનખ કિંકિણી કટિમૂલે। નંદદાસની નાથ નંદનંદન કુંવર નિરખ નાગરી દેહ ગેહ ભૂલે ॥૨॥

* ૧૦૦ *

[રાગ રામકલી] યહ નિત નેમ જસોદા જુ મેરે તિહારે હિ લાલ લડાવનકો। પ્રાતસમૈં ઉઠ પલને ઝુલાઊં સકટભંજન યશ ગાવનકો ॥૧॥ નાચત કૃષ્ણ નચાવત ગોપી કર કઠતાલ બજાવનકો। આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર નિરખ વદન સચુ પાવનકો ॥૨॥

* ૧૦૧ *

[રાગ રામકલી] પ્રેંખપર્યંક ગિરિધરન સોહે। પ્રેમ આનંદ ભરી ગોપિકા કર ધરે દેત ઝોંટા તહઁ કામ મોહે ॥૧॥ મં મોહન હઁસત દન્તકાન્તિ લસત બજત નુપૂર મધુર રુનતકારી।

ભાલ મસિબિન્દુ કેસરી તિલકહિ લસે નૈન અંજન મનસિજ બાન મારી ॥૨॥ અલક રાજત મુખ ભુજ પસારત સુખ હરત ગોપાંગના મન તિહિ સમે તહઁ। દેત સુખસિંધુ હિ ગોપિકામનનકો સૂર સોભા નિરખ વારિ તનમન જહઁ ॥૩॥ *૧૦૨*

[રાગ રામકલી] ચક્ષુશ્રવાપ્રિયકો પલના લલના તિહિમાંઝ ઝુલાવત હૈ। યુવતી મુખપંકજ બંક ચિતૈ મિલિકે ક્ષિતિકો સુત ગાવત હૈ ॥૧॥ વ્રજરાજત્રિયા કર ડોરી ગહે હરુવે હરુવે હુલરાવત હૈં। દાસ ગોપાલ સબૈ વ્રજભામિની ઐસે હિ લાલ લડચાવત હૈં ॥૨॥

* ૧૦૩ *

[રાગ રામકલી] પલના ઝૂલો મેરે લલન પિયારે। મુસક્નકી જુ બલિહારી હૌં હઠ ન કરો તુમ નંદદુલારે ॥૧॥ કાજર હાથ ભરો જિન મોહન હ્વૈ હૈં નૈના અતિ રતનારે। સિર કુલહી પગ પહરિ પૈંજની તહીં જાહુ જહઁ નંદબબારે ॥૨॥ યહ વિનોદ ધરનીધર નિરખત માત પિતા બલભદ્ર દદા રે। સુર નર મુનિ સબ કૌતિક ભૂલે દેખત સૂર સબૈ જુ કહા રે ॥૩॥ * ૧૦૪ *

[રાગ રામકલી] પલના સ્યામ ઝુલાવત જનની। અતિ અનુરાગ પરસ્પર ગાવતિ પ્રફુલિત મગન હોતિ નંદઘરની ॥૧॥ ઉમગિ-ઉમગિ પ્રભુ ભુજા પસારત હરષિ જસોમતિ અંકમ ભરની। સૂરદાસ પ્રભુ મુદિત જસોદા પૂરન ભઈ પુરાતન કરની ॥૨॥

* ૧૦૫ *

[રાગ રામકલી] અપને લાલકે ગુન ગાઊંગી। સુંદર રત્નજટિત પલનામેં છગનમગનકો ઝુલાઊંગી ॥૧॥ લાલ કુલહિ સિર પીત ઝગુલી તન નાક નથુલી પહરાઊંગી। કંઠ હસુલી બઘના કર પોહોંચી કટિ કૌંધની જુ બનાઊંગી ॥૨॥ રુનક-ઝુનક પૈંજની ઘુંઘરુ નિરખ-નિરખ સુખ પાઊંગી। લટ ગૂંથો ઉજ્વલ મોતિનસોં મટકન ભૌંહ બનાઊંગી ॥૩॥ હુલસિ–હુલસિ લે લે પલનાતેં કનિયા ગોદ ખિલાઊંગી। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકો આઁગન બૈઠિ મલ્હાઊંગી ॥૪॥

✻ ૧૦૬ ✻

[રાગ રામકલી] અપને બાલગોપાલૈ રાની જૂ હો પાલનેં ઝુલાવે। બાર-બાર નિહારી કમલમુખ પ્રમુદિત મંગલ ગાવે ॥૧॥ લટકન ભાલ ભૃકુટિ મસિબિંદુકા કઠુલા કંઠ બનાવે। સદમાખન મધુ સાનિ અધિક રુચિ અંગુરિન કરિકે ચટાવે ॥૨॥ કબહુઁક સુરંગ ખિલૌના લે લે નાના ભાઁતિ ખિલાવે। દેખિ દેખિ મુસિકાય સાઁવરો દ્વૈ દતિયાઁ દરસાવે ॥૩॥ સાદર કુમુદ ચકોર ચંદ જ્યોં રૂપ સુધારસ પ્યાવે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલકો હઁસિ હઁસિ કંઠ લગાવે ॥૪॥

॥ ૧૦૭॥

[રાગ રામકલી] ગોપાલ માઈ પાલને ઝુલાયો। સુર મુનિ દેવ કોટિ તેંતીસો કૌતિક અંબર છાયો ॥૧॥ જાકો અંત ન બ્રહ્મા પાવે શિવ સનકાદિ ન પાયો। સો સુત દેખ નંદ યસોદા ગોદમેં ઘાલિ ખિલાયો ॥૨॥ નાચત હઁસત કરત કિલકારી મન અભિલાષ બઢાયો। સૂરસ્યામ ભક્તન હિત કારન નાના ભેખ બનાયો ॥૩॥

✻ ૧૦૮ ✻

[રાગ રામકલી] બૈઠિ રાની જસુમતિ લાલૈ ઝુલાવે। લાલૈ ઝુલાવે અરુ નૈન સિરાવે ॥૧॥ સીસ કુલ્હે અરુ મોતિન માલા। છગનમગન મેરે નૈન વિસાલા ॥૨॥ નેતિ નેતિ નિગમ જાહિ ભાખે। સો જસુમતિકો પયપાન ચાખે ॥૩॥ ચિતૈ દૃષ્ટિ મન અતિ સચુ પાવે। ભાલ કપોલ દિઠૌના લાવે ॥૪॥ વ્રજમેં નહીં કોઉ બડભાગિની ઐસી। સૂર પ્રભુકી મૈયા જૈસી ॥૫॥ ✻૧૦૯✻

[રાગ રામકલી] ઝૂલો પાલને ગોંવિંદ। દધિ જુ મથોં નવનીત કાઢોં તુમકો આનંદ કંદ ॥૧॥ કંઠ કઠુલા લલિત લટકન ભૃકુટિ મનકે ફંદ। નિરખિ છબિ છિનછિન ઝુલાઊં ગાઊં લીલા છંદ ॥૨॥ દ્વૈ દૂધકી દંતિયાઁ સુખકી નિધિયાઁ હઁસત જબ કછુ મંદ। ચત્રભુજ પ્રભુ જનની બલિ બલિ ગિરિધર ગોકુલચંદ ॥૩॥

✻ ૧૧૦ ✻

[રાગ રામકલી] ઝૂલો પાલને નંદનંદ। ગહત ફોંદા દુહૂઁ કર કરિ હઁસત કિલકત મંદ ॥૧॥ ચુવત મુખતેં લાર રસ જ્યોં કમલતેં મકરંદ। નિરખિ ગોપી અતિ હિ ફૂલે અધર રસ સુખકંદ ॥૨॥ ચરન કોમલ અરુન માનોં પલ્લવ નવ મહકંદ। ગહિ અંગૂઠા વદન મેલત પીવત રતિ રસ ચંદ ॥૩॥ પૌઢિ સગરે અંગ નચાવત ખેલત મિલવત ફંદ। રસિક મેરે મન વસો યહ

* ૧૧૧ *
બાલલીલા છંદ ॥૪॥

[રાગ રામકલી] હૌં અપને લાલકે ગુન ગાઊં। બારબાર પલનાતેં લે લે કનિયાઁ લે હુલરાઊં ॥૧॥ કઠુલા કંઠ રુચિર પોહોંચી કર નાક નથુની પહરાઊં। શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકો આઁગન બૈઠિ ખિલાઊં ॥૨॥
* ૧૧૨ *

[રાગ રામકલી] અપને લાલકે ગુન ગાઊં। તુમ ઝૂલો હૌં હરખિ ઝુલાઊં પ્રેમ કલોલન ગાઊં ॥૧॥ નખસિખલૌં સિંગાર બનાઉં ભાલ ડિઠૌના લાઊં। કુલહ સુરંગ સિર પીત ઝગુલિયા હરિનખ કઠુલા પહરાઊં ॥૨॥ ચકઈ ભૌંરા પાટકે લટકન વિવિધ ખિલૌના ખિલાઊં। બારબાર પલનાતેં લેકે અસ્તનપાન કરાઊં ॥૩॥ મધુ મેવા માખન મિશ્રી લે પ્યારેકો જુ ચટાઊં। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકો દેખિદેખિ સુખ પાઊં ॥૪॥
* ૧૧૩ *

[રાગ રામકલી] પાલને ઝૂલત ગિરિધરલાલ। જનનિ જસોદા બૈઠિ ઝુલાવત નિરખત વદન રસાલ ॥૧॥ બાલકલીલા ગાવત હરખિત દેત કરનસોં તાલ। કુંભનદાસ બડભાગિનિ રાની વારત મુકતામાલ ॥૨॥
* ૧૧૪ *

[રાગ રામકલી] ગોકુલચંદ પાલને ઝૂલત। હૌલેં હૌલેં વ્રજરાની ઝુલાવતિ કિલકિકિલકિ દેખ મન ફૂલત ॥૧॥ કીરતિલલી જુ બુલાઈ હરખસોં લાલન ઢિગ પૌઢાઈ। હૌં જો મુસકનિ લખિ

જુગલકી કાપૈ બરનિ ન જાઈ ॥૨॥ માખન મિશ્રી રાખિ નિકાઈ જલબીરા પકવાન । અંગરાગ અનુરાગ દુહનિકો કુસુમમાલ ધરિ આન ॥૩॥ જો આવત સો અંબર લાવત ઉપર ધરિ કછુ રોક। બંગી ઝુંઝુના ફિરકિ ખિલાવત ફિરિ દુહું વદન વિલોક ॥૪॥ ગાવત મંગલચાર સોહિલો બાજે બાજન દ્વાર। નંદ મહોત્સવકે સુખ ઉપર દ્વારકેશ બલિહાર ॥૫॥ * ૧૧૫ *

[રાગ દેવગંધાર] ઝૂલો પાલને નંદનંદ । ખં ખં ખં ખં ચૂરા બાજે મનમેં અતિ આનંદ ॥૧॥ ઠું ઠું ઠું ઠું ઘૂંઘરુ બાજે તનનતનનસી બંસી । નૈન કટાક્ષ ચલાવત ગિરિધર મંદમંદ મુખ હંસી ॥૨॥ ખટ ખટ ખટ ખટ લકુટી બાજે ચટક ચટક બાજે ચુટકી। નંદમહર ઘર સોભા નિરખત મોહન મનમેં અટકી ॥૩॥ કુહુ કુહુ કુહુ કુહુ કોકિલ બોલે ભનન ભનન બોલે ભૌંરા। પી પી પી પી પપૈયા બોલે સંગીતે સુર દૌરા ॥૪॥ ઝૂ ઝૂ ઝૂ ઝૂ ઝુનઝુન બાજે ફિરક ફિરક ફિરે ફિરકી । ગુડગુડગુડગુડ ગુડકી બાજે પ્રેમ મગન મન નિરખી ॥૫॥ ઢો ઢો ઢો ઢો ઢોલક બાજે ગુનન ગુનન ગુન ગાવે । રાધા ગિરિધરકી બાનિક પર રસિકદાસ બલિ જાવે ॥૬॥
* ૧૧૬ *

[રાગ બિલાવલ] સાઁવરો સુત પલના ઝૂલે । નિરખિ નિરખિ જસુમતિ જિય ફૂલે ॥૧॥ નૈન વિસાલ ભૃકુટી મસિ રાજે । નિરખિ વદન ઉડુપતિ જિય લાજે ॥૨॥ કઠુલા કંઠ રુચિર

પોહોંચી કર । સુભગ કપોલ નાક બિંબાધર ॥૩॥ ભાલ તિલક લર લટકન સોહે । મંદ હઁસન સબકો મન મોહે ॥૪॥ માખન મિશ્રા મેલિ ચટાવે । બારબાર પ્રમુદિત ઉર લાવે ॥૫॥ ગિરિધર કુઁવર જનની હુલરાવે । ચત્રભુજદાસ વિમલ યશ ગાવે ॥૬॥

* ૧૧૭ *

[રાગ બિલાવલ] હાલરો હુલરાવે માતા । બલિ બલિ જાઉં ઘોષ સુખદાતા ॥૧॥ અતિ લોહિત કર ચરન સરોજે । જે બ્રહ્માદિક મનસા ખોજે ॥૨॥ જસુમતિ અપનો પુન્ય વિચારે। બારબાર મુખકમલ નિહારે ॥૩॥ અખિલ ભુવનપતિ ગરુડ-ગામી । નંદસુવન પરમાનંદ સ્વામી ॥૪॥ * ૧૧૮ *

[રાગ બિલાવલ] ફૂલી ચાયનસોં હુલરાવે યસોદા જૂ લેત બલૈયા । અઁચલ ઓલિ માંગે વિધિનાપૈ જિયો મેરો કાન્હ લલૈયા ॥૧॥ યહ વ્રજનાયક યહ વ્રજસોભા ગોપી ગ્વાલ ગૌ બચ્છ પલૈયા । જગન્નાથ કવિરાયકે પ્રભુ માઈ સબ સુખ ફલન ફલૈયા ॥૨॥

* ૧૧૯ *

[રાગ બિલાવલ] જસોદા તેરે ભાગિકી કહી ન જાઈ જો મૂરતિ બ્રહ્માદિક દુર્લભ સો પ્રગટે હૈં આઈ ॥૧॥ શિવ નાર સનકાદિક મહામુનિ મિલિવે કરત ઉપાઈ। તે નંદલાલ ધૂ ધૂસર વપુ રહત કંઠ લપટાઈ ॥૨॥ રતનજટિત પૌઢાય પાલન વદન દેખિ મુસિકાઈ। ઝૂલો મેરે લાલ જાઉં બલિહાર

પરમાનંદ જસ ગાઈ ॥૩॥

* ૧૨૦ *

[રાગ બિલાવલ] રતનખચિત કંચનકો પલના તા મધિ ઝૂલત ગિરિધરલાલ । જસુમતિ હરખિ ઝુલાવતિ ગાવતિ સુંદર ગુન દે દે કર તાલ ॥૧॥ કરી ગુલગુલી હઁસાવત હરિકો કબહુઁક મુખસોં ચૂમતિ ગાલ । કુંભનદાસ કિલકત નંદરાની અંગુરી ગહિકે સિખાવત ચાલ ॥૨॥

* ૧૨૧ *

[રાગ ટોડી] પાલનો અતિ પરમ સુંદર ગઢિ લાયો રે વીર બઢૈયા। સીતલ ચંદન કટાય ધરિ ખરાદ રંગ લગાય પચરંગ રેસમ મંગાય વિવિધ ચોકરી બુનાય બિચબિચ હીરા મોતી લાલ લગૈયા ॥૧॥ પાલનો આન્યો અતિ મન માન્યો આછોસો દિન રાય રોપ્યો હૈ રંગમહલ ઝૂલે મેરો પ્યારો કન્હૈયા। જનહરિયા ભુકી મૈયા નંદરાની જોઈ માંગે તાહિ દેત વધૈયા ॥૨॥ *૧૨૨*

[રાગ આસાવરી] તુમ વ્રજરાનીકે લાલા । અહો દધિ થતિ સુહાઈ કે લાલા ॥ધ્રુ૦॥ દિવ્ય કનકકો પાલનો લાલ રતન ટિત નગહીર । ગજમોતિનકે ઝૂમિકા લાલ ઉપર દકિખન ચીર ॥ ઘુટુરુવન ચલત સુહાવને લાલ પગ નૂપુરકો નાદ। કટિ કિની રુનઝુન કરે લાલ સુનત જનની અહ્લાદ ॥૨॥ આધે ધે બચન સુહાવને લાલ સુનત જનની મન મોદ। મુખ ચુંબત નપાન દે લાલ લે બૈઠારતિ ગોદ ॥૩॥ કુલ્હે સુરંગ સિર રતાકી લાલ ઝગુલી પીત સુદેસ। કંઠ બઘના કર પોહોંચિયાઁ

લાલ સોભિત સુંદર વેસ ॥૪॥ તિલક ખુલ્યો ગોરોચના લાલ ઘુંઘરવારે કેસ। ન્હેની ન્હેની દતિયાં દ્વૈ દૂધકી લાલ દેખિયત હૅંસત સુદેસ ॥૫॥ કાજર લોચન આંજિકે લાલ ભૌંહ મટુક દે ઇઠ। અપનો લાલ કાહૂ દેખન ન દેહોં જિન કોઉ લાવો દીઠ ॥૬॥ પ્રથમ હની તુમ પૂતના લાલ સકટભંજન ત્રન મારિ। યમલા અર્જુન તારિકે લાલ અબ કિન છાંડો આરિ ॥૭॥ મેરે લાલકી મૈયા વ્રજનારી બાપ ગોપકુલ રાજ। ધનિધનિ તુમારે બલભદ્ર ભૈયા કરત સકલ સુખ કાજ ॥૮॥ મેરે લાલકી ગૈયા અતિ બાઢી ચરન વૃંદાવન જાઈ। પાન્યો પીવે નદી યમુનાકો અંજન ખરિ વે ખાઈ ॥૯॥ મેરે લાલ હો પ્યારે લાલ તુમ કંસ મારિ ગઢ લેહુ। મથુરા ફેરો વ્રજરાજ દુહાઈ લાલ ગોપ સબન સુખ દેહુ ॥૧૦॥ લિયે ઉઠાય વ્રજરાજ ગોદ કરિ દે ઉગાર હૃદૈ લાય। બહોરિ લિયે જનની ગોદ કરી અસ્તન ચલે હૈં ચુચાય ॥૧૧॥ કહત યસોદા સુનો મેરે ગોવિંદ લેહુ કનિયા ચઢાઈ। જો ઝૂલો તો પાલને ઝુલાઊં નાતર આઁગન બૈઠિ ખિલાઈ ॥૧૨॥

* ૧૨૩ *

[રાગ આસાવરી] બારિ મેરે લટકન પગ ધરો છતિયાઁ। કમલનૈન બલિ જાઉં વદનકી સોભિત નેન્હી નેન્હી દ્વૈ દૂધકી દતિયાઁ ॥૧॥ યહ મેરી યહ તેરી યહ બાબા નંદજૂકી યહ બલભદ્ર ભૈયાકી યહ તાકી જો ઝુલાવે તેરો પલના। ઇહાંતે ચલી ખર ખાત પીવત જલ પરિહરો રુદન હૅંસો મેરે લલના ॥૨॥ રુનુક ઝુનક બાજત પૈજનિયાઁ અલબલ કલબલ બોલો મૃદુ બનિયાઁ। પરમાનંદ પ્રભુ ત્રિભુવન ઠાકુર જાય ઝુલાવે બાબા નંદજૂકી રનિયાઁ ॥૩॥

* ૧૨૪ *

[રાગ આસાવરી] માઈ મીઠે હરિજૂ કે બોલના। પાઁય પૈંજની રુનઝુન બાજે આઁગન આઁગન ડોલના ॥ ૧ ॥ કાજર તિલક કંઠ કઠુલા મનિ પીતાંબરકા ચોલના। પરમાનંદદાસકે ઠાકુર ગોપી ઝુલાવે ઝોલના ॥૨॥

* ૧૨૫ *

[રાગ આસાવરી] માઈ રી કમલનૈન શ્યામસુંદર ઝૂલત હૈ પલના। બાલલીલા ગાવત સબ ગોકુલકી લલના ॥૧॥ લાલકે અરુન ચરનકમલ નખમનિ શશિ જોતી। કુંચિત કચ ભમરાકૃત લર લટકત ગજમોતી ॥૨॥ લાલ અંગુઠા ગહિ કમલ-પાન મેલત મુખ માંહીં। અપનો પ્રતિબિંબ દેખિ પુનિ પુનિ મુસિકાહીં ॥૩॥ રાની જસુમતિકે પુન્યપુંજ બાર બાર લાલે। પરમાનંદ સ્વામી ગોપાલ સુત સનેહ પાલે ॥૪॥

* ૧૨૬ *

[રાગ આસાવરી] દિવ્ય કનિકકો પાલનો રાની લાલકો ઝુલાવે। નૈન નિરખિ મન વિહૅંસત પુલકિત બાલવિનોદહિ ગાવે ॥૧॥ લટકન કીર લગે મુક્તાફલ હૅંસત નિરખિકે ચરન ચલાવે। પચરંગ પાટકે ફોંદના નીકે કર ગહિ મુખ તન લાવે ॥૨॥ સુરંગ હિંડોરા પરમ મનોહર બહુ વિધિ સુતહિં ખિલાવે। જનની કર લખિ મુકુટ મુદ્રિકા મુખ પ્રતિબિંબ બતાવે ॥૩॥ અતિ સુખ

મહરિ મુદિત નહિં સમુઝત કનિયાઁ લે હુલરાવે। મેરે પ્રાનજીવન વ્રજવલ્લભ કહિ કહિ લાડ લડયાવે ॥૪॥ * ૧૨૭ *

[રાગ આસાવરી] પ્રિય નવનીત પાલને ઝૂલે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ઝુલાવે હો। કબહુઁક આપ સંગ મિલ ઝૂલે કબહુઁક ઉતરિ ઝુલાવે હો ॥૧॥ કબહુઁક સુરંગ ખિલૌના લે લે નાના ભાઁતિ ખિલાવે। ચકઈ બંગી ફિરકનિ લહેંટૂ ઝુનઝુન હાથ બજાવે ॥૨॥ ભોજન કરત થાર એક ઝારી દોઉ મિલિ ખાય ખવાવે। ગુપ્ત મહારસ પ્રકટ જનાવે પ્રીતિ નઈ ઉપજાવે ॥૩॥ ધનિ ધનિ ભાગ્ય દાસ નિજજનકે જો યહ દર્શન પાવે। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ નિગમ એક કરિ ગાવે ॥૪॥ * ૧૨૮ *

[રાગ આસાવરી] પલના ફૂલ ભર્યો નંદરાની। તા મધિ ઝૂલત છગન મગન વા નિરખત નૈન સિરાની ॥૧॥ નાના વિધકે ખિલૌના લે લે ખિલાવત મૃદુ મુસકાનિ। રસિક પ્રીતમ ઝૂલત મન ફૂલત કિલકત વ્રજ સુખદાની ॥૨॥ * ૧૨૯ *

[રાગ આસાવરી] પલના ઝૂલત હૈ નંદલાલ। ફૂલનસોં રુચિ રુચિહિં બનાયો અતિ સુંદર વ્રજબાલ ॥૧॥ કર ગ્રહી ડોર ઝુલાવત રાની ફૂલી અંગ ન માઈ। સુઘરરાય પ્રભુકી છબિ નિરખત વ્રજજન લેત બલાઈ ॥૨॥ * ૧૩૦ *

[રાગ આસાવરી] જસોદા મૈયા લાલકો ઝુલાવે આછે બારે કાન્હકોં હુલરાવે ॥ધ્રુ૦॥ કનિયાં કનિયાં અઇયાં અઇયાં યોં કહિ

લાડ લડાવે। હુલુલુલુ હુલુલુલુ હાંહાંહાંહાં કહિકે ગોદ ખિલાવે ॥૧॥ દોઉ કર પકર જસોદા રાની ઠુમકી પાઁય ધરાવે। ઘનનન ઘનનન ઘુંઘરુ બાજે ઝાંઝરિયાઁ ઝમકાવે ॥૨॥ સુરદાસ મદનમોહનકો યાહી ભાંતિ રિઝાવે। મં મં મં મં પપ્ પપ્ પપ્ પપ્ ચચ્ ચચ્ ચચ્ ચચ્ તત્ તા થેઈ યહ વિધી લાડ લડાવે ॥૩॥ * ૧૩૧ *

[રાગ આસાવરી] દિવ્ય કનિકકો બન્યો પાલનો ઝૂલત હૈ લલના। ફૂલનકે ફોંદના દીને હૈં લટકાય મનોહર પલના ॥૧॥ જસુમતિ હરખ ઝુલાવતહી નંદરાય મન મગના। પરમ હુલાસ ભયો ગોપિન મન નિરખ સુરપુર પુષ્પ બરસના ॥૨॥ ફૂલનકે ખંભ ફૂલનકી ડાંડી ફૂલન સબ આતન। સૂરદાસ યહ છબિ નિરખતહી બારત હૈં ફૂલે મુક્તા મન ॥૩॥ * ૧૩૨ *

[રાગ આસાવરી] સુનિ રે બઢઇયા વેગિ દેહો જો ચાહો સો લેહુ। પલના નંદજુકે લાલકો સબ છાઁડિ મોહિ ગઢિ દેહુ॥ રંગીલો હો પલના ॥૧॥ વિશ્વકર્મા જુ રચ્યો બૈઠિ નંદ જુ કે દ્વાર। ઘોષલોગ મનભાવતો મિલિ મંગલ ગાવે નાર॥ રંગીલો હો પલના ॥૨॥ ચૂન્યો કિરમચી પાટસોં ચતુર ચોકરી લ્યાઈ। ચિતવત હી ચિન્તા હરે તાકો સુર નર મુનિ જસ ગાઈ ॥ રંગીલો હો પલના ॥૩॥ ચંદનકો પલના ગઢચો રે મનિ અનૂપ મિલાઈ। તા પર ફૂલ જરાયકે તાકી સોભા બરની ન જાઈ ॥ રંગીલો હો

પલના ॥૪॥ સેત બિછૌના અતિ બન્યો હો મનહુ દુગ્ધકો ફેનુ। નીલ રત્નમનિ સાઁવરો બિચ બૈઠ લગ્યો સુખ દેનુ ॥ રંગીલો હો પલના ॥૫॥ ❋ ૧૩૩ ❋

❋ ઢાઢીનાં પદ ❋

[રાગ ધનાશ્રી] હૌં વ્રજ માંગનો જૂ વ્રજ તજ અનત ન જાઊં ॥ધ્રુ૦॥ બડડે ભૂપતિ ભૂતલ મહિયાં દાતા સૂર સુજાન। કર ન પસારૂં સીસ ન નાઊં યા વ્રજકે અભિમાન ॥૧॥ સુરપતિ નરપતિ નાગલોકપતિ મેરે રંક સમાન। ભાઁતિ ભાઁતિ મેરી આસા પૂજી યે વ્રજજન જિજમાન ॥૨॥ મૈં વ્રત કરિ કરિ દેવ મનાયે અપની ઘરની સંયુત। દિયો વિધાતા સબ સુખદાતા ગોકુલપતિકે પૂત ॥૩॥ હૌં અપનો મનભાયો લેહોં કિત બૌરાવત બાત। ઔરનકો ધન ઘન જયોં બરખત મો દેખત હઁસ જાત ॥૪॥ અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ મેરે મંદિર તુવ પ્રતાપ વ્રજ ઈશ। કહત કલ્યાન મુકુંદ તાત કરકમલ ધરો મમ શીશ ॥૫॥ ❋ ૧૩૪ ❋

[રાગ ધનાશ્રી] નંદ તુવ સુખ દુખ ગયે સબનકે દેવ પિતર ભલો માન્યો। તુમ્હારો પુત્ર પ્રાન સબહિનકો ભવન ચતુર્દશ જાન્યો ॥૧॥ હૌં તો વૃદ્ધ પુરાતન ઢાઢી નામ સુને સિર નાઊં। ગિરિ ગોવર્ધન બાસ હમારો ગિરિ તજિ અનત ન જાઊં ॥૨॥ ઢાઢિન મેરી ઝાંઝ બજાવે હૌંહૂઁ હુરક બજાઊં। મેરો ચીત્યો ભયો તુમારે જો માંગો સો પાઊં ॥૩॥ અબ તુમ મોકો કરો અજાચી બહુર્યો કર ન પસારૂં। દ્વારે રહૂઁ દેહુ એક મંદિર સ્યામ સ્વરૂપ નિહારૂં ॥૪॥ મહાપ્રસાદ તુમારે ઘરકો બિનુ માંગે જો પાઊં। જબ જબ જન્મ ધરોં ઢાઢીકો જન્મ કર્મ ગુન ગાઊં ॥૫॥ લૈ ઢાઢી કંચન મનિ મુક્તા નાના વસન અનૂપ। ટોડર ઓર પાટંબર અંબર પહેરે દીખે ભૂપ ॥૬॥ હઁસિ બોલી ઢાઢિન ઢાઢીસોં અબ કછુ બરનિ બધાઈ। ઐસો દિયો ન દેહેં કોઉ જૈસી જસુમતિ પહરાઈ ॥૭॥ હો પહરી પહર્યો મેરો ઢાઢી દાન માનકી અથાઈ। નંદ ઉદાર ભયે પહરાવત દેત સબૈ બનિ આઈ ॥૮॥ બાલક બલી ભયો નારાયન દાસ નિરખિ નિધિ પાઈ। ભક્તિ કરૂં પાલને ઝુલાઊં યહ મન અનત ન જાઈ ॥૯॥ ❋ ૧૩૫ ❋

[રાગ ધનાશ્રી] ઢાઢી તૈં પઢિ નંદ રિઝાયૌ। જસુમતિ સુતકી કીરતિ ગાઈ સબહિનકે મન ભાયો ॥૧॥ નંદ સુવાગો અપને ગરેકો ઢાઢી તુવ પહરાયો। દીની ધેનુ ધૌરી ઔર ધૂમરી અરુ ભંડાર ખુલાયો ॥૨॥ ઢાઢિનકો સોનેકે નૂપુર ગહનો અગઢ ગઢાયો। રતનખચિત ખગવારો ગરેકો ઢાઢિનકૂં પહરાયો ॥૩॥ તેરે ભલે ભલો યા વ્રજકો યા ઘર મંગલ ગાયો। સુરદાસકો સર્વસુ દીનો મંગલ સુજસ સુનાયો ॥૪॥ ❋ ૧૩૬ ❋

[રાગ જેતશ્રી] રંગભીની ઢાઢિન જો અતિ રુચિસોં ચારુ મંગલરા ગાવે હો। લાલ જન્મ સુનિ નાચત આઈ ઝાંઝ મૃદંગ

બજાવે હો ॥૧॥ ઉઘટત સુખ સંગીત લલિત ગતિ દેસી કરિ દિખરાવે હો। ચિરજીયો જસુમતી તેરો સુત યોં કહિ મોદ બઢાવે હો ॥૨॥ સુનિ સુનિ રીઝિ રીઝિ વ્રજપતિ અતિ આનંદ ઉર ન સમાવે હો। અપને લાલ પર કરિ ન્યોછાવર ઢાઢિનકો પહરાવે હો ॥૩॥ દેત અસીસ ચલી મંદિર વ્રજરાની નેગ ચુકાવે હો। બારંબાર વિલોકિ લલનમુખ નંદદાસ મન ભાવે હો॥૪॥

* ૧૩૭ *

[રાગ સારંગ] ઢાઢિન નાચે રંગ ભરી। વ્રજરાનીકી કૂખિ સિરાની સબ સુખ ફલન ફરી ॥૧॥ ગૃહગૃહતેં ગોપી જુરિ આઈ દેખનકો કૌતિકભરી। હોત વધાઈ મંગલ ગાવતિ દેત દાન સગરી ॥૨॥ તબ જસુમતિ સુંદરિ પહરાઈ હરખિત મોદ ભરી। હઁસિ બોલી યોં કહત મહરિસોં દેખન લાલ અરી ॥૩॥ તબ જસુમતિ લે લાલ દિખાયો શોભા સિંધુ ભરી। પદ્મનાભ સહચરી છબિ નિરખત વારતિ સર્બસ રી ॥૪॥

* ૧૩૮ *

[રાગ કાફી] હૌં વ્રજરાજકી ઢાઢિન વ્રજમેં આઈ હો। જાયો યસોમતિ પૂત સુધામ તેં ધાઈ હો ॥૧॥ સુંદર રૂપ અનૂપ સબૈ મન ભાઈ હો। માનોં ઈન્દ્ર અખાડે તેં આપ પઠાઈ હો ॥૨॥ મંદિર મેં લઈ બોલ તહાઁ જહાઁ નંદરાની હો। સીસ નવાય અસીસ દે વંશ બખાની હો ॥૩॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઉપંગ સુ બાંસુરી હો। અંબુજ નૈન વિશાલ સુ ગાવે ગાંસુરી હો ॥૪॥ નિર્તત તાથેઈ તાથેઈ લિયે ગતિ ગોંહની હો। નંદકે આઁગન માનોં નિરતત મોહની હો ॥૫॥ રીઝ જસોમતિ રાની સબૈ વ્રજ સુંદરી હો। દિયે કુંડલ હાર દઈ કર મુંદરી હો ॥૬॥ દીની નઈ નકબેસર બેંદી જરાવકી હો। દીની હૈ કંચન જેહરિ પાયલ પાઁવકી હો ॥૭॥ દીની હૈ સારી સોંધે ભીની કંચુકી નેહકી હો। કીની હૈ માલ નિહાલ સો ઢાઢિન ગેહકી હો ॥૮॥ ઢાઢી ગયંદ લદાઈ ચલ્યો ચિત ચાડિલો હો। ચિરજીયો ચત્રભુજકો પ્રભુ ગિરિધર લાડિલો હો ॥૯॥

* ૧૩૯ *

[રાગ મારુ] કૃષ્ણજન્મ સુનિ અપને પતિસોં હઁસિ ઢાઢિન યોં બોલી। જાઉ જાઉ તુમ નંદ નૃપતિકે દાન કોઠરી ખોલી ॥૧॥ તુમકો મિલેગો વાગો બીડા દચ્છિના ભરી ઝોરી। હમકો લૈયો નખશિખ ગેહનો જેહરિ સહિત એક જોરી ॥૨॥ લૈયો કંત જુગતિસોં લૈયો હમ ચઢિવેકો ડોલી। છોટીસી ભેંસિ સુવન સીંગન કી ટહલ કરનકો ગોલી ॥૩॥ સાજ સહિત એક ઘુડિયા લૈયો ગૈયા દૂધ અતૌલી। સુંદરસો એક હસ્તી લૈયો હસ્તિન સંગ અમોલી ॥૪॥ સિજ્યા સહિત એક ઢુલિયા લૈયો ઔર પાનનકી ઢોલી। બીરી કરિ કરિ મોહિ ખવાવે લૈયો સંગ તંબોલી ॥૫॥ જન્મ જન્મ કાહૂ નહીં જાચોં ફિરિ નહીં માંડો ઝોલી। નંદદાસ નંદરાયકો ઢાઢી ભયો અજાચક ઢોલી ॥૬॥

* ૧૪૦ *

[રાગ મારુ] શ્રી વ્રજરાજકે હમ ઢાઢી । બારેહીતેં ગોવિંદ ગુન ગાવત શ્વેત ભઈ મેરી દાઢી ॥૧॥ હમ હરિકે હરિ હૈં જુ હમારે સોને લીક જો કાઢી । દાસ ગુપાલ હી માંગત હૈ જો ભક્તિ પ્રેમ સોં ગાઢી ॥૨॥

* ૧૪૧ *

[રાગ મારુ] હમારો નંદ બડો જિજમાન । તીનલોકમેં મૈં ભ્રમિ ભ્રમિ આયો રાખ હમારો માન ॥૧॥ યા વ્રજમંડલ ગોપ જિતે હૈં મેરે એક સમાન । તિનમેં અબ હોં દ્વૈ ઘર જાચોં નંદરાય વૃષભાન ॥૨॥ કાહુકો કુંજર કાહુકો મંદિર કાહુ હેમ બહુ દાન । તબ જાનૂં જબ મોહિ દેહુગે તબ હી તો પરમાન ॥૩॥ ઢાઢિનકો મૈં સંગ લે આયો કુટુંબ સહિત સંતાન । તુમારે દ્વાર પર્યો જસ ગાઊં કૃષ્ણ કૃષ્ણ ગુન ગાન ॥૪॥ તુમારે બાલ ગોપાલેં દરસોં ઔર ન મનમેં આન । રામકૃષ્ણ ઢાઢી તબ ઉઠિ કરિ શોભા કહત બખાન ॥૫॥

* ૧૪૨ *

[રાગ દેશ] બેટી ભઈ ભાન કે અરુ નંદકે ફરજંદ ॥ હાંજી વાહવા હાંજી વાહવા ॥ કીરતકો કન્યા ભઈ જસોદાકે કાન્હ ॥ હાઁજી૦ ॥૧॥ મિટે દુખદ્વંદ્વ ભયો વ્રજકે આનંદ ॥ હાઁજી૦ ॥ હરદ દહી દૂધ ઘૃત રંગે સબ ગ્વાલ ॥ હાઁજી૦ ॥૨॥ હમ તો ઢાઢી વ્રજકે તુમ વ્રજકે સિરદાર ॥ હાઁજી૦ ॥ આયે નંદરાય દાન દેત લાય લાય ॥ હાઁજી૦ ॥૩॥ નંદરાય ભાનુરાય જીયો મહારાજ ॥ હાઁજી૦ ॥ ઢાઢી માંઝ જનમ જનમ જાચૂં વ્રજરાજ ॥ હાઁજી૦ ॥૪॥

* ૧૪૩ *

[રાગ દેશ] ઢાઢનિયાઁ મચલ રહી રી મોહિ નંદ ઘર લે ચલ રી ॥૧॥ પુત્ર ભયો સબ જગને જાન્યો તેંને મોસોં ક્યોં ન કહી રી ॥૨॥ મોય મિલે નખસિખલોં ગહનો લાઊં તો બાત સહી રી ॥૩॥ જરદોજીકે વસ્ત્ર મિલેંગે ફરિયા ચોલી ચહી રી ॥૪॥ કૃષ્ણ કૃપા બિન કો યા જગમેં જિન મેરી બાઁહ ગહી રી ॥૫॥

* ૧૪૪ *

[રાગ ઈમન] ઢાઢી નાચે અરુ ગાવે । લે લે નામ ગોપ સબનકે હરખિ અસીસ સુનાવે ॥૧॥ આનંદ મગન ભઈ સંગ ઢાઢિન ઝાંઝનિ ઝમકા મચાવે । લિયે સમાજ રંગ ઉપજાવે ઢાઢી હુરુક બજાવે ॥૨॥ યે દોઉ ગાવે અતિ મન ભાવે આનંદ ઉર ન સમાઈ । બડે ગોપ ઉપનંદ નંદજૂ દીની રહસિ બધાઈ ॥૩॥ કંચન મનિ પાટંબર અંબર ઢાઢીકો પહિરાવે । અગનિત ગોધન ઠાઠ દ્વિજનકો ઘર ઘર બાંટિ લુટાવે ॥૪॥ મનિમાલા પોહોંચી બાજુબંધ હરખિ હરખિ પહિરાવે । શ્રીનંદરાની સબ સુખ સાની ઢાઢિનકો પહિરાવે ॥૫॥ આવો મંગલ ગાવો બધાઈ કહત જસોદા રાની । ઢાઢી ઢાઢિન દોઉ ગુન આગર ગોપ બંસકી માની ॥૬॥ નંદરાય વિનતી સુનો મેરી મોહિ અપનો કરિ લીજે । અપને લાલકી રહસિ બધાઈ બલીદાસકો દીજે ॥૭॥ * ૧૪૫ *

* દસૌંધીનાં પદ *

[રાગ સારંગ] ચૌકતેં ઉઠિકે નંદરાનીને ઢોટા પલના માંઝ

સુવાયો । પહલે ડોરિ લઈ જસુમતિ કર થોરે થોરે બૈઠિ ઝુલાયો ॥૧॥ ઝગુલી પીત કુલહ પહરાઈ તાસોં લટકન ગૂંથિ બનાયો। નૈન આંજિકે દિયો દિઠૌના અરુ પાયન નૂપુર પહરાયો ॥૨॥ ફિરિ ફિરિ નિરખિ નિરખિ સુંદર મુખ ડારત રાઈલોન ઉતારી । શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકે મંગલ ગાવત સબ વ્રજનારી॥૩॥*૧૪૬*

[રાગ સારંગ] માંડે દ્વાર હરદ રોરીસોં લાગત પરમ સુહાયે । બંદનવાર સાથિયે કોરેન આછે ચિત્ર બનાયે ॥૧॥ ગલિન ગલિનમેં યહ કૌતૂહલ કહત કહા નિધિ પાયે । નિધરક ભયે સકલ વ્રજવાસી અબ નિજ ગોપ કહાયે ॥૨॥ અતિ રસ ઉમગિ ભરે નરનારી નંદભવન ફિરિ આયે । શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન સબન મિલિ લે લે ગોદ ખિલાયે ॥૩॥ *૧૪૭*

* માસદિનના ચૌકનું પદ *

[રાગ સારંગ] માસદિનાકો ચૌક આજ નંદરાની બૈઠી ઢોટા લિયે। હાથ પાઁય માંડે રોરીસોં પીરે અક્ષત માથે દિયે ॥૧॥ નંદરાય ઔર માત યસોદા રહસિ કહત યેહી દિન આયો। ઇન આંખિનસોં હમેં વિધાતા લાલકો તીસરો ચૌક દિખાયો ॥૨॥ ફૂલિ ફૂલિકે સબ વ્રજનારિન આછે મંગલ ગાવે। અપને અપને ઘરકે દ્વારેં સબ મિલિ બાજે ફેરિ બજાવે ॥૩॥ રહસિ કહત સબ દુહુ બનિ બહુ વિધિ હમરે જૂ અભિલાષ પૂજાયે। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન દોઉકે તુમ મૈયા યે બાપ કહાયે ॥૪॥ *૧૪૮*

* અન્નપ્રાસનનું પદ *

[રાગ સારંગ] આજ કાન્હ કરિહૈ અન્નપ્રાસન। મનિ કંચનકે થાર ભરાયે ભાઁતિ ભાઁતિ કે વાસન ॥૧॥ નંદઘરની વ્રજવધૂ બુલાઈ જે સબ અપની પાઁતિન । કોઉ જૈનાર કોઉ કરે ઘૃતપક ખટરસ કે બહુ ભાઁતિન ॥૨॥ બોહોત પ્રકાર કિયે બહુ વિંજન અનેક બરન મિષ્ટાન। અતિ ઉજ્જવલ કોમલ અતિ સુંદર અતિ અદભુત પકવાન ॥૩॥ જસુમતિ નંદહિ બોલિ કહ્યો તબ મહર બુલાવો જાતિ। આપુ ગયે સબ ગોપન કે ઘર લે આયે સબ જ્ઞાતિ ॥૪॥ આદર કરિ બૈઠાય સબનકો ભીતર ગયે નંદરાય। જસુમતિ ઉબટિ ન્હવાય કાન્હકો પટભૂષન પહરાય ॥૫॥ બાર બાર મુખ નિરખિ યસોદા પુનિ પુનિ લેત બલાય। તનકસી ઝગુલી માલા મોતિન કર ચૂરા દુહું પાય ॥૬॥ ઔર જાત સુત મુખ જુઠરાયો નંદ બૈઠાયે ગોદ। મહરિ બુલાઈ બૈઠારી મંડલી આનંદ કરત વિનોદ ॥૭॥ કનિક થાર ભરિ ખીર ધરી લે તાપર મધુ ઘૃત નાઈ। નંદ લે લે હરિ મુખ જુઠરાવત નારી ઉઠી સબ ગાઈ ॥૮॥ ખટરસ કે પરકાર જહાઁ લગિ લે લે અધર છુવાવત। વિશ્વંભર જગદીશ જગતગુરુ પરસન મુખ કરવાવત ॥૯॥ તનક તનક જલ અધર પોંછિકે જસુમતિપૈ પહોંચાયે । હરખિત યુવતિ સબ લે લે મુખ ચૂમિ ચૂમિ ઉર લાયે ॥૧૦॥ મહરિ ગોપ સબહી મિલિ બૈઠે પનવારે પરસાયે । ભોજન કરત અધિક રુચિ ઉપજત જો જિહિં જિહિં

મન ભાયે ॥૧૧॥ યહ વિધિ સુખ વિલસત વ્રજવાસી ધનિ ગોકુલ નરનારી। નંદકુઁવરકી યા છબિ ઉપર સૂરદાસ બલિહારી ॥૧૨॥

* ૧૪૯ *

* કાનછેદનનાં પદ *

[રાગ સારંગ] આયો કર્ણવેધ દિન નીકો। ગુરકી ભેલી હાથ લિવાઈ કિયો રોચનકો ટીકો ॥૧॥ ગુરુ શશિ નક્ષત્ર વાર બલ પહુઁચ્યો દિનમનિ અતિ સુખદાઈ। સોને કંઠ ભૂષન પહરાવે હાથ સુહારી પાઈ ॥૨॥ વિપ્રન દાન માન બહુ દીનો પૂજા કરી ગુરુદેવા। કૃષ્ણદાસકોં યહ વર દીજે પદપંકજકી સેવા ॥૩॥

* ૧૫૦ *

[રાગ સારંગ] સુત કે કાન છેદત નંદરાની। સૂચિ દેખત ભાજિ ચલે હરિ બહોરિ પકરકે આની ॥૧॥ છેદ કર્ણ સબહિત પહરાયો મનમેં અતિ હરખાની। હઁસિ દીનો તબ વ્રજપતિ પ્રભુકી સુનિ સુનિ તોતરી બાની ॥૨॥

* ૧૫૧ *

* નામકરનનાં પદ *

[રાગ રામકલી] જહાઁ ગગન ગતિ ગર્ગ કહ્યો। યહ બાલિ અવતાર પુરુષ હૈ કૃષ્ણ નામ આનંદ લહ્યો ॥૧॥ દ્રોણ ધરા વ પરમ તપોધન પુત્ર નામ નિરભય જુ કરી। તે તુમ નંદ યસો દોઉ વર માંગ્યો સુત દેહુ હરિ ॥૨॥ કહે નંદરાય સબનકે આ

સકલ મનોરથ પૂરન કરે। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગોકુલકી જુ વિપદ હરે ॥૩॥

* ૧૫૨ *

[રાગ રામકલી] નંદગૃહ આયો ગર્ગ વિધિ જાની। રામકૃષ્ણ કે નામકરન હિત યદુકુલ કે સનમાની ॥૧॥ ગજમોતિન કે ચૌક પુરાયે નામકરન વિધિ ઠાની। મંગલ ગીત યસોમતિ ગાવત બોલત અમૃત બાની ॥૨॥ પ્રથમ હી સુનો બડે ઢોટા કે નામ રામ બલદેવ। હલધર ઔર નામ સંકર્ષણ કોઉ ન જાને ભેવ ॥૩॥ અબ યહ નામ તુમ્હારે સુતકે સુનો ચિત્ત દે નંદ। કૃષ્ણ નામ નારાયણ કેશવ હૈ હરિ પરમાનંદ ॥૪॥ પદ્મનાભ માધો મધુસૂદન વાસુદેવ ભગવાન। ઔર અનંત નામ ઇનકે હૈં કહોં કહાઁ લો આન ॥૫॥ નંદસુવન ત્રિભુવન કે ઠાકુર તિનકે નામ ધરાયે। પરમાનંદ પ્રભુ અખિલ લોકપતિ ગોપ ભેખ ધરિ આયે ॥૬॥

* ૧૫૩ *

* મૃત્તિકાભક્ષણનાં પદ *

[રાગ રામકલી] મોહન તેં માટી ક્યોં ખાઈ। ઠાડે ગ્વાલ કહત સબ બાલિક જે તેરે સમુદાઈ ॥૧॥ મુકરિ ગયે મૈં સુની ન દેખી ઝૂઠેઈ આનિ બનાઈ। દે પરતીતિ પસારિ વદન તબ સબ વસુધા દરસાઈ ॥૨॥ મગન ભઈ જસુમતિ મુખ ચિતવત ઐસી બાત ઉપજાઈ। સૂરદાસ ઉર લાય લાલકો લોન ઉતારત રાઈ ॥૩॥

* ૧૫૪ *

[રાગ રામકલી] તેં માટી ક્યોં ખાઈ મેરે મોહન। ઠાડે કહત ગોપ બાલિક સબ જે હૈં તેરે ગોહન ॥૧॥ મુકરિ ગયે મૈં કછુઅ ન દેખી ઝૂઠેઈ આનિ લગાઈ। દે પરતીતિ પસાર વદન તબ સબ વસુધા દરસાઈ ॥૨॥ ચક્રિત ભઈ જસુમતિ જિય ડરપી મન માયા ઉપજાઈ। સૂરદાસ પ્રભુ બાલકેલિ–રસ મુઁહ આઈ જુ પીરાઈ ॥૩॥

* ૧૫૫ *

* કરવટનું પદ *

[રાગ રામકલી] કરવટ લઈ પ્રથમ નંદનંદન। તાકો મહરી મહોત્સવ માનત ભવન લિપાયો ચંદન ॥૧॥ બોલિ સકલ ઘોષકી નારી તિનકો કિયો વંદન। મંગલ ગીત ગવાવત હરખત હઁસત કછુ મુખ મંદન ॥૨॥ યહિ વિધિ ભઈ ઘડી દ્વૈ ચારિક તબ કુઁવર ઊઠિ જાગે। ભૂલિ ગઈ સંભ્રમમેં સુતકો કછુ એક રોવન લાગે ॥૩॥ દઈ લાત ગિરિ ગયો શકટ ધસિ તબ હી સબૈ ઊઠિ દૌરે। વિસ્મય ભયે વિલોકત નૈનન ભયસે ભયે કછુ બૌરે ॥૪॥ લિયે ઉઠાય કુઁવર વ્રજરાની રહસિ કંઠ લપટાઈ। પ્રેમ વિવસ સબ આપુન સઁભારત પરમાનંદ બલિ જાઈ ॥૫॥ * ૧૫૬ *

* ઊખલનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] નિગમ સાર દેખો ગોકુલ હરિ। જાકો દૂરિ દરસ દેવનકો બાંધ્યો જસોદા ઊખલ ધરિ ॥૧॥ ચુટકી દે દે ગ્વાલિ નચાવત નાચત કાન્હ બાલ લીલા કરિ। જિહિં

ભય ભ્રમત પવન રવિ શશિ જલ સો કરેં ટહલ લકુટિયાસોં ડરિ ॥૨॥ ક્ષીરસમુદ્ર સયન સંતત જિહિં માગત દૂધ પતુખિયા દે ભરિ। સૂરદાસ પ્રભુ ગુનકે ગાહક યહ રસ ગાય ગયે અનેક તરિ ॥૩॥

* ૧૫૭ *

* બાલલીલાનાં પદ *

[રાગ રામકલી] યસોમતિ મન અભિલાષ કરે। કબ મેરો લાલ ઘુટુરૂન રેંગે કબ ધરની પગ દ્વૈક ધરે ॥૧॥ કબ દતિયાઁ દ્વૈ દૂધકે દેખોં કબ તોતરે મુખ વચન ઉચરે। કબ હિ નંદ બાબા કહિ ટેરે કબ મૈયા કહિ મોહિ રરે ॥૨॥ કબ મેરો અઁચરા ગહિ મોહન દે દે કહિ મોસોં ઝગરે। કબધૌં તનક તનક કછુ ખૈહે અપને કર લે મુખહિ ભરે ॥૩॥ કબ હઁસિ બાત કહેગો મોસોં યહ સુખ સબ દુખ દૂરિ કરે। સ્યામ અકેલે અઁગના છાઁડિકે આપ ગઈ કછુ કામ ઘરે ॥૪॥ આયો તૃણ અઁધવાય ઉઠયો તબ ગરજત ગગન સહિત ગહરે। સૂરદાસ વ્રજલોક સુનત ધ્વનિ જો જહઁ તહઁ સબ અતિ હી ડરે ॥૫॥

* ૧૫૮ *

[રાગ રામકલી] રુનઝુન બજત પગ પૈંજની। હરિકે તન જગમગત બિચ બિચ જટિત કોટિક મની ॥૧॥ ઉઠત તાન તરંગ બિચ બિચ જમી રાગ રગની। ધરત પગ ડગમગત આઁગન ચલત ત્રિભુવન ધની ॥૨॥ તિલક ચારુ લિલાટ સોભા જાત કાપે ગની। અમી કાજ મયંક ઉપર માનોં બાલક ફની ॥૩॥ નિરખિ બાલ-

વિનોદ જસુમતિ હોત આનંદઘની। સૂર પ્રભુ પર વારિ ડારોં કોટિ મનમથ અની ॥૪॥ * ૧૫૯ *

[રાગ રામકલી] હૌં વારી તેરે મુખ ઉપર। મેરી દષ્ટિ જિન લાગો માઈ મસિબિંદુકા દેહોં ભૂપર ॥૧॥ સર્વસુ મૈં પહલે હી દીનો દતિયાઁ નાન્હીં નાન્હીં દ્વૈ પર। અબ જુ કહા કરૌં નૌછાવરિ સૂર સુન લલિતત્રિભંગી ઉપર ॥૨॥ * ૧૬૦ *

[રાગ રામકલી] ગોપી નાચત ગોદ લે ગોવિંદ। દેખિ દેખિ જસુમતિ સુખ પાવત પ્રફુલિત મુખઅરવિન્દ ॥૧॥ સ્યામ ગાત સરોજ આનન શોભિત દધિ કે બિંદ। કુટિલ કેસ સુદેસ મધુકર પીવત મુખ મકરંદ ॥૨॥ ચલત ઘુટુરૂન ચપલ મોહન હઁસત કછુ એક મંદ। દાસ ગોવિંદ પ્રભુ જુ વિલોકત હોત જિય આનંદ ॥૩॥ * ૧૬૧ *

[રાગ રામકલી] સિખવત ચલન યસોદા મૈયા। અરબરાય કર પાનિ ગહાવત ડગમગાત ધરની પરે પૈયા ॥૧॥ કબહુંક બલકૂં ટેરિ બુલાવત યહ આઁગન ખેલો દોઉ ભૈયા। કબહુંક કુલદેવતા મનાવત ચિરજીયો મેરો કુઁવર કન્હેયા ॥૨॥ કબહુંક ઠાડી વદન નિહારત મનમોહન કી લેત બલૈયા। સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખદાતા અતિ આનંદ વિલસત નંદરૈયા ॥૩॥ * ૧૬૨ *

[રાગ રામકલી] ખેલત શ્યામ જુ ગ્વાલન સંગ। સુબલ હલધર અરુ શ્રીદામા કરત નાના રંગ ॥૧॥ હાથ તારી દેત

ભાજત સબૈ કરિ કરિ હોડ। બરજે હલધર સ્યામ તુમ જિન ચોટ લાગે ગોડ ॥૨॥ તબ કહ્યો મૈં દોરિ જાનત બહુત બલ મો ગાત। મેરી જોરી હૈ શ્રીદામા હાથ મારે જાત ॥૩॥ જાનિકે મૈં રહ્યૌ ઠાડો કહા છુવત તૂ મોહિ। સૂરશ્યામ ખીજત સખા સંગ મનહિ કીનો કોહિ ॥૪॥ * ૧૬૩ *

[રાગ રામકલી] મૈયા મેરી કબ બાઢેગી ચોટી। કિતી બેર મોહિ દૂધ પીવત ભઈ યહ અજહૂઁ હૈ છોટી ॥૧॥ તૂ જો કહત બલકી બેંની જ્યોં વ્હે હૈ લાંબી મોટી। કાઢત ગુહત ન્હાવવત વ્હે હૈ નાગિનસી ભુવિ લોટી ॥૨॥ કાચો દૂધ પિવાવત મોહિ દેત ન માખન રોટી। સૂરજ ચિર જિયો દોઉ ભૈયા હરિ હલધર કી જોટી ॥૩॥ * ૧૬૪ *

[રાગ બિલાવલ] મનિમય આઁગન નંદકે ખેલત દોઉ ભૈયા। ગૌર સ્યામ જોરી બની બલ અરુ કુંવર કન્હેયા ॥૧॥ નૂપુર કંકન કિંકની રુનુ ઝુનુ ઝુનુ બાજે। મોહી રહી વ્રજસુંદરી મનસા સુત લાજે ॥૨॥ સંગહિ સંગ જસુમતિ રોહિની હિત જન્હેયા। ચુટકી દે દે નચાવહીં સુત જાનિ નન્હૈયા ॥૩॥ નીલ પીત પટ ઓઢની દેખત મોહિ ભાવે। બાલ વિનોદ આનંદસૂં પરમાનંદ ગાવે ॥૪॥ * ૧૬૫ *

[રાગ બિલાવલ] દેખત દરપન કહત ગોપાલ। અરી મૈયા યહ કૌન દૂસરો મોહિસો તેરો લાલ ॥૧॥ ચાહિ ગોદ લે બૈઠિ

જિમાવે હૌં ન જેઊંગો આજ। હૌં બાબાકી ગોદ બૈઠિહોં લે અપનો સબ સાજ ॥૨॥ જાય બસૂંગો ગોપિન કે ઘર ખેલૂંગો વ્રજ માંહી। ચૌખૂંગો ગૈયા અપનીકો છુવોં ન તેરી છાઁહી ॥૩॥ જો તૂ મેરી કહી ન માને દરપન હ્દૈ લગાય। મેરે ઔર કૌન દૂસરો તૂહી પૂત હૌં માય ॥૪॥ બાલચરિત્ર—રસ મહામુગ્ધ સો બરનન કરિ મન મૂઢ। રસિક પ્રીતમ સુમરત નિસિવાસર અંતર ભાવનિગૂઢ ॥૫॥

* ૧૬૬ *

[રાગ બિલાવલ] દેખિ પ્રતિબિંબ ગોપાલ ખિલાવે। લે લડુવા મેલત વાકે મુખ ખેલન સંગ બુલાવે ॥૧॥ બોલિ બોલિ ઉઠિ ચલ રે ભૈયા હઠ કરિ કર પકરાવે। અપને કંઠકો હાર ઉતારિ વાકે કંઠ પહિરાવે ॥૨॥ મધુર વચન કહિ હિત કરિ નીકે તોતરે બોલ સિખાવે । આભૂષન સબ અપને અંગકે લે કરિ વાહિ દિખાવે ॥૩॥ અરી મૈયા હૌં કહા કરૌં યહ ખેલન સંગ ન આવે। મેરી કહી ન માને બાતેં યોં હિ મોહિ બિચકાવે ॥૪॥ તૂ કર ગહિ હઠ કરિ કિન યાકો મેરે સંગ પઠાવે। સુત કે વચન સુનત નંદરાની આનંદ હિયે બઢાવે ॥૫॥ બાલકેલિ—રસ મહામુગ્ધ જો સબહિનકે મન ભાવે। રસિક પ્રીતમ સુમિરત નિસિવાસર ગાવત અતિ સુખ પાવે ॥૬॥

* ૧૬૭ *

[રાગ બિલાવલ] બાલ દસા ગોપાલકી સબ કાહૂ ભાવે। જાકે ભવનમેં જાત હૈ સો લે ગોદ ખિલાવે ॥૧॥ સ્યામ સુંદર મુખ

નિરખિકે અવિરલ સચુ પાવે। લાલ લાલ કહિ ગ્વાલિની હઁસિ હઁસિ કંઠ લગાવે ॥૨॥ ચુટકી દે દે પ્રેમ મુદિત વ્હૈ વે કરતાલ બજાવે। પરમાનંદ પ્રભુ નાચહી જો સિસુતાઈ જનાવે ॥૩॥

* ૧૬૮ *

[રાગ બિલાવલ] હૌં ભૌરી મેરો કાન્હ સયાનો। યાહીતેં લાલ ખીજતહી તુમ સૌં દૂધકો ગઈ તોલોં માટ ઢુરાનો ॥૧॥ કૌન ઉપાય કરોં સુનિ સજની મંદિરમેં સબ દધિ બિખરાનો। બોલિ લિયે સબ સખા સંગકે પીવો રે બાલ નંદલાલ કમાનો ॥૨॥ દૌરિ ઉઠાય લિયે આઁકો ભરિ નિરખિ નૈન મોહન મુસિકાનો। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ માઈ વ્રજજુવતિનકે હિયો સિરાનો ॥૩॥

* ૧૬૯ *

[રાગ બિલાવલ] સોભિત કર નવનીત લિયે। ઘુટુરુન ચલત રેનુ તન મંડિત મુખ દધિ લેપ કિયે ॥૧॥ ચારુ કપોલ લોલ લોચન છબિ ગોરોચનકો તિલક દિયે। લર લટકન માનો મત્ત મધુપગન માદિક મધુહિ પિયે ॥૨॥ કઠુલા કંઠ વજ્ર કેહરિ નખ રાજત હૈ સખી રુચિર હિયે। ધન્ય સૂર એકૌ પલ યહિ સુખ કહા ભયો સત કલ્પ જિયે ॥૩॥

* ૧૭૦ *

[રાગ બિલાવલ] નંદજૂ કે લાલનકી છબિ આછી। પાય પૈંજની રુનઝુન બાજત ચલત પૂંછ ગહિ બાછી ॥૧॥ અરુન અધર દધિ મુખ લપટાનો તન રાજત છીંટ છાછી। પરમાનંદ

પ્રભુ બાલક લીલા હઁસિ ચિતવત ફિરિ પાછી ॥૨॥ *૧૭૧*

[રાગ બિલાવલ] બલિ બલિ જાઉં ઇન બોલનકી। ઘૂંઘરવારી લટ લટકે છબિ કુંડલ લોલ કપોલનકી ॥૧॥ દંતકી પંગતિ કુંદકલી અધરામૃત બોલન ખોલનકી। ચપલા ચમકે તન બીજુ છટે ઉર મોતિન માલ અમોલનકી ॥૨॥ રુનક ઝુનક પાય પૈંજની બાજે ચલન ચટક ઇન ડોલનકી। સૂરદાસ પ્રભુ કરિ નૌછાવરી લટક ભુજા ગલમેલનકી ॥૩॥ * ૧૭૨ *

[રાગ બિલાવલ] ગિરિધર ડોલત પાયન પાયન। અંગુરી ગહે નંદબાબાકી ઘુટુરુવનકે ચાયન ॥૧॥ લટપટાઇ પગ ધરત અટપટે જસુમતિ લેત બલાયન । કઠુલા કંઠ બાઘનખ રાજત અંગ–અંગ સુખદાયન ॥૨॥ યહ સુખ બ્રહ્માદિકકો દુર્લભ જો જાવત સંત પાયન। સો સુખ સૂરસ્યામ કહાઁ પૈયત જો સુખ વ્રજકી ગાયન ॥૩॥ * ૧૭૩ *

[રાગ બિલાવલ] લેઉ લાલ મેરે ચંદ ખિલૌના। દૂરિ જિન જાઉ બાહિર હાંઉ હૈ ખેલો બલ મોહન યહ ભૌના ॥૧॥ ડરપિ જાય જનની ઉર લાગે જટિત નીલમનિ જ્યોં મધિ સોના । ફેરત હાથ સીસ મુખ ચુંબત હાંઉ ભાજિ ગયો મેરે છૌના ॥૨॥ અતિ ઉર ડરે રોમ ઉઠિ આયે કાંપત અંગ ગયો અતિ મૌના। તબ જસુમતિ ખીજતિ અંક ભરિ ભરિ પરિભાવત સુખ દેખિ સલૌના ॥૩॥ પૂતના સકટ તૃનાવર્ત મારે અદ્‌ભુત લીલા નંદ–ઢિઠૌના। કૃષ્ણદાસ ઇહિ વિધિ વ્રજ ખેલત નિત પ્રતિ સુંદર સ્યામ સલૌના ॥૪॥ * ૧૭૪ *

[રાગ આસાવરી] આજુ ગઈ હોં નંદભવનમેં કહા કહૂં ગૃહ ચૈન રી। ચહુઁ ઓર ચતુરંગ જુ લક્ષ્મી કોટિક દુહિયે ધૈન રી ॥૧॥ ઘૂમિ રહે જિત તિત દધિ મથના સુનત મેઘ ધુનિ લાજઈ। બરનોં કહા સદનકી સોભા વૈકુંઠહુંતે રાજઈ ॥૨॥ બોલિ લઈ નવવધૂ જાનિ જહાઁ ખેલત કુઁવર કન્હાઈ રી। મુખ જુ દેખત મોહની ગત રૂપ ન બરન્યો જાઈ રી ॥૩॥ લટકન લટકિ રહે ભ્રુવિ ઉપર રંગ રંગ મનિગન પોહે રી। માનોં શુક્ર શનિ ભૌમ એક વ્હૈ લાલ ભાલ પર સોહે રી ॥૪॥ ગોરોચનકો તિલક ભૃકુટી બિચ કાજરબિંદુકા લાગ્યો રી। માનેં કમલકો પિય પરાગ લૈ અલિ-સુત સોચન જાગ્યો રી ॥૫॥ વિધુ આનન પર દીરઘ લોચન નાસા લટકે મોતી રી। માનેં સોમ સંગ કરિ લીનો જાનિ આપનો ગોતી રી ॥૬॥ સીપજમાલ સ્યામસુંદરકે ઉર બઘના છબિ પાવે રી। માનહુ બાલશશી જુ નખતગન ઉપમા કહત ન આવે રી ॥૭॥ સોભાસિંધુ અગાધિ અંબુનિધિ બરનત નાઁહિન ઓર રી। જિત દેખેં મન તહીં તહીં કો ભયો ભરે કો ચોર રી ॥૮॥ કેતિક કહો કહા મતિ મેરી ક્યોં ઘેરો જલરાસ રી। મોહનલાલ ગોપાલહિં બરનત કવિ કુલ કરો જિન હાસ રી ॥૯॥ જો મેરી અઁખિયન રસના હોતી તો કહતી રૂપ બનાય રી। ચિરજીયો જસોદાકો નંદન માનદાસ બલિ જાય રી ॥૧૦॥ * ૧૭૫ *

[રાગ જેતશ્રી] દેખો દધિસુતમેં દધિજાત। એક અંચભો સુનિએ સજની રિપુમેં રિપુજુ સમાત ॥૧॥ તાપર કીર કીર પર પંકજ પંકજ કે દ્વે પાત। સુંદર વદન વિલોકજુ સ્યામકો ચિતૈ નંદ મુસિકાત ॥૨॥ અતિ અચરજ ભયો પશુપાલૈં ફૂલે અંગ ન માત। ઐસો ધ્યાન ધરે જો હરિકો તિનપૈં સૂર બલિ જાત ॥૩॥

* ૧૭૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] લાલ તેરે મુખ ઉપર વારી। બલિ કેશવ મેરે નયનન લાગે રોગ બલાય તુમ્હારી ॥૧॥ સુંદરતાકો પાર ન પાવત રૂપ દેખિ મહતારી। ઉર અંતર આનંદ બઢાવત હઁસત દેત કિલકારી ॥૨॥ અલ્પ દસન તુતરાત બોલ જુ બિંબ ન જાત વિચારી। સૂર સિંધુમેં બૂંદ ભઈ મિલિ મનસા મગન હમારી ॥૩॥

* ૧૭૭ *

[રાગ સારંગ] અદ્ભુત તેરી બાત કન્હૈયા। તુમ જો તનક ગોવર્ધન ધાર્યો એક હી હાથ લિયો કૈસે ભૈયા ॥૧॥ યમુના પૈઠિ ગહ્યો પુનિ કાલી રહે સબ લોક દિખૈયા। કેશી તૃણાવર્ત તેં મારે અરુ પૂતના હની ચદુરૈયાઁ ॥૨॥ બચ્છ બાલ અઘાસુર લીલા તુમહી ભયે તા ઠોર નન્હૈયા। પરમાનંદ પ્રભુ બહુતક ઐસી અપનો મરમ કહો નંદ-દુહૈયા ॥૩॥

* ૧૭૮ *

[રાગ સારંગ] જબ મેરો મોહન ચલેગો ઘુટુરૂન તબ તો હોં રી કરોંગી બધાઈ। સર્બસુ બારિ દેહૂંગી તિહિ છિનુ મૈયા કહે તુતરાઈ ॥૧॥ યસોદાકે વચન સુનત કેશો પ્રભુ જનની પ્રીતિ જાની અધિકાઈ। નંદસુવન સુખ દિયો માતકો અતિ કૃપાલ મેરો નંદલલાઈ ॥૨॥

* ૧૭૯ *

[રાગ સારંગ] ઠાઢી લિયે ખિલાવત કનિયાઁ। પ્રમુદિત મન ગાવતહી જસોદા હરિલીલા મોહનિયાઁ ॥૧॥ કાજર તિલક પીત તન ઝગુલી કવણિત પાઁઈ પૈજનિયાઁ। હઁસુલી હેમ હમેલ બિરાજત ઝર લટકન મનિ મનિયાઁ ॥૨॥ હુલરાવત હઁસિ કંઠ લગાવત પ્રીતિ રીતિ અતિ ધનિયાઁ। ચુંબત મુખ રઘુનાથદાસ બલિ બડભાગિન નંદરનિયાઁ ॥૩॥

* ૧૮૦ *

[રાગ સારંગ] જ્યોં જ્યોં નૂપુર બાજે ત્યોં ત્યોં ધરની ધરૈં નિજ પાય। બિચ બિચ મનિમય જરાયકે જો રાખે પાટ પુહાય ॥૧॥ દુલરી કંઠ દો કાનન દુર હીરા ઢિંગ બનાઈ। પીતાંબરકો ઝગા બનાયો ચૌકી પીઠિ રુરાઈ ॥૨॥ કિલકિ કિલકિ હઁસિ કંઠ કબહુંક ડર લાગત લપટાય। સુરનર મુનિજન કૌતિક ભૂલે હૃદે આનંદ ન સમાય ॥૩॥ પાછે લાગે ફિરત મુદિત હ્વૈ નંદ યસોદા માય। રામદાસ યહ ચરન હૃદે ધરિ વિમલ વિમલ યસ ગાય ॥૪॥

* ૧૮૧ *

[રાગ સારંગ] તુમારે લાલ રૂપ પર વારી। મૃગમદ તિલક કંઠ કઠુલા મનિ મુખ મુસિકાન પિયારી ॥૧॥ ઘૂંઘરવારે બાર સ્યામકે લર લટકત ગજમોતી। દેખિ સ્વરૂપ નંદનંદનકો પ્રાન

બારતિ સબ જોતી ॥૨॥ કર પોહોંચી હઁસુલી પ્યારે મોહન પીત ઝગુલિયા સોહે । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર દેખિ બ્રહ્મ હર મોહે ॥૩॥

* ૧૮૨ *

[રાગ નટ] કહન લાગે મોહન મૈયા મૈયા । બાબા બાબા નંદરાયસેં અરુ હલધરસેં ભૈયા ભૈયા ॥૧॥ છગનમગન મધુસૂદન માધૌ સબ વ્રજ લેત બલૈયા । નાચત મોર રહત સંગ ઉનકે તોતરે બોલ બુલૈયા ॥૨॥ દૂરિ ખેલન જિન જાઉ મનોહર મારેગી કાહૂકી ગૈયા । માત યસોદા ઠાડી ટેરે લૈ લૈ નામ કન્હૈયા ॥૩॥ સબ ગોકુલમેં આનંદ ઉપજ્યો ઘર ઘર હોત બધૈયા । નંદનંદનકી યા છબિ ઉપર પરમાનંદ બલિ જૈયા ॥૪॥ *૧૮૩*

[રાગ પૂર્વી] છોટોસો કન્હૈયા મુખ મુરલી મધુર છોટી છોટે છોટે ગ્વાલબાલ છોટી પાગ સિરકી । છોટેસે કુંડલ કાન મુનિનકે છૂટે ધ્યાન છૂટી પટ છુટી લટ છુટે અલકનકી ॥૧॥ છોટી સી લકુટ હાથ છોટે બચ્છ લિયે સાથ કાન્હર દેખન આઈ ગોપી ઘરઘરકી । નંદદાસ પ્રભુ છોટે ભેદભાવ મોટે મોટે ખાયો હૈ માખન સોભા દેખો યે વદનકી ॥૨॥ * ૧૮૪ *

[રાગ ગૌરી] વિમલ જસ વૃંદાવનકે ચંદકો । કહઁ પ્રકાસ સોમ સૂરજકો સો મેરે ગોવિંદકો ॥૧॥ કહત યસોદા સખિયન આગે વૈભવ આનંદકંદકો । ખેલત ફિરત ગોપબાલક સંગ ઠાકુર પરમાનંદકો ॥૨॥ * ૧૮૫ *

[રાગ ગૌરી] અથૈયાઁ બૈઠે હૈં વ્રજરાજ । માગધ સૂત પુરોહિત ઔર સબ બડડે ગોપસમાજ ॥૧॥ રામકૃષ્ણ નિકસે મંદિરતેં પાછેં લાગી માજ । હઁસિ મુખ ચૂમિ ઉછંગ લિયે ગોવિંદ પ્રભુ પૂરન ભયે કાજ ॥૨॥ * ૧૮૬ *

[રાગ ઇમન] સોહત અતિ હિ પાય પૈંજનિયાઁ । નૂપુર ધુનિ બાજત કટિ કિંકિની બની અતિહી સુરંગ જુ તનિયાઁ ॥૧॥ કર પોહોંચી ભુજ બીચ બાજુબંદ ઉર બઘના કંઠ કૌસ્તુભ મનિયાઁ । લર લટકન સિર બેંની ગૂંથી રસિક પ્રીતમકો લેત જુ કનિયાઁ ॥૨॥

* ૧૮૭ *

[રાગ ઇમન] સુનિ બડભાગિન હો નંદરાની । ગોદ ખિલાવત આનંદકી નિધિ છબિ નહીં પરત બખાની ॥૧॥ ગુન અપાર બુદ્ધિ અગમ્ય સો કહી ન સકત નિગમકી બાની । હરિ નારાયન સ્યામદાસકે પ્રભુ દેખો જસુમતિ કૂખ સિરાની ॥૨॥

* ૧૮૮ *

[રાગ કાન્હરો] એક પ્રીતિ રીતિ વશ કીને મોહન યાહી-તેં વ્રજરીતિ જુ ન્યારી । જાકી માયા સબ જગત નચાવત તાહિ નચાવત ઘોષકી નારી ॥૧॥ જાકી ચરનરજ બ્રહ્માદિક દુર્લભ સો રજ વ્રજવધૂ બગર બુહારી । સૂરદાસ મદનમોહન જિનકે હરિ નૈન પ્રાન કહા કહૂઁ બુદ્ધિ અનુસારી ॥૨॥ * ૧૮૯ *

* બાલલીલા-ચન્દખિલૌના *

(શ્રાવણ વદ ૩૦ સેન સમયમાં)

[રાગ જંગલો] માઁગે રી મોપૈ ચન્દ ખિલૌના । બરજ રહી બરજ્યો નહીં માનત ઐસો હઠીલો મેરો છૌના ॥૧॥ લે પ્રતિબિંબ દિખાવત જનની લે મેરે ચપલ ઢિઠૌના । સૂરદાસ પ્રભુ ચન્દા માઁગત ગિરિવર ધર્યો જેસે કર પર દોના ॥૨॥ *૧૯૦*

[રાગ જંગલો] ચન્દ ખિલૌના લૈહોં મૈયા ચન્દ ખિલૌના લૈહોં ॥ધ્રુ૦॥ ધૌરીકો પયપાન કરૈહોં બેની સિર ન ગૂંથૈહોં। મોતિનમાલ ધરૈહોં ન ઉર પર ઝગુલી કંઠ ન લૈંહોં ॥૧॥ જૈહોં લોટ અભી ધરની પર તેરી ગોદ ન ઐહોં । લાલ કહૈહોં નંદ બબાકો તેરો સુત ન કહૈહોં ॥૨॥ કાન લાય કછુ કહી જસોદા દાઊહિં નાહિં જનૈહોં । ચન્દાહુતેં અતિ સુન્દર તોહિ નવલ દુલહૈયા બ્યૈહોં ॥૩॥ તેરી સૌંહ સુન મેરી મૈયા અબહી બ્યાહન જૈહોં । સૂરદાસ સબ સખા બરાતી નૂતન મંગલ ગૈહોં ॥૪॥ *૧૯૧*

* પોઢવાનું પદ *

[રાગ બિહાગ] સોવત નીંદ આય ગઈ સ્યામહિં । મહરી ઉઠિ પૌઢાય દુહૂનકો આપુ લગી ગૃહ કામહિં ॥૧॥ બરજત હૈ ઘરકે લોગનકો હરુએં લે લે નામહિં । ગાઢે બોલ ન પાવત કોઉ ડર મોહન બલરામહિં ॥૨॥ સિવ સનકાદિ અન્ત નહિં પાવત ધ્યાવત અહ-નિસ-જામહિં । સૂરદાસ પ્રભુ બ્રહ્મ સનાતન સો સોવત નંદધામહિં ॥૩॥ *૧૯૨*

* રાધાષ્ટમી-વધાઈ *

[રાગ દેવગંધાર] જનમ બધાઈ કુઁવરી લલીકી । પ્રગટી પ્રભા અદ્‌ભુત સુગંધિની હરિ અલિ કંજકલીકી ॥૧॥ સુમુખ સમૂહ સિહાત સુનતહી યહવિધિ બાત ભલી કી । કીરતિ રાનીકી કુલ કીરતિ ગાવત સુફલ ફલીકી ॥૨॥ બિનુ બછરન ગૈયા ખેલત શુભ સગુન દશા કુશલીકી । બલિકો ચાર સાર સોઈ સજની દાનવ દલન દલીકી ॥૩॥ રોપત બંદનવાર દ્વાર પર રૂપી અવલ કદલીકી । રોપતિ સીંક સુવાસિન સથિયે સિખવન સુનત અલીકી ॥૪॥ અગનિત સુત અવતાર નિવારો કો ભયો પ્રનત પલીકી । મહામોદ મૂરતિકો ઉદ્‌ભવ લાલ અનુજ મુસલીકી ॥૫॥ ભાયો ભયો નંદયસોદાકો પ્રથમહી બાત ચલીકી । ભાયો ભયો વૃષભાનગોપકો બચન સહિત દઢ લીકી ॥૬॥ કનક થાર ભરિ રતન બારનેં આવનિ ગલીગલીકી । રાવલ રાવરિ કુસુમન ઝરઝરેં અરુ ભરિ ડલાડલીકી ॥૭॥ નાચત ગોપી ગોપ ઓપસોં ઔર નિસાન ધુલીકી । યહ ભયો દાન અમાન માન દે ઔર મર્યાદ મલીકી ॥૮॥ રાધાનામ કહત ઋષિવર પઢિ યહ થિર નિગમ થલીકી । દધિકાદોં ભાદોં ઝર લાયો આઠેં પંથ પથલીકી ॥૯॥ બેગિ બધૈયા ગયો મહાવન બિદા ભઈ મહલીકી। મહરી દેત અધૈહેં નાંહી અબ ચઢિ બની બલીકી ॥૧૦॥ *૧૯૩*

[રાગ દેવગંધાર] આજ રાવલમેં બજત બધાઈ। ઢોલ ભેરી સહનાઈ શંખધ્વનિ બાજત દેત સુહાઈ ॥૧॥ વહ દેખો વૃષભાનભવનમેં વિમલ ધ્વજા ફહરાઈ। દુબ લૈ આયે દ્વિજ તુરતહી કીરત કન્યા જાઈ ॥૨॥ નંદ યસોદા તન મન ફૂલે આનંદ ઉર ન સમાઈ। મંગલ સાજ લિયે વ્રજવનિતા ગાવત ગીત સુહાઈ ॥૩॥ ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા ભાદોં કીચ મચાઈ। વ્યાસદાસ કુઁવરી મુખ નિરખત કુસુમાવલિ બરખાઈ ॥૪॥

* ૧૯૪ *

[રાગ દેવગંધાર] સુનિયત રાવલ હોત બધાઈ। પ્રગટ ભયી વૃષભાનનંદિની રસિકજનન સુખદાઈ ॥૧॥ દેત દાન વૃષભાનભવનમેં યાચક નવનિધિ પાઈ। પાટંબર મુક્તામનિ હીરા નગ નિરમોલ મંગાઈ ॥૨॥ ગોપીજન સબ મંગલ ગાવત અધિક અધિક બનિ આઈ। કૌન પુન્ય સુફલ તુમ કીનો કુઁવરી મનોહર જાઈ ॥૩॥ સુર નર મુનિજન પ્રેમમુદિત ભયે નંદ સુવન મન ભાઈ। ગોવિંદદાસ કહાઁ લોં બરનોં શ્રુતિસોં અધિક સિરાઈ ॥૪॥

* ૧૯૫ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ બરસાનેં બજત બધાઈ। શ્રી-વૃષભાનરાયકી રાની કુઁવરી અનુપમ જાઈ ॥૧॥ ઘર ઘરતેં સબ ચલી વેગ દે નાચત ગાવત ધાઈ। ગોપિન સહિત ચલી નંદરાની નંદીસુરતેં આઈ ॥૨॥ તાલ પખાવજ ઢોલ દમામા બિચ બિચ ભેરી સુહાઈ। યહ વિધિસોં નંદરાની પોહોંચી મુખ નિરખત સુખ પાઈ ॥૩॥ હરદ ઔર દધિ છિરકિ પરસ્પર ધરની કીચ મચાઈ। યુવતી ચહુઁ દિશ કરત કુલાહલ તનકી સુધિ બિસરાઈ ॥૪॥ ભીર ભઈ જિત તિતતેં રાવલ અતિ વ્રજ સોભા છાઈ। સ્યામદાસ યહ લીલા લખિકે ગોકુલ આનિ સુનાઈ ॥૫॥

* ૧૯૬ *

[રાગ બિલાવલ] શ્રીવૃષભાનરાયજૂ કે આઁગન બાજત આજ બધાઈ। ભાદોં સુદી આઠેં ઉજિયારી આનંદકી નિધિ આઈ ॥૧॥ રસકી રાસિ રૂપકી સીમા અંગ અંગ સુંદરતાઈ। કોટિ મદન બારેં મુસિકન પર મુખછબિ બરની ન જાઈ ॥૨॥ પૂરન સુખ પાયો વ્રજવાસી નૈનન નિરખિ સિરાઈ। કૃષ્ણદાસ સ્વામિની વ્રજ પ્રગટી શ્રીગિરિધર સુખદાઈ ॥૩॥

* ૧૯૭ *

[રાગ બિલાવલ] પ્રગટ ભઈ વૃષભાનકે આજ। સકલ તિમિર ત્રિભુવનકો નાસ્યો ભવન ભાનકે સંતત રાજ ॥૧॥ બંદનવાર દ્વાર પર રાજે ગાન કરત મંગલ વ્રજબાલ। ચિત્રિત ચૌક બને જિત તિતહી નવ વિધિ રંગ સુગંધ સુમાલ ॥૨॥ નાચતિ ગાવતિ વર યુવતીજન હરખિ હરખિ ઉર બહુ કિલકાત। નવ નવ યૂથ બની વનિતા વર મહાપ્રેમ બોલત મૃદુ બાત ॥૩॥ કંચન કુંભ બને સિર ઉપર બીચ રુચિર નૂતનકી ડાર। દધિ મથિ હરદ તેલ ઘૃત છિરકત અવની પર ગોરસ કે ખાર ॥૪॥

ટૂટે હાર નવલ બહુ ભૂષન દેત પરસ્પર પ્રમુદિત ગાર। તાલ મૃદંગ રંગ ઉપજાવત મોદ વિનોદ કરત સિંગાર ॥૫॥ મહા ભીર વનિતા સબ ફૂલીં નિરખત મુખ બારત તન પ્રાન। ઉડત ગુલાલ બજાવત દુંદુભી ધુનિ કોલાહલ સુનત ન કાન ॥૬॥ અંસ બાહુ ધરિ મુદિત ગહત પદ સુખ બરખત અતિ આનંદ તન મન। કબહુઁક ચરનકમલ છબિ પેખત અરુ કબહુઁક કરકંજ છુઅત તન ॥૭॥ સહજ સદા વપુ રહત નિરંતર કારન પ્રગટ રસિક જન હેત। દામોદર હિત નિત્ય કિસોરી યુગલ બસત વૃંદાવન ખેત ॥૮॥ * ૧૯૮ *

[રાગ બિલાવલ] આઠેં ભાદોં કી ઉજિયારી। રાવલમેં વૃષભાન ગોપકે પ્રગટી રાધા પ્યારી ॥૧॥ શ્રુતિ સ્વરૂપ સબ સંગ કર લીને વ્રજપતિ હેત વિચારી। દાસ ગોપાલ બલ્લવજૂ કી સ્વામિની બસ કીને ગિરિધારી ॥૨॥ * ૧૯૯ *

[રાગ રામકલી] આજ જનમદિન રાધેકો હે। દૂધ ન્હવાય ફુલેલ ઉબટનો કેસર ન્હવાય સોહે ॥૧॥ કેસરી સારી લાલ અંતરી અભ્યંતરી રજ્યો હૈ। આભૂષન બહુ વિધિ કે પેહેરે કાજર નૈન રચ્યો હૈ ॥૨॥ સબ મિલ ગોપી મંગલ ગાવત બાજત ઘોષ ગજ્યો હૈ। ગામ ગામતેં જાતિ બુલાઈ મોતિન ચોક સજ્યો હૈ ॥૩॥ જસોમતિ ઉઠ ન્હવાઇ લાલન ઉત્સવબાગો ધર્યો હૈ। બલ રોહિની જસોમતિ નંદ કાન્હર આયે બલિ કર્યો હૈ ॥૪॥

જાતિપાઁત સબ જેંવન બેઠી લાલ લાડિલી સંગ। માથે તિલક કર્યો કુમકુમકો અચ્છત પીરે રંગ ॥૫॥ કરત આરતી ધ્યાન ધર્યો મન યહ જોરી કરિ દેહુ। દ્વારકેશ પ્રભુ દુલહ દુલહિની રાધે બડો સનેહુ ॥૬॥ * ૨૦૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] યે બધાઈ મન પૂજી આસ। શ્રીવૃષભાન ગોપગૃહ રાધા કીનો નેહ પ્રકાસ ॥૧॥ ફૂલે નર નારી મિલિ ગાવત સબ વ્રજ ભયો હુલાસ। રાવલ કીરતિ કૂખિ સુહાઈ પ્રગટચો પરમ વિલાસ ॥૨॥ રૂપ રંગ ગુન રસિક છબીલી સબ સુખનિધિ નિવાસ। કીની સુફલ અષ્ટમી દોઉ બરખા ભાદોં માસ ॥૩॥ ચંદ્રાવલિ વ્રજમંગલ સુંદર વદન નિહારત હાસ। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધર કી જોરી ગોકુલ રાવલ પાસ ॥૪॥ * ૨૦૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] ભાદોં સુદિ આઠેં ઉજિયારી। શ્રીવૃષભાનગોપકે મંદિર પ્રગટી રાધા પ્યારી ॥૧॥ નાચત નારિ નવેલી છબિસોં પેહેરે રંગ રંગ સારી। ઘર ઘર મંગલ દેખિ બરસાને કહત રમા હોં વારી ॥૨॥ એક આઈ એક આવતિ ગાવતિ એક સાજત સુનિ નારી। ચંચલ કુંડલ લલકે ઝલકે કરન બિરાજત ધારી ॥૩॥ ભઈ બધાઈ કહી ન જાઈ છબિ છાઈ અતિ ભારી। રસભરી ખોરી પોરિ ભઈ દધિ ઘૃત બહિ ચલી ઉમગી પનારી ॥૪॥ કીરતિકી કુલ–કીરતિ જગમેં ભાગ સુહાગ દુલારી। દામોદર હિત વૃંદાવનમેં વિહરત લાલ વિહારી ॥૫॥ *૨૦૨*

[રાગ આસાવરી] બરસાનેતેં દૌરિ નારિ એક નંદભવનમેં આઈજૂ। આજ સખી મંગલમેં મંગલ કીરતિ કન્યા જાઈજૂ ॥૧॥ સુનિ જસુમતિ મન હરખ ભયો અતિ બોલિ લઈ વ્રજબાલાજૂ। મુક્તા મનિમાલા ભૂષન વર પઠઈ સાજ રસાલાજૂ ॥૨॥ ચલી ગજગામિની સાથન હાથન કંચનથાર સુહાયેજૂ। કમલનકે ઉપર ખેલત માનોં અગનિત ચંદજુ ધાયેજૂ ॥૩॥ ડહડહે મુખ છબિ છાજત રાજત લાજત કોટિક મૈનાજૂ। કંજન પર ખેલત માનોં ખંજન અંજન રંજિત નૈનાજૂ ॥૪॥ કુંડલ મંડિત આનન રાજત ઉપમા અધિક બિરાજેજૂ। હાર સુઢાર ઉરનપર સોહત નિરખી સચી મન લાજેજૂ ॥૫॥ ગાવત ગીત કરત જગ પાવન ભામિની મંદિર આઈજૂ। નંદરાયજુકે આઁગનમેં આનંદ બજત બધાઈજૂ ॥૬॥ દેખિ મુદિત વૃષભાન ભયે અતિ ભેટ રુચિસોં લીનીજૂ। ગદ્‌ગદ્ કંઠ સબનસોં બોલત બીથનિ પાવન કીનીજૂ ॥૭॥ કીરતિ ઢિંગ નિરખિ સુઠિ કન્યા ધન્યા અધિક અપારાજૂ। કૌતુકમેં કૌતુક રસ ભીને બરખત સીસન ધારાજૂ ॥૮॥ સબ જગ ધામ શેષ ધામ પુનિ જાકો ધામ જિહિ માનેજૂ। નંદદાસ સુખકો સુખસાગર પ્રગટી હૈ બરસાનેજૂ ॥૯॥

* ૨૦૩ *

[રાગ આસાવરી] શ્રીવૃષભાન નૃપતિકે આઁગન બાજત આજ બધાઈજૂ। કીરતિદે રાની સુખસાની સુતા સુલચ્છિન જાઈ જૂ ॥૧॥ શક્તિ સબૈ દાસી હૈ જાકી તાતેં અધિક સુહાઈજૂ।

તિરવધિ નેહ અવધિ અતિ પ્રગટી મૂરતિ સબ સુખદાઈજૂ ॥૨॥ બ્રહ્માદિક સનકાદિક નારદ આનંદ ઉર ન સમાઈજૂ। નંદદાસ પ્રભુ પલના પોઢૈ કિલકત કુઁવર કન્હાઈજૂ ॥૩॥

* ૨૦૪ *

[રાગ સારંગ] આજ વૃષભાનકે આનંદ। વૃંદાવિપિન વિહારિનિ પ્રગટી શ્રીરાધાજૂ આનંદકંદ ॥૧॥ ગોપી ગ્વાલ ગાય ગૌ સુત લે ચલે યસોદાનંદ। નંદીસુરતેં નાચત આવત આનંદ કરત સુછંદ ॥૨॥ લેત વિમલ યસ દેત વસન પશુ ધરત દૂબ સિર વૃંદ। લોચન કુમુદ પ્રફુલ્લિત દેખિયત જ્યોં ગોરી મુખ-ચંદ ॥૩॥ જાચક ભયે પરમ ધન કહિયત ગોધન સુધા અમંદ। ભયે મનોરથ વ્યાસદાસકે દૂરિ ગયે દુખ દ્વંદ ॥૪॥

* ૨૦૫ *

[રાગ સારંગ] હેરી હે આજ વૃષભાનકે આનંદ ભયો। નાચત ગોપી ગ્વાલ પરસ્પર છિરકત હરદ દહ્યો ॥૧॥ સ્રવન સુનત ગૃહ ગૃહતેં નિકસીં સુંદરી સાજ સિંગાર। હરદ દૂબ અચ્છત દધિ કુમકુમ ચલી કંચન ભરિ થાર ॥૨॥ બીના બેનુ બિખાન મહુવરી બાજે પખાવજ તાલ। હઁસત પરસ્પર પ્રેમમુદિત મન ગાવત ગીત રસાલ ॥૩॥ ધન્ય વૃષભાન ગોપ ધન્ય કીરતિ ધન્ય બરસાનો ગામ। ધન્ય ધન્ય પ્રકટ ભઈ આનંદનિધિ ધન્ય શ્રી રાધા નામ ॥૪॥ સિંધુસુતા ગિરિસુતા શચી રતિ કોઉ નાંહિ

સમાન । ધન્ય ધન્ય ગોવિંદદાસકી સ્વામિની વ્રજકી જીવન પ્રાન ॥૫॥ * ૨૦૬ *

[રાગ સારંગ] આજ બધાઈ બાજત રાવલ। શ્રીવૃષભાનરાય ઘર પ્રગટી સ્યામા સ્યામ સુખાવલ ॥૧॥ ગૃહ ગૃહતેં ગોપી બનિ આઈ આનંદિત નંદાવલ। માનોં કનિક કંજ મકરંદહિં પીવત જાવત જો મધુપાવલ ॥૨॥ નાચત ગાવત બેનુ બજાવત હેરી દેત ગોપાવલ। દધિકાદૌં ભાદૌં ઝર લાયો પ્રેમ મુદિત વ્યાસાવલ ॥૩॥ * ૨૦૭ *

[રાગ સારંગ] આજ રાવલમેં જયજયકાર। પ્રગટ ભઈ વૃષભાનગોપકે શ્રીરાધા અવતાર ॥૧॥ ભૂષન વસન સોભિત અંગ અંગન કંઠ મનોહર હાર। હાટક તન વદનારવિંદ છબિ દુહુઁ દિસિ ભયો ઉજિયાર ॥૨॥ સબ સખિયન મિલિ દ્વારેં આઈ ગાવત મંગલચાર । નિર્મિત જોરી કુઁવર મોહનકી રામદાસ બલિહાર ॥૩॥ * ૨૦૮ *

[રાગ સારંગ] મહારસ પૂરન પ્રગટ્યો આન । અતિ ફૂલીં ઘર ઘર વ્રજનારી શ્રીરાધાજૂ પ્રગટી જાન ॥૧॥ ધાઈ મંગલ સાજ સબૈ લૈ મહા મહોચ્છવ માન । આઈ ઘર વૃષભાન ગોપકે શ્રીફલ સોહત પાન ॥૨॥ કીરતિ વદન સુધાનિધિ દેખ્યો સુંદર રૂપ બખાન। નાચત ગાવત દે કર તારી હોત ન હરખ અઘાન ॥૩॥ દેત અસીસ સીસ ચરનન ધરિ સદા રહો સુખદાન। રસકી નિધિ વ્રજરસિકરાયસોં કરો સકલ દુખહાન ॥૪॥ * ૨૦૯ *

[રાગ સારંગ] રાધા રાવલ પ્રગટ ભઈ । બિધના યહ ભાગિન નિજ જનકો રસકી સિંધુ દઈ ॥૧॥ કીરતિ શ્રીવૃષભાન માન દે જાતિ બુલાય લઈ। અતિ આનંદ સબનકે મનકી આરતિ નિબરિ ગઈ ॥૨॥ દેખન નંદ ચલે લે સુતકો તબહીં બાત જતઈ। ભૂષન બસન જનમદિનકે સજિ સબ વિધિ વહે છઈ ॥૩॥ કહ્યો નંદ જસુમતિ કીરતિસોં દેહુ બધાઈ નઈ। સુતા તિહારી પૂત હમારો જોરી સરસ ઠઈ ॥૪॥ ભીતર બોલિ પટા બૈઠાયે દોઉ સહજ ઇકહી। પગિયા બાંધિ ઉતારિ આરતી આરતિ સબ બિતઈ ॥૫॥ તા દિનતેં સગરે યા વ્રજમેં સુખકી બાત ભઈ। લીલા સુમિરત ભઈ રસિકનકી મતિ આનંદમઈ ॥૬॥ *૨૧૦*

[રાગ સારંગ] આજ રાવલમેં બજત બધાઈ । ધન્ય કૂખિ તાહીકી જિન યહ કુઁવરી સુલચ્છન જાઈ ॥૧॥ નિરખિ નિરખિ ફૂલત ગોપીજન ભઈ હમારી ભાઈ। પૂરબ સુકૃત વિચારત અપનો અનાયાસ નિધિ પાઈ ॥૨॥ બોલે ગર્ગ શુભ ઘરી વિચારત સોચિ રહે અરગાઈ। અતિ લહનો વૃષભાનગોપકો ભાગ્ય દશા ચલિ આઈ ॥૩॥ જાસોં પ્રેમ સુલચ્છન હિયત સો યહ વેદન ગાઈ। સૂરદાસ સ્વામીતેં અધિક હ્વૈ લી તિહું લોક બડાઈ ॥૪॥ * ૨૧૧ *

[રાગ સારંગ] રાવલ આજ કુલાહલ માઈ। બાજે

બાજત ભવનન ગાજત પ્રગટી સબન સુખદાઈ ॥૧॥ ધરત સાથિયે બંદનવારેં રોપી દ્વાર સુહાઈ । ગાવતિ ગીત ગોપી ગોકુલકી જે જુરિ ન્યોતેં આઈ ॥૨॥ શ્રીવૃષભાનકે આઁગન રાનીજૂ બૈઠિ દેત બધાઈ । શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન કુઁવરીકી બરસગાંઠિ મન ભાઈ ॥૩॥ * ૨૧૨ *

[રાગ સારંગ] પ્રગટ્યો સબ વ્રજકો સિંગાર । કીરતિ કૂખિ ઔતરી કન્યા સુંદરતાકો સાર ॥૧॥ નખશિખ રૂપ કહાઁલોં બરનોં કોટિ મદન બલિહાર । પરમાનંદ વૃષભાનનંદિની જોરી નંદદુલાર ॥૨॥ * ૨૧૩ *

[રાગ સારંગ] આજ બધાઈ હૈ બરસાને । પંચ શબ્દ બાજે સુનિ સુરમુનિ દેખન મન તરસાને ॥૧॥ કીરતિ કૂખિ ચંદ્રમા પ્રગટી શ્રી રાધાજૂ પગ દરસાને । લલિત નિકુંજવિહારિનકે ઉર રહે રૂપ સરસાને ॥૨॥ * ૨૧૪ *

[રાગ સારંગ] આજ બધાઈ હૈ બરસાને । કુઁવરી કિસોરી જન્મ લિયો હૈ સબ લોકનમેં બજે નિસાને ॥૧॥ કહત નંદ વૃષભાનરાયસોં બહોત બાત કો જાને । આજ ભૈયા હમ સબ વ્રજવાસી તેરેં હાથ બિકાને ॥૨॥ યા કન્યાકે આગે કોટિક બેટનકો કો માને । તેરે ભલે ભલો સબહિનકો આનંદ કૌન બખાને ॥૩॥ છેલ છબીલે ગોપ રંગીલે હરદ દહી લપટાને । પહરે વસન વિવિધ અંગ ભૂષન ગિનત ન રાજાને

॥૪॥ નાચત ગાવત પ્રેમ મુદિત નર નારી કો પહચાને । વ્યાસ રસિક તનમન ફૂલે અતિ નિરખ સબૈ ખિસિયાને ॥૫॥ *૨૧૫*

[રાગ સારંગ] આજ બરસાને બજત બધાઈ । શ્રીવૃષભાનરાયકી રાની કુઁવરી મનોહર જાઈ ॥૧॥ ગોપીજન સબ મંગલ ગાવત મહરી યસોદા આઈ। નંદીસુરતેં આવતહી નંદ ઘર ઘર બાત લુટાઈ ॥૨॥ છેલ છબીલે ગ્વાલ રંગીલે દધિકી કીચ મચાઈ। લટકત ફિરત ગોપ શ્રીદામા દીની નંદદુહાઈ ॥૩॥ સુરનર મુનિજન પ્રેમમુદિત ભયે કુસુમાવલિ બરખાઈ । ભયો મનોરથ વ્યાસદાસકો ફૂલ ભઈ અધિકાઈ ॥૪॥ * ૨૧૬ *

[રાગ સારંગ] શ્રીવૃષભાનરાય ગૃહ પ્રગટી રાધા નખસિખ રૂપનિધાન । કહા બરનોં નખસિખકી સોભા ત્રિભુવન તાહિન ઔર સમાન ॥૧॥ વ્રજસુંદરી નિરખિ હુલસત મન ભઈ આનંદમગન ગુનગાન । જસુમતિ કૂખિ વિરહ આતુર અબ પ્રગટેંગે વ્રજજીવન પ્રાન ॥૨॥ રસિકરાય રસરાસવિહારી સકલકલાપૂરન સબજાન । વિરહતાપ હરિહૈં ગોપિનકે કરિ મુખકમલસુધારસ દાન ॥૩॥ બાજત તાલ પખાવજ દુંદુભી સુનત ન જાય પરી કછુ કાન । વૃંદાવન મંગલ યસ ગાવે દાસ કરત સબકો સનમાન ॥૪॥ * ૨૧૭ *

[રાગ કાન્હરો] આઠેં ભાદોંકી ઉજિયારી । રાવલમેં વૃષભાન ગોપકે પ્રગટી રાધા પ્યારી ॥૧॥ શ્રુતિ સ્વરૂપ સબ

સંગ કરિ લીને વ્રજપતિ હેત વિચારી । દાસ ગોપાલ બલ્લવજૂકી સ્વામિની વશ કીને ગિરિધારી ॥૨॥ * ૨૧૮ *

[રાગ બિહાગ] બાજે બાજે મંદિલરા વૃષભાન નૃપતિ દરબારા । પ્રગટી હૈ શુભ ઘરી નચ્છત્ર વ્રજ રોપ્યો હૈ બંદનવાર ॥૧॥ સખી સહેલી મંગલ ગાવે નાચે સાઁચે તારા । ગરીબદાસકી સ્વામિની પ્રગટી બાઢ્યો રંગ અપારા ॥૨॥ * ૨૧૯ *

* ઢાઢીનાં પદ *

[રાગ મારુ] ઢાઢી આયો હો તિહારો યદુવંશી જિજમાન। કુઁવરી જન્મ સુનિકે હોં આયો રાખિ હમારો માન ॥૧॥ એક બાર હોં પહલે આયો દેન બધાઈ તાકી। નંદીસુર વ્રજરાજઘરનિ–ઘર કૂખિ સિરાની જાકી ॥૨॥ અબ તો મેરે મનકો ભાયો દોઉ નેગ ચુકાવો । નંદરાની કીરતિદે રાની ઢાઢિનકો પહિરાવો ॥૩॥ બોહોત ભાઁતિ ઢાઢિન પહરાઈ ગોપરાય બડ દાની। કિશોરીદાસકો નિરભય કરિકે વ્રજ રાખ્યો વ્રજરાની ॥૪॥
* ૨૨૦ *

[રાગ ગૌરી] મહરિજૂ યાચન તુમપે આયો । દેહુ બધાઈ મનકી ભાઈ તિહુઁ લોક યસ છાયો ॥૧॥ કીરતિ કૂખિ પ્રગટી શ્રીરાધા સુનિ સુનિ મંગલ ગાયો। કૃષ્ણદાસ ઢાઢી અપનેકો બહુત ભાઁતિ પહિરાયો ॥૨॥ * ૨૨૧ *

* પલનાનાં પદ *

[રાગ રામકલી] લાડિલી સુરંગ પાલને ઝૂલે । કીરતિ બૈઠિ ઝુલાવતિ હરખત અતિ આનંદ મન ફૂલે ॥૧॥ સુરંગ ખિલૌના ભાઁતિ ભાઁતિકે પ્રમુદિત ગોદ ખિલાવે । દેખિ દેખિ મુસિકયાત સલોની દ્વૈ દઁતિયાઁ દરસાવે ॥૨॥ પ્રમુદિત ગાવે અતિ હરખાવે ઉપમા કો નહીં આન । રૂપ અંગ સબ વિધિ વ્રજપતિકી જોરી પરમ સુજાન ॥૩॥ * ૨૨૨ *

[રાગ બિલાવલ] લડૈંતી પાલને ઝૂલે । રંગમહલ રુચિ રચ્યો વિધાતા નિરખિ નિરખિ મન ફૂલે ॥૧॥ નવનિધિ સિદ્ધિ જાકી આજ્ઞાકારી સો જાઈ કીરતિ બાલ । સરસ સરોવર ભાનભવનમેં પ્રગટી હૈ કુલપાલ ॥૨॥ આજ ઉદય સબ વ્રજમંડલકો ગૌરી રસિકગોપાલ । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ અતિ આનંદે જોરી પરમ રસાલ ॥૩॥
* ૨૨૩ *

[રાગ સારંગ] કીરતિ રાની પાલને ઝુલાવે । રતનજટિતકો પલના બન્યો હૈ મોતિન જાલ ગુંથાવે ॥૧॥ વિવિધ ભાઁતિ પાટકી ડોરી હીરા બહુત જરાવે । ગજમોતિનકે બને ઝૂમકા પચરંગ ચીર બિછાવે ॥૨॥ નંદીસુરતેં જસુમતિ રાની મંગલ ગાવત આવે । સબ સખિયન મિલિ પલના ઝુલાવે ગરીબદાસ ગુન ગાવે ॥૩॥
* ૨૨૪ *

[રાગ સારંગ] રસિકની રાધા પલના ઝૂલે । દેખિ દેખિ

ગોપીજન ફૂલે ॥૧॥ રતનજટિતકો પલના સોહે। નિરખિ નિરખિ જનની મન મોહે ॥૨॥ સોભાકી સાગર સુકુમારી। ઉમા રમા રતિ વારિ જુ ડારી ॥૩॥ ડોરી ઐંચત ભ્રોંહ મરોરે। બારબાર કીરતિ તૃન તોરે ॥૪॥ તિહિ છિનકી સોભા કછુ ન્યારી। અખિલ ભુવનપતિ હાથ સઁવારી ॥૫॥ મુખ પર અંબર વારતિ મૈયા । આનંદ ભયો પરમાનંદ ભૈયા ॥૬॥ * ૨૨૫ *

* બાલલીલાનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] ખેલનકે મિસ કુઁવરી રાધિકા નંદ ભુવનમેં આઈ હો । સકુચત હઁસત મધુર સ્વર બોલી ઘર હૈ કુઁવર કન્હાઈ હો ॥૧॥ સુનત સ્યામ કોકિલ ધુનિ બાની નિકસે અતિ ચતુરાઈ હો। માતાસૂં કછુ કલેશ કરત હૈ રીસ ડારી બિસરાઈ હો ॥૨॥ મૈયા રી તૂ ઇનકૂં ચીનત બારંબાર બતાઈ હો । યમુનાતીર કાલ હૌં ભૂલ્યો બાઁહ પકરિ લે આઈ હો ॥૩॥ આવત યહાઁ તોસોં સકુચત હૈ મૈં દે સોંહ બુલાઈ હો। સૂરસ્યામ ઐસે ગુન આગરિ નાગરિ બહોત રિઝાઈ હો ॥૪॥ * ૨૨૬ *

* નવનાગરીનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] શ્રી નવનાગરી પ્યારી તૂ વૃન્દાવનકી હૈ રાની । વિહારિન લાડિલી પ્યારી તેરી કીરતિ જગત બખાની ॥ચાલ॥ જગતમેં જગમગ રહ્યો યસ બિન કૃપા ક્યોં બૂઝહીં । અભિમાન અંધા લોગ કરમઠ તાહિ કછુવ ન સૂઝહીં।

કરો કૃપા પરમોદાર યે મોહિ બારબાર સુહાવહીં । બલિ જાઉં શ્રીવૃષભાનનંદિની જસ તિહારો ગાવહીં ॥૧॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરી મોતિન માઁગ સઁવારી। વિહારિનલાડિલી પ્યારી તૈસી પહિરે ઝુમકસારી ॥ચાલ॥ સારી જો ભીંજિ ફૂલેલમેં રહી પ્રગટ બેની દેખિયે । ધસી સીસ સુમેરુતેં માનોં ભ્રમર પાંતિ વિસેખિયે । લલિટ કટિ પર લાલ લહેંગા નીલકંચુકી કસિ તની । પ્રથમ જોબન જ્યોત તનકી ક્યોં બને કવિ પૈ ભની ॥૨॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તૂ ચંદવદન મૃગનેની । વિહારિનલાડિલી પ્યારી તૈસી ચંપકતન પિકબૈની ॥ચાલ॥ બૈનિ જુ પિક સુકનાસિકા સમ અધરબિંબ વિલાસિની । કનક કુંડલ અલક ઝલકે કપોલમેં મૃદુહાસિની । લલિત મુખમેં પાન સોહે નાસિકા મુકતા ધરે। ચિબુક સાઁવલ બિંદુકી છબિ કૌન પ્રિય સરવર કરે ॥૩॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરી બેંદી જગમગતાઈ । વિહારિનલાડિલી પ્યારી યહ છબિ કવિપે બરની ન જાઈ ॥ચાલ॥ બરની ન યહ છબિ જાય કવિપે નિરખિ સ્યામ સિહાઇયો। દસન દામિની અધર રાતે લાલ અતિ સુખ પાઇયો। ગૌર ભાલ વિશાલ લોચન વક્ર અતિ છબિ રાજહી। ભ્રોંહ કામકમાન માનોં બાન મનમથ સાજહી ॥૪॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરી છોટી લટ ગજમોતી। વિહારિનલાડિલી પ્યારી તૈસી બીચ જંગાલી પોતી ॥ચાલ॥ પોતી જો પુંજ જડાવ ચોકી રહી ઉરપર જગમગે । અંસ પર

મખતૂલ ફોંદા દષ્ટિ જિન ગુરુજન લગે। બરા કંકન બાજુ પોહોંચી ચૂરી ચારુ બિરાજહી। રતનજટિત અમોલ મુંદરિ અંગુરિન છબિ છાજહી ॥૫॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરે પગ નૂપુર ઝનકાર। વિહારિનલાડિલી પ્યારી તેસી મંથન ચરનવિહાર ॥ચાલ॥ મંથર ચરનવિહાર યહ ગતિ રાજહંસની અરપહી। જઘન સઘન ઉરોજ ભારી દેખિ સિંઘ કટિ ડરપહી। પૃથુ નિતંબનિ કિંકિની સમ નિપટહી નીવી બની। ઝબા ઝલકેં દેખ દોઊ રીઝિ રહે સાઁવલ ધની ॥૬॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી પિય તન મુરિ ચિતવત મુસિકાની। વિહારિનલાડિલી પ્યારી તબ ઉન બંસી ગિરત ન જાની ॥ચાલ॥ જાની ન બંસી ગિરત કરતેં પીત પટ ખસ ભૂ પર્યો। રહે ઇકટક ચિત્ર જૈસે પગ ન ભૂમિતેં ટર્યો। ઝુકિ જાત કછુવ ન ગાતકી સુધિ અંગઅંગ સિથિલ ભયે। પરત જાત સુજાન સુંદર ભુજા ભરિ ભામિનિ લયે ॥૭॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તેરે રસ–બસ હૈ જુ કન્હાઈ। વિહારિનલાડિલી પ્યારી લાલન રહે અંગઅંગ લુભાઈ ॥ચાલ॥ અંગઅંગ લાલ લુભાય રાખે રસિક સિરમુકુટમની। ગુનરૂપશીલ સુહાગ સુંદરિ અરુ ત્રિયાન કવન ગિની। વ્રજરાજ નવલકિશોર કે કોઉ ઔર ચિત્ત ન આવહી। બલ જાઉં શ્રીવૃષભાનનંદિની તો હિત વેનુ બજાવહી ॥૮॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી તૂ સ્યામમનોહર બોલી। વિહારિનલાડિલી પ્યારી તૂ તો ઉઠિ ચલ નવલ કિશોરી ॥ચાલ॥ ઉઠિ ચલિ તૂ નવલ કિશોરી રાધે નવલ લાલ બુલાવહી। સુંદર સ્યામ સુજાન સખીરી બારબાર કહાવહી। છાઁડિ માન સઁભારિ પ્યારી કહાઁ લોં તોહિ બુલાવહી। બલિ જાઉં શ્રીવૃષભાનનંદિની તો હિત મોહિ પઠાવહી ॥૯॥ શ્રીનવનાગરી પ્યારી યશ જુ તુમ્હારો મોહે ભાવે। વિહારિનલાડિલી પ્યારી યહ યસ આપહી શ્રીમુખ ગાવે ॥ચાલ॥ ગાવે જુ શ્રીમુખ સુયસ તુમ્હારો તૂહી તનમન રમ રહી। તૂહી ધન તૂહિ પ્રાન જીવન સપથ દે મોસોં કહી। કરો વિવિધ વિહાર ભામિનિ એતો ગહરુ ન કીજિએ। બલિ વિષ્ણુદાસ વિચિત્ર જોરી લોચનન સુખ દીજિયે ॥૧૦॥ * ૨૨૭ *

* દાનનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] હમારો દાન દેહો ગુજરેટી। બહુત દિનન ચોરી દધિ બેચ્યો આજ અચાનક ભેટી ॥૧॥ અતિ સતરાત કહાઁ ધૌં કરેંગી બડે ગોપકી બેટી। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્દ્ધનધર ભુજ ઓઢની લપેટી ॥૨॥ * ૨૨૮ *

[રાગ દેવગંધાર] મોહન તુમ કૈસે હો દાની। સુધે રહો ગહો પતિ અપની તુમારે જિયકી જાની ॥૧॥ હમ ગૂજરિ ગમારિ નારિ હૈં તુમ હો સારંગપાની। મટુકી લઈ ઉતારિ સીસતેં સુંદરિ અધિક લજાની ॥૨॥ કર ગહિ ચીર કહા ઐંચત હો બોલત ચતુર સયાની। સૂરદાસ પ્રભુ માખનકે મિસ પ્રેમ પ્રીતિ ચિત ઠાની ॥૩॥ * ૨૨૯ *

[રાગ દેવગંધાર] મટુકિયા મોહન મેરી દીજે। જો કછુ દધિ ચાખનકો ચાહો રંચક પાન કર લીજે ॥૧॥ ઉનઆયે ઘન અટક ભોરહી વનિતન નૌતન સારી ભીજે। રંગ બહેગો અવાર મોહિ વ્હૈહેં કહા કહોં જો ઘર કોઉ ખીજે ॥૨॥ ચત્રભુજ પ્રભુ હોં કાલ્હિ આઈહોં સાચી બાત પતીજે। ગિરિધરલાલ પ્રગટ ભયો તુમ્હરો દાન આજ અતિ હઠ નહિ કીજે ॥૩॥ * ૨૩૦ *

[રાગ દેવગંધાર] રંચક ચાખન દે રી દહ્યો। અદ્‌ભુત સ્વાદ શ્રવન સુનિ મોપે નાહિન પરત રહ્યો ॥૧॥ જ્યોં જ્યોં કર અંબુજ ઉર ઢાંકત ત્યોં ત્યોં મરમ લહ્યો। નંદકુમાર છબીલો ઢોટા અચરા ધાય ગહ્યો ॥૨॥ હરિ હઠ કરત દાસ પરમાનંદ યહ મૈં બહુત સહ્યો। ઇન બાતન ખાયો ચાહત હો સેંત ન જાત બહ્યો ॥૩॥ * ૨૩૧ *

[રાગ દેવગંધાર] ભોર હી ઠાનત હો કિત ઝગરો। આઈ ગઈ સદા ઇહિ મારગ કિનહૂં ન રોક્યો ડગરો ॥૧॥ તબ મુસિકાય કહી મનમોહન નંદલાલ અચગરો। રહિ રી ગ્વાલિ જોબન મદમાતી લેહું છીન દધિ સગરો ॥૨॥ કાહેકો ઢોટા નૈન નચાવત નિકટ હૈ વ્રજરાજકો નગરો। પરમાનંદ પ્રભુ યહી વિધિ વિહરત રૂપ રાસિ ગુન અગરો ॥૩॥ * ૨૩૨ *

[રાગ બિલાવલ] ભોરહી કાન્હ કરત મોસોં ઝગરો। સબન છાંડિ કરત હઠ મોસોં નિત ઉઠિ રોકિ રહત હૈ ડગરો ॥૧॥

ગોરસ દાન સુન્યો નહીં દેખ્યો કિન લિખિ દિયો દિખાઓ ઝગરો। બિના બોંહની છૂવન નહીં દૈહોં યહ સબ છીનિ ખાઉ કિન સગરો ॥૨॥ ચુંબત મુખ ઉર લાવત પકરત ટેવ ત ગઈ ઝુકતહી અગરો। પરમાનંદ સયાની ગ્વાલિની છાંડિ તહીં ધરત હો પગરો ॥૩॥ * ૨૩૩ *

[રાગ બિલાવલ] તુમ નંદમહરકે લાલ મોહન જાન દે। શની જસુમતિ પ્રાન આધાર મોહન જાન દે ॥ ધ્રુ૦ ॥ ગોવર્ધનકી શિખરતેં મોહન દીની ટેર। અંતરંગસોં કહત હૈ સબ ગ્વાલિન રાખો ઘેર ॥ નાગરિ દાન દે૦ ॥૧॥ ગ્વાલિન રોકી ના રહે ગ્વાલ રહે પચિહારિ। અહો ગિરિધારી દૌરિયો સો કહ્યો ન માનત ગ્વારિ ॥ નાગરિ૦ ॥૨॥ ચલી જાત ગોરસ મદમાતી માનોં સુનત નહીં કાન। દૌરિ આયે મનભામતે સો રોકી અંચલ તાન ॥ નાગરિ૦ ॥૩॥ એક ભુજા કંકન ગહે એક ભુજા ગહિ ચીર। દાન લેન ઠાઢે ભયે ગહવર કુંજ કુટીર ॥ મોહન૦ ॥૪॥ બહુત દિના તુમ બચ ગઈ હો દાન હમારો માર। આજ હોં લેહોં આપનો દિન દિનકો દાન સંભાર ॥ નાગરિ૦ ॥૫॥ રસનિધાન નવનાગરી નિરખ વચન મૃદુ બોલ। ક્યોં મુરિ ઠાઢી હોત હૈ ઘૂંઘટપટ મુખ ખોલ ॥ નાગરિ૦ ॥૬॥ હરખ હિયે કર કરખિયે મુખતેં નીલ નિચોલ। રન પ્રગટ્યો દેખિયે માનોં ચંદ ઘટાકી ઓલ ॥ નાગરિ૦

નેતિ નેતિ યહ બૈન।
॥૭॥ લલિત વચન સમુદિત ભયે નેતિ નેતિ યહ બૈન।
ઉર આનંદ અતિહી બઢચો સો સુફલ ભયે મિલિ નૈન
નાગરિ૦ ॥૮॥ યા મારગ હમ નિત ગઈ કબહૂં સુન્યો નહીં
કાન । આજ નઈ યહ હોત હૈ સો માઁગત ગોરસદાન
॥ મોહન૦ ॥૯॥ તુમ નવીન નવનાગરી નૂતન ભૂષન અંગ।
નયો દાન હમ માંગનો સો નયો બન્યો યહ રંગ ॥ નાગરિ૦
॥૧૦॥ ચંચલ નયન નિહારિયે અતિ ચંચલ મૃદુ બૈન।
કર નહીં ચંચલ કીજિયે તજિ અંચલ ચંચલ નૈન ॥ મોહન૦
॥૧૧॥ સુંદરતા સબ અંગકી બસનન રાખી ગોય। નિરખિ
નિરખિ છબિ લાડિલી મેરો મન આકરષિત હોય ॥ નાગરિ૦
॥૧૨॥ લે લકુટી ઠાઢે રહે જાનિ સાંકરી ખોર । મુસકિ
ઠગોરિ લાયકે મોસો સકત ન લઈ રતિ જોર ॥ મોહન૦
॥૧૩॥ નેંક દૂરિ ઠાઢે રહો કછુક ઔર સકુચાય। કહા કિયો
મનભાવતે મેરે અંચલ પીક લગાય ॥ મોહન૦ ॥૧૪॥ કહા
ભયો અંચલ લગી પીક હમારી જાય। યાકે બદલે ગ્વાલિની
મેરે નયનન પીક લગાય ॥ નાગરિ૦ ॥૧૫॥ સૂધે વચનન
માંગિયે લાલન ગોરસ દાન । ભ્રૌંહન ભેદ જનાયકે સો કહત
આનકી આન ॥ મોહન૦ ॥૧૬॥ જૈસે હમ કછુ કહત હૈ
ઐસી તુમ કહિ લેહુ । મનમાને સો કીજિયે પર દાન
હમારો દેહુ ॥ નાગરિ ॥૧૭॥ કહા ભરે હમ જાત હૈં દાન જો
માગત લાલ। ભઈ અવાર ઘર જાનદે સો છાઁડો અટપટી

ચાલ ॥ મોહન૦ ॥૧૮॥ ભરે જાતહો શ્રીફલ કંચન કમલ
બસનસોં ઢાઁક। દાન જો લાગત તાહીકો તુમ દેકર જાહુ
નિસાઁક ॥ નાગરિ૦ ॥૧૯॥ ઇતની વિનતી માનિયે માંગત ઓલી
ઓડ। ગોરસકો રસ ચાખિયે હો લાલન અંચલ છોડ ॥
મોહન૦ ॥૨૦॥ સંગકી સખી સબ ફિર ગઈ સુનિહૈ કીરતિ
માય। પ્રીતિ હિયેમેં રાખિયે સો પ્રગટ કિયે રસ જાય ॥
મોહન૦ ॥૨૧॥ કાલ્હ બહોરિ હમ આઇહૈં ગોરસ લૈ સબ
ગ્વારિ। નીકી ભાઁતિ ચખાઈહોં મેરે જીવન હૌં બલિહારી
॥ મોહન૦ ॥૨૨॥ સુનિ રાધે નવનાગરી હમ ન કરેં વિશ્વાસ।
કરકો અમૃત છાઁડિકે કો કરે કાલ્હિકી આસ ॥ નાગરિ૦ ॥૨૩॥
તેરો ગોરસ ચાખિવે મેરો મન લલચાય। પૂરન સસિ કર
પાયકે ચકોર ન ધીર ધરાય ॥ નાગરિ૦ ॥૨૪॥ મોહન કંચન
કલસિકા લીની સીસ ઉતાર । શ્રમકન વદન નિહારિકે સો
ગ્વાલિન અતિ સુકુમાર ॥ નાગરિ૦ ॥૨૫॥ નવ વિંજન ગહિ
લાલજુ શ્રીકર દેત ઢુરાય । શ્રમિત ભઈ ચલો કુંજમેં નેક
પલોટૂં પાય ॥ નાગરિ૦ ॥૨૬॥ જાનત હો યહ કૌન હૈ ઐસી
ઢયો દેત । શ્રીવૃષભાનકુમારી હૈ અરી તોહિ બીચકો લેત
॥ નાગરિ૦ ॥૨૭॥ ગોરે શ્રીનંદરાયજૂ ગોરી જસુમતિ માય।
મ ચાહીતેં સાઁવરે ઐસે લચ્છિન પાય ॥ મોહન૦ ॥૨૮॥
ન મેરો તારન બસે ઔર અંજનકી રેખ। ચોખી પ્રીત હિયે
સે યાતેં સાઁવલ ભેખ ॥ નાગરિ૦ ॥૨૯॥ આપ ચાલસોં

ચાલિયે યહૈ બડેનકી રીત । ઐસી કબહુઁ ન કીજિયે હઁસે લોગ વિપરીત ॥મોહન૦ ॥૩૦॥ ઠાલે ઠૂલે ફિરત હો ઔર કછુ નહિં કામ । બાટ ઘાટ રોકત ફિરો આન ન માનત સ્યામ ॥ મોહન૦ ॥૩૧॥ યહાઁ હમારો રાજ હૈ વ્રજમંડલ સબ ઠૌર । તુમ જુ હમારી કુમુદિની હમ કમલવદનકે ભૌંર ॥ નાગરિ૦ ॥૩૨॥ ઐસેમેં કોઉ આઇહેં દેખે અદ્‌ભુત રીતિ । આજ સબૈ નંદલાલજૂ પ્રગટ હોયગી પ્રીતિ ॥ મોહન૦ ॥૩૩॥ વ્રજ વૃંદાવનગિરિ નદી પશુ પંછી સબ સંગ । ઇનસોં કહા દુરાઇયે પ્યારી રાધા મેરો અંગ ॥નાગરિ૦ ॥૩૪॥ અંસ ભુજા ધરિ લે ચલે પ્યારી ચરન નિહોર । નિરખત લીલા રસિક જૂ જહાઁ દાનમાનકી ઠોર ॥નાગરિ૦ ॥૩૫॥ ✻ ૨૩૪ ✻

[રાગ બિલાવલ] ગઢતેં ગ્વાલિન ઉતરીં સીસ મહીકો માટ । આડો કન્હૈયા હ્વૈ રહ્યો રોકી વ્રજવધૂ વાટ ॥ નાગરિ દાન દે ॥૧॥ કહાઁકી હો તુમ ગ્વાલિની કહા તિહારો નામ । બરસાનેકી ગ્વાલિની ચન્દ્રાવલિ મેરો નામ ॥ મોહન જાન દે ॥૨॥ વૃંદાવનકી કુંજમેં અઁચરા પકર્યો દૌર । નામ દાનકો લેત હો લાલા ચાહત હો કછુ ઔર ॥ મોહન૦ ॥૩॥ તુમ અકેલે હમ અકેલી બાત નહીં કછુ જોગ । તુમ તો ચતુર પ્રવીન હો કહા કહેંગે લોગ ॥ મોહન૦ ॥૪॥ સંગકી સખી સબ દૂરિ નિકસિ ગઈ હમ રોકી વનમાઁઝ । ઘર તો દારુન સાસ હૈ અબ હોન

લગી હૈ સાઁઝ ॥ મોહન૦ ॥૫॥ તુમ ઓઢી હૈ કામરી હમ પહેર્યો હૈ ચીર । ઉમડિ ઘુમડિ આઈ બાદરી અબ કહા બરસાવત નીર ॥ મોહન૦ ॥૬॥ પ્રેમ મગન ગ્વાલિન ભઈ હરિકો દરસન પાય । મુખતેં બચન ન આવહી સો લગી ઠગોરી જાય ॥ મોહન૦ ॥૭॥ લૈ મટુકી આગે ધરી પરી સ્યામકે પાઁય । મન ભાવે સો લીજિયે બચે સો બેચન જાય ॥ મોહન૦ ॥૮॥ સુખ બાઢ્યો આનંદ ભયો રહી સ્યામ ગુન ગાય । સુંદર સોભા દેખિકે સૂરદાસ બલિ જાય ॥ મોહન૦ ॥૯॥ ✻ ૨૩૫ ✻

[રાગ બિલાવલ] હમારે ગોરસ દાન ન હોય મોહન લાડિલે । હમારે મહામદ ફિરત ગુવાર ગ્વાર હઠ છાઁડ દે ॥ધ્રુવ॥ કબકે તુમ દાની ભયે હો કબ હમ દીનો દાન । ગાય ચરાવો નંદકી તુમ સુને અનોખે કાન ॥ મોહન લાડિલે ॥૧॥ હૌં દાની તિહુઁ લોકકો તુમ ચાર્યો જુગકી ગ્વાર । દાન ન છાઁડો આપનો તેરો રાખોં ગહને હાર ॥ ગ્વાર હઠ છાઁડ દે ॥૨॥ રતન જટિતકી ઈંડુરી મેરો હીરા જરિયો હાર । તાહિ તુમ રાખન ચાહત હો કમરીકે ઓઢનહાર ॥ મોહન૦ ॥૩॥ બ્રહ્મા તાનો પૂરિયો બુની બૈઠ મહેશ । સો હમ ઓઢી કામરી તાકો પાર ન પાવત શેષ ॥ ગ્વાર હઠ૦ ॥૪॥ નૈન નચાવત ચાતુરી હો બોલત મધુરે બોલ । મેરો હાર કિરોરકો તેરી સબ ગૈયનકો મોલ ॥ મોહન૦ ॥૫॥ ગૈયા તિહુઁ લોક

તારની ચાર્યો જુગ પરમાન। દૂધ દહી તિહું લોકકો તેરે હાર લેહોં દસ દાન ॥ ગ્વાર હઠ૦ ॥૬॥ કાહે વાદ કરત હો લાલા કાહે કરત અતિ સોર। જૈસી બાજે તેરી બાંસુરી મેરી નૂપુરકી ઘનઘોર ॥ મોહન૦ ॥૭॥ યા બંસીકી ફૂંકપૈ મૈં ગોધન લિયો ઉઠાય। ઢીઠ બહુત યહ ગ્વાલિની યાકી મટુકી લેહુ છિડાય ॥ ગ્વાર હઠ૦ ॥૮॥ જસોદા બાંધે દામરી લાલ દામોદર ગોપાલ। હા હા કર પાઁયન પરે તબ હમહી છુડાયે લાલ ॥ મોહન૦ ॥૯॥ રાર કરત કિત ગ્વાલિની હો જમુના તીર જુ ન્હાત। ચીર હરે હમ તીરપે તાપે ઇતી ઇતરાત॥ ગ્વાર હઠ૦ ॥૧૦॥ મોર પખૌવા સિર ધરે બાંસ ફૂંકની ફેંટ। ગરે ગુંજનકે હાર વિરાજત યા સિંગાર પર એંઠ ॥મોહન૦ ॥૧૧॥ યે સબ પંછી મુનિન હૈં ઇન તપ સાધ્યો બિખાન। યે મોય નિમિષ ન બીસરેં મેરે જીવન પ્રાન ॥ ગ્વાર હઠ૦ ॥૧૨॥ હમ બેટી વૃષભાનકી તુમ નંદ મહરકે કાન। પ્રેમ પ્રીત રુચિ માન લે ઢોટા અબ જિન કરે ગુમાન ॥ મોહન૦ ॥૧૩॥ વૃંદાવન ક્રીડા કરી હો રચ્યો રાસ વિલાસ। સુર નર મુનિ જૈ જૈ કરે જન ગાવે માધોદાસ ॥ મોહન૦ ॥૧૪॥

* ૨૩૬ *

[રાગ બિલાવલ] તુમ પરમ ચતુર વ્રજનારિ નાગરી દાન દે। તેરો દાની શ્રીનંદકુમાર નાગરી દાન દે ॥ ધ્રુ૦॥ ગોરસ બેચન લે ચલી ગોકુલ મથુરા બીચ। મટુકી ઢોરી સીસતેં ગોરસકી મચી કીચ ॥ નાગરી૦ ॥૧॥ પીઠિ મોરિ આગે ચલી ઉત્તર નાહિ બનાય। સારી ઝલકે વદનપૈ સોભા બરની ન જાય ॥ નાગરી૦ ॥૨॥ ટેઢી પાગ બનાયકે દાન કહત હો લેન। લલિત ત્રિભંગી ઠાઢે ભયે સો ગ્વાલન દે દે સૈન ॥ નાગરી૦ ॥૩॥ કાજર દિયે રગમગો બોલત ઉલટે બૈન। કર પલ્લવ દિયે વદનપૈ તાતેં લટકિ નચાવત નૈન ॥ નાગરી૦ ॥૪॥ ઝગા ઝલમલે બંદસોં ચિતવનિ નયન વિસાલ। ચટક મટક લકુટી ગહે હઠ રોકી હૈ વ્રજબાલ॥ નાગરી૦ ॥૫॥ સિર શ્રીમંત જડાવકી બેંદી દિયે લિલાર। તિરછી ઘૂઁઘટ ચિતવની નવ મોહે નંદકુમાર ॥ નાગરી૦ ॥૬॥ સખી સહેલી જો મિલે જો કહૂં પ્રીતમ હોય। નવકિસોર ઔર નવવધૂ તામેં યહ મિસ મિલનો હોય ॥ નાગરી૦ ॥૭॥ ચમકી ચલી ચંદ્રાવલી પાયલ પાઁય બજાય। બૈની લટકે પીઠિ પૈ દેખિ મોહન રહે લલચાય ॥ નાગરી૦ ॥૮॥ સબ સુખ પાયો સુંદરી વૃંદાવિપિન વિલાસ। પ્રભુ મુકુંદ ગિરિધર મિલે બલ બલ માધોદાસ ॥ નાગરી૦ ॥૯॥

* ૨૩૭ *

[રાગ બિલાવલ] ગોકુલકી વ્રજનાર દહ્યો નિત બેચન આવે। ભૂષન વિવિધ સિંગાર બને અતિ પરમ સુહાવે। એકતેં એક બિરાજહી સોભા બરની ન જાય। બન્યો કુંજ ફૂલ્યો સખી

સો રંગ રસ ધર્યો બનાય ॥ કહત નંદ લાડિલો ॥૧॥ પ્રાત ઉઠે નંદલાલ સખા સબ સૈન બુલાયે। સુની દાનકી બાત સબૈ આતુર ઉઠિ ધાયે। પેંડો રોક્યો જાયકે કાલિંદીકે તીર। નવલકુંજ સુખદાયિકા હો તહાઁ ઠાઢે બલવીર ॥ કહત વ્રજનાગરી૦ ॥૨॥ વનમેં દેખે સ્યામ સકલ મિલ ભઈ ઇક ઠાંઈ। લાગી કરન વિચાર કહા અબ કરિહેં માઈ। યહ મારગ હમ છાઁડિકે ઔર હી મારગ જાય। યહાઁ તો ઢોટા નંદકો સો છીન છીન દધિ ખાય ॥ કહત વ્રજનાગરી૦ ॥૩॥ સુનિકે ધાયે ગ્વાલ રોકકે ઠાડી કીની। કિત જાઓગી ભાજ દુહાઈ નંદ કી દીની। દાન કૃપાકર દીજિયે છાઁડો અધિક સયાન। દાન હમારો લેહુંગે આલી રાખો તેરો માન ॥ કહત નંદ૦ ॥૪॥ કબ દીનો હમ દાન કબૈ તુમ ભયે જુ દાની। સુની ન કબહુઁ બાત જાય બૂઝો નંદરાની। ઉદર બસે તુમ દેવકી આયે ગોકુલ ભાજ। જીયે જૂઠો ખાયકે અબ ક્યોં નહિ આવે લાજ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૫॥ જોબનકો અતિ ગર્વ ગ્વાલિ મુખ બોલ સંભારી। દૂધ દહી કે ગર્વ દેત હૈ હમકો ગારી। નંદદુહાઈ દેત હોં લેહુ સબનકો લૂટ। ભૂષન વસન છિનાયકે સો હાર સબનકે ટૂટ ॥ કહત નંદ૦ ॥૬॥ લેત લૂટકો નામ કહા કોઉ તેરી ચેરી। કબ લીનો તુમ દાન કબૈ જુ દુહાઈ ફેરી। સિર પર રાજા કંસ હૈ બોલો વચન વિચાર। જો અબકે સુન પાવહી તો દુખ પાવે નંદનાર ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૭॥ તૂ તો ગ્વાલિ ગમાર કહા મોકૂ સમઝાવે। શિવ વિરંચિ સનકાદિ

નિગમ મેરો અંત ન પાવે। ભક્તનકી ઇચ્છા કરૂં દુષ્ટન કરૂં સંહાર। કંસ કેશ ગહિ મારિહોં સો ધરની ઉતારૂં ભાર ॥ કહત નંદ૦॥૮॥ બંધન પાયે માત તબૈ ક્યોં ઐસી ન કીની। મથુરા છાઁડી રાત સરન ગોકુલમેં લીની। બહુત બડાઈ કરત હો સોચો મનહિં વિચાર। ખાયે આધે બેરકે સો વનમેં હોત કુમાર ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૯॥ તપ કરત નંદનારી માંગ મોપે વર લીનો। વચન વેદ વપુ ધાર આય ગોકુલ સુખ દીનો। તૂ કહા જાને બાવરી હમ ત્રિભુવનપતિ રાય। જો જીવ જલ થલમેં બસે સો ઘટ ઘટ રહ્યો સમાય ॥ કહત નંદ૦ ॥૧૦॥ જો તુમ ઐસે બ્રહ્મ કરત ક્યોં ઘરઘર ચોરી। મૈં ઝગરી જબ જાય લિયો પીતાંબર છોરી। તનક દહીકે કારને બાંધે યસોમતિ માત। હમ નિજ બંધ છુડાવહીં હો બોલત કહા ઇતરાત ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૧૧॥ નલકૂબરકે હેત આપસૂં જાય બંધાયે। તોરે તરુવર જાય વચન મુનિ સત્ય કરાયે। મનમેં સોચો રાધિકા ચીરહરનકી બાત। નગન જમુનતેં નીકસીં હો આઈ હાહા ખાત ॥ કહત નન્દ૦ ॥૧૨॥ ઢીઠ ભયે તુમ કાન્હ વચન બોલત જુ કઠોરે। વનહિં ચરાવો ગાય ફિરો ગ્વાલન સંગ દૌરે। વે દિન બિસરે સાઁવરે છાક છીન છીન ખાત। એંડે એંડે જાત હો સો બોલત કહા ઇતરાત ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૧૩॥ અવનિ અસુર અતિ પ્રબલ મુનિજન કર્મ છુડાયે। ગૌ સંતનકે હેત દેહ ધરિ ગોકુલ આયે। જેતે સંગ ગુવાલ હૈં તેતે હૈં સબ દેવ। હમને મદ

ઈંદ્રકો હર્યો સો કરત હમારી સેવ ॥ કહત નન્દ૦ ॥૧૪॥ વનમેં બોલત બોલ કહા અબ મોહિ સુનાવે। જાની તિહારી રીત કહા બલવંત કહાવે। જો ઐસે બલવંત હો તો કાટો વસુદેવ ફંસ। છૈ બાલક જબ મારિયો તબ ક્યોં ન મારિયો કંસ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૧૫॥ કેશી કંસહીં મારિ બંદ વસુદેવ છુડાઉં। ઉગ્રસેનકો રાજ દઉં કર ચઁવર ઢુરાઉં। ભુવન ચતુર્દશ ગાવહીં યહ મેરો પરતાપ। મલ્લ કુવલિયા મારહુ હોં તોરૂંગો ગહિ ચાપ ॥ કહત નંદ૦ ॥૧૬॥ કહા અધિકાઈ દેત કાન્હ હોં નીકે જાનોં। જાત પાઁત કુલ રીત કછુ મોતેં નહિં છાનો। લરિકનકે સંગ ખાયકે નામ ધર્યો હૈ ગ્વાલ। અબ કૈસે દધિ ખાઉગે સો હમ તો હૈં વ્રજબાલ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૧૭॥ દધિ-ભાજન લઉં છીન કંઠ મુક્તાવલી તોરૂં। ધરૂં પાનિ પર પાઁય ગહિ તનમનિયાઁ તોરૂં। તુમ બેટી વૃષભાનકી હમ હૈં નંદકુમાર। જાકે બલપૈ આઈ હો તાપૈ જાઉ પુકાર ॥ કહત નંદ૦ ॥૧૮॥ હમ તો જાત અહીર દહ્યો નિત બેચન આવે। સુન્યો ન દધિકો દાન કહા અબ નઈ ચલાવે। તુમ અનવિદે સાઁવરે રોકત હો વન માંહ। યા મુખતેં દધિ ખાઉગે સો બૈઠ કદંબકી છાઁહ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૧૯॥ ગ્વારિ નચાવત નૈન બૈન સુધે નહીં બોલો। હમ અનવિદે નાહિં તુમ અનવિદી ડોલો। જબતેં વ્રજમેં હોં ભયો તબતેં લીનો દાન। જાય કહો વ્રજરાજસોં તેરો દૂર કરે અભિમાન ॥કહત નંદ૦ ॥૨૦॥ ટેઢી બાંધો પાગ કાન્હ ટેઢે રહો ઠાઢે।

રોકત હો વ્રજનાર રાવરે ઘરકે બાઢે। જાકો આસરો પાયકે ભલે બને હો નાથ। ભાજ સખા સબ જાયંગે કોઉ ન આવે સાથ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૨૧॥ ઐસો ભૂપતિ કૌન હમપૈ જો હાથ ઉઠાવે। બંદીજન દ્વિજ વેદ પઢે દ્વારે નિત ગાવે। બ્રહ્મરૂપ ઉત્પતિ કરૂં રુદ્રરૂપ સંહાર। વિષ્ણુરૂપ રક્ષા કરૂં સો મૈં હૂઁ નંદકુમાર ॥ કહત નંદ૦ ॥૨૨॥ જો તુમ ઐસે બ્રહ્મ હમારે છીંકેં ઢૂઁઢો। ઘર ઘર માખન ખાય કાન્હ તિરિયા સંગ સૂંઢો। તુમ્હેં દોષ નહીં સાઁવરે જાયે કારી રાત। વનમેં બ્રહ્મ કહાવહી ક્યોં તજે પિતા ઔર માત ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૨૩॥ સ્વર્ગ મર્ત્ય પાતાલ સબૈ મેરી ઠકુરાઈ। હોં વૃન્દાવન-ચંદ રહ્યો સબ માંઝ સમાઈ। તૂ જો વદત હૈ બાવરી કહા હૈ મેરો નામ। ગજ પિપીલિકા આદિ દૈ હૈ સબ મેરો હી ઠામ ॥ કહત નંદ૦ ॥૨૪॥ દધિ ખેવેકી બાત માંગ સૂધેહી લીજે। કાહે કરત વિવાદ કાન્હ ઐસે નહીં કીજે। જો ઐસે બલવંત હો તો મથુરા કાહે ન જાઓ। કંસ માર ઘર આવહી હો તબ મેરો દધિ ખાઓ ॥ કહત વજ૦ ॥૨૫॥ સુન રાધે નવ નાર જબૈ હમ મથુરા જૈહેં। કરને હૈં બહુ કાજ ફેરિ નહીં ગોકુલ ઐહેં। કૌતુક દેખ્યો જો ચહો તો અબહીં દિખાઉં તોહિ। અબકો ગયો નહિ આવહૂં ફિર દેખો નહીં મોહિ ॥ કહત નંદ૦ ॥૨૬॥ કાહે મથુરા જાઓ વચન ઐસે જિન બોલો। હમ તુમ રહે સમીપ સદા ગોકુલમેં ડોલો। દૂધ દહીકી

કૈ ગિને નિત પ્રતિ માઁગો દાન । તુમ્હેં લાજ યા બાતકી સો હમેં હોત અભિમાન ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૨૭॥ તુમ અબલા અજ્ઞાન હમારે કૃત્ય ન જાનો। પઠ્યો કાલી દેશ કિયો દાવાનલ પાનો । સુરપતિ વ્રજ પર કોપિયો ગિરિવર લિયો ઉઠાય। વનહી બકાસુર મારિયો હૌં બાલક બચ્છ છુડાય ॥ કહત નંદ૦ ॥૨૮॥ મુદિત ભઈ વ્રજનાર દહ્યો લે આગે રાખ્યો। ગ્વાલન દીનો બાંટ કછુક લે આપુન ચાખ્યો। પ્રીતિ પુરાતન જાનિકે મિલી વૃષભાનકુમારી। તન મન અરપ્યો સ્યામકો વસ કીને ગિરધારી ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૨૯॥ તુમ ત્રિભુવનકે નાથ કરો સોઈ જિય ભાવે। તિહારે ગુન અરુ કર્મ કછુ હમ કહત ન આવે। શેષ સહસ્ર મુખ ગાવહીં ધ્યાન ધરત ત્રિપુરારિ। હમ અહીર વ્રજવાસિની ક્યોં કર પાવે પારિ ॥ કહત વ્રજ૦ ॥૩૦॥ રાધાકૃષ્ણ વિવાદ પરસ્પર ગાય સુનાવે। મનવાંછિત ફલ હોય હૃદૈકો તાપ નસાવે। સ્યામા સ્યામ બિરાજહી અવલોકન સુખરાસ। યહ બાનિક મેરે મન બસો હો બલિ બલિ કુંભનદાસ ॥ કહત૦ ॥૩૧॥ *૨૩૮*

[રાગ આસાવરી] ગોવર્ધન ગિરિધારી ઠાઢે દાન હમારો દીજે ભામિની। સાઁવલ પીત પટ ઓઢે જ્યોં ઘનમેં ચમકત દામિની ॥૧॥ બગ પંગતિ મોતિનકી માલા ઇન્દ્રધનુષ ગુંજા સબ કામિની। દ્વારકેશ પ્રભુ રીઝ લઈ તબ દીનો દાન સકલ સબ સ્વામિનિ ॥૨॥ *૨૩૯*

[રાગ ટોડી] તેં કહુઁ દેખ્યો રી નંદકો નંદન મટુકી ઝટકકે પટક ગયો। માખનચોર ચોર મન લીનો નટ જ્યોં ઉલટકે સટક ગયો ॥૧॥ મારગ રોક રહત ખોરનમેં નૈન સેન દે અટક ગયો। તાનસેન પ્રભુ માધુરી મૂરતિ રસ ગોરસ લે ગટક ગયો ॥૨॥ *૨૪૦*

[રાગ માલકોસ] મેરી મટુકિયા લે ગયો રી। આપુન ખાત ખવાવત ગ્વાલન રીતિ કર મોહિ દે ગયો રી ॥૧॥ વૃન્દાવનકી સઘન કુંજમેં ઊંચનીચ મોસોં કહિ ગયો રી। પરમાનંદ વ્રજવાસી સાઁવરો અંગુષ્ઠ દિખાય રસ લે ગયો રી ॥૨॥ *૨૪૧*

[રાગ સારંગ] કૃપા અવલોકનિ દાન દે રી મહાદાની વૃષભાનકુમારી। ત્રિષિત લોચન ચકોર મેરે તુવ વદન-ઈંદુ-કિરન પાન દે રી ॥૧॥ સબ વિધિ સુઘર સુજાન સુંદરિ સુનિ બિનતિ તૂ કાન દે રી। ગોવિંદપ્રભુ પ્રિય ચરન પરસ કહ્યો યાચકકો તૂ માન દે રી ॥૨॥ *૨૪૨*

[રાગ સારંગ] આજ દધિ કંચનમોલ ભઈ। જો દધિકો બ્રહ્માદિક ઇચ્છત સો જુ ગ્વાલન બાંટિ દઈ ॥૧॥ દધિકે પલટે દુલરી દીની જસુમતિ ખબર ભઈ। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર બરસત પ્રીતિ નઈ ॥૨॥ *૨૪૩*

[રાગ સારંગ] ગ્વાલિની મીઠી તેરી છાછિ। કહા દૂધમેં

મેલિ જમાયો સાચી કહે કિન બાછિ ॥૧॥ ઔર ભાઁતિ ચિતૈબો તેરો ભ્રોંહ ચલત હૈ આછિ । ઐસો ટકઝક કબહુ ન દેખ્યો તૂ જો રહી કછિ કાછિ ॥૨॥ રહસિ કાન્હ કર ગહિ કુચ પરસત તૂ જો પરતિ હૈ પાછિ । પરમાનંદ ગોપાલ આલિંગી ગોપવધૂ હરિનાછિ ॥૩॥

* ૨૪૪ *

[રાગ સારંગ] આજ દધિ દેખોં તેરો ચાખ । કહિ રી મોલ કિતે બેચેગી સત્ય વચન મુખ ભાખ ॥૧॥ જો માઁગેગી સોઈ દેહોં સંગ સખા સબ સાખ । જો ન પત્યાય ગ્વાલિની હમકું કંઠસરી લે રાખ ॥૨॥ લે જુ ચલે ઘર દામ દેનકો ચિતયે નયન કટાચ્છ । કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર સર્વસુ દિયો તતાચ્છ ॥૩॥

* ૨૪૫ *

[રાગ સારંગ] ન ગહો કાન્હ કોમલ મેરી બહિયાઁ । સુંદર સ્યામ છબીલે ઢોટા હોં નહીં આઉં યા વનમહિયાઁ ॥૧॥ હોં બલિ જાઉં ચરનકમલકી જાત હુતી અપને ઘરકહિયાઁ । હોત અવાર બાર મોહિ લાગે છાઁડહુ કૌન ટેવ તુમ મહિયાઁ ॥૨॥ યે વ્રજવાસ બડેકે ઢોટા કહિ જુ સકત તુમસોં કછુ નહિયાઁ । પરમાનંદ પ્રભુ કાલ્હિ નિવેરો બૈઠિહુ નેકુ કદમકી છહિયાઁ ॥૩॥

* ૨૪૬ *

[રાગ નટ] કુઁવર કુઁવરી આયે દાન નિબેર । લેત બલાય કરત ન્યૌછાવર અપને લાલકો શ્રીમુખ હેર ॥૧॥ યહ રસ ઐસોઈ

દિનદિનકો રહ્યો ચંદ્રાવલિ કુઁવરી તિહારો । શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધર સંગ ખેલો ગિરિધર સબહિન પ્રાનપિયારો ॥૨॥

* ૨૪૭ *

[રાગ નટ] આજ મેરી વૃંદાવન દધિ લૂટી । કહાઁ મેરો હાર કહાઁ નકવેસર કહાઁ મોતિયન લર ટૂટી ॥૧॥ બરજ યસોદા અપનો મોહન જો ઝકઝોરત મટુકી ફૂટી । સૂરદાસ પ્રભુકે જુ મિલનકો સર્વસુ દે કર ગ્વાલિન છૂટી ॥૨॥

* ૨૪૮ *

[રાગ પૂર્વી] કબકો ભયો રે ઢોટા દધિદાની । મટુકી ફોરત બાઁહ મરોરત યહૈ બાત કિત ઠાની ॥૧॥ નંદરાયકી કાનિ કરત હો સુનિહૈ યસોદા રાની । આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર ગુનસાગર અભિમાની ॥૨॥

* ૨૪૯ *

[રાગ ગૌરી] અહો અહો વૃંદાવિપિન સુહાવનો ઔર બંસીવટકી છાઁય હો । પ્યારી રાધા દધિ લે નીકસી કન્હૈયા રોકી આય હો ॥ વૃષભાનલડૈતી દાન દે ॥૧॥ અહો પ્યારે સબૈ સયાને સાથકે ઔર તુમહુ સયાને લાલ હો । લિખ્યો દિખાવો રાવરે કબ દાન લિયો પશુપાલ હો ॥ નંદરાયલલા ઘર જાન દે ॥૨॥ અહો પ્યારી લે આયે તો લેઇંગે ઔર નઈ ન કરિહેં આજ હો । મોહિ નિત પેહેરાય પઠાવહી ઔર બીરા દે વ્રજરાજ હો ॥ વૃષભાન૦ ॥૩॥ અહો પ્યારે દેસ હમારે બાપકો જાકી બાઁહ વસે નંદરાય હો । ઘાસ રખાઈ સાઁવરે તેરી સુખી ચરે જહાઁ ગાય હો ॥ નંદ૦ ॥૪॥ અહો

પ્યારી દેસ તિહારે બાપકો સો તો મૈં દીનો જુ સાથ હો।
સબ સંકલ્પ્યો તા દિના જા દિન પિયરે કિયે હાથ હો॥
વૃષભાન૦ ॥૫॥ અહો પ્યારે યહાઁ હમ લાદ્યો હૈ કહા ઔર
કહા ભરે હમ બૈલ હો। આડે હ્વૈ ઠાઢે ભયે મેરી રોકી
મહીકી ગેલ હો ॥નંદરાય૦ ॥૬॥ અહો પ્યારી અંગ અંગ
રૂપ સોહાવની ઔર ભરે હૈં રતન બહુ ભાંય હો। જાવક
લેખ્યો પારખ્યો તુમ નિકસી ગરિયારે આય હો ॥ વૃષભાન૦
॥૭॥ અહો પ્યારે કહાઁ દુંદુભી ઘંટા બજે ઔર કો નાયક
યહાઁ આય હો। કહાઁ લૌં ઉત્તર દેઉગે તુમ મુખ લલિતાકે
ચાય હો ॥ નંદરાય૦ ॥૮॥ અહો પ્યારી નૂપુર કિંકિની બીછિયા
ઔર ઘંટા ધુનિ નાના ભાય હો। નાયક રૂપ લદેનિયાઁ સો
જોબન લાદે જાય હો ॥ વૃષભાન૦ ॥૯॥ અહો પ્યારે ઇહાઁ હૈ
હાંકિન કો કહા તુમ કહત બનાય બનાય હો। યહ ઉત્તર કહાં
લો દેઉગે તુમ હો દાનિનકે રાય હો ॥ નંદરાય૦ ॥૧૦॥ અહો
પ્યારી હમ હૈં હાઁકિન ગાયકે તુમ છલબલ નિકસી આય હો।
લૈયા સુબલ સયાનો સાથકો યા વનકો બટતો ખાય હો॥
વૃષભાન૦ ॥૧૧॥ અહો પ્યારે ગુજરાતી ડાઁકોતિયા સો લેત
ગ્રહનમેં દાન હો। જો ઉનમેંકે હો સાઁવરે વૃષભાનબાબા રાખે
માન હો ॥નંદરાય૦ ॥૧૨॥ અહો પ્યારી જનમ જનમકી કહા
કહૂઁ તુમ સુનો સુબલ સબ સાથ હો। અસુભ લછિનતેં સુભ
કરોં તુમ નેકુ દિખાવો હાથ હો ॥ વૃષભાન૦ ॥૧૩॥ અહો પ્યારે

નવ ગ્રહ કહિયે દાનકે જાકી વિધિ જાને પ્યોસાર હો। એક
સોનો સંક્રાંતકો ઔર ઊંટ ભરે નનસાર હો ॥ નંદરાય૦॥૧૪॥
અહો પ્યારી હૌં દાની બહુ ભાંતિકો ઔર જો કોઈ દાન જુ
દેય હો। જોઈ જોઈ વિધિ કરિ દેઊંગી સોઈ સોઈ વિધિ કરિ
લેય હો ॥વૃષભાન૦ ॥૧૫॥ અહો પ્યારે તોઈ તન કારો ભયો
લૈ લૈ ઐસો દાન હો। ક્યોં છૂટોગે ભારતેં કાહુ તીરથહુ
નહીં ન્હાત હો ॥ નંદરાય૦ ॥૧૬॥ અહો પ્યારી ગોરજ ગંગા
ન્હાત હો ઔર જપત ગાયનકો નાંઉ હો। પરમ પુનીત
સદા રહો કછુ લેત નહીં સકુચાઉં હો ॥ વૃષભાન૦ ॥૧૭॥
અહો પ્યારે દાન લે દાન લે લાડિલે કછુ ગાય બજાય રિઝાય
હો। જૈસી વિધિ હમ દેખિહૈં ઔર તૈસોઈ દેહિ મઁગાય હો
॥નંદરાય૦ ॥૧૮॥ અહો પ્યારી નટ હ્વૈ નાચ્યો સાઁવરો અરુ
બિરદ પઢૈ જૈસે ભાટ હો। મહુવરિમેં હેરી દઈ અરુ મેંટિ
કુંવર મેરી નાઁટ હો ॥વૃષભાન૦ ॥૧૯॥ અહો પ્યારે એક
સખી દગ ચોરિકે અરુ જોરિ દઈ દઢ ગાંઠિ હો। દંપતિ રતિ
પેહેચાનિકે ઓર ગયે મનમથદલ નાઁટિ હો ॥ નંદરાય૦
॥૨૦॥ અહો પ્યારી વે સખિયનમેંકો ચલી વે ચલે હૈં
સખનકી ઓર હો। પટ દોઉ છબિકે છટા તન રહે હૈં
છબીલે છોર હો ॥વૃષભાન૦ ॥૨૧॥ અહો પ્યારે ઘૂંઘટમેં અતિ
ઝલમલે ઔર અતિ આવેસી નૈન હો। મુરિ ચિતયે ત્યોં
હી રહે થકિ રહે રસીલે બૈન હો ॥નંદરાય૦ ॥૨૨॥ અહો

પ્યારી કો લકુટી આડી કરે ઔર કૌન કહિ સકે બાત હો। રસહી રસબસ હવૈ ગયે ઔર સુફલ ભયે સબ ગાત હો ॥ વૃષભાન૦ ॥૨૩॥ અહો પ્યારે યુવતી અનેક સુહાવની ઔર અતિ રસ બઢયો વિહાર હો। ચતુરન મન દોઉ મિલે ઔર દાસ બલિ બલિહાર હો ॥ નંદરાય૦ ॥૨૪॥ * ૨૫૦ *

[રાગ ગૌરી] અહો બિધના હૌં તોપે અઁચરા પસારિ માઁગોં જન્મ જન્મ દીજે યાહી વ્રજ બસિબો। અહીરકી જાતિ ઔર સમીપ જુ નંદઘર ઘરી ઘરી ઘનસ્યામ હેર હેર હઁસિબો ॥૧॥ દધિકે જુ દાન મિસ વ્રજકી બીથિનમેં ઝકઝોરતહિ અંગ અંગકો પરસિબો। છીતસ્વામી ગિરિવરધરન શ્રી વિઠ્ઠલ શરદકી રેન રસરાસકો બિલસિબો ॥૨॥ * ૨૫૧ *

[રાગ ઈમન] જાન જો પે નહીં પાવે સૈયા હો ઘેરો ઘેરો વ્રજનારી। ચલી યે જાત ઉત્તર નહીં દેત લેઉ છિનાઈ મટુકિયા સીસતેં ઢીઠ દેખિયત ભારી ॥૧॥ ખિરક દુહાય ગોરસ લિયે જાત અપને અપને ભવન તાકો દાન માઁગત જૈસે કાહૂ લાદી લોંગ સુપારી। ગોવિંદ પ્રભુ આયે અનોખે નયે દાની ચલો જુ ચલો રી બુલાવત ઘરકે લાલબિહારી ॥૨॥ * ૨૫૨ *

[રાગ સ્યામકલ્યાણ] કુઁવર કાન્હ પ્યારે જાન દેહો ઘર બહોરિ સબારે ઐહોં। હોત અવાર સ્યામઘનસુંદર વનમેં કૈસે હોં ઘર જૈહોં ॥૧॥ દૂધ દહી માખન આછી વિધિ બહોત જતન

કરે લૈહોં। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન છબીલો કુંજભવનમેં પૈહોં ॥૨॥ * ૨૫૩ *

[રાગ કાન્હરો। કાપર ઢોટા નયન નચાવત હૈ કોઉ તિહારે બાબાકી ચેરી। ગોરસ બેચન જાત મધુપુરી આય અચાનક વનમેં ઘેરી ॥૧॥ સૈનનમેં સબ સખા બુલાયે બાતહી બાત સમસ્યા ફેરી। જાય પુકારોં નંદજૂ કે આગે જિન કોઉ છુવો મટુકિયા મેરી ॥૨॥ ગોકુલ બસ તુમ ઢીઠ ભયે હો બહુત કાન કરત હૌં તેરી। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર બલિ બલિ જાઉં સ્યામઘન કેરી ॥૩॥ * ૨૫૪ *

[રાગ કાન્હરો] છાઁડો મેરી મટુકિયા મદન મુરારી। કૌન રસરૂપ રાંચે કૌન રસબસ ભયે કૌનસી દૂતીકે કહે દધિ દીનો ડારી ॥૧॥ કહા ભયો દિનચારતેં જુ ભયે આગરે બોલત નહીં જીભ સંભારી। ધોંધીકે પ્રભુ નંદકી કાનિ કરિ રહોં નાતર દેહોં ગારી ॥૨॥ * ૨૫૫ *

[રાગ અડાનો] અહો કાન્હ ધીરો રે ધીરો જાય કહૂં જસોદાસોં ધીરો। હૌં દધિ બેચન જાત ગોકુલતેં નિપટ નિકટ આવે મેરે નીરો ॥૧॥ કાપર ઇતની કરત ઠકુરાઈ કાપર હોત હૈ તાતો સીરો। ધોંધીકે પ્રભુ હૌં નીકે જાનત આખિર જાત અહીરો ॥૨॥ * ૨૫૬ *

[રાગ જંગલો] મોહન મૈં ગુજરી બરસાનેકી મોસોં

નાહક માંડો રાર ॥ ધ્રુવ૦ ॥ પાંચ ટકાકી કામર ઓઢે તાપર ઇતનો ગુમાન । ગૈયા ચરાવત બાબા નંદકી મોતેં માઁગે દાન ॥૧॥ રત્નજટિતકી ઇંઢુરી ઔર હીરા જડિયા ક્રોડ । એક હીરા ગિર જાયગો તેરી સબ ગાયનકો મોલ ॥૨॥ કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે ચરન કમલ ચિત લાય । નેક ચિતે બલ જાઉં સાઁવરે વિમલ વિમલ દધિ ખાય ॥૩॥ *૨૫૭*

[રાગ કેદારો] ગુજરિયા તૂ ગર્વ ગહેલી ઉત્તર નાહીં દેત ગુજરિયા । ચલત ગજગતિ ગોરસકી માતિ અતિ રસ રંગ ભરિયા ॥૧॥ દિન દિન દાન માર ગઈ હૈ કબહુઁ પાલે નહિં પરિયા । ગોવિંદ પ્રભુ કહત સખનસોં ઘેરો ઘેરો તબ ધાય અંચલ ધરિયા ॥૨॥ *૨૫૮*

[રાગ બિહાગરો] દાન નિવેરિ લાલ ઘર આયે । આરતી કરત નંદજૂકી રાની હઁસિ હઁસિ મંગલ ગીત ગવાયે ॥૧॥ ઐસે વચન સુને મૈં સ્રવનન બડે મહરિકે પૂત કહાયે । ફિરિ ફિરિ રાય બાત હઁસિ બૂઝત હમકોં કહો કહા તુમ લાયે ॥૨॥ લાઉં કહા સુનો કિન મોપે છીન છીન સબને દધિ ખાયે । શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનલાલને બાતનહી દોઉ બૌરાયે ॥૩॥ *૨૫૯*

* શ્રીવામનજીનાં પદ *

[રાગ ધનાશ્રી] હરિકો વામનરૂપ બનાયો । નંદરાય યહ માની જયંતી ઉબટિ સુગંધ ન્હવાયો ॥૧॥ સિર કિરીટ પીતાંબર કાછની આભૂષન બહુ ભાઁતિ । જન્મ સમે સુનિ સુનિ ગૃહ ગૃહતેં આઈ જુરિ જુરિ પાઁતિ ॥૨॥ કહત સબૈ સિંગાર સલોનો નિતપ્રતિ દૂનો નેહ । દ્વારિકેશ પ્રભુ યાચક હ્વૈ કે કહ્યો બલિ દીનો દેહ ॥૩॥ *૨૬૦*

[રાગ સારંગ] પ્રગટે શ્રીવામન અવતાર। નિરખ અદિતિ મુખ કરત પ્રશંસા જગજીવન આધાર ॥૧॥ તન ઘનશ્યામ પીત પટ રાજત સોભિત હૈં ભુજ ચાર। કુંડલ મુકુટ કંઠ કૌસ્તુભમનિ ઉર ભૃગુરેખા સાર ॥૨॥ દેખિ વદન આનંદિત સુર મુનિ જય જય કરેં નિગમ ઉચ્ચાર। ગોવિંદ પ્રભુ બલિ વામન હ્વૈકેં ઠાઢે બલિ કે દ્વાર ॥૩॥ *૨૬૧*

[રાગ સારંગ] રાજા એક પંડિત પૌરિ તિહારી। ચાર્યોં વેદ પઢત મુખપાઠી હૈ વામન વપુધારી ॥૧॥ અપદ દ્વિપદ પશુભાષા જાનત સૂરજ કોટિ ઉજારી । નગરનમેં નરનારી મોહે અવગતિ અલપ અહારી ॥૨॥ સુન ધુનિ બલિરાજા ઉઠિ ધાયે આહુતિ યજ્ઞ વિસારી। દિવ્ય રૂપ દેખ્યો જુ વિપ્રકો કિયો દંડોત જુહારી ॥૩॥ ચલિયે વિપ્ર જહાં યજ્ઞવેદી બહુત કરી મનુહારી। જો માઁગો સો દેહુ તુરત હી હીરા રતન ભંડારી ॥૪॥ રહો રહો રાજા અધિક નહીં કહિયે દોષ લગત હૈ ભારી। તીન પેંડ વસુધા મોહિ દીજે જહાઁ રચોં ધર્મસારી ॥૫॥ શુક્ર કહે સુનિયે બલિ રાજા ભૂમિકો દાન નિવારી। યહ તો વિપ્ર ન હોય આપુહી આયે

છલન મુરારી ॥૬॥ કીજે કહા જગતગુરુ યાચે આપુન ભયે ભિખારી। લે ઉદક સંકલ્પ જો કીનો વામન દેહ પસારી ॥૭॥ જયજયકાર ભયો ભૂ માપત દ્વય જુ પેંડ ભઈ સારી। એક પેંડ તુમ દેહુ તુરત હી કે વચનન સત હારી ॥૮॥ સત નહીં છાઁડો સતગુરુ મેરે નાપો પીઠ હમારી। સૂરદાસ પ્રભુ સર્વસુ દીનો પાયો રાજ પતારી ॥૯॥ * ૨૬૨ *

[રાગ સારંગ] અહો બલિ દ્વારે ઠાઢે વામન। ચાર્યોં વેદ પઢત મુખપાઠી અતિ સુમંદ સ્વર ગાવન ॥૧॥ બાની સુનિ બલિ બૂઝન આયે અહો દેવ કહ્યો આવન। તીન પેંડ વસુધા હમ માઁગે પરનકુટી એક છાવન ॥૨॥ અહો અહો વિપ્ર કહા તુમ માઁગ્યો અનેક રતન દેહુ ગામન। પરમાનંદ પ્રભુ ચરન બઢાયો લાગ્યો પીઠન પાવન ॥૩॥ * ૨૬૩ *

[રાગ સારંગ] બલિરાજાકો સમર્પન સાઁચો। બહુત કહ્યો ગુરુ શુક્ર દેવતા મન દૃઢ આપ નહિં કાઁચો ॥૧॥ યજ્ઞ કરત હૈ જાકે કારન સો પ્રભુ આપુહિ જાઁચ્યો। પરમાનંદ પ્રભુ પ્રસન્ન ભયે હરિ જો જનકો જાનત હૈ સાઁચ્યો ॥૨॥ * ૨૬૪ *

* સાંઝીનાં પદ *

[રાગ ગૌરી] શ્રીવૃષભાનલડૈતી ગાઇયે કીરતિ કુલમંડન બાલ હો। સોનેકી સી બેલિ હો પ્યારી ચંપેકી સી માલ હો ॥૧॥ હંસગમની મૃગલોચની સોભિત સહજ સિંગાર। ચમકત ચંચલ

ચીકને સિર સટકારે બાર ॥૨॥ ઘૂંઘરવારે બારન ઉપર સોભિત સુંદર સાલ। ચંદકે ફંદ પરે અહિનંદન ઉરઝે કંચન ઝાલ ॥૩॥ અતલસકો લહેંગા કટિ ગાઢો દરિયાઈકી અંગિયા પીત। ઉરજ સુભટ કંચનકવચ સજિ આયે રતિ રનજીત ॥૪॥ કૃશ કટિ કેહરિ દેખિ દુરે હરિ જેહર તેહર પાય। ગજગમની કમની અવની રવની રતિ લેત બલાય ॥૫॥ કર ચૂરો લલકે ઝલકે પલકે ન લગે છબિ દેખ। અંગુરિન મુંદરી પોહોંચી ગજરા બાજૂબંદ વિસેખ ॥૬॥ ચંપકલી ચોકી ચમકે દમકે દુલરી પિય પોતિ। ચિતકો લેત ચુરાય ચાહિકે વદન ચંદકી જોતિ ॥૭॥ અરુન અધર દમકત દસનાવલિ સ્યામ ચપલતા સાર। કમલકોશમેં બૈઠી પંગતિ માનોં ભૃંગકુમાર ॥૮॥ બેસરકો મોતી લટકે મટકે ખટકે પ્રિય પ્રાન। સ્રવન બની રુચિ મનિ કનકકી તનક તરકુલી કાન ॥૯॥ પ્રિયતૃખમોચન રતિરસરોચન ચંચલ લોચન નાર। કુંવર કિસોર ચકોર ચેહેંટુવા પઢત ચંદ ચટસાર ॥૧૦॥ અલિકુલગંજન રતિરસરંજન નયનન અંજન દીન। ક્રીડત સુધા સરોવર મહિયાઁ માનો મનસિજ મીન ॥૧૧॥ સમયસહાયક નવરસનાયક સાયક ઘાયક નૈન। કુંવર કુરંગ સુરંગ કમલકાનનસોં ઠાનત કૈન ॥૧૨॥ કારી ઝપકારી ભારી બરની બરને કવિ કૌન। ભ્રૌંહેં સુઠિ સોહે મોહે માનો હાવભાવકે ભૌન ॥૧૩॥ સુભ બિરિયાઁ દુપેહેરિયાઁ ફૂલનકી બેંદી દીની ભાલ। ઈંદુવધૂ માનો નવલચંદકો આય મિલિ તતકાલ ॥૧૪॥ સીસફૂલ સોહે મોહે બની તનક

કનકકી આડ । ચિબુક ચારુ મુસિકાય હઁસત જબ પરત કપોલન
ગાડ ॥૧૫॥ યહ વિધિ છબિ અગાધા સાધા રાધા સખિયન
માઁઝ । બિટિયાઁ બહુત જો ગોપનકી સંગ ખેલત સાઁઝી સાઁઝ
॥૧૬॥ ગોધૂલિકી બિરિયાઁ ડલિયાઁ ફૂલનકી લે ચલીં હાથ।
બીનત ફૂલન યમુના કુલન સ્યામાજૂકે સાથ ॥૧૭॥ એક લિયે
ઓલી ચોલીપૈ ચાઁપ ચિબુકતર ચીર । ફૂલન તોરન તનહિં
મરોરત જહાઁ ભ્રમરનકી ભીર ॥૧૮॥ એકન લે લાવન્ય લલિત
પટકી અટકી કટિ છીન । રમક ઝમક પલ્લવ નવાય ચઢ
બીનત ફૂલ પ્રવીન ॥૧૯॥ કુંદી કુંદ કરન કોમલ નિરવારત
બાલા બેલિ । લલિત લવંગલતા વનિતા પર રહે ઝૂમકા ઝેલિ
॥૨૦॥ જાઈ જુહી નિવારી કેતકી ચંમેલી રાયબેલિ । ફૂલનકી
કર ગેંદુક બાલા વનમેં ખેલત ખેલિ ॥૨૧॥ બોરસરીકે ફૂલનકી
નકફુલી બનાવત એક। સ્યામા અભિરામા સુખધામા ખેલત
ખેલ અનેક ॥૨૨॥ તિહિં છિન કુંજબિહારીજૂ દુરિ દેખત
કુંજન ઓટ । રહે હૈં ચિત્રકેસે જુ ચિતેરે લગી દગનકી ચોટ
॥૨૩॥ કિયો સખીકો રૂપ લાલને ભર ગુલાબદલ ગોદ। ત્રિયારૂપ
ધર દરસન દીનો મનમેં માનત મોદ ॥૨૪॥ નિરખિ નિરખિ
વૃષભાનનંદિની બોલી વચન રસાલ । સબ સિંગાર જુ સોહે મોહે
તૂ કો હૈ હેરી નવબાલ ॥૨૫॥ તૂ ક્યોં ફિરત અકેલી હેલી યહ
વન યમુનાકૂલ । નંદગામ ઘર સાઁઝીકો હમ બીનન આઈ
ફૂલ ॥૨૬॥ ઉત્કંઠિત વૃષભાનનંદિની કંઠ ભુજા ઉર મેલ । આજ

અવાર ભઈ સાઁઝીકો તૂ સંગ હમારે ખેલ ॥૨૭॥ સખી લઈ
સબ બોલ બોલકે ગોરંભનકી ધુનિ સુનિ કાન । બડી બાર
ઘર જૈહેં જો તો ખીજેંગે બાબા વૃષભાન ॥૨૮॥ ચંદ્રા ચંદ્રભગા
ચંદ્રાવલિ અરુ ચંચલનયની ચલી ધામ। બહુત ફૂલ બીને હૈં
ભટૂ રી પૂજે મનકે કામ ॥૨૯॥ કમલ ફિરાવત ગીત જો ગાવત
આવત ઘર વ્રજબાલ । ફૂલનકી કર ગેંદ લકુટિયા ફૂલનકી
ઉર માલ ॥૩૦॥ માય ધાય ઉર લાય લઈ કીરતિજૂ પરમપ્રવીન ।
અરઘ બઢાય લઈ ઘર ભીતર આપ આરતી કીન ॥૩૧॥
મૃગમદ ચંદન કેસરસોં સ્યામાજૂ લીંપી ભીંત। કામધેનુકે
ગોબરસોં રચિ સાઁઝી ફૂલન ચીત ॥૩૨॥ ધૂપ દીપ ધરિ ભોગ
અમૃતરસ આરતી આપ ઉતારી। ગાવત ગીત પુનિત કિસોરી
શ્રીવૃષભાનકુમારી ॥૩૩॥ કર બ્યારુ સબ સંગ ખેલિ ચલી
અપને અપને ધામ । સ્યામાજૂ ઔર નવલસખી સુખ લૂટચો
ચાર્યોં જામ ॥૩૪॥ ત્રિયવાગો લલિતાહિ દિયો સ્યામાપતિ
સુઘર સુજાન । રસિકરૂપ ધર કેલિ કરી સુખસાગર પ્રાનન--પ્રાન
॥૩૫॥ સરદ નિસા સુખ યહ વિધિ રાધા માધો નિત્યવિહાર।
સોભા પર બલ જાય સ્યામઘન અવલોકત સુખસાર ॥૩૬॥

*** ૨૬૫ ***

[રાગ ગૌરી] રાધાપ્યારી કહ્યો સખિયનસોં સાઁઝી
ધરો રી માઈ। બિટિયાઁ બહુત અહીરનકી મિલ ગઈ જહાઁ ફૂલ

અથાઈ ॥૧॥ યહ જુ બાત જાની મનમોહન કહ્યો સબન સમુઝાય। મૈયા બછરા દેખે રહિયો મૈયા છાક ધરાય ॥૨॥ ઐસે કહિ ચલે સ્યામ સુંદરવર પોહોંચે જહાઁ સબ આય। સખીરૂપ હ્વૈ મિલે લાડિલે ફૂલ લિયે હરખાય ॥૩॥ કરસોં કર રાધા સંગ સોભિત સાઁઝી ચીતી જાય। ખટરસકે બિંજન અરપે તબ મન અભિલાષ પુજાય ॥૪॥ કીરતિ રાની લેત બલૈયા વિધિસોં વિનય સુનાય। સૂરદાસ અવિચલ યહ જોરી નિરખત દગ ન અધાય ॥૫॥ ❋ ૨૬૬ ❋

❋ સાઁઝીની અમાસનાં પદ ❋

[રાગ ગૌરી] છબરિયાઁ બાંસકી ફૂલે ફૂલ ભરી। કબહુઁક કટિ પર કબહુઁક કર પર કબહુઁક સીસ ધરી ॥૧॥ ઢાઁક ઢાઁક નીકે પિયરે પટ સોભિત જાત ડરી। ધોંધીકે પ્રભુ બોલત આવત કાહુ બાત અચગરી ॥૨॥ ❋ ૨૬૭ ❋

[રાગ ખમાચ] શ્રીરાધે વૃષભાનલલી સાઁઝી ભલી બન આઈ રે। બરન બરનકે ફૂલ બીનકે અપને હાથ બનાઈ રે ॥૧॥ નંદગામતેં સખી ભેખ લે આયે કુઁવર કન્હાઈ રે। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત નૈન નિરખિ સચુ પાઈ રે॥૨॥ ❋૨૬૮❋

[રાગ જંગલો] અરી તુમ કૌન હો રી ફુલવા બીનનહારી। નેહ લગનકો બન્યો બગીચા ફૂલ રહી ફુલવારી ॥૧॥ મદનમોહન પિય યોં બૂઝત હૈ તૂ કો હૈ સુકુમારી। લલિતા બોલી લાલસોં યોં જૂ યહ વૃષભાનદુલારી ॥૨॥ યા વનમેં હમ સદા વસત હૈં હમહી કરત રખવારી। બિન બૂઝે તુમ ફુલવા બીનત જોબનમદ મતવારી ॥૩॥ લલિત વચન સુન લાલકે સબ રીઝ રહીં વ્રજનારી। સૂરદાસ પ્રભુ રસબસ કીની વિરહવેદના ટારી ॥૪॥ ❋ ૨૬૯ ❋

❋ શ્રીહરિરાયજીની વધાઈનાં પદ ❋

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૫]

[રાગ રામકલી] પ્રકટે વિઠ્ઠલનાથ ગુસાંઈ નિજકુલહીમેં ફેર। દે ચર્વિત તાંબૂલ પૌત્રકો નિકટ આપુને ટેર ॥૧॥ સોઈ પ્રભુ કલ્યાણરાય ઘર નિજસ્વરૂપ વપુધારી। શ્રીહરિરાય નામ હૈ જિનકો દીનનકે દુઃખહારી ॥૨॥ નિજજનકે શિક્ષાકે કારન દઢ હરિભક્તિ દિખાઈ। રસિકદાસ અતિ દીન હીનમતિ બાર બાર સિર નાઈ ॥૩॥ ❋ ૨૭૦ ❋

[રાગ સારંગ] કલ્યાણરાયઘર બજત બધાઈ પ્રગટે સુખનિધિ શ્રીહરિરાઈ। સેવકજનકે સુખદ દયાનિધિ મંગલ ગાવત સબ મિલિ આઈ ॥૧॥ ક્વાર માસ વદ સુભ તિથિ પંચમી પ્રગટે સ્વજનકી કરન સહાઈ। વલ્લભકુલકો દીપ ઉદિત ભયો અંતર આનન્દસિંધુ બઢાઈ ॥૨॥ કોમલ વદન કાંતિ કરુનામય નિરખત હિ ત્રયતાપ નસાઈ। માનોં સરદચંદ્રમા પૂરન નેનનમેં ગિરિધર દરસાઈ ॥૩॥ સદા રહત

રસમય જુ વિરહમેં વિપ્રયોગ રસદાન કરાઈ । ભ્રાત ગોપેશ્વર મનરંજન મિષ શિક્ષાપત્ર સુરુચિર બનાઈ ॥૪॥ કરિ કરુના નિજ ભૂતલ પ્રગટે દૈવી–જન–મન અતિ સુખદાઈ । અધમ ઉદ્ધાર કિયો પ્રભુ આપુહિ કીજૈ કૃપા નિજજન જસ ગાઈ ॥૫॥ * ૨૭૧ *

[રાગ સારંગ] જય જય શ્રીરસિકરાય રસિક રસકી નિધિ ॥ધ્રુવ॥ ભૂતલ પર પ્રગટ હોય ભક્તનકે ક્લેશ ખોય । દઈ દૈવીજનન શિક્ષા દેત ફલકી સિદ્ધિ ॥૧॥ વિપ્રયોગ રસનિમગ્ન લગાવત પ્રભુસોં લગ્ન । દીન જાન નિજજનકે ઉપર કીજૈ કૃપા સબ વિધિ ॥૨॥ * ૨૭૨ *

* શ્રીગોપીનાથજીના લાલજી શ્રીપુરુષોત્તમજીની વધાઈનાં પદ *

[ભાદરવા વદ ૮ (વ્રજ આસો વદ) ૮]

[રાગ સારંગ] શ્રીવલ્લભ–સુતકે સુત પ્રગટે પરિપૂરન પુરુષોત્તમ નામ । ગોપીનાથ નિરખિ મન ફૂલે મંગલ ગાવત ચહુઁદિસ વામ ॥૧॥ અતિ આનંદ બઢ્યો પુર સબહિ જૈ જૈ ધુનિ ચહુઁદિસ ઉપજાઈ । વિપ્ર વેદ ધુનિ પઢત સુરનતેં દેત અસીસ જીયો ચિર માઈ ॥૨॥ ગોપીનાથ દેત સબહિનકો પટ ભૂષન ગો ભૂ ધન ધામ । પૂરત સકલ મનોરથ જનકે રસિકદાસ કીનો પરનામ ॥૩॥ * ૨૭૩ *

[રાગ નાયકી] પ્રગટે શ્રીવલ્લભસુતકે સુત પુરુષોત્તમ ચહ

નામ । આશ્વિન કૃષ્ણ અષ્ટમી સુભ દિન પાચ કિયે સુભ કામ ॥૧॥ બાજત ઢોલ દુંદુભિ મુરલી બીન મૃદંગ સમાજ । નૃત્ય કરત નરનારી મુદિત મન કહત રહે ધરની પર ગાજ ॥૨॥ દેવ કુસુમ બરખાવત ચહુઁ દિસિ જૈ જૈ બોલ કરૈ સિર નાય । રસિકદાસ કહા બરન સકૈ ગુન સબહિનકે પરિપૂરન કાય ॥૩॥ * ૨૭૪ *

* શ્રી ગોપીનાથજીની વધાઈનાં પદ *

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૧૨]

[રાગ સારંગ] અશ્વિન વાદિ દ્વાદશી સુભગ દિન શ્રીલછમન–સુતકે સુત જાયો । હલધર રૂપ દેખિ શ્રીવલ્લભ મહા ગુનજ્ઞ ગનિક બુલવાયો ॥૧॥ લગન સધાય સબૈ ગ્રહ સુન્દર મનહિ મન અતિ હરખ બઢાયો । કુલપ્રોહિત બુલવાય રખસોં મંત્ર સ્વસ્તિવાચન પઢવાયો ॥૨॥ જાતકર્મ અરુ ામકરન કરિ ગોપીનાથ નામ ધરવાયો । દેત અસીસ વિપ્ર ત્રન પઢિ શ્રીવલ્લભ દીનો મનભાયો ॥૩॥ કિયો અજાચક સકલ નિનકો મનવાંછિત પૂરન કરવાયો । અતિ ઉદાર શ્રીલછમન-ન દેત દાન સબહિન મનભાયો ॥૪॥ શ્રી અડેલપુરમેં અતિ નંદ ચહુઁ દિસ ઉમગ્યો નાહિં સમાયો । બરસ્યો આય ચરન-દ્રિ પર અનત ઠૌર કાહૂ નહિં પાયો ॥૫॥ ઘર ઘર તોરન નમાલા જૈ જૈ ધુનિન હરખ ઉપજાયો । રસિકદાસ અતિ દીન ત મતિ કહા જાને રસના રસ ગાયો ॥૬॥ * ૨૭૫ *

[રાગ સારંગ] ઘર ઘર આનન્દ હોત વધાઈ । શ્રીવલ્લભગૃહ પ્રગટ ભયે હૈં ગોપીનાથ કુઁવર સુખદાઈ ॥૧॥ ધનિ ધનિ આશ્વિન વદિ દ્વાદશી દિન ધનિ ધનિ વાર નચ્છત્ર સુહાઈ । ધનિ ધનિ ભાગ્ય ખુલે ભક્તનકે ધનિ ધનિ કૂખ અક્કા જુ માઈ ॥૨॥ મંગલ કલસ વિરાજત દ્વારે ઘર–ઘર તોરનમાલ બંધાઈ । કુમકુમ અચ્છત થાર હાથમેં લે લે ગાવત વ્રજવધૂ આઈ ॥૩॥ ટીકો કરત નિહારત શ્રીમુખ વારતિ આરતિ લોને કરાઈ । જુગ જુગ રાજ કરૈ યહ ઢોટા દેત અસીસ સબૈ મન ભાઈ ॥૪॥ જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં દેવન દુંદુભિ નાદ બજાઈ । શ્રીવલ્લભસુત ચરનકમલરજ કૃષ્ણદાસ નોછાવર પાઈ

* ૨૭૬ *

॥૫॥

[રાગ નટ] લછમનસુત ઘર બજત બધાઈ । પ્રગટે ગોપીનાથ પ્રથમ સુત સંકરષનવપુ માઈ ॥૧॥ છંદરૂપ નરરૂપ મનોહર કીનો જગ દરસાઈ । કોટિ અનંગ રોમરોમન પ્રતિ મહિમા વેદન ગાઈ ॥૨॥ અતિ ઉદાર કરુનામય અચ્છર ઉગ્ર પ્રતાપ સહાઈ । ઐસે જાન સરન આયો યહ રસિકદાસ સિર

* ૨૭૭ *

નાઈ ॥૩॥

[રાગ નટ] વલ્લભસુત પ્રથમ પ્રગટે લીલારસ ભાવ ગુ જૈ જૈ શ્રી ગોપીનાથ ભક્તન સુખદાઈ । ગાવત હૈં વેદ ચાર તો નહીં આવે પાર મહિમા કોઉ કહિ ન સકે વિપ્ર વંસ રાઈ ॥૧

પુષ્ટિપથકરન કાજ પ્રગટે હૈં ભૂમિ આજ ગાવત સબ વ્રજજન મિલ મંગલમય વધાઈ । હરિદાસ વંસ ગાવે બહુત કછુ બધાઈ પાવે દેખત તિરલોકી જન સબ બલિ-બલિ જાઈ ॥૨॥ *૨૭૮*

* શ્રીબાલકૃષ્ણલાલજીની વધાઈનાં પદ *

[ભાદરવા વદ (વ્રજ આસો વદ) ૧૩]

[રાગ સારંગ] આનંદ ભૂતલ પરમ હૈ આજ । શ્રીવિઠ્ઠલજૂકે ગૃહ પ્રકટે બાલકૃષ્ણ મહારાજ ॥૧॥ આશ્વિન વદિ તેરસ દિન સુભ અતિ હરખે ભક્ત સમાજ । સ્નેહભાવ પૂરન કરુનાનિધિ દૈવીજન ઉદ્ધારન કાજ ॥૨॥ અદ્ભુત સુન્દર ઘનસૂં સ્યામ પ્રભુ સબ દેવન સિરતાજ । રુક્મિણીમાજી ગર્ભ ભયે હરિ ધર્મકી રાખન લાજ ॥૩॥ રૂપ અગાધ અપાર જુ મહિમા રુચિર કમલદલ-લોચન આજ । પુષ્ટિભક્તિ વિસ્તાર કરન હિત આયે પ્રેમકી બાંધી પાજ ॥૪॥ બજત બધાઈ હોત મંગલ ધુનિ નિજજન સુખકે કાજ । દ્વારકેશ રિઝવત નિત્ય લીલા દાસનકે ઉર ગાજ ॥૫॥

* ૨૭૯ *

[રાગ સારંગ] વિઠ્ઠલેશ ધામ આજ પ્રગટ ભયે વીર્યરૂપ બાલકૃષ્ણ અતિ અનૂપ તીજે સુત માઈ । ગાવત ચહુઁ દિસ બધાઈ ઝુંડન જુર નારિ આઈ મંગલ સાજ કરન થાર કંચન સુહાઈ ॥૧॥ નૃત્યત સંગીત રીતિ બાજત કટિ કિંકિની જુ નૂપુરધુનિ મંદ મંદ સૂરન સુહાઈ । બજત બાજે અતિ અનૂપ રસિકદાસ કહા કહે બાઢ્યો આનંદ અતિ પ્રેમ સિંધુ માઈ ॥૨॥ * ૨૮૦ *

[રાગ સારંગ] ભયો શ્રી વિઠ્ઠલકે મન મોદ। પૂરન બ્રહ્મ શ્રી બાલકૃષ્ણ પ્રભુ ધાય લિયે જબ ગોદ ॥૧॥ બાર બાર વિધુવદન વિલોકત ફૂલે અંગ ન માય। બાલદસાકી સહજ માધુરી અચવત દગ ન અઘાય ॥૨॥ યહ સુખ દેખે હી બની આવે જાનો રસિક સુજાન। દોઊ ઓર સત સોભા બાઢી વિષ્ણુદાસકે પ્રાન ॥૩॥ * ૨૮૧ *

* નવવિલાસનાં પદ *

[રાગ માલવ] પ્રથમ વિલાસ કિયો સ્યામાજૂ કીનો વિપિન વિહાર જૂ। ઉનકી કિહિ વિધિ સોભા બરનોં કહત ન આવે પાર જૂ ॥૧॥ વાકે યૂથકી ગણના નાહીં નિર્ગુન ભક્ત કહાવેં। તાકી સંખ્યા કહત ન આવે શેષહૂ પાર ન પાવેં ॥૨॥ ઘોષ ઘોષ પ્રતિ ગલિન–ગલિન પ્રતિ રંગરંગ અંબર રાજે। કિયો સિંગાર નખસિખ અંગ યુવતી જ્યોં કરિનીગન રાજે ॥૩॥ બહુ પૂજા લે ચલી વૃંદાવન પાન ફૂલ પકવાને। તાકે યૂથ મુખ્ય ચંદ્રાવલિ ચંદ્રકલાસી બાને ॥૪॥ પોહોંચી જાય નિકુંજભવનમેં દરસી વૃંદાદેવી। તાકે પદ વંદન કરિ માઁગ્યો સ્યામસુંદર વર એવી ॥૫॥ તિહિં છિન પ્રભુજી આપ પધારે કોટિક મન્મથ મોહે। અંગ–અંગ પ્રતિ રૂપ–રૂપ પ્રતિ ઉપમા રવિશશિ કો હૈ ॥૬॥ દ્વૈ જુગ જામ સ્યામ સ્યામા સંગ કેલિ વિવિધ રંગ કીને। ઉઠત તરંગ રંગરસ ઉછલિત દાસ રસિક રસ પીને ॥૭॥ * ૨૮૨ *

[રાગ માલવ] દ્વિતીય વિલાસ કિયો સ્યામાજૂ ખેલ સમસ્યા કીની। તાકી મુખ્ય સખી લલિતાજૂ આનંદ મહારસ ભીની ॥૧॥ ચલી સંકેત વિહાર કરન બલિ પૂજા સાજિ સંપૂરન। બહુ ઉપહાર ભોગ પાયસ લૈ બાઁહ હલાવત મૂરન ॥૨॥ મંદિર દેવી ગાન કરત યશ આય મિલે ગિરિધારી। મનકો ભાયો ભયો સબનકો કામ વેદના ટારી ॥૩॥ સ્યામાકો સિંગાર સ્યામકો લલિતા નીવી ખોલી। લીલા નિરખત દાસ રસિકજન શ્રીમુખ સ્યામા બોલી ॥૪॥ * ૨૮૩ *

[રાગ માલવ] તૃતીય વિલાસ કિયો સ્યામાજૂ પ્રવીન। ખેલનકો ઉચ્છાહ સખી એકત્ર કીન ॥૧॥ તિનમેં મુખ્ય સખી વિશાખાજૂ એન। ચલી નિકુંજમહલમેં કોકિલા જ્યોં બેન ॥૨॥ ભોગ ધરિ સઁવાર બાસોંધી સની। કુસુમરંગ અનેક ગુહી કામિની ॥૩॥ ગાનસ્વર કિયો વનદેવી વિહાર। નવ ત્રિયાકો વેષ કોટિ કામ વાર ॥૪॥ ઢિંગ આસન કરાય પ્યારીકો બૈઠાય। દોઉ એકત્ર કીન નિરખ લેત બલાય ॥૫॥ યહ લીલાકો ધ્યાન મમ હૃદય ઠહરાય। દેખત સુરનરમુનિ ભૂલે રસિક બલબલ જાય ॥૬॥ * ૨૮૪ *

[રાગ માલવ] ચોથો વિલાસ કિયો સ્યામા જૂ પરાસોલી વનમાંઈ। તાકે વૃક્ષ લતા દ્રુમ બેલી તન પુલકિત આનંદ ન માંઈ ॥૧॥ ચંદ્રભગા મુખ્ય યૂથાવલિ અપની સખી સબ ન્યોતિ

બુલાઈ। ખંડમંડા જલેબી લડુવા પ્રત્યેક અંગકો ભાવ જનાઈ ॥૨॥ સાજ કિયો પૂજન દેવીકો બહુ ઉપહાર ભેટ લે આઈ। ખેલન ચલી બની તિહિં સોભા જ્યોં ઘનમેં ચપલા ચમકાઈ ॥૩॥ પોહોંચી જાય દરસ દેવી તબ હ્વૈ ગયે સ્યામકિશોર કન્હાઈ। મનકો ચીત્યો ભયો લાલનકો હાસ વિલાસ કરત કિલકાઈ॥૪॥ સ્યામા સ્યામ ભુજ ભર ભેંટે તૃન તોરત અરુ લેત બલાઈ। કહી ન જાય સોભા તા સુખકી કુંજન દુરે રસિક નિધિ પાઈ ॥૫॥ * ૨૮૫ *

[રાગ માલવ] પાઁચો વિલાસ કિયો સ્યામા જૂ કદલીવન સંકેત। તાકી સખી મુખ્ય સંજાવલિ પિયા મિલનકે હેત ॥૧॥ ચલી રલી ઉમગી યુવતી સબ પૂજન દેવી નિકસીં। ધૂપ દીપ ભોગ સંજાવલિ કમલકલી સી વિકસીં ॥૨॥ આનંદભરી નાચત ગાવત વધૂ રસમેં રસ ઉપજાતી। મંડલમેં હરિ તતછિન આયે હિલ મિલ ભયે એક પાઁતિ ॥૩॥ દ્વૈ જુગ જામ સ્યામ સ્યામા સંગ ભામિની યહ રસ પીનો। ઉનકી કૃપાદષ્ટિ અવલોકત રસિકદાસ રસ ભીનો ॥૪॥ * ૨૮૬ *

[રાગ માલવ] છઠો વિલાસ કિયો સ્યામા જૂ। ગોવર્ધનસોં ચલી ભામા જૂ ॥ પહેરેં રંગરંગકી સારી। હાથન પૂજા થારી ॥ તાકી મુખ્ય સહચરી રાઈ। ખેલનકો બહુત સુઘરાઈ ॥૧॥ ॥છંદ॥ ચલી વનવન વિહંસી સુંદરી હાર કંકન જગમગે।

આય મંદિર પૂજ દેવી ભોગ સિખરન સગમગે ॥૨॥ તા સમય પ્રભુ આપ પ્રગટે કોટિ મન્મથ મોહહીં। નિરખ સખિયન કમલ મુખ માનોં નિધન ધન જ્યોં સોહહીં ॥૩॥ ખેલકો આરંભ કીનો રાધામાધો બિચ કિયે। વાકી પરછાઈંજુ પરી તબ રસિક ચરનન ચિત્ત દિયે ॥૪॥ * ૨૮૭ *

[રાગ માલવ] સાતોં વિલાસ કિયો સ્યામા જૂ ગહ્વર વનમેં મતો જુ કીન। મુખ્ય જુ કૃષ્ણાવતી સહચરી લઘુ લાઘવ અતિહી પરવીન ॥૧॥ વનદેવી હૈ ગુંજાકુંજન પુહુપન ગુહી સુમાલ। ચંદ્રાવલી પ્રમુદિત હ્વૈ વિહઁસત મુખ જૈસે મુનિયા હો લાલ ॥૨॥ રચ્યો ખેલ દેવી ઢિંગ યુવતી કોકકલા જુ મનોજ। અતિ આવેશ ભયે અવલોકત પ્રગટે મદન સરોજ ॥૩॥ કોઊ ભુજ ધર કર ચરન ઉર કોઊ અંગોઅંગ મિલાય। કુઁવર કિસોર કિસોરી રસિકમનિ દાસ રસિક હુલરાય ॥૪॥ * ૨૮૮ *

[રાગ માલવ] આઠોં વિલાસ કિયો સ્યામાજૂ સાંતનકુંડ પ્રવેશજૂ। ઉનકી મુખ્ય ભામા સારંગી ખેલત જનિત આવેશજૂ ॥૧॥ સૂરજ મંદિર પૂજન કર મેવા સામગ્રી ભોગ ધરી। આનંદભરી ચલી વ્રજલલના ક્રીડન વનકો ઉમગિ ભરી ॥૨॥ ભદ્રવનગવન કિયો વનદેવી પૂજન ચંદન બંદન લીને। ભોગ સ્વચ્છ ફેની એની સબ અંબર અભરન ચીને ॥૩॥ ગાવત આવત ભાવત ચિતવત નંદલાલકે રસમાતી। કૃષ્ણકલા

સુંદર મંદિરમેં યુવતી ભઈ સુહાતી ॥૪॥ દેખિ સ્વરૂપ ઠગી લલનાતેં ચકચૌંધીસી લાઈ । અચવત દગ ન અઘાત દાસ જો રસિક વિહારિન રાઈ ॥૫॥

* ૨૮૯ *

[રાગ માલવ] નવમ વિલાસ કિયો જૂ લડૈતી નવધા ભક્ત બુલાયે । અપને અપને સિંગાર સબૈ સજ બહુ ઉપહાર લૈ આયે ॥૧॥ સબ સ્યામા જુ ચલીં રંગભીની જ્યોં કરિની ઘન ઘોરેં । જ્યોં સરિતા જલ કુલ છાઁડિકે ઉઠત પ્રવાહ હિલોરેં ॥૨॥ બંસીવટ સંકેત સઘન વન કામકલા દરસાયે । મોહન મૂરતિ બેનુ મુકુટ મનિ કુંડલ તિમિર નસાયે ॥૩॥ કાછની કટિતટ પીત પિછોરી પગ નૂપુર ઝનકાર કરેં । કંકન વલય હાર મનિ મુક્તા તીન ગ્રામ સ્વર ભેદ ભરેં ॥૪॥ સબ સખિયન અવલોક સ્યામ છબિ અપનો સર્બસુ બારેં । કુંજદ્વાર બૈઠે પિયપ્યારી અદ્‌ભુતરૂપ નિહારેં ॥૫॥ પૂઆ ખોવા મિઠાઈ મેવા નવધા ભોજન આનેં । તહાઁ સતકાર કિયો પુરુષોત્તમ અપનો જન્મફલ માનેં ॥૬॥ ભોગ સરાય અચવાય બીરા ધર નીરાંજન ઉતારે । જય જય શબ્દ હોત તિહુઁપુરમેં ગુરુજન લાજ નિવારે ॥૭॥ સઘનકુંજ રસપુંજ અલિ ગુંજત કુસુમન સેજ સઁવારી । રતિરન સુભટ જુરે પિય પ્યારી કામવેદના ટારી ॥૮॥ નવરસ રાસવિલાસ હુલાસ વ્રજયુવતિન મિલ કીને । વલ્લભ—ચરન—કમલકૃપાતેં રસિકદાસ રસ પીને ॥૯॥

* ૨૯૦ *

* દેવીપૂજનનું પદ *

[રાગ ઇમન] શ્રીરાધે કૌન ગોર તેં પૂજી । વૃન્દાવન ગોકુલ ગલિયનમેં સબ કોઉ કહત બહૂજી ॥૧॥ મદનમોહનકો મન હર લીનો કૌન બુદ્ધિ તાહિ સૂઝી । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર તો સમ ત્રિયા ન દૂજી ॥૨॥

* ૨૯૧ *

* મુરલીનાં પદ *

[રાગ રામકલી] મુરલી હમસોં વૈર દઢાયો । ચલી નિપટ ઇતરાય નેંકહી હરિ અધરન પરસાયો ॥૧॥ ફૂલી ફિરત સ્યામ કર બૈઠિ યોંહી ગર્વ બઢાયો । જ્યોં નિરધન ધન પાય અચાનક નયન અકાશ ચઢાયો ॥૨॥ સૂરસ્યામ દેખત સિહાત હૈ તાકૂં જાય રિઝાયે । ત્રિભુવનપતિ શ્રીપતિ જે કહાવત તિન મુરલી બસ પાયે ॥૩॥

* ૨૯૨ *

[રાગ રામકલી] મુરલીકો મન હરિસોં માન્યો । હરિકો મન મુરલીસોં મિલિ ગયો જૈસે પય અરુ પાન્યો ॥૧॥ જૈસે ચોર ચોરસોં તૈસો ઠગ ઠગ એકૈ જાન । કુટિલ કુટિલ મિલ ચલે એક હ્વૈ દુહુન બની પહિચાન ॥૨॥ યે વન વન નિત ધેનુ ચરાવત વહ વનહીકી આહિ । સૂર ગઢી વિધના જોરીકો જૈસી તૈસી તાહિ ॥૩॥

* ૨૯૩ *

[રાગ રામકલી] વૈર સદા હમસોં હરિ કીનો । પ્રથમહિં રોક રહે ગહિ મારગ દધિ લે જાન ન દીનો ॥૧॥ પુનિ મન હર્યો

ભેદ ભેદહિં ઇંદ્રિન સંગ ગહિ લીનો। તા પાછેં એ નયન બુલાયે ઉન ઉનહીકો ચીનો ॥૨॥ અબ મુરલી વૈરિન ઉપજાઈ નિપટિ ભઈ હમ ભીને। સૂર પરે હરિ ખોજ હમારે ઐસે પરમ નગીને ॥૩॥

* ૨૯૪ *

[રાગ રામકલી] સખી રી માધો દોષ ન દીજે। જો કછુ કર સકિયે સો આલી યા મુરલીકો કીજે ॥૧॥ બાર બાર વન બોલ મધુર ધ્વનિ અતિ પ્રતીત ઉપજાઈ। મિલ સ્રવનન મન મોહ મહા રસ તનકી સુધ બિસરાઈ ॥૨॥ મુખ મૃદુ વચન કપટ ચિત અંતર હમ યહ બાત ન જાની। તજ તજ લોકલાજ વિધિકી વિધિ જો યહ કહી સો માની ॥૩॥ અબ સમુઝી મિલિ એક પ્રકૃતિ હ્વૈ સુબુધિ કી સંગત સાધી। સૂરદાસ ક્યોં હૂં કરુનામય પરત નહીં આરાધી ॥૪॥

* ૨૯૫ *

[રાગ રામકલી] મુરલી હરિકો નાચ નચાવત। એતે પર યહ બાઁસ બઁસુરિયા નંદનંદનકો ભાવત ॥૧॥ ઠાઢે રહત અધીન તાકે હ્વૈ સકુચ ન બોલત બાત। વહ નિધરક આજ્ઞા કરવાવત નેંકહુ નહીં લજાત ॥૨॥ જબ જાનત આધીન ભયે હૈં દેખત ગ્રીવ નવાવત। પોઢત અધર ચલત કર પલ્લવ રંધ્ર—ચરન પલુટાવત ॥૩॥ હમ પર રિસ કરિ કરિ અવલોકત નાસાપુટ ફરકાવત। સૂરસ્યામ જબ જબ રીઝત હૈ તબ તબ સીસ ડુલાવત ॥૪॥

* ૨૯૬ *

[રાગ ખટ] બાઁસુરી બાજત મદનમોહનકી તટ જમુનાકે તીર રી। સ્રવન સુનત મેરી સુધબુધ બિસરી કહા કરૂં મેરી બીર રી ॥૧॥ એક ડર સાસ નનદકો દૂજો લોકલાજ કુલભીર રી। કૃષ્ણદાસ ગિરિધર નહિં માનત નહિં જાનત મેરી પીર રી ॥૨॥

* ૨૯૭ *

[રાગ બિલાવલ] હરિ મુરલીકે હાથ બિકાને। વહ અપમાન કરત ન લજાને ॥૧॥ વહ અપને કર લિયે દિવાને। બાર બાર વા યસહિં બખાને ॥૨॥ ઠાઢે રહત પાઁય ન પિરાને। એતે પર મન રહત ડરાને ॥૩॥ આયસુ દેત સુનત મુસકાને। જીવન જન્મ સુફલ કર માને ॥૪॥ વહ ગરજત વે હરે બતાને। બાર બાર અધરન પર ઠાને ॥૫॥ ત્રિભુવનપતિ જે કહિયત બાને। તે તો બસ તન દશા ભુલાને ॥૬॥ વા આગે હમ સબ બસ ગાને। વહ ગાવત વે સુનત પગાને ॥૭॥ સૂર નેતિ નિગમનિ જે ગાને। તે મુરલીકે નાદ ઠગાને ॥૮॥

* ૨૯૮ *

[રાગ આસાવરી] મૈં અપને બલ રહત સ્યામ સંગ તુમ કાહે દુખ પાવત રી। મો પર રિસ પાવત હો પુનિ પુનિ કછુ કાહુહિ બતરાવત રી ॥૧॥ તુમહુઁ કરો સુખ મૈં કહા બરજત ઐસેહિ સોર લગાવત રી। કહા કરોં મોહિ સ્યામ નિવાજી કહીં ત દૂર કરાવત રી ॥૨॥ વૃથા વૈર તુમ કરત નિસ દિન આછો જનમ ગમાવત રી। સૂર સુનહુ વ્રજનારિ સયાની મૂરખ હ્વૈ

સમુઝાવત રી ॥૩॥ * ૨૯૯ *

[રાગ ધનાશ્રી] બાઁસુરી બસે તો વ્રજ હમ ના બસેંગી લાલ બાઁસુરી બસાઓ તો હમેં બિદા દીજિયે । જેતે રાગ તેતે દાગ જેતે છેદ તેતે ભેદ જેતે સુર તેતે શૂલ રોમ રોમ છીજિયે ॥૧॥ તાનનકે તીખે તાન લાગે મોહે મૈન બાન સ્રવન સુનત જાય વનમેં બસીજિયે । બૅસી છાઁડો ગોપ સ્યામ બિનતી કરત વામ જૈસી કીની સૂરસ્યામ તૈસીહૂ ન કીજિયે ॥૨॥ * ૩૦૦ *

[રાગ સારંગ] મુરલી યા ઐસે સ્યામ રિઝાયે । નંદનંદનકે ગુન નહીં જાનત અતિ શ્રમતેં યહ પાયે ॥૧॥ તુમ વ્રતકો ફલ વહે દિખાયો ચીર કદંબ ચઢાયે । કહ્યો કહા સબ વૈસેહિ આવહુ યુવતિન લાજ છુડાયે ॥૨॥ તબ દે ચીર આભૂષન બોલે ધનિ ધનિ સબ્દ સુનાયે । સુનહુ સૂર વ્રજનારી ભારી ઇતનેહી હરખ બઢાયે ॥૩॥ * ૩૦૧ *

[રાગ સારંગ] આજ નંદનંદ ગોવિંદ ગિરિવરધરન તરનિતનયા નિકટ અધર મુરલી ધરી । સુનત સુર સ્રવન તજિ ભવન સુર સુંદરી આન આકાસતેં સુમન બરખા કરી ॥૧॥ ધેનુ અરુ બચ્છ ખગ મૃગ ધુનિ સુનિ સબૈ રહે ધર ધ્યાન નહીં ચરત તૃન મુખ પરી । ભૂલ પ્રતિકૂલ જલ અનિલ થકયો તા સમૈ શિલા દ્રુમ દ્રવિત રજનીશ ગતિ મતિ હરી ॥૨॥ સકલ દ્રુમ બેલિ પ્રફુલ્લિત મુદિત ભ્રમરવર ગુંજ મધુપાન મત્ત કરત શુભ તા ઘરી। નાથ વારિજવદન મદનમોહન અરુ મોહે કોટિક મદન હરત અઘવૃંદ રી ॥૩॥ * ૩૦૨ *

[રાગ નટ] ઔર કહો હરિસોં સમઝાય । તબ યહ દુવિધા કાહે રાખત વાહી મિલિયે જાય ॥૧॥ હમ અપનો મન નિઠુર કરાયો બાત તુમ્હારે હાથ । ભલી ભઈ અબ સકુચન લાગે કવિ ગાવત વ્રજનાથ ॥૨॥ અબ મુરલીપતિ જાય કહાવહુ વહ બાઁસિન તુમ કાઠ । સૂરદાસ પ્રભુ નઈ ચતુરાઈ મુરલી પઢાયો પાઠ ॥૩॥ * ૩૦૩ *

[રાગ સોરઠ] મુરલી કૌન તપ તેં કીયો । રહત ગિરિધર મુખહિં લાગી અધરકો રસ પીયો ॥૧॥ નંદનંદન પાનિ પરસકે તોહિ તનમન દીયો । સૂર શ્રીગોપાલ બસ ભયે જગતમેં જસ લીયો ॥૨॥ * ૩૦૪ *

[રાગ કલ્યાણ] વૃંદાવન સઘનકુંજ માધુરી લતાન તર જમુના પુલિનમેં મધુરી બાજે બાઁસુરી । જબતેં ધુનિ સુનિ કાન માનોં લાગે મૈન—બાન પ્રાનનકી કાસોં કહૂઁ પીર હોત પાઁસુરી ॥૧॥ વ્યાપ્યો જુ અનંગ તાતેં અંગ સુધિ ભૂલ ગઈ કોઉ બંદો કોઉ નિંદ કરો ઉપહાઁસુરી । ઐસે વ્રજઈશજૂસોં પ્રીતિ નઈ રીતિ બાઢી જાકે ઉર ગઢબ રહી પ્રેમપુંજ ગાઁસુરી ॥૨॥ * ૩૦૫ *

[રાગ કેદારો] આજ વન બેનુ બજાવત સ્યામ । યહ

કુહ ચક્તિ ભઈ વ્રજ ગોપી સુનત મધુર સુર ગ્રામ ॥૧॥ કોઉ જ્યોનાર કરત કોઉ બૈઠી કોઉ ઠાઢી હૈ ધામ। કોઉ જેંવત કોઉ પતિહિં જિમાવત કોઉ સિંગારમેં વામ ॥૨॥ માનોં ચિત્રકીસી લિખ કાઢી સુનત પરસ્પર નામ। સૂર સુનત મુરલી ભઈ વૈરી મદન કિયો તન તામ ॥૩॥ * ૩૦૬ *

* કરખાનાં પદ *

[રાગ મારુ] હો લછમન સીતા કૌને હરી। યહ જુ મઢી વૈરિન ભઈ હમકો કંચન મૃગ જો છરી ॥૧॥ જો પૈ સીતા હોય મઢીમેં ઝાંકત દ્વાર ખરી। સૂની મઢી દેખિ રઘુનંદન આવત નયન ભરી ॥૨॥ એક દુખ હતો પિતા દસરથકો દૂજો સિય કરી। સૂરદાસ પ્રભુ કહત ભ્રાતસોં વનમેં વિપતિ પરી ॥૩॥ *૩૦૭*

[રાગ મારુ] જોપે રામ રજા હોં પાઉં। ન કરો શંક લંક ગઢકી કછુ સાયર ખોદ બહાઉં ॥૧॥ બઢૂં શરીર પીઠ પરમિતિ કર સકલ કટક પહોંચાઉં। કહો તો રાવન કુલ સમેત સબ બાંધ ચરનતર લાઉં ॥૨॥ હોં સેવક હરિ ઐસો તુમ્હારો કહા એક મુખ ગાઉં। સુર અરુ અસુર સબૈ જુર આવે તો રન નહિં પીઠ દિખાઉં ॥૩॥ રાવન મારિ સિયા ઘર લાઉં તો તુમરો દાસ કહાઉં। સૂરદાસ પ્રભુ બિન કિયે કારજ મુખ નહીં આન દિખાઉં ॥૪॥ * ૩૦૮ *

[રાગ મારુ] વનચર કૌન દેસતેં આયો। કહાઁ હૈ રામ કહાઁ હૈ લછિમન કહાઁતે મુદ્રિકા લાયો ॥૧॥ હોં હનુમાન રામજૂકો સેવક તુમ સુધિ લેન પઠાયો। રાવન માર લે જાઉં તુમકો રામ રજા નહિ પાયો ॥૨॥ તુમ જિન જિય ડરપો મેરી માતા જોર રામ દલ ધાયો। સૂરદાસ રાવન કુલ ખોયો સોવત સિંઘ જગાયો ॥૩॥ * ૩૦૯ *

[રાગ મારુ] આજ રઘુવીરકો વીર આયો। જારિ લંકા સકલ મારિ રાક્ષસ બહુત સિય સુધિ લે કુસલ ફિર સિધાયો ॥૧॥ કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય બડો અપમાન કરિ ગયો જુ તેરો। અજહુઁ મન સમુઝિકે મૂઢ મિલ રામસોં સૂર મતિમંદ કહ્યો માન મેરો ॥૨॥ * ૩૧૦ *

[રાગ મારુ] આઉ રઘુવીરકી સરન અંગદ કહે માનિ રે મૂઢમતિ વચન મેરો। જાઉ રે જાઉ તબ કોપિ લંકેશ કહે ભુજન મેરી બસ્યો કાલ તેરો ॥૧॥ સુર અસુર નાગ બલી જેતે હૈં જગતમેં ઇંદ્ર બ્રહ્મા સબહિ મૈં નવાયે। બાત અદ્ભુત સબૈ ઔર પાછે રહી રીંછ કપિ લેન ગઢ લંક આયે ॥૨॥ વામ કરકી યહ અલ્પ સી અંગુરી લંક ગઢ બંક છિનમેં ઢહાઉં। કહા કરૂં નેંક મોહિ શંક રઘુવીરકી રંક તોહિ માર અબહી ઉડાઉં ॥૩॥ હોહિ ઐસો બલી કાહે ન મુગ્ધ બલ વાલિસે બાપકો વૈર લીનો। તાતકે ભ્રાતકી પત્ની માતા કરી શત્રુકી સરન જાય મૂંડ દીનો ॥૪॥ હુતે મમ તાતકે રાવરેસે લછન ધર્મકી મેંડ જિન તોર

ડારી। પરિહેં અબ ધૂર તતકાલ તેરે વદન રામ અવતાર ખલ દંડધારી ॥૫॥ સુનતહી વચન માનોં ફનગકો ફન ચક્યો સિંઘકી પૂઁછ સોવત મરોરચો। જવલિત પાવક સદશ બીસ લોચન વિકલ પટક ભુજ ઉઠત મંત્રી નિહોરચો ॥૬॥ ત્યોં લૌં આવે એંડ ધરત અભિમાન મદ ગ્રીવમેં બંક દે દૃષ્ટિ ડીઠી। સુરસુરી બંકુરી ભુજ રઘુવીરકી જો લૌં મતિમંદ તે નાહીં દીઠી ॥૭॥ ચપલ વનચરનકી જાત અતિ બોલની કહા રાજાનસોં બોલ જાને। છત્રકી છાઁહ ઇંદ્રાદિ થર થર કરેં બંક યહ ઢીઠ નહિ શંક માને ॥૮॥ કરૂં જિય શંક જો અધિક તોકો ગિનૂં જો કછુ અપનપો ઘટ વિચારૂં। ભુજનસોં પલટિ દિગપાલ સબ દલમલૂં ધરનિ નભછત્ર જો ફાર ડારૂં ॥૯॥ રહિ રે સુભટ સમસેર અધસેર તૂ અપનકો બલ જિય નહિં વિચારે। કહત પરધાન મહારાજ રાવન બલી અવનિ રહિ આભસોં બાથ મારે ॥૧૦॥ પર્યોં બલિદ્વાર પર હાર વામન ગદા કિંકરી કોર દે દે જિવાયો। તાત મમ પાલનેં આનિ બાંધ્યો જબૈ રપટન માર કઈબાર ખાયો ॥૧૧॥ મરમકો વચન સુન ખેદ હિયમેં ભયો ચટપટી લાય ભૃકુટિ ચઢાવે। હૈ કોઉ સૂર સામંત મેરી સભા માર લેહો મંદ નહિં જાન પાવે ॥૧૨॥ એક રપટન દિયે મુકુટ ઉડિ જાયગો સભા સબ ચરનસોં ચાંપિ ડારૂં। વાલિકો પૂત હ્વૈ સોચ જિયમેં કરૂં સિંઘ હ્વૈ મેંડકન કહા જુ મારૂં ॥૧૩॥ કરત અપરાધ ઉતપાત છોટેનકૂં ક્ષમા ભૂષન બડેકૂં કહાવે। જાન દેહુ દૂત અબલૌં માર્યો ન કહૂઁ પશુનસોં લરત જિય લાજ આવે ॥૧૪॥ સૂર કિસોર જબ વાલિનંદન કહ્યો સીસ અબ કૌન તોસોં પચાવે। નેંક ધર ધીર રનધીર રઘુવીર ભટ દેખ તરવાર કૈસી ચલાવે ॥૧૫॥

* ૩૧૧ *

[રાગ મારુ] આજ રઘુપતિ ચઢે લંક ગઢ લૈનકો। અવનિ ચંચલ ભઈ શેષ સુધિ બુધિ ગઈ કમઠકી પીઠ ફૂટ મિલ ગઈ રૈનકો ॥૧॥ હોત અંદોલ સાગર સપ્ત દિક્પતિ ભયે ભયભીત અતિ ઉડિ ચલે ગૈનકો। કહત મંદોદરી સુનહુ દશકંધ પિય લે મિલો સિય રાજીવદલનૈનકો ॥૨॥ વે તો જગદીસ તો ઈસકો બલ કહા એક વનચર આય જારિ ગયો ઐનકો। હરિનારાયન સ્યામદાસ પરભુસોં વૈર કર કંથ પાવે ન સુખ ચૈનકો ॥૩॥

* ૩૧૨ *

[રાગ મારુ] ચઢે હરિ કનકપુરી પર આજ। કંપી ધરનિ થરહરચો અંબર દેખ દલનકો સાજ ॥૧॥ અસુર સબૈ પઁછી જ્યોં ભાજે લછમન છૂટે બાજ। સૂરદાસ પ્રભુ લંકા આયે દેન વિભીષન રાજ ॥૨॥

* ૩૧૩ *

* દશહરાનાં પદ *

[રાગ સારંગ] આજ દશહરા સુભ દિન નીકો। ગિરિધરલાલ જવારે બાંધત બન્યો હૈ ભાલ કુંકુમકો ટીકો ॥૧॥ આરતી કરત દેત નૌછાવર ચિરજીયો લાલ ભામતો જીકો। આસકરન

પ્રભુ મોહન નાગર ત્રિભુવનકો સુખ લાગત ફીકો ॥૨॥ *૩૧૪*

[રાગ સારંગ] આજ દશહરા પરમ મંગલ દિન ધરે જવારે ગોવર્ધનધારી । કુંકુમ તિલક સુભાલ વિરાજત અદ્દભુત સોભા લાગત ભારી ॥૧॥ અશ્વ સવાર ભયે નંદનંદન ચલે કુદાવત મહા સુખકારી । મનકી અટક જહાં ભઈ ઠાઢી ચઢી અટા વૃષભાન-કુમારી ॥૨॥ ચાર્યોં નયન ભયે જબ સન્મુખ સેન બતાવત ભુજા પસારી । ગોવિંદ પ્રભુ પિય રસિક કુઁવર વર પ્રથમ સમાગમ મિલે પિય પ્યારી ॥૩॥ * ૩૧૫ *

[રાગ સારંગ] આજ દશહરા સુભ દિન નીકો જવારે પહરત ગિરિધરલાલ । આસપાસ સબ વ્રજકે બાલક મધ્ય મનોહર બાલ ॥૧॥ કરત આરતી માત યસોદા વારત મોતિન માલ । આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર પ્રેમપુંજ વ્રજબાલ ॥૨॥ * ૩૧૬ *

* દશહરા માનનું પદ *

[દશહરાના બીજા દિવસે મંગળામાં]

[રાગ બિભાસ] ચોવામેં ચહલ રહે હો જુ તુમ લાલન કહાઁ કહાઁ ગયે રાત દશહરા મનાવન । એક એકતેં સુઘર હૈ જુ સખ ઘોષનારી તુમ છૈલ ગિરિધારી સબ મન ભાવન ॥૧॥ કર માઁ કર લીનો હઁસિ એક બીરા દીનો લે લે તાકો નામ લાગે મોહિ ગિનાવન । ધોંધીકે પ્રભુ સુભટ ઇત જનાવત બાત બતરાવત જાત સખી આઈ સમુઝાવન ॥૨॥ * ૩૧૭ *

* રાસનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] નિર્તત ગોપાલ સંગ ગોપિકા મિલી । અદ્દભુત નટ ભેખ દેખ કોટિ કામ અતિ વિશેષ મુરલી જુ અધર મધુર સપ્ત સ્વરસોં રલી ॥૧॥ ગાવત પિક કંઠ સરસ પરમ રીઝ ભીંઝ તાન ભામિની સુજાન વૃષભાનજુકી લલી । વલય નૂ પુર કિંકિની કટિ ઝનકત તત થેઈ થેઈ ઉઘટત સુખ શબ્દાવલિ ગ્રીવ ભુજ પિલી ॥૨॥ બાજત મધુરે મૃદંગ તાધિલાંગ ગતિ મુઢંગ સંગ લેત દેત તાલ રાસ મંડલી । કોલાહલ હંસ મોર કરત સોર ચહુઁ ઓર ભોર ભયે ફૂલી માનોં કંજ કી કલી ॥૩॥ વૃંદાવન નવનિકુંજ પ્રેમ પુંજ ભયે હરખ નિરખ તરનિતનયા તીર ચાંદની ભલી । વલ્લભ ચરનારવિંદ પંકજમકરંદ સરસ કરત દાન માનદાસ મોહના અલી ॥૪॥ * ૩૧૮ *

[રાગ ભૈરવ] અદ્દભુત નટ ભેખ ધરે નાચત ગિરિધરનલાલ ઉઘટત સંગતિ તત થેઈ થેઈ તાધે । લેત ઉરપ માન લાગ ડાટ સુઘર તાન આન આન ગનનનનનનન ગતિ બંધાન સાધે ॥૧॥ સરદ નિસા પૂરનચંદ ત્રિવિધ વાયુ બહત મંદ ખગમૃગ દ્રુમ બેલી ત્ર રટત રાધે રાધે । યુવતી મંડલ સમૂહ રાગ રંગ કૌતૂહલ મકૃષ્ણ હિત દામોદર ચરનાંબુજ અરાધે ॥૨॥ * ૩૧૯ *

[રાગ બિલાવલ] ચલહુ રાધિકે સુજાન તેરે હિત ગુન-ધાન રાસ રચ્યો કુઁવર કાન્હ તટ કલિંદનંદિની । નિર્તત યુવતી

સમૂહ રાસ રંગ કૌતૂહલ બાજત રસમૂર અતિ મુરલિકા આનંદિની ॥૧॥ બંસીવટ નિકટ જહાઁ પરમ રમ્ય ભૂમિ તહાઁ સકલ અતિ સુખદ બહત મલય વાયુ મંદિની। જાતી ઈષદ વિકાસ કાનન અતિસૈ સુવાસ રાકાનિસિ સરદ માસ વિમલ વિશદ ચંદિની ॥૨॥ કુંભનદાસ પ્રભુ નિહાર લોચન ભર ઘોષનારિ નખસિખ સૌંદર્ય સીમ દુઃખકી નિકંદિની। વિલસો ભુજ ગ્રીવ મેલ ભામિની સુખ સિંધુ ઝેલ ગોવર્ધનધરન કેલિ હૈ જુ જગતવંદિની ॥૩॥ * ૩૨૦ *

[રાગ ખટ] આજ વ્રજરાજકો લલન ઠાઢો સખી લલિત સંકેતવટ નિકટ સોહે। દેખ રી દેખ અનિમેષ યા ભેખકો મુકુટ-કી લટક ત્રિભુવનહિં મોહે ॥૧॥ સ્વેદકન ઝલક કછુ ઝુકીસી પલકજુ પ્રેમકી લલક રસ રાસ કીયે। ધન્ય બડભાગ વૃષભાન-નૃપ—નંદિની રાધિકા અંસ પર બાહુ દીયે ॥૨॥ મનિ જટિત ભૂમિ પર રહી નવલતા ઝૂમિ કુંજ છબિ પુંજ બરની ન જાઈ। નંદનંદન ચરન પરસિ હિત જાનકે મુનિન કે મનન મિલિ પાંતિ લાઈ ॥૩॥ મહા અદ્ભુત રૂપ સકલ રસ ભૂપ યહ નંદનંદન બિના કછુ ન ભાવે। ધન્ય હરિભક્ત જિનકી કૃપાતેં સદા કૃષ્ણગુન ગદાધર મિશ્ર ગાવે ॥૪॥ * ૩૨૧ *

[રાગ સારંગ] રાસમેં નાચત લાલવિહારી નચવત હૈ સબ વ્રજકી નારી। તા થેઈ તા થેઈ તત તા થેઈ થેઈ થુંગનિ

થુંગનિ તટકિત તારી ॥૧॥ શ્રીરાધા એક તરજ મિલાવત લેત અલાપ સપ્ત સ્વર ભારી। કૃષ્ણદાસ નટ નાટ્ય રસિકવર કુસલ કેલિ ગોવર્ધનધારી ॥૨॥ * ૩૨૨ *

[રાગ સારંગ] તરનિ—તનયાતીર લાલ ગિરિવરધરન રાધિકા સંગ નૃત્યત સુભગ રાસમેં। તત થેઈ તત થેઈ કરત ગતિ ભેદસોં પિય અંગ અંગ મિલત સુંદરી તા સમે ॥૧॥ નંદનંદન નિરખ સુરસહિત સુરનારિ વેનુ કલનાદ સુનિ મોહે આકાશમેં। થકચો ઘન ચંદ અરુ તારિકા થકિ રહીં તાન સ્વર ગાન વ્રજપતિ કરત જા સમે ॥૨॥ * ૩૨૩ *

[રાગ નટ] નાગરી નટ નારાયન ગાયો। તાન માન બંધાન સપ્ત સ્વર રાગસોં રાગ મિલાયો ॥૧॥ ચરન ઘૂંઘરુ જંત્ર ભુજન પર નીકો ઝમક જમાયો। તત થેઈ તત થેઈ લેત ગતિમેં ગતિ અતિ વ્રજરાજ રિઝાયો ॥૨॥ સકલ ત્રિયનમેં સહજ ચાતુરી અંગ સુઢંગ દિખાયો। વ્યાસ સ્વામિની ધન્ય ધન્ય રાધા રાસમેં રંગ મચાયો ॥૩॥ * ૩૨૪ *

[રાગ માલવ] તત થેઈ રાસમંડલમેં નાચત પિયકે સંગ જુ પ્રીતમપ્યારી। ગાવત સરસ સુજાત મિલાવત ચપલ કુટિલહિ ભ્રૂ અનિયારી ॥૧॥ માલવ રાગ અલાપત ભામિની લેત ઉરપ જૂ નાગરનારી। પ્યારી કે સંગ બેનુ બજાવત સુઘરરાય શ્રીગિરિવરધારી ॥૨॥ કૃષ્ણદાસ પ્રભુ સૌભગ સીમા સબ

યુવતિનમેં જુ સુકુમારી । જોરી અદ્‌ભુત પ્રગટિત ભૂતલ કેલિકલા રસ મનુહારી ॥૩॥ ✻ ૩૨૫ ✻

[રાગ માલવ] અલાગ લાગન ઉરપ તિરપ ગતિ નચવત વ્રજલલના રાસે। ઉઘટત સબ્દ તત થેઈ તત થેઈ મૃગનયની ઈષદ્‌ હાસે ॥૧॥ ચાલ ચંદ મિલાવત ગાવત બાંધત મદન ભ્રોંહ પાસે। ચલત ઉરજ કટિ કિંકિની કુંડલ શ્રમજલકન સોભિત આસે ॥૨॥ નૂપુર રુનિત કુનિત કટિમેખલા કટિતટ કાછની નીલ વાસે । અવઘર તાન ગાન બંધાનસોં મોહત વિશ્વ ચરનન્યાસે ॥૩॥ મોહનલાલ ગોવર્ધનધારી રિઝવત છૈલ સુઘર લાસે। અપને કંઠકી પિય શ્રમજલકી માલા દેત કૃષ્ણદાસે ॥૪॥ ✻ ૩૨૬ ✻

[રાગ માલવ] મદન ગોપાલ રાસમંડલમેં માલવ રાગ રસભર્યો ગાવે । અવઘર તાન બંધાન સપ્ત સુર મધુર મધુર મુરલિકા બજાવે ॥૧॥ નિર્તત સુલપ લેત નૌતન ગતિ બહુવિધ હસ્તક ભેદ દિખાવે । ઉઘટત સબ્દ તત થેઈ તત થેઈ યુવતિવૃંદ મનમોદ બઢાવે ॥૨॥ થકચો ચંદ મોહે ખગ નગ મૃગ પ્રતિછિન અમિત અનાગતિ લાવે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર નટનાગર સુર નર મુનિ ગતિ મતિ બિસરાવે ॥૩॥ ✻ ૩૨૭ ✻

[રાગ માલવ] ચલિયેજૂ નેંકુ કૌતુક દેખન રચ્યો હૈ

રાસમંડલમેં રાધે હૌં જુ આઈ તુમ્હેં લેન । અંગ મૃગમદ લગાયે મુકુટ કાછની બનાયે મુરલી પીતાંબર છબિ કહી ન પરે બેન ॥૧॥ સબ સખી મિલિ નાચે ગાવે તાલ મૃદંગ મિલિ બજાવે આનંદસૂં નૃત્ય કરે મધ્ય મૂરતિ મેન । સૂરદાસ મદનમોહન હઁસત કહા હો જુ નાથ પાઁઉ ધારિયે જો ચાહો સુખ જુ દિયો નેન ॥૨॥ ✻ ૩૨૮ ✻

[રાગ માલવ] વૃન્દાવન અદ્‌ભુત નભ દેખહૂ વિહરત કાન્હર પ્યારો। ગોવર્ધનધર સ્યામ ચન્દ્રમા યુવતિન–લોચન તારો ॥૧॥ વિમલ કિરન રોમાવલિ વૈભવ ઉર નવ મનિગન હારા। લલના યૂથ પરિવેષ વિરાજિત સુરત અમૃત અનુસારા ॥૨॥ નિજજન વર ચકોર પ્રમુદિત મન પાન કરત રસધારા। સુન કૃષ્ણદાસની રાખ રતિજલનિધિ હુલસત વારંવારા ॥૩॥ ✻૩૨૯✻

[રાગ માલવ] ચંદ ગોવિંદ ગોપી તારાગન બન્યો હૈ રાસમેં વનવારી। મુખ પ્રતાપ રંજિત વૃંદાવન નવલ યુવતિ તન સુકુમારી ॥૧॥ કમલનયન કમનીય મનોહર મનહરની ગોકુલ નારી। સ્રસ્ત કવરી વર ગલિત કુસુમ ચલ નૃત્યમાન પ્રીતમ પ્યારી ॥૨॥ રસમય રાસ રસિકની ભામિની અતિ રસાલ બને સંચારી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રસિક સિરોમનિ રસિકરાય ગિરિવરધારી ॥૩॥ ✻ ૩૩૦ ✻

[રાગ ઇમન] રાસરંગ કાન્હ સંગ નૃત્યત વ્રજભામિની।

મેઘચક્ર મધ્ય બની માનોં હુ સૌદામિની ॥૧॥ અવઘર ગતિ ઉરપ લેત ચપલ ભ્રોંહ ભામિની। હુલસત મન મદન કેલિ સરદ વિમલ યામિની ॥૨॥ ગોવર્ધનધરન લાલ રિઝવત વર કામિની। થકિત નિરખિ ઉડુપતિ મુખ કૃષ્ણદાસ સ્વામિની ॥૩॥ *૩૩૧*

[રાગ ઇમન] લાલસંગ રાસરંગ લેત માન રસિક રવન ગ્રગ્રતા ગ્રગ્રતા તતતતતત થેઈ થેઈ ગતિ લીને। સારીગમપધની ધ્વનિ સુન વ્રજરાજકુઁવર ગાવત રી અતિ ગતિ જતિ ભેદ સહિત તનનનનનનન ગતિ લીને ॥૧॥ ઉદિત મુદિત સરદ ચંદ બંદ ટૂટે કંચુકીકે વૈભવ નિરખિ નિરખિ કોટિ મદન હીને। વિહરત વન રાસવિલાસ દંપતિ મન ઈષદ હાસ છીતસ્વામી ગિરિવરધર રસવસ તબ કીને ॥૨॥ * ૩૩૨ *

[રાગ ઇમન] સ્યામ સજની સરદ રજની પુલિન મધિ નિર્તત નટ ત્રગતાં ત્રગતાં તિરપ બંદ કરત સ્વામિની। ગિડિગિડિ ધિકધિક ધિલાંગ ધિધિ કટતા લાગ લઈ ઝંઝંઝં ઝનન નનન સ્વર ઉપંગિની ॥૧॥ સ્યામકો યહ નાદ ભાવે તક ધિકતા ગતિ હિ લાવે તત્ત થેઈથેઈ સબ્દ ઉઘટ કોટિ કામિની। કૃષ્ણદાસ જસહિ ગાવે કર તા થેઈ થેઈ નચાવે કાકૃતિ કાકૃતિ કાકૃતિ કર મૃદંગિની ॥૨॥ રાગ [illegible] * ૩૩૩ *

[રાગ કાન્હરો] મોરમુકુટ નટવરવપુ સ્યામસુંદર કમલનયન ભ્રોંહ બાંકી લલિત ભાલ ઘૂંઘરવારી અલકેં।

પીતવસન મોતીમાલ હિયે પદક કંઠ લાલ હઁસન બોલન ગાવન ગંડન સ્રવન કુંડલ ઝલકે ॥૧॥ કર પદ ભૂષન અનૂપ કોટિ મદનમોહન રૂપ અદભુત ચંદવદન દેખ ગોપી ભૂલી પલકે। કહિ ભગવાન હિત રામરાય ઠાઢે પ્રભુ રાસમંડલ રાધા બાઁહજોટિ કિયે હિયે પ્રેમ લલકે ॥૨॥ * ૩૩૪ *

[રાગ અડાનો] મંડલ મધ્ય રંગ ભરે સ્યામા સ્યામ રાજે રી। ઘરરરરરરરરરરરર મુરલી ઘોર ગાજે રી ॥ધ્રુ૦॥ ગાન કરત વ્રજકી વામ સપ્તસુરન તીનગ્રામ અંગઅંગ અભિરામ મન્મથ મન લાજે રી। મંદમંદ હાસ કરે રીઝિ રીઝિ આંકોં ભરે નયનન મધિ લેત માન અતિ સુદેસ છાજે રી ॥૧॥ યુવતીજન નૃત્ય કરે સ્યામ ગ્રીવ ભુજા ધરે સ્યામા સંગીત ઉઘટ રસ હી રસ સાજે રી। ધિધિકિટતા ધિધિકિટતા ધિલાં ધિલાં ધિલાં ધિધિકિટ ધિધિકિટ થેઈ થેઈ ગિડગિડતક બાજે રી ॥૨॥ રરર રૈંન રીઝ રહી યચ યમુના ગતિ ન ગહી યચચ ચંદ થકિત ભયો ગગ ગગન ભ્રાજે રી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ વિલાસ બરખત નવ રૂપરાસ વૃંદાવન વર વિલાસ રંગ બઢચો આજે રી ॥૩॥ * ૩૩૫ *

[રાગ કેદારો] આજ મોહન રચી રાસ રસ મંડલી। ઉદિત પૂરન નિશાનાથ નિરમલ દિશા દેખ દિનકરસુતા સુભગ પુલિનસ્થલી ॥૧॥ બીચ હરિ બીચ હિરનાક્ષ માલા રચી તરુલતા પિચ્છ માનોં કનક કદલી રલી। પવન વસ ચપલ દ્રુમ ડુલનસી

દેખિયત ચારુ હસ્તક ભેદ ભાંત ભારી ભલી ॥૨॥ ચરન વિન્યાસ કર્પૂર કુંકુમ ધૂરિ પૂરિ રહી દિશા વિદિશા કુંજનવનકી ગલી। કુંદ મંદાર અરવિંદ મકરંદ મિલિ કુંજપુંજન મિલે મંજુ ગુંજત અલી ॥૩॥ ગાન રસ હિ તનિક બાન બેધ્યો વિષપાન અભિમાન મુનિ ધ્યાન જિય દલમલી। અધર ગિરિધરન કે લાગ અનુરાગ મિલ જગત વિજયી ભઈ મુરલિકા કાકલી ॥૪॥ રસભરે મધ્ય મંડલ બિરાજત ખરે નંદનંદન વૃષભાનજૂકી લલી। દેખ અનિમેષ લોચન ગદાધર યુગલ લેખ જિય આપને ભાગ્ય મહિમા ફલી ॥૫॥ ✻ ૩૩૬ ✻

[રાગ કેદારો] વૃષભાનનંદિની નાચત લાલન ગિરિધરન સંગ લાગ ડાટ ઉરપ તિરપ રાસરંગ રાખ્યો। ઝપતાલ મિલ્યો રાગ કેદારો સપ્તસ્વરન અવઘર વર સુઘર તાન ગાન રંગ રાખ્યો ॥૧॥ પાઈ સુખ સુરતિ સિદ્ધિ ભરત કાવ્ય વિવિધ રિદ્ધિ અભિનય દર્શિત સુહાગ હુલાસ રંગ રાખ્યો। વનિતા શતયૂથકે પીય નિરખ થકયો સઘન ચંદ બલિહારી કૃષ્ણદાસ સુયશ રંગ રાખ્યો ॥૨॥ ✻ ૩૩૭ ✻

[શરદના બીજે દિવસે મંગળામાં]

[રાગ બિભાસ] સગવગેસેં અલગ પ્રાત રાસ વલિત લલિત ગતિ લટકત વ્રજરાજ આવે મુકુટ ડોલની। ઘૂમત નૈન સરસિજાત અરુન રગમગે અરસાત મુખ જૃંભાત શ્રમજલ કન રસ ઝકોલની ॥૧॥ ઉરસિ ચિત્ર નખહિં ઘાત જાત મદ્દ કિરન ભાંત ડગમગાત ચરન જાત મુક્તામાલ લોલની। કાછની કછની રસાલ ઉપરેના ફરહરાત બલ બલ બલ કૃષ્ણદાસ મૃદુહાસ બોલની ॥૨॥ ✻ ૩૩૮ ✻

* ધનતેરસનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] યસોદા મદનગુપાલેં બુલાવે। ધનતેરસ આવો મેરે પ્યારે લે ઉછંગ હુલરાવે ॥૧॥ હરી જરી વાગા બહુ ભૂષન રુચિસોં બહુત ધરાવે। વ્રજપતિકી મુખ સોભા નિરખત રોમ રોમ સુખ પાવે ॥૨॥ ✻ ૩૩૯ ✻

[રાગ દેવગંધાર] આજ માઈ ધન ધોવત નંદરાની। કાર્તિક વદિ તેરસ દિન ઉત્તમ ગાવત મધુરી બાની ॥૧॥ નવ સત સાજ સિંગાર અનુપમ કરત આપ મનમાની। કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરકો દેખત હિયો સિરાની ॥૨॥ ✻ ૩૪૦ ✻

* રૂપચતુર્દશીનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ ન્હાઓ મેરે કુઁવર કન્હૈયા માની કાલ દિવારી। અતિ સુગંધ કેસર ઉબટનોં નયે વસન સુખકારી ॥૧॥ કછુ ખાઓ પકવાન મિઠાઈ હોં તુમ ઉપર વારી। કર સિંગાર ચલે દોઉ ભૈયા તૃન તોરત મહતારી ॥૨॥ ગોધન ગીત ગાવત વ્રજપુરમેં ઘર ઘર મંગલચારી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુકી યહ લીલા ગિરિ ગોવર્ધનધારી ॥૩॥ ✻ ૩૪૧ ✻

[રાગ દેવગંધાર] ન્હાત બલદાઊ કુઁવર કન્હાઈ। અતિ

સુગંધ કસ્તૂરી કેસર જલમેં ઘોર મિલાઈ ॥૧॥ રતનજટિત આભૂષન વસ્તર વ્રજરાની પહેરાયે। અતિ આનંદ નિહારત ફિર ફિર આછી ભાઁત બનાયે ॥૨॥ યહ દિન દીપમાલિકાકો સુખ માનત હૈ નંદલાલ। ફૂલે ગોપ ગ્વાલ સબ માનત ઔર સકલ વ્રજબાલ ॥૩॥ અપને સંગ સખા સબ લીને ખિરક ખિલાવત ગાય। રાજત હૈ ગિરિધર શ્રીવિઠ્ઠલ સબ મન હુલસ બઢાય ॥૪॥

* ૩૪૨ *

* દિવાળીનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] આજ દિવારી મંગલચાર। વ્રજયુવતિ મિલ મંગલ ગાવત ચૌક પુરાવત આઁગન દ્વાર ॥૧॥ મધુ મેવા પકવાન મિઠાઈ ભરિ–ભરિ લીને કંચનથાર। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર પહેરે આભૂષન સિંગાર ॥૨॥

* ૩૪૩ *

* ગાય ખેલાવવાનાં પદ *

[રાગ સારંગ] બડે ખિરકમેં ધૂમરિ ખેલત। મોહનલાલ ખિલાવત રંગભરે ગગન ગરજ ઘંટા ધ્વનિ પેલત ॥૧॥ ઉસર જાત વ્રજરાજ લાડિલે ધેનુ ડાઢ જબ મેલત। નંદદાસ પ્રભુ મુદિત નંદરાની હી–હી રસસાગરમેં ઝેલત ॥૨॥

* ૩૪૪ *

[રાગ સારંગ] બાબાકે સંગ ગાય ખિલાવત બલદાઉ લાલન ગિરિધારી। હીહી ગોરી ભોરી ટોરી સુરભી સુરંગ મધુર મૃદુલા રી ॥૧॥ આગે આવત જાત પિછોરી ઢુરક ઢુરક જુ લેત હુંકારી। દેત અચાનક ફૂંક નિકટ વ્હૈ ભાજત ચૌંક ઝુકી બછરા રી ॥૨॥ ઇહ દિશ રાજા ભાન ખિલાવત ઉત હિ ખિલાવત ગોપ ગુવાલ। બીચ ખિલાવત કુઁવર લાડિલો અતિ હિ દુલારે હે નંદલાલ ॥૩॥ જાનત ગાય ખિલાય લડૈંતે જસુમતિ બાઁટત નવલ વધાઈ। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધર પેહેલે હી અપની પ્યારી ગાય ખિલાઈ ॥૪॥

* ૩૪૫ *

[રાગ સારંગ] નીકી ખેલી ગોપાલકી ગૈયા। ફૂંકે દેત ગ્વાલ સબ ઠાડે યહ જુ દિવારી નીકી ભૈયા ॥૧॥ નંદાદિક દેખત હૈં ઠાડે યહ જુ પાહુની નીકી પૈયા। બરસદ્યોસ લોં કુશલ કુલાહલ નાચો ગાવો કરો બધૈયા ॥૨॥ ધોરી ધેનુ સિંગારી મોહન બડરે વૃષભ સિંગારે। પરમાનંદ પ્રભુ રાય દામોદર ગોધનકે રખવારે ॥૩॥

* ૩૪૬ *

[રાગ સારંગ] ખેલનકો ધૌરી અકુલાની। ડાઢ મેલ સન્મુખ આતુર વ્હૈ નંદનંદનકી સુન મૃદુ બાની ॥૧॥ બડરે ગોપ ચકિત ભયે દેખત ઐસી કબહુઁ સુની ન કહાની। નાચત ગાય ભઈ નૌતન વ્રજ વરસોં વરસ કુશલ યહ જાની ॥૨॥ નંદકુમાર નિવેર ઝાર મુખ જય જય સબ્દ કરત કલ ગાની। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ રાજ કરો ભક્તન સુખદાની ॥૩॥

* ૩૪૭ *

[રાગ સારંગ] સબ ગાયનમેં ધૂમર ખેલી। સ્રવન પૂઁછ

ઉઁચકાઇ સૂધી વ્હૈ ગ્વાલ ભજાવત ફિરત અકેલી ॥૧॥ પકર લઈ ગોપાલ આપ હી કંઠ બનાવત સેલી। ચુંબન સુખ આઁકો ભર ભેટિ ટેર કહત લાઓ ગુર ભેલી ॥૨॥ આપ ગોપાલ ખવાય ખિલાવત સબ ગાયનકી હેલી। પરમાનંદ દેખે બનિ આવે જબ ધોરીકી બછિયા ઝેલી ॥૩॥ * ૩૪૮ *

* કાન જગાવવાનાં પદ *

[રાગ કાન્હરો] કાન જગાવન ચલે કન્હાઈ। ગિરિધર સિંઘદ્વાર ચઢ ટેરત સુન સબ સખામંડલી આઈ ॥૧॥ વિવિધ સિંગાર જુ પેહેરે ભૂષન પ્રફુલિત ઉર આનંદ ન માઈ। રુચિર ગેલ ગિરિ ગોવર્ધનકી કિલકત હઁસત સબૈ સુખદાઈ ॥૨॥ ટેરત ગાંગ બુલાઈ ધૂમર સ્રવન સુનત આતુર ઉઠિ ધાઈ। મેલી ડાઢ ભયો મન આનંદ ચત્રભુજદાસ ચલે સિર નાઈ ॥૩॥ * ૩૪૯ *

[રાગ કાન્હરો] દીપદાન દે સ્યામ મનોહર સબ ગાયનકે કાન જગાવત। ગાંગ બુલાઈ ધૂમર ધૌરી ઊંચે લે લે નામ બુલાવત ॥૧॥ હોઉ સચેત ભોર ખેલનકો દૌરી આવત નેક સુનાવત। સન્મુખ જાય ફૂંક મારત હૈ મુખ પર ફેર પિછોરી ધાવત ॥૨॥ મુદિત ગોપાલ અરુ ગ્વાલ મિલ જાકો બછરા તાહિ મિલાવત। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરન ડાઢ સુન હઁસ ગાવત કરતાલ બજાવત ॥૩॥ * ૩૫૦ *

[રાગ હમીર] દેખો ઇન દીપનકી સુંદરાઈ। માનો ઘનમેં વિધુમંડલ રાજત તમનિશ પરમ સુહાઈ॥૧॥ નંદરાય અગનિત પાઁતિ રચિ અદ્‌ભુત યુક્તિ બનાઈ। વિવિધ સુગંધ કપૂર આદિ દે ઘૃત પરિપૂરનતાઈ॥૨॥ ઘર ઘર મંગલ હોત સબનકે ઉર આનંદ ન સમાઈ। કુઁભનદાસ પ્રભુ ધેનુ ખિલાવત ગિરિધર સબ સુખદાઈ ॥૩॥ * ૩૫૧ *

[રાગ હમીર] આજ દીપત દિવ્ય દીપમાલિકા। માનો કોટિ રવિ કોટિ ચંદ છબિ વિમલ ભઈ નિશિકાલિકા ॥૧॥ ગજમોતિનકે ચૌક પુરાયે બિચ બિચ વજ્ર પ્રવાલિકા। ગોકુલ સકલ ચિત્રમનિ મંડિત સોભિત ઝાલ ઝમાલિકા ॥૨॥ પહર સિંગાર બની રાધા જુ સંગ લિયે વ્રજબાલિકા। ઝલમલ દીપ સમીપ સોંજ ભર કર લિયે કંચનથાલિકા ॥૩॥ પાયે નિકટ મદનમોહન પિય માનોં કમલ અલિમાલિકા। આપુન હઁસત હઁસાવત ગ્વાલન પટક પટક દે તાલિકા ॥૪॥ નંદભવન આનંદ બઢ્યો અતિ દેખત પરમ રસાલિકા। સૂરદાસ કુસુમન સુર બરખત કર અંજુલિપુટ ભાલિકા ॥૫॥ * ૩૫૨ *

* દીપમાલિકાનાં પદ *

[રાગ કાન્હરો] આજ કુહૂંકી રાત માધો દીપમાલિકા મંગલચાર। ખેલો જૂથ સહિત સંકર્ષન મોહન મૂરતિ નંદકુમાર ॥૧॥ કહત યસોદા સુનો મનમોહન ચંદન લેપ શરીર કરો। પાન ફૂલ ચોવા જુ અંબર મનિમાલા લે કંઠ ધરો ॥૨॥ ગોક્રીડન

પુનિ કાલ્હ હોયગો નંદાદિક દેખેંગે આય । પરમાનંદદાસ સંગ લીને ખિરક ખિલાવત ધૌરી ગાય ॥૩॥

* ૩૫૩ *

[રાગ કાન્હરો] આજ અમાવસ દીપમાલિકા બડી પર્વની હે ગોપાલ । ઘર–ઘર ગોપી મંગલ ગાવે સુરભી વૃષભ સિંગારો લાલ ॥૧॥ કહત યસોદા સુનો મનમોહન અપને તાતકી આજ્ઞા લેહુ । બાંરો દીપક બહુત લાડીલે કર ઉજિયારો અપનો ગેહુ ॥૨॥ હઁસ વ્રજનાથ કહત માતાસોં ધૌરી ધેનુ સિંગારો જાય । પરમાનંદદાસકો ઠાકુર જાહિં ભાવત હૈ નિસદિન ગાય ॥૩॥

* ૩૫૪ *

[રાગ કાન્હરો] નંદજુ દેત બહુ દીપદાન । ખરિક ખોરિ વ્રજ ગોપુર ગૃહ ગૃહ માલાકાર કરત નિર્માન ॥૧॥ કાર્તિક માસ કુહૂં રજની સુખ દીપ્તિ દિવ્ય રવિ કોટિ સમાન । અતુલિત છબિ લખ વ્રજકી વનિતા ઉમગ–ઉમગ ઉર કરત હૈં ગાન ॥૨॥

* ૩૫૫ *

[રાગ કાન્હરો] જયતિ વ્રજપુર સકલ ખોરિ ગોકુલ અખિલ તરનિતનયા નિકટ દિવ્ય દીપાવલી । જયતિ નવકુંજ વર દ્રુમ લતા પત્ર પ્રતિ માનોં ફૂલી નવલ કનક ચંપાવલી ॥૧॥ જયતિ ગોવિન્દ ગોવૃન્દ ચિત્રિત કરેં મુદિત ઉમડી ફિરે ગ્વાલ ગોપાવલી । જયતિ વ્રજ ઈશકે ચરિત લખિ થકિત શિવ મોહે વિધિ લજિત સુરલોક ભૂપાવલી ॥૨॥

* ૩૫૬ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીગોવર્ધન દીપમાલિકા માઈ સબ દેખનકો આયે । અરસપરસ વ્યંજન કરકે સબ વ્રજવાસી પૂજનકો ધાયે ॥૧॥ તબ જુ નંદ ઉપનંદ બુલાયે વ્રજવાસી સબહી પહરાયે । કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરને સબ વ્રજજનકે હિયે સિરાયે ॥૨॥

* ૩૫૭ *

* હટરીનાં પદ *

[રાગ કાન્હરો] લાલ માઈ બૈઠે રાજત હટરી । રાની જૂ સાજ સમ્હાર ધર્યો બલરામ કૃષ્ણકો બટરી ॥૧॥ લડુવા ગૂંજા પકવાન બહુત કર ભર-ભર થાર ધરી હૈ મઠરી । ગૃહ-ગૃહતેં ગોપી સબ આઈ ભીર ભઈ તહાઁ ઠટરી ॥૨॥ તોલ તોલકે દેત સબનકો ભાવ અટલ કર રાખ્યો અટરી । રસિક પ્રભુકે નયનન લાગી શ્રીવૃષભાનકુઁવરીકી રટરી ॥૩॥

* ૩૫૮ *

[રાગ કાન્હરો] દીપદાન દે હટરી બૈઠે નવલ લાલ ોવર્ધનધારી । દોહરી પાઁત બની દીપનકી વ્રજસોભા લાગત અતિ ભારી ॥૧॥ તૈસે હી બને નંદકે નંદન તૈસી ય બની રાધિકા ની । ગૃહ-ગૃહતેં આઈ વ્રજસુંદરી માત યસોદા દેખ સિહાની ર॥ ભાઁત-ભાઁત પકવાન મિઠાઈ લે લે ગોદ સબનકી નાવત । ારતી કરત દેત નોછાવર ફિર-ફિર મંગલ ગીત ગવાવત ॥૩॥ ઠ કર લાલ ખરિકમેં આયે ટેર ટેર સબ સખા બુલાયે । ાવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલને સબ ગાયનકે કાન જગાયે ॥૪॥

* ૩૫૯ *

[રાગ કાન્હરો] હટરી બૈઠે શ્રી ગોપાલ । રતનજટિતકી હટરી બનાઈ હીરા મોતી પરમ રસાલ ॥૧॥ ડલા ડલૈયા ઔર કુલ્હૈયા ભર-ભર ધરે પકવાન રસાલ । પાન ફૂલ સોંધે જુ સહિત સબ બાઁટત દે દે નંદકે લાલ ॥૨॥ રામાવલિ પ્રેમાવલિ લલિતા ચંદ્રાવલિ વ્રજમંગલ બાલ । ચલોજુ સખી તહાઁ પેંઠ લગી હૈ જહાઁ બેચત હૈ ગોકુલપાલ ॥૩॥ સબ સુંદરી આઈં ગૃહ-ગૃહતેં નિરખત નયન વિસાલ । ગોવિન્દ પ્રભુ પિય ચિત ચોર્યો હૈ બંધી પ્રેમકી પાલ ॥૪॥ *૩૬૦*

[રાગ કાન્હરો] હટરી બૈઠે ગિરિધરલાલ । સુંદર કુંજસદન અતિ નીકો સોભિત પરમ રસાલ ॥૧॥ ચહુઁ ઓર બની પાઁત દીપનકી ઝલકત ઝાલ ઝમાલ । મેવા મિસરી પાન ફૂલ સબ ભર-ભર રાખે થાલ ॥૨॥ કનકલતાસી સંગ મૃગનેની સોભિત સ્યામ તમાલ । ભાવ પરસ્પર લેત દેત હૈં રાજત અંગ રસાલ ॥૩॥ ઘર-ઘરતેં સબ ભેટેં લે લે આઈ વ્રજકી બાલ । રસિક પ્રભુકે આગે રાખત ગાવત ગીત રસાલ ॥૪॥ *૩૬૧*

[રાગ કાન્હરો] શ્રી ગિરિવરધર હટરી બૈઠે સોભા બરની ન જાઈ । ચહુ ઓર પકવાન મિઠાઈ દીપક જોતિ બનાઈ ॥૧॥ આપુન બૈઠે સુખદ પલંગ પર બીરા દેત મનભાઈ । સજ સિંગાર ગૃહ–ગૃહતેં નિકસીં વ્રજભામિની મિલ મંગલ ગાઈ ॥૨॥ ભીર ભઈ યસોમતિકે આઁગન મેવા બાઁટત કુઁવર કન્હાઈ । લલિતાદિક સબ કરત નોછાવર દાસ નિરખ સચુ પાઈ ॥૩॥ *૩૬૨॥

* અન્નકૂટલીલાનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] ગોદ બૈઠ ગોપાલ કહત વ્રજરાજસોં ॥ ધ્રુ૦॥ અહો તાત એક બાત સ્રવન દે સુનોજુ મેરી । ભવન માઁઝ હૌં ગયો ધરી જહાઁ સોંજ ઘનેરી ॥ મૈં હઁસ માઁગ્યો માય પેં ભોજન દે રી મોહિ । કર લકુટી લે યોં કહ્યો યહ ક્યોં દેહોં તોહિ ॥૧॥ ક્ષુધિત જાનકે નેહ રોહિની નિકટ બુલાયો । દૂધ પ્યાઇ ચુચુકાર સીખ દે કંઠ લગાયો ॥ યહ બલિ ભુકતે દેવતા કહ્યો હરેં લગ કાન । તાતેં રચિ પચિ કરત હૈં શાક પાક પકવાન ॥૨॥ યહ નિશ્ચય કર કહો કૌન સો દેવ તુમ્હારો । જો ઇતની બલિ ખાય કાજ કહા કરે હમારો ॥ કહા દેવકો નામ હૈ કૌન લોકકો નાથ । ઇકલોહી ભોજન કરે કે લે અપનો ગન સાથ ॥૩॥ સુનો સ્યામ ચિત લાય દેવકી કહૂઁ કહાની । આગમ નિગમ પુરાન કહેં ઋષિવર મુનિ જ્ઞાની ॥ સબ સુખનિધિ સુરલોક હૈ કહિયત તાકો ઈશ । સેવત હૈં સબ દેવતા જાહિ કોટી તેંતીસ ॥૪॥ જાકે અનુચર મેઘ બરષ જલ ધરની પોષે । અન્નાદિક ફલ ફૂલ નિપજ પરજા સંતોષે ॥ બહુ તૃન ઉપજેં પસુનકો ભરે સરોવર તોય । દેવ દિવારી પૂજિયે તો વ્રજ અતિ સુખ હોય ॥૫॥ એક બાત હૌં કહૂઁ જો બાબા સાઁચી માનો । ઐસે અનુચર કોટિ કોટિ કહિ કહા બખાનો ॥ અશ્વમેધ શતતેં લહે ઇન્દ્રાસનકો ભોગ । વ્રજરજકન પાવે નહીં કોટિ યજ્ઞ

તપ જોગ ॥૬॥ સો પ્રભુ અબહી ચલો જુ તુમ્હેં હૌં નિકટ બતાઊં। મન ભાવે તબ બોલ આપને સંગ ખિલાઊં॥ ગોવર્ધનકી તરહટી હમ બચ્છ ચરાવન જાઁય। અખિલ લોકકે નાથસોં છાક બાઁટ હમ ખાઁય ॥૭॥ બ્રહ્મા શિવ મુનિ રટેં તનિક પાવે ન બસેરો। કાટે વિઘ્ન અનેક સદા વ્રજવાસિન નેરો॥ વેદ જુ ઉપનિષદ કહ્યો સો ગોવર્ધનરાય। બડરે બૈઠ વિચાર મતો કર ગોધન પૂજો આય ॥૮॥ ભયે નંદ મન મુદિત બડે સબ ગોપ બુલાયે। કહે કાન્હ સો કરો ભયે સબહિન મન ભાયે ॥ સકટ પૂતના આદિ દે ડારે વિઘ્ન નસાય। ગિરિ પ્રતાપ ચિરકાલતેં થિર વ્રજવાસ બસાય ॥૯॥ હરખ નંદ ઉપનંદ સકલ વ્રજ દઈ દુહાઈ। સુરપતિ પૂજા મેંટ રાજ ગોવર્ધન રાઈ ॥ આદિલોક વૈકુંઠ લોં વ્રજ પરિપૂરન સોય। વ્રજવાસિન હિત કારને હો આયે હરિ ગિરિ હોય ॥૧૦॥ સુન વ્રજવાસી સકલ હરખિ મન કરી વધાઈ। કહા કરેગો ઇન્દ્ર હમારો કૃષ્ણ સહાઈ॥ ગોપી ગોસુત ગાય લે ઔર બાલક સંગ લાય। ગોપ ચલે ઉત્સાહસોં પૂજનકો ગિરિરાય ॥૧૧॥ અગનિત સકટ જુરાય સાજ પૂજાકી સાજેં। કાન પરી નહીં સુનત ચહુઁધા બાજન બાજેં ॥ વ્રજનારિનકે યૂથસોં ચલી યસોદા માય। ગોધન ગાય મલ્હાવહી ઉર આનંદ ન માય ॥૧૨॥ ચલે નંદ ઉપનંદ આદિ વ્રજનંદ અગાઊ। કરત પરસ્પર ખ્યાલ ચલે મોહન બલદાઊ ॥ વૃદ્ધ તરુન બારે સબૈ વ્રજ ઘર રહ્યો ન કોય। અપનો કુલપતિ પૂજિયે મહા મહોત્સવ

હોય ॥૧૩॥ દીનો દરસન સૈલ દૂરતેં સીસ નવાયે। નિકટ જાય પરનામ કરત અઘ દૂર નસાયે ॥ દીપદાન દે નંદ જૂ રજની મુખ ચહુઁ ઓર। ગાયન કાન જગાયકે બૂઝત નંદકિશોર ॥૧૪॥ આજ કુહૂકી રાત ચલો પરકમ્મા કીજે। ગિરિ સન્મુખ નિસિ જાગ ભોર બલિ પૂજા દીજે ॥ ચલે હરખ ગિરિરાજકો સબૈ દાહિનો દેહિ। ગોવર્ધન ગોપાલકી સબ ગોપ બલૈયા લેહિ ॥૧૫॥ મધિ અધિદૈવિક રત્નખચિત ગિરિરાજ બિરાજે। દીપમાલિકા ચહુઁ ઓર અદ્ભુત છબિ છાજે ॥ સકલ નિસા આનંદમેં રજની ગઈ વિહાય। વિધિવત પૂજા કીજિયે બલિ ઉપહાર મઁગાય ॥૧૬॥ ગાવત ગીત પુનીત સકલ વ્રજનારી સુહાયે। અગનિત બાજે વિવિધ અખિલ વ્રજરાજ બજાયે ॥ ગિરિવર પ્રથમ ન્હવાવહી માનસીગંગા નીર। અગનિત કલસા હેમકે લે નાવત ધૌરી છીર ॥૧૭॥ પુનિ ચંદન ઉબટાય સ્વચ્છ જલ ગિરિહીં ન્હવાયે। અરગજા કુંકુમ પોહોપ ચરચ પટ પીત ઉઢાયે ॥ ધૂપ દીપ બહુ વિધ કિયે કુંડવારો ધર ભોગ। સુખ સમુદ્ર લહેરન બઢ્યો ઇન વ્રજવાસિન યોગ ॥૧૮॥ પૂજાકો પરસાદ દેત ગ્વાલન મનભાયે। માથે ટોરા બાઁધ પીઠ થાપે સરસાયે ॥ નંદરાય આજ્ઞા દઈ આન ખિલાઓ ગાય। કાન્હ તોકસોં યોં કહ્યો ધૌરી પેહેલે ખિલાય ॥૧૯॥ કાન્હ ગહે પટ પીત આન જબ બોલી ધૌરી। હૂંકત લેહેંડે પેલિ બચ્છકે સન્મુખ દૌરી ॥ છુવત

બચ્છ અકુલાયકે ડાઢ મેલિ સમુહાય । ભલી ભલી ખેલી કહે સબ ગોપ સ્યામકી ગાય ॥૨૦॥ ખેલી ધૂમર ગાંગ બુલાઈ કાજર કારી । ઔર અગનિત ઝુંડ સકલ ગોપનકી ન્યારી ॥ સુખપયોધિ લહરિન બઢચો રહ્યો સકલ વ્રજ છાય । અન્નકૂટ વિધિવત રચ્યો નાના પાક બનાય ॥૨૧॥ બહુ વિધ વ્યંજન મધુર ચરપરે ખાટે ખારે । બેસનકે કો ગિને કેઇ સુકવનીકે ન્યારે ॥ તિન મધિ પૂર્યો પ્રેમસોં નવ ઓદનકો કોટ । મધ્ય ચક્ર ચિત્રિત ધર્યો ગિરિ ઓદનકી ઓટ ॥૨૨॥ બહુત ભાઁત પકવાન નામ લે કૌન બખાને । ગિનત ન આવે પાર પરમ રુચિ ધરે સંધાને ॥ બાસોંધી મિશ્રી સની મિલિ મૃગમદ ઘનસાર । નાનાવિધિ મેવાનકે ગિનત ન આવે પાર ॥૨૩॥ દધિ સિખરન સંચાવ સેંમઈ પાયસ પ્યારી । વરા મગોરી વરી તિલવરી રોચક ન્યારી ॥ પાપર અતિ કોમલ ધરે ઘૃત નવનીત મઁગાય । ઓટચો દૂધ સદ્ય ધૌરીકો મિશ્રી પનો છનાય ॥૨૪॥ તુલસીદલ દે નંદ પોહોપમાલા પહેરાવે । સૌરભ ચંદન પીત સજલ શંખોદક નાવે ॥ દુહુઁ કર જોરે દીન વ્હૈ ધ્યાન ધરત વ્રજરાજ । પ્રત્યક્ષ હુવૈ ભોજન કરે રૂપ ધરે ગિરિરાજ ॥૨૫॥ કહત ગોપ સમુદાય રૂપ ગિરિરાજ નિહારો । જાકે ઐસો પૂત સુફલ વ્રજવાસ તિહારો ॥ મોરપખૌવા સિર ધરે ઉર રાજત વનમાલ । સબ દેખત ભોજન કરે હો માનો શ્રીગોપાલ ॥૨૬॥ યથાસક્તિ ફલ પત્ર પાક વ્રજવાસી લાયે । પ્રેમભક્તિ

પ્રતિપાલ પરમ રુચિસોં વે ખાયે ॥ કાહૂ અતિ સંકોચતેં સજ ધર રાખ્યો ગેહ । માઁગ માઁગ સબપૈ લિયો પ્રગટ જનાયો નેહ ॥૨૭॥ સીતલ પરમ સુવાસ સુખદ યમુનોદક લીનો । રહ્યો જો શેષ પ્રસાદ બાઁટ વ્રજવાસિન દીનો ॥ બીરી દેત સઁમ્હારકે આપુન નંદકુમાર । આરોગત વ્રજરાજ સાઁવરો વ્રજજન લેત ઉગાર ॥૨૮॥ મહા મહોત્સવ માન લિયો ગિરિરાજ હમારો । વ્રજવાસિન સિર છત્ર સદા ગોધન રખવારો ॥ વ્રજરાની કર આરતી લાગત ગિરિકે પાય । પટ ભૂષન નોછાવર કરકે ગ્વાલન દેત બુલાય ॥૨૯॥ નંદાદિક વ્રજ ગોપ સબૈ જુર સન્મુખ આયે । નયન પાનિ અરુ ગ્રીવ સીસ ગિરિચરન છુવાયે ॥ રામકૃષ્ણકે સીસપૈ દેવ પાનિ પરસાય । આજ્ઞા લે ઘરકો ચલે પદ વંદન કરવાય ॥૩૦॥ ઇંદ્ર ઊઠચો અકુલાય આજ કયોં હોત અવેરો । ઔર બેર વ્રજ જાય લેહું બલિ ભોગ સબેરો ॥ વ્રજ બલિકી સુધ લેનકો દીને દૂત પઠાય । મહા મહોત્સવ દેખકે કહ્યો ઇન્દ્રસોં જાય ॥૩૧॥ કોપ ઇન્દ્ર ઘન જોર સબૈ વ્રજલોક પઠાયે । ચહુઁ ઓરતેં ઘેર ઘેર વ્રજ બોરન આયે ॥ મુસલધાર બરખન લગ્યો વ્રજ કંપ્યો અકુલાય । કહ્યો સબન વ્રજરાજસોં અબ કો હોય સહાય ॥૩૨॥ વ્યાકુલ લખ વ્રજવાસી કાન્હ ગોવર્ધન ધાર્યો । વામપાનિ અઁગુરિન એક નખ અગ્ર ઉછાર્યો ॥ ગોપ લકુટિયા લે રહે ટેકી ચહુઁધા આય । કોમલ કર અતિ ભારતેં મતિ ઇત ઉત ડિગિ જાય ॥૩૩॥ લે કટિતેં

કર બેનુ ધર્યો અધરન ગિરિધારી । સપ્ત રંધ્ર સ્વર પૂર ઘોર ઊંચી દે ભારી ॥ પર્વત દિયો ઉછારકે સ્વરપૈ રહ્યો ઠહરાય। ગોપનકો બલ દેખકે ફિર ગિરિ થાંભ્યો આય ॥૩૪॥ સાત ઘોસ નિસ પરી પ્રબલ અતિ જલકી ધારેં। ગિરિકી છાયા સકલ ગોપ ગોધન તૃન ચારેં ॥ બૂંદ ન કાહૂ પરસહી યહ સુન અતુલ પ્રતાપ। પરમ પુરુષ યહ જાનકે ઇન્દ્ર બઢ્યો સંતાપ ॥૩૫॥ લે સુરભી વ્રજ આઇ પાઁય હરિકે સિર નાયો। તુમ દેવનકે દેવ કિયો મૈં અપનો પાયો ॥ અબ લૌં મૈં જાન્યો નહીં વ્રજ વૃન્દાવન રૂપ। કૃપાદૃષ્ટિસોં દેખિયે અખિલ લોકકે ભૂપ ॥૩૬॥ ગિરિવરધરન જુ કાન્હ પાનિ સુરપતિ સિર ધાર્યો। ધેનુ ક્ષીર અભિષેક માન અપરાધ નિવાર્યો ॥ સ્વર્ગલોકકો રાજ દે કરસોં થાપી પીઠ। અબતેં યહ વ્રત રાખિયો વ્રજ પર અમૃત દીઠ ॥૩૭॥ ઇંદ્ર પઠાયો ગેહ આપ વ્રજ માયા ફેરી। દેવ વિમાનન આય બરખિ કુસુમનકી ઢેરી ॥ સબ કોઊ ગોવિન્દકો શ્રીમુખ નિરખત આય। દેત દાન બહુ નંદજૂ ઉર આનંદ ન માય ॥૩૮॥ ધાય યસોમતિ માય લાલકો કંઠ લગાવે। બાર બાર વે જલપિ ચૂમ કર નયન છુવાવે ॥ સાત વરસકો સાઁવરો સાત ઘોસ ઇક હાથ। ગિરિ ધાર્યો બલ દેવકે સો પ્રભુ વૈકુંઠનાથ ॥૩૯॥ સબ વ્રજવાસી લોગ કહત વ્રજરાજ દુહાઈ। જય જય સબ્દ ઉચ્ચાર હમારો દેવ કન્હાઈ ॥ દે અસીસ ઘરકો ચલે ગ્વાલ ગોપ વ્રજનારી। વ્રજજન ગિરિધર રૂપપૈ ડાર્યો સર્વસુ વારી ॥૪૦॥ *૩૬૩*

[રાગ બિલાવલ] અપને અપને ટોલ કહત વ્રજવાસિયાઁ। ભોગ ભુગતિ લે ચલો ઇન્દ્રકે આઁસિયાઁ ॥ધ્રુવ॥ સરદ કુહૂ નિસ જાનિ દીપમાલિકા બનાઈ। ગોપન મન આનંદ ફિરત ઉનમદ અધિકાઈ ॥ એંપન થાપે દીજિયે ઘર ઘર મંગલચાર। સાત વરસકો સાઁવરો ખેલત નંદદુવાર ॥૧॥ બૈઠ નંદ ઉપનંદ બોલ વૃષભાન પઠાયે। સુરપતિ પૂજા જાન તહાઁ ચલ ગોવિન્દ આયે ॥ બાર બાર હા હા કરે કહો બાબા યહ બાત। ઘર ઘર ગોરસ સંચિયે કૌન દેવકી જાત ॥૨॥ કાન્હ તુમારી કુસલ જાન એક મંત્ર ઉપેહેં। ખટરસ વ્યંજન સાજ ભોગ સુરપતિકો દેહેં ॥ નંદ કહ્યો ચુચુકારકે જા દામોદર સોય। વરસ ઘોસકો ઘોસ હૈ મહા મહોચ્છવ હોય ॥૩॥ તબ હઁસ બોલે લાલ મંત્ર બહોર્યો એક કીનો। આદિ પુરુષ નિજ જાન રૈન સપનો મોહિ દીનો ॥ સબ દેવનકો દેવતા ગિરિ ગોવર્ધન રાજ। તાહિ ભોગ કિન દીજિયે સુરપતિકો કહા કાજ ॥૪॥ બાઢે ગોધન વૃંદ દૂધ દધિકો કહા લેખો। યહ પરચો વિદ્યમાન નયન અપને કિન દેખો ॥ તુમ દેખત બલિ ખાયગો મુઁહ માઁગ્યો ફલ દેય। ગોપ કુસલ જો ચાહિયે તો ગિરિ ગોવર્ધન સેય ॥૫॥ ગોપન કિયો વિચાર સકટ સબહિનિ મિલિ સાજે। બહુ વિધિ કર પકવાન ચલે સંગ બાજત બાજે ॥ એક વનહી વનકો ચલે એક ંદીસુર ભીર। એક ન પેંડો પાવહી ફૂલે ફિરત અહીર

॥૬॥ એક ઊબટ વ્હૈ ચલે એક વન હી વન છાયે । ગાવત ગુન ગોપાલ પ્રેમ ઉમગે ન સમાયે ॥ ગોપનકો સાગર ભયો ગિરિ ભયો મંદર ચારુ । રતન ભઈ સબ ગોપિકા કાન્હ બિલોવનહારુ ॥૭॥ વ્રજ ચોરાસી કોસ પરે ગોપનકે ડેરા । લાઁબે ચૌવન કોસ આજુ વ્રજવાસ બસેરા ॥ સબહિતકે મન સાઁવરો દીસે સબન મંઝાર । કૌતુક દેખન દેવતા આયે લોક વિસાર ॥૮॥ લીને વિપ્ર બુલાય યજ્ઞ આરંભન કીનો। સુરપતિ પૂજા મેંટ ભોગ ગોવર્ધન દીનો ॥ દેવ દિવારી સ્યામહી સબ મિલ પૂજે જાઈ । આનંદ પ્રીતિ જુ માનહી સબ દેખત બલિ ખાઈ ॥૯॥ પ્રથમ હી દૂધ ન્હવાય બોહોરિ ગંગાજલ ઢાર્યો । બડો દેવતા જાન કાન્હકો મતો વિચાર્યો ॥ જૈસે હૈં ગિરિરાજ જુ તૈસો અન્નકો કોટ। મગન ભયે પૂજા કરે નરનારી બડ છોટ ॥૧૦॥ સહસ ભુજા ગિરિ ધરે કરે ભોજન અધિકાઈ। નખ-સિખ લોં અનુહાર મનોં દૂસરો કન્હાઈ ॥ લલિતા રાધાસોં કહે તેરે હૃદૈં સમાય । ગહે અઁગુરિયાઁ નંદકી સો ઢોટા પૂજા ખાય ॥૧૧॥ પીત દુમાલો બન્યો કંઠ મોતિનકી માલા। સુંદર સુભગ શરીર ઝલમલે નયન વિસાલા ॥ સ્યામકી સોભા ગિરિ ભયો ગિરિકી સોભા સ્યામ । જૈસે પરવત ભાતકો ઢિંગ ભૈયા બલરામ ॥૧૨॥ વ્યંજન બહુત બનાય કહાઁ લૌં નામ બખાનો। ભયો ભાતકો કોટ ઓટ ગિરિરાજ છિપાનો ॥ ચક્ર વિરાજે ભાતપૈ ચંદા પટતર સોય । યજ્ઞ પુરુષ ભોજન કરે સબ દેવત

સુખ હોય ॥૧૩॥ જૈસી કંચનપુરી દિવ્ય રતનનસોં છાઈ । બલિ દીની હૈ પ્રાત–છાઁહ ચલિ પૂરબ આઈ ॥ બદરોલા વૃષભાનકી રહી બિલોવનહાર । તાકી બલિ ઉન દેવતા લીની ભુજા પસાર ॥૧૪॥ સબ સામગ્રી અરપિ ગોપ ગોપિન કર જોરે। અગનિત કીને સ્વાદ દાસ બરને કહા થોરે ॥ ઇહિ વિધિ પૂજા કીજિયે કહ્યો સબન સમઝાય । સ્યામ કહ્યો સુરદાસસોં મેરી લીલા સરસ બનાય ॥૧૫॥

* ૩૬૪ *

[સરસ લીલા]

[રાગ બિલાવલ] નંદહિં કહતિ યસોદા રાની । સુરપતિ પૂજા તુમ હિ ભુલાની ॥૧॥ યહ નહીં ભલી તુમ્હારી બાંની । મૈં ગૃહકાજ રહી લપટાની॥૨॥ લોભહિં લોભ રહત હો સાની। દેવકાજકી સુધ બિસરાની ॥૩॥ મહરિ કહત પુનિ પુનિ યહ બાની। પૂજાકે દિન પોહોંચે આની ॥૪॥ સૂરદાસ યસોમતિકી બાની। નંદ હિં ખીઝિ-ખીઝિ પછિતાની॥૫॥

* ૩૬૫ *

[રાગ બિલાવલ] નંદ કહ્યો સુધિ ભલી દિવાઈ। મૈં તો રાજકાજ મન લાઈ॥૧॥ નિતપ્રતિ કરત યહૈ અધમાઈ। કુલદેવતા સુરતિ બિસરાઈ॥૨॥ કંસ દઈ યહ લોક બડાઈ। ગાઁવ દસક સરદાર કહાઈ ॥૩॥ જલધિ બૂંદ જયોં જલધિ સમાઈ। માયા જહાઁકી તહાઁ બિલાઈ ॥૪॥ સૂરદાસ યહ કહ નંદરાઈ। ચરન તુમ્હારે સદા સહાઈ ॥૫॥

* ૩૬૬ *

[રાગ બિલાવલ] કહત મહરિ તબ ઐસી બાની। ઇંદ્ર

હિંકી દીની રજધાની ॥૧॥ કંસ કરત તુમ્હરી અતિ કાની। યહ પ્રભુકી હૈ આસિસ-બાની ॥૨॥ ગોપનિ બહુત બડાઈ
3 માની। જહૌં તહાં યહ ચલતિ કહાની ॥૩॥ તુમ ઘર મથિયે સહસ મથાની। ગ્વાલિન રહત સદા બિતતાની ॥૪॥ તૃન ઉપજત ઉનહીકે પાની। ઐસે પ્રભુકી સુરતિ ભુલાની ॥૫॥ સૂર નંદ મનમેં તબ આની। સત્ય કહતિ તુમ દેવ-કહાની ॥૬॥

* ૩૬૭ *

[રાગ બિલાવલ] મહર દિયો એક ગ્વાલ ચલાઈ। પઠયો કહિ ઉપનંદ બુલાઈ ॥૧॥ અરુ આવો વૃષભાન લિવાઈ। તુરત જાહુ તુમ કરહુ ચઁડાઈ ॥૨॥ યહ સુન ગ્વાલ ગયો તહૌં ધાઈ। નંદ મહરકી કહી સુનાઈ ॥૩॥ નેક કરહુ તુમ જિન વિલમાઈ। મોહિ કહ્યો સબ દેહુ પઠાઈ ॥૪॥ યહ સુનકે સબ ચલે અતુરાઈ। મન-મન સોચ કરત પછિતાઈ ॥૫॥ કૌન કાજ જિય માંઝ ડરાઈ। રાજ–અંસ–ધન દિયો ચુકાઈ ॥૬॥ સૂર નંદગૃહ પહુઁચે આઈ। આદર કરિ બૈઠે નંદરાઈ ॥૭॥ * ૩૬૮ *

[રાગ બિલાવલ] ગોપ સબૈ ઉપનંદ બુલાયે। કૌન કાજકો હમ હઁકરાયે ॥૧॥ સુનતહિ હમ સબ આતુર આયે। કંસ કછુ કહિ જુ માંગ પઠાયે ॥૨॥ યહ જાનિ અતિ આતુર ધાયે। સબ મિલ કહ્યો બહુત ડર પાયે ॥૩॥ કાલ્હિહિં રાજ-અંસ દે આયે। ગ્વાલ કહત તુરતહિં ઉઠિ ધાયે ॥૪॥ મહર કહ્યો હમ તુમ ડરપાયે। હઁસિ-હઁસિ કહત આનંદ બઢાયે ॥૫॥ હમ તુમકો

સુખકાજ મઁગાયે। બાર બાર યહ કહિ દુખ પાયે ॥૬॥ સૂર ઇન્દ્રપૂજા બિસરાયે। યહ સુનત સિર સબનિ નવાયે ॥૭॥

* ૩૬૯ *

[રાગ બિલાવલ] પૂજા સુનત બહુત સુખ કીનો। ભલી કરી હમકો સુધિ દીનો ॥૧॥ સુનિ બાની સબહિન સુખ લીન્હો। બડો દેવ સબહિનકો ચીન્હો ॥૨॥ ઇનહીતેં વ્રજવાસ વસીનો। હમ સબ અહીર જાતિ મતિ હીનો ॥૩॥ પૂજાકી વિધિ કરત સબૈ મિલી। જૈસી ભાઁતિ સદા આઈ ચલી ॥૪॥ બિદા માઁગ નંદસોં ગૃહ આયે। ઘરન–ઘરન યહ બાત ચલાયે ॥૫॥ સૂરદાસ ગોપનકી બાની। વ્રજ નરનારી સબન યહ જાની ॥૬॥ *૩૭૦*

[રાગ બિલાવલ] નંદઘરનિ વ્રજવધૂ બુલાઈ। યહ સુનિકે તુરતહિ સબ આઈ ॥૧॥ કૌન કાજ હમ મહરિ હઁકારી। તુમ નહીં જાનત જોબન ભારી ॥૨॥ વિહઁસી કહતિ કહા દેતિ હો ગારી। સુરપતિ પૂજા કરો સઁવારી ॥૩॥ દેખો હમ સબ સુરતિ વિસારી। ઔરોં હમહિં બઝિયે ગારી ॥૪॥ યહ કહિ હરખિત ભઈ નંદનારી। સખિયન બાત કહી સબ પ્યારી ॥૫॥ સૂર ઇન્દ્રપૂજા અનુસારી। તુરત કરો સબ ભોગ સઁવારી ॥૬॥

* ૩૭૧ *

[રાગ બિલાવલ] ઘરન ચલીં સબ કહી જસુમતિસોં। દેવ મનાવત વચન વિનતિસોં ॥૧॥ તુમ બિન ઔર નહીં

હમ જાને। મુખ સ્તુતિ કરત હમ કહા બખાને ॥૨॥ જહાઁ તહાઁ વ્રજ મંગલ ગાને। બાજત ઢોલ મૃદંગ નિસાને ॥૩॥ બહુ-બહુ ભાઁતિ કરત પકવાને। નેવજ કરિ ધરિ સાજ વિહાને ॥૪॥ છુવત નહીં દેવ–કાજ સંકાને। દેવ--ભોગકો રહત ડરાને ॥૫॥ સૂરદાસ હમ સુરપતિ જાને। ઔર કૌન ઐસૌ જિહિં માને ॥૬॥ ✻ ૩૭૨ ✻

[રાગ બિલાવલ] નંદ મહર ઘર હોત બધાઈ। કરત સબૈ વિધિ દેવ–પૂજાઈ ॥૧॥ નેવજ કરતિ યસોદા આતુર। અષ્ટસિદ્ધિ ઘરહિં અતિ આતુર ॥૨॥ મેદા ઉજ્જવલ કરકે
૯ છાન્યો। બેસન દાર–ચનક કરિ વાન્યો ॥૩॥ ઘૃત મિષ્ટાન્ન સબૈ પરિપૂરન। મિશ્રી કરત પાગકો ચૂરન ॥૪॥ લડુવા કરત મિઠાઈ ઘૃત પક। રોહિની કરત અન્ન ભોજન તક ॥૫॥ સંગ ઔર વ્રજનારી લાગી। ભોજન કર સબ ધરત સભાગી ॥૬॥ મહરિ કરત ઉપર તરકારી। જોરતિ સબ વિધ ન્યારી ન્યારી ॥૭॥ સૂરદાસ જો માઁગત જબહીં। ભીતરતેં લે દેત હૈ તબહીં ॥૮॥ ✻ ૩૭૩ ✻

[રાગ બિલાવલ] મહરિ સબૈ નેવજ લે સૈંતત। સ્યામ છુવે નહીં તાકો ડરપત ॥૧॥ કાન્હહિં કહત ઇહાઁ જિન આવે।
૧૦ લરિકનકો યહ દેવ ડરાવે ॥૨॥ સ્યામ રહે આઁગનહિં ડરાઈ। મન-મન હઁસત માતુ-સુખદાઈ ॥૩॥ મૈયારી મોહિં દેવ દિખેહેં। ઇતનો ભોજન સબ વહ ખેહેં ॥૪॥ યહ સુન ખીઝત હૈ નંદરાની। બાર-બાર સુતકો બરજાની ॥૫॥ ઐસી બાત ન કહો કન્હાઈ। તૂ કિત કરત સ્યામ લઁગરાઈ ॥૬॥ કર જોરત અપરાધ ક્ષમાંવત। બાલકકો યહ દોષ મિટાવત ॥૭॥ સૂરદાસ પ્રભુકો નહીં જાને। હઁસત ચલે મનમેં ન રિસાને ॥૮॥ ✻ ૩૭૪ ✻

[રાગ બિલાવલ] યુવતિ કહત કાન્હ રિસ પાયો। જાન દેહુ સુરકાજ બતાયો ॥૧॥ બાલક આય છુવે કહુઁ ભોજન। ઉનકી પૂજા જાને કો જન ॥૨॥ યહ કહિ કહિ દેવતા મનાવતિ। ભોગ-સમગ્રી ધરતિ ઉઠાવતિ ॥૩॥ ઉનકી કૃપાતેં ગઉ-ગન ગહરે। ઉનકી કૃપા અન્ન ધન મેરે ॥૪॥ ઉનકી કૃપા પુત્ર ફલ પાયો। દેખહુ સ્યામહિં ખીઝ પઠાયો ॥૫॥ સૂરદાસ પ્રભુ અંતરજામી। બ્રહ્મા-કીટ આદિકે સ્વામી ॥૬॥ ✻ ૩૭૫ ✻

[રાગ બિલાવલ] નંદ નિકટ તબ ગયે કન્હાઈ। સુનત બાત તહઁ ઇન્દ્ર–પુજાઈ ॥૧॥ મહર નંદ ઉપનંદ તહાઁ સબ। બોલ લિયે વૃષભાન મહર તબ ॥૨॥ દીપમાલિકા રચ–રચ સાજત। પોહોપમાલ મંડલી વિરાજત ॥૩॥ વરસ સાતકે કુઁવર કન્હાઈ। ખેલત મન આનંદ બઢાઈ ॥૪॥ ઘર-ઘર દેતિ યુવતિજન હાથા। પૂજા દેખ હઁસત વ્રજનાથા ॥૫॥ મો આગે સુરપતિકી પૂજા। મોતેં ઔર દેવ કો દૂજા ॥૬॥ સત સત ઇંદ્ર રોમ પ્રતિ રોમન। સત લોગનિ મેરે ઇક રોમન ॥૭॥ સૂર

સ્યામ યે મનસોં બાતેં। લીનો ભોગ બહુત દિન જાતેં ॥૮॥

* ૩૭૬ *

[રાગ બિલાવલ] સુરપતિ પૂજા જાન કન્હાઈ। બાર-બાર બૂઝત નંદરાઈ॥૧॥ કૌન દેવકી કરત પુજાઈ। સો મોસોં તુમ કહો સમુઝાઈ ॥૨॥ મહર કહ્યો તબ કાન્હ સુનાઈ। સુરપતિ સબ દેવનકે રાઈ ॥૩॥ તુમ્હરે હિત મૈં કરત પુજાઈ। જાતેં તુમ રહો કુસલ કન્હાઈ ॥૪॥ સૂર નંદ કહિ ભેદ બતાઈ। ભીર બહુત ઘર જાહુ સિખાઈ ॥૫॥

* ૩૭૭ *

[રાગ બિલાવલ] જાહુ ઘરહિં બલિહારી તેરી। સેજ જાઈ સોવહુ તુમ મેરી ॥૧॥ મૈં આવત હોં તુમ્હરે પાછે। ભવન જાહુ તુમ મેરે બાછે ॥૨॥ ગોપ લિયે તબ કાન્હ બુલાઈ। મંત્ર કહ્યો એક મન ઉપજાઈ ॥૩॥ આજ એક સપને કોઊ આયો। શંખ ચક્ર ભુજ ચાર બનાયો ॥૪॥ મોસોં યહ કહ કહ સમુઝાયો। યહ પૂજા તુમ કિનહિ સિખાયો ॥૫॥ સૂર સ્યામ કહિ પ્રગટ સુનાયો। ગિરિ ગોવરધન દેવ બતાયો ॥૬॥

* ૩૭૮ *

[રાગ બિલાવલ] યહ તબ કહન લગે દ્વિવિરાઈ। ઇન્દ્રહિં પૂજે કૌન બડાઈ ॥૧॥ કોટિ ઇન્દ્ર હમ છિનમેં મારે। છિનહિમેં પુનિ કોટિ સઁવારે ॥૨॥ જાકે પૂજે ફલ તુમ પાવો। તા દેવહિં તુમ ભોગ લગાવો ॥૩॥ તુમ આગે બહુ ભોજન ખેહેં। મુઁહ માઁગ્યો ફલ તુમકો દેહેં ॥૪॥ ઐસો દેવ પ્રકટ ગોવરધન। જાકે પૂજે બાઢે ગોધન ॥૫॥ સમઝ ન પરી યહ કૈસી બાની। ગ્વાલ કહી યહ અકથ કહાની ॥૬॥ સૂર સ્યામ યહ સપનો પાયો। ભોજન કૌન દેવહિં ખાયો ॥૭॥

* ૩૭૯ *

[રાગ બિલાવલ] માનહુ કહ્યો સત્ય યહ બાની। જો ચાહો વ્રજકી રજધાની ॥૧॥ તો તુમ મુઁહ માઁગ્યો ફલ પાવહુ। જો તુમ અપને કરન જિમાવહુ ॥૨॥ ભોજન સબ ખેહેં મુઁહ માઁગે। પૂજત સુરપતિ તિનકે આગે ॥૩॥ મેરી કહી સત્ય કરિ માનહુ। ગોવરધનકી પૂજા ઠાનહુ ॥૪॥ સૂર સ્યામ કહિ કહિ સમુઝાયો। નંદ ગોપ સબકે મન આયો ॥૫॥

* ૩૮૦ *

[રાગ બિલાવલ] સુરપતિ પૂજા મેંટ કન્હાઈ। ગોવરધનકી કરત પુજાઈ ॥૧॥ પાઁચ દિના લૌં કરી મિઠાઈ। નંદ મહર ઘરકી ઠકુરાઈ ॥૨॥ જાકી ઘરની મહરિ યસોદા। અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ચહુઁ કોદા ॥૩॥ ઘૃત પક બહુ ભાઁતિ પકવાના। વ્યંજન બહુ કો કરે બખાના ॥૪॥ ભોગ અન્ન બહુ ભાઁત સજાયે। અપને કુલ સબ અહીર બુલાયે ॥૫॥ સહસ્ર સકટ ભર ભરત મિઠાઈ। ગોવરધનકી પ્રથમ પુજાઈ ॥૬॥ સૂર સ્યામ યહ પૂજા ઠાની। ગિરિ ગોવરધનકી રજધાની ॥૭॥

* ૩૮૧ *

[રાગ બિલાવલ] વ્રજ ઘર-ઘર સબ ભોજન સાજત।
સબકે દ્વાર બધાઈ બાજત ॥૧॥ સકટ જોર લે ચલે દેવ-બલિ।
ગોકુલ વ્રજવાસી સબહિં મિલિ ॥૨॥ દધિ લોંની મધુ સાજ
18 મિઠાઈ। કહાઁ લગ કહૌં સબૈ બહુતાઈ ॥૩॥ ઘર-ઘરતેં પકવાન
ચલાયે। નિકસ ગામકે ગ્વેંડેં આયે ॥૪॥ વ્રજવાસી તહઁ જુરે
અપારા। સિંધુ સમાન ન વાર ન પારા ॥૫॥ પેંડેં ચલન નહીં
કોઉ પાવત। સકટ ભરે સબ ભોજન આવત ॥૬॥ સહસ્ર સકટ
ચલે નંદ મહરકે। ઔર સકટ કિતને ઘર-ઘરકે ॥૭॥ સૂરદાસ
પ્રભુ મહિમા સાગર। ગોકુલ પ્રગટે હૈં હરિ નાગર ॥૮॥
* ૩૮૨ *

[રાગ બિલાવલ] ઇક આવત ઘરતેં ચલ ધાઈ। એક
જાત ફિર ઘરહિં સમાઈ ॥૧॥ એક ટેરત એક દૌરે આવત। એક
ગિરાવત એક ઉઠાવત ॥૨॥ એક કહત આઓ રે ભાઈ। બૈલ
19 દેત હૈ સકટ ગિરાઈ ॥૩॥ કૌન કાહૂકો કાહિ સંભારે। જહઁ
તહાઁ સબ લોગ પુકારે ॥૪॥ કોઉ ગાવત કોઉ નૃત્યત આવે।
સ્યામ સખન સંગ ખેલત ભાવે ॥૫॥ સૂરદાસ પ્રભુ સબકે
નાયક। જો મન કરે સો કરિબે લાયક ॥૬॥ * ૩૮૩ *

[રાગ બિલાવલ] સાજ સિંગાર ચલીં વ્રજનારી।
20 યુવતિન ભીર ભઈ અતિ ભારી ॥૧॥ જગમગાત અઁગનિ પ્રતિ
ગહનો। સબકે ભાવ દરસ હરિ લહનો ॥૨॥ ઇહિ મિસ દેખનકો

સબ આઈ। દેખતિ ઇક ટક રૂપ કન્હાઈ ॥૩॥ યે નહીં જાનત
દેવ પુજાઈ। કેવલ સ્યામહિં સોં લૌ લાઈ ॥૪॥ કો મગ જાત
કહાઁ કો બોલત। નંદસુવનસોં ચિત નહીં ડોલત ॥૫॥ સૂર
ભજે હરિ જો જિહિં ભાઊ। મિલત તાહિ પ્રભુ તેહિ સુભાઊ
॥૬॥
* ૩૮૪ *

[રાગ બિલાવલ] ગોપ નંદ ઉપનંદ ગયે તહઁ। ગિરિ
ગોવરધન બડે દેવ જહઁ ॥૧॥ સિખર દેખ સબ રીઝે મન-મન।
ગ્વાલ કહત અતિ હિ અચરજ બન ॥૨॥ અતિ ઊંચો ગિરિરાજ
વિચારત। કોટિ મદન નિરખત છબિ લાજત ॥૩॥ પહુઁચે
સકટનિ ભરિ-ભરિ ભોજન। કોઉ આયે કોઉ નહિં કહુઁ ખોજત
॥૪॥ તિનકે કાજ અહીર પઠાયે। વિલંબ કરહુ જિન તુરત
બુલાયે ॥૫॥ આવત મારગ પાવે તિનકો। આતુર વ્હૈ બોલે
નન્દ જિનકો ॥૬॥ તુરત લિવાય તિનહિં તહઁ આયે। મહર
મનહિ અતિ હરખ બઢાયે ॥૭॥ સૂરદાસ પ્રભુ તહઁ અધિકારી।
જાનત હૈં પૂજા પરકારી ॥૮॥
* ૩૮૫ *

[રાગ બિલાવલ] આય જુરે સબ વ્રજકે વાસી। ડેરા
પરે કોસ ચૌરાસી ॥૧॥ એક ફિરત કહુઁ ઠૌર ન પાવત। એતે
પર આનંદ બઢાવત ॥૨॥ કોઉ કાહૂસોં વૈર ન તાકેં। બૈઠત મન
જહઁ ભાવત જાકે ॥૩॥ ખેલત હઁસત કરત કૌતૂહલ। જુરે લોગ
જહઁ તહાઁ અકૂહલ ॥૪॥ નંદ કહ્યો સબ ભોગ મંગાવહુ।

અપ-અપને સબ લે લે આવહુ ॥૫॥ ભોગ બહુત વૃષભાનહિં ઘરકો। કહા બરને અતિહિ બાહિરકો ॥૬॥ સૂર સ્યામ જબ આયસુ દીનો। વિપ્ર બુલાય નંદ તબ લીનો ॥૭॥ ✻ ૩૮૬ ✻

[રાગ બિલાવલ] તુરત તહાઁ તબ વિપ્ર બુલાયે। યજ્ઞારંભ તહાઁ કરવાયે ॥૧॥ સામવેદ દ્વિજ ગાન કરત તહઁ। દેખત સુર બિથકે અંબર મહઁ ॥૨॥ સુરપતિ પૂજા તબહિં મિટાઈ। ગિરિ ગોવરધન તિલક ચઢાઈ॥૩॥ કાન્હ કહ્યો ગિરિ દૂધ ન્હવાવો। બડો દેવતા ઇનહિં મનાવો॥૪॥ ગોવરધન દૂધહિં ન્હવાયે। દેવરાજ કહિ માથ નવાયે ॥૫॥ નયો દેવતા કાન્હ પુજાવત। નર-નારી સબ દેખન આવત ॥૬॥ સૂર સ્યામ ગોવરધન થાપ્યો। ઇન્દ્ર દેખ રિસ કરિ તન કાંપ્યો ॥૭॥ ✻ ૩૮૭ ✻

[રાગ બિલાવલ] દેખ ઇન્દ્ર મન ગર્વ બઢાયો। વ્રજલોગન મોકો બિસરાયો ॥૧॥ અહીર જાતિ ઓછી મતિ કીની। મેરી પૂજા ગિરિકો દીની ॥૨॥ પૂજત ગિરિહિં કહા મતિ આઈ। ગિરિ સમેત વ્રજ દેઉં બહાઈ ॥૩॥ દેખોં ધૌં કિતનો સુખ પૈહૈં। મેરે મારત કૌન બચૈહેં ॥૪॥ પરબત તબ ઇનકો ક્યોં રાખત। બારંબાર યહૈ કહિ ભાખત ॥૫॥ પૂજત ગિરિ અતિ પ્રેમ બઢાયે। સપનેકો સુખ લેત મનાયે ॥૬॥ સૂરદાસ સુરપતિકી બાની। વ્રજ બોરોં પરલયકે પાની ॥૭॥ ✻ ૩૮૮ ✻

[રાગ બિલાવલ] સ્યામ કહ્યો તબ ભોજન લાવો। ગિરિ આગે સબ આન ધરાવો ॥૧॥ સુનત નંદ તહઁ ગ્વાલ બુલાયે। ભોગ સમગ્રી સબૈ મઁગાયે ॥૨॥ ખટરસકી બહુ ભાઁત મિઠાઈ। અન્નભોગ અતિ હિ બહુતાઈ ॥૩॥ વ્યંજન બહુત ભાઁતિ પહુઁચાયે। દધિ લોંની મધુ માટ ધરાયે ॥૪॥ દહીંવરા બહુતૈ પરુસાયે। ચંદ હિ સમ પટતર તે પાયે ॥૫॥ અન્નકૂટ જૈસૌ ગોવર્ધન। અરુ પકવાન ધરે ચહુઁ કોદન ॥૬॥ પરુસત ભોજન પ્રાતહિંતેં સબ। રવિ માથેતેં ઢરક ગયો અબ ॥૭॥ ગોપન કહ્યો સ્યામ ઇહઁ આવો। ભોગ ધર્યો સબ ગિરિહિં જિમાવો ॥૮॥ સૂર સ્યામ આપુન હી ભોગી। આપુહિં માયા આપુહિં જોગી ॥૯॥ ✻ ૩૮૯ ✻

[રાગ બિલાવલ] કાન્હ કહ્યો નંદ ભોગ લગાવો। ગોપ મહર ઉપનંદ બુલાવો ॥૧॥ નયન મૂઁદ કર જોર મનાવો। પ્રેમસહિત નૈવેદ્ય ચઢાવો ॥૨॥ મનમેં નેક ખટક જિન રાખો। દીન વચન મુખતેં તુમ ભાખો ॥૩॥ ઐસી વિધિ ગિરિ પરસન વ્હૈહેં। સહસ્ર ભુજા ધર ભોજન ખૈહેં ॥૪॥ સૂરદાસ પ્રભુ આપુ પુજાવત। યહ મહિમા કૈસે કોઉ પાવત ॥૫॥ ✻ ૩૯૦ ✻

[રાગ બિલાવલ] સ્યામ કહી સોઈ સબ માની। તબ મનમેં નંદ નિશ્ચય આની ॥૧॥ નયન મૂઁદ કર જોર બુલાયે। ભાવ ભક્તિસોં ભોગ લગાયે ॥૨॥ બડે દેવ ગિરિવર સબહીકે। ભોજન કરો કૃપા કરિ નીકે ॥૩॥ સહસ્ર ભુજા ધર દરસન દીનો।

વ્રજવાસિન સુખ નયનન લીનો ॥૪॥ ભોજન કરત સબનકે આગે। સુર નર મુનિ સબ દેખન લાગે ॥૫॥ દેખ થકિત સબ વ્રજકી બાલા। દેખત નંદ ગોપ સબ ગ્વાલા ॥૬॥ સૂર સ્યામ જનકે સુખદાઈ। સહસ્ર ભુજા ધર ભોજન ખાઈ ॥૭॥ *૩૯૧*

[રાગ બિલાવલ] જેંવત દેખ નંદ સુખ પાયો। કાન્હ દેવતા પ્રગટ દિખાયો ॥૧॥ વ્રજવાસી ગિરિ જેંવત દેખ્યો। જીવન જન્મ સફલ કરિ લેખ્યો ॥૨॥ લલિતા કહતિ રાધિકા આગે। જેંવત કાન્હ નંદ કર લાગે ॥૩॥ મૈં જાની હરિકી ચતુરાઈ। સુરપતિ મેંટ આપ બલિ ખાઈ ॥૪॥ ઉત જેંવત ઇત બાતનિ પાગે। કહત સ્યામ ગિરિ જેંવન લાગે ॥૫॥ મૈં જો બાત કહી સો આઈ। સહસ્ર ભુજા ધર ભોજન ખાઈ ॥૬॥ ઔર દેવ ઇનકી સરિ નાહીં। ઇત બોલત ઉત ભોજન ખાહીં ॥૭॥ સૂરદાસ પ્રભુકી યહ લીલા। નંદનંદન વ્રજ છેલ છબિલા ॥૮॥ *૩૯૨*

[રાગ બિલાવલ] યહ છબિ દેખ રાધિકા ભૂલી। બાત કહતિ સખિયનસોં ફૂલી ॥૧॥ આપુહિ દેવા આપુ પુજેરી। આપુહિં જેંવત ભોજન–ઢેરી ॥૨॥ ઇક વૃષભાનુ બિલોવનહારી। નામ તાહિ બદરોલા નારી ॥૩॥ તાકી બલિ લઈ ભુજા પસારી। અતિ આતુર જેંવત હૈ ભારી ॥૪॥ ઉત ગિરિ સંગ ખાત બલિહારી। બદરોલાકી બલિ રુચિકારી ॥૫॥ સૂરદાસ પ્રભુ જેંવનહાર। ગિરિ બપુરેકો કહા અધિકાર ॥૬॥ *૩૯૩*

[રાગ બિલાવલ] ઇતહિં સ્યામ ગોપન સઁગ ઠાઢે। ભોજન કરત અધિક રુચિ બાઢે ॥૧॥ ગિરિ તન સોભા સ્યામ વિરાજે। સ્યામહિં છબિ ગિરિવરકી છાજે ॥૨॥ ગિરિવર ઉરહિ પીતાંબર ધારે। મોતિનકી માલા ઉર ભારે ॥૩॥ અંગ ભૂષન સ્રવનનિ મનિ કુંડલ। મોર મુકુટ સિર અલકેં કુંતલ ॥૪॥ છબિ નિરખત સબ ઘોષકુમારી। ગોવર્ધન છબિ સ્યામ અનુહારી ॥૫॥ સૂરસ્યામ લીલા-રસ-નાયક। જનમ-જનમ ભક્તન સુખદાયક ॥૬॥ *૩૯૪*

[રાગ બિલાવલ] ભોજન કરત દેવ ભયે પરસન। માઁગો નંદ તુમ્હારે જો મન ॥૧॥ ભલી કરી તુમ મેરી પૂજા। સેવક તુમસોં ઔર ન દૂજા ॥૨॥ જો માઁગો સોઈ હમ દેહેં। જહાઁ ભાવ તાહીં પૈ રેહેં ॥૩॥ મૈં સેવા વસ ભયો તુમ્હારે। જો ફલ ચાહો લેહુ સઁવારે ॥૪॥ યહ સુન ચક્રિત ભયે નર નારી। ભોજન કિયો પ્રથમ હી ભારી ॥૫॥ અબ દેખો મુખ બાત કહત હૈં। ઐસો દેવ કહાઁ ત્રિભુવન હૈં ॥૬॥ કાન્હ કહ્યો કછુ માઁગો ઇનસોં। ગિરિ-દેવતા દેત પરસનસોં ॥૭॥ સૂર સ્યામ દેવતા આપુ હૈં। વ્રજજનકે વે હરત તાપ હૈં ॥૮॥ *૩૯૫*

[રાગ બિલાવલ] નંદ કહ્યો કહા માઁગે સ્વામી। તુમ જાનત સબ અંતરજામી ॥૧॥ અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ તુમ દીનો। કૃપાસિંધુ સબ તુમરો કીનો ॥૨॥ કુસલ રહે બલરામ કન્હાઈ।

ઇનહિં કારન કરત પુજાઈ ॥૩॥ દેવનકે મનિ ગિરિવર તુમ હો।
જહઁ તહઁ વ્યાપક પૂરન સમ હો ॥૪॥ તુમ હરતા તુમ કરતા ઘરકે।
દેખ થકિત નર-નારી નગરકે ॥૫॥ બડો દેવતા સ્યામ બતાયો।
પ્રગટ ભયો સબ ભોજન ખાયો ॥૬॥ સૂર સ્યામકે જો મન આવે।
સોઇ સોઇ નાના રૂપ બનાવે ॥૭॥ * ૩૯૬ *

[રાગ બિલાવલ] માઁગ લેહુ કછુ ઔર પદારથ। સેવા
સબૈ ભઈ અબ સારથ ॥૧॥ ફલ માઁગ્યો બલરામ કન્હાઈ। યે
દોઉ રહેં કુસલ સદાઈ ॥૨॥ ઇનહીંતેં તુમ હમકો જાન્યો।
તબ તુમ ગિરિ ગોવર્ધન માન્યો ॥૩॥ કરત વૃથા તુમ ઇન્દ્ર
પુજાઈ। મેરી દીની હૈ ઠકુરાઈ ॥૪॥ કાન્હ તુમ્હારો મોકો જાને।
ઇનકો કહિયો તુમ સબ માને ॥૫॥ ઇન્દ્ર આઈ ચઢિહૈં
વ્રજ ઊપર। યહ કહિકે નહીં રારવોં ભૂ પર ॥૬॥ નેક કછુ નહીં
વાસોં વ્હૈહેં। સ્યામ ઉઠાઇ મોહિ કર લૈહેં ॥૭॥ સૂર સ્યામ
ગિરિવરકી બાની। વ્રજજન સુનત સત્ય કરિ માની ॥૮॥
* ૩૯૭ *

[રાગ બિલાવલ] કૌતુક દેખત સુર-નર ભૂલે। રોમ-રોમં
ગદ્‌ગદ સબ ફૂલે ॥૧॥ સુર વિમાન સુમનન બરખાયે। જય
ધ્વનિ સબ્દ દેવ નર ગાયે ॥૨॥ દેવ કહ્યો વ્રજવાસિનસોં તબ।
પૂજા ભલી કરી મેરી સબ ॥૩॥ જાઓ સબૈ મિલ સદન કરો
સુખ। સ્યામ કહત ગિરિ ગોવર્ધન મુખ ॥૪॥ ગ્વાલ કરત

અસ્તુતિ સબ ઠાઢે। ભાવભક્તિ ચિત સબકે બાઢે ॥૫॥ ભુવન
જાઓ કહી શ્રીમુખ બાની। ભોજન સેસ સ્યામ કર આની ॥૬॥
બાઁટ પ્રસાદ સબનકો દીનો। વ્રજ નારી નર આનંદ કીનો ॥૭॥
સૂર સ્યામ ગોપન સુખકારી। કહ્યો ચલો વ્રજકો નરનારી ॥૮॥
* ૩૯૮ *

[રાગ બિલાવલ] દોઉ કર જોર ભયે સબ ઠાઢે। ધન્ય
ધન્ય ભક્તનકે ચાઢે ॥૧॥ તુમ ભોક્તા તુમહી પ્રભુ દાતા।
અખિલ બ્રહ્માંડ લોકકે જ્ઞાતા ॥૨॥ તુમકો ભોજન કૌન કરાવે।
હિતકે વસ તુમકો કોઉ પાવે ॥૩॥ તુમ લાયક હમરે કછુ નાહીં।
સુનત સ્યામ ઠાઢે મુસકાહીં ॥૪॥ લલિતા સખી દેવતા ચીન્હો।
ચન્દ્રાવલિ રાધે કહિ દીન્હો ॥૫॥ દેવ બડો યહ કુઁવર કન્હાઈ।
કૃપા જાન હરિ તાહિ ચિન્હાઈ ॥૬॥ સૂર સ્યામ કહિ પ્રગટ
સુનાઈ। ભયે તૃપ્ત ભોજન ગિરિરાઈ ॥૭॥ * ૩૯૯ *

[રાગ બિલાવલ] પરસત ચરન ચલત સબ ઘરકો। જાત
ચલે સબ ઘોષ નગરકો ॥૧॥ સુખ સમેત મગ જાત ચલે સબ।
દૂની ભીર ભઈ તબતેં અબ ॥૨॥ કોઉ આગે કોઉ પાછે આવત।
મારગમેં કહુઁ ઠોર ન પાવત ॥૩॥ પ્રથમ હિ ગયે ડગર તિન
પાયે। પાછે લોગન જે પછિતાયે ॥૪॥ ઘર પોહોંચે અબ હી નહિ
કોઈ। મારગમેં અટકે સબ લોઈ ॥૫॥ ડેરા પરે કોસ ચૌરાસી।
ઇતને લોગ જુરે વ્રજવાસી ॥૬॥ પેંડે ચલન નહીં કોઉ પાવત।

કિતિક દૂર વ્રજ બૂઝત આવત ॥૭॥ સૂર સ્યામ ગુનસાગર નાગર । નૌતન લીલા કરી ઉજાગર ॥૮॥ ※ ૪૦૦ ※

[રાગ બિલાવલ] કોઉ પહોંચે કોઉ મારગ માંહી। બહુત ગયે ઘર બહુતક જાહીં ॥૧॥ કાહુકે મન કછુ દુખ નાહીં। અરસ પરસ હઁસ-હઁસ લપટાહીં ॥૨॥ આનંદ કરત સબૈ વ્રજ આયે। નિકટહિં આઈ લોગ નિયરાયે ॥૩॥ ભીર ભઈ વ્રજ ખોરિ
35 જહઁા તહઁ। જૈસે નદી મિલહિં સાગર મહઁ ॥૪॥ નર નારી સરિતા સબ આગર। સિંધુ મનૌ યહ ઘોષ ઉજાગર ॥૫॥ મથનહાર હરિ રતન કુમારી। લલિતાદિક ચન્દ્રાવલિ પ્યારી ॥૬॥ સૂર સ્યામ આયે નંદસાલા॥ પોહોંચે આય ઘરન નર-બાલા ॥૭॥ ※ ૪૦૧ ※

[રાગ બિલાવલ] બડો દેવતા કાન્હ પુજાયો। ગ્વાલ ગોપ હઁસ અંકમ લાયો ॥૧॥ કાન્હ ધન્ય ધનિ જસુમતિ જાયો।
36 વ્રજ ધનિ-ધનિ તુમતેં કહવાયો ॥૨॥ ધન્ય નંદ જિનિ તુમ સુત જાયો। ધાન ધનિ દેવ પ્રગટ દરસાયો ॥૩॥ મેટિ ઇન્દ્રપૂજા ગિરિ પૂજ્યો। પરસન હમહિં સદા પ્રભુ હૂજ્યો ॥૪॥ કહા ઇન્દ્ર બપુરૌ કિહિં લાયક। ગિરિ દેવતા સબહિંકે નાયક ॥૫॥ સૂરદાસ પ્રભુકે ગુન ઐસે। ભક્તન વશ દુષ્ટનકે નૈસે ॥૬॥ ※૪૦૨※

[રાગ બિલાવલ] હરિ સબકે મન યહ ઉપજાઈ। સુરપતિ નિંદત ગિરિહિં બડાઈ ॥૧॥ વરસ વરસ પ્રતિ ઇન્દ્ર પુજાઈ। કબહુઁ પ્રસન્ન ભયો નહિં આઈ ॥૨॥ પૂજત રહે વૃથા હિ સુરપતિ। સબ મુખ યહ બાની ઘર ઘર પ્રતિ ॥૩॥ બડો દેવ યહ ગિરિ ગોવર્ધન। યહૈ કહત વ્રજ ગોકુલ પુરજન ॥૪॥ તહઁા દૂત સબ ઇન્દ્ર પઠાયે। વ્રજ કૌતુક દેખનકો આયે ॥૫॥ ઘર-ઘર કહત બાત નર નારી। દૂત સુન્યો સો સ્રવન પસારી ॥૬॥ માનત ગિરિ નિંદત સુરપતિકો। હઁસત દૂત વ્રજલોગન મતિકો ॥૭॥ સૂર સુનત દૂતન રિસ પાયે। ભાગ તુરત સુરલોકહિં આયે ॥૮॥ ※૪૦૩※

[રાગ બિલાવલ] બ્રહ્મ દઈ જાકો ઠકુરાઈ। તેંતીસ કોટિ દેવનકે રાઈ ॥૧॥ ગિરિ પૂજ્યો તિનકો બિસરાઈ। જાતિ મતિ ઇનકે મન આઈ ॥૨॥ સિવ વિરંચિ જાકો કહે લાયક। જાકે હૈં મેઘનસે પાયક ॥૩॥ યહ કહતહિં આયે સુરલોકહિં। પોહોંચે જાય ઇન્દ્રકે ઓકહિં ॥૪॥ દૂતન વૈસી જાય સુનાઈ। બૈઠે જહઁા સુરનકે રાઈ ॥૫॥ કર જોરે સન્મુખ ભયે આઈ। પૂછ ઉઠે વ્રજકી કુસલાઈ ॥૬॥ દૂતન વ્રજકી બાત સુનાઈ। તુમહિં મેંટ પૂજ્યો ગિરિરાઈ ॥૭॥ તુમહિં નિંદિ ગિરિવરહિં બડાઈ। યહ સુનત રિસ દેહ કંપાઈ ॥૮॥ સૂરસ્યામ યહ બુદ્ધિ ઉપાઈ। જ્યોં જાને વ્રજમેં જદુરાઈ ॥૯॥ ※ ૪૦૪ ※

[રાગ બિલાવલ] ગ્વાલન મોસોં કરી ઢિઠાઈ। મોકો અપની જાતિ દિખાઈ ॥૧॥ તેંતીસ કોટિ સુરનકો રાઈ। તિહુઁ ભુવન ભર ચલત બડાઈ ॥૨॥ સાહિબસોં જો કરૈ ઢિઠાઈ।

તાકો નહિં કોઉ પતિયાઈ ॥૩॥ ઇન અપની પરતીતિ ઘટાઈ। મેરે વૈર કિન બચિહેં જાઈ ॥૪॥ નઈ રીતિ યહ અબહિં ચલાઈ। કાહૂ ઇનહીં દિયો બહકાઈ ॥૫॥ ઐસી મતિ ઇન અબકે પાઈ। કાકી સરન રહેંગે જાઈ ॥૬॥ ઇન દીનો મોકો બિસરાઈ। નંદ અપની પ્રકૃતિ ગઁવાઈ ॥૭॥ જાની બાત બુઢાઈ આઈ। અહીર જાતિ કોઊ ન પત્યાઈ ॥૮॥ માત-પિતા નહીં માને ભાઈ। જાન બૂઝ ઇન કરી ઢિઠાઈ ॥૯॥ મેરી બલિ પરવતહિં ચઢાઈ। ગિરિવર સહ વ્રજ દેહુઁ બહાઈ ॥૧૦॥ સૂરદાસ સુરપતિ રિસ પાઈ। કીડી તન જ્યોં પાઁખહું આઈ ॥૧૧॥ ✻ ૪૦૫ ✻

[રાગ બિલાવલ] મોકો નિંદિ પર્વતહિં વંદત। ચારા કપટ પંછી જ્યોં ફંદત ॥૧॥ મરનકાલ ઐસી બુદ્ધિ હોઈ। કછૂ કરત કછુવે વહ જોઈ ॥૨॥ ખેલત ખાત રહત વ્રજ ભીતર। ન્હાને લોગ તનક ધન ઇતર ॥૩॥ સમે સમે બરખોં પ્રતિપાલોં। ઇનકી બુદ્ધિ ઇનહિં અબ ઘાલોં ॥૪॥ મેરે મારત કૌન રાખિહેં। અહીરનકે મન યહૈ કાષિહેં ॥૫॥ જો મન જાકે સોઈ ફલ પાવે। નીમ લગાઈ આમ કો ખાવે ॥૬॥ વિષકે વૃચ્છ વિષહી ફલ ફલહેં। તામેં દાખ કહો ક્યોં મિલહેં ॥૭॥ અગનિ બરત દેખત કર નાવે। કહા કરે તિહિં અગનિ જરાવે ॥૮॥ સૂરદાસ યહ સબ કોઉ જાને। જો જાકો સો તાકો માને ॥૯॥ ✻ ૪૦૬ ✻

[રાગ બિલાવલ] પર્વત પહેલે ખોદિ બહાઊં। વ્રજકો માર પતાલ પઠાઊં ॥૧॥ ફૂલ ફૂલ જિન પૂજા કીન્હો। નેક ન રાખોં તાકો ચીન્હો ॥૨॥ નંદ ગોપ નયનન યહ દેખે। બડે દેવતાકો મુખ પેખે ॥૩॥ નિંદત મોહિ કરી ગિરિપૂજા। જાસોં કહત ઔર નહિં દૂજા ॥૪॥ ગર્વ કરત ગોવર્ધન ગિરિકો। પરવત માઁહિ આહિ કહા કિરકો ॥૫॥ ડુંગરકો બલ ઇનહિં દિખાઊં। તા પાછે વ્રજ ખોદ બહાઊં ॥૬॥ રાખોં નહિં કાહૂઁ સબ મારોં। વ્રજ ગોકુલકો ખોજ નિવારોં ॥૭॥ કો જાને કહઁ ગિરિ કહઁ ગોકુલ। ભૂ પર નહીં રાખોં ઉનકો કુલ ॥૮॥ સૂરદાસ યહ ઇન્દ્રપ્રતિજ્ઞા। વ્રજવાસિન સબ કરી અવજ્ઞા ॥૯॥ ✻ ૪૦૭ ✻

[રાગ બિલાવલ] સુરપતિ કોપ કિયો અતિ ભારે। ફરકત અધર નયન રતનારે ॥૧॥ ભૃત્ય બુલાયે દે દે ગારી। મેંઘન લાવો તુરત હઁકારી ॥૨॥ ઇતનો કહત ધાયે સહચારી। અતિ ડરપે તનકી સુધિ હારી ॥૩॥ મેઘવર્ત જલવર્ત બુલાવો। સેના સાજ તુરત લે આવો ॥૪॥ કા પર ક્રોધ કિયો અમરાપતિ। મહા પ્રલય જિય જાનિ ડરે અતિ ॥૫॥ મેઘનસોં યહ બાત સુનાઈ। તુરત ચલો બોલે સુરરાઈ ॥૬॥ સેના સહિત બુલાયે તુમકો। રિસ કર તુરત પઠાયે હમકો ॥૭॥ વેગ ચલો કછુ વિલંબ ન લાવો। હમહિં કહ્યો અબહીં લે આવો ॥૮॥ મેઘવર્ત સબ સૈન્ય બુલાયે। મહા પ્રલયકે જે સબ આયે ॥૯॥ કછુ હરખે કછુ મનહિં સંકાને। પ્રલય આહિ કે હમહિં રિસાને ॥૧૦॥ ચુક પરી

હમતેં કછુ નાહિં। યહ કહિ કહિ સબ આતુર જાહીં॥૧૧॥
મેઘવર્ત બલવર્ત વારિવર્ત। અનિલવર્ત અનલવર્ત વજ્રવર્ત
॥૧૨॥ બોલત ચલે આપની બાની। પ્રભુ સન્મુખ સબ પહુઁચે
આની॥૧૩॥ ગરજ ગરજ ઘહરાત હિ આયે। દેવ દેવ કહિ
માથ નવાયે॥૧૪॥ સૂરદાસ ડરપત સબ જલધર। હમ પર
ક્રોધ કિધૌં કાહૂ પર॥૧૫॥ * ૪૦૮ *

[રાગ બિલાવલ] ચિતવતહીં સબ ગયે ઝુરાઈ। સકુચિ
કહ્યો કા પર રિસ પાઈ॥૧॥ છમા કરો આયસુ હમ પાવે। જા
પર કહો તાહિ પર ધાવે॥૨॥ સેન સહિત પ્રભુ હમહિં બુલાયે।
૮૫ આજ્ઞા સુનત તુરત ઉઠ ધાયે॥૩॥ ઐસો કૌન જાહિ પ્રભુ કોપે।
જીવ નામ સબ તુમ્હરેહિં રોપે॥૪॥ સૂર કહી યહ મેઘન બાની।
યહ સુન સુન રિસ કછુક બુઝાની॥૫॥ * ૪૦૯ *

[રાગ બિલાવલ] મેઘનસોં બોલે સુરરાઈ। અહીરન
મોસોં કરી ઢિઠાઈ॥૧॥ મેરી દીની કરત બડાઈ। જાન બૂઝ
૮૩ મોહિ દિયો ભુલાઈ॥૨॥ સદા કરત મેરી સેવકાઈ। અબ સેવત
પર્વત કહઁ જાઈ॥૩॥ યહી કાજ તુમકો હઁકરાયે। ભલી કરી
સેના લે આયે॥૪॥ વેગ વેગ સબ વ્રજહિં જાવો। પહિલે પર્વત
ખોદ ઢહાવો॥૫॥ જબ યહ સુની ઇન્દ્રકી બાની। મેઘનકે મન
ધીરજ આની॥૬॥ સૂરદાસ યહ સુન ઘન તમકે। કાપર ક્રોધ
કરત પ્રભુ જમકે॥૭॥ * ૪૧૦ *

[રાગ બિલાવલ] રિસ લાયક તા પર રિસ કીજે। ઇહિં
રિસતેં પ્રભુ દેહી છીજે॥૧॥ તુમ પ્રભુ હમસે સેવક જાકે।
ઐસો કૌન રહત તુમ તાકે॥૨॥ છિનહિમેં વ્રજ ધોય બહાવે।
ડુંગરકો નહિં નાઉં બચાવે॥૩॥ આપુ છમા કરિયે દેવરાઈ।
હમ કરિહેં ઉનકી પહુનાઈ॥૪॥ યહ સુનકે હરષિત મન કીનો।
આદર સહિત પાન કર દીનો॥૫॥ પ્રથમહીં દેહો પહાર બહાઈ।
મેરી બલિ હૈ ઉન સબ ખાઈ॥૬॥ સૂર ઇન્દ્ર મેઘન સમઝાવત।
હરખ ચલે ઘન આદર પાવત॥૭॥ * ૪૧૧ *

[રાગ બિલાવલ] આયસુ પાય તુરત હી ધાયે। અપની
સેના સબન બુલાયે॥૧॥ કહ્યો સબન વ્રજ ઉપર આવો।
ઘટા ઘોર કર ગગન છિપાવો॥૨॥ મેઘવર્ત જલવર્તક આગે।
ઔર મેઘ સબ પાછે લાગે॥૩॥ ગરજ ઉઠે વ્રજ ઉપર જાઈ।
સબ્દ કિયો આઘાત સુનાઈ॥૪॥ વ્રજકે લોગ ડરે અતિ ભારી।
આજ ઘટા દેખિયત હૈં કારી॥૫॥ દેખત દેખત અતિ અધિકાયો।
તેંકહિંમેં રવિ ગગન છિપાયો॥૬॥ ઐસે મેઘ કબહુઁ નહિં દેખે।
અતિ કારે કાજર અવરેખે॥૭॥ સુનો સૂર યે મેઘ ડરાવન।
વ્રજવાસી સબ કહત ભયાવન॥૮॥ * ૪૧૨ *

[રાગ બિલાવલ] ગરજ ગરજ વ્રજ ઘેરત આવે। તરપ-
તરપ ચપલા ચમકાવે॥૧॥ નરનારી સબ દેખત ઠાઢે। બાદર યે
પરલયકે કાઢે॥૨॥ દરદરાત ઘહરાત પ્રબલ અતિ। ગોપી
ગ્વાલ ભયે ઔરે ગતિ॥૩॥ કહા હોન અબહિં યહ ચાહત।

જહઁ તહઁ લોગ યહૈ અવગાહત ॥૪॥ ખન ભીતર ખન બાહિર
આવત। ગગન દેખ ધીરજ બિસરાવત ॥૫॥ સૂર સ્યામ યહ
કરી પુજાઈ। તાતેં સુરપતિ ચઢ્યો રિસાઈ ॥૬॥ * ૪૧૩ *

[રાગ બિલાવલ] ફિરત લોગ જહઁ તહઁ બિતતાને।
કો હૈં અપને કૌન બિરાને ॥૧॥ ગ્વાલ ગયે જે ધેનુ ચરાવન
તિનહિં પર્યો વન માઁઝ પરાવન ॥૨॥ ગાય બચ્છ કોઊ ન
સમ્હારે। પ્રલયકાલકે જલદ નિહારે ॥૩॥ ભાગે આવત વ્રજ
૫૦ ભીતરકો। વિપતિ પરી અતિ વન ગ્વાલનિકો ॥૪॥ અંધધુંધ
મગ કહુઁ ન સૂઝે। વ્રજ ભીતર વ્રજહીકો બૂઝે ॥૫॥ જૈસે
તૈસે વ્રજ પહિચાનત। અટકરહીં અટકર કર આનત ॥૬॥
ખોજત ફિરત આપને ઘરકો। કહા ભયો યહ ઘોષનગરકો
॥૭॥ રોવત ડોલત ઘરહિ ન પાવે। ઘર દ્વારે ઘરકો બિસરાવે
॥૮॥ સૂર સ્યામ સુરપતિ બિસરાયો। ગિરિકે પૂજે યહ ફલ
પાયો ॥૯॥ * ૪૧૪ *

[રાગ બિલાવલ] યમુના જલહિં ગઈ જે નારી। ડાર
ચલી ગાગર સિર ભારી ॥૧॥ દેખો મૈં બાલક કિત છાઁડ્યો।
૫૨ એક કહત આઁગન દધિ માંડ્યો ॥૨॥ એક કહત મારગ નહીં
પાવત। એક સ્યામહિં બોલ સુનાવત ॥૩॥ વ્રજવાસી સબ
અતિ અકુલાને। કાલ્હહિં પૂજ્યો ફલ્યો બિહાને ॥૪॥ કહાઁ રહે
અબ કુઁવર કન્હાઈ। ગિરિ ગોવર્ધન લેહો બુલાઈ ॥૫॥ જેંવન

સહસ્ર ભુજા ધરિ આવે। અબ દ્વે ભુજ હમકો દિખરાવે ॥૬॥
યે દેવતા ખાત હી લૌંકે। પાછે પુનિ તુમ કૌન કહાઁ કે ॥૭॥
સૂર સ્યામ સપનો પ્રકટાયો। ઘરકો દેવ સબન વિસરાયો ॥૮॥
* ૪૧૫ *

[રાગ બિલાવલ] ગરજત ઘન અતિહિં ઘહરાવત। કાન્હ
સુનત આનંદ બઢાવત ॥૧॥ કૌતુક દેખત વ્રજલોગનકે। નિકટ
રહત નિત હી નિજ જનકે ॥૨॥ ઇક સેંતત ઘરકે સબ વાસન।
લીને ફિરત ઘરહી કે પાસન ॥૩॥ એક કહત જિયકી નહીં
આસા। દેખત સબૈ દષ્ટકે નાસા ॥૪॥ સૂર સ્યામ જાનત યે
ગાઁસા। કહ પાની કહ કરે હુતાસા ॥૫॥ * ૪૧૬ *

[રાગ બિલાવલ] મેઘવર્ત મેઘન સમઝાવત। બાર-બાર
ગિરિતનહિં બતાવત ॥૧॥ પરવત પર બરસો તુમ જાઈ। યહૈ
કહી હમકો સુરરાઈ ॥૨॥ ઐસે દેહો પહાર બહાઈ। નાઉં રહે
નહીં ઠૌર જનાઈ ॥૩॥ સુરપતિકી બલિ ઇન સબ ખાઈ। તાકો
ફલ પાવે ગિરિરાઈ ॥૪॥ જેંવત કાલ્હિ અધિક રુચિ પાઈ।
સલિલ દેહુ જિહિં તૃષા બુઝાઈ ॥૫॥ દિના ચાર રહતે જગ
ઊપર। અબ ન રહન પાવે યા ભૂપર ॥૬॥ સૂર મેઘ સુરપતિહિં
પઠાયે। વ્રજકે લોગન તુમહિં બિહાયે ॥૭॥ * ૪૧૭ *

[રાગ બિલાવલ] બરખત હૈં ઘન ગિરિકે ઊપર। દેખ-
દેખ વ્રજલોગ કરત ડર ॥૧॥ વ્રજવાસી સબ કાન્હ બતાવત।

મહાપ્રલય જલ ગિરિહિં ઢહાવત ॥૨॥ ઝરહરાત ઝરપત ઝર
લાવત। ગિરિહિં ધોઇ વ્રજ ઊપર આવત ॥૩॥ વિકલ દેખ
ગોકુલકે વાસી । દરસ દિયો સબકો અવિનાસી ॥૪॥ અવિનાસીકે
૫૪ દરસન પાયે। તબ સબ મન પરતીત બઢાયે ॥૫॥ નંદજસોદા
સુત હિત જાને । ઔર સબૈ મુખ અસ્તુતિ ગાને ॥૬॥
કરષત ગિરિ બરખત વ્રજ ઊપર। સો જલ જહાઁ તહાઁ ભૂ
ઊપર ॥૭॥ સૂરદાસ પ્રભુ રાખ લેહુ અબ । જૈસે રાખે અઘાવદન
તબ ॥૮॥

* ૪૧૮ *

[રાગ બિલાવલ] રાખિ લેહો ગોકુલ વ્રજનાયક। તુમહી
પૂરન બ્રહ્મ સબ લાયક ॥૧॥ તુમ બિન કૌન સહાય હમારે।
૫૫ નંદસુવન અબ સરન તિહારે ॥૨॥ સરન–સરન સબ વ્રજજન
બોલે। ધીર–વચન દે લે દુઃખ મોલે ॥૩॥ યહ બોલે હઁસિ
કૃષ્ણ મુરારી। ગિરિ કર ધરિ રાખોં નર–નારી ॥૪॥ સૂર સ્યામ
ચિતયે ગિરિવર તન। વિકલ દેખ ગો ગોસુત વ્રજજન ॥૫॥

* ૪૧૯ *

[રાગ બિલાવલ] ગોવર્ધન લીનો ઉંચકાઈ। દેખ વિકલ
નર નારી કન્હાઇ ॥૧॥ અપને સુખ વ્રજજન વિતતાયે। બૂંદ
૫૬ બહુત વ્રજ પર બરખાયે ॥૨॥ વે ડરપત ઔર હરષત મન
મન। રાખે રહે જહાઁ તહઁ વ્રજજન ॥૩॥ ઘરિક દેખ
મનહિં સુખ દીનો। વામ ભુજા ગિરિવર ધર લીનો ॥૪॥

સૂર સ્યામ ગિરિ કર ધર રાખ્યો। ધીરજ વચન સબનસોં
ભાખ્યો ॥૫॥

* ૪૨૦ *

[રાગ બિલાવલ] સ્યામ ધર્યો ગિરિ ગોવર્ધન કર। રાખ
લિયે વ્રજકે નારી નર ॥૧॥ ગોકુલ વ્રજ રાખ્યો સબ ઘર ઘર।
આનંદ કરત સબૈ તાહીં તર ॥૨॥ બરષત મૂસલધાર મઘવાવર।
બૂંદ ન આવત નેંકહુ ભૂ પર ॥૩॥ ધાર અખંડિત બરષત
ઝર–ઝર । કહત મેઘ ધોઓ વ્રજ ગિરિવર ॥૪॥ સલિલ પ્રલયકો
ટૂટત તર–તર । બજત સબ્દ બાદરકો ઘર–ઘર ॥૫॥ વે જાનત
જલ જાત હૈ દર–દર । બીચહિ જરત જાત જલ અંબર ॥૬॥
સૂરદાસ પ્રભુ કાન્હ ગર્વહર । હરષત કહત ગયો ગિરિકો જર
॥૭॥

* ૪૨૧ *

[રાગ બિલાવલ] બોલ લિયે સબ ગ્વાલ કન્હાઈ।
ટેકો ગિરિ ગોવર્દ્ધનરાઈ ॥૧॥ આન સબૈ મિલ હોહુ સહાઈ।
હઁસત દેખ બલરામ કન્હાઈ ॥૨॥ લકુટ લિયે કર ટેકત જાઈ।
કહત પરસ્પર લેહુ ઉઠાઈ ॥૩॥ બરખત ઇન્દ્ર મહા ઝર લાઈ।
અતિ જલ દેખ સખા ડર પાઈ ॥૪॥ નંદનંદન બિન કો ગિરિ
ધારે। ઐસે બલ બિન કૌન સમ્હારે ॥૫॥ નખતેં ગિરિ કૌન
પુનિ રાખે। બાર–બાર રહિ–રહિ યહ ભાખે ॥૬॥ સૂરસ્યામ
ગિરિવર કર લીનો। બરખત મેઘ ચકિત મન કીનો ॥૭॥

* ૪૨૨ *

[રાગ બિલાવલ] બાત કહત આપસમેં બાદર । ઇન્દ્ર પઠાયે હમ કરિ આદર ॥૧॥ અબ દેખત કછુ હોત નિરાદર। બરષિ–બરષિ ઘન ભયે મન કાદર ॥૨॥ ખીઝત મેઘ કહત ૫૯ સબહી સોં। બરિષ કહા કીન્હો તબહી સોં ॥૩॥ મહાપ્રલયકો જલ કહું રાખત। ડાર દેહો વ્રજ પર કહા તાકત ॥૪॥ ક્રોધ સહિત બરષન ફિર લાગે। વ્રજવાસી આનંદ અનુરાગે ॥૫॥ ગ્વાલ કહત ધન્ય ધન્ય કન્હૈયા। વામ ભુજા ગિરિ લિયો ઉઠૈયા ॥૬॥ સૂર સ્યામ તુમ સર કોઉ નાહીં। બરષત ઘન ગિરિ દેખ ખિસ્યાઈ ॥૭॥ * ૪૨૩ *

[રાગ બિલાવલ] પ્રલય મેઘ લે આયે બાને । આપુસ હી મેં સબૈ રિસાને ॥૧॥ સાત દિવસ જલ બરષિ સિરાને। ૬૦ ચક્રિત ભયે તન સુરત ભુલાને ॥૨॥ ફિર દેખત જલ કહાઁ ઢરાને। મહા પ્રલયકે સબ નિઝરાને ॥૩॥ જોર-જોર બાદર બિતતાને। બૂંદ નહીં ઘન નેંકુ બચાને ॥૪॥ જલદ અપનકો ધિક કર માને। ફિર સબ ચલે અતિહિં વિકલાને ॥૫॥ સૂરસ્યામ ગોવર્ધન રાને। મૂરખ ઇન્દ્ર અજહું નહીં જાને ॥૬॥ * ૪૨૪ *

[રાગ બિલાવલ] મેઘ ચલે મુખ ફેર અમરપુર। કરી પુકાર જાઈ આગે સુર ॥૧॥ શ્રમતેં ટૂટ ગયે સબકે ઉર। જલ બિન ભયે સબૈ ઘન ધૂઁધર ॥૨॥ કે મારો કે સરન ઉબારો। હમમેં કહા રહ્યો અબ ગારો ॥૩॥ જહઁ તહઁ બાદર રોવત બોલે। શ્રમ અપનો પ્રભુ આગે ખોલે ॥૪॥ સાત દિવસ નહીં મિટી લગારા। બરષ્યો સલિલ અખંડિત ધારા ॥૫॥ મહા પ્રલય જલ નેંકુ ન ઉગર્યો। વ્રજવાસિન નીકેં અબ નિદર્યો ॥૬॥ વૈસોઈ ગિરિ વૈસે વ્રજવાસી। નેંકુ બૂંદ નહીં ધરની પ્રકાસી ॥૭॥ સૂર સુનત સુરપતિ હિં ઉદાસી। દેખ્યો યોં આયે જલ-રાસી ॥૮॥ * ૪૨૫ *

[રાગ બિલાવલ] ચકિત ભયો વ્રજ બાત સુનાઈ। પુનિ પુનિ બૂઝત મેઘ બુલાઈ ॥૧॥ કહાઁ ગયો જલ પ્રલયકાલકો। કહા કહેં સબ તન બેહાલકો ॥૨॥ કહા કરેં અપનો બલ કીનો। વ્યાકુલ હોય રોય તબ દીનો ॥૩॥ દંડ એક બરષેં મન લાઈ। પૂરન હોત ગગન લોં આઈ ॥૪॥ પરવતમેં કોઉ હૈ અવતારા। સુરપતિ મનમેં કરત વિચારા ॥૫॥ સૂર ઈન્દ્ર સુરગન હઁકરાયે। આજ્ઞા સુનત તુરત સબ આયે ॥૬॥ * ૪૨૬ *

[રાગ બિલાવલ] સુરપતિ આગે ભયે સબ ઠાઢે। ચિંતા સબહિનકે મન બાઢે ॥૧॥ કૌન કાજ સુરરાજ બુલાયે। સકુચ સહિત પૂછત સબ આયે ॥૨॥ કહા કહોં કછુ કહત ન આવે। મેઘનકી ગતિ સુરનિ બતાવે ॥૩॥ વ્રજવાસી મોકો બિસરાયો। ભોજન લે સબ ગિરિહિં ચઢાયો ॥૪॥ મોકો મેંટ પરવત હિં થાપ્યો। તબ મૈં થરથરાઈ રિસ કાંપ્યો ॥૫॥ સૂરદાસ યહ સુરન સુનાઈ। તા કારન તુમ લિયે બુલાઈ ॥૬॥ * ૪૨૭ *

[રાગ બિલાવલ] સુરન કહી સુરપતિકે આગે। સનમુખ કહત સકુચ હમ લાગે ॥૧॥ સકુચત કિત સો બાત સુનાવો। નીકે કરિ મોકો સમુઝાવો ॥૨॥ નીકી ભાઁત સુનો સુરરાઈ। ૬૦ વ્રજમેં બ્રહ્મ પ્રગટ ભયે આઈ ॥૩॥ તુમ જાનત જબ ધરની પુકારી। પાપ હિં પાપ ભઈ અતિ ભારી ॥૪॥ પોઢે સેષ સંગ શ્રી પ્યારી। તે વ્રજ ભીતર હૈં વપુ ધારી ॥૫॥ બ્રહ્મ કથા કહી આદિ પસારી। તિનસોં તુમ કીની અધિકારી ॥૬॥ સૂરદાસ પ્રભુ ગિરિવર ધારી। યહ સુન ઇન્દ્ર ડર્યો મન ભારી ॥૭॥

* ૪૨૮ *

[રાગ બિલાવલ] યહ મોકો તબહીં ન સુનાઈ। મૈં બહુતે કીની અધમાઈ ॥૧॥ પૂરન બ્રહ્મ રહે વ્રજ આઈ। સુરન કહી ૬૧ નહિં કરી ભલાઈ ॥૨॥ આજ કહ્યો જબ મહત ગઁવાઈ। કાહૂ મોહિ સુધિ ન દિવાઈ ॥૩॥ યહ સુન અમર ગયે સરમાઈ। સુનો રાજ હમ જાન ન પાઈ ॥૪॥ અબ સુનિયે આપન મન લાઈ। વ્રજહિં ચલો નહિં ઔર ઉપાઈ ॥૫॥ વે હૈં કૃપાસિંધુ કરુનાકર। છમા કરેંગે શ્રી સુંદર વર ॥૬॥ ઔર કછુ મનમેં જિન આનો। હમ જો કહેં સત્ય કર માનો ॥૭॥ સૂર સુરન યહ બાત સુનાઈ। સુરપતિ સરન ચલ્યો અકુલાઈ ॥૮॥

* ૪૨૯ *

[રાગ બિલાવલ] જબ જાન્યો વ્રજ દેવ મુરારી। ઉતર

ગઈ સબ ગર્વ–ખુમારી ॥૧॥ વ્યાકુલ ભયો ડર્યો જિય ભારી। અનજાને કીની અધિકારી ॥૨॥ બૈઠ રહેતેં નહિં બન આવે। ઐસો કો જો મોહિ બચાવે ॥૩॥ બાર–બાર યહ કહિ પછિતાવે। જાઉં સરન બલ મનહિં ધરાવે ॥૪॥ જાય પરોં ચરનન સિર ધારોં। કે મારો કે મોહિ ઉબારોં ॥૫॥ અમરન કહ્યો કરો અસવારી। ઐરાવતકો લેહુ હઁકારી ॥૬॥ સૂર સરન ચલ્યો સુરપતિ ધાઈ। લિયે અમરગન સંગ લગાઈ ॥૭॥ * ૪૩૦ *

[રાગ બિલાવલ] કરત વિચાર ચલ્યો સન્મુખ વ્રજ। લટપટાત પગ ધરત ધરનિ ગજ ॥૧॥ કોટિ ઇન્દ્ર જાકે રોમન રજ। વ્રજ અવતાર લિયો માયા તજ ॥૨॥ ઉતર ગગન ભૂમિ પર આયે। વ્રજવાસી સબ દેખન ધાયે ॥૩॥ ચકિત ભયે સબ મનહિં ભ્રમાયે। યે ધોં કૌન કહાઁતેં આયે ॥૪॥ કહત સુની લોગનિ મુખ બાતા। યેઈ હૈં સુરપતિ સુરત્રાતા ॥૫॥ દેખિ સૈન વ્રજ લોગ સંકાત। યે આયો કીને કછુ ઘાત ॥૬॥ સૂર સ્યામકો જાય સુનાયો। સુરપતિ સૈન સાજિ વ્રજ આયો ॥૭॥

* ૪૩૧ *

[રાગ બિલાવલ] નિકટ જાન ત્યાગ્યો વાહનકો। વ્રજ બાહિર રાખ્યો તાહિનકો ॥૧॥ સકુચત ચલ્યો કૃષ્ણકે સન્મુખ। કછુ આનંદ કછુક મનમેં દુઃખ ॥૨॥ પર્યો ધાઈ ચરનન સિર નાઈ। કૃપાસિંધુ રાખો સરનાઈ ॥૩॥ કિયે અપરાધ બહુત

બિન જાને । પ્રભુ ઉઠાઇ લિયે મુસિકાને ॥૪॥ શ્રીમુખ કહ્યો
ઉઠો સુરરાજા। વદન ઉઠાઇ સકત નહીં લાજા ॥૫॥ યે દિન
વૃથા ગયે બેકાજા। જાન્યો તુમકો નહીં વ્રજરાજા ॥૬॥ સૂર
સ્યામ લીનો ઉર લાઈ। અસરન સરન નિગમ યહ ગાઈ ॥૭॥

* ૪૩૨ *

[રાગ બિલાવલ] હઁસ-હઁસ કહત કૃષ્ણ મુખ બાની । હમ
નાહિન રિસ તુમ પર આની ॥૧॥ તુમ કત અતિ સંકા જિય
માની । ભલી કરી વ્રજ બરખ્યો પાની ॥૨॥ યહ સુન ઇન્દ્ર
અતિહિ સકુચાન્યો । વ્રજ અવતાર નહીં મૈં જાન્યો ॥૩॥ રાખ
લેહુ ત્રિભુવનકે નાથા । નહિં મોતેં કોઉ ઔર અનાથા ॥૪॥ ફિર
ફિર ચરન ધરત લે માથા । છમા કરો રાખો મોહિ સાથા ॥૫॥
રવિ આગે ખદ્યોત પ્રકાસા । મનિ આગે જ્યોં દીપક નાસા ॥૬॥
કોટિ ઇન્દ્ર રચિ કોટિ વિનાસા । મો ગરીબકી કેતિક આસા ॥૭॥
દીન વચન સુન ભવકે વાસા । છમા કરો જલ પર્યો હુતાસા
॥૮॥ અમરાપતિ ચરનન તર લોટત । રહી નહીં ઉરમેં કછુ
ખોટત ॥૯॥ ઉભય ભુજા કરિ લિયો ઉઠાઈ । સુરપતિ સીસ
અભય કર નાઈ ॥૧૦॥ હઁસિ દીની પ્રભુ લોક બડાઈ । શ્રીમુખ
કહ્યો કરો સુખ જાઈ ॥૧૧॥ જય જય ધ્વનિ સબ દેવન ગાઈ।
ધન્ય ધન્ય જનકે સુખદાઈ ॥૧૨॥ સિવ વિરંચિ સનકાદિક
નારદ । ગૌરી સુત દોઉ સંગ સારદ ॥૧૩॥ રવિ સસિ વરુન

અનલ જમરાજા। આજ ભયે પૂરન સબ કાજા ॥૧૪॥
અસરન સરન સદા તુમ બાનો । યહ લીલા પ્રભુ તુમહીં
જાનો ॥૧૫॥ માતાસોં સુત કરે ઢિઠાઈ । માતા ફિરિ તાકો
સુખદાઈ ॥૧૬॥ જ્યોં ધરની હલ ખોદિ વિનાસે । સનમુખ
સતગુન ફલહિં પ્રકાસે ॥૧૭॥ કર કુઠાર લે તરુહિં ગિરાવે ।
યહ કાટે વહ છાયા છાવે ॥૧૮॥ જૈસે દસન જીભ દલિ
જાઈ । તબ કાસોં સો કરે રિસાઈ ॥૧૯॥ ધનિ વ્રજ ધનિ
ગોકુલ વૃન્દાવન । ધનિ જમુના ધનિ લતા કુંજવન ॥૨૦॥
ધન્ય નંદ ધનિ જનની યસોદા । બાલકેલિ પ્રભુ કરે સમોદા
॥૨૧॥ સુન અસ્તુતિ મન હરખ બઢાયો । સાધુ-સાધુ કહ
સુરન સુનાયો ॥૨૨॥ તુમહિ જાય જબ મોહિ જગાયો । તુમરે
કાજ દેહ ધર આયો ॥૨૩॥ તુમહિં રાખ અસુરનિ સંહારોં ।
તનુ ધર ધરની ભાર ઉતારોં ॥૨૪॥ આવત જાત બહુત સ્રમ
પાયો । જાવો ભવન કરિ કૃપા પઠાયો ॥૨૫॥ કર સિર
ધર્યો ઘર ચલે દેવગન । પહુઁચે અમરલોક આનંદમન ॥૨૬॥
યહ લીલા સુર ઘરનિ સુનાઈ । ગાઈ ઉઠીં સુરનારી વધાઈ
॥૨૭॥ અમરલોક આનંદ ભયો સબ । હરખ સહિત સુરપતિ
આયે જબ ॥૨૮॥ સૂરદાસ સુરપતિ અતિ હરખ્યો । જય
જય ધ્વનિ સુમનન વ્રજ બરખ્યો ॥૨૯॥ * ૪૩૩ *

[રાગ બિલાવલ] હરિ કરતેં ગિરિરાજ ઉતાર્યો । સાત
દિવસ જલ પ્રલય સઁભાર્યો ॥૧॥ ગ્વાલ કહત કૈસે ગિરિ ધાર્યો ।

કૈસે સુરપતિ ગર્વ નિવાર્યો ॥૨॥ વજ્રાયુધ જલ બરખ સિરાન્યો।
પર્યો ચરન જબ પ્રભુ કરિ જાન્યો ॥૩॥ યહ કરતૂત કરત તુમ
કૈસે। હમસોં સદા રહત હો તૈસે ॥૪॥ હમ હિલિમિલિ તુમ
ગાય ચરાવત। નંદ-જસોદા સુવન કહાવત ॥૫॥ દેખ રહીં સબ
ઘોષકુમારી। કોટિ કામ છબિ પર બલિહારી ॥૬॥ કર જોરતી
રવિ ગોદ પસારે। ગિરિવરધર પતિ હોઉ હમારે ॥૭॥ ઐસો
ગિરિ ગોવર્ધન ભારી। કબ લીનો કબ ધર્યો ઉતારી ॥૮॥ તનક
૭૦ તનક ભુજ તનક કન્હાઈ। યહ કહ ઉઠી યસોદા માઈ ॥૯॥
કૈસે પરવત લિયો ઉઠાઈ। ભુજ ચાઁપતિ ચૂમતિ બલિ જાઈ
॥૧૦॥ બારંબાર નિરખિ પછિતાઈ। હઁસત દેખિ ઠાઢે બલ
ભાઈ ॥૧૧॥ ઇનકી મહિમા કાહુ ન પાઈ। ગિરિવર ધર્યો યહૈ
બહુતાઈ ॥૧૨॥ ઇક ઇક રોમ કોટિ બ્રહ્માંડા। રવિ સસિ ગગન
ધરની નવખંડા ॥૧૩॥ ઇહિ વ્રજ જન્મ લિયો કૈ બારા। જહાઁ
તહાઁ જલ થલ અવતારા ॥૧૪॥ પ્રગટ હોત ભક્તનકે કાજા।
બ્રહ્મા-કીટ સબનકે રાજા ॥૧૫॥ જહઁ જહઁ ગાઢ પરે તહઁ આવૈ।
ગરુડ છાઁડિ તા સનમુખ ધાવૈ ॥૧૬॥ વ્રજહીમેં નિત કરત
વિહારન। જસુમતિ ભાવ ભક્તિ હિત કારન ॥૧૭॥ યહ લીલા
ઇનકો અતિ ભાવૈ। દેહ ધરત પુનિ-પુનિ પ્રગટાવૈ ॥૧૮॥ નેંકુ
તજત નહિં વ્રજ-નર-નારી। ઇનકે સુખ ગિરિ ધરત મુરારી
॥૧૯॥ ગર્વવંત સુરપતિ ચઢિ આયો। વામ કરજ ગિરિ ટેકિ
દિખાયો ॥૨૦॥ ઐસે હૈં પ્રભુ ગર્વ-પ્રહારી। ભુજ ચૂમતિ
જસુમતિ મહતારી ॥૨૧॥ યહ લીલા જો નિત પ્રતિ ગાવૈ।
આપુન સિખ ઔરન સિખરાવૈ ॥૨૨॥ સુને સિખે પઢ મનમેં
રાખે। પ્રેમસહિત પુનિ મુખતેં ભાખે ॥૨૩॥ ભક્તિ મુક્તિકી
કેતિક આસા। સદા રહત હરિ તિનકે પાસા ॥૨૪॥ ચતુરાનન
જાકો જસ ગાવત। સેસ સહસ્રમુખ જાહિ બખાનત ॥૨૫॥
આદિ અંત કોઊ નહિં પાવૈ। જાકો નિગમ નેતિ નિત ગાવૈ
॥૨૬॥ સૂરદાસ પ્રભુ સબકે સ્વામી। સરન રાખ મોહિ
અંતરજામી ॥૨૭॥ * ૪૩૪ *

[સરસલીલા સમાપ્ત]

[રાગ બિલાવલ] સિખવત મોહન નંદકો તુમ પૂજો
ગિરિરાજ ॥ધ્રુ૦॥ ગોપ સબૈ દિસ દાહિને વામ દિસિ
વ્રજનાર। કૌન ભાઁત ઠાડે ભયે બરનત વચન ઉચ્ચાર ॥૧॥
નંદરાની યુવતિન પ્રથમ સંગ જુ કીરતિ જાન। ઉપ—નંદાદિક
ઘરની જુ યસોમતિ પાછે માન ॥૨॥ બરસાનેકી મહરિ જે
કીરતિ પાછે માન। વૃદ્ધ તિયનકો જૂથ જે યહ વિધિ ઠાડે
જાન ॥૩॥ કીરતિ ઢિંગ વૃષભાનુજા ઠાડી મન આનંદ।
નવલકિસોરી યૂથ સબૈ નિરખત ગોકુલચંદ ॥૪॥ લલિતાદિક
ચંદ્રાવલી વ્રજમંગલકે સાથ। મુદિત ચિત્ત ઠાડી ભઈ નિરખત
ગોપીનાથ ॥૫॥ દક્ષિણ દિસ વ્રજરાજ જૂ ઉપનંદાદિક ગોપ।
આનંદિત મિલિ યૂથ સહ સબહિનકે મન ઓપ ॥૬॥ ભૂપ

ગોપ વૃષભાન જૂ ઢિંગ ઠાડે બલરામ। સખા યૂથ સુબલાદિ
સહ મુખ્ય તહાઁ શ્રીદામ ॥૭॥ તિન ઢિંગ વ્રજ—પરિકર સબૈ
તિન ઢિંગ સગરે જાય। ઔર ગોપ બહુરંગ બને ઇત ઉતકો
સમુદાય ॥૮॥ માનસી—ગંગાજલ કલસ ભર લેકે સબ ગ્વાલ।
ધૌરી—પયકી ગગરિયાઁ લે ઠાડી વ્રજબાલ ॥૯॥ કેસર ચંદનસોં
ભરે રાખે કનક કચ્યોલ। ધૂપ દીપ લાયે કિતેક સગરી
સોંજ અતોલ ॥૧૦॥ હાંડી કુનવારેનકી રંજિત હરદી રંગ।
લાઈ હૈં સબ વ્રજવધૂ ભર ભર ભાવ ઉમંગ ॥૧૧॥
કુનવારેકી ઝાલ સબ લાય ધરી એકંત। પટવસનનમેં
બાંધકે ગનિય ન પરત અનંત ॥૧૨॥ સરસ મલૈયા સહિત
લે ઓટચો દૂધ સુવાસ। તામેં મિશ્રી બહુ પરી મેવા
સહિત મિઠાસ ॥૧૩॥ ભર ચપટનમેં હેતસોં ઠાડે પતા
પલાસ। પીવેંગે ગિરિરાજ જૂ મોહન સહિત વિલાસ ॥૧૪॥
બહુત પના ગાગર ભરિ લે આઈ વ્રજનારી। તામેં બહુત
સુગંધસોં રાખે સરસ સઁવારી ॥૧૫॥ કેસર રંગસોં રંગકે
ઉપરેના જુ સુવાસ। ગ્વાલ ગવૈયન દેનકો ધર રાખે તિહિ
પાસ ॥૧૬॥ સબ સમાજ જબ વ્હૈ ચૂકયો તબ બોલે
નંદલાલ। બાબાજી ગિરિ પૂજિયે સગરે બોલ ગુવાલ ॥૧૭॥
માનસીગંગા કલસસોં ગોવર્ધનહિં ન્હવાય। ધૌરી—પયકી
ગગરિયાઁ સિર પર સબ ઢરકાય ॥૧૮॥ પુનિ જલ સકલ
ન્હવાયકે કીને સ્વચ્છ પખાર। કેસર ચંદન અરગજા સબ

અંગનમેં ડાર ॥૧૯॥ ધૂપ દીપ બહુવિધ કિયે કુનવારેકી
ઝાલ। ધરત ભોગ બહુ ભાઁતસોં લે આવત વ્રજબાલ ॥૨૦॥
ઓટચો દૂધ ચપટન સરસ કલસન પતા પલાસ। સાજ
સોંજ સગરી ધરી ગોવર્ધનકે પાસ ॥૨૧॥ સબ સામગ્રી
ભોગ ધર તુલસીદલ અરપાય। કર જોરે વિનતિ કરે નંદ
યસોદા માય ॥૨૨॥ ઘરી એક પાછે નંદ જૂ બીરા ડલા
મઁગાય। ભોગ અરોગ ચુકે જબ તબ જલસોં અચવાય
॥૨૩॥ બીરા દે ગરે માલ ધરિ પીતાંબર હિ ઉઢાય। તબ
મોતિનકી આરતી આપ કરી નંદરાય ॥૨૪॥ વ્રજભામિની
ગાવન લગી તબહી ગાય બુલાય। સુબલ તોક શ્રીદામસોં
કહ્યો ખિલાવન ગાય ॥૨૫॥ સુબલ તોક મધુમંગલા ઔર
સકલ મિલ ગ્વાલ। ધૌરી ધેનુ ખિલાવહી નિરખત
શ્રીગોપાલ ॥૨૬॥ તબ સબ ગ્વાલન બોલકે હંડિયા દીની
હાથ। પીઠ થાપ પીરો વસન બાંધ્યો ઉનકે માથ ॥૨૭॥
કીર્તનિયન સબ બોલકે મલરા તિનહિં દિવાય। પીઠ થાપ
ઉનકી દઈ વ્રજ ભૂપતિ નંદરાય ॥૨૮॥ તબ સબહિન
આસીસ દિયો વ્રજપતિ ગિરિધરલાલ। યુગ યુગ રાજ કરો
વ્રજમેં નિત્ય બોલી વ્રજબાલ ॥૨૯॥ ઓટચો ચપટન દૂધસોં
ગ્વાલ લિયે બુલવાય। પતા પતૂખનસોં પિયે પ્યાવત હૈં વ્રજરાજ
॥૩૦॥ તબ જલ ગ્વાલન છિરકકે પૂર્યો હરદી પદ્મ। તૃનબીડા
તા પર ધરિ કર્યો ભાતકો સદ્મ ॥૩૧॥ નિખરો પૂરે ગોપિકા

સખરો પૂરે ગોપ। ઉત્સવકે આનંદસોં સબહિનકે મન ઓપ ॥૩૨॥
બીરા પર સેત ચાંદની દીની સરસ બિછાય । ભર-ભર લાવત
ભાતકો ડલા દેત ઢરકાય ॥૩૩॥ લાવત ડલા અપારજુ
ગ્વાલન ગોપ સમાજ। કર્યોં ભાતકો કોટ સો ઓટ છિપે
ગિરિરાજ ॥૩૪॥ ઠાઢે મૂંગનકી વડી ઝાલ ધરી સબ કોન।
દારનકી નાંદેં ભરીં સ્વાદજુ અધિક સલોન ॥૩૫॥ મૂંગ
ઉરદ તૂવર ચના ધોવા કીની દાર । નાંદનકી ગનના નહીં
પાઁત કરિયે ચાર ॥૩૬॥ એક રતાલૂકે તથા મૂંગવરીકે ઠાન।
જાહિ તીનકૂડા કહત મિરચ અધિક તિહિ જાન ॥૩૭॥ હીંગ
લોંગ વઘર્યોં સરસ તિનકી ભર-ભર નાઁદ । ભાત નિકટહી
રાખિયો જાહિ લેત અલ્હાદ ॥૩૮॥ ચનાદારમેં નાખકે સાક
કચરિયન આદ । દહીંભાત સંગ ખાતમેં લાગે અધિક
સવાદ ॥૩૯॥ સકરકંદ કુલહા કદલી કોલા ટૂક સઁવાર ।
બેસનકે ઔર કો ગને દૂનો મીઠો ડાર ॥૪૦॥ નીંબૂરસ એલચી
મિરચ કિંચિત લોન નિહાર। નાંદન ભર રચના રચી સુંદર
અતિ સુખકાર ॥૪૧॥ બહુત ભાતકે કોટપેં રાખ્યો ચક્ર સંવાર।
ચિત્રાંકિત ગુંજા બડે ચહુઁ દિસમેં ચાર ॥૪૨॥ તુલસીકી માલા
બડી તિન પાંચન પહિરાય । કેસર બહુત ઘિસાયકે દિયો
ભાત છિરકાય ॥૪૩॥ કઢી લુટપુટે રાયતે ભૂંજે છુકે અનંત।
મો મતિ કહા બરનન કરે સામગ્રી સોહંત ॥૪૪॥ ભઈ
રતાલૂકી કઢી ઔર કટારૂ જાન। બેંગનકે ચકતાનકી ઔર

પકોરી માન ॥૪૫॥ દારભાતકે નિકટ હૈ કઢી પાઁતિકે ઝુંડ ।
વિવિધ કઢી સબહી ધરે એક નાંદ કર કુંડ ॥૪૬॥ તા આગે
રાયતેનકે ભાજન પાઁત અનેક । ભરતા બેંગનકે બથુઆ કોલા
ઘીયા વિસેક ॥૪૭॥ સકરકંદ સુંદર સરસ પેઠા ઔર પંવાર ।
બૂંદી ખિડુરી રાયતો ભાજન પાઁત સંવાર ॥૪૮॥ ઔર ઢેવરી
તિલવડી મિરચવડી હૂઁ માન । ઝાલ પાપરનકી કિતેક ચહુઁ
ઓરકો જાન ॥ ૪૯ ॥ ખીરા તોરઈ આરિયા ગલકા સેમહિ
પેખ । ખરબૂજા કકડી ફલી ચૌરા ગ્વારહિ લેખ ॥૫૦॥ ઔર
કરેલ મુરેલ હૈ વનકરેલ સુક ક્રોડ । કદલીખંભકે મધ્યમેં
તાહિ સંવારે જોડ ॥૫૧॥ હરે કમલગટા કિયે પુનિ તાકી
જડમૂલ । અગસ્તફરી વોંડી કરી ઔરજુ તાકો ફૂલ ॥૫૨॥
દાખપતા અરઈપતા પોઈપતા અરુ પાન । ઇનકે પત્રોડા કરે
અતિ સુંદર સુવિધાન ॥૫૩॥ રતનજોત વડહર કિયે પુનિ
કટહેર નિહાર । સેંગરફરી સંવારકે સ્વાદ મહા રુચિકાર ॥૫૪॥
બેસનકે વ્યંજન બહુ કિયે વિવિધ સમ્હાર । સુકવનકે કો
કહિ સકે ગિનત ન આવે પાર ॥૫૫॥ કિતેક નાંદ દધિ
ભાતકી પીત ભાતકી જાન । બહુવિધ ખાટે ભાતકી મિષ્ટ
ભાત બહુમાન ॥૫૬॥ કિતેક સિખરન ભાતકી થૂલી નાંદ
વિસેસ । ખીરનકી નાંદેં બહુત મેવા કિયે પ્રવેસ ॥૫૭॥
પ્રથમ ખીર સંજાબકી પુન ચાઁવરકી દેખ । મનકાકી
અરુ સેવકી ઔર મખાને પેખ ॥૫૮॥ વિવિધ ભાઁતકી

ખીરકી આઈ નાંદ અનંત। મિશ્રીકે મીઠે મિલી વાસ કપૂર વસંત ॥૫૯॥ દહી લપેટે વરનકી નાંદે બહુત વિસાલ। તથા મૂંગોરીકે લખે લે લે આવત ગ્વાલ ॥૬૦॥ ઔર પસાઈ સેવકી નાંદેં અતિ સુખદાય। માખન તાયે ચીચકી નાંદેં ધરી બનાય ॥૬૧॥ સિખરનકી નાંદેં કિતેક બાંધે દહીકી દેખ। ઔર સહજકે દહીનકી અતિ વિસાલ તેહિ પેખ ॥૬૨॥ મૈદાકી પૂરીનકી ઝાલેં બહુત જુ સાજ। સિખરનકે ઢિંગ લે ધરી મુદિત ભયે ગિરિરાજ ॥૬૩॥ પેઠો આંબા આમરે ઔર કરૌંદા ડારી। જિનમેં મીઠો ચૌગુનો બિલસારુ રુચિકારી ॥૬૪॥ નારંગી દાખહિ સરસ બિલસારુ બહુ નાંદ। મેદાકી પૂરી નિકટ ધર્યો જાનિ સુખ સ્વાદ ॥૬૫॥ માખનકે ભાજન ધરે પૂરનપૂરી પાસ। મિશ્રી સરસ મિલાયકે ઉજ્જવલ માનોં હાસ ॥૬૬॥ કદલી પોંડા ઇક્ષુરસ ધરે સઁવાર અનાર। ઔર હૂં તરમેવા બહુત સ્વાદ સરસ રુચિકાર ॥૬૭॥ નીંબૂ ઔર જાંબૂ ધરે સૂરન અરવી દેખ। ટેંટી અદ્રક મિરચકે ભાજન ઇક ઇક પેખ ॥૬૮॥ પિસે લોન અરુ મિરચકે ભાજન ઇક ઇક રાખ। ચહિયે જામેં નાખિયે ઐસે ગિરિસોં ભાખ ॥૬૯॥ કચરી આદાપાચરી નીંબૂ ફાંક બનાય। કાંજીકે મટુકા ધરે તાહિકે ઢિંગ જાય ॥૭૦॥ અબ નિખરેકો કહત હૈં જૈસો યથા પ્રકાર। વલ્લભચરન પ્રતાપતેં મેરી મતિ અનુસાર ॥૭૧॥ પ્રથમ મલૈયા સહિત હૈ સદ્ય સરસ નવનીત। લે આઈ વૃષભાનુજા જહાઁ ઠાડે હરિ મીત ॥૭૨॥ દહીથરા માખનવરા કીને બાબર શ્વેત। પીરે બાબર ફેનીકી ઝાલિન સોભા દેત ॥૭૩॥ ગુજરાતી ખજુલા સરસ કોમલ અધિક સકોર। માંડા બહુત સખોરી સોં લાવત ગોપી દૌર ॥૭૪॥ ચંદ્રકલા ઉપરેટા સરસ સોભિત અતિ સુકુમાર। દહિહોરી પુનિ દહીવરા લાવત વ્રજકી નાર ॥૭૫॥ લલિતા વિસાખા સંગ મિલ ખીરવરનકો લાય। નાંદન ભર રચના રચી દેખત અતિ સુખદાય ॥૭૬॥ સીરાકે કૂંડા બહુત મોહનથાર સમેત। ઇનમેં બહુ મેવા સહિત સુગંધ સુખ જુ દેત ॥૭૭॥ વ્રજમંગલ ચંદ્રાવલી અરુ સ્યામલા સાથ। લે આવત ભોગ જુ ધરત નિરખત ગોકુલનાથ ॥૭૮॥ બહુ ભાઁત મઠરિનકી અર્ધચન્દ્ર આકાર। બૂંદિનકે લડુવાનકે બહુત કરે વિસ્તાર ॥૭૯॥ મેવાટી લડુવા સરસ તાકે આગે દેખ। બેસનકે લડુવાનકી વાકે આગે લેખ ॥૮૦॥ ઉરદ ધાઁસ બૂંદિનકે લડુવા સોહે પાસ। ખોઆકે ગુંજાનકી પાઁત મહા સુખરાસ ॥૮૧॥ તા આગે મનોહરનકે લડુવા પંગતિ દેખ। તથા સકરપારેનકી તાકે આગે લેખ ॥૮૨॥ તા આગે બેસન મગદ લડુવા તિનકી પાઁત। તા આગે ગુંજાનકી પંગતિ અધિક સુહાત ॥૮૩॥ તા આગે ચૌરીઠકે લડુવા પાઁત રસાલ। ભરમાપુરી તા નિકટ પાઁત કરી વ્રજબાલ ॥૮૪॥ તા આગે પિનીનકે લડુવા પાઁત સુહાત। નિજ સખિયનકો

સંગ લે લાઈ યસોમતિ માત ॥૮૫॥ પીત ઘેવરકે ડલાનકી
પંગતિ અધિક સુહાય । અપની સખિયન સાથ લે લાઈ રોહિણી
માય ॥૮૬॥ શ્વેત ઘેવરકે ડલાનકો લાવત કર-કર હેત । ખરમંડાકે
ડલાનકી પંગતિ અતિ સુખ દેત ॥૮૭॥ ઉપનંદાદિક ઘરની જૂ
સુંદર કીની પાઁત । સુઠ કપૂરનારીનકી જિનમેં લોંગ સુહાત
॥૮૮॥ તા ઢિંગ ઇન્દરસાનકી ડલા પાઁત છબિ દેત । તા ઢિંગ
પપચી પાઁતકી કાઁતિ હરે મન લેત ॥૮૯॥ બીજ ચિરૌંજીકે તથા
લાટા લડુવા ઝાલ । કીરતિ જૂ લાવત ભલે સંગ અપુની લે
આલ ॥૯૦॥ દૂધપુવા પુનિ લાપસી દૂધ લપસી સુખકાર । ઔર
સોંઝ લાઈ બહુત તા આગે સરસાર ॥૯૧॥ દૂધહિં બેસન ઓટકે
મેદા કછુક મિલાય । બરા કરિ ઘૃતહિં ભૂંજે ચન્દ્રબરા કહેવાય
॥૯૨॥ મિષ્ટ કચૌરી હૂં તથા તા ઢિંગ ઝાલ અપાર । લે આવત
વ્રજભામિની દેખત હી સુખસાર ॥૯૩॥ બેસનકી થપરિનકી
સુન્દરતા સરસાય । સેવ સલોની હૂં તથા તા ઢિંગ પાઁત લખાય
॥૯૪॥ મથુરાકે પેડાનકી તા ઢિંગ પાઁત વિસાલ । તાહીકે
ગુંજાનકી પંગતિ મધુર રસાલ ॥૯૫॥ પાઁત જલેબી ડલાનકી તા
આગે રસઐન । ખોઆકે ઢોંઢાનકી પાઁત સરસ સુખદેન ॥૯૬॥
પાઁત કચોરી ડલાનકી તા આગે સરસાય । ખાટી પૂરનપોલિકા
તા આગે દરસાય ॥૯૭॥ શ્વેત સુહારી ડલાનકી તા ઢિંગ કીની
પાઁત । પીત સુહારી હૂં યથા તિનકી અદ્ભુત કાઁત ॥૯૮॥ એક
ગુલાબી માધુરી દ્વૈ સીરા સરસાત । દાખ છુહારે મિરચ અરુ

બરફી તહાઁ દરસાત ॥૯૯॥ પેડા પીત ગુલાબી જુ પાપર ચારુ
સંધાન । લોંગ મિરચ નીંબૂ રસા કીને વિવિધ વિધાન ॥૧૦૦॥
પિસ્તા કોલા બીજ લોં લોંગ મિરચકો ઠાન । અધિક સ્વાદકે
જાનકે ધરે ભોગમેં આન ॥૧૦૧॥ ઉપનંદાદિક મહર મિલ યથા
ભૂપ વૃષભાન । વ્યંજનભોગ ધરાવહી બડરે ગોપ સુજાન ॥૧૦૨॥
ચપટા બાસોંધીનકે દક્ષિણ દિશહિ વિચાર । કૂંડા સિખરન
વડીનકે બાઁએ દિશકો ધાર ॥૧૦૩॥ અનસખડીકે સાક જે ભુંજે
છુકે અપાર । ઔર બહુત હૈં રાયતે દેખત હી સુખસાર ॥૧૦૪॥
મેદાકી ગુડપાપડી નીકી કરી બનાય । કલાકંદ અતિ મધુર હૈ
ખોઆકે સમુદાય ॥૧૦૫॥ મેવા સબ વિધિકે સરસ તથા મિઠાઈ
દેખ । પિસો લોંન અરુ મિરચકે એક એક ભાજન પેખ ॥૧૦૬॥
બહુત મઠા ગાગર ભરી સૌરભ સરસ ધુંગાર । પીવતમેં અતિ
રુચિ બઢે લાઈ વ્રજકી નાર ॥૧૦૭॥ ગાગર બહુત ટેંટીનકી
સીતલ સુખદ અપાર । તિનમેં યમુનોદક ભર્યો લે આયે હૈં ગ્વાલ
॥૧૦૮॥ સખરે નિખરે ધર ચુકે તબ બોલે ગોપાલ । બાબા ભોગ
સમર્પિયે જેમેં ગિરિ તત્કાલ ॥૧૦૯॥ તુલસીદલકે ટોકરા
લાઓ કહી સુભાખ । પ્રતિ સામગ્રીકે વિષે એક એક દલ
રાખ ॥૧૧૦॥ તબૈ ધૂપ જુ દીપ કિયો ઘંટાનાદ બજાય ।
શંખોદક લે હાથમેં દિયે સબૈ છિરકાય ॥૧૧૧॥ હાથ જોર
વિનતિ કરી ફિર ગિરિવરકો દેખ । ચિતવત નયન આનંદસોં
ધન્ય જનમકો લેખ ॥૧૧૨॥ શ્વેત જરકસી તાસકે વાગેકો

થિરકાય । ગોકર્ણ તુર્રા કુલહ જુ પીતાંબર પહેરાય ॥૧૧૩॥ નખ સીખલોં સિંગાર કર પાઁચ ચન્દ્રિકા માથ । આરોગત ગિરિરાજ સંગ લે શ્રીગોવર્ધનનાથ ॥૧૧૪॥ ભોગ આરોગત સ્વાદસોં માઁગ માઁગકે લેત । બહુત સરાહત ખાતમેં સબકો આનંદ દેત ॥૧૧૫॥ દૂર ધરી હૂં વસ્તુકો લીની ભુજા પસાર। લખિ ન્યોછવર કરત હૈં બહુ ધન ડારત વાર ॥૧૧૬॥ ઇતને ભોગ અરોગિકે તબ બોલે ગિરિરાજ । ભોગ ખાત સબહિન લખ્યો પૈ ન ઘટયો સબ સાજ ॥૧૧૭॥ અચવાવો વ્રજરાજજૂ યોં બોલે ગિરિરાજ । તબ જલ લે અચવાવહિં દેખત ગોપસમાજ ॥૧૧૮॥ શ્રીમુખ વસનહિ પોંછિકે બીરા ડલા મંગાય । પાન ખવાવત પ્રેમસોં મુદિત ભયે ગિરિરાય ॥૧૧૯॥ તબ મોતિનકી આરતી આપ કરી વ્રજભૂપ । જય જય ધ્વનિ સબ દિસ ભઈ સોભા બઢી અનૂપ ॥૧૨૦॥ નોછાવર બહુયોં કરેં બહુ ધન ડારત વાર। કૃષ્ણ બતાયો દેવતા તિન પર સબ બલિહાર ॥૧૨૧॥ તબ બોલે ગિરિરાજજૂ સુનિયે શ્રી વ્રજરાજ। યહ પ્રસાદ સબ બાઁટકે લીજે સકલ સમાજ ॥૧૨૨॥ ધન ગોધન બઢહેં બહુત રામકૃષ્ણ સુખ પાય। વિઘ્નનાશ સબ હોયઁગે મૈં યહ કહ્યો સુનાય ॥૧૨૩॥ ગોવર્ધનકે ચરન પર રામકૃષ્ણ સિર નાય। કરે પ્રનામ ગોપન સહિત યસોમતિ અરુ નંદરાય ॥૧૨૪॥ આજ્ઞા લે ઘરકો ચલે તબ વ્રજજન સમુદાય। યહ ઉત્સવ ઐસો ભયો તિહુઁ લોક યસ ગાય ॥૧૨૫॥ યહ સુન સુરપતિ કોપકે મેઘન તુરત બુલાય। વ્રજ બોરો છિન એકમેં ચલે સુનત હી ધાય ॥૧૨૬॥ મૂસલધાર બરખન લગ્યો વ્રજજન તબ ઉઠ ધાય। આય કૃષ્ણ-પાઁયન પરે લીજે હમેં બચાય ॥૧૨૭॥ તબ હરિ તુરતહિ ધાયકે લીનો ગિરિ હિ ઉઠાય। સપ્ત દિવસ નિશિ રાખકે મઘવા-ગર્વ નસાય ॥૧૨૮॥ તબ સુરપતિ ઢિંગ આયકે ચરન પર્યો અકુલાય। અભિષેક બહુર્યો કિયો ગોવિન્દ નામ ધરાય ॥૧૨૯॥ તબ પ્રસન્ન હરિ હોય કે ઇન્દ્ર પઠાયો ગેહ। યસોમતિ ધાય ઉછંગ લે ભુજ ચાંપત કર નેહ ॥૧૩૦॥ ગોપી યહ છબિ દેખકે પ્રેમ જુ ઉપજ્યો અંગ। પુલકિત ગદગદ હોય કે આલિંગત સબ અંગ ॥૧૩૧॥ ગોવર્ધન લીલા સરસ કહાઁ લગિ કહું બનાય। વલ્લભચરન પ્રતાપતેં મતિ અનુસારહિ ગાય ॥૧૩૨॥ શ્રીવલ્લભ કિરપા કરી શ્રીવિઠ્ઠલ નિજ નાથ। હરિદાસ કર પરસકે રાખે ચરનન સાથ ॥૧૩૩॥

* ૪૩૫ *

* શ્રી ગોવર્ધનપૂજાનાં પદ *

[રાગ લલિત] આજ ઉઝકિ કિત જાત ભજે હો વારી મહતારી જૂ લાલ। ઔર દિના જાગત ન જગાયે કહા ધૌં ભયો સંભ્રમ ઇહિ કાલ ॥૧॥ માય ધાય ઉર લાય લિયો મુખ ચુંબન દે સુત કંઠ લગાય। નંદ કહત ગોદાન કરો જૂ સોતે બાલક દિયો બિડિરાય ॥૨॥ કાન્હ કહત સંદેહ ન કીજે વિધના પૂરત મનકી આસ। મહાપુરુષ અવતાર બડો એક તિનકો યા

પર્વતમેં બાસ ॥૩॥ ગયો જગાય કહ્યો મોસોં જુ વ્રજવાસિન નીકે સમુઝૈયો। મુઁહ માંગ્યો ફલ સબહિન દેહોં નંદજસોદાસોં યોં કહિયો ॥૪॥ ઇન્દ્ર ભોગ બલિ ઇનકો દીજે પ્રગટ દરસ સબહિનકો દેહેં। સૂર સ્યામ મેરી સૌં પકવન્ન સબહિનકે દેખત જુ ખેહેં ॥૫॥ * ૪૩૬ *

[રાગ બિલાવલ] ગોકુલકો કુલદેવતા પ્યારો ગિરિધરલાલ। કમલ–નયન ઘન સાંવરો વપુ જુ બાહુ વિસાલ ॥૧॥ વેગ કરો મેરે કહે તુમ પકવાન રસાલ। બલ મઘવા બલિ લેત હૈ નિત કર કર ઘૃતગાલ ॥૨॥ ઇનકે દિયે જુ બાઢીહેં ગૈયા બચ્છ ગુવાલ। સંગ મિલ કે ભોજન કરે જૈસે હૈં પશુપાલ ॥૩॥ ગિરિ ગોવર્ધન સેઇયે જો જીવન ગોપાલ। સૂર સદા ડરપત રહે જાતેં હી યમકાલ ॥૪॥ * ૪૩૭ *

[રાગ બિલાવલ] હમારો દેવ ગોવર્ધન પર્વત ગોધન જહાઁ સુખારો। મઘવાકો બલિ ભાગ ન દીજે સુનિયે મતો હમારો ॥૧॥ બડરે બૈઠ વિચાર મતો કર પર્વતકો બલિ દીજે। નંદરાયકો કુઁવર લાડીલો કાન્હ કહે સોઈ કીજે ॥૨॥ પાવક પવન ચંદ જલ સૂરજ વર્તત આજ્ઞા લીને। યા ઈશ્વરકો કિયો હોત હૈ કહા ઇન્દ્રકે દીજે ॥૩॥ જાકે આસપાસ સબ વ્રજકુલ સુખી રહે પશુપારે। જોરો સકટ અછુતે લે લે ભલો મતો કો ટારે ॥૪॥ માખન દૂધ દહ્યો ઘૃત ઘૃતપક લે જુ ચલે વ્રજવાસી।

અદ્ભુત રૂપ ધરે બલિ ભુગતત પર્વત સદા નિવાસી ॥૫॥ મિટયો ભાગ સુરપતિ જબ જાન્યો મેઘ દિયે મુકરાઈ। મેહા પ્રભુ ગિરિ કર ધર રાખ્યો નંદસુવન સુખદાઈ ॥૬॥ * ૪૩૮ *

[રાગ બિલાવલ] બાર-બાર હરિ સિખવન લાગે બોલત અમૃતબાની। સુન હુ એક ઉપદેશ હમારો ચાર પદારથ દાની ॥૧॥ મેરો કહ્યો વેગ અબ કીજે દૂધ ભાત ઘૃત સાની। ગોવર્ધનકી પૂજા કીજે ગોધનકે સુખદાની ॥૨॥ યહ પરતીત નંદજુકે આઈ કાન્હ કહી સોઈ માની। પરમાનંદ ઇન્દ્ર માનભંગ કર ઝૂઠો કિયો પાની ॥૩॥ * ૪૩૯ *

[રાગ બિલાવલ] સાત વરસકો સાઁવરો બોલત હૈ તુતરાત। હઁસ-હઁસ કાન્હ કહે સુનો જો મેરી ઇક બાત ॥૧॥ ઇન્દ્ર ન પૂજા કીજિયે પૂજો હિ ગિરિ તાત। તુમ દેખત ભોજન કરે પકવાનહિં અરુ ભાત ॥૨॥ મતો યહી નિરધારકે ગોપ ગૃહનકો જાત। મૃદુબાની ગિરિધરનકી સુનિ હિ સૂર સિહાત ॥૩॥
* ૪૪૦ *

[રાગ બિલાવલ] હમારો કાન્હ કહે સો કીજે। આઓ સિમિટ સકલ વ્રજવાસી પર્વતકો બલિ દીજે ॥૧॥ મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ ષટરસ વ્યંજન લીજે। આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર પન્યો પછાવરી પીજે ॥૨॥ * ૪૪૧ *

[રાગ બિલાવલ] યહ પૂજા મોહિ કાન્હ બતાઈ । ભૂલ્યો ફિરત દ્વાર દેવનકે ત્રિભુવનપતિ તુમકો બિસરાઈ ॥૧॥ આપ હી કૃપા કરિ સ્વપ્નાંતર બાલકકો જો દઈ દિખાઈ । ઐસે પ્રભુ કૃપાલુ કરુનામય બાલકકી અતિ કરી બડાઈ ॥૨॥ ગિરિ પાઁચન હરિકો લે ડારત હલધરકો પાઁચનતર લાઈ । સૂર સ્યામ બલરામ તિહારે ઇનપે કૃપા કરો ગિરિરાઈ ॥૩॥ * ૪૪૨ *

[રાગ સારંગ] યહી દિવારી વરસ દિવારી તુમકો નિત નિત આવો । નંદ નંદરાની યહ ઢોટા પૂજે અતિ સુખ પાવો ॥૧॥ પુજવો મનોરથ સબ વ્રજજનકે દેવ પિતર જુ પુજાવો । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન સંગ લે ગોધન પૂજન આવો ॥૨॥ * ૪૪૩ *

[રાગ સારંગ] ગોધન પૂજન ચલેરી ગોપાલ । મત્ત ગયંદ દેખ જિય લજ્જિત નિરખ મંદ ગતિ ચાલ ॥૧॥ વ્રજનારિન પકવાન બહુત કર ભર-ભર લીને થાલ । અંગ સુગંધ પહર પટભૂષન ગાવત ગીત રસાલ ॥૨॥ બાજે અનેક વેનુરવસોં મિલ ચલત વિવિધ સુર તાલ । ધજા પતાકા છત્ર ચામર ધર કરત કુલાહલ ગ્વાલ ॥૩॥ બાલક વૃન્દ ચહુઁ દિસ સોહત માનોં કમલ અલિમાલ । કુંભનદાસ પ્રભુ ત્રિભુવનમોહન ગોવર્ધનધર લાલ ॥૪॥ * ૪૪૪ *

[રાગ સારંગ] બડડેનકો આગે દે ગિરિધર શ્રીગોવર્ધન પૂજન આવત । માનસી–ગંગાજલ ન્હવાયકે પાછે દૂધ ધોરીકો નાવત ॥૧॥ બહોરિ પખાર અરગજા ચરચિત ધૂપ દીપ બહુ

ભોગ ધરાવત । દે બીરા આરતી કરત હૈં વ્રજભામિની મિલ મંગલ ગાવત ॥૨॥ ટેર ગ્વાલ ભાજન ભર દે કે પીઠ થાપ સિરપેંચ બંધાવત । ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર અબ યહ વ્રજ જુગ જુગ રાજ કરો મન ભાવત ॥૩॥ * ૪૪૫ *

[રાગ સારંગ] ગોધન પૂજા કરકે ગોવિન્દ સબ ગ્વાલન પહેરાવત । આવો સુબાહુ સુબલ શ્રીદામા ઊંચે લે લે નામ બુલાવત ॥૧॥ અપને હાથ તિલક દે માથે ચંદન અરુ બંદન લપટાવત । વસન વિચિત્ર સબનકે માથે વિધિસોં બાંધ બંધાવત ॥૨॥ ભાજન ભર ભર લે કુનવારો તાકો તાહિ ગહાવત । ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર તા પાછે ધોરી ધેનુ ખિલાવત ॥૩॥ * ૪૪૬ *

[રાગ સારંગ] ગુરકે ગુંજા પૂઆ સુહારી । ગોધન પૂજત વ્રજકી નારી ॥૧॥ ઘર ઘર ગોમય પ્રતિમા ધારી । બાજત રુચિત પખાવજ થારી ॥૨॥ ગોદ લિયે મંગલ ગુન ગાવત । કમલનયનકો પાઁય લગાવત ॥૩॥ હરદ હી રોચનકે ટીકે । યહ વ્રજ સુરપુર લાગત ફીકે ॥૪॥ રાતી પીરી ગાય શૃંગારી । બોલત ગ્વાલ દે દે કર તારી ॥૫॥ હરિદાસ ગોવર્ધનધારી । ઋતુ માનત સુખ વરસ દિવારી ॥૬॥ * ૪૪૭ *

[રાગ સારંગ] ગામ ગામ તેં ગ્વાલિન આઈ । અતિ આનંદ ચલી ઘર ઘરતેં ગોવર્ધન પૂજાકો ધાઈ ॥૧॥ ખીર હાંડી દધિ પૂઆ સુહારી પૂજનકો સબ લાઈ । ગાવત ગીત સબૈ

ગોધનકે અતિહી લગત સુહાઈ ॥૨॥ યસોમતિ સુન વ્રજરાજ લાડિલે ફિર ફિર નિરખ સિહાઈ। શ્રી વિઠ્ઠલગિરિધરનલાલ પર વ્રજસુંદરી બલિ જાઈ ॥૩॥ ❋ ૪૪૮ ❋

[રાગ સારંગ] ગોવર્ધન પૂજકે ઘર આયે। જનની યસોદા કરત આરતી મોતિન ચૌક પુરાયે ॥૧॥ મંગલ કલસ વિરાજત દ્વારે બંદનવાર બંધાયે। લાલદાસ ગિરિધર ગિરિ પૂજ્યો ભયે ભક્તન મન ભાયે ॥૨॥ ❋ ૪૪૯ ❋

[રાગ સારંગ] અન્નકૂટ કોટિક ભાઁતનસોં ભોજન કરત ગોપાલ। આપહી કહત તાત અપનેસોં ગિરિ મૂરતિ દેખો તતકાલ ॥૧॥ સુરપતિસે સેવક ઇનહીકે સિવ વિરંચિ ગુન ગાવે। ઇનતેં અષ્ટ મહાસિદ્ધિ નવનિધિ પરમ પદારથ પાવે ॥૨॥ હમ ગૃહ વસત ગોધન વન ચારત ગોધનહી કુલદેવ। ઇન્હેં છાઁડ જો કરત યજ્ઞવિધિ માનો ભીંતકો લેવ ॥૩॥ યહ સુન આનંદે વ્રજવાસી આનંદ દુંદુભિ બાજે। ઘર-ઘર ગોપી મંગલ ગાવે ગોકુલ આન બિરાજે ॥૪॥ એક નાચત એક કરત કુલાહલ એક દેત કર તારી। વનિતા વૃન્દ બાઁયનોં વાંટત ગુંજા પુઆ સુહારી ॥૫॥ તબહી આયસુ દિયો મેઘન જાય પ્રલયકે બરખો। યહ અપમાન કિયો ધોં કૌને તાહિ પ્રકટ વ્હૈ પરખો ॥૬॥ સાત દ્યોસ જલ શિલા સહસ્રન મહા ઉપદ્રવ કીનો। નંદાદિક વિસ્મિત ચિતવત સબ તબ ગિરિવર કર લીનો ॥૭॥ શક્ર સકુચ સુરભિ

સંગ લાયો તજી આપની ટેક। ગહે ચરન ગોવિન્દ નામ કહી કિયો આપ અભિષેક ॥૮॥ મહરી મુદિત વર વસન મઁગાયે બોલ બોલ સબ ગ્વાલિન દીને। પ્રભુ કલ્યાન ગિરિધર યુગ-યુગ યોં ભક્ત અભય પદ કીને ॥૯॥ ❋ ૪૫૦ ❋

[રાગ સારંગ] દેખોરી હરિ ભોજન ખાત। સહસ્ર ભુજા ધર ઉત જેંમત હૈ ઇત ગોપનસોં કરત હૈ બાત ॥૧॥ લલિતા કહત દેખ હો રાધા જો તેરે મન બાત સમાત। ધન્ય સબૈ ગોકુલકે વાસી સંગ રહત ગોકુલકે તાત ॥૨॥ જેંમત દેખ નંદ સુખ દીનો અતિ આનંદ ગોકુલ નરનારી। સૂરદાસ સ્વામી સુખસાગર ગુન આગર નાગર દે તારી ॥૩॥ ❋ ૪૫૧ ❋

[રાગ સારંગ] યહ લીલા સબ કરત કન્હાઈ। ઉત જેંમત ગોવર્ધનકે સંગ ઇત રાધાસોં પ્રીત લગાઈ ॥૧॥ ઇત ગોપિનસોં કહત જિમાવો ઉત આપુન જેંમત મન લાઈ। આગે ધરે છહોં રસ વ્યંજન યહુઁ દિસતેં અતિ અરગ બઢાઈ ॥૨॥ અંબર ચઢે દેવગન દેખત જયધ્વનિ કર સુમનન બરખાઈ। સુરસ્યામ સબકે સુખકારી ભક્તહેત અવતાર સદાઈ ॥૩॥ ❋ ૪૫૨ ❋

[રાગ સારંગ] ગોપનસોં યહ કહત કન્હાઈ। જો હોં કહત રહ્યો ભયો સોઈ સપનાંતરકી પ્રકટ જનાઈ ॥૧॥ જો માઁગ્યો ચાહો સો માઁગો પાવોગે સોઈ મન ભાઈ। કહત નંદ હમ ઐસી માઁગે ચાહત હૈં હરિકી કુસલાઈ ॥૨॥ કર જોરે

વ્રજપતિ જુ ઠાડે ગોવર્ધનકી કરત બડાઈ। ઐસો દેવ હમ કબહુઁ ન દેખ્યો સહસ્ર ભુજા ધર ખાત મિઠાઈ ॥૩॥ જય જય સબ્દ હોત ચહુઁ દિસતેં અતિ આનંદ ઉરમેં ન સમાઈ। સૂર સ્યામકો નીકે રાખો કહત મહર હલધર દોઉ ભાઈ ॥૪॥

* ૪૫૩ *

[રાગ સારંગ] વિનતી કરત નંદ કર જોરે પૂજા કહા હમ જાનેં નાથ। હમ હૈં જીવ સદા માયા કે દરસન દિયો મોહિ કિયો સનાથ ॥૧॥ મહારાજ મૈં પાવન કીનો પ્રભુકી સરન હોં આયો તાત। તુમરે સમસર ઔર ન દૂજો કોટિ બ્રહ્માંડ ધરો નિજ ગાત ॥૨॥ તુમહી દાતા તુમહી ભોક્તા કર્તા હર્તા તુમહી સાર। સૂર કહા હમ ભોગ લગાવે તુમ હો ભોગી સબ સંસાર ॥૩॥ * ૪૫૪ *

[રાગ સારંગ] હમારો દેવ ગોવર્ધન રાનો। જાકી છત્ર છાઁહ હમ બૈઠે તાકો ત્યજ ઔરેં ક્યોં માનો ॥૧॥ નીકો તૃન સુંદર જલ નીકો ગોધન રહત અઘાનો। નીકો સબ વ્રજ હોત સુખારો સુરપતિ કોપ કહા પહેચાનો ॥૨॥ ખીર ખાંડ ઘૃત ભોજન મેવા ઓદન સકલ અનુપમ આનો। પરમાનંદ ગોવર્ધન ઉત્સવ અન્નકૂટ અલૌકિક જાનો ॥૩॥ * ૪૫૫ *

[રાગ સારંગ] આન ઔર આન ઔર આન ઔર હિ કહત બિઝક રહત સબ વ્રજકે જુ નારી નર। કટુ તિક્ત આમ્લ ખાર

સલોને લોને પ્રકાર બાઢી ખટરસસોં પ્રીત આરોગત સુંદર વર ॥૧॥ ગિરિરાજ બરન બરન શિલા હૂં જુ સહસરન મોદક હિ ઠોર ઠોર ઘેવર ગૂંજા બાબર। રાજારામકે પ્રભુકો અચવાવન કારન જલ ભર કર ઈન્દ્ર ઝારી ધરે રી જલધર ॥૨॥ * ૪૫૬ *

[રાગ કાન્હરો] હઁસ-હઁસ બાત કહત મનમોહન હમારો દેવ ગોવર્ધનરાઈ। જાકે આસરે હમ ગૌ ચારેં સુરુપતિકો કહા આવે જાઈ ॥૧॥ નિત ઉઠ ખેલન હમપેં આવે માઁગ લેત પકવાન મિઠાઈ। જાકે ચરનપ્રતાપ તેજતેં રહત સદા હમહૂં સુખદાઈ ॥૨॥ અખિલ લોકકો નાથ કહાવે સિવ વિરંચિ કરે જાકી બડાઈ। સૂર સ્યામ યોં કહત સબનસોં ગોવર્ધનકી કરો પુજાઈ ॥૩॥ * ૪૫૭ *

* ભાઈદૂજનાં પદ *

[રાગ સારંગ] આજ દૂજ ભઈયાકી કહિયત કર લિયે કંચનથાલિકે। કરો તિલક તુમ બહન સુભદ્રા બલ અરુ શ્રીગોપાલકે ॥૧॥ આરતી કરત દેત નોછાવર બારત મુક્તામાલિકે। આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર પ્રેમપુંજ વ્રજબાલિકે ॥૨॥ * ૪૫૮ *

[રાગ સારંગ] યસોમતિ થાર સાજકે બૈઠી મોહન તિલક કરાવે હો। બૈઠ અંક ભોજન કરો લાલન ભાઈદૂજ મનાવે હો ॥૧॥ દેખ નંદ ઉપનંદ ગોપ સબ દૌર દૌર દુલરાવે હો। શ્રીમુખ

ચંદ નિરખ ગોપીજન નયન ચકોર સિરાવે હો ॥૨॥ મુદિત ભઈ અતિ રોહિની માતા સુખ અંતર ઉપજાવે હો। નાના ભાઁત સકલ ગોકુલત્રિય મંગલ ગીતજુ ગાવે હો ॥૩॥ યહ લીલા અવગાહન કરિયે જો ચિતવન ઉર આવે હો। કહત પ્રવીન યહ સાધન બલ વલ્લભપદરજ પાવે હો ॥૪॥ * ૪૫૯ *

[રાગ સારંગ] ભાઈદૂજ જાનકે મોહન બહિન સુભદ્રાકો ન્યોંતાવત। ઉબટ ન્હવાય દોઉ ભૈયા બલ વાગો અતલસ લાલ બનાવત ॥૧॥ ચીરા હર્યો બાંધ સિર ઉપર આભૂષન પહેરાવત। પૂરી દહી ભાત થારી ભર રોહિની પૈ સબ સાજ મંગાવત ॥૨॥ કીનો તિલક સુભદ્રા બહિની નીરાંજન કર હર્ષ બઢાવત। જેંમત સ્યામ બલરામ પ્રીતિસોં માઁગ લેત જો જો મન ભાવત ॥૩॥ મુખ પ્રક્ષાલ હઁસિ બીરી દેકે ભગિની પાન દે પુનિ સિર નાવત। દેત અસીસ સદા ચિરજિયો દ્વારકેશ નિત પ્રતિ ગુન ગાવત ॥૪॥ * ૪૬૦ *

* ઇન્દ્રમાનભંગનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] આવો આવો રે ભૈયા ગ્વાલો યા પર્વતકી છૈયાઁ। નાચો ગાવો કરો વધાઈ સુખે ચરાવો ગૈયા ॥૧॥ જિન તુમરો પકવાન જુ ખાયો સોઈ રક્ષા કરિહે। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગિરિ ગોવર્ધન ધરિહે ॥૨॥ *૪૬૧*

[રાગ બિલાવલ] ચિર જીયો લાલ ગોવર્ધનધારી। સાત

દ્યોસ જલ વૃષ્ટિ નિવારી યા ઢોટા પર વારી ॥૧॥ દેવરાજ પ્રતિજ્ઞા મેટી ગોપ ભેખ લીલા અવતારી। નલકૂબર મનિગ્રીવ ઉબારે બાલક દસા પૂતના મારી ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન રાજ કરો વૃન્દાવન ચારી। પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર અનુદિન આરતિ હરત હમારી ॥૩॥ * ૪૬૨ *

[રાગ બિલાવલ] રાખ લેહો ગોકુલકે નાયક। ભીંજત ગાય ગોપ ગોસુત સબ વિષમ બૂંદ લાગત જનુ સાયક ॥૧॥ મૂસલધાર બરખત સેના પર મહા મેઘ મઘવાકે પાયક। ઐસો ઔર કૌન હૈ નંદસુત યહ દુખ દુસહ મેટવે લાયક ॥૨॥ અઘમર્દન નખ ઉદર વિદારન બકી–સંહારન સબ સુખદાયક। તિનકું કહા કૌન ડર સુર પ્રભુ જિનકે તુમસે સદા સહાયક ॥૩॥ * ૪૬૩ *

[રાગ બિલાવલ] લીલા લાલ ગોવર્ધનધરકી। ગાવત સુનત અધિક રુચિ ઉપજત રસિક કુઁવર શ્રીરાધાવરકી ॥૧॥ સાત દ્યોસ ગિરિવર કર ધાર્યો મેટી તૃષા પુરંદરદરકી। વ્રજજન મુદિત પ્રતાપચરનતેં ખેલત હઁસત નિસંક નિડરકી ॥૨॥ ગાવત સુક સારદ મુનિ નારદ રટત ઉમાપતિ બલબલ કરકી। કૃષ્ણદાસ દ્વારે દુલરાવત માઁગત જૂઠન નંદજુકે ઘરકી ॥૩॥ * ૪૬૪ *

[રાગ બિલાવલ] ગોપી ગ્વાલ પુકારન લાગે સરન

તિહારી રાખો જૂ। બાદર જુર-જુર ગરજન લાગે ભલી હોય સો ભાખો જૂ ॥૧॥ ઇન્દ્ર કોપ હમ ઉપર કીનો મેઘ સમૂહ પઠાયે જૂ। મુસલધાર બરખત સેના પર રિપુ સમાન ઉઠ ધાયે જૂ ॥૨॥ જિન ડરપો હૌં નાથ તુમારો હઁસ-હઁસ કહત મુરારી જૂ। અનાયાસ છત્ર જ્યોં છાયા પર્વત લિયો ઉખારી જૂ ॥૩॥ સાત દ્યોસ અપનોસોં કીનો મઘવા રહ્યો ખિસ્યાઈ જૂ। પરમાનંદ કહે ગોપીજન કૈસે બેનુ બજાઈ જૂ ॥૪॥ * ૪૬૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] માધો જૂ રાખો અપની ઓટ। વે દેખો ગોવર્ધન ઉપર ઉઠે હૈં મેઘકે કોટ ॥૧॥ તુમ જુ શક્રકી પૂજા મેટી વેર કિયો ઉન મોટ। નાહિન નાથ મહાતમ જાન્યો ભયો હૈ ખરે તેં ખોટ ॥૨॥ સાત દ્યોસ જલ વર્ષ સિરાનો અચયો એક હી ઘોટ। લિયો ઉઠાય ગરુવો ગિરિ કર પર કીનો નિપટ નિઘોટ ॥૩॥ ગિરિ ધાર્યો તૃનવર્ત જુ માર્યો જીયો નંદકો ઢોટ। પરમાનન્દ પ્રભુ ઇન્દ્ર ખિસ્યાનો મુકુટ ચરનતર લોટ ॥૪॥ * ૪૬૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] મહાબલ કીનો હો વ્રજનાથ। ઇત મુરલી ઉત ગોપિનસોં રતિ ઇત ગોવર્ધન હાથ ॥૧॥ ઉત બાલક પયપાન કરાવત ઇત સુરભી તૃન ખાત। ઉતહિ ચરત બછરા અપને રસ ગ્વાલ બજાવત પાત ॥૨॥ કોપ્યો ઇંદ્ર મહા પરલયકો ઝર લાયો દિન સાત। પરમાનન્દ પ્રભુ રાખ લિયો વ્રજ મેટ ઇન્દ્રકી ઘાત ॥૩॥ * ૪૬૭ *

[રાગ સારંગ] અબ ન છાઁડો ચરનકમલ મહિમા મૈં જાની। સુરપતિ મેરો નામ ધર્યો લોક અભિમાની ॥૧॥ અબ લોં મૈં નાહિ જાનત ઠાકુર હૈ કોઈ। ગોપી ગ્વાલ રાખ લિયે મેરી પત ખોઈ ॥૨॥ ઐરાવત કામધેનુ ગંગાજલ આની। હરિકો અભિષેક કિયો જય જય સુર બાની ॥૩॥ વારંવાર પ્રનામ કરત ગોવર્ધનધારી। પરમાનંદ ગોપ ભેખ લીલા અવતારી ॥૪॥ * ૪૬૮ *

[રાગ સારંગ] વ્રજજનલોચન હી કો તારો। સુન યસોમતિ તેરો પૂત સપૂતો કુલદીપક ઉજિયારો ॥૧॥ ધેનુ ચરાવન જાત દૂર તબ હોત ભવન અતિ ભારો। ઘોષ સજીવન મૂર હમારો છિન ઇત ઉત જિન ટારો ॥૨॥ સાત દ્યોસ ગિરિરાજ ધર્યો કર સાત વરસકો બારો। ગોવિંદ પ્રભુ ચિરજીયો સુત તેરો ગોપવંશ રખવારો ॥૩॥ * ૪૬૯ *

[રાગ મલ્હાર] આજ કછુ બદરન અંબર છાયો। નંદકો લાલ હઠીલા મોહન તા પર ઇન્દ્ર ચઢ આયો ॥૧॥ તબ ગિરિધર પિય બુદ્ધિ ઉપાઈ નખ પર શૈલ ઉઠાયો। ગોપી ગ્વાલ સબ રાખ લિયે હૈં કુંભનદાસ યસ ગાયો ॥૨॥ * ૪૭૦ *

[રાગ સારંગ] સાત વરસકે સાત દ્યોસ મેરે લાડિલે ગોપાલ ગિરિ કર ધર્યો। બલિહારી યા વામ ભુજાકી યા ઢોટાકી

સુરન સહિત સુરપતિ ડર્યો ॥૧॥ અતિ ભયભીત અંજુલિ જોર ઠાડો ભયો લે સુરભી પાઁયન પર્યો । આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર સબ સુખ સાગર દેવરાજકો ગર્વ હર્યો ॥૨॥ * ૪૭૧ *

[રાગ નટ] બૂઝત જનની લાલ કહા કીનો । સુન્દર કર કોમલ ઉપર ગોવર્ધન કૈસે લીનો ॥૧॥ ચુંબત ભુજ ચાંપત ઉર લાવત સકલ કલા પ્રવીનો । ગોવિંદ પ્રભુ વિધુવદન વિલોકત તન મન ધન સબ દીનો ॥૨॥ * ૪૭૨ *

[રાગ ગૌરી] અરી માઈ દેખનકો કાન્હ બારો । નિર્મલ જલ યમુનાકો કીનો ગહિ નાથ્યો નાગ કારો ॥૧॥ અતિ સુકુમાર કમલ હૂં તે કોમલ ગિરિ ગોવર્ધન ધાર્યો । બૂડત તેં વ્રજ રાખ લિયો હૈ મેટ ઇન્દ્રકો ગાર્યો ॥૨॥ હૈ યે કોઊ બડો દેવનમેં યસોમતિ પૂત તિહારો । બ્રહ્મદાસ ભક્તનકી જીવન સર્વસ્વ પ્રાન હમારો ॥૩॥ * ૪૭૩ *

[રાગ માલવ] જય જય લાલ ગોવર્ધનધારી ભક્તનકે સુખકારી । જય જય જય શક્રમખભંજન જય જય જય ગોકુલ દુખહારી ॥૧॥ જય જય જયતિ જયતિ જય જય જય જય ભુજબલ જલવૃષ્ટિ નિવારી । જય જય કૃષ્ણદાસ પ્રભુ જય જય જય જય લીલા લલિત વિહારી ॥૨॥ * ૪૭૪ *

[રાગ માલવ] જીયો યસોદા પૂત તિહારો જિન ગોવર્ધન ધાર્યો । વામ પાનિ પર રાખ લિયો ગિરિ બૂડત સબન ઉબાર્યો ॥૧॥ સાત દિવસ અતિ વૃષ્ટિ લગાઈ પ્રબલ મેઘ બહુ ડાર્યો । બૂંદ ન પરસી કાહૂ દેખત સુરપતિ મન લાચાર્યો ॥૨॥ લે સુરભી અભિષેક કિયો હૈ તન મન ધન સબ વાર્યો । વ્રજપતિકો અતિ કરત બીનતિ પાઁય પર્યો બલ હાર્યો ॥૩॥ * ૪૭૫ *

[રાગ માલવ] પદ્મ ધર્યો જન તાપ નિવારન । ચાર્યો ભુજા ચાર આયુધ ધર નારાયન ભુવભાર ઉતારન ॥૧॥ ચક્ર સુદર્શન ધર્યો કમલ કર ભક્તનકી રક્ષાકે કારન । શંખ ધર્યો રિપુ ઉદર વિદારન ગદા ધરી દુષ્ટન સંહારન ॥૨॥ દીનાનાથ દયાલ જગતગુરુ આરતિહરન ભક્ત ચિન્તામન । પરમાનન્દ દાસકો ઠાકુર યહ અવસર ઓસર છાઁડો જિન ॥૩॥ * ૪૭૬ *

[રાગ માલવ] જય જય લાલ ગોવર્ધનધારી ઇન્દ્ર માનભંગ કીનો । વામભુજા રાખ્યો ગિરિનાયક ભક્તનકો સુખ દીનો ॥૧॥ સાત દ્યોસ મઘવા પચ હાર્યો ગોસુત શૃંગ ન ભીનો । કૃષ્ણદાસ ગિરિધર પિય આગે પાઁય પર્યો બલહીનો ॥૨॥ * ૪૭૭ *

[રાગ સોરઠ] હરિસોં ટેર કહત વ્રજવાસી । ઇન્દ્ર રિસ્યાય બરખ્યો હમ ઉપર નેંક ન લેત ઉસાસી ॥૧॥ તુમ બિન ઔર કૌન હૈ નંદસુત મેંટનકો દુખરાસી । તબ ગોવિન્દ પ્રભુ ગિરિવર ધાર્યો મઘવા રહ્યો હૈ ઉદાસી ॥૨॥ * ૪૭૮ *

[રાગ મારૂ] માધો જૂ કાઁપત ડરતેં હિયો । તુમ જો

ઇન્દ્રકી પૂજા મેટી તાતેં કોપ કિયો ॥૧॥ દામિની ખડ્ગ બૂંદ સાયક મનોં ઘન યોધા લિયે સંગ। હય-ગય સરસ સમીર દશોં દિશ ધનુષ્ધ્વજા બહુરંગ ॥૨॥ સોભિત સુભટ પ્રચારિ પૈજ કર ફિરત ન મોરત અંગ। તુમ્હરે કહત કિયો નંદનંદન સુરપતિકો વ્રત ભંગ ॥૩॥ બરખત પ્રલય મેઘ ઘન અંબર ડરપત ગોકુલ ગાઉં। સમરથ નાથ સરન તુમ બિન હોં ઔર કૌન પૈ જાઉં ॥૪॥ જૈસે અનલ વ્યાલમુખ રાખે શ્રીપતિ સુહૃદ સુભાય। હમરે તો તુમહિં ચિન્તામનિ સબ વિધિ દાય ઉપાય ॥૫॥ બલ સમેત ગોપાલ બુલાયે અભય કિયે દે બાઁહ। સૂર પ્રભુ ગિરિ કરપૈ લીનો કરી સબન પર છાઁહ ॥૬॥
* ૪૭૯ *

[રાગ કાન્હરો] કાન્હ કુઁવરકે કરપલ્લવ પર ગોવર્ધન માનોં નૃત્ય કરે। જ્યોં જ્યોં તાન ઉઠત મુરલીમેં ત્યોં ત્યોં લાલન અધર ધરે ॥૧॥ મેઘ મૃદંગી મૃદંગ બજાવત દામિની દમક મનોં દીપ જરે। ગ્વાલ તાલ દે નીકે ગાવે ગાયનકે સંગ સ્વર જુ ભરે ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન બરખાકો જલ અમિત ઝરે। યહ અવસર અદ્ભુત ગિરિધરકો નંદદાસકે દુઃખ હરે ॥૩॥
* ૪૮૦ *

[રાગ અડાનો] સુરરાજ આજ પાઁચન પર્યો ગિરિધરન આપુનો કર્યો। તજ ગજ વ્રજરજ લોટત આયો સુરભી ઉપહાર લાયો વદન નિરખ મગન ભયો કનક દંડલોં ધરની ઢર્યો ॥૧॥ તબ ગોપાલ ભયે કૃપાલ પીતાંબર ફહરાયો કાન્હ અભય કર સીસ ધર્યો। હરિનારાયન સ્યામદાસકે પ્રભુકે ચરન સરન રહત સદાહી સબ વિધિ અનુસર્યો ॥૨॥
* ૪૮૧ *

[રાગ અડાનો] સબ ગોકુલકી જીવન ગોપાલ લાલ પ્યારો। સુંદર મુખ નિરખતહી નયન ચૈન પાવત અતિ ગોપી ગ્વાલ આઁખિનકો તારો ॥૧॥ રૂપકી નિધિ કામકી સિદ્ધિ જાનત સબ પ્રેમકી વિધિ ધેનુ સેન સાજકે ગૃહ આવત સવારો। છીતસ્વામી ગિરિવરધર અપને કર કોમલ નખ રાખ લિયો ગોવર્ધન ભારો ॥૨॥
* ૪૮૨ *

* ગૌચારનનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] પ્રથમ ગોચારન ચલે કન્હાઈ। માથે મુકુટ પીતાંબરકી છબિ વનમાલા પહરાઈ ॥૧॥ કુંડલ સ્રવન કપોલ બિરાજત સુંદરતા બનિ આઈ। ઘર-ઘરતેં સબ છાક લેત હૈં સંગ સખા સુખદાઈ ॥૨॥ આગે ધેનુ હાઁક સબ લીની પાછે મુરલી બજાઈ। પરમાનંદ પ્રભુ મનમોહન વ્રજવાસિન સુરત કરાઈ ॥૩॥
* ૪૮૩ *

[રાગ સારંગ] પ્રથમ ગોચારન ચલે ગોપાલ। જનની યસોદા કરત આરતી મોતિન પૂરે થાલ ॥૧॥ મંગલ સબ્દ હોત તિહિં ઓસર ગાવત મિલિ વ્રજબાલ। વિવિધ ભાઁત પટ ભૂષન પહેરે રોરી તિલક દિયો ભાલ ॥૨॥ સબ સમાજ

લે ચલે વૃન્દાવન આગે લીની ગાય। રાઈ લોંન ઉતારી યસોદા ગોવિન્દ બલ-બલ જાય ॥૩॥ * ૪૮૪ *

[રાગ સારંગ] ગાય ચરાવનકો દિન આયો। ફૂલી ફિરત યસોદા અંગ-અંગ લાલન ઉબટ ન્હવાયો ॥૧॥ ભૂષન વસન વિવિધ પહરાયે રોરી તિલક બનાયો। વિપ્ર બુલાય વેદધ્વનિ કીની મોતિન ચૌક પુરાયો ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન આનંદ મંગલ ગાયો। લટકત ચલત લાડિલો વનકો કુંભનદાસ જસ ગાયો ॥૩॥ * ૪૮૫ *

[રાગ સારંગ] પ્રથમ ગોચારનકો દિન આજ। પ્રાતકાલ ઉઠ યસોદા મૈયા કીનો હૈ સબ સાજ ॥૧॥ વિવિધ ભાઁત બાજે બાજત હૈ રહ્યો ઘોષ સબ ગાજ। ગાવત ગીત મનોહર બાની તજ ગુરુજનકી લાજ ॥૨॥ લરિકા સકલ સંગ સંકર્ષન બેનુ બજાય રસાલ। આગે ધેનુ ચલે ગોવિન્દ પ્રભુ નામ ભયો ગોપાલ ॥૩॥ * ૪૮૬ *

[રાગ પૂર્વી] આગે ગાય પાછે ગાય ઇત ગાય ઉત ગાય ગોવિન્દાકો ગાયનમેં બસબોહી ભાવે। ગાયનકે સંગ ધાવે ગાયનમેં સચુપાવે ગાયનકી ખુરરેન અંગ જુ લગાવે ॥૧॥ ગાયનસોં વ્રજ છાયો વૈકુંઠ હૂં બિસરાયો ગાયનકે હેત ગિરિ કર લે ઉઠાવે। છીતસ્વામી ગિરધારી વિઠ્ઠલેશ વપુધારી ગ્વારિયાકો ભેષ કિયે ગાયનમેં આવે ॥૨॥ * ૪૮૭ *

[રાગ ગૌરી] લટકત ચલત યુવતી સુખદાની। સંધ્યા સમે સખા મંડલમેં સોભિત તન ગોરજ લપટાની ॥૧॥ મોર મુકુટ ગુંજા પિયરો પટ મુખ મુરલી કૂજત મૃદુ બાની। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરધારી આયે વનતેં લે આરતી વારત નંદરાની ॥૨॥ * ૪૮૮ *

[રાગ ઇમન] મૈયા રી મૈં કૈસી ગાય ચરાઈ। બૂઝ દેખ બલભદ્ર દદાસોં કૈસી મૈં ટેર બુલાઈ ॥૧॥ વિડરજુ ચલી સઘન વનમહિયાં હેરી દે અહોટાઈ। ગ્વાલનકે લરિકા પચિ હારે જે સબ મેરી દાંઈ॥૨॥ ભલો-ભલો કહિ મહરી હઁસત હૈ ફૂલી અંગ ન માઈ। પરમાનંદ પ્રભુ વીર વચન સુન યસોમતિ દેત વધાઈ ॥૩॥ * ૪૮૯ *

[રાગ બિહાગ] (પોઢવામાં) પોઢ રહો ઘનસ્યામ બલૈયા લેહોં પોઢ રહો ઘનસ્યામ। અતિશ્રમ ભયો વન ગૌએં ચરાવત ઘોસ પરી હૈ ઘામ ॥૧॥ સીયરી બ્યાર ઝરોખનકે મગ અતિ શીતલ સુખધામ। આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર અંગ-અંગ અભિરામ ॥૨॥ * ૪૯૦ *

* દેવપ્રબોધિનીનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] દુલ્હે હો ગિરિધરનલાલ કૈસો નીકો લાગે। દેખત નૈનન રસાલ ઠાડે હૈં આગે ॥૧॥ જરકસી સુરંગ પાગ વામ ભાગ સોહે। કુંચિત કચ માનોં કૈસે મધુ સુગંધ મોહે ॥૨॥

મુક્તામનિ નીલ લાલ સેહરો બનાયો। મકર કુંડલ તિલક ભાલ વ્રજજન મન ભાયો ।।૩।। ફૂલે અતિ નંદરાય મુદિત ગોપરાની। ફૂલે વ્રજવાસી સબ ફિરત મહા ગુમાની ।।૪।। ગરજે ઘોર દુદુંભિ સહનાઈ સુરન ફેરી। પંચ સબ્દ આન કછુ ઝાંઝ ઢોલ ભેરી ।।૫।। બેનુ બીન મિલી તાન બડ મૃદંગ બાજે। ગાન કરત નાચત નટ ઘોષ સકલ ગાજે ।।૬।। મંડપ કીનો બનાય બહુ વિતાન તાને। નંદગામકી બરાત આઈ બરખાને ।।૭।। ફૂલે વૃષભાન અરુ ફૂલી કીરતરાની। જોરી બની અદ્‌ભુત કછુ પરત ન બખાની ।।૮।। તોરન આયે રસાલ દુલહે ગિરિધારી। કીની કુલરીત બ્યાહ ગાવત વ્રજનારી ।।૯।। નિરખત મુખ બિહાલ દેહ દસા વિસારી। દુલહે દુલહનિ પર માધો બલિહારી ।।૧૦।।

* ૪૯૧ *

[રાગ બિલાવલ] લાલકો સિંગાર કરાવત મૈયા। કરકે ઉબટનો ન્હવાયે રુચિસોં હરિ હલધર દોઉ ભૈયા ।।૧।। હઁસુલી હેમ હમેલ અરુ દુલરી વનમાલા પહરૈયા। પરમાનંદદાસકી જીવન જસુમતિ લેત બલૈયા ।।૨।।

* ૪૯૨ *

[રાગ બિલાવલ] બહુત ઈખ મંડપ કરવાઈ। મધિ ચોકી તર ચોક પુરાઈ ।।૧।। ચહુઁ ઓર દીપક ધરવાઈ। વ્રજવનિતા સબ મંગલ ગાઈ ।।૨।। ગાદી પર પ્રભુકો પધરાઈ। તીન બાર કર દેવ જગાઈ ।।૩।। પંચામૃતસોં સ્નાન કરાઈ। અંગ પોંછ સિંગાર બનાઈ ।।૪।। નૌતન ફરગુલ ગદલ ઉઢાઈ। દુરહ સેતી દેવ તપાઈ ।।૫।। આરતી કર પુનિ ભોગ લગાઈ। પરિક્રમા દઈ હરખ બઢાઈ ।।૬।। યહ વિધિ રીત કરી નંદરાઈ। દ્વારિકેશ પ્રભુ દેખન આઈ ।।૭।।

* ૪૯૩ *

[રાગ સારંગ] આજ પ્રબોધિની સુભ દિન નીકો અમલ પક્ષ એકાદશી આઈ। બહુત ઈખ કુંજન રચિકે સખી ચહુઁ ઓર દીપકન સુહાઈ ।।૧।। ઘર-ઘર ગોપી ચૌક પૂરત સબ બંદનવાર બંધાઈ। સિંઘાસન ગાદી તકિયા ધર કર ઉત્થાપન ગોકુલરાઈ ।।૨।। હરે હરે સબ મેવા ધરકે સામગ્રી સબ ભોગ લગાઈ। ચાર જામ જાગરન જાગ નિસ જાગે દેવ ગોવર્ધનરાઈ ।।૩।। મંગલ આરતી કર વ્રજસુંદરી પ્રેમમગન આનંદ ન સમાઈ। રસિક પ્રભુ મંગલનિધિ આનંદ મંગલરૂપ રાધા સુખદાઈ ।।૪।।

* ૪૯૪ *

[રાગ સારંગ] જાગે જગજીવન જગનાયક। કિયો પ્રબોધ દેવગન જબ હિ ઉઠે જગત સુખદાયક ।।૧।। જા પ્રભુકી પ્રભુતાઈ ભારી સિવ બ્રહ્માદિક પાયક। કમલા દાસી પાઁય પલોટે નિપુન નિગમસે ગાયક ।।૨।। જહાઁ-જહાઁ ભીર પરે ભક્તનપે તહાઁ-તહાઁ હોત સહાયક। પરમાનંદ પ્રભુ ભક્તવત્સલ હરિ જિનકે મન વચ કાયક ।।૩।।

* ૪૯૫ *

[રાગ સારંગ] દેવ જગાવત યસોદા મૈયા। ફલ ફૂલનસોં

પૂજ કહત ચિર જિયો કુઁવર કન્હૈયા ॥૧॥ તુમારે આગે કુસલ ગોકુલકી બાઢે દૂધ અરુ ગૈયા । ગોવિન્દ પ્રભુ શ્રીરામકૃષ્ણકી લાગો મોહિ બલૈયા ॥૨॥ ❋ ૪૯૬ ❋

[રાગ સારંગ] દેવ જગાવત યસોદા રાની બહુ ઉપહાર પૂજાકે કરકે । ઇક્ષુ દંડ મંડપ પોહોપનકે ચહુઁ દિશ દીવા ધરકે ॥૧॥ તાલ પખાવજ ભેરી શંખધ્વનિ ગાવત નિશિહિં જાગરન કરકે। ધૂપ દીપ કર ભોગ લગાવત દે પોહોપાવલિ અંજુરી ભરકે ॥૨॥ ઘૃત પકવાન પરમ રુચિ વ્યંજન સગરે સુઘર તરકે। પરમાનંદ જગદીશ વિરાજો ગોકુલનાથ સુમર પદ હરિકે ॥૩॥
❋ ૪૯૭ ❋

[રાગ સારંગ] આજ પરમ દિન દેવ દિવારી । વાગો અતલસ પીરો સોહે કુલહી શ્વેત સિર ધારી ॥૧॥ બાબા નંદ જગાય દેવકો તુલસીકી કીની પૂજા રી । કર વિવાહ નિશિ જગરન કરકે દ્વિજજનકો દીની દચ્છિના રી ॥૨॥ તબહી જસુમતિ કહી વધૂનસોં આજ રતજગો કીજે પ્યારી। યહ સુન બોલે દ્વારકેશ પ્રભુ હમહૂઁ રાત જગે મૈયા રી ॥૩॥ ❋૪૯૮❋

[રાગ સારંગ] ઇક્ષુ મંડપમેં બૈઠે આય । ચાર ચૌક ગાંડે સુભ રાખે પોહોપ ધરે નાના લપટાય ॥૧॥ આઠ દીપ ઘૃતસોં પરિપૂરન પોહોપમાલ અતિ ધરી બનાય। નવ પીતાંબર ધરિ ગિરિધરકો ચોવા ચંદન છિરક જગાય ॥૨॥ બહુ વ્યંજન ફલહાર

ભોગ ધર બીરા દેકર દેવ ઉઠાય । વાર આરતી યુગલ રૂપ પર નમન કરત બલિ જાય ॥૩॥ બીતત યામ ભોગ ધરે જબ બાર આરતી યુવતિન ગાય । નિરખત અંગ-અંગ માધુરી નૃત્યત ગાવત નિશિહિ વિહાય ॥૪॥ ❋ ૪૯૯ ❋

[રાગ સારંગ] બૈઠે કુંજ મંડપમેં આય। રચ્યો સઁવાર સખી લલિતાદિક યહ સોભા કછુ બરની ન જાય ॥૧॥ દીપમાલિકા રુચિર બનાઈ ઘૃત પરિપૂરનતાઈ। ધૂપ દીપ કર ફૂલમાલ ધર નાના વ્યંજન સુભગ કરાઈ ॥૨॥ ગાવત મંગલ ગીત સકલ મિલ નંદનંદન પિય દેવ મનાઈ । વાર આરતી યુગલરૂપ પર ચત્રભુજદાસ વારને જાઈ ॥૩॥ ❋ ૫૦૦ ❋

[રાગ ધનાશ્રી] કહત પ્યારી રાધિકા અહીર । આજ ગોપાલ પાહુને આયે પરોસિ જિમાઉં ખીર ॥૧॥ બહુત પ્રીતિ અંતરગત મેરે પલક ઓટ દુખ પાઉં । જાનતિ હૌં પિય કુઁવર છૈલકો સંગ મિલે જસ ગાઉં ॥૨॥ કોઉ તિહારો બિલગ ન માને લરિકાઈકી બાત । પરમાનંદ પ્રભુ ભવન હમારે નિત ઉઠ આઓ પ્રાત ॥૩॥ ❋ ૫૦૧ ❋

* તુલસીનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] ધન ધન માતા તુલસી બરી । નારાયનકે ચરન પરી ॥૧॥ જો તુલસીકી સેવા કરહેં । કોટિ પાપ ખનમેં પરિહરહેં ॥૨॥ જો તુલસીકે ફેરા દેત ।

સહજહિ જન્મ સુફલ કર લેત ॥૩॥ દાન–પુન્યમેં તુલસી હોય । કોટિ પુન્ય ફલ પાવે સોય ॥૪॥ જા ઘર તુલસી કરે નિવાસ । તા ઘર સદા વિષ્ણુકો વાસ ॥૫॥ કૃષ્ણદાસ કહે વારંવાર । તુલસી મહિમા અપરંપાર ॥૬॥ * ૫૦૨ *

* બ્યાહ તથા જાગરણનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] ન્યાચ દિન દુલ્હે હો નંદલાલ । રીઝ બિકાય જહાઁ બસે મોહન નવ દુલહી વ્રજબાલ ॥૧॥ શિથિલ ચાલ અતિ ડગમગી હો વસન મરગજે ગાત । સોભિત હૈં અતિ રસમસે માનોં બ્યાહ ભયો જગે રાત ॥૨॥ નયન લલોહેં ઘૂમ રહે હૈં ચિતવન ચિત હર લેત । કહિ ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુ હઁસત વધાઈ દેત ॥૩॥ * ૫૦૩ *

[રાગ બિલાવલ] આજ લલનકી હોત સગાઈ । આઓ રી ગોપીજન મિલકે મંગલચાર વધાઈ ॥૧॥ ચોટી ચુપર ગુહૂઁ સુત તેરી છાઁડો ચંચલતાઈ । ગોપ વૃષભાન ટીકો દે પઠયો સુંદર જાન કન્હાઈ ॥૨॥ જો તુમકો યા ભાઁત દેખહેં કરહેં કહા બડાઈ । પહર બસન આભૂષન સુંદર ઉનકો દેઉ દિખાઈ ॥૩॥ નખસિખ અંગ સિંગાર મહરિ મનિ મોતિનકી માલા પહરાઈ । બૈઠે આય રતન ચૌકી પર નરનારિનકી ભીર સુહાઈ ॥૪॥ વિપ્ર પ્રવીન તિલક કર મસ્તક અચ્છત ચાંપ લિયો અપનાઈ । બાજત ઢોલ ભેરી અરુ મહુવર નોબત ધ્વનિ ઘનઘોર બજાઈ ॥૫॥ ફૂલી ફિરત યસોદા રાની વાર કુઁવર પર વસન લુટાઈ । પરમાનન્દ નંદકે આઁગન અમરનગન પોહોપન ઝર લાઈ ॥૬॥ * ૫૦૪ *

[રાગ બિલાવલ] મૈં બલિ જાઉં માન કહ્યો મેરો । ચંચલ ચપલ ચહુઁ દિસ ડોલત કૌન હિ બ્યાહ કરેગો તેરો ॥૧॥ શીલ ગહો તો સબ કોઉ જાને પૂત જસોદા જાયો ભલેરો । કીરતિ-સુતાકો માઁગનો કરિહોં સુન વૃષભાન બસત હૈ નેરો ॥૨॥ મધુ મેવા પકવાન મિઠાઈ માઁગ લેહો મોપેં સાંઝ સબેરો । સૂરદાસ પ્રભુ ધૌરી ધૂમરકો દૂધ દહી ઘર હૈ જુ ઘનેરો ॥૩॥ * ૫૦૫ *

[રાગ સામેરી બિલાવલ] અહો મેરી પ્રાનપિયારી । ભોર હી ખેલન કહાઁ જુ સિધારી । કુંકુમ ભાલ તિલક કિન કીનો । કિન મૃગમદકો બેંદા દીનો ॥ચાલ॥ બેંદા જુ મૃગમદ દિયો મસ્તક નિરખ સસી સંશય પર્યો । સરદ નિશકી કલા પૂરન મેન નૃપકો મદ હર્યો । વિહઁસકે મુખ કહત જનની અલપ બેની કિન ગુહી । સુરકે પ્રભુ મોહિબેકો રચી મનમથહી તુહી ॥૧॥ નંદ મહરકી તરુની યશોહે । મેરો વદન ફિર ફિરકે જોહે । ખેલત ડોલત ઢિંગ બૈઠારી । કછુ મનમેં આનંદ કિયો ભારી ॥ચાલ॥ આનંદ મનમેં કિયો ભારી નિરખ સુત વિહ્વલ ભઈ । બાબાજૂકો નામ લે લે તોહિ હઁસ ગારી દઈ । પાટી પાર સઁવાર

ભૂષન ગોદમેં મેવા ભરી। સૂરકે પ્રભુ નિરખ મનમેં વિધનાસોં વિનતી કરી ॥૨॥ સુન યહ બાત કીરતિ મુસકાની। મૈં વ્રજરાનીકે જિયકી જાની। મેરી સુતા હૈ રૂપકી રાશિ। વહ તો કાન્હ વનવાસી ઉપાસી ॥ચાલ॥ કાન્હ વનવાસી ઉપાસી રંગઢંગ યે કયોં બને। મેરે ઢિંગ તો રત્ન અમોલક કાઁચ કંચન કયોં સને। લલિતા વિશાખાસોં કહ્યો તુમ લલી ત્યજ કિતકૂં રહી। સૂરકે પ્રભુ ભવન બાહિર જાન દીજો મત કહીં ॥૩॥ દિન દસ પાઁચ અટક જબ કીની। સુન્દર સ્યામ દિખાઈ દીની। મુરઝ પરી તબ સુધિ ન સંભારે। પ્યારી ડસી ભુજંગમ કારે ॥ચાલ॥ પ્યારી ડસી જુ ભુજંગમ કારે ગારૂડી હારે સબે। નંદનંદનમંત્ર બિન સખી વિષ જુ યહ કયોં હૂં દબે। મનુહાર કર મોહનકો લાઈ સકલ વિષ દેખત હને। સૂરકે પ્રભુ જોરી અવિચલ જિયો જુગ જુગ દોઉ જને ॥૪॥ ઉઠ બૈઠી તબ વદન સઁભારે। કછુ મોહન તન હઁસત નિહારે। મુર બૈઠી મન ભયો હુલાસ। કીરતિ ગઈ પતિ અપુને પાસ ॥ચાલ॥ અપુને જુ પતિ પૈં ગઈ કીરતિ પ્રીત રીત વિચારહીં। કિયો મંત્ર જુ બ્યાહકો સબ સખી મંગલ ગાવહીં। રચ્યો વૃન્દાવન સ્વયંવર પુષ્પમંડપ છાઇયો। સૂરકે પ્રભુ સ્યામ દુલહે રાધિકા વર પાઇયો ॥૫॥ વિધના વિધિ સબ જુ કીની। મંડપ કરકે ભાઁવર દીની। વિધ વિધકે કુસુમ બરખાવે। માનિની મિલ મંગલ જુ ગાવે ॥ચાલ॥ ગાવે જુ માનિની મિલકે મંગલ કહત કંકન છોરિયો। યહ નહીં ગિરિ ઉચક લેવો હોય હઁસ મુખ મોરિયો। ડોરના છોર્યો ન છૂટે પ્રીતિ રીતિ ગ્રંથી કહી। સૂરકે પ્રભુ યુવતિજન મિલ ગારી મનમાની દઈ ॥૬॥

* ૫૦૬ *

[રાગ સૂહા] નવ દુલહની રાધા બની દૂલહે સુન્દર સ્યામ। કરત સખી બ્યાહ મોહનાકો પૂજે મનકે કામ ॥૧॥ બ્યાહ બધાવો લલિતા રચ્યો વિધિકો લિયો બુલાય। દેખન આયે અમર મુનિગન રહે વિમાનન છાય ॥૨॥ ફૂલન બરખે દેવતા સબ ઇન્દ્ર નિસાન બજાય। સુરપુરકી નારી નાચે કરત મનોહર ભાય ॥૩॥ મનિ માનિક મંડપ રચ્યો ફૂલન બંદનવાર। વારોઠી દુલહે અર્યો કુંજમહલકે દ્વાર ॥૪॥ રાધા ઉબટ ન્હવાયકે ષોડશ કિયો સિંગાર। આનંદ ભર સબ ગાવહીં દેત લાલકો ગાર ॥૫॥ મોરમુકુટ બન્યો સેહરો મરુવટ કરિ મનુહાર। સૂર કૂર કૈસે કહેં વારોં રતિ અરુ માર ॥૬॥

* ૫૦૭ *

[રાગ આસાવરી] મૈયા મોહિ ઐસી દુલહન ભાવે। જૈસી યે કાહૂકી ડિઠોનિયા રુનક ઝુનક ઘર આવે ॥૧॥ કર કર પાક રસાલ રસોઈ અપને કર લે મોહિ જિમાવે। કર અંચલપટ ઓટ બાબાકો ઠાઢી બ્યાર ઢુરાવે ॥૨॥ મોહિ ઉઠાય ગોદ બૈઠારે કર મનુહાર મનાવે। અહો મેરે લાલ કહોં બાબાસોં તેરો બ્યાહ કરાવે ॥૩॥ નંદરાય નંદરાની હિલમિલ સુખન સમુદ્ર

બઢાવે। પરમાનંદ પ્રભુકી બાતેં સુન આનંદ ઉર ન સમાવે ॥૪॥ * ૫૦૮ *

[રાગ સારંગ] દિન દુલ્હે મેરો કુંવર કન્હૈયા । નિત ઉઠ સખા સિંગાર બનાવે નિત આરતી ઉતારત મૈયા ॥૧॥ નિત ઉઠ આઁગન ચંદન લિપાવે નિત હી મોતિન ચોક પુરૈયા । નિત હી મંગલ કલસ ધરાવે નિત હી બંદનવાર બઁધૈયા ॥૨॥ નિત ઉઠ બ્યાહગીત મંગલ ધ્વનિ નિત સુરનરમુનિ વેદ પઢૈયા । નિત નિત હોત આનંદ વારિનિધિ નિત હી ગદાધર લેત બલૈયા ॥૩॥ * ૫૦૯ *

[રાગ સારંગ] બ્યાહકી બાત ચલાવત મૈયા । બરસાને વૃષભાન ગોપકે લાલકી ભઈ સગૈયા ॥૧॥ ગ્વાલબાલ સબ બરાત ચલેંગે ઔર ચલેં બલ ભૈયા । પરમાનંદ નંદકે આનંદ હઁસ હઁસ દેત વધૈયા ॥૨॥ * ૫૧૦ *

[રાગ સારંગ] બ્યાહકી બાત ચલાવન આયે । અપને અપને ગામતેં ગ્વાલિન કહિ કહિ દૂત પઠાયે ॥૧॥ નંદ મહર સમધાનો કીનો દેખ યસોદા આનંદ પાયે । કબ દેખોંગી દુલહ દુલહિની અપને કુલકે દેવ મનાયે ॥૨॥ યહ સુનકે હરખે સંકર્ષન પ્રભુ કછુક પ્રભુતા જુ જનાયે । પરમાનંદ મૈયા શ્રીપતિકી તિહિં છિન ભૂષન વસન બનાયે ॥૩॥ * ૫૧૧ *

[રાગ સારંગ] અપને લાલકો બ્યાહ કરૂંગી બડે ગોપકી બેટી । જાસોં હમસોં જતિયાચારો ભોજન ભેટા ભેટી ॥૧॥ માત યસોદા લાડ લડાવે અંગ સિંગાર કરાવે । કસ્તૂરીકો તિલક બનાવે ચંદન પીત ચઢાવે ॥૨॥ કહ રી મૈયા કબ લાવેગી મોકો દુલ્હૈયા નીકી । પરોસ પરોસકે મોહિ ખવાવે રોટી ચુપરી ઘીકી ॥૩॥ યે સબ સખા બરાત ચલેંગે હોં હૂં ચઢૂંગો ઘોરી । જન પરમાનંદ પાન ખવાવે બીરા ભર ભર ઝોરી ॥૪॥ * ૫૧૨ *

[રાગ નટ] અરી ચલ દુલહેં દેખન જાય । સુન્દર સ્યામ માધુરી મૂરતિ અઁખિયાઁ નિરખ સિરાય ॥૧॥ જુર આઈ વ્રજનારી નવેલી મોહન દિસ મુસિકયાય । મોર બન્યો સિર કાનન કુંડલ મરુવટ મુખહિં સુહાય ॥૨॥ પહેરે વસન જરકસી ભૂષન અંગ-અંગ સુખદાય । તેસીય બરાત બની છબીલી જગમગ રંગ ચુચાય ॥૩॥ ગોપ–સખા–સરવરમેં ફૂલે કમલ પરમ લપટાય । નંદદાસ ગોપિનકે દગ અલિ લપટ જાન અકુલાય ॥૪॥ *૫૧૩*

[રાગ નટ] સજની રી ગાવો મંગલચાર । ચિરજીયો વૃષભાનનંદિની દુલ્હે જુ નંદકુમાર ॥૧॥ મોહનકે સિર મુકુટ વિરાજત રાધાકે ઉર હાર । નીલાંબર પીતાંબરકી છબિ સોભા અમિત અપાર ॥૨॥ મંડપ છાયો દેખ બરસાને બૈઠે નંદ ઉદાર । ભામર લેત પ્રિયા ઔર પ્રીતમ તનમન દીજે વાર ॥૩॥ યહ જોરી અવિચલ વૃન્દાવન ક્રીડત કરત વિહાર । પરમાનંદ મનોરથ પૂરન ભક્તન પ્રાનઆધાર ॥૪॥ * ૫૧૪ *

[રાગ ગૌરી] રાધા પ્યારી દુલહનજુકો દુલહા દેખોરી આવત હૈ વ્રજ લટકત। ગ્વાલન સંગ ગાવત ઊંચે સ્વર સ્રવન સુનત મન અટકત ॥૧॥ પ્યારો લાલ દેખતહી સમાત હિયેમેં અંખિયનહું નહીં ખટકત। પ્રભુ કલ્યાણ ગિરિધરજુકી માધુરી દેખ સમર સરન તકિ સટકત ॥૨॥ * ૫૧૫ *

[રાગ ગૌરી] દુલ્હે દુલહની અધિક બની। પૂજન ચલી કલ્પતરુ સુન્દર ઔરે ઠાન ઠની ॥૧॥ કિયો સખિન ગઠજોરો સબન મિલિ આગે ધન જુ પાછે ધની। ગાવત ગીત ચલી મંગલકે સબૈ સુઘર સજની ॥૨॥ રુનક ઝુનક પગ ધરત ધરનિ પર છબિ પાવત અવની। છિરકત સુગંધ ભૂતલ રૂપ જ્યોં ફૂલન માલ બની ॥૩॥ અંજુલ જોર યહૈ વર માઁગત રહો સુખ પ્રેમ સની। રસિક વિહારિન દેખ છકે દગ કેલિકલા જુ બની ॥૪॥

* ૫૧૬ *

[રાગ ઇમન] આજ સુહાગકી રૈન સુઘરવર પાય બના રે બલૈયા લેહું। તનમનધન ન્યોછાવર કરહું અધર તંબોલ બીરી ગન દેહું ॥૧॥ વાગો લાલ સુનહરી સોહે મોરમુકુટકો મોર ધરેહું। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં હિલમિલકે રસરંગ બઢેહું ॥૨॥ * ૫૧૭ *

[રાગ કાન્હરો] મેંદી લાવન દે રીસો આજ મેરે આનંદકી રૈન સોહાગકી રૈન। જગમગ જોત જરાવકો ગહનો

વિધ-વિધ રતિસુ સુખલેન ॥૧॥ કરો બધાયો મનકો ભાયો ગરે હૈ લગાઈ સુખ પેન। ધોંધીકે પ્રભુ ચતુર સિરોમનિ મન ઇચ્છા પુરવેન ॥૨॥ * ૫૧૮ *

[રાગ કાન્હરો] સોહે સીસ સુહાવનો દિન દુલહે તેરે। મનિ મોતિનકો સેહરો સોહે બસિયો મન મેરે ॥૧॥ મુખ પૂન્યોકો ચંદ હૈ મુક્તાફલ તારે। ઉનકે નયન ચકોર હૈં જે સબ દેખનહારે ॥૨॥ પિય બને પ્યારી બનિ આઈ। પરમ આગરી રૂપનાગરી એ સબ દેખન આઈ ॥૩॥ દુલહની રૈન સુહાગકી દૂલહ વર પાયો। નંદલાલકો સેહરો જન પરમાનંદ ગાયો ॥૪॥

* ૫૧૯ *

[રાગ કાન્હરો] દૂલહ હો બનિ આયો સુન્દર દુલહનિ જુ સોં નેહ લગાયો। રત્નજટિતકો સીસ સેહરો ગજમોતિનસોં ગૂંથ બનાયો ॥૧॥ વાગો લાલ સુનહરી છાપો લાલ ઇજાર ચરન વિરચાયો। રામદાસ પ્રભુ ચઢ ઘોરી પેં સબકો ભલો મનાયો ॥૨॥ * ૫૨૦ *

[રાગ કાન્હરો] અબ ગૂંથ લાવ રે માલનિયા સેહેરો। સુભ ઘરી સુભ દિન સુભ પલ મુહૂરત વાગો બન્યો સુન્હેરો ॥૧॥ હાર ચમેલી ગુલાબ નિવારો મેહેકત આવત કેવરો। બના બન્યો શ્રી વલ્લભવર પ્રિય શ્રી ગોકુલમેં ગહેરો ॥૨॥ *૫૨૧*

[રાગ કાન્હરો] બના બનકે બ્યાહન આયો કીરતિસુતા

વદન દેખ હરખૈયા। પીતાંબર મુક્તામાલ સુભગ ઉર સોહે લાલ ફૂલકો સેહેરો સિર ઢરકૈયા ॥૧॥ મકરકુંડલ કાન માનો ઉદયો ભાન નખસિખ બને સુજાન સરસ સુહૈયા। રસિક રસીલે મેરે મનમેં ઠસીલે દાસ કુંભન છબિ પર બલ જૈયા ॥૨॥

✻ ૫૨૨ ✻

[રાગ કાન્હરો] બના તેરી ચાલ અટપટી સોહે। સીસ ફૂલનકો સેહેરો બન્યો હૈ અલક તિલક મન મોહે ॥૧॥ કર સિંગાર ચઢે ઘોરી પર લે દરપન મુખ જોહે। હરિનારાયણ સ્યામદાસકે પ્રભુકી ઉપમાકો નહીં કો હૈ ॥૨॥ ✻ ૫૨૩ ✻

[રાગ બિહાગરો] દૂલહ શ્રીગિરધરલાલ છબીલો દુલહનિ રાધા ગોરી જુ। જિન દેખત મેન જિય લાજત ઐસી બની યહ જોરી જુ ॥૧॥ રત્નજટિતકો બન્યો સેહેરો ઉર મોતિનકી માલા જુ। દેખત વદન સ્યામસુંદરકો મોહિ રહી વ્રજબાલા જુ ॥૨॥ મદનમોહન રાજત ઘોરા પર ઔર બરાતી સંગા જુ। બાજત ઢોલ દમામા ચહુઁ દિસ તાલ મૃદંગ ઉપંગા જુ ॥૩॥ જાય જુરે વૃષભાનકી પૌરી ઉતતેં સબ મિલ આયે જુ। ટીકો કરિ આરતી ઉતારિ મંડપમેં પધરાયે જુ ॥૪॥ પઢત હૈં વેદ ચહુઁ દિસ વિપ્રજન ભયે સબન મન ભાયે જુ। હથલેવા કરિ હરિ રાધાસોં મંગલચાર પઢાયે જુ ॥૫॥ બ્યાહ ભયો મોહનકો જબહી યસોમતિ દેત બધાઈ જુ। ચિરજીયો ભૂતલ યહ જોરી નંદદાસ બલિ જાઈ જુ ॥૬॥ ✻ ૫૨૪ ✻

[રાગ બિહાગરો] ન છૂટે મોહન ડોરના અહો કસિ બાંધ્યો ગિરિધરજુકે પાનિ ॥ધ્રુ૦॥ પ્રથમ બ્યાહ વિધિ વ્હૈ રહી હો કર કંકન જુ ચારુ વિચાર। હઁસ-હઁસ કસ-કસ ગ્રંથ બનાવત નવલ નિપુન વ્રજનાર ॥૧॥ બડે હોય ઇત ખોલિયે હો સુનો ઘોષકે રાય। કર જોરો હા હા કરો કે છુવો કુઁવરીકે પાય ॥૨॥ યહ ન હોય ગિરિવરકો ધરનો સુનો હો કુઁવર ગોપીનાથ। બહુત કહાવત હો જુ અપનપેં કાંપન લાગે હાથ ॥૩॥ સહજ સિથિલ કર પલ્લવ હરિ જુ લીનો છોર સઁવાર। કિલક હઁસી જુ સખી સ્યામકી અબ તુમ છોરો હો સુકુમાર ॥૪॥ તુમ કિન અબ કરો સહાય સખી હો છોડો અધિક સયાન। છોરન દેઉ કુઁવરીકો કંકન કે બોલો વૃષભાન ॥૫॥ ॥૫॥ કમલ-કમલ કર વરનિયો જુ પાનિ પિયાકે લાલ। અબ કવિ કુલ સાઁચે ભયે તબ ભયે કટીલે નાલ ॥૬॥ જ્યોં-જ્યોં છૂટે ડોરના ત્યોં બઢે પ્રેમકી ડોર। દેખ દુહુનકી રીતિ સખી રી હઁસત સબૈ મુખ મોર ॥૭॥ લીલા લલિત મુકુંદ ચંદકી કરો રસિક રસપાન। યહ જોરી અવિચલ વૃન્દાવન બલ-બલ દાસ કલ્યાન ॥૮॥ ✻ ૫૨૫ ✻

[રાગ બિહાગરો] સેહરો હરિ દુલહકે કુસુમ ભાઁત। જાહિ દેખ લઘુ લાગત બને મોતિનકી કાંત ॥૧॥ સ્રવનન હરિ

દુલહકે બને હૈં કરન ફૂલ। છબિ રવિકી જગમગતી જોતિ સમ તૂલ ॥૨॥ કુંકુમકો તિલકજુ બન્યો હૈ લલાટ। માનોં યહ વિધિ સઁવારી મનસિજકી વાટ ॥૩॥ મુક્તાફલ નાસાકો સબકો ચિત ચોરે। હસન દસન રસન જ્યોતિ અધર રંગ તંબોરે ॥૪॥ દુલરી ગજમોતિનકી મધ્ય માનિક દમકે। માનોં નક્ષત્ર પંક્તિમેં મંગલ ચમકે ॥૫॥ ભુજ ભુજંગ અંગકી છબિ કહા જુ કહૂઁ। માનોં પહોંચી રુચિર રચિ રીઝ રીઝહિ રહૂઁ ॥૬॥ વરન-વરન ફૂલનકી માલા મન મોહે। રતિપતિકે ઝૂલના સો ઝૂલના ઉર સોહે ॥૭॥ કટિ તટ કિંકિની રુનઝુનરાવ। કૂજત કલ હંસનકો નૂપુર સુભાવ ॥૮॥ શ્રીવૃન્દાવન ભૂમિ મંડપ નવકુંજ। વદત વેદવાની સી મધુપનકે પુંજ ॥૯॥ દુલહ વ્રજરાજકુઁવર દુલહનિ વ્રજનારી। સરદનિસિ રાસવિલાસ સબહી સુખકારી ॥૧૦॥ કોકિલ કલ ગાવત હૈ મંગલ કલ ગીત। બાજે દ્વાર દેવ મુનિ પૂજી સબ રીત ॥૧૧॥ ફૂલી દ્રુમલતા વેલી શ્વેત પીત રાતી। ચંદન વંદન કેસરસોં ચરચે બરાતી ॥૧૨॥ યહ સુખ જો હૃદય રહે તો મિટે મન દાહુ। કહત હૈ ગદાધર ચિત ઇત ઉત નહીં જાહુ ॥૧૩॥ * ૫૨૬ *

[રાગ બિહાગરો] જુગલવર આવત હૈં ગઠજોરે। સંગ સોભિત વૃષભાનનંદિની લલિતાદિક તૃન તોરે ॥૧॥ સીસ સેહેરો બન્યો લાલકે નિરખ હરખ ચિત ચોરે। નિરખ નિરખ બલ જાય ગદાધર છબિ ન બઢી કછુ થોરે ॥૨॥ * ૫૨૭ *

[રાગ બિહાગરો] વ્રજ વેદ વદત બરસાનો। વૃષભાન ગોપ તહાઁ રાનો ॥૧॥ જાકી રાધા રુચિર કુમારી। પિતુમાતા પ્રાનન પ્યારી ॥૨॥ ગુન રૂપ રાસ વિધુવદની। રતિ રમા ઉમા મદ–કદની ॥૩॥ ભઈ બરસ સાતકી બાલા। લાગી ખેલન ખેલ રસાલા ॥૪॥ તહાઁ સખીવૃન્દ રહીં ઘેરી। માનોં હૈં ચાકી સબ ચેરી ॥૫॥ વૃષભાન–ભવન નિત આવે। કહૂઁ ખેલ્યો અનત ન ભાવે ॥૬॥ એક દ્યોસ સબૈ મિલ આઈ। બિનતિ કર મહરી બુલાઈ ॥૭॥ આજ ખેલન ઉપવન જૈયે। જોપે સંગ રાધિકા પૈયે ॥૮॥ જહાઁ કુસુમિત દ્રુમ તરુ બેલી। તહાઁ ખેલેં સબૈ સહેલી ॥૯॥ સુન મહરી કુઁવરી સિંગારી। નખસિખ લોં આભરન ભારી ॥૧૦॥ દુલહનસી બની હૈ લડૈતી। સખિયનમેં ગુનન બડૈતી ॥૧૧॥ દેખ રીઝ રહી મહતારી। કર પિન્ડુરી વારજુ ડારી ॥૧૨॥ લલી આજ્ઞા માઁગ સિધારી। સંગ વિવિધ અહીરકુમારી ॥૧૩॥ એક સ્યામ વરન એક ગોરી। એક બાલા એક કિસોરી ॥૧૪॥ ભુજ કંઠ પરસ્પર મેલી। ચલી ગાવત સુભગ સહેલી ॥૧૫॥ મુખ પંકજ પંકજ રાજે। પ્રતિબિંબ કપોલન ભ્રાજે ॥૧૬॥ માનોં સસી સસી અરવિન્દા। અરવિન્દ રાજમેં ચંદા ॥૧૭॥ યહ ઉપમા ઉનહી નીકી। પિય જાન ગયે ઉનહીકી ॥૧૮॥ બાલા સબ ઉપવન આઈ। દેખ સલિલ લતા મન ભાઈ ॥૧૯॥ રંગરંગ જુ કુસુમ સુવાસા।

અલિગન ગુંજત ચહુઁ પાસા ॥૨૦॥ ઓલી ઓલી ભર-ભર
લાવે। જાકે ભૂષન વિવિધ બનાવે ॥૨૧॥ ફૂલનકે લહેંગા
અંગિયા। પહોંચી ફૂલન બહુરંગિયા ॥૨૨॥ તહાઁ ફૂલીં ફિરે
સહેલી। માનોં કાનન કંચનવેલી ॥૨૩॥ તામેં રાધા અધિક
સુહાઈ। સબ સખી રહી સિર નાઈ ॥૨૪॥ મિલ ખેલત ખેલ
રસાલા। તહાઁ આય ગયે નંદલાલા ॥૨૫॥ સંગ બહુત ગોપકે
છૈયા। બિન એકહી હલધર ભૈયા ॥૨૬॥ કર લિયે ગેંદ
ચૌગાના। લગે ખેલન રૂપનિધાના ॥૨૭॥ જબ પરી દૃષ્ટિ
વ્રજબાલા। તબ ચકિત ભયે નંદલાલા ॥૨૮॥ દેખ રાધા રૂપ
ગુન ગહરી। ફૂલનકે આભરન પહરી ॥૨૯॥ તબ મન
અભિલાષા બાઢી। નેંક દેખોં જુ યહ ઠાઢી ॥૩૦॥ હરિ
એક ઉપાય બનાયો। રાધા સન્મુખ ગેંદ ચલાયો ॥૩૧॥
જબ આય ગયે હરિ નેરે। ગેંદુક મિસ સબ તન હેરે ॥૩૨॥
જબ ચરન સમીપે આયો। તબ નિજ કર નારી ઉઠાયો
॥૩૩॥ હઁસ કહ્યો ગેંદુક મેરો દીજે। ઐસી હાઁસી કબહુ
ન કીજે ॥૩૪॥ કહે કામિની ગેંદુક કૈસો। કાહે બોલત
વચન અનેસો ॥૩૫॥ સખી હાથ ગેંદુક દુર દીનો। તબ
લાલ અધિક રસભીનો ॥૩૬॥ હરિ કહે તુમ ગેંદ ચુરાયો।
અપને પટ ઓટ દુરાયો ॥૩૭॥ સ્યામા કહે ઢૂઁઢ પટ મેરો।
જો પાવે જુ સો તેરો ॥૩૮॥ યોં કહિ કહિ અંગ દિખાવે।
હરિ દરસ પરસ સચુ પાવે ॥૩૯॥ સબ સખિયન મતો જુ

કીનો। નંદલાલહીં ઉત્તર દીનો ॥૪૦॥ જો અપને ખેલ
સંકેલો। અબ બ્યાહ ખેલ તુમ ખેલો ॥૪૧॥ તો ગેંદુક અપને પૈહો।
નાતર રીતે ફિર જૈહો ॥૪૨॥ તુમ દુલહે હોહુ વિહારી।
દુલહનિ વૃષભાનદુલારી ॥૪૩॥ જબ જોરી સુન્દર બનહેં।
તબ ખેલ સરસ હમ ગિનહેં ॥૪૪॥ સુન સ્યામ સખન
તન ચિતયો। કહો ગ્વાલ ભલો હમ હિતયો ॥૪૫॥ યહ
ખેલિયે ખેલ હૈ નીકો। યાતેં ખેલ હમારો ફીકો ॥૪૬॥
હરિ ગ્વાલિન ટેર સુનાયો। અરી કરો આપ મન ભાયો
॥૪૭॥ સુન સુંદરી સબ મુસકાની। વિધિ બ્યાહ ખેલનકી
ઠાની ॥૪૮॥ એક ભઈ દુલહનકી મૈયા। એક ગ્વાલ ભયો
બલભૈયા ॥૪૯॥ તબ દુલહન ઉબટ ન્હવાઈ। પટભૂષન તન
પહેરાઈ ॥૫૦॥ મનમોહન મંજન કીનો। નિજ ભાલ તિલક
ઘસિ દીનો ॥૫૧॥ એક સઘન કદંબકી છૈયા। નરનારી ભયે
ઇક ઠૈયા ॥૫૨॥ દોઉ સ્યામા સ્યામ નવીને। દોઉ આસન
ઢિંગ ઢિંગ કીને ॥૫૩॥ તહાઁ સન્મુખ દોઉ બૈઠાયે। મિલ
માનિની મંગલ ગાયે ॥૫૪॥ બિચ અંતરપટ જબ ધાર્યોં।
તબ આતુર ભયે દગ ચાર્યોં ॥૫૫॥ માનોં દરસન બિન
યુગ બીતેં। યે વિરહ છિનકકી રીતેં ॥૫૬॥ જબ કરી
જવનિકા ભાઁતિ। તબ સબ મન ભઈ સુહાતી ॥૫૭॥ ગહ્યો
પાનિ કમલ હરિરાઈ। કહ સકત ન સારદા ગાઈ ॥૫૮॥
કછુ સકુચત ગર્વ ગહેલી। વનમાલ લાલ ઉર મેલી

॥૫૯॥ દોઉ લોચન ભરભર નિરખેં। જાનો ચિત્ત પરસ્પર કરખેં ॥૬૦॥ તહઁ સહચરી સબ સચુ પાઈ। વે રીઝ રહીં સિર નાઈ ॥૬૧॥ એક બીરી દેત બનાઈ। એક પુન-પુન લેત બલાઈ ॥૬૨॥ સ્યામા દઈ સ્યામમુખ બીરી। તબ ગાવત ગારી અહીરી ॥૬૩॥ અહો ગ્વાલ છાછકે ભોગી। કહા જાને પાન અરોગી ॥૬૪॥ મેરી રાધા જુ આજ સિખાવે। તાતેં પરમ પુન્ય ફલ પાવે ॥૬૫॥ હરિ નિજ કર બીરી લીની। ત્રિયમુખ મેલન મતિ કીની ॥૬૬॥ જબ અધર અરુન તન હેર્યોં। તબ રાધા જુ શ્રીમુખ ફેર્યોં ॥૬૭॥ તબ હઁસીહેં સકલ વ્રજબાલા। ભલે ડહકેહેં નંદલાલા ॥૬૮॥ એક કહે કહ્યો સુન મેરો। યહ છુયો ન ખેંહે તેરો ॥૬૯॥ તેરી દેહકાંતિ અતિ કારી। વપુ કંચન વરનકુમારી ॥૭૦॥ લાલા છાઁડ દે હાથ લલીકો। મત ભેટે કમલ કલીકો ॥૭૧॥ તેરો કર કઠોર વનવારી। કૈસે પરસ સહે સુકુમારી ॥૭૨॥ ઐસે વિવિધ વચન ત્રિય ભાખે। હરિ હિરદેમેં લિખિ રાખે ॥૭૩॥ જ્યોં જ્યોં ગ્વાલિની ગારી સુનાવે। ત્યોં ત્યોં મોહન મન અતિ ભાવે ॥૭૪॥ એક કહે અરી સુન માઈ। હમ ચૌરી ચારુ બનાઈ ॥૭૫॥ જહઁ દંપતિ આન બિરાજે। તહઁ રીતિ કરનકે કાજે ॥૭૬॥ યહ બાત સબન મન ભાઈ। વર વધૂ તહઁ પધરાઈ ॥૭૭॥ દઈ છાઁડ પરસ્પર બાંહી। ઘૃત હોમ હુતાશન માંહી ॥૭૮॥ તબ ફેરા ચાર ફિરાયે। ધ્રુવમંડલ

સાખ દિખાયે ॥૭૯॥ આરોગત સાર કંસારા। બાઢ્યો મોદ વિનોદ અપારા ॥૮૦॥ તેસી અધરનકી અરુનાઈ। પ્રતિબિંબિત નખન સુહાઈ ॥૮૧॥ તાકી ઉપમા જો કોઉ ગાવે। તોઉ પટતર કોઉ ન પાવે ॥૮૨॥ મિલ જુ ગાવત ગોપકુમારી। રસરંગ પરસ્પર ભારી ॥૮૩॥ તહઁ સાત સુહાગિન આઈ। દઈ કાન્હ અસીસ સુહાઈ ॥૮૪॥ તહઁ દાન વધૂન મિલ દીનો। નિજ તન મન અર્પન કીનો ॥૮૫॥ ઐસી બ્યાહકેલિ બનિ આઈ। સુંદરી સુસરાર પઠાઈ ॥૮૬॥ એક સઘન કુંજકી છૈયાઁ। વરવધૂ બૈઠે તિહિ ઠૈયાઁ ॥૮૭॥ તબ દોઉ સંગમ રસરાતે। ભયે ભર જોબન મદમાતે ॥૮૮॥ રતિકેલિ રસીલે દોઉ। તિનકી લીલા લખે ન કોઉ ॥૮૯॥ ઉમગ્યો રસસિંધુ અગાધા। શ્રમ સ્વેદ બિન્દુ તન રાધા ॥૯૦॥ હરિ પોંછત પટ ગહિ ઝીનો। કહા કહિયે નેહ નવીનો ॥૯૧॥ ભયે સકલ મનોરથ ભાયે। દોઉ વાસર બાહિર આયે ॥૯૨॥ તહઁ ગ્વાલ સકલ મિલ આઈ। હઁસ લલના ગઈ હૈં લજાઈ ॥૯૩॥ એક પૂછત વર તોહિ ભાયો। એક અંગુરિન ચિબુક ઉઠાયો ॥૯૪॥ એક જુ લે લે કંઠ લગાવે। એક દેખ-દેખ સચુ પાવે ॥૯૫॥ ફિરિ સ્યામ સુંદરસોં ભાખ્યો। એ જુ આજ ભલો રંગ રાખ્યો ॥૯૬॥ નિત્ય ખેલન યહ વન આવો। કહૂઁ ભૂલે અનત ન જાવો ॥૯૭॥ યોં કહિ-કહિ આજ્ઞા માઁગી। સબ ગોપકુઁવરી બડભાગી ॥૯૮॥ સિર નાય ચલીં વ્રજ-

બાલા । માનોં કુંચન મરકત માલા ॥૯૯॥ તામેં મધ્ય રાધાજૂ બિરાજે । સુખ સુમર-સુમર મન લાજે ॥૧૦૦॥ વૃષભાન ભવન ચલ આઈ । તબ મહરી મહા સચુ પાઈ ॥૧૦૧॥ ગઈ નિજ નિજ ગૃહન સહેલી । શ્રી રાધાજુ રહી અકેલી ॥૧૦૨॥ આય જનની ઢિંગ ભઈ ઠાડી । તબ સતગુની સોભા બાઢી ॥૧૦૩॥ જબ રાનીજુ ભુજ ભર ભેટી । કહો ખેલી કહાઁ વન બેટી ॥૧૦૪॥ અરી મૈયા એક વર આયો । અતિ સુંદર મો મન ભાયો ॥૧૦૫॥ તાસોં બ્યાહ કિયો મિલ સજની । દિન માન લિયો કર રજની ॥૧૦૬॥ નંદનંદન હૈ વાકો નામ । સો જુ બસત હૈ ગોકુલ ગામ ॥૧૦૭॥ સુન સ્રવન મુદિત મહતારી । તબ બોલી વચન વિચારી ॥૧૦૮॥ અરી વહ સુનિયત અતિ કારો । વપુ કંચન વરન તિહારો ॥૧૦૯॥ વાસોં ખેલત કારે હોય જૈયે । જાસોં ભૂલે નાહીં પત્યૈયે ॥૧૧૦॥ ના ના તેરી સૌં વર નીકો । મેરે પરમ ભામતો જીકો ॥૧૧૧॥ મેરો બ્યાહ વાહીસોં કર રી । યહ નેમ અટલ જિય ધર રી ॥૧૧૨॥ તહાઁ પાર પરોસિન આઈ । સુન બતિયાઁ અતિ સચુ પાઈ ॥૧૧૩॥ હઁસ બોલ દે દે કર તારી । શ્રી રાધાજૂ વ્હૈહૈ કારી ॥૧૧૪॥ કારેસોં યહ જુ વન ખેલી । પરસો જુ જિન કોઉ સહેલી ॥૧૧૫॥ તબ જુ કહ્યો વૃષભાનદુલારી । અરી તુમહી હોઉગી કારી ॥૧૧૬॥ મેરો બ્યાહ કરેગી મૈયા । સુસરો ગોકુલકો જુ

રૈયા ॥૧૧૭॥ સુન ચક્તિત ભઈ વ્રજનારી । તેરે ઉત્તરકી બલિહારી ॥૧૧૮॥ ઐસે બાલ જુ વિનોદ–અપારા । કવિ જુ બરને કૌન પ્રકારા ॥૧૧૯॥ જહાઁ સેષ સારદા હારે । તહાઁ કવિજન કૌન બિચારે ॥૧૨૦॥ જાકો અંત ન કોઉ પાવે । જાહિ દાસ નારાયન ગાવે ॥૧૨૧॥ ✻ ૫૨૮ ✻

[રાગ બિહાગ] આજ બને સખી નંદકુમાર । વામ ભાગ વૃષભાનનંદિની લલિતાદિક ગાવે સિંઘદ્વાર ॥૧॥ કંચનથાર લિયે કરમેં જુ મુક્તાફલ ફૂલનકે હાર । રોરીકો સિર તિલક વિરાજત કરત આરતી હરખ અપાર ॥૨॥ યહ જોરી અવિચલ વૃન્દાવન દેત અસીસ સકલ વ્રજનાર । કુંજમહલમેં રાજત દોઊ પરમાનંદદાસ બલિહાર ॥૩॥ ✻ ૫૨૯ ✻

[રાગ બિહાગ] બની જુ યુવતિ યૂથમેં આવત હૈ માઈ રાધિકા પ્યારી । નિકસ સકલ વ્રજરાજભવનતેં સિંઘદ્વાર ઠાઢે ગિરિધારી ॥૧॥ નિરખ વદન ભ્રૂ મોર તોર તૃન ચલત ચિતવન અંચલ જુ સંભારી । ઘૂંઘટ ઓટ લિયો લાલ મનુહારી ગોવિન્દ પ્રભુ દૃષ્ટિસોં ભરત અંકવારી ॥૨॥ ✻ ૫૩૦ ✻

[રાગ કેદારો] કુંજભવનમેં મંગલચાર । નવ દુલહનિ વૃષભાનનંદિની દુલહે શ્રીવ્રજરાજકુમાર ॥૧॥ નયે નયે પુષ્પ કુંજકે તોરન નવ પલ્લવકી બંદનવાર । ચૌરી રચી કદમખંડીમેં સઘન લતા મંડપ વિસ્તાર ॥૨॥ કરત વેદ ધુનિ વિપ્રમધુપગન

કોકિલાગન ગાવત અનુસાર। દીની ભૂરિ દાસ પરમાનંદ પ્રેમભક્તિ રતનનકે હાર ॥૩॥

* ૫૩૧ *

* પ્રબોધિનીના બીજા દિવસે મંગળામાં *

[રાગ બિભાસ] ચિરૈયનકી ચુંહચુહાટ સુન પ્રાત ઉઠી દુલહી। રૈનકો સુખ લૂટ લૂટ કનકબેલી ઉલહી ॥૧॥ સાસ નનદકી કાન માન બડે ભોર જાગી। હરેં હરેં આય યસોદાકે પાઁય લાગી ॥૨॥ યસોમતિ દે અસીસ અવિચલ સુહાગ તેરો। સુંદર જોરી નિરખ નિરખ હિયો સિરાત મેરો ॥૩॥ સુખકી કરન દુખકી હરન કીરતિજુને જાઈ। રામરાય ઐસી વધૂ પૂરે પુન્ય પાઈ ॥૪॥

* ૫૩૨ *

* પ્રબોધિનીના બીજા દિવસે રાજભોગ અર્ધસમયમાં *

[રાગ સારંગ] શ્રીવૃષભાનસદન ભોજનકો નંદાદિક મિલિ આયે હો। તિનકે ચરનકમલ ધરિવેકો પટ પાઁવડે બિછાયે હો ॥૧॥ રામકૃષ્ણ દોઉ વીર વિરાજત ગૌર સ્યામ દોઉ ચંદા હો। તિનકે રૂપ કહત નહીં આવે મુનિજનકે મન ફંદા હો ॥૨॥ ચંદન ઘસિ મૃગમદ મિલાયકે ભોજનભવન લિપાયે હો। વિવિધ સુગંધ કપૂર આદિ દે રચના ચૌક પુરાયે હો ॥૩॥ મંડપ છાયો કમલ કોમલ દલ સીતલ છાઁહ સુહાઈ હો। આસપાસ પરદા ફૂલનકે માલા જાલ ગુહાઈ હો ॥૪॥ સીતલ જલ કુમકુમકે જલસોં સબકે ચરન પખારે હો। કર વિનતી કર જોર સબનસોં કનકપટા બૈઠારે હો ॥૫॥ રાજત રાજ ગોપ ભુવપતિ સંગ વિમલ વેસ અહીરા હો। મનહું સમાજ રાજહંસનકો જુરે સરોવરતીરા હો ॥૬॥ ધરે અનેક જટિત કટોરા ઔર કંચનકી થારી હો। ઢિંગ ઢિંગ ધરી સબનકે સુન્દર સીતલ જલ ભર ઝારી હો ॥૭॥ ગાવન લાગી ગીત બ્યાહકે સુકુમારી વ્રજનારી હો। અતિ હુલાસ પરિહાસ પરસ્પર યહ સુખ સોભા ભારી હો ॥૮॥ પરોસન લાગે પુરોહિત હિતસોં જિનકી વદન બડાઈ હો। તિનકે દરસ પરસ સંભાષન મનોં સુરસરિતા આઈ હો ॥૯॥ ઓદનકી ઉજ્જવલતા માનોં સહજ રૂપ ધરિ આયે હો। યહ હિત પ્રીતિ પ્રીતમ જન હિતસોં પ્રકટ હિ આપ જનાયે હો ॥૧૦॥ વરી વરા અરુ વરન વિજોરા પાપર પીત બનાયે હો। કનક વરન બેસન બહુતેરે પ્રકાર ન જાત ગિનાયે હો ॥૧૧॥ આમલ વેલ આમ અદરક રસ નીંબૂ મિલે સંધાને હો। સદ સીરા અરુ સુરભીઘૃતસોં સૌરભ ઘ્રાન બખાને હો ॥૧૨॥ બાસોંધી સિખરન અરુ ખોવા અમૃત રસના તોષે હો। અમલ કષાય કટુક તીક્ષન રસ લોન મધુર રસ પોષે હો ॥૧૩॥ કન્દમૂલ ફલ ફૂલ પત્ર જો વ્યંજન સબૈ પ્રકારા હો। યે હૈં મનોં પ્રગટ ભૂતલમેં અમૃતકે અવતારા હો॥૧૪॥ ઔર બહુત વિધિ ખટરસ વ્યંજન પરોસનવારે હારે હો। જદ્યપિ હોય સારદકી મતિ તદપિ ન જાત સંભારે હો ॥૧૫॥ સીતલ સુગંધ ચારુ

સુકોમલ વિવિધ ભાઁતિ પકવાના હો। તેઊ પ્રકાર પરે નહિં કબહૂઁ સુરપતિ હૂં કે કાના હો ॥૧૬॥ ઉઠે આચમન કરિ સબ વ્રજજન મનમેં અતિ સુખ પાયે હો। પટ ભૂષન બીરા સોંધેસોં પૂજ સદન પધરાયે હો ॥૧૭॥ યહ સુખ સંપતિ યહ રસ સોભા કાપે જાત બખાને હો। જૂઠન જાય ઉઠાય ગદાધર ભાગ્ય આપુને માને હો ॥૧૮॥ * ૫૩૩ *

* શ્રી ગિરિધરજીની વધાઈનાં પદ *

[કારતક સુદ (વ્રજ કારતક સુદ) ૧૨]

[રાગ સારંગ] પ્રથમ પુત્ર પ્રકટ ભયે શ્રીગિરિધર ધર્મીસ્વરૂપ ષટ્ધર્મન સહિત મહા શ્રીવિઠ્ઠલેશધામ। ચહુઁ દિસ અતિ હોત બધાઈ બાજત મુરલી સહનાઈ સાજ સિંગાર ષોડશ તન ગાવત વ્રજ ભામ ॥૧॥ ધ્વજા પતાકા તોરન આદિ અગર ધૂપ અતિ સુગંધ ફૈલિ રહ્યો ઠાઁવ ઠાઁવ હરખત સબ ગામ। નાચત સબ નરનારી વિહઁસત કર દેત તારી બાજત થારી સકલ કહત જય જય નામ ॥૨॥ અતિ ઉદાર મહા દયાલ જગતી દુખ દૂર કરન દેત દાન નિજજનકો પૂરન કરિ કામ। રસિકદાસ અતિહી દીન તાહિ અનત નાહીં ઠોર કરુનામય પ્રભુ દીજે ચરનનતર ઠામ ॥૩॥ * ૫૩૪ *

[રાગ નટ] શ્રી વિઠ્ઠલનાથકે બજત બધાઈ। પૂરન પુરુષોત્તમ પ્રકટે હૈં શ્રી ગિરિધર ગુનરાઈ ॥૧॥ બાજત ઝાંઝ

પખાવજ મુરલી બીના સબ્દ સુહાઈ। નરનારી સબ પ્રેમવિવસ ભયે દેહ દસા બિસરાઈ ॥૨॥ નાચત ગાવત સબ હરખત મન જય જય ધુનિ ઉપજાઈ। રસિકદાસ બરને કહા ઇક મુખ સોભા અમિત અથાઈ ॥૩॥ * ૫૩૫ *

* શ્રીરઘુનાથજીની વધાઈનાં પદ *

[કારતક સુદ (વ્રજ કારતક સુદ) ૧૨]

[રાગ આસાવરી] શ્રીવલ્લભસુતકે સુત પ્રકટે શ્રીરઘુપતિ રસરૂપ રી। શ્રી સ્વરૂપ મુખ સોભા અદ્ભુત વ્રજપતિ પૂરન રૂપ રી ॥૧॥ ચલો સબૈ મિલ સાજ સિંગાર તન નાના ભાઁતિ અનૂપ રી। તે સબહી મિલ ધાય આઈ રાજત સુંદર રૂપ રી ॥૨॥ નિરખે આય રુક્મિનીસુતકો પોઢે રાજત સૂપરી। દેત અસીસ સદા ચિરજીયો રસિકદાસ સિર ભૂ પરી ॥૩॥
* ૫૩૬ *

[રાગ સારંગ] જયતિ રઘુનાથ ગુનગાથ વિખ્યાત વ્રજ જીત પંડિતકો સરન લીને। શાસ્ત્ર સબ જાનિ અભિમાન કરિ વાદીજન આયે મદ ગર્વ સબ ખંડ કીને ॥૧॥ કપટ પટ દૂર કરિ પ્રકટ લીલા ધરી ભક્તિ નવ ભાવયુત દશમ દીને। જાનકીરમન ગુન કૌન કવિ કહિ સકે સરસરંગી સબૈ ચિત્ત છીને ॥૨॥
* ૫૩૭ *

* વ્રતચર્યાનાં પદો *

[કાર્તિક વદ (વ્રજ માગશર વદ) ૧–વ્રતચર્યા પ્રારંભ]

[રાગ બિભાસ] વ્રજાનંદકંદમ્ વ્રજાનંદકંદમ્ । ઘોષપતિભાગ્યભુવિ જાતમ્ । રસિકવરગોપિકાપીતરસમાનનં તવ જયતુ મમ દશિ સુજાતમ્ ॥ધ્રુ૦॥ રુચિદરહાસગલદમલપરિમલલુબ્ધમધુપકુલમુખકમલસદનમ્ । અમૃતચયગર્વનિર્વાસનાધરસીધુ પાયય મનોજાગ્નિશમનમ્ ॥૧॥ સ્મિતપ્રકટિતચારુદંતરુચિવદનવિધુકૌમુદીહૃતનિખિલતાપે । વિલસ લલિતે હૃદયકનકકલશદ્વયે મરકતમણિરિવ દુરાપે ॥૨॥ સુભગસુમુખીકંઠનિહિતનિજબાહુરતિમત્તગજરાજ ઇવ રુચિરમ્ । વિહર વિરહાનલં ચારુપુષ્કરચલનશીકરૈરુપશમય સુચિરમ્ ॥૩॥ અરુણતરલાપાંગશરનિહિતકુલવધૂધૃતિ તવ વિલોચનસરોજમ્ । મમ વદનસુષમાસરસિ વિલસતુ સતતમલસગતિનિર્જિતમનોજમ્ ॥૪॥ નંદગેહાલવાલોદિતસ્ત્રીરાગસેકસંવૃદ્ધસુરવૃક્ષમ્ । વ્રજવરકુમારિકાબાહુહાટકલતાસતતમાશ્રયતુકૃતરક્ષમ્ ॥૫॥ વ્રજશ્લાઘ્યગુણરસિકતાગુણગોપનાતિશયરુચિરાલાપલીલમ્ । તાદગીક્ષણજનિતકુસુમશરભાવભરયુવતિષુ પ્રકટતરનિખિલમ્ ॥૬॥ રુચિરકૌમારચાપલ્યજયવ્રીડયાબલ્લવીહૃદયગૃહગુપ્તં । પ્રકટયન્નિજનખરશરચયૈરસમશરમિહ જયસિ હૃદયભાવિતમ્ ॥૭॥ ઘોષસીમંતિનીવિદ્યુદુદવેણુકુલનિનદગર્જિતસ્ત્વમિહસતતમ્ । વચનકરુણાકૂતદષ્ટિવૃષ્ટિરંગનવજલદમપિ કુરુ સુહસિતમ્ ॥૮॥ * ૫૩૮ *

[રાગ બિભાસ] ગ્વાલિની માઁગત વસન અપાને । સીતકાલ જલ ભીતર ઠાડી આવત નહીં દયાને ॥૧॥ તુમ વ્રજરાજકુમાર પ્રબલ અતિ કૌન પરી યહ બાને । હમ સબ દાસી તિહારી વ્રજપતિ તુમ બહુ નિપટ સયાને ॥૨॥ *૫૩૯*

[રાગ બિભાસ] ગ્વાલિની આપને ચીર લેહો । જલતેં નિકસ નિહાર નેંક વ્હૈ દોઉ કર જોર અસીસ જુ લેહો ॥૧॥ કિતહુઁ સીત સહત વ્રજસુંદરી હોત અસિત કૃશ ગાત સબૈ । મેરે કહે પહેરો પટ અંગન વ્રત–વિધિહી ન અબૈ ॥૨॥ હૌં અંતર્યામી જાનત ચિતકી કિત દુરાવત લાજકે । કરિહોં પૂરન કામ કૃપા કર સરદ સમે સસી રાતકે ॥૩॥ સંતત સૂર સ્વભાવ હમારો કિત ડરપત હો કામમયે । કૈસી ભાઁતિ ભજે કોઉ મોકો તેહૂં સબ સંસાર જયે ॥૪॥ * ૫૪૦ *

[રાગ રામકલી] મોહન દેહો વસન હમારે । જાય કહોં વ્રજપતિજુકે આગે કરત અનીત લલારે ॥૧॥ તુમ વ્રજરાજકુમાર લાડીલે અરુ સબહિનકે પ્રાનપિયારે । ગોવિન્દ પ્રભુ પ્રિય દાસી તિહારી સુન્દર વર સુકુમારે ॥૨॥ * ૫૪૧ *

[રાગ રામકલી] હરિયસ ગાવત ચલી વ્રજસુંદરી નદી યમુનાકે તીર । લોચન લોલ બાઁહજોટી કર સ્રવનન ઝલકત હીર ॥૧॥ વેની સિથિલ ચારુ કાંધે પર કટિ પટ અંબર લાલ । હાથન લિયે ફૂલનકી ડલિયાઁ ઉર મુક્તામનિ માલ ॥૨॥ જલ

પ્રવેશ કર મજ્જન લાગી પ્રથમ હેમકે માસ। જૈસે પ્રીતમ હોય નંદસુત વ્રત ઠાન્યો યહ આસ ॥૩॥ તબ તે ચીર હરે નંદનંદન ચઢે કદંબકી ડારિ। પરમાનન્દ પ્રભુ વર દેવેકો ઉદ્યમ કિયો મુરારિ ॥૪॥

* ૫૪૨ *

[રાગ રામકલી] હમારો અંબર દેહો મુરારી। લે કર ચીર કદંબ ચઢ બૈઠે હમ જલ માંઝ ઉઘારી ॥૧॥ તટ પર બિના વસન ક્યોં આવે લાજ લગત હૈ ભારી। ચોલી હાર તુમહીંકો દીને ચીર હમેં દેહો ડારી ॥૨॥ તુમ યહ બાત અચંભો ભાખત નાંગી આવો નારી। સૂરસ્યામ કછુ નેહ કરોજુ સીત ગયો તન મારી ॥૩॥

* ૫૪૩ *

[રાગ રામકલી] વસન હરે સબ કદંબ ચઢાયે। સોલ સહસ્ર ગોપકન્યનકે અંગ આભૂષન સહિત ચુરાયે ॥૧॥ અતિ વિસ્તાર નીપ તરુ તામેં જહાઁ તહાઁ લટકાયે। મનિ આભૂષન ડારડારન પ્રતિ દેખત છબિ મનહી અટકાયે ॥૨॥ નીલાંબર પાટંબર સારી શ્વેત પીત ચૂનરી અરુનાયે। સૂરસ્યામ યુવતિન વ્રત પૂરનકો ફલ ડારનિ કદમ ફરાયે ॥૩॥

* ૫૪૪ *

[રાગ રામકલી] આપ કદંબ ચઢ દેખત સ્યામ। વસન આભૂષન સબ હર લીને બિના વસન જલ ભીતર વામ ॥૧॥ મુદિત નયન ધ્યાન ધર હરિકો અંતરયામી લીનો જાન। બારબાર સવિતાસોં માઁગત હમ પાવેં પતિ સ્યામ સુજાન ॥૨॥

જલતેં નિકસ આય તટ દેખ્યો ભૂષન ચીર તહાઁ કછુ નાહીં। ઇત ઉત હેર ચકિત ભઈ સુંદરી સકુચ ગઈ ફિર જલહી માહીં ॥૩॥ નાભિપર્યન્ત નીરમેં ઠાઢી થર-થર અંગ કંપત સુકુમારી। કો લે ગયો વસન આભૂષન સૂર સ્યામ ઉર પ્રીતિ વિચારી ॥૪॥

* ૫૪૫ *

[રાગ રામકલી] મોહન વસન હમારે દીજે। વારને જાઉં સુનો નંદનંદન સીત લગત તન ભીજે ॥૧॥ કૌન સ્વભાવ વૃથા અનઅવસર ઇન બાતન કૈસે જીજે। સુન દુખ પાવે મહરી યસોમતી જાય કહે અબહી જે ॥૨॥ સબ અબલા જલમાંઝ ઉઘારી દારુન દુખ જુ કૈસે સહીજે। પ્રભુ બલરામ હમ દાસી તિહારી જો ભાવે સો કીજે ॥૩॥

* ૫૪૬ *

[રાગ રામકલી] તરુની નિકસ સબૈ તટ આઈ। પુન પુન કહત લેહુ પટ ભૂષન યુવતી સ્યામ બુલાઈ ॥૧॥ જલતેં નિકસ ભઈ સબ ઠાઢી કર અંગ ઉર પર દીનો। વસન દેહો આભૂષન રાખહુ હા હા પુનિ પુનિ કીનો ॥૨॥ ઐસે કહા બતાવત હો મોહિ બાઁહ ઉઠાય નિહારો। કરસોં કહા અંગ ઉર મૂંદે મેરે કહે ઉઘારો ॥૩॥ સૂર સ્યામ સોઇ સોઇ હમ કરિહેં જોઇ જોઇ તુમ સબ કૈહોં। લેહોં દાવ કબહુઁ તુમસોં હમ બહુર કહાઁ તુમ જૈહોં ॥૪॥

* ૫૪૭ *

[રાગ રામકલી] દેહો વ્રજનાથ હમારી આંગી। નાતર

રંગ બિરંગ હોયગો કેઈ બિરિયા હમ માઁગી ॥૧॥ વ્રજકે લોગ કહા જુ કહેંગે દેખ પરસ્પર નાગી। ખરે ચતુર હરિ હો અંતરગત રૈન પરી કબ જાગી ॥૨॥ સકલ સૂત કંચનકે લાગે બીચ રત્નનકી ધાગી। પરમાનંદ પ્રભુ દીજિયે ન કાહે પ્રેમ સુરંગ રંગ પાગી ॥૩॥ ✻ ૫૪૮ ✻

[રાગ રામકલી] પ્યારે નહિ કરિયે યહ હાઁસી। દીજે ચીર જાઁય ઘરકો સબ હમ તો તુમ્હારી દાસી ॥૧॥ તુમ વ્રજરાજકુમાર કહાવત સબહિનકે સુખરાસી। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન લાલ તુમ રહત સદા વનવાસી ॥૨॥ ✻ ૫૪૯ ✻

[રાગ રામકલી] અતિ તપ કરત જુ ઘોષકુમારી। કૃષ્ણ પતિ હમ તુરત પાવેં કામ આતુર નારી ॥૧॥ નયન મૂઁદત દરસ કારન સ્રવન સબ્દ વિચારી। ભુજા જોરત અંક ભર હરિ ધ્યાન ધર અંકવારી ॥૨॥ સરદ ગ્રીષ્મ નાહીં દેખત કરત તપ તન ગારી। સૂર પ્રભુ સર્વજ્ઞ સ્વામી દેખ રીઝે નારી ॥૩॥ ✻ ૫૫૦ ✻

[રાગ રામકલી] બનત નહીં યમુનાજીકો ન્હૈવો। સુન્દર સ્યામ ઘાટ પર ઠાઢે કહો કૌન વિધિ જૈવો ॥૧॥ કૈસે વસન ઉતાર ધરેં હમ કૈસે જલહી સમૈવો। નંદનંદન હમકો દેખેંગે કૈસે કરકે ન્હૈવો ॥૨॥ ચોલી ચીર હાર લે ભાજત સો કૈસે કર પૈવો। અંકન ભર ભર લેત સૂર પ્રભુ કાલ ન યહિ મગ ચૈવો ॥૩॥ ✻ ૫૫૧ ✻

[રાગ રામકલી] હઁસત સ્યામ વ્રજ ઘરકો ભાગે। લોગન કહતિ સુનાવતિ મોહન કરન લંગરઈ લાગે ॥૧॥ હમ અસ્નાન કરત જલ ભીતર મીંડત પીઠ કન્હાઈ। કહા ભયો જો નંદમહર સુત હમસોં કરત ઢિઠાઈ ॥૨॥ લરિકાઈ તબહીં લોં નીકી ચારિ વરષ કે પાઁચ। સૂર જાઈ કહિહોં જસુમતિસોં સ્યામ કરત યે નાઁચ ॥૩॥ ✻ ૫૫૨ ✻

✻ શ્રીગોવિંદરાયજીની વધાઈનાં પદ ✻

[કારતક વદ (વ્રજ માગશર વદ) ૮]

[રાગ સારંગ] જયતિ ગોવિંદ આનંદમય સર્વદા સકલ વ્રજ ઈશ સેવો વિહારી। ગોપિકા ભાવ ઉદ્‌બોધ નિજ દાસ કર દૈવી જન હેત નિજ દેહધારી ॥૧॥ સૂર સબ ઈશકો માનમર્દનકરન સુરભી પદ પુન્યતેં પ્રકટચારી। ભક્ત સુખકરન દુખદલન સંસારકૃત સરસ સુખ રાસરસ રંગકારી ॥૨॥ ✻૫૫૩✻

[રાગ નટ] શ્રીવિઠ્ઠલનાથજુકે આજ વધાઈ। માર્ગશીર્ષ કૃષ્ણ અષ્ટમી સસી ઉદયો પૂરન માઈ ॥૧॥ પૂરે ચોક ધામ મોતિનકે બંદનવાર બંધાઈ। ધ્વજાપતાકા દીપ કલસ સજ ધૂપ સુગંધ મહાઈ ॥૨॥ બાજત ઢોલ નિસાન નગારે ઝાંઝ ઝમક સહનાઈ। ગગન વિમાનન છાય રહે હૈં દેવ કુસુમ બરખાઈ ॥૩॥ શ્રુતિ મુખ ખોલત જય જય બોલત ડોલત ચહુઁ દિસ ધાઈ। રસિકદાસ મતિહીન દીન અતિ ગોવિંદ નામ કહાઈ ॥૪॥ ✻ ૫૫૪ ✻

* શ્રીઘનશ્યામજીની વધાઈનાં પદ *

[કારતક વદ (વ્રજ માગશર વદ) ૧૩]

[રાગ સારંગ] જયતિ પદ્માવતીસુવન વિઠ્ઠલતનય નામ ઘનસ્યામ મુખ ચંદ્ર સરખો। રુચિર અંગઅંગ બહુ સજે ભૂષન વસન દરસ કર ધ્યાન નિજ રૂપ પરખો ॥૧॥ સદા સેવો મહા પરમફલ જાન યહ માન બડ ભાગ્ય મન સબૈ હરખો। રસિકકો દાસ સિર નાય વારંવાર પિયો સરસરસ નિત જુ બરખો ॥૨॥

* ૫૫૫ *

[રાગ સારંગ] જયતિ ઘનશ્યામ ગુનધામ વિશ્રામ જે વેદ વિધિવિહિત વ્રત નિત્યકારી। ભક્તિ અનુરાગિણી દેત નિજજનનકો તેહ પ્રભુ સકલ લીલાવિહારી ॥૧॥ આપ સેવા કરે ભક્ત જિય અનુસરે સ્વીયજન જાન ગુનગાનદાતા। મધુર રસપુંજ રસકુંજ રમનીય જે વસ્તુ નિર્દોષકે ધ્યાનધાતા ॥૨॥ સરન તેઇ સબનકી આન ભટકત વૃથા પરમ પુરુષાર્થ જહાઁ સકલ પાવે। સરસ રસરંગ સુખકંદ ઘન છાઁડિકે મૂઢ મતિમંદ સોઇ આન ધાવે ॥૩॥

* ૫૫૬ *

* શ્રીગોકુલનાથજીની વધાઈનાં પદ *

[માગશર સુદ (વ્રજ માગશર સુદ) ૭]

[રાગ દેવગંધાર] આગમ જન્મ મહોત્સવકે દિન ભયો સબન ઉત્સાહ। મંગલ સાજ કરત મનોરથ અપને અપને ચાહ ॥૧॥ નિત નૌતમ સિંગાર કરત મન બાઢયો મોદ અથાહ।

આઈ-આઈ ઇહ ભાઁતિ સુહાગિની નિરખત વલ્લભનાહ ॥૨॥

* ૫૫૭ *

[રાગ બિલાવલ] હમારે અલૌકિક ઉત્સવ આયો। પ્રાકટ્ય અલૌકિક વલ્લભલાલકો દસ દિસ મંગલ છાયો ॥૧॥ બરસ દિના લોં મંગલ ઇચ્છિત સો મંગલદિન પાયો। વલ્લભદાસ જન્મદિન રાજે ઘર-ઘર હોત બધાયો ॥૨॥ * ૫૫૮ *

[રાગ બિલાવલ] અગહન સુદિ સાતેં સુભ દિન આયો। વલ્લભ પુત રાની રુક્મિની જાયો। જુવતી સબૈ મિલી મંગલ ગાયો। ગોકુલનાથ હમારે જુ આયો ॥છંદ॥ આયો શ્રી ગોકુલનાથ કલિમેં ભક્ત મન ભાયો કિયો। ધન્ય-ધન્ય કૂખ ધન્ય ધન્ય યે પ્રકટ જનમ જુ જહાઁ લિયો। બાંધત બંદનવાર ઘર-ઘર હોત આનંદ વધાઇયો। વૃન્દાવનકો ચંદ વલ્લભ સપ્તમી દિન આઇયો ॥૧॥ ચાલ॥ આરતી કર કર સબ મુખ દેખે। જીવન જન્મ સુફલ કર લેખે। દેત અસીસ સબૈ વ્રજબાલા। જીવો વિઠ્ઠલનાથકે લાલા ॥છંદ॥ જીવો શ્રીવિઠ્ઠલનાથકો સુત સૂલ જનમનકી હરી। કહત ન આવે નિમિષકો સુખ આજ સુભ દિન સુભ ઘરી। મુખ ઉઘારી એક નિરખે અંગો અંગ હી પેખિયે। વૃન્દાવનકો ચંદ શ્રીવલ્લભ આરતી કર દેખિયે ॥૨॥ ચાલ॥ જિત તિત હોત કુલાહલ ભારી। નાચત ગાવત સબ નરનારી। સર્વસુ દેત કછુઅ ન સંભારી। મગન ભયે તન મન ધન વારી ॥છંદ॥

વાર તન મન પ્રાન પિય પર મુખકી નિરખી સોભા જુ। કહત ન આવે નિમિષકો સુખ લાલચી રસ લોભા જુ। મોહની સબ અંગ જાકે ઐસી લીલા ધારી જુ। વૃન્દાવનકો ચંદ વલ્લભ હોત કુલાહલ ભારી જુ ॥૩॥ ચાલ॥ અજન જનમ ધરકે ભુવ આયો। નિગમ જુ જાકો પાર ન પાયો। રાની રુક્મિની ગોદ ખિલાયો। ભક્તન આનંદ લાડ લડાયો ॥છંદ॥ આનંદ લાડ લડાયો ભક્તન કિયો મનકો કાજ જુ। સકલ સોભા સહિત રાજે મહારાજધિરાજ જુ। જૈસેહી જેહિ ભાઁત ચાહત તૈસેહી તિન પાયો જુ। વૃન્દાવનકો ચંદ શ્રીવલ્લભ જન્મ ધરિ ભુવ આયો જુ ॥૪॥ ❋ ૫૫૯ ❋

[રાગ આસાવરી] મહોત્સવ ફૂલન ફૂલે આયો। મનોરથ ઇચ્છત આજ હમારે લાલ રુક્મિની જાયો ॥૧॥ નવ નવરંગ સિંગાર સુહાગિન સુહાગિન અંગ સુહાયો। આનંદ મંગલ નિર્તત ડોલત મોદહી મોદ બઢાયો ॥૨॥ કંચનથાર કલસ કેસર ભર મંગલ સાજ બનાયો। ઘરઘરતેં નિકસી ઉમડે રસ ગાવત રંગ બધાયો ॥૩॥ આઈ સબ સુંદરી મંદિર આઁગન અતિ ઉત્સાહ જુ છાયો। કરત કલોલ અલોલ પરસ્પર હરખ ન હૃદે સમાયો ॥૪॥ દેત અસીસ પરમ પ્રમુદિત મન યહ સુખ સુબસ બસાયો। પૂરન કામ નિરખ સચુ પાવત વલ્લભ મનકો ભાયો ॥૫॥ ❋ ૫૬૦ ❋

[રાગ સારંગ] આજ હમારે મંગલ માઈ। પ્રગટ ભયે પૂરન પુરુષોત્તમ ગોકુલેશ સુખદાઈ ॥૧॥ તિહુઁ લોકનમેં આનંદ ઉપજ્યો ઘર-ઘર બજત બધાઈ। વિષ્ણુદાસ પ્રભુકી યહ લીલા નિગમ નેતિ કહિ ગાઈ॥૨॥ ❋ ૫૬૧ ❋

[રાગ સારંગ] પ્રાકટ્ય અતુલ પ્રકટ ભયો સુનકે જહઁ તહઁ તેં સુંદરી ઉઠ ધાઈ। વધાઈ વધાઈ વધાઈ કહત હી મોદભરી મંદિરમેં આઈ ॥૧॥ ધનિ રુક્મિની તેરી કૂખ સુહાગિની ભાગ્યન યહ નિધિ ભૂતલ આઈ। અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ અલૌકિક યા દેખત હમ પાઈ વધાઈ ॥૨॥ મગન ભઈ નિજ અંગ ન સંભારતી વારત તન મન પ્રાન સમેતી। અનેક મનોરથ કિયે ભાવતે ન્યોછાવર કર સંપતિ દેતી ॥૩॥ ચિરજીયો જુગ જુગ યહ બાલક યા ઘરકી સુખ સંપતિ બાઢો। દરસન દાનકી ભિક્ષા માઁગત દાસ ગોપાલ દ્વાર રહ્યો ઠાઢો ॥૪॥ ❋ ૫૬૨ ❋

[રાગ સારંગ] કેસરકી ધોતી કટિ કેસરી ઉપરેના ઓઢે ગોકુલેશ ઠાડે નિજમંદિરમેં સોહૈ। સુંદર વિસાલ રૂપ ભૂષન સોહે અનૂપ અંગ અંગ સોભા દેખ કોટિ મદન મોહૈ ॥૧॥ કુંડલ વિરાજે કાન ઉપમાકો નાહીં આન ભાવ ભરે લટકત હૈં યા છબિ સમ કો હૈ। ઘંટા ઝાલર જુ બાજે આરતી હાથન જુ રાજે બાર બાર નિરખ મુખ વ્રજપતિકો મોહૈ ॥૨॥ ❋૫૬૩❋

[રાગ સારંગ] રુક્મિની જાયો વલ્લભલાલ। અગહન

સુદી સાતેં સુભ દિન અતિ પ્રકટચો ભક્તનકો પ્રતિપાલ ॥૧॥ કૌન સુકૃત કીને શ્રીવિઠ્ઠલ ગોકુલનાથ નિહાર્યૌ બાલ। વૃન્દાવનકો ચંદ ઉદય ભયો ભક્તજનનકો હૈ પ્રતિપાલ ॥૨॥

❋ ૫૬૪ ❋

[રાગ સારંગ] સબ ઉત્સવકો ઉત્સવ આયો। અતિ પ્રફુલિત આનંદમગન મન છિન છિન બઢત સવાયો ॥૧॥ જરતારી પાટંબર અંબર ઢેર હી ઢેર લગાયો। નિરમોલક આભૂષન લે લે પ્રાનપ્રિયહિં પહેરાયો ॥૨॥ કાહુ કછુ અભિલાષ ન રાખ્યો જો જાકે મન ભાયો। આરતિ કર કર નિરખ નિરખ મુખ સબકો હિયો સિરાયો ॥૩॥ વરસ ઘોસ લોં ઘર ઘર સુંદર મંગલ સાજ બનાયો। વૃન્દાવનકે પૂરન મનોરથ વલ્લભ લાડ લડાયો ॥૪॥ ❋ ૫૬૫ ❋

[રાગ જેજેવંતી] આજ તો વલ્લભલાલ રંગભરે સોહના ॥ધ્રુ૦॥ કેસરકી ધોતી પહેરે કેસરી ઉપરેના ઓઢે। તુલસીકી માલા રાજે ગુંજા મનમોહના ॥૧॥ ચહુઁ ઓર વ્રજબાલ નિરખ છબી રસાલ। દાસ જુ ગોપાલ ફૂલે સુધ બુધ ભૂલના ॥૨॥ ❋ ૫૬૬ ❋

[રાગ કાન્હરો] પ્રગટચો સબકો વલ્લભ માઈ। ભઈ ન કબહૂ હોઈ ન ઐસી જૈસી અબ નિધિ પાઈ ॥૧॥ ઘર ઘર મંગલ હોત શ્રીગોકુલ ઉર આનંદ ન સમાઈ। વૃન્દાવનકો ચંદ વિરાજત રસિકજનન સુખદાઈ ॥૨॥ ❋ ૫૬૭ ❋

[રાગ નાયકી] રંગ બધાવનોરી વ્રજમેં શ્રીવિઠ્ઠલજુકે ધામ। કૃષ્ણ કમલદલનેન પ્રકટ ભયો મોહન મૂરતિ કામ ॥૧॥ નાચત ગાવત હોત વધાઈ મંગલ ગાવત વામ। વિચિત્રવિહારીજૂકો પ્રગટ ભયો સુંદર વર ઘનસ્યામ ॥૨॥

❋ ૫૬૮ ❋

[રાગ નાયકી] પ્રગટ બ્રહ્મ પૂરન યા કલિમેં પ્રગટે ગોકુલનાથ। પતિત કે પાવન યે મનભાવન હસ્તકમલ ધરે માથ ॥૧॥ ભવસાગરજુ અપાર તારનકો અવલંબ દેત સબ હાથ। જાકે અર્થ ધર્મ કામ અરુ મોક્ષ રહત સદા સાથ ॥૨॥

❋ ૫૬૯ ❋

❋ પલનાનું પદ ❋

[રાગ રામકલી] શ્રીવલ્લભ સુરંગ પાલને ઝૂલે। ઝોંટા દેત રુકૂમિની કર ગહી નિરખ નૈન મન ફૂલે ॥૧॥ કબહુઁક ચુટકી દેત મગન મન લે બલાય સમતૂલે। ભક્ત સબૈ નિરખત નૈનનભર ન્યૌછાવર કર ભૂલે ॥૨॥ દેત અસીસ સકલ વ્રજસુંદરી ચિરજીયો શ્રીવલ્લભલાલ। વૃન્દાવન સોભા નિરખત હી તન મન હોત નિહાલ ॥૩॥ ❋ ૫૭૦ ❋

❋ શ્રીબલદેવજીની વધાઈનાં પદ ❋

[માગશર સુદ (વ્રજ માગશર સુદ) ૧૫]

[રાગ આસાવરી] બલદાઊકી વરસગાંઠ આજ ફૂલત લાલ ઔર વ્રજરાય। બૈઠી ગોદ લિયે દોઉ ઢોટન જસોમતિ

ઔર રોહિની માય ॥૧॥ બંદનવાર ચૌક મોતિનકે નંદહિ બાજે હુલસ બજાયે । પહેલે ભયે સુલચ્છન બલ તબ અપની પીઠ પર લાલન લાયે ॥૨॥ આગે વ્હૈ આનંદ બૈઠકે ભાઁતિ ભાઁતિકે વેદ પઢાયે । દોઉ અસીસ જુ દિયે હિયેતેં યે દોઉ સુત હમ પુન્યન પાયે ॥૩॥ સોનો રૂપો બહોત વસન લે વિપ્રનકો ગોદાન દિવાયે । લે લે નામ બાબા ઢોટનકો ગાય ગાયકે સબન ન્હલાયે ॥૪॥ તિલક કરન લાયે સબ પુરી ઔર આરતી વિવિધ સઁવારી । ઇનકો સોહલો ઇનકે વીરકો દૂનો સુખ માનત વ્રજનારી ॥૫॥ પહેલેહી પહેરાયે ભાન સબ ફિર કર બાલગોપાલ પહેરાયે । અરુ પહેરાઈ સબ વ્રજસુંદરી જૈસે ચીર જોઈ મન ભાયે ॥૬॥ આદર દે કહે રાની સબનસોં ઐસેહિ મેરે દિન-દિન જાયે । શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલ કર પર વાહીકે સદા સોહાયે ॥૭॥

* ૫૭૧ *

[રાગ આસાવરી] ઘૂંઘરવારી છબીલી અલકેં ॥ધ્રુ૦॥ પચરંગી ચીરા કેસરિયા જામા જરી દુપટ્ટા ઝલકે । રોહિણીનંદન વિરહનિકંદન દૂર કરે દુખ દલકે ॥૧॥ ઇક ઓર દાઉકે લઠા બિરાજે દૂસરો બાહુ ફરકે । પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત ગ્વાલ બાલ સબ હરખે ॥૨॥ * ૫૭૨ *

[રાગ કાફી] ભજ રે મન રોહિનીનંદનકો । જિનકે દરસ પરસ સુખ ઉપજત દૂર કરત દુખ દ્વંદ્વકો ॥૧॥ હલ મૂસલ કર ધરે રહત હૈ દુષ્ટન કરન નિકંદનકો । પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત ભક્તન મનરંજનકો ॥૨॥ * ૫૭૩ *

[રાગ કલ્યાન] રેવતીરમન શ્રીબંકબિહારી । અધમઉધારન હો તુમ કલિમેં દુષ્ટનકે સિંઘારી ॥૧॥ શ્રીમુખ સોભા કહત ન આવે હલ મૂસલ કર ધારી । વલ્લભ વિનતિ કરત યહૈ જુ આયે સરન તિહારી ॥૨॥ * ૫૭૪ *

[રાગ કાન્હરો] જૈ જૈ જૈ બલરામ જુ પ્યારે । લટપટી પાગ કેસરિયા વાગે અરુન નૈન ઘૂમત મતવારે ॥૧॥ ભક્તનકી રક્ષાકે કારન હલ મૂસલ ધર વ્રજહિ પધારે । પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત તન મન ધન કીનો બલિહારે ॥૨॥ * ૫૭૫ *

* શ્રીગુસાંઈજીની વધાઈનાં પદ *

[માગશર વદ (વ્રજ પોષ વદ) ૯]

[રાગ દેવગંધાર] ચહુઁ યુગ વેદવચન પ્રતિપાર્યો । ધર્મ ગ્લાનિ ભઈ જબહી જબ તબ તબ તુમ વપુ ધાર્યો ॥૧॥ સતયુગ શ્વેત વરાહ રૂપ ધર હરિ હિરણ્યાક્ષ ઉર ફાર્યો । ત્રેતા રામરૂપ દશરથગૃહ રાવનકુલ જુ સંહાર્યો ॥૨॥ દ્વાપર વ્રજ બૂડતેતેં રાખ્યો સુરપતિ પાઁચન પાર્યો । કંસાદિક દાનવ સબ મારે વસુધા ભાર ઉતાર્યો ॥૩॥ કલિયુગ શ્રીવલ્લભગૃહ પ્રકટે માયાવાદ નિવાર્યો । માનિકચંદ પ્રભુ શ્રીવિઠ્ઠલ પુરુષોત્તમ રૂપ નિહાર્યો ॥૪॥ * ૫૭૬ *

[રાગ દેવગંધાર] અબકે દ્વિજવર વ્હૈ સુખ દીનો। તબકે નંદ યસોદાનંદન વ્હૈ હરિ આનંદ કીનો ॥૧॥ તબ કીનો ગોપાલરૂપ અબ વેદ સ્મૃતિ દઢ ચીનો। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ ભક્તિ સુધારસ ભીનો ॥૨॥ ❋ ૫૭૭ ❋

[રાગ દેવગંધાર] વ્રજજન ગાવત ગીત વધાયે। વિઠ્ઠલનાથ પ્રકટ પુરુષોત્તમ ગોકુલગૃહ જબ આયે ॥૧॥ ધન્ય ધન્ય યહ ઘરી મુહૂરત પ્રાનજીવન ધન પાયે। ધનિ ધનિ મંગલરૂપ નાથકો દરસત કલહ નસાયે ॥૨॥ ગોવર્ધનધર સુન આનંદિત આતુર સન્મુખ ધાયે। મિલત કરત ઓસેર પાછિલી નયન નીર ભર આયે ॥૩॥ અતિ આનંદ ભવન ભવન પ્રતિ મુદિત નિસાન બજાયે। ઘર ઘર મંગલ હોત સબનકે મોતિન ચૌક પુરાયે ॥૪॥ વલ્લભનંદન વિરહનિકંદન પરસ સકલ સુખ પાયે। દાસ ચત્રભુજ પ્રભુ યહ મંડલ પ્રેમકે પુંજ છવાયે ॥૫॥ ❋ ૫૭૮ ❋

[રાગ દેવગંધાર] શ્રીવલ્લભગૃહ સદા વધાઈ। જબતેં પ્રગટ ભયે શ્રી વિઠ્ઠલ દાસ પરમનિધિ પાઈ ॥૧॥ ભક્તિ ભાગવત કથા કીર્તન મહા મહોત્સવ પ્રકટ ગુસાંઈ। કલ્પવૃક્ષ પ્રફુલિત સુખદાઈ નંદસુવન વૃન્દાવનરાઈ ॥૨॥ પરમ ભજન પુરુષોત્તમ લીલા પ્રમુદિત દેવ મુનિજન ગાઈ। લાલ ગોવર્ધનધારી પદરજ લાલદાસ બલિ જાઈ ॥૩॥ ❋ ૫૭૯ ❋

[રાગ દેવગંધાર] જે જન સરન આયે તે તારે। દીનદયાલ પ્રકટ પુરુષોત્તમ વિઠ્ઠલનાથ લલા રે ॥૧॥ જિતની રવિ છાયાકી કનિકા તિતને દોષ હમારે। તુમ્હરે ચરનપ્રતાપતેજતેં તેઉ તતચ્છિન ટારે ॥૨॥ માલા કંઠ તિલક માથે ધર શંખ ચક્ર વપુ ધારે। માનિકચંદ પ્રભુકે ગુન ઐસે મહા પતિત નિસ્તારે ॥૩॥ ❋ ૫૮૦ ❋

[રાગ દેવગંધાર] બોહોરી કૃષ્ણ શ્રીગોકુલ પ્રકટે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ હમારે। દ્વાપર વસુધા ભાર હર્યો હરિ કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારે ॥૧॥ તબ વસુદેવગૃહ પ્રકટ હોયકે કંસાદિક રિપુ મારે। અબ વલ્લભગૃહ પ્રકટ હોયકે માયાવાદ નિવારે ॥૨॥ ઐસો કવિ કો હૈ જગમહિયાઁ બરને ગુન જો તિહારે। માનિકચંદ પ્રભુકો સિવ ખોજત ગાવત વેદ પુકારે ॥૩॥ ❋ ૫૮૧ ❋

[રાગ દેવગંધાર] શ્રીવિઠ્ઠલ મંગલ રૂપનિધાન। કોટિ અમૃત સમ હઁસ મૃદુ બોલત સબકે જીવનપ્રાન ॥૧॥ કરુનાસિંધુ ઉદાર કલ્પતરુ દેત અભયપદ દાન। સરન આયેકી લાજ ચહુઁ દિસ બાજે પ્રકટ નિસાન ॥૨॥ તુમ્હરે ચરનકમલકે મકરંદ મન મધુકર લપટાન। નંદદાસ પ્રભુ દ્વારે રટત હૈ રુચત નાહિ કછુ આન ॥૩॥ ❋ ૫૮૨ ❋

[રાગ રામકલી] સુનોરી આજ નવલ વધાયો હૈ। શ્રીવલ્લભગૃહ પ્રકટ ભયે પુરુષોત્તમ જાયો હૈ ॥૧॥ નૈનનકો

ફલ લેઉ સખિ ભયો મનકો ભાયો હે। ગિરિધરલાલ ફેર પ્રગટે હૈં ભાગ્યતેં પાયો હે ॥૨॥ દ્વાર દ્વાર મોતિન–મનિમાલા બંદનવાર બંધાયો હે। શ્રીગોકુલમેં ઘરન ઘરન પ્રતિ આનંદ છાયો હે ॥૩॥ દ્વિજકુલ–ચંદ ઉદ્યોત વિશ્વકો તિમિર નસાયો હૈ। ભક્ત ચકોર મગન આનંદિત હિયો સિરાયો હે ॥૪॥ મહારાજ શ્રીવલ્લભ દેત બહુ દાન મનભાયો હે। જો જાકે મન હુતી કામના સો તિન પાયો હૈ ॥૫॥ જાકે ભાગ્ય ફલે યા કલિમેં તિન દરસન પાયો હે। કર કરુના શ્રીગોકુલ પ્રકટે સુખદાન દિવાયો હે ॥૬॥ પુષ્ટિ–પથ મરજાદા–થાપન આપુતેં આયો હૈ। અબ આનંદ બધાયો હૈ રી દુખ દૂર બહાયો હે ॥૭॥ રાની ધાન ધનિ ભાગ–સુહાગભરી જિન ગોદ ખિલાયો હે। રસિક ભાગ્યતેં પ્રગટ ભયે આનંદ દરસાયો હે ॥૮॥ *૫૮૩*

[રાગ બિલાવલ] સુખદ સ્વરૂપ શ્રીવિઠ્ઠલેશરાય। વેદ-વિદિત પૂરન પુરુષોત્તમ શ્રીવલ્લભગૃહ પ્રગટે આય ॥૧॥ લટપટી પાગ મહારસ ભીને અતિ સુંદર વર સહજ સુભાય। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ અગનિત મહિમા બરની ન જાય ॥૨॥ * ૫૮૪ *

[રાગ બિલાવલ] ઠાડે વ્રજજન પૌર પૌર। પૂછત આજ કહા અદ્‌ભુત યહ આનંદ દેખિયત ઠૌર ઠૌર ॥૧॥ ધેનુ બચ્છ નગ સર વન ઉપવન દ્રુમ ગહ્‌વર કુંજ ખૌર ખૌર। શ્રીવિઠ્ઠલ

ગિરિધર પુનિ પ્રગટે યહ સુનિ નિકસી દૌર દૌર ॥૨॥ * ૫૮૫ *

[રાગ બિલાવલ] કહત સબનસોં આઓ આઓ। ઉદિત ભયો વ્રજ વૃંદાવન શશિ આનંદ મંગલ ગાઓ ગાઓ ॥૧॥ કંચન પટ મનિ માનિક ભૂષન ભેટ અમોલક લાઓ લાઓ। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધન પ્રગટ ભયે દેખનકો તુમ જાઓ જાઓ ॥૨॥ * ૫૮૬ *

[રાગ બિલાવલ] આઈ વ્રજવધૂ ઝૂમ-ઝૂમ। લોકલાજકી સુધિ ન રહી તન અતિ આનંદિત ઘૂમ-ઘૂમ ॥૧॥ પોઢે જહાઁ પાલને પ્રીતમ રહે ઝૂંમકા લૂમ-લૂમ। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર છબિ નિરખત લેત બલૈયા ચૂમ ચૂમ ॥૨॥ * ૫૮૭ *

[રાગ બિલાવલ] પૌષ કૃષ્ણ નવમી જબ આઈ। પ્રકટે વિટ્ઠલનાથ ગુસાંઈ। શ્રીલક્ષ્મણસુત વલ્લભરાઈ। સુનતહિ ફૂલે અંગ ન માઈ ॥ચાલ॥ ફૂલે અંગ ન માઈ વલ્લભ લિયે દ્વિજજન બોલકે। અતિ આતુર મન આયે બધાયે ધ્યાન મુનિજન ખોલકે। બહુત આદર કિયે સબહિન દિયે બહુવિધ માન જુ। દાસ માધો પ્રકટ ભયે પ્રભુ શ્રીગોકુલકે ભાન જુ ॥૧॥ શ્રી વલ્લભ પ્રભુ સ્નાન જુ કીનો। કરિકે આચમન તિલક જુ દીનો। પૂજાકી વિધિ બહુવિધ ઠાની। બોલત મુનિજન અમૃત બાની ॥ચાલ॥ બોલત મુનિજન અમૃતબાની ગોત્ર ઉચ્ચારન જો કીનો। વેદવિધિસોં મંત્ર પઢકે દેવપૂજનહિ કીનો। સૂત

માગધ મુનિ ગંધર્વ કરત પ્રમુદિત ગાન જુ। દાસ માધો પ્રકટ ભયે પ્રભુ શ્રીગોકુલકે ભાન જુ ॥૨॥ ચંદન કેસર ભવન લિપાયે। આઁગન મોતિન ચોક પુરાયે। દ્વારન બંદનવાર બંધાઈ। કંચન કલસ ધ્વજા ફહેરાઈ॥ચાલ॥ કંચન કલસ ધ્વજા ફહેરાઈ હોત જય-જયકાર જુ। વ્યાસ શ્રીશુકદેવજી મિલ કરત વેદ વિચાર જુ। સિદ્ધિ સારદ નારદાદિક કરત નિર્મલ ગાન જુ। દાસ માધો પ્રકટ ભયે પ્રભુ શ્રીગોકુલકે ભાન જુ ॥૩॥ ઘર ઘરતેં આવત વ્રજનારી। અંગ-અંગ નવસત સાજ સિંગારી। હાથન કંચન થાર સઁવારી। મંગલ કલસ સીસ પર ધારી ॥ચાલ॥ મંગલ કલસ જો સીસન લીને ગાવતં મંગલ ગીત જુ। ભઈ આતુર દરસ કારન અંતર ઉપજી પ્રીત જુ। નિરખ લાલ નિહાર પ્રમુદિત વારત તન મન પ્રાન જુ। દાસ માધો પ્રકટ ભયે પ્રભુ શ્રીગોકુલકે ભાન જુ ॥૪॥ દેત દાન શ્રીવલ્લભ સબહિન। જૈસે પાયે કાહૂ ન કબ દિન। દેત અસીસ સકલ જે આયે। મનવાંછિત ફલ સબહિન પાયે ॥ચાલ॥ મનવાંછિત ફલ સબહિં પાયે કરત જયજયકાર જુ। ધ્યાનકો ફલ હમહિં દીનો કૃપા કરી અપાર જુ। ચલે અપને ધામકો સબ બહુત કરત બખાન જુ। દાસ માધો પ્રકટ ભયે પ્રભુ શ્રીગોકુલકે ભાન જુ ॥૫॥

* ૫૮૮ *

[રાગ આસાવરી] પૌષ કૃષ્ણ નવમીકો સુભ દિન પૂત

અક્કાજૂ જાયે હો। સુન-સુન નિજજન સબ આનંદે હરખત કરત વધાયે હો ॥૧॥ નારદાદિ બ્રહ્માદિક હરખે શુકમુનિ અતિ સચુ પાયે હો। શ્રીભાગવત વિવેચન કરકે ગૂઢ અર્થ પ્રગટાયે હો ॥૨॥ કલિકે જીવ ઉદ્ધારન કારન દ્વિજ વપુ ધર ભુવ આયે હો। અતિ ઉદાર શ્રી લક્ષ્મણનંદન દેત દાન મનભાયે હો ॥૩॥ કરત વેદ ધ્વનિ વિપ્ર મહામુનિ જાતકર્મ કરવાયે હો। માનિકચંદ શ્રીવિઠ્ઠલપ્રભુકે વિમલ વિમલ યસ ગાયે હો ॥૪॥

* ૫૮૯ *

[રાગ આસાવરી] શ્રીમદ્‌વલ્લભકે ઘર પ્રભુ જો ફિર અવતાર ન ધરતે હો। તો હમ સરિખે મૂઢ પતિત જન કહો કૈસે નિસ્તરતે હો ॥૧॥ બિન પાયે વ્રજપતિ પદપંકજ કાકી સેવા કરતે હો। શ્રીગિરિધરન રાધિકાવર બિન રસના કહા ઉચ્ચરતે હો ॥૨॥ સિવ સુરેસ દિનમનિ ગનેશકે હોય કનોંડે ડરતે હો। અતિ આતુર પુનિ અર્ક તૂલસે સબનકે પાઁયન પરતે હો ॥૩॥ તબ હમહૂં લોગનકી ન્યાઈ ઘરઘર ભટકત ફિરતે હો। કર્મ યોગ પુનિ જ્ઞાન ઉપાસન ઇનહીમેં પચ મરતે હો ॥૪॥ કહા ભયો નિજ બિરદ જાનકે પતિત જાન ઉધ્ધરતે હો। રુચિર રૂપ બલિ દાસ નારાયન તૃષિત નયન ક્યોં ઠરતે હો ॥૫॥

* ૫૯૦ *

[રાગ આસાવરી] જુરિ ચલી હૈં વધાયેં વલ્લભગૃહ

પ્રકટે શ્રીવિઠ્ઠલરાય । પૂરન પુરુષોત્તમ આનંદનિધિ શ્રીગોકુલ સુખદાય ॥૧॥ ચંદન સીંચત દ્વાર ધરત ગજમોતિન ચૌક પુરાયે । આઁગન ભવન અવાસ અવનિ પર ગોમય હરદ્દ લિપાયે ॥૨॥ ચિત્રવિચિત્ર રચિ રચિ મંદિર બંદનવાર બંધાઈ । ભેરી મૃદંગ તાલ ધુનિ બાજત સ્રવન સુનત સહનાઈ ॥૩॥ માગધ સૂત જુરે બંદીજન આઁગન ભવન ભરાઈ । ગોપી ગ્વાલબાલ સબ વ્રજજન ઝુંડન ઝુંડન આઈ ॥૪॥ મંગલ કલસ લિયે વ્રજસુંદરી આરતી સાજ બનાઈ । નાચત ગાવત આનંદ બઢાવત દેત અસીસ મનભાઈ ॥૫॥ મગન ભઈ તન મન ધન વારત નિજ તન સુધિ ન રહાઈ । હરદ દૂબ અચ્છત દધિ કુંકુમ સબનકે સીસ ધરાઈ ॥૬॥ સબ મિલિ છિરકત રંગ પરસ્પર ગોરસ કીચ મચાઈ । ધન્ય દિવસ ધનિ રૈન બાર તિથિ લગ્ન નચ્છત્ર નિકાઈ ॥૭॥ પૌષ માસ કૃષ્ણ નવમી તિથિ પ્રગટે ગોકુલરાઈ । પંદરસેં બહતર સંવત્સર પત્રી જનમ લિખાઈ ॥૮॥ વલ્લભકુલ ધનિ પ્રકટ ભયે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ ગુંસાઈ । ધન્ય સુહાગ ભાગ્ય પરિપૂરન કુખિ સુભ જુ અક્કાઈ ॥૯॥ જિન જાયો શ્રીગોકુલકે પતિ વ્રજકી તપન બુઝાઈ । બહે જાત વસુધા ભવસાગર કર ગહિ પાર લગાઈ ॥૧૦॥ દ્વાપર વસુધા ભાર હર્યોં હરિ મિલ માનો સુરરાઈ । દ્વિજ કુલ પ્રકટે કલિમલખંડન નાના વાદ મિટાઈ ॥૧૧॥ વિષ્ણુસ્વામીપથ પ્રકટ અચલ કર પુષ્ટિમર્યાદા ચલાઈ । તિલક ભાલ ઉરમાલ પાલ પ્રતિ ભગવતભાવ દઢાઈ ॥૧૨॥ ગોપીજન હરખત ઉર આનંદ પૂરન પ્રીતિ જનાઈ । રાસવિલાસ સબહિં રચિકે ચિત હિત રુચિ ઉપજાઈ ॥૧૩॥ પુરુષોત્તમ પૂરન નવવપુ ધર લીલા લલિત દિખાઈ । રસિક સિરોમનિ શ્રીવલ્લભસુત જનમ જનમ જસ ગાઈ ॥૧૪॥

* ૫૯૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] આજ વધાઈ શ્રીવલ્લભદ્વાર । પૌષમાસ વદિ નૌમી સુભ દિન શ્રીવિઠ્ઠલ અવતાર ॥૧॥ જ્ઞાનરહિત જીવન હિત કારન નામ વિવેક વિચાર । યહી જાન સુન્દર મધુરાકૃતિ મૂરતિ પરમ ઉદાર ॥૨॥ ભૂતલ ભાગ્ય હમારે ઉઘરે માયિક મત નિસ્તાર । બ્રહ્મવાદ કલી કલ્પવૃક્ષકી ફિર ઉલહી સબ ડાર ॥૩॥ પ્રેમસમુદ્ર ભક્તિમારગકો ઉમગ્યો તાહી વાર । યાહીતેં દ્વિજરાજ કહાયે શ્રીગિરિધર સાકાર ॥૪॥

* ૫૯૨ *

[રાગ ટોડી] હેલી રસમય શ્રીવલ્લભસુત પ્રકટ ભયે આજ । અંગ અંગ દ્યુતિતરંગ મધુરાવલિ કેલિ પ્રસંગ દગ વિસાલ ભ્રૌંહ ભાલ કમનીય સાજ ॥૧॥ લીલા અમૃત રસાલ પ્રેમભક્તિ પ્રતિપાલ સુમરન કરે નિહાલ ભાવન બાંધે પાજ । પદ્મનાભ વાગધીશ કુંવર કેલિ કલ અખિલ અવગાહત પ્રેમસિન્ધુ વ્રજજન સિરતાજ ॥૨॥

* ૫૯૩ *

[રાગ ટોડી] ચતુરાઈ તાકી સાઁચી જો શ્રીવલ્લભનંદનકો

સ્મરન કરે। સો જન નિકટ કે દૂર રહે પર રસના શ્રીવિઠ્ઠલેશ ધરે ॥૧॥ સેવા કરે ન કરે પર મનસા ઇનહિકે ચરનકમલ અનુસરે। ચતુરવિહારી ગિરિધારી એસો કહે મેરે હૃદયતેં કબહુંક ન ટરે ॥૨॥

* ૫૯૪ *

[રાગ સારંગ] શ્રી લછમનસુતકે સુત જાયો મંગલચાર વધાઈ બાજત। દુંદુભિ ભેરી ઢોલ સહનાઈ બીના બેનુ મધુર અતિ ગાજત ॥૧॥ યહ સુન દેવ કુસુમ બરખાવત વ્યોમ વિમાન ભીર ભઈ છાજત। જય જય સબ્દ હોત પુર વીથિન માનોં સિંહ ડહારત ગરજત ॥૨॥ થાપે દેત દ્વારદ્વારન પ્રતિ કેસર હરદ દૂબ દધિ રાજત। શ્રીવિઠ્ઠલકો જન્મ ભયો સુન દુખ સંતાપ દૂર ભયે ભાજત ॥૩॥

* ૫૯૫ *

[રાગ સારંગ] પૌષ નિર્દોષ સુખકોશ સુન્દર માસ કૃષ્ણ નૌમી સુભગ નવ ઘરી દિન આજ। શ્રીવલ્લભસદન પ્રકટ ગિરિવરધરન ચારુ વિધુ વદન છબિ શ્રીવિઠ્ઠલરાજ ॥૧॥ ભીર માગધ ભઈ પઢત મુનિજન વેદ ગ્વાલ ગાવત નવલ વસન ભૂષન સાજ। હરદ કેસર દહી કીચકો પાર નહીં માનોં સરિતા બહી નીર નિર્ઝર બાજ ॥૨॥ ઘોષ આનંદ ત્રિયવૃન્દ મંગલ ગાવેં બજત નિર્ઘોષ રસપુંજ કલ મૃદુ ગાજ। વિષ્ણુદાસ શ્રીહરિ પ્રકટ દ્વિજરૂપ ધર નિગમપથ દઢ થાપ ભક્તિ–પોષન–કાજ ॥૩॥

* ૫૯૬ *

[રાગ સારંગ] અગ્નિકુલ પ્રકટ શ્રીવિઠ્ઠલાધીશ્વર પુષ્ટિમારગ સુગમ જિન દિખાયો। ભાવભાવિત સકલ ગોપિકા પ્રકટ ભુવિ તાહિકો હેતુ જિન શ્રુતિન ગાયો ॥૧॥ નિત્યલીલા લલિત ગોકુલાધીશકી આપ સેવા વિવિધ કર બતાયો। સ્વીયજન હેત અજ્ઞાનહારક સબન કપટપટ દૂર કર સુકૃત લાયો ॥૨॥ શાસ્ત્ર શ્રુતિ સ્મૃતિનમેં કહિ કહ્યો સાર જો નંદગૃહ પ્રકટ જિય સબન ભાયો। તેઈ અબ વલ્લભાધીશ-પથ-પ્રકટકો સરસરંગી સબૈ રંગ છાયો ॥૩॥

* ૫૯૭ *

[રાગ સારંગ] ગાયનસોં રતિ ગોકુલસોં રતિ ગોવર્ધનસોં પ્રીતિ નિવાહી। શ્રીગોપાલ–ચરન–સેવા રતિ ગોપસખા સબ અમિત અથાઈ ॥૧॥ ગોબાની જો વેદકી કહિયત શ્રીભાગવત ભલે અવગાહી। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ ગોધનકી ખુર-રેનુ સરાહી ॥૨॥

* ૫૯૮ *

[રાગ સારંગ] શ્રીવલ્લભનંદન રૂપ અનૂપ સ્વરૂપ કહ્યો નહિ જાઈ। પ્રકટ પરમાનંદ ગોકુલ બસત હૈ સબ જગતકો જો સુખદાઈ ॥૧॥ ભક્તિ મુક્તિ દેત સબનકો નિજજનકો કૃપા પ્રેમ બરખત અધિકાઈ। સુખમય સુખરૂપ સુખદ એક રસના કહૈંલૌં બરનોં ગોવિંદ બલિ જાઈ ॥૨॥

* ૫૯૯ *

[રાગ સારંગ] શ્રીવિઠ્ઠલેશ ચરનકમલ પાવન ત્રલોકકેરન દરસ પરસ સુન્દરવર વાર વાર વંદે। સમરથ ગિરિ-

રાજધરન લીલા નિજ પ્રકટકરન સંતન હિત માનુષ તનુ વૃન્દાવન ચંદે ॥૧॥ ચરનોદક લેત પ્રેત તત છિનતેં મુક્ત ભયે કરુનામય નાથ સદા આનંદનિધિ કંદે। વારને ભગવાનદાસ વિહરતહૂઁ રસિક રાસ જસ જય જય બોલ બોલ ગાવત શ્રુતિ છંદે ॥૨॥ * ૬૦૦ *

[રાગ સારંગ] કેસરકી ધોતી કટિ કેસરી ઉપરેના ઓઢે તિલક મુદ્રા ધર ઠાડે મંદિર ગિરધરકે। દોઉ જનકી પ્રીતિ કછુ કાહૂપૈ ન કહી જાત ઉત નંદનંદન જુ ઇત વલ્લભવરકે ॥૧॥ કરકે સિંગાર આજ લાડિલે ગોપાલજુકો લેત હૈં બલાય બાર બાર દોઉ કરકે। બેઉ મુસકાત જાત ફૂલે ન સમાત ગાત કહે હરિદાસ મૈં નિહારે દગ ભરકે ॥૨॥ * ૬૦૧ *

[રાગ સારંગ] જયતિ રુક્મિનીનાથ પદ્માવતી પ્રાનપતિ વિપ્રકુલછત્ર આનંદકારી। દીપ વલ્લભવંશ જગત નિસ્તમકરન કોટિ ઉડુરાજ સમ તાપહારી ॥૧॥ જયતિ ભક્તજનપતિ પતિતપાવનકરન કામીજન કામના પૂરન ચારી। મુક્તિકાંક્ષીય જન ભક્તિદાયક પ્રભુ સકલ સામર્થ્ય ગુનગનન ભારી ॥૨॥ જયતિ તીરથ સકલ ફલિત નામસ્મરન માત્ર વાસ વ્રજ નિત્ય ગોકુલવિહારી। નંદદાસનિ નાથ પિતા ગિરિધર આદિ પ્રકટ અવતાર ગિરિરાજધારી ॥૩॥ * ૬૦૨ *

[રાગ સારંગ] સદા વ્રજહીમેં કરત વિહાર। તબકે ગોપ ભેખ વપુ ધાર્યો અબ દ્વિજવર અવતાર ॥૧॥ તબ ગોકુલમેં નંદસુવન અબ વલ્લભ–રાજકુમાર। આપુન ચરિત્ર સિખાવત ઔરન નિજ મત સેવા સાર ॥૨॥ યુગલરૂપ ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ લીલા ઇક અનુસાર। ચત્રભુજ પ્રભુ સુખશૈલનિવાસી ભક્તન કૃપા ઉદ્ધાર ॥૩॥ * ૬૦૩ *

[રાગ સારંગ] ચક્ષુ મુનિ તત્ત્વ વિધુ અસિત નિધિ યામ ગુન સમય સુભ પ્રગટ ભયે વલ્લભતનુજ। ધન્ય ચરણાટ ધન્ય ધન્ય દૈવી ભાગ્ય સકલ સૌભાગ્ય વિરાજત ગોપીશ અનુજ ॥૧॥ લગ્ન વૃષભ મિથુન ગુરુ સહજ ગતિ રાહુ ચંદ્ર પંચમ સુત સ્થાન રાજે। ભૌમ કવિ મંદ દધિભાનુ બુધયુક્ત વસુ ધર્મ ગૃહ કેતુ સંકેત છાજે ॥૨॥ હસ્ત સોભન યોગ કરન તૈતિલ ધરન વરન નીરદ અંગ રૂપ સોહે। દ્વારકેશાધિપતિ વિઠ્ઠલાધીશ પ્રભુ નંદસુત પ્રીતિકો ઔર કોહે ॥૩॥ * ૬૦૪ *

[રાગ નટ] જો પૈં શ્રીવિઠ્ઠલ રૂપ ન ધરતે। તો કૈસેકે ઘોર કલિયુગકે મહા પતિત નિસ્તરતે ॥૧॥ સેવા રીતિ પ્રીતિ વ્રજજનકી શ્રીમુખતેં વિસ્તરતે। વિઠ્ઠલનાથ અમૃત જિન લીનો રસના સરસ સુફલતે ॥૨॥ કીરતિ વિશદ સુની જિન સ્રવનન વિષય વિષ જુ પરિહરતે। ગોવિન્દ બલિ દરસન જિન પાયો ઉમગ-ઉમગ રસ ભરતે ॥૩॥ * ૬૦૫ *

[રાગ નટ] હોં તો વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી । સદા સેઊં શ્રીવલ્લભનંદન કહા કરૂં જાય કાશી ॥૧॥ ઇનેં છાઁડ જો ઔરેં ધ્યાવે સો કહિયે અસુરારી। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ બાની નિગમ પ્રકાશી ॥૨॥ ✻ ૬૦૬ ✻

[રાગ પૂર્વી] તુમારે ચરનકમલકે સરન । રાખો સદા સર્વદા જનકો વિઠ્ઠલેશ ગિરિધરન ॥૧॥ તુમ બિન ઔર નહીં અવલંબન ભવસાગર દુસ્તરન । ભગવાનદાસ જાય બલિહારી ત્રિવિધ તાપ ઉર હરન ॥૨॥ ✻ ૬૦૭ ✻

[રાગ પૂર્વી] શ્રીવલ્લભનંદન જગવંદન પતિતપાવન નામ। ગોકુલનાથ જુ હૈ સુખદાયક પ્રાનજીવન વ્રજવામ ॥૧॥ વદનચંદ આનન્દકંદ જુ અંગ-અંગ સુખધામ । રૂપ અનૂપ સકલ ભૂપ ડારોં વાર ફેર કોટિ કામ ॥૨॥ સોભા સિંધુ ગયંદ ગતિ જુ ભક્તજનન વિશ્રામ । ભૂતલ પ્રગટત લીલા કીની તજ્યો વૈકુંઠધામ ॥૩॥ સિવ વિરંચિ જુ સુરનરમુનિહૂં રટત ઇનકો નામ । વિષ્નુદાસ શ્રીવલ્વભનંદન રસિકજનન અભિરામ ॥૪॥ ✻ ૬૦૮ ✻

[રાગ ગૌરી] હોં ચરનાતપત્રકી છૈયાઁ । કૃપાસિન્ધુ શ્રીવલ્લભનંદન બહ્યો જાત રાખ્યો ગહિ બહિયાઁ ॥૧॥ નવ નખ ચંદ્ર સરદ મંડલ છબિ હરત તાપ સુમરત મન મહિયાઁ। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ સુયસ બખાન સકત શ્રુતિ નહિયાઁ ॥૨॥ ✻ ૬૦૯ ✻

[રાગ ગૌરી] શ્રીગોકુલપતિ નમો નમો । ભક્તહેત પ્રગટે વ્રજમંડન નંદનંદન જય નમો નમો ॥૧॥ તન ઘનસ્યામ લાલ વર સુન્દર બકીવિદારણ નમો નમો । સકટવિભંજન વચ્છવિમોચન નિજજનપોષન નમો નમો ॥૨॥ તૃન ખલમારન અસુરસંહારન વિશ્વરૂપદર્શન નમો નમો। કાલિયમર્દન દાવાનલઅર્દન યમલાર્જુનતારન નમો નમો ॥૩॥ વ્રજફલદાયક સબ જગનાયક વરુનવિમોચક નમો નમો। સુરપતિમાનહરન વ્રજરક્ષક ગોવર્ધનધર નમો નમો ॥૪॥ વ્રજવનિતામનરંજનકારન રાસવિલાસી નમો નમો । સુદર્શનધારક સબ સુખદાયક કોટિ મદનદ્યુતિ નમો નમો ॥૫॥ બંસીધારી કંસપ્રહારી જગદુખહારી નમો નમો । સબ ગુન જય જય શ્રી વલ્લભસુત બલિ ગોવિંદ પ્રભુ નમો નમો ॥૬॥ ✻ ૬૧૦ ✻

[રાગ ગૌરી] શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ નમો નમો । ભક્તહેત પ્રકટે પુરુષોત્તમ ગોપીનાથાનુજ નમો નમો ॥૧॥ શ્રીગિરિધર સુરનરમુનિવંદિત શ્રુતિછંદિત જય નમો નમો । પ્રેમસમુદ્ર સકલ ગુનપૂરન રાજસિરોમનિ નમો નમો ॥૨॥ શ્રીગોવિંદ કૃપાલ કૃપાનિધિ રસિકસિરોમનિ નમો નમો । અતિ સુંદરવર ભૂષન ભૂષિત નિજજનપોષિત નમો નમો ॥૩॥ બાલકૃષ્ણ ગોકુલપતિ રઘુપતિ જય જય યદુપતિ નમો નમો । શ્રી ઘનસ્યામ લાલ વર સુંદર અખિલ ભુવનપતિ નમો નમો ॥૪॥

યહ અવતાર ભક્તહિતકારન અધમઉધ્ધારન નમો નમો । જન ભગવાન જાય બલિહારી શ્રીવલ્લભકુલ નમો નમો ॥૫॥

* ૬૧૧ *

[રાગ હમીર] શ્રીવલ્લભલાલકે ગુન ગાઊં । માધુરી માધુરી મૂરતિ દેખ આનંદસદન મદનમોહન નૈન ચૈન પાઊં ॥૧॥ વલ્લભનંદન જગતવંદન સીતલ ચંદન તાપહરન યેહી મહાપ્રભુ ઇષ્ટ કરન ચરન ચિત લાઊં । છીતસ્વામી ગિરિધરન વિઠ્ઠલ મન વચ કર્મ પરમધર્મ યેહી મેરે લાડિલો લડચાઊં ॥૨॥

* ૬૧૨ *

[રાગ હમીર] ગયે પાપ તાપ દૂર દેખત દરસ પરસ ચરન । હૌં તો એક પતિત તિહારો પતિતપાવન બિરદ હો તુમ જગતકે ઉદ્ધરન ॥૧॥ સ્તુતિ સેષ કર ન સકે સકલ કલા ગુનનિધાન જાનત હૌં તિહારી સબ વિધિ અનુસરન । છીતસ્વામી ગિરિવરધર તૈસેઈ શ્રીવિઠ્ઠલેસ હૌં તો તિહારી જન્મ જન્મ સરન ॥૨॥

* ૬૧૩ *

[રાગ ઇમન] જય શ્રીવલ્લભનંદન ગાઊં । શ્રીગિરિધરન સકલ સુખદાતા ગોવિંદકો સિર નાઊં ॥૧॥ બાલકૃષ્ણ બાલકસંગ વિહરત ગોકુલનાથ લડચાઊં । શ્રીરઘુનાથ પ્રતાપ વિમલ યસ સ્રવનન સદા સુનાઊં ॥૨॥ યદુકુલમેં યદુનાથ વિરાજત લીલા પાર ન પાઊં । વિષ્નુદાસપૈ કરો કૃપા ઘનશ્યામ ચરન લપટાઊં ॥૩॥

* ૬૧૪ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ જગતઉધ્ધારન દેખો ભૂતલ આયે રી । નખસિખ સુંદર રૂપ કહા કહૂં કોટિક કામ લજાયે રી ॥૧॥ જીવ અનેક કૃતારથ કિયે સ્રવન સુનત ઉઠ ધાયે રી । સરનમંત્ર સુનાય સ્રવનહિં પુરુષોત્તમ કર જુ ગહાયે રી ॥૨॥ સેષ સહસ્ર મુખ નિસદિન ગાવે તોઉ પાર ન પાવે રી । છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રેમ પ્રતીત સબ ધ્યાવે રી ॥૩॥

* ૬૧૫ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીવિઠ્ઠલનાથ ચંદ ઊગ્યો જગમેં ભક્તિ–ચાંદની છાય રહી । અંધકાર જાકે મનકો મિટ ગયો સો તો પિયા મનમાંઝ લઈ ॥૧॥ નિસદિન નામ રટત યા મુખતેં શ્રીવલ્લભવિઠ્ઠલેશ કહી । છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ અબ જો ભઈ એસી કબહુઁ ન ભઈ ॥૨॥

* ૬૧૬ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીવિઠ્ઠલ સુખસાગર આગર જગત ઉજાગર પાયે રી । ભક્તનકે હિતકારન આલી અતિ આતુર ઉઠ ધાયે રી ॥૧॥ તાકો ભાગ્ય કહાઁ લૌં બરનોં જો વલ્લભગુન ગાવે રી । છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ આનંદ રસ બરખાવે રી ॥૨॥

* ૬૧૭ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીવિઠ્ઠલકો જનમ ભયો સુન વ્રજજન અતિ સુખ પાયે રી । નાનાવિધ સિંગાર સાજકે અતિ સુખમેં ઉઠ ધાયે રી ॥૧॥ નિરખ મુખારવિન્દકી સોભા કોટિક કામ

લજાયે રી। નયન ચકોર પીવત રસ અમૃત તનકી તપન મિટાયે રી ॥૨॥ સુરનર–મુનિજન થકે વિમાનન કુસુમન વૃષ્ટિ કરાયે રી। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ ભક્તન હિત ભુવિ આયે રી ॥૩॥ * ૬૧૮ *

[રાગ કાન્હરો] પ્રકટે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ આજુ ધનિ-ધનિ ભાગ્ય હમારે। નિરખત ત્રિવિધ તાપ તનકે ગયે ભવસાગરતેં તારે ॥૧॥ સામલ અંગ વદન પૂરનચંદ દેખિયત જગ ઉજિયારે। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ વલ્લભરાજ લલારે ॥૨॥
* ૬૧૯ *

[રાગ અડાનો] વલ્લભલાડિલે હો તિહારે ચરનકમલ સરન। પાવન ત્રૈલોકકરન જનમનસંતાપહરન દરસનસુખ રોમ–રોમ પરસત અઘહરન ॥૧॥ સુર–નર–મુનિ–ચખ ચકોર નિરખત મુખચંદ ઓર કરત અમીપાન ધ્યાન ઇક ટક નહીં ટરન। ગોવિન્દ પ્રભુ ગોકુલેશ રાજત શ્રીવલ્લભગૃહ પ્રકટ ભયે વિઠ્ઠલેશ ગોવરધનધરન ॥૨॥ * ૬૨૦ *

[રાગ નાયકી] સુઘર સહેલી મિલ આઓ ગાઓ મંગલ ગીત। પુત્ર ભયો શ્રીવલ્લભ પ્રભુકે જિન ચાખ્યો નવનીત ॥૧॥ આઁગન મોતિન ચૌક પુરાવો ચીતો ભીત પછીત। સોંધે કુંકુમ ઉબટ ન્હવાવો પહરાવો પટ પીત ॥૨॥ પૌષ અસિત નૌમીકો સુભ દિન લગે સરસ જહાઁ સીત। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધારી પ્રકટ ભયે બાજે બજાવો જીત ॥૩॥ * ૬૨૧ *

[રાગ નાયકી] જનમ લિયો સુભ લગ્ન વિચાર। પૌષ કૃષ્ણ નૌમી સુભ દિન જુ પ્રગટ ભયે દ્વિજવર વપુ ધાર ॥૧॥ બાલ વિરધ નરનારી પ્રફુલ્લિત ગાવત દે કર તાર। મનિગન કંચન પટભૂષન તન દેત ગુનિનકો વાર ॥૨॥ બાજત ભેરી મૃદંગ સહનાઈ ઝાંઝ ઝાલરી તાર। દેત અસીસ સૂત માગધજન ગાવત ગુન વિસ્તાર ॥૩॥ જય જયકાર ભયો ચહુઁ દિસતેં બરખત કુસુમ અપાર। સિવ વિરંચિ સુક સારદ નારદ કરત સબૈ ઉચ્ચાર ॥૪॥ મોતિન ચૌક પુરાયે બહુવિધ બાંધી બંદનવાર। રસિકસિરોમનિ શ્રીવલ્લભગૃહ શ્રીગિરિધર લીનો અવતાર ॥૫॥ * ૬૨૨ *

[રાગ કેદારો] ફિર વ્રજ બસો શ્રીવિઠ્ઠલેશ। કૃપા કર દરસન દિખાવો વહ લીલા વહ વેશ ॥૧॥ ગાય બછરા લાય ગોકુલ ગામ કરો પ્રવેશ। નંદનંદન આય પ્રગટે અતિ ઉદાર નરેશ ॥૨॥ ભક્તિમારગકો પ્રકટ કરિ જુ કિયો જનન ઉપદેશ। રચ્યો રાસવિલાસ સુખનિધિ ગિરિ ગોવરધનેશ ॥૩॥ વલ્લભનંદન અસુરનિકંદન વિદિત જુ શ્રુતિ સુરેશ। ચત્રભુજ પ્રભુ ઘોષ કુલજુકો હર્યો સકલહિ કલેશ ॥૪॥ * ૬૨૩ *

[રાગ કેદારો] વલ્લભનંદન પ્રકટ ભયે। દૈવીજન ઉદ્ધારન કારન અપની સરન લયે ॥૧॥ માયામતકો દૂર કિયો

હૈ ભજનાનંદ પ્રકટાયે। તૈસે રસમૂરતિ શ્રીગિરિધર બહુવિધ લાડ લડયાયે ॥૨॥ પૌષ કૃષ્ણ નૌમી સુભદાયક અતિ સોભિત યહ રૂપ। માત અક્કાજૂ અતિ બડભાગી શ્રીવલ્લભ વ્રજભૂપ ॥૩॥ સુરનર મુનિ સબ થકિત ભયે નભ કુસુમન વૃષ્ટિ કરાઈ। યહ સુખ સોભા નિરખત ચતુરા તન મન સુધિ ન રહાઈ ॥૪॥

* ૬૨૪ *

[રાગ બિહાગરો] જુગ-જુગ રાજ કરો શ્રીગોકુલ જુગ-જુગ રાજ કરો। યહ સુખ ભજન પ્રતાપ તેજતેં છિન ઇત ઉત ન ટરો ॥૧॥ પાવનરૂપ દિખાય મહાપ્રભુ પતિતન પાપ હરો। વિશ્વવિદિત દીની ગતિ પ્રેતન કયોં ન જગત ઉદ્ધરો ॥૨॥ શ્રીવલ્લભકુલકમલ અમલ રવિ યસ મકરંદ ભરો। નંદદાસ પ્રભુ ષટ્ગુણસંપન્ન શ્રીવિઠ્ઠલેશ વરો ॥૩॥ * ૬૨૫ *

* શ્રીગુસાંઇજીના પલનાનાં પદ *

[રાગ આસાવરી] શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પાલને ઝૂલે માત અક્કા જુ ઝુલાવે હો। નિરખ-નિરખ મુખકમલ મનોહર આનંદ ઉર ન સમાવે હો ॥૧॥ કબહુઁક સુરંગ ખિલોના લે લે નાના ભાઁતિ ખિલાવે હો। નિરખ-નિરખ મુસિકાય શ્રીવિઠ્ઠલ દ્વૈ દતિયાઁ દરસાવે હો ॥૨॥ સહજ તિલક મૃગમદ લિલાટ પર કઠુલા કંઠ બનાવે હો। માધોદાસ ચરનરજવંદિત દ્વારેં સદા ગુન ગાવે હો ॥૩॥

* ૬૨૬ *

[રાગ આસાવરી] મનિમય આઁગન શ્રીવલ્લભકે કનક પાલનો સોહે હો। માત અક્કાજૂ ઝુલાવે શ્રીવિઠ્ઠલ દેખ દેખ મન મોહે હો ॥૧॥ સુંદર મુખ મૃદુ હાસ મનોહર ચંચલ નૈન વિસાલ હો। ઘુંઘરારી અલકેં અતિ રાજત મૃગમદ તિલક સુભાલ હો ॥૨॥ કનક ફૂલ કંઠી હથસાઁકર ઝગુલી તનસુખ ઝીની હો। સ્નિગ્ધ સચિક્કન ઝલકત ઝાંઈ સુન્દરતા સબ દીની હો ॥૩॥ વદન નિહારત વારત સરબસ ચુંબન દે ચુચુકારી હો। કિલક કિલક જનની તન ચિતવત રાઈ લોન ઉતારી હો ॥૪॥ શ્રીવલ્લભ–સમસર શ્રીવિઠ્ઠલ ઐસો ઔર ન કોઈ। વલ્લભદાસ દરસકો પ્યાસો દેખે સનમુખ હોઈ ॥૫॥

* ૬૨૭ *

* ભોગીનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] ભોર ભયે ભોગી રસ–વિલસ ભયો ઠાઢો। જાગે યામિની જગાય ભામિની અંગ અંગ સમાય સ્વાસ સિથિલ નિડર દેત આલિંગન ગાઢો ॥૧॥ ઘૂમત રસમત્ત દગન સુધેહુ ન ડગ પરત વચન છિન હિ છિન ચિત્ત ચોપ મોજન મનોં બાઢો। અતિ રસભરે રસિકરાય સોભા બરની ન જાય બલિ બલિ બલિ નંદદાસ પ્રેમ રંગ કાઢો ॥૨॥

* ૬૨૮ *

[રાગ માલકૌંસ] ભોગીકે દિન અભ્યંગ સ્નાન કર

સાજ સિંગાર સ્યામ સુભગ તન। પુન્યકાલ તિલવા ભોગ ધરકે પ્રેમસોં બીરી અરોગાવત નિજજન ॥૧॥ મોહન સ્યામ મનોહર મૂરતિ કરત વિહાર નિત વ્રજ વૃન્દાવન। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર રાધા સંગ કરત રંગ નિસદિન ॥૨॥ * ૬૨૯ *

[રાગ આસાવરી] ભોગી ભોગ કરત સબ રસકો। નંદનંદન જસોદાકો જીવન ગોપીન પ્રાનપતિ સરબસકો ॥૧॥ તિલભર સંગ તજત નહીં નજજન ગાન કરત મનમોહન જસકો। તિલ–તિલ ભોગ કરત મનભામતે પરમાનંદ સુખ લે યહ રસકો ॥૨॥ * ૬૩૦ *

* મકરસંક્રાન્તિનાં પદ *

[રાગ લલિત] બૈઠે વ્રજરાજ ગોદ મોદસોં ગોપાલ લાલ દેત દ્વિજનકો દાન। વ્રજવધૂ મંગલ સાજ કરમેં લિયે ગાવત સુઘર સુજાન તરંગ ગાન ॥૧॥ આય નિકટ જસોમતિકે આઁગન લાઈ ભીતર ભવન માંઝ વિવિધ ભાઁત કિયે સનમાન। સૂરજ સારી સુરંગ મઁગાય વ્રજતરુની પહિરાય સબૈ જુ પઠઈ ભવન કીન દાન ॥૨॥ * ૬૩૧ *

[રાગ ટોડી] ગુડ ગાઁડે અરુ બેર ભાવત મોહિ ગુડ ગાઁડે અરુ બેર। ભાવત હૈ અરુ સેવ કચરિયા નંદ જુ લાવો હેર ॥૧॥ મધુ મેવા પકવાન મિઠાઈ અરુ વિંજનકે ઢેર। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર બછરા લાવો ઘેર ॥૨॥ * ૬૩૨ *

[રાગ ટોડી] બોલ પઠાઈ સ્યામપે જસોદા રોહિની કિયો સનમાન। અપનો પરિકર સબૈ બુલાવો મકરસંક્રાતિ બડો પર્વ જાન ॥૧॥ રીઝિ ગોપાલપૈ દાન કરાવો તુમ હો ચતુર સુજાન। મન માન્યો સબ સોંજ કરાવો ભર-ભર તિલ ગુડ ધાન ॥૨॥ સબ સખિયન મિલ મંગલ ગાવો અપનો ભવન નિદાન। સૂરસ્યામકો અસીસ વિપ્રપૈ પઢાય દીજે બહુ દાન ॥૩॥ *૬૩૩*

[રાગ ટોડી] કહત નંદરાની ગોપાલસોં તાતકો બુલાય લાવો બડો પરવ ઉત્તરાયન। દ્વિજનકો દાન દેહોં અસીસ વચન લેહોં ખેલન ન જાઓ લાલ બૈઠ રહો આઁગન ॥૧॥ યહ સુન કિયો સિંગાર સખા સંગ ચલે ખિરક ગોદોહન દેખે બિન પરત ન ચૈન। સૂરસ્યામ બાબાસોં કહત આજ કહા ત્યોહાર મૈયા કહી મોસોં વહ મોદક લે આવે ભવન ॥૨॥ * ૬૩૪ *

* પતંગનાં પદ *

[રાગ ગૌરી] કાન્હ અટા ચઢિ ચંગ ઉડાવત હૌં અપને આઁગનહૂંતેં હેરોં। લોચન ચાર ભયે નંદનંદન કામ કટાચ્છ કિયે ભટુ મેરોં ॥૧॥ કિતો રહી સમુઝાય સખી રી અટક ન માનત યહ મન મેરો। નંદદાસ પ્રભુ કબધૌં મિલેંગે ઐંચત ડોર કિધૌં મન મેરો ॥૨॥ * ૬૩૫ *

[રાગ અડાનો] કાન્હ અટા પર ચંગ ઉડાવત મૈં ઇતતેં ઉત આઁગન હેર્યો। નૈન ભયે વિભિચારી નારાયન ભાજત લાજ

કિધોં ભટ મેરો ॥૧॥ મોહિ તો યહ જક લાગિ રહત હૈ કયોંહૂં કયોંહૂ ફિરત નહિ ફેર્યો । પરમાનંદ પ્રભુ યહૈ અચંભો ઐંચત ડોર કિધોં મન મેરો ॥૨॥ * ૬૩૬ *

[રાગ હમીર] જમુનાકે તીર કાન્હ ચંગ ઉડાય છબિસોં રમૈયા । હોં જમુનાજલ ભરન ગઈ રી ઓચક દૃષ્ટિ પર ગઈ દૈયા ॥૧॥ ઐંચન તનક મન ઉરઝો રી વ્યાકુલ ભઈ કોઉ ધીર ન ધરૈયા । વ્રજાધીશ ઘટ પકરત ભૂલી લાજ કાન કુલ અબ ન રહૈયા ॥૨॥ * ૬૩૭ *

[રાગ કાન્હરો] ગુડી ઉડાવન લાગે લાલ । સુંદર પથક બાંધ મનમોહન નાચત હૈં મોરનકે તાલ ॥૧॥ પકરત કોઊ ઐંચત કોઊ દેખત કોઊ નૈન વિસાલ । નાચત કોઊ કરત કુલાહલ કોઊ બજત હો હો કર તાલ ॥૨॥ ગુડી ગુડીસોં કોઊ રિઝાવત આપુન ખેંચત ડોર રસાલ । પરમાનંદ સ્વામી મનમોહન રીઝ રહત ઇકહિ તતકાલ ॥૩॥ * ૬૩૮ *

* ગેંદનાં પદ *

[રાગ ધનાશ્રી] ગ્વાલિન તેં મેરી ગેંદ ચુરાઈ । ખેલત આન પરી પલકા પર અંગિયાઁ માંઝ દુરાઈ ॥૧॥ ભુજ પકરત અઁગિયાઁ જુ ટટોલત છૂવત છતિયાઁ પરાઈ । સૂરદાસ પ્રભુ યહૈ અચંભો એક ગઈ દ્વય પાઈ ॥૨॥ * ૬૩૯ *

[રાગ ધનાશ્રી] ગોપી નૈંનસોં નૈન મિલાવત । મદન-

ગોપાલ છાઁડ ગ્વાલનસોં સન્મુખ ગેંદ ચલાવત ॥૧॥ લેય ઉઠાય રાધિકા તિહિ છિન ગોપીજન મુસિકયાવત । લીની ઘેર ગ્વાલ સબ ગોપી કાહે ન ગેંદ બતાવત ॥૨॥ કિત ડોલત ઇતરાત ગ્વાલ તુમ ચોરી આન લગાવત । કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવરધનધર બાતન હિ જુ બનાવત ॥૩॥ * ૬૪૦ *

[રાગ નટ] તુમ મેરી મોતિન લર કયોં તોરી । રહો રહો ઢોટા નંદમહરકે કરન કહત કહા જોરી ॥૧॥ મૈં જાન્યો મેરી ગેંદ ચુરાઈ લે કં[illegible] બીચ હોરી । પરમાનંદ મુસકાય ચલી તબ પૂરન ચંદ [illegible]રી ॥૨॥ * ૬૪૧ *

[રાગ અડાનો] સુંદર વદન સુખસદન સ્યામકો નિરખ નેન મન થાકયો । હૌં [illegible]ડી બીથન વ્હૈ નિકસ્યો ઉઝક ઝરોકા ઝાંકયો ॥૧॥ લાલન [illegible] ઇક ચતુરાઈ કીની ગેંદ ઉછાર ગગન મિસ તાકયો । વૈરિન લાજ ભઈ રી મોકો મૈં ગમાર મુખ ઢાઁકયો ॥૨॥ ચિત[illegible]નમેં કછુ કર ગયો મો તન ચઢયો રહત ચિત ચાકયો । સૂરદાસ પ્રભુ સરબસ લેકે હઁસત હઁસત રથ હાઁકયો ॥૩॥ * ૬૪૨ *

[રાગ બિહાગ] આવત જાત હૌં હાર પરી રી । જયોં જયોં પ્યારો બિનતી કર પઠવત ત્યોં ત્યોં તૂ ગઢ માન ચઢી રી ॥૧॥ તિ[illegible]રે બીચ પરે સો બાવરી હૌં ચૌગાનકી ગેંદ ભઈ રી । ગોવિંદ પ્રભુસોં કયોં ન મિલે માનિની સુભગ જામિની જાત બહી [illegible]રી ॥૨॥ * ૬૪૩ *

* શ્રી દામોદરદાસજીની વધાઈનાં પદ *

[માહ સુદ (વ્રજ માહ સુદ) ૪]

[રાગ સારંગ] આજ વધાયો મંગલચાર। માઘ માસ શુકલ ચૌથ હૈ હસ્ત··ક્ષત્ર રવિવાર ॥૧॥ પ્રેમ–સુધા–સાગર–રસ પ્રગટયો આનંદ બઢયો અપાર। દાસ રસિક જન જાય બલિહારી સરબસ દિયો વાર ॥૨॥ * ૬૪૪ *

[રાગ સારંગ] પ્રગટે ભ'ક્તસિરોમનિ રાઈ। માઘ માસ જુ શુકલ ચતુર્થી અધિક લોકો ·ધિ આઈ ॥૧॥ દૈવીજીવકે ભાગ્ય ઉદય ભયે જિન યહ દર્શન પાઈ। કરિ કરુના પ્રભુ ભૂતલ આયે પુષ્ટિ પંથ પ્રગટાઈ ॥૨॥ મહા મહોત્સવ હોત જુ ઘર ઘર ફૂલે અંગ ન માઈ। રસિકદાસ ચિતયે હી ચહત હૈ ચરનકમલ મન લાઈ ॥૩॥ * ૬૪૫ *

કીર્તનકુસુમાકર
* પ્રથમ ખંડ સમાપ્ત *

—: વિનમ્ર પ્રાર્થના :—

[કીર્તનકુસુમાકરનાં કીર્તનોનો વાંચવા–ગાવામાં ઉપયોગ કરો એ પહેલાં નીચે પૃષ્ઠ–કીર્તન–લીટીવાર જણાવેલ અશુદ્ધિઓ એની સામે દર્શાવેલ શુદ્ધિ મુજબ શુદ્ધ કરી લેવા વિનમ્ર પ્રાર્થના.]

પૃષ્ઠ	કીર્તન	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૭	૧૮	૭	શ્રમજલ હસત	શ્રમજલ બહત
૧૨	૩૩	૧	મુખ દેખન હોં આઈ લાલકો	લાલકો મુખ દેખન હોં આઈ
૧૪	૩૯	૧	કીજિયે નંદલાલ કલેઊ	કલેઊ કીજિયે નંદલાલ
૧૫	૪૫	૩	ગૌ દોહન કયોં ન	ગૌદોહન કયોં તૂ ન
૨૦	૫૯	૨	હંસત સુરતરતિ	દોઉ હંસત સુરતરતિ
૨૦	૫૯	૨	નયનન	નયનનકી
૨૦	૫૯	૩	કબહુક	કબહું
૨૦	૫૯	૩	પાયો સુધાસ્વાદ	પાયો હૈ સુધાસ્વાદ
૨૫	૭૪	૧	[રાગ કેદારો]	[રાગ બિલાવલ]
૨૫	૭૫	૩	સિંગારું	સિંગાર
૩૧	૯૭	૧	સબ મિસ	સબ નિસ
૩૯	૧૨૫	૧	મન લગ્યો	મન લાગ્યો
૪૮	૧૫૭	૮	આગેં	આગે
૫૩	૧૭૬	૪	તોક્તા	તોકતા
૮૨	૨૭૭	૧	[રાગ ટો ડી]	[રાગ ટોડી]
૧૨૩	૨૮	૭	પધારાયે	પધરાયે
૧૩૩	૩૬	૧૭	ત્રજ મંગલચાર	વ્રજ મંગલચાર
૧૫૮	૯૬	૩	વિજન	વિંજન
૧૫૯	૯૮	૪	તોક્તા	તોકતા
૧૬૬	૧૧૭	૩	મિશ્રા	મિશ્રી
૧૬૭	૧૨૩	૩	દકિખન	દક્ખિન
૧૬૯	૧૨૬	૪	ભમરાકૃત	ભ્રમરાકૃત
૧૮૫	૧૬૪	૩	ન્હાવવત	ન્હવાવત
૨૦૯	૨૨૭	૬	લલિટ	લલિત
૨૪૧	૨૭૫	૧	અશ્વિન વાદિ	અશ્વિન વદિ
૨૪૮	૨૯૦	૪	કુલ	ફૂલ
૨૭૫	૩૬૩	૫	નેહ	નેક

પૃષ્ઠ	કીર્તન	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૮૫	૩૭૧	૫	બઝિયે	બૂઝિયે
૨૮૬	૩૭૩	૩	અતિ આતુર	અતિ ચાતુર
૨૯૬	૩૯૭	૭	નહીં રારવોં ભૂ પર	નહીં રાખોં ભૂ પર
૩૨૯	૪૪૭	૩	રુચિત	રુચિર
૩૫૫	૫૧૮	૧	રતિસુ સુખલેન	રતિસુખલેન
૩૫૫	૫૧૯	૪	પિય બને પ્યારી બનિ આઈ	અતિ હી સુન્દર પિય બને પ્યારી બનિ આઈ
૩૬૯	૫૩૬	૬	ભૂ પરી	ભૂપ રી
૩૭૦	૫૩૮	૧૩	માશ્રયતુકૃતરક્ષમ્	માશ્રયતુ કૃતરક્ષમ્
૩૭૦	૫૩૮	૧૭	જ્યસિ	જયસિ
૩૭૦	૫૩૮	૧૮	સ્ત્વમિહસતતમ્	સ્ત્વમિહ સતતમ્
૩૮૭	૫૮૬	૪	ગિરિધન	ગિરિધરન
૩૯૩	૬૦૦	૧	ત્રલોક	ત્રૈલોક
૩૯૬	૬૦૬	૩	અસુરારી	અસુરાસી
૩૯૬	૬૦૮	૭	વલ્વભનંદન	વલ્લભનંદન